curtea miracolelor

MICHEL ZEVACO

CURTEA MIRACOLELOR

I CERŞETORI ŞI HAIMANALE

Despre epocă pe care încercăm s-o schiţăm cu ajutorul caracterelor personajelor şi a întâmplărilor posibile atunci – schiţă palidă fără îndoială – aşadar la acea vreme, afacerile publice erau învăluite de mister într-o mai mică măsură decât în ziua de azi.

Nu exista, pe atunci, libertate, în sensul larg şi filosofic al cuvântului; cât priveşte libertatea socială şi politică, se afla în stadiul de vis în rândul câtorva minţi care îşi devansau contemporanii cu câteva secole. Dar exista în vremea aceea mai multă independenţă în atitudinea generală, mai puţină stinghereală în amănuntele mărunte ale vieţii. Erau inchizitori care încropeau ruguri; dar nu şi agenţi care încropeau contravenţii. Contravenţia reprezintă iadul modern.

Să ne grăbim a adăuga că gheena asta este un rai faţă de cealaltă pedeapsă.

După cum spuneam, exista mai puţin mister în afacerile publice. Azi o acţiune a poliţiei, o razie, să zicem, rămâne un secret până la declanşarea ei.

Cerşetorii de la Curtea Miracolelor erau cu toţii la curent cu invazia ce se pregătea împotriva lor, un fel de razie de mare amploare pusă la punct de Monclar şi inspirată de Ignace de Loyola. Singurul lucru ce nu se ştia printre cerşetori era ziua în care ar avea loc atacul.

Până atunci, Curtea Miracolelor se pregătea să susţină un adevărat asediu.

Regele Argotului – milogul de Tricot – a răspândit cu multă abilitate zvonul că asediul n-ar avea loc, dar datorită sfaturilor lui Manfred şi ale lui Lanthenay, se acţionase ca şi cum oamenii regelui ar fi fost pe punctul să sosească.

Cu alte cuvinte, s-au adunat provizii, şi s-au baricadat temeinic stradelele ce duceau la Curtea Miracolelor.

Mai întâi, Tricot care refuzase la început, se prefăcuse a-şi lua în serios rolul de general de armată.

În seara aceea, ca de obicei, postase santinele avansate po străzile ce se învecinau cu marele cadrilater.

Numai că, santinelele astea erau oameni de încredere de-ai lui şi fiecăruia îi dăduse drept poruncă:

— Nu spuneţi nimic, şi lăsaţi-i să treacă pe oricare! După aceste câteva explicaţii date, să ne întoarcem la Ragastens.

Cavalerul şi Spadacape s-au îndepărtat cu iuţeală de strada Saint-Denis, îndreptându-se pe cel mai scurt drum către Curtea Miracolelor.

Ragastens era îngrijorat.

Trebuia, fie ce-o fi, să ajungă la Manfred.

Or, el s-a lovit de dificultăţi atât de ciudate de fiecare dată când a vrut să intre pe teritoriul Argotului încât îşi pierduse speranţa să mai poată pătrunde acolo.

— Monseniore, spuse Spadacape surâzând în teribila-i mustaţă, ştiţi la ce mă gândeam când ne aflam închişi în pivniţa din casa de lângă Tuileries?

— Nu, dar m-ar bucura să mi-o spui.

— Mă gândeam că dacă, din întâmplare, unuia dintre soldaţi, i-ar fi fost sete, şi ar fi vrut să bea vin din butoiul cu pricina…

— Ghicesc urmarea: am fi fost obligaţi să ne încăierăm. Dar pentru ce această reţinere?

— De aia; pentru că mă gândeam că oamenii cărora le e sete sunt capabili de orice, chiar să nu ţină seamă de un ordin.

— Înţeleg unde baţi. Condamnabilă metodă! Am încercat-o… Nu, eu am o altă idee care poate va reuşi. Să mergem…

Grăbiră pasul.

Curând, se aflară în labirintul stradelelor ce alcătuiau o reţea foarte încurcată în jurul domeniului cerşetorilor.

Ideea lui Ragastens era să istorisească primului cerşetor care ar fi vrut să-l împiedice să treacă, ceea ce aflase chiar din gura regelui cu alte cuvinte că la miezul nopţii, imperiul Argotului

avea să fie atacat cu toate efectivele de către Monclar.

Spre marea sa mirare, înainta nestânjenit.

Deodată, se trezi pe o stradelă în mijlocul căreia se ridica o baricadă formată din bârne şi butoaie.

— Aha! gândi el, se pare că oamenii noştri s-au pus în gardă! Aici vom fi opriţi.

Se apropie de baricadă.

Un om se ivi în apropierea sa.

— Amice, spuse Ragastens, trebuie, să trec, e în joc viaţa voastră a tuturor.

— Sunteţi de la curte? spuse omul. Treceţi. Era una din santinelele lui Tricot.

Şi trecu la iuţeală peste obstacolele adunate în acest loc. Fără a se mai întreba ce însemna această extraordinară uşurinţă care îi fusese oferită, mai ales într-un moment în care mai mult ca niciodată suspiciunile cerşetorilor trebuiau să fie treze. Ragastens îşi continuă drumul.

Şi avu o emoţie puternică atunci când a zărit la capătul stradelei o piaţă vastă luminată de focuri.

Câteva secunde mai târziu, se afla în Curtea Miracolelor. Se opri mai întâi pentru a se orienta, şi să arunce o privire asupra spectacolului ciudat ce se desfăşura în jurul lui. Cinci sau şase focuri aprinse din loc în loc, ardeau cu flăcări mari, învăluite de fum; din când în când, o rafală de vânt alunga fumul, şi atunci flăcările luminau cu reflexe roşii casele ce mărgineau vastul cadrilater, case dărăpănate cu pete de igrasie, ale căror ferestre întunecate păreau nişte ochi saşii imobili.

În jurul fiecărui foc mişuna o adevărată mulţime.

Se aflau mese de lemn aşezate aproape de focuri.

În jurul acestor mese, oameni cu feţe sinistre, femei cu chipuri obosite cântau cu voce dogită şi goleau paharele din cositor pe măsura ce dezmăţatele le umpleau cu vin.

Alţii aşezaţi pe pământul înmuiat, lustruiau săbii lungi ori ascuţeau pumnale.

Câţiva încărcau archebuzele.
Ragastens şi Spadacape treceau prin mijlocul acestor grupuri fără ca vreunul din ei să pară că le dă atenţie.
Într-adevăr din moment ce se aflau aici, însemna că făcuseră dovada unor motive temeinice faţă de santinele.
Se ştia că Tricot nu glumea cu consemnul.
Într-o zi o santinelă a fost spânzurată din ordinul său pentru că a lăsat să treacă un necredincios, adică unul care nu făcea de loc parte din marea confrerie a cerşetorilor şi hoţilor.
Deci, erau încredinţaţi pe deplin.
Ragastens examina cu luare-aminte, grupurile bizare ce alcătuiau, la lumina focurilor, o adunare fantastică.
Încerca să recunoască printre aceste figuri sumbre, printre înfăţişările acestea sălbatice, chipul luminos şi surâzător al tânărului pe care îl salvase din osuarul de la Montfaucon.
Dar ar reuşi să-l recunoască, dacă l-ar vedea?
Inima îi bătea puternic pe când îşi continua căutările. În centrul pieţei, un grup mai numeros şi mai interesant îi atrase atenţia. Şi grupul acesta, compus din două până la trei sute de oameni, părea să asculte cu atenţie pe cineva care vorbea.
Oamenii aceştia erau bine înarmaţi.
Cea mai mare parte din ei purtau cuirase. Constituiau de fapt adevărata armată de la Curtea Miracolelor.
Ragastens se apropie, se strecură printre rânduri dese şi izbuti să ajungă pe lângă cei din faţă. În mijlocul grupului, într-un spaţiu destul de larg lăsat liber, se înălţa un fel de eşafod construit din scânduri aşezate pe butoaie goale. Pe eşafod se afla un scaun, iar pe scaun un bărbat aşezat vorbea cu voce destul de tare ca să fie auzit de întreg grupul.
Ragastens îl recunoscu deândată.
Omul acesta era Tricot.
Era îmbrăcat tot în zdrenţe de cerşetor, dar înfăţişarea sa renunţase la expresia de adâncă umilinţă, de timitate temătoare pe care şi-o însuşea ca pe o mască.

Există pe chipul său un fel de tărie sălbatică şi răutate şireată ce se îmbinau pentru a-i da un caracter aproape nedefinit.

Aşezat pe scaunul său de lemn, luminat din când în când de valuri de lumină puternică, în timp ce în alte clipe părea să dispară în întuneric, cu mâinile puternic sprijinite pe genunchi, vorbea fără să gesticuleze, cu o voce răguşită, puternică, dar egală, fără izbucniri.

Din liniştea ce domnea în jurul lui, Ragastens ghicise de câtă autoritate se bucura tâlharul.

În apropiere de eşafod, câţiva oameni aşteptau, poate să vorbească, la rândul lor la acest gen de adunare a notabililor; căci la Curtea Miracolelor ca în orice alt loc, se regăsea o ierarhie socială, atenuată e adevărat de către independenţa de care fiecare dintre membrii confreriei puteau s-o pretindă.

— Mă rezum, spunea Tricot, dând gata un hering început de câteva minute. Nu ne vor ataca; nu vor îndrăzni! Avem privilegii consfinţite de datina mai multor secole; mai mult încă, suntem puternici! Aşadar, zic că nu avem a ne teme de nimic. Dar dacă este imposibil ca marele magistrat să-şi fi pierdut de tot prudenţa până acolo încât să rişte un atac violent împotriva regatului Argotului, tot aşa să înţelegeţi că nu trebuie să vă dedaţi la provocări periculoase. Propun deci ca baricadele care sunt un fel de insultă inutilă adresată marelui magistrat, să fie deîndată distruse, şi că fiecare să depună armele şi să se ducă să doarmă liniştit.

Am hotărât.

Un murmur aprobator circulă printre rândurile cerşetorilor, dar putea fi şi murmurul lupilor adunaţi, cu alte cuvinte se poate presupune că se auzi un bombănit pe care şi un profan ar fi putut să-l ia drept expresia nemulţumirii şi nu a încuviinţării.

O voce tânără şi puternică domină dintr-o dată freamătul.

— Fraţilor, spunea vocea, bunul Tricot se înşeală. Jur că veţi îi atacaţi în curând. Din contră propun să întărim baricadele.

Ragastens fu zguduit de o tresărire profundă. Recunoscuse

vocea!

Se înălţă în vârful picioarelor şi văzu un bărbat tânăr care stătea sprijinit în sabia sa şi vorbea lângă şafod. Era Manfred.

Inima cavalerului începu să bată cu putere.

Nu! nu era posibil ca această înfăţişare sinceră, deschisă şi îndrăzneaţă să fie chipul banditului pe care Tricot îl zugrăvise acasă la Monclar.

Eleganţa atitudinii sale, fineţea zâmbetului său, vigoarea cutezanţei sale se opuneau raportului cerşetorului, ticălosului ce-i trădase pe ai săi, devenit agent al marelui magistrat.

Mânat de un elan irezistibil, Ragastens se repezi în acel spaţiu liber şi se opri în faţa lui Manfred.

A fost o clipă de tăcere şi stupoare cauzată de acest incident. Văzând doi oameni înarmaţi năvălind către Ragastens, Manfred încruntase sprâncenele. Avea să strige „Trădare!” când cavalerul îi spuse cu vioiciune:

— Amintiţi-vă de Montfaucon şi de osuarul său!

— Cavalerul de Ragastens! strigă Manfred într-o izbucnire de bucurie. În sfârşit, vă întâlnesc, domnule! În sfârşit pot să vă mulţumesc!

Şi întinse mâinile către Ragastens care le strânse cu o emoţie de nedescris.

Mii de gânduri se învălmăşeau în mintea cavalerului. Mii de cuvinte se doreau spuse în acelaşi timp. Voia să-i vorbească de Beatrix, de Gillette, de el însuşi, despre Italia, să-i pună întrebări pe care ardea de nerăbdare să i le adreseze.

Dar mai înainte de toate trebuia salvată situaţia.

— Domnule, spuse el, înainte de toate, daţi ordin să fie schimbate pe dată chiar, toate santinelele.

— De ce asta?

— Dacă am putut trece fără cea mai mică dificultate, înseamnă că şi ceilalţi vor putea trece nestingheriţi..

— Aveţi dreptate. Suntem trădaţi!

Spuse câteva cuvinte lui Lanthenay care plecă de îndată.

Totuşi, incidentul provocase o vie curiozitate printre cerşetori care, mai întâi hotărâţi să se năpustească asupra celor doi străini, se liniştiră văzând atitudinea lui Manfred.

Tricot, aşezat la mijlocul eşafodului, nu putea să-l vadă pe cavaler.

De altminteri nu dădu nicio atenţie agitaţiei ce se manifesta printre cerşetori.

Şi, în timp ce Ragastens şi Manfred schimbau cu aprindere câteva cuvinte, regele Argotului reîncepea să vorbească pentru a-i convinge pe cerşetori.

— Fratele nostru Manfred este cel care se înşeală, spuse el. Ştiu cu siguranţă că marele magistrat nu are nicio intenţie rea contra noastră.

— Aşadar chiar el ţi-a spus-o! strigă Manfred cu o voce puternică.

Ina acelaşi timp, escaladă eşafodul şi se îndreptă către Tricot.

Acesta fremăta de furie.

— Insulţi pe regele Argotului! ai să fii imediat judecat!

O linişte de gheaţă se abătu peste grupul cerşetorilor. Cei ce beau în apropierea focurilor, văzând că se petrece ceva nefiresc în consiliu, se apropiară, şi, într-o clipă, se aflară mai mult de două mii de cerşetori şi dezmăţate în jurul eşafodului.

— Tu vei fi judecat! replică Manfred. Fraţilor îl acuz pe Tricot de trădare. Îl acuz de a se fi vândut marelui magistrat. Îl acuz de a se fi înţeles cu cel care ne vrea pieirea…

— E fals! urlă Tricot.

— Judecata! Judecata 1 vocifera mulţimea.

— Să dea socoteală!

— Dacă Manfred a minţit va muri!

În câteva secunde, scena pe cară am descris-o adineauri îşi schimbase înfăţişarea.

Justiţia cerşetorilor era expeditivă.

Nu se află deloc printre ei un judecător de instrucţie sau un tribunal permanent. Dar şi ultimul dintre nenorociţi ar fi putut să

aducă o acuzaţie împotriva celui mai de temut dintre meseni ori asupra susţinătorilor lor. Oricare dintre ei, chiar şi regele Egiptului însuşi, şi regele Argotului erau nevoiţi să dea explicaţii pe loc în faţa tribunalului.

Tribunalul, era compus din doisprezece cerşetori aleşi dintre cei mai bătrâni şi cei mai respectaţi, judecau fără drept de apel, şi sentinţele erau executate cu scrupulozitate fără cea mai mică întârziere.

Ori, nu departe de eşafod care servise de tron lui Tricot – tron sinistru şi care prin ironie filosofică s-a întâmplat să fie asemănător eşafoadelor condamnaţilor la moarte – nu departe de acest tron, aşadar, se ridica o spânzurătoare.

Se compunea dintr-o grindă grosolană înfiptă în pământ. În vârf, o altă grindă transversală era bătută în cuie.

Asta forma un „L” răsturnat.

De capătul grindei transversale al lui „L” cobora un ştreang ce se termină printr-un laţ.

Chiar sub laţ, se afla un scăunel cu trei picioare.

Spânzurătoarea şi tronul se aflau acolo una lângă cealaltă.

Când tribunalul condamna la moarte un cerşetor, sau un complice vinovat de vreo faptă rea împotriva confreriei, era pus să se urce pe scaun, şi i se petrecea ştreangul în jurul gâtului.

Apoi unul dintre asistenţi dădea o lovitură de picior scaunului care se răsturna şi condamnatul căzând în gol. Se trezea spânzurat potrivit tipicurilor justiţei celei mai expeditive.

Tribunalul se reuni chiar lângă stâlpul spânzurătorii. Tricot veni el însuşi să se aşeze în faţa judecătorilor. Ştia că orice împotrivire era imposibilă şi simulă o mare stăpânire de sine.

Manfred, în calitatea sa de acuzator, se plasă în apropierea lui Tricot.

În momentul acesta, bătea, de orele unsprezece la Saint-Eustache.

Tricot tresări.

— Să câştig numai o jumătate de oră, gândi el, şi dacă pot să

dau semnalul sunt salvat.

Îşi aruncă privirile în jurul lui.

Aproape de spânzurătoare, archebuze încărcate fuseseră dispuse pentru a servi în caz de atac. Tricot le văzu şi surâse.

Ne amintim că avea de tras trei focuri de archebuză pentru a-l înştiinţa pe Monclar că cerşetoriii dormeau şi că se putea invada Curtea Miracolelor.

— Vorbeşte! spuse cu asprime unul din judecători adresându-se lui Manfred, Tricot îţi va răspunde.

— Repet ceea ce am spus mai înainte. Tricot vă trădează. Santinelele pe care le postase el însuşi, erau în înţelegere secretă cu el.

— Dovada? urlă Tricot. Lanthenay apăru.

— Am înlocuit de curând toate santinelele, spuse; am dat ordin să fie legate cele pe care Tricot le postase; toate au mărturisit că primise drept consemn: Nu spuneţi nimic şi lăsaţi-i să treacă.

Tricot păli, dar nu-şi pierdu cumpătul.

Un murmur prelung de furie îi agită pe cerşetori.

— Ce ai de spus? făcu unul dintre judecători.

— Că santinelele au fost plătite pentru a mă acuza, sau că n-au înţeles ordinul pe care îl dădusem.

— Îl acuz pe Tricot de a fi avut convorbiri cu marele magistrat, spuse cu răceală Manfred.

— Răspunde! spune un judecător.

— Răspund prin a spune că e fals! Dacă asta ar fi fost adevărat, m-ar fi văzut cineva… Cine este acela?

— Eu! spune Ragastens care, în acelaşi timp ieşi din rândurile mulţimii.

Tricot deveni livid.

Un fior iute îl zgâlţâi din cap până-n picioare. Aţinti asupra cavalerului o privire năucită. Apoi, făcând un efort, murmură:

— Nu vă cunosc…

— Cine este străinul acesta? Cum de se află printre noi?

întrebă judecătorul.

— Da! Da! strigă Tricot reluându-şi întregul său aplomb… Să spună cum a putut să pătrundă printre noi!

— E foarte simplu, răspunse liniştit cavalerul. Santinelele voastre m-au lăsat să trec pentru că ele primiseră ordinul să lase să treacă pe oricine ar veni de la curte. Am fost luat drept un senior de la curte…

La aceste cuvinte, se auziră strigăte de nemulţumire, şi Tricot văzu întinzându-se spre el pumni enormi ai cerşetorilor. Dar era un atare instinct de disciplină la aceste naturi primitive încât niciunul nu făcu un pas; tribunalul nu se pronunţase încă.

— E un străin! urlă Tricot pentru a domina tumultul. Aţi avea mai multă încredere în omul acesta, probabil un spion, decât în mine care vă cunosc şi vă iubesc de douăzeci de ani?

Ragastens făcu un pas şi apucă încheietura mâinii lui Tricot,

— M-ai numit spion, spuse el pe tonul care însemna pentru el indiciul unei încrederi nelimitate în sine însuşi, ai să-ţi ceri iertare…

Tricot scoase un strigăt de durere şi încercă să scape. Mulţimea cerşetorilor, mută, atentă, privea cu aviditate. Tricot era rege.

Adică era socotit cel mai abil, dar şi cel mai tare.

Ragastens, nemişcat, aproape surâzător îşi destinse nervii cu un efort uimitor. Tâlharul se zbătu încă o dată, apoi, respirând cu greu, palid de turbare, căzu în genunchi şi horeai:

— Iertare…

Fura tropăieli de bucurie teribilă în această gloată care fremăta la spectacolul încleştării. Manfred făcu un semn.

Liniştea se restabili. Vorbi.

— Fraţilor, într-o zi am fost încolţit de către vulpile marelui magistrat. Încolţit la spânzurătoarea din Montfaucon, m-am refugiat în osuar. Ştiţi ce. A făcut domnul de Monclar? A închis uşa de fier şi a postat douăsprezece gărzi în faţa acestei uşi ordonând să mă lase să mor de foame…

Ne-ar fi greu să oferim o idee despre furtună pe care aceste cuvinte o stârniseră. Toate ocările ce se găseau în toate limbile Europei se încrucişară şi se abătură asupra marelui magistrat.

Asemenea exclamaţii se rostogoleau cu furie deasupra miilor de feţe crispate şi crâncene.

Ragastens reprezenta bărbăţia personificată; şi spectacolul îi dădea fiori.

În timp ce Spadacape, privea cu plăcere şi simpatie.

Întâmplarea de faţă îi amintea de altele, de odinioară ce se petreceau cu mult timp în urmă în mahalalele Romei.

— Fraţilor, reluă Manfred, în vremea aceea a sosit un bărbat. Le-a pus pe fugă pe cele douăsprezece gărzi ale marelui magistrat; a spart uşa, apoi mi-a zis: „Eşti liber!” Omul acesta se falã în faţa voastră!

Arătă spre Ragastens.

Mii de priviri strălucitoare se aţintiră asupra cavalerului, şi, din nou, Curtea Miracolelor se umplu de strigăte puternice.

Cel mai bătrân dintre judecători îşi întinse braţele şi liniştea deplină se restabili instantaneu.

— Cinste acestui nobil străin, strigă bătrânul, cu înfăţişare sălbatică şi curioasă, cu barbă mare şi cenuşie, cu părul răvăşit; slăvit fie! De noi, de copiii noştri, de copiii copiilor noştri, până în generaţiile cele mai îndepărtate, amintirea vitejiei şi curajului său va dăinui ca pildă. Să vorbească! Prezenţa sa printre noi ne face cinste.

Stânjenit, Ragastens se întoarse către Tricot şi îi spuse cu simplitate:

— Mărturiseşte, jupâne viclean.

— Să mărturisesc, înseamnă să mor, spuse Tricot cu glas scăzut. Monseniore, salvaţi-mă, îndurare!…

Ragastens se îndreptă atunci către straniul tribunal şi voi să ia cuvântul pentru a cere iertare regelui Argotului.

Din nefericire pentru acesta, cuvintele sale fuseseră auzite de câţiva ce se aflau mai aproape.

— A recunoscut! urlară aceştia. La moarte! la moarte!

Şi într-o clipă, Tricot fu înşfăcat şi aşezat pe scaunul de sub spânzurătoare.

Ragastens se pregăti să-l apere pe nenorocit. Tricot era un mizerabil, dar îi ceruse îndurare. Şi cavalerul se simţea obligat să-i salveze viaţa.

Dar în clipa în care era să tragă spadă, se simţi apucat de braţ.

— Lăsaţi-i în pace, domnule, spuse Manfred. E ca şi cum v-aţi împotrivi unui torent… Şi apoi, individul nu merită osteneala.

Ori, în timp ce Manfred vorbea astfel, începea să se desfăşoare, o întâmplare, nemaipomenită, îngrozitoare.

Vreo zece cerşetori, după cum am spus, îl înşfăcaseră pe Tricot, îl târâră spre spânzurătoare, îl suiseră pe scaun – trambulină sinistră a morţii – şi se pregăteau să-i petreacă ştreangul pe după gât.

— Iertare! Nu mă ucideţi! zbieră nenorocitul.

În acest moment, vreo sută de mahalagioaice se îndreptară cu repeziciune către spânzurătoare urlând:

— Nu trebuie să moară ca un viteaz!

Furioase, cu sânii dezgoliţi, cu figuri înspăimântătoare, îmbrânciră grupul care îl înconjura pe Tricot. Îl înşfăcară pe fostul rege al Argotului şi îl târâră către unul din cele mai întunecoase unghere ale Curţii Miracolelor.

Ce se petrecea?

Ce act sumar de justiţie, grosolan şi primitiv, îndeplineau aceste Eumenide cu părul în vânt, impudice cu sânii lor goi, hidoase şi arogante.

Se auzi strigătele de groază ale lui Tricot şi cele de înverşunare ale mahalagioaicelor…

Apoi, vocea regelui Argotului se stinse, se curmă, am putea spune. Câteva clipe mai târziu, cinci sau şase femei pline de sânge aruncau departe membrele unui cadavru.

Aşadar îl sfârtecaseră?

Se înhămaseră ele să tragă de mâinile şi picioarele lui aşa; cum se înhamă iepele ce se cabrează sub loviturile de bici ale călăului?

Îl ciopârţiseră, în bucăţi?

Nu se ştiu cu precizie niciodată.

Un cerşetor, un fel de brută monstruoasă, peste măsură de înalt ce semăna cu atât mai mult cu un ciclop căci era chior, reveni calau lângă spânzurătoare.

Se numea Noel cel Chior.

La doi paşi de spânzurătoare, se afla stindardul cerşetorilor. El se compunea dintr-o lance de fier în care era înfiptă o ciozvârtă de hoit.

Ori, Noel cel Chior apucă lancea, dădu la o parte ceea ce era înfipt în ea şi înfipse în ea ceva ce ascundea sub mantie, apoi puse stindardul la loc.

Un urlet imens şi îndârjit întâmpină noul stindard. Acel ceva pe care Noel cel Chior îl fixase în fierul lancei, era capul lui Tricot, rege al Argotului…

Ragastens păli.

Asemenea orori îi produceau greaţă. Asistase totuşi în câteva rânduri la bătălii în care se produseseră masacrări…

Apucă mâna lui Manfred ce rămăsese aproape de el.

— Este ora unsprezece şi jumătate, spuse, veniţi e timpul.

Manfred clătină din cap.

— Rămân aici.

— Dar toate efectivele marelui magistrat or să vă atace.

— Din cauza asta nu vreau să plec.

— Sunteţi cu adevărat de-ai lor? Sunteţi chiar un cerşetor?

Aştepta răspunsul cu înfrigurare.

— Nu sunt cerşetor, răspunse Manfred cu calm, dar am, crescut printre ei, întotdeauna au fost binevoitori cu mine, şi mâinile lor aspre au învăţat datorită mie să mângâie pe când eram copil.

— Vorbiţi! mai spuneţi-mi câte ceva făcu Ragastens.

Era cât pe aici să spună:

— Vorbeşte!

— Sunt nişte nefericiţi, continuă tânărul, şi ţin la ei aşa cum au ţinut şi ei la mine. În seara asta au nevoie de mine. Voi muri odată cu ei, dacă trebuie… Mulţumesc domnule, de bunele dumneavoastră intenţii… Vă sunt cu muit recunoscător… dar nu pot pleca…

— Dacă-i aşa, rămân şi eu, spuse Ragastens.

Manfred scoase un strigăt de bucurie.

— Cu o sabie cum e a dumneavoastră, suntem salvaţi, spuse el.

Îl chemă pe Lanthenay.

— Frate, iată-l pe bărbatul generos despre care ţi-am vorbit deseori.

Lanthenay privi cu admiraţie şi recunoştiinţă spre cavalerul căruia îi întinse mâna.

— Domnule, sunteţi, un erou. Mulţumită dumneavoastră se mai află în viaţă fratele meu…

— Fratele dumneavoastră? întrebă Ragastens cu vioiciune;…

— Da, noi aşa ne spunem, Manfred şi cu mine, ci toate că nu suntem de acelaşi sânge, cel puţin după toate probabilităţile.

Ragastens, îl studiase şi îl cântări pe Lanthenay, din-tr-o privire, cu alte cuvinte îşi făcu o părere despre omul pe care Tricot îl descrisese capabil de orice crimă.

Şi impresia acestei cercetări amănunţite era că Tricot minţise cu neruşinare.

În ce scop?

Ultimile cuvinte ale lui Lanthenay îl făcură să tresară.

— "Aţi spus „după toate probabilităţile”; scuzaţi-mi curiozitatea şi nu o puneţi decât pe seama simpatiei pe care mi-o inspiraţi amândoi…

— Vorbesc astfel, răspunse Lanthenay, pentru că nici Manfred nici eu nu ne cunoaştem părinţii… Am fost crescuţi împreună de către o ţigancă de la Curtea Miracolelor, asta-i tot ceea ce ştim.

Ragastens deveni foarte palid şi privirea sa arzătoare se pironi asupra lui Manfred cu o curiozitate entuziastă.

— Dar ţiganca? întrebă el mai degrabă pentru a-şi ascunde tulburarea.

— Se află printre noi.

— Aş putea s-o întâlnesc… să-i vorbesc?

— Fără îndoială, făcu Manfred uimit. Dar, domnule, parcă-mi spuneaţi că vom fi atacaţi la miezul nopţii.

— Da, da, spuse Ragastens.

Îşi şterse sudoarea ce-i inunda fruntea, şi se căzni să se abată de la gândurile sale.

— Aveţi dreptate, reluă pe un ton hotărât. Să ne ocupăm de apărare.

Manfred chemă printr-un semn pe câţiva din capii cei mai stimaţi pentru curajul şi cumpătarea lor. Se ţinu sfat.

Ragastens se vedea într-o situaţie stranie.

Înconjurat de cerşetori, de indivizi fără scrupule, încerca o jenă inexprimabilă la gândul că va trage sabia în sprijinul acestora.

Dar jena dispărea de îndată ce privirea i se oprea asupra lui Manfred. Dacă tânărul acesta ar fi fiul său!

Îşi amintea cu groază cuvintele lui Francois I.

Expediţia avea mai ales scopul de a-i prinde pe Lanthenay şi pe Manfred.

În zorii zilei, urma să fie spânzurat pe strada Croix du Trahoir. Şi dacă Manfred era chiar fiul său?

Un val de sânge îi lovi tâmplele lui Ragastens. În acea clipă, s-ar fi luptat singur cu o întreagă armată pentru a-l salva. Şi nu mai conta nimeni în jurul lui. Nu mai era decât fiul său – poate! şi hotărî să treacă Parisul prin foc mai degrabă decât să-l lase pe Manfred în seama regelui şi a marelui magistrat.

Atunci îşi impuse să fie calm, să uite de toate ca să nu se mai gândească decât la o posibilă apărare..

Privirea sa pătrunzătoare cuprinse dintr-o dată Curtea

Miracolelor. Erau trei stradele ce se uneau aici.

Toate trei erau baricadate.

— Aveţi arme? întrebă el.

— Aproape trei sute de archebuze, şi tot atâtea pistolete.

— Muniţii?

— Îndeajuns.

— Trăgători.

— Toţi cei de faţă ştiu să folosească archebuzele.

— Ce pot face femeile?

— Tot ceea ce e nevoie.

— Bine, spuse atunci Ragastens. O sută de oameni pe strada aceasta (arătă spre stradela Saint-Sauveur). O sută, de oameni în dreptul acesta (arătă spre strada Montorgueil). O sută de oameni în faţa acestei străzi (strada Aux Pietres).. Şi, în urma fiecărui grup de trăgători, postaţi, în aşa fel încât să fie la adăpost, vreo douăzeci de femei cu muniţii. Ele vor reâncărca archebuzele…

Pe măsură ce Ragastens dădea aceste indicaţii, ele erau pe dată executate. Chiar în clipa aceea se auzi bătând de miezul nopţii la Saint-Eustache.

— Acum, continuă Ragastens, în spatele fiecărui grup de archebuzieri, plasaţi o sută de oameni înarmaţi cu pistolete. Dacă archebuzierii sunt obligaţi să cedeze, pistoletele vor intra în luptă.

Noile dispoziţii fură luate în două minute.

— În sfârşit, isprăvi Ragastens, aici în centrul pieţei, se vor afla restul de oameni disponibili… Aceasta va fi o rezervă de forţe care va putea să intervină în locul cel mai ameninţat.

Cavalerul alesese singură soluţie ce prezenta oarecare şansa de succes. Capii adunaţi în jurul său îi împărtăşiră decizia şi adoptară fără împotrivire planul străinului.

De altminteri vorbea cu o hotărâre ce avu darul să ridice moralul acestor oameni înspăimântaţi care urma să lupte împotriva unor trupe regulate.

— Acum, spuse în sfârşit Ragastens, ascultaţi-mă bine: nenorocitul care a fost maltratat adineauri atât de îngrozitor trebuia să tragă trei focuri de archebuză pentru a da de veste marelui magistrat că la Curtea Miracolelor e linişte. Dacă cele trei focuri nu sunt trase e posibil că atacul să se amâne. Hotărâţi ce aveţi de făcut.

— Domnule, înţeleg legitima d-voastră îndoială spuse Manfred. Voi lua cuvântul aşadar în locul d-voastră. Fraţilor dacă nu vom da semnalul vom fi surprinşi într-o altă noapte. Dacă îl vom da, oamenii regelui nu se vor aştepta să opunem rezistenţă. Este şi părerea voastră?

Capii fură de acord.

— Părerea d-voastră, domnule? întrebă Manfred pe Ragastens.

— Copilul meu, spuse acesta puternic emoţionat, dacă aş îi fost în locul d-voastră aş fi vorbit la fel. La acest cuvânt „copilul meu”, Manfred îl privi pe Ragastens cu uimire. Dar îl puse pe seama unui exces de politeţe.

— Aşa a hotărât soarta, spuse cu o voce fermă Lanthenay, postează-te pe stradela Montorgueil. Eu pe stradela Saint-Sauveur. Tu Cocardelle, pe stradela Aux Pietres… Domnule cavaler vreţi să ne faceţi onoarea conducând operaţiunile din locul acesta?

— Prefer să vă urmez, răspunse Ragastens ce se căznea să-şi domine emoţia.

— Veniţi aşadar! Am să dau semnalul…

Un minut mai târziu, la Curtea Miracolelor, cufundată în linişte şi întuneric, cu focurile stinse, răsunară trei focuri de archebuză… ce provocară ecouri surde peste oraşul adormit.

II O VICTORIE A LUI FRANCOIS I

În timp ce la Curtea Miracolelor se desăvârşeau preparativele unei rezistenţe disperate, se săvârşeau alte evenimente pe care trebuie să le povestim chiar de acum.

Am povestit cum Francois I venise cu dl. De Monclar şi cu o trupă puternică să facă o percheziţie la proprietatea de lângă Tuileries şi constatând dispariţia lui Gillette şi a cavalerului de Ragastengs, se reîntorsese la Luvru, hotărât să ia parte la atacul împotriva cerşetorilor..

Or, în grupul pe care Monclar îl adusese la casa lui Madeleino Ferron se afla un bărbat pe care cititorii noştri îl cunosc.

Era Alais Le Mahu.

De când o ajutase pe ducesa d'Etampes s-o răpească pe Gillette, Alais le Mahu chibzuise intens.

Şi rezultatul chibzuinţelor sale fusese că, pe de o parte nu trebuia să se încreadă în ducesa d'Etampes şi că, pe de altă parte asupra lui s-ar abate furia regelui dacă ar afla vreodată adevărul.

Când află de moartea neaşteptată a bătrânei doamne de Saint-Albans, reflecţiile lui Alais Le Mahu se dublară în intensitate.

— Biata mea prietenă a murit, îşi spuse, prefăcân-du-se că-şi şterge o lacrimă imaginară. Cu toţii suntem muritori, aşa e. Dar prietena mea dragă era sănătoasă tun. Ori, se zice că a murit de o colică neprevăzută… M-am interesat la Bastilia – şi m-a costat două sticle de vin de Saumur pe care i le-am dat beţivului ăluia – şi am aflat că acea colică survenise de la nişte fructe… Cine trimisese fructele? Mister… Dar îmi trecea prin, mintie că misterul s-ar putea numi chiar doamna d'Etampes.

Ori, eu care nu sufăr fructele şi care nu sufăr de colici, s-ar putea foarte bine ca într-una din seri, la cotitură unei străzi mai întunecoase, să fiu obligat să înghit şase purici de oţel. Mersi, doamnă d'Etampes…

Urmărind şirul gândurilor sale, jupan Alais, adăugase în continuare, tot vorbindu-şi sieşi:

— Şi dacă Majestatea-Sa reuşeşte să, afle cum se numeşte omul care a răpit-o pe frumoasa domnişoară.?… Am observat că au pus ştreanguri noi nouţe la toate spânzurătorile din oraş. La naiba! Fie că ştreangul e nou sau vechi, gâtul meu nu are nevoie deloc de o asemenea legătură…

Şi Alais Le Mahu se sotărâse: 1 – să fie cu băgare de seamă; 2 – să încerce să aducă regelui vreun serviciul deosebit.

După cum am spus-o, făcea parte din trupa lui Monclar în seara în care a fost vizitată casa de lângă Tuileries.

Când se dăduse semnalul de întoarcere, Alais Le Mahu se întrebă despre cauza acestei dispariţii neaşteptate a persoanelor pe care se voia a fi arestate. Observă că Francois I punea mare preţ pe această arestare, şi că decepţia să fusese cu adevărat stranie. Le Mahu o ignora.

Dar îşi zise că cel ce ar face arestarea ar deveni pe dată favoritul Majestăţii-Sale.

Din toate astea, reieşea că Le Mahu, în loc să-i urmeze pe rege şi pe Monclar către Luvru, se ascunse în împrejurimile proprietăţii de lângă Tuileries.

— Dacă oamenii ăştia au plecat într-adevăr, nu voi avea nimic de pierdut aşteptând, îşi spuse. Dar cum nu se observase nimeni ieşind, şi că e posibil ca nimeni să nu fi ieşit, s-ar putea să raportez regelui vreo veste bună, voi avea numai de câştigat aşteptând. Să aşteptăm!

Adăpostit după un arbore masiv şi bătrân, Alais Le Mahu, se hotărî să pândească serios şi atent.

Aşteptarea sa a fost destul de lungă, şi era să renunţe la pândă când văzu pe cineva ieşind din casă. Acest cineva în ochii unui observator oarecare, ar fi trecut drept un tânăr cavaler.

Dar Alais Le Mahu era mult mai viclean.

Îşi dădu seama că e vorba de o femeie.

Era întradevăr, Mâdeleine Ferron, care se asigură după cum s-

a văzut, că împrejurimile erau liniştite.

Le Mahu tresări de bucurie.

Prindea în sfârşit norocul de un picior după care alergase atâta amar de vreme.

Se pregătea să urmărească pe cavaler, sau femeie ce era.

Dar ea intră deodată în casă.

— Mai e de aşteptat! gândi Le Mahu. Toţi puii trebuie să fie în cuib. Şi sunt sigur că nu vor întârzia să-şi ia zborul.

Într-adevăr, zece minute mai târziu, se arătă o lumină.

— Uite-i pe oamenii noştri! murmură Le Mahu. Văzu ieşind pe tânărul cavaler, apoi două femei şi doi bărbaţi.

La cincizeci de paşi în urma lui Spadacape, care forma ariergarda micului grup, începu să meargă Le Mahu cu prudenţa, furişându-se pe după copaci, şi pe lângă case atunci când se află în plin Paris, aruncându-se la pământ de fiecare dată când vedea oprindu-se silueta înaltă a lui Spadacape.

Când ajunseră în strada Saint-Denis, Alais Le Mahu schimbă tactica.

Înaintă către mijlocul drumului cântând un cântec de petrecere pe care Clement Marot îl lansase de curând la modă.

Şi astfel îl depăşi mai întâi pe Spadacape, apoi pe Ragastens ce escorta cele două femei.

Planul lui Le Mahu era să încerce să vadă pentru o clipă unul din aceste chipuri.

Îi desluşi bine pe Spadacape şi Ragastens…

Dar îi erau complet necunoscuţi.

Cât despre cele două femei, acestea erau cu glugile trase pe figură încât era imposibil să le, distingă chipurile.

Era scris că Le Mahu să aibă în seara aceea toate şansele. Prea de multă vreme îl urmărea ghinionul.

O pală de vânt le descoperi deodată pe cele două femei. Acest eveniment neînsemnat se petrecu în momentul în care micul grup trecea prin lumina ce se revărsa din vitrina unei cârciumi.

Le Mahu care cânta în gura mare a patra strofă a cântecului de petrecere, se opri brusc, surprins.

Deja cele două femei îşi aşezaseră glugile pe cap.

Le Mahu recunoscuse pe una dintre ele.

Începu să tuşească puternic, ca şi cum ar fi vrut să-şi motiveze opritul din cântat, apoi începu să cânte iară, şi-curând dispăru înainte.

— Mica ducesă! îşi spuse în sinea lui. Este ducesa cea mică!

Păsărică gingaşă pe care o condusesem în colivia aceea atât de murdară, din ordinul d-nei d'Etampes!

Vai! aşadar a evadat? La dracu! iată că totul se leagă, pare-mi-se!

Depăşind-o pe Madeleine Ferron, Le Mahu se mulţumi să păstreze un avans suficient ca să nu-i piardă din vedere pe cei ce îi fila astfel. Cuvântul „fila”, fără îndoială, că nu se folosea la acea vreme, dar el redă foarte bine genul de spionaj la care se deda Le Mahu.

Întoarcea capul din când în când.

Deodată, îi văzu dispărând într-o casă mare şi frumoasă cu aspect burghez şi aproape nobiliar.

Se întoarse înapoi, şi îşi întipări în minte cu grijă locul în care se află casa care de altminteri era foarte uşor de recunoscut.

Aici se află, culcuşul definitiv, murmură. Înţeleg totul. Bărbatul care însoţeşte pe cele două femei este un părinte, un frate poate al micii ducese de Fontainebleau. El a răpit-o din strada Mauvais-Garcons, din casa lui Margentine. Regele a văzut-o din întâmplare în casa de lângă Tuileries. Stătea ascunsă în acea casă. Şi acum, se vor ascunde aici. Bună pradă, pe toţi dracii!

Nu mi-am pierdut timpul!

Bucuros din cale-afară, Le Mahu se îndreptă în goană spre Luvru. Pe drum, banditul se gândea la ceea ce ar trebui să facă. Această întrebare cu dublu sens se agita în mintea-i vicleană:

— Trebuie s-o previn pe ducesa d'Etampes? Se cuvine să-l

previn pe rege? Pe care dintre cei doi stăpâni o să trebuiască să aleg?

Sosind la Luvru, Le Mahu era hotărât să-i spună regelui totul.

Intră astfel în graţiile Majestăţii Sale şi admiţând chiar că s-ar afla partea sa de contribuţie care îi fusese datorată în răpirea lui Gillette de la Luvru era sigur acum că ar fi iertat după serviciul important pe care l-ar aduce regelui.

Fără a mai socoti că s-ar putea foarte bine să tragă un profit din momentul de fericire pe care ştirea adusă i-ar procura-o regelui.

Le Mahu era ofiţer inferior.

Se sfătuia cu sine însuşi dacă ar trebui să ceară o sumă de bani sau avansarea în grad.

Se hotăra pentru bani.

S-a putut constata deja că Le Mahu era un spirit foarte practic. Sosind la Luvru, se pomeni într-o harababură ciudată. Mai multe companii de archebuzieri se rânduiau în curtea cea mare la lumina felinarelor purtate de lachei.

În grajduri, se înşeuau caii.

Un mare număr de nobili de la curte erau deja călare în ţinută de război, adică îmbrăcaţi în platoşă, cu sabia bătând de coastele cailor.

Marele magistrat, stând de-o parte, nemişcat, asista fără să scoată un cuvânt la toate aceste pregătiri.

Le Mahu se îndreptă cu iuţeală către apartamentul regelui.

— Vreau să-i vorbesc Majestăţii Sale, spuse lui Bassignac.

— Cum aşa? Fără să fi cerut audienţă? Sunteţi nebun, dragul meu.

— E o ştire importantă pe care i-o aduc regelui.

— Spuneţi-mi-o şi am să i-o. Transmit Majestăţii Sale.

Le Mahu ridică din umeri.

— Dumneavoastră sunteţi nebun, spuse. Nu vă spun nimic

Şi Le Mahu îi întoarse spatele.

Îşi zicea că va găsi mijlocul de a-i vorbi regelui, care trebuia

să încalece pentru a asista la atacul de la Curtea Miracolelor…

— Să dau de ştire despre ce ştiu! bombăni, ar însemna să mă dau pe mâna călăului! Adică eu m-am ostenit, şi Bassignac să profite de ea? îl cunosc eu pe rege. De îndată ce ar afla ştirea i-ar pune de gât un lanţ de aur celui care i-ar da de veste, şi nu s-ar mai gândi şi la el.

III GYPSIE

În acest timp marele magistrat se instalase în fruntea coloanei ce se îndrepta spre Curtea Miracolelor.

Planul său de atac era stabilit de multă vreme.

Iată cum se prezenta planul acesta în toată simplitatea şi oroarea sa. Tricot dădea semnalul când se aşternea liniştea la Curtea Miracolelor că se putea ataca.

Pe fiecare din cele trei străzi ce dădeau spre regatul Argotului se afla cantonată o capcană, adică un post întărit din trei sute de oameni care era tăinuit în fiecare din aceste trei străzi.

La semnalul dat, Monclar intra fără zgomot la Curtea Miracolelor şi ocupa centrul cu cincizeci de archebuzieri dispuşi în careu. De îndată, soldaţii înarmaţi cu torţe ar pătrunde în toate casele şi le-ar pune foc. Locuitorii ar ieşi înnebuniţi din case.

Careul de archebuzieri ar începe să executue foc în toate direcţiile, cerşetorii ar da buzna grămadă în cele trei străzi şi ar fi prinşi în cele trei capcane. Incendiul ar lăsa locul liber. Şi a doua zi ar începe un proces monstros care ar trimite la spânzurătoare pe toţi cei care ar fi scăpat de la ambuscadă.

Ca să fim drepţi, căci trebuie să dăm Cezarului ce este al Cezarului – vom spune că planul era datorat în mare parte

imaginaţiei d-lui de Loyola, care se arăta dintre cei mai inventivi de îndată ce era vorba să se ucidă şi să se incendieze… bine înţeles în intenţia de a salva nişte suflete.

Aşadar, Loyola născocise planul de distrugere, iar Monclar se însărcina să-l aplice.

În timp ce-şi vedea de drum, Monclar era pe gânduri. Se gândea la Manfred şi la Lanthenay.

A afirma că marele magistrat ajunsese să urască aceşti doi oameni pe cât îl cunoaştem ar fi poate exagerat. Monclar nu avea decât o patimă în inimă şi patimă asta era o durere retrospectivă.

Marele magistrat se adâncise în trecutul misterios şi sumbru care arunca asupra vieţii sale un văl de doliu.

Dar dacă Monclar nu-i ura pe cei doi tineri pe care-i, numea capi ai cerşetorilor, îşi punea onoarea în joc pentru a-i trimite la spânzurătoare cât mai de grabă posibil.

Dacă în suflet, Monclar nu avea decât o durere, în minte nu avea decât un crez. Şi crezul acesta însemna respectul absolut al autorităţii supreme. Dumnezeu şi reprezentaţii lui pe pământ trebuiau să poruncească în calitatea de stăpâni de necontestat.

Dumnezeu era Dumnezeu. Şi aleşii săi erau oameni precum Loyola şi regi precum Francois I.

A te atinge de Loyola însemna să te atingi de Dum nezeu. A-l ofensa pe rege însemna să-l ofensezi pe Dumnezeu. Or, Manfred îl insultase pe rege. Lanthenay îl lovise pe Loyola.

Monclar nu punea la socoteală nici măcar îndrăzneala lui Manfred ce sărise pe crupa calului în cârca lui şi-l ameninţase că să-i permită lui Lanthenay să fugă…

Nu era vorba aici decât de el şi asta însemna puţin.. Dar a-i atinge pe rege şi pe Loyola, asta reprezenta în ochii lui Monclar crima monstruoasă pentru care nu exista iertare posibilă.

Am ţinut să facem cunoscut cititorului felul în care gândea, marele magistrat cu scopul de a nu fi judecat pe nedrept.

Dacă ar fi să mergem mai departe, să pătrundem mai adânc

în tenebrele acestei conştiinţe, pentru a fi în spiritul adevăiului, am spune că un anumit egoism aparte se amestecă în toată această dezinteresare.

În lungile sale meditări, de la gura vastului şemineu, Monclar. Evoca fantoma tinerei soţii pe care o pierduse, a copilului idolatrizat pe care de asemeni îl pierduse, şi în asemenea momente teribile celebrate de spaimă şi oroare, Monclar, conversa cu Dumnezeu…

Îi chema pe Atotputernic, cel ce era în stare, să săvârşească miracole şi să-i învie pe cei morţi.

Îi făcea promisiuni. Îşi lua faţă de el angajamente categorice. El, marele magistrat se obliga ca Dumnezeu să fie respectat cât şi aleşii săi.

„Dar în schimb, o Doamne, redă-mi soţia, redă-mi fiul, sau cel puţin dacă robul tău este nedemn de un astfel de miracol, fă să coboare o fărâmă din pacea ta augustă în această biată inimă torturată de durere…”

Iată care era implorarea perpetuă ce se ridica din adâncul acestei minţi.

Am aruncat o lumină suficientă asupra acestui-om.. Se înţelege acum cât de aspră îi era hotărârea ce-l mâna în îndeplinirea teribilelor sale atribuţiuni?

Se înţelege cu ce voinţă implacabilă hotărâse să pună mâna pe Manfred şi pe Lanthenay, oh! mai ales! pe Lanthenay, care nu numai că a insultat majestatea regală, dar a mai şi ridicat mâna asupra unui sfânt!

Tortură celor doi bărbaţi era, şi el nu se îndoia, preţul tihnei acordate în sfârşit inimii sale.

Şi acum, îl putem însoţi pe marele magistrat şi să ne întrebăm la ce se gândea în vreme ce, călărea cu capul plecat în fruntea archebuzierilor şi cavalerilor ce defilau liniştiţi şi abătuţi ca nişte fantome.

La ce putea să se gândească, dacă nu la schingiuirea lui Manfred şi a lui Lanthenay?…

Stabilea ordinea şi modul, în sensul pe care el îl presupunea că trebuie să fie cel mai pe plac Domnului Dumnezeu, rezervându-şi de altminteri să capete încuviinţarea cucernicului Ignace de Loyola pentru ceea ce ar fi hotărât.

Pentru Manfred, spânzurarea ar fi de ajuns.

Dar în ceea ce-l priveşte pe Lanthenay, nu-i trebuia nimic altceva decât rugul.

Într-adevăr, focul purifică: Loyola i-o afirmase, cu certitudine.

În vreme ce Monclar chibzuia astfel, şi vedea deja înălţându-se în închipuirea sa flacăra rugului ce ridică vâlvătaie spre cer în timp ce mulţimile îngrozite se roteau în jurul stâlpului de execuţie, căpitanii de companie luaseră poziţie pe stradela Saint-Sauveur, stradela Montorgueile şi pe stradela Aux Pietres. Manevrele au fost îndeplinite în cea mai perfectă linişte.

Marele magistrat ajuns pe câmpul de bătălie nu se gândi decât să asigure victoria regelui şi distrugerea cerşetorilor.

Vizită succesiv fiecare dintre cele trei străzi, se asigură că fiecare înţelesese bine instrucţiunile, şi se postă el însuşi în strada Saint-Sauveur.

La semnalul lui Tricot – trei focuri de archebuză trase la miezul nopţii – cele trei trupe să intre împreună pe terenul Curţii Miracolelor şi operaţia pe care am descris-o mai sus trebuia să înceapă de îndată.

Din acel moment, nu mai avea decât de aşteptat.

Părea că liniştea devenise mai apăsătoare.

Totuşi, la un moment dat, Monclar auzi o larmă nedefinită ce venea dinspre Curtea Miracolelor.

Ce se întâmpla?

Tricot se obligase să inspire cerşetorilor o linişte care trebuia să înlesnească operaţiunea. Reuşise?

Da, fără îndoială, căci acum Monclar nu mai auzea nimic. Fără îndoială, în momentul de faţă, toată lumea dormea la Curtea Miracolelor.

Se scurse o jumătate de oră.

Cele douăsprezece bătăi ale miezului de noapte răsunară cu gravitate la Sâint-Eustache… Alte câteva minute…

Apoi deodată, o detunătură de archebuză izbucni în liniştea nopţii. O a doua… o a treia.. Monclar le numără.

— Înainte! ordonă atunci căpitanului de companie care se afla lângă el.

Şi arătă spre baricadă ce se înălţa în stradă, la câţiva paşi înainte de locul în care stradela se deschidea spre Curte. Sumedenia de archebuzieri se puse în mişcare.

Baricada apărea ca un morman întunecat.

Era sigur că baricada nu era păzită decât de câţiva oameni care erau în complicitate ou Tricot. Monclar, ajuns în mijlocul străzii, privea în linişte cum se perindă soldaţii.

Archebuzierii se aflau doar la zece paşi de obstacol.

În acea clipă, o voce aspră aruncă un ordin scurt.

Baricada păru că se aprinde aidoma unui crater stins ce se pornea pe neaşteptate să scuipe lavă incandescentă şi o detunătură formidabilă zdruncină magherniţele străzii, făcând să se spargă în cioburi vitraliile ferestrelor închise.

Cu greu am putea să zugrăvim năucirea, uimirea şi groaza companiei de archebuzieri. Mai mult de patruzeci de morţi şi răniţi căzuseră, printre urlete şi blesteme.

Printre cei morţi se afla şi căpitanul care mărşăluia în frunte. Supravieţuitorii se retraseră în dezordine, încurcându-se în arme, rostogolindu-se unii peste alţii. Goana a fost disperată.

Pentru un moment, prostit de uluire, Monclar auzi în depărtare alte două detunături surde: erau cerşetorii de pe stradela Aux Pietres şi de pe stradela Montorgueil care tocmai executaseră foc la fel ca şi cei de pe stradela Saint-Sauveur.

În grabă mare, îi chemă la el pe unii dintre nobilii care veniseră, din amuzament, să asiste la marele masacru de ia Curtea Miracolelor.

Împreună barară strada şi îi opriră pe fugari.

— Înainte! răcni Monclar. Dacă nu luaţi cu asalt baricada o să

fiţi ucişi până la unul, în ambuscada asta…

Raţionamentul acesta era singurul care putu să dea curaj archebuzierilor.

Se întoarseră către baricadă, dar în loc să înainteze spre ea în rânduri strânse ca de prima dată, se împrăştiară pe lângă ziduri.

Erau cam patru sute.

Se năpustiră, în pas alergător asupra baricadei. O a doua detunătură răsună, şi câţiva oameni căzură la pământ fără viaţă.

— Înainte! urlă Monclar.

În câteva secunde, archebuzierii, asaltară baricada cu strigăte puternice.

Dar atunci, pe baricadă, se ridicară o groază de demoni înarmaţi cu lăncii, halebarde, frânturi de spade, săbii antice, şi chiar cu vergele de frigări, cu tot soiul de cuţite ciudate.

Şi începu o luptă înspăimântătoare.

Gemete, strigăte de turbare, înjurături în toate graiurile, împuşcat urî de pistolet şi archebuză, se auziră timp de aproape douăzeci de minute.

În vremea asta soldaţii regelui se retrăgeau puţin câte puţin. Înconjurat de nobili, Monclar, îşi păstrase sabia în teacă, pe când ce-i ce-l înconjurau se duelau cu înverşunare.

Marele magistrat se afla acum foarte aproape de cerşetorii care ţâşniseră în jurul lui.

Atitudinea sa şi ordinele sale inspirară un dram de curaj soldaţilor; fu încercat un efort suprem, şi a fost rândul cerşetorilor să dea înapoi.

Dar în spatele lor, din inima Curţii Miracolelor, nă^văii o ceată, asemeni unei trombe. Avansară în rânduri compacte, cu platoşe solide, bine înarmaţi, mânuind sabia şi pistoletul, urlând a moarte…

A fost sfârşitul…

În câteva clipe, strada a fost curăţată.

Monclar, care rămăsese printre ultimii, palid la figuraşi

clocotind de furie, era pe picior de fugă.

În clipa asta, un bărbat înşfacă hăţurile calului său şi îi spuse:

— Sunteţi prizonier, domnule, predaţi-vă!

Monclar se trezi înconjurat de cerşetori.

În depărtare, auzi tropotul fugii oamenilor săi.

Ridică ochii spre cer ca pentru a-l zări pe Dumnezeu pe care îl invocase, apoi îşi întoarse privirea către omul care, în fruntea cetei de cerşetori îi pusese pe fugă pe soldaţii regelui, omul al cărui prizonier se afla…

Şi îl recunoscu pe Lanthenay!…

Cerşetorii îşi celebrară izbânda prin urlete teribile.

Au fost reaprinse focuri mari.

În jur, au fost aduşi răniţii pe care mahalagioaicele îi pansau şi le ungeau rănile cu alifii.

Acum, la mese se dezlănţuia urgia.

Fuseseră aşezate din loc în loc butoaie cu vin: se goleau: cu repeziciune. La fiecare masă, fiecare povestea acum despre loviturile iscusite pe care le dăduse, despre tigvele pe care le străpunsese.

Asta producea un freamăt ciudat şi nepotrivit peste care dominau văicărelile femeilor ce-şi plângeau morţii.

În celelalte două stradele evenimentele se desfăşuraseră aproape ca în strada Saint-Sauveur.

Fără îndoială, de multă vreme, nu se mai gândise nimeni să atace Curtea Miracolelor.

Cerşetorii îşi împărtăşeau unii altora avantajele pe care le-o dădea izbânda asta nesperată – datorată mai ales descoperirii trădării lui Tricot.

Ragastens nu trăsese sabia.

Era fericit să se afle tot timpul în preajma lui Manfred, gata să-l apere la nevoie cu sabia sa, armă de temut în mâinile sale.

Când marele magistrat a fost condus în piaţa Curţii Miracolelor, se înălţa din rândul cerşetorilor asemenea strigăte încât întreg oraşul păru că e zdruncinat din temelii.

Jupanii şi apropiaţii lor îl înconjurară pe dată pe Monclar.

Fără această măsură de prevedere, marele magistrat ar fi fost imediat tratat cum fusese tratat de curând agentul său Tricot.

Dar autoritatea jupanilor era mare.

Urmând ordinele lor repetate, cerşetorii se dădură înapoi, mârâind, asemeni câinilor înfometaţi cărora le-a fost smuls de la gură osul pe care voiau să-l roadă.

Monclar a fost închis în pivniţa unei case de la Curtea Miracolelor.

Şi jupanii ţinură sfat pentru a şti cum ar trebui să se procedeze în privinţa lui.

Îndată după bătălie, Ragastens îl întrebase pe Manfred:

— Ţiganca despre care îmi vorbeaţi… acea…

— Gypsie? spuse mirat Manfred.

— Da. Aţi spus că aş putea s-o întâlnesc?

— Fără nicio îndoială.

— Ei bine, doresc s-o văd…

Surprins de atâta grabă, Manfred, se înclină şi-i spuse cavalerului că era gata să-l însoţească la bătrâna ţigancă.

— Haideţi, vă rog, spuse Ragastens cu o emoţie care-l surprinse din ce în ce pe tânăr.

— Vai! cavalerul o cunoaşte deci pe bătrâna vrăjitoare care m-a crescut? gândi el. Sau dacă nu o cunoaşte, ce vrea de la ea?

Câteva clipe mai târziu, intrară în locuinţa lui Gypsie.

— Mamă, făcu Manfred, iată un străin care doreşte să vă întâlnească. Primiţi-l cum se cuvine, vă rog, căci îi sunt peste măsură de îndatoritor.

— Să fie bine venit, fiule, spuse ţiganca care pronunţă aceste vorbe cu o atât de vădită intenţie încât cavalerul fu scuturat de un fior.

Ragastens se află în clipe de emoţie deosebită în care simţurile capătă o ascuţime particulară, în care inteligenţa devine mai pătrunzătoare, când un cuvânt, un semn, un gest

capătă o importanţă fatală.
Se întoarse către Manfred.
— Copilul meu, spuse el, vreţi să aveţi bunătatea de a mă lăsa singur cu femeia aceasta! Scuzaţi-mă…
— Cavalere, răspunse Manfred, am pentru dumneavoastră o asemenea simpatie încât iau dorinţele dumneavoastră drept, ordine…
La aceste cuvinte se înclină cu graţie, şi Ragastens îl privi îndepărtându-se, admirându-i talia zveltă, eleganţa exprimării, inteligenta ce-i strălucea în priviri.
Când Manfred dispăruse deja de mai bine de un minut, cavalerul scoase un suspin şi se adresă lui Gypsie.
Aceasta părea că-l cercetează cu o curiozitate prefăcută ce se acordă unei persoane pe care o întâlneşti pentru prima oară.
— Doresc, spuse el, – şi glasul îi tremura uşor – să vă pun câteva întrebări. Vă cer să-mi răspundeţi cu toată sinceritatea…
— Vorbiţi, seniore, spuse ea fără ca vocea să-i trădeze cea mai mică emoţie sau bănuială, mă voi strădui să răspund cât voi putea mai bine…
— Tânărul care a ieşit de aici reluă Ragastens agitat.
— Manfred?
— Da… Manfred! Vreţi să-mi spuneţi unde s-a născut?
— În Italia, răspunse cu sumplitate bătrâna. Ragastens simţi inima bătându-i cu putere.
— Nu mai încape îndoială! gândi el. E fiul meu! Fiul meu! Ah! ce fericită o să fie Beatrix!
Reluă cu voce tare:
— Unde l-aţi găsit? în care ţinut al Italiei?
— Găsit?
— Da, găsit, adunat de pe drumuri… sau ceva de felul ăsta!
— Nu înţeleg, răspunse Gypsie cu un aer de o naivă simplitate. Manfred nu este un copil găsit…
— M-am exprimat greşit… Aş vrea să ştiu cine v-a încredinţat copilul acesta?

— Nimeni!

Ragastens încercă să-i ghicească gândul ţigăncii, dar aceasta afişa un chip desăvârşit de calm. Reluă:

— Vă repet că am să vă îmbogăţesc. Cereţi-mi ce doriţi.

— Vă mulţumesc, seniore, făcu Gypsie cu efuziune. E sigur că ceva bani ar fi bineveniţi pentru bietul meu trai. Vreţi să vă ghicesc norocul.

— Vreau doar să-mi răspundeţi: Manfred este un copil de furat nu-i aşa? Oh! nu încerc să aflu de către cine…

— Vă înşelaţi, seniore…

— Dar în sfârşit, cine este tatăl lui? Îl cunoaşteţi?

— Vai! Cum nu l-aş cunoaşte! izbucni ţiganca cu o melancolie admirabil simulată. Tatăl său este un nobil napolitan.

— Napolitan! exclamă Ragastens palpitând.

— Da.. Eram tânără pe atunci… Eram drăguţă… l-am… l-am iubit… şi din iubirea asta s-a născut Manfred…

Ragastens alunecă pe un scaun. Decepţia era crudă..

— Aşa spuneţi, se bâlbâi el, Manfred este fiul dumneavoastră?

— Fiul meu, da, seniore… I-am dat numele de Manfred în amintirea tatălui său, pe care el nu l-a cunoscut…

— Dar tânărul, reluă cu vioiciune Ragastens agăţân-du-se de o ultimă speranţă, tânărul spune că nu sunteţi mama lui…

— L-am lăsat să creadă asta… bietul copil! Este atât de inteligent, de puternic faţă de ceilalţi ce-l înconjoară încât până la urmă s-a convins că are părinţi de vază… Să încerci să-i spui că este fiul unei ţigănci, ar însemna să-i distrugi sufletul… Numai o mamă poate fi în stare de asemenea sacrificii!…

Ţiganca Gypsie îşi şterse lacrimile care îi curgeau din ochi.

— Ah! reluă ea dintr-o dată, nu e ca Lanthenay, de pildă! Acela nu e nicidecum fiul meu deşi îmi spune mamă… Acela da este un copil găsit… Tatăl său era parizian… A murit!

Ragastens făcu un gest din mână ca pentru a arăta că se săturase… O tristeţe de moarte îi apăsa inima…

Atunci se ridică, scotoci prin pungă, şi-i întinse ţigăncii un

pumn de monezi de aur pe care aceasta le luă murmurând mulţumiri.

Să-l lăsăm pe Ragastens cu gândurile sale acolo la Curtea Miracolelor apropiindu-se de Manfred cu care începu o discuţie pe care o vom descrie.

În timp ce cavalerul ieşi din casa ei, Gypsie se aşeză aproape de colţul mesei şi începu să chibzuiască.

— Aş fi putut, murmură ea, să spun adevărul seniorului Ragastens. Îi făceam fericiţi. Dar la ce mi-ar fi ajutat, mie, atâta fericire a cărei cauză eram. Ia să vedem ce s-ar întâmpla! dacă i-aş fi spus cavalerului: „Da, Manfred, este fiul dumneavoastră! Eu l-am furat ca să-i fac hatârul doamnei Lucreţia Borgia. Dar ea e moartă acum!” Dacă spuneam aşa ceva, s-ar fi întâmplat ca la scurt timp, Manfred să fi plecat cu tată-său. Ori, cine îmi dovedeşte că n-ar încerca să-l ia şi pe Lanthenay cu ei şi n-ar reuşi?… Şi la urma urmei, ce-mi pasă, dacă oamenii sunt fericiţi sau nefericiţi… S-a îngrijit vreunul de fericirea mea? S-a gândit vreodată cineva la lacrimile pe care le-am vărsat când l-am văzut pe fiul meu spânzurat sub ochii mei?

Gypsie îşi cuprinse capul între mâini.

Şi evocarea asta a fiului ei spânzurat o făcu să freamăte. Dar pentru ea, acum, asemenea amintiri nu mai răscoleau durerea; ochii ei, în loc să se umezească de lacrimi, aruncau flăcări.

Şi murmură, cu dinţii strânşi:

— Să mi-l ia pe Lanthenay! Ce-ar mai fi de mine în ziua în care nu l-aş mai avea sub mâna mea pe fiul lui Monclar pentru a fi sigură de răzbunare!

Se ridică, se apropie de fereastra care dădea spre Curtea Miracolelor.

În mijlocul curţii, în apropierea unui foc mare, îi văzu pe jupani adunaţi.

Printre ei, Lanthenay.

Manfred se îndepărtase în compania lui Ragastens. Reounoscându-l pe Lanthenay, Gypsie tresări şi un fulger de ură

sălbatecă licări în privirea ei. Totuşi, nu pe Lanthenay îl ura. Ura asta mergea mai departe.

Pe tatăl lui Lanthenay, marele magistrat şi şef al poliţiei din Paris, pe contele de Monclar se abătea această ură îndârjită.

Pe timpul bătăliei, Gypsie rămăsese cu fereastra deschisă, ascultând zgomotele, scrutând întunericul.

Nu se îndoia de rezutlatul bătăliei.

Oamenii regelui, şi Monclar împreună cu ei, aveau să fie învinşi. Era pentru ea o convingere – o credinţă. Nu pentru că ar avea încredere în curajul, forţa sau agerimea cerşetorilor, ci pentru că înfrângerea lui Monclar, umilit de Lanthenay, îi apărea ca un fenomen inevitabil, a profundei şi abilei justiţii a destinului.

Trebuia ca Monclar să fie învins pentru că ura marelui magistrat să sporească! Trebuia ca Monclar să ajungă să-şi urască propriul fiu!

Când totul se termină şi când află că trupele regelui fuseseră respinse din toate cele trei părţi deodată, închise la loc fereastra şi spuse:

— Ştiam eu bine că lucrurile or să ia o asemenea întorsătură!

Acum, examina cu curiozitate adunarea şefilor şi socoti ciudată durata atât de lungă a sfatului.

— Nu se sfârşise? murmură ea.

Coborî şi se apropie de focul aproape de care se ţinea sfat sub cerul liber, potrivit datinilor şi obiceurilor de la Curtea Miracolelor.

În momentul acesta vorbea Lanthenay.

— Dacă îl vom condamna la moarte, după cum sunteţi sfătuiţi, sunt de aşteptat cele mai mari nenorociri.

Ascultaţi-mă, şi din contră profitaţi de evenimentul ăsta pentru a vi se confirma privilegiile. Smulgeţi-i promisiunea de netăgăduit că nu se va mai încerca nimic împotriva voastră, şi eliberaţi-l. Credeţi voi că regele ar lăsa nepedepsită uciderea lui? Chiar de mâine s-ar începe din nou o bătălie, şi poate, de

data asta, avantajul împrejurărilor n-ar mai fi de partea voastră.
Pe când dacă îl lăsaţi în viaţă, fără a-i pricinui vreun rău, nu numai că regele ar chibzui de două ori înainte să atace din nou nişte oameni care se apără atât de bine, dar ar avea fată de generozitatea voastră un fel de stimă, fără a mai socoti recunoştinţa prizonierului vostru…
Gypsie tresări.
Despre cine era vorba?
Se afla la Curtea Miracolelor un prizonier de vază? O idee neaşteptată îi licări în minte.
Atinse braţul unui slujitor care se afla lângă ea.
— Frate, despre care prizonier este vorba?
— Cum, bătrână Gypsie, nu ştii?

— Nu ştiu decât un lucru, că dragii mei copii n-au fost ucişi sau răniţi în luptă; ăsta-i cel mai important pentru mine!
— Da, da… se cunoaşte cât de mult ţii la fraţii noştri Manfred şi Lanthenay. E adevărat că nu te omori degeaba. La naiba! cum s-au mai bătut adineauri.
Datorită lor au fugit oamenii regelui! Datorită lui Lanthenay mai ales!
— Ah!
— Da! El l-a făcut prizonier.
— Pe cine a luat przonier?
— Pe marele magistrat!
— Contele de Monclar? se bâlbâi Gypsie.
— Chiar pe el! Doar nu sunt doi mari magistraţi.
— Frumoasă pradă.
— Se discută ce vor face cu el.
— Şi unde l-au băgat?
— Acolo! făcu cerşetorul.
Cu un gest arătă spre o maghernıţă.
— Să nu scape cumva.
Cerşetorul izbucni în râs.

— E în pivniţă, legat cu frânghii solide, şi uşa pivniţei este închisă cu cheia.

— Prevederea e bună pentru un prizonier aşa de important.

Ea se îndepărtă agale.

Mintea îi clocotea de gânduri.

O bucurie fără seamăn făcea să-i tresalte inima.

Astfel, împrejurările o serveau mai bine încă decât ar fi putut spera!

Monclar era prizonier, şi asta datorită lui Lanthenay. În câteva clipe, se gândi la foloasele pe care avea să le tragă de pe urma acestei întâmplări. Trebuia ca toate astea s-o ajute în răzbunarea ei.

Se îndreptă glonţ către magherniţa care îi fusese arătată. În faţa unei uşi, îl văzu pe Cocardere stând de pază.

— Lanthenay vrea să-ţi vorbească, îi spuse ea. Am să te înlocuiesc.

— Bine! făcu Cocardere, uite cheia de la pivniţă.

— Vei aştepta până se termină sfatul. Mi-a spus să nu-l deranjezi mai înainte.

— Bine, bine…

Cocardere se îndepărtă fluierând. Ţiganca se repezi la ea acasă.

După câteva clipe mai târziu, se întorcea cu o legătură sub braţ şi o lampă.

Atunci deschise uşa pivniţei, intră şi o închise la loc. După ce a aprins lampa, a coborât scara. În josul scării, se aflau două pivniţe.

În cea de-a doua, îl văzu pe Monclar întins la pământ, legat bine, şi cu căluş la gură.

Dintr-o mişcare, desfăcu căluşul şi tăie legăturile.

— Mă recunoaşteţi, domnule mare magistrat? întrebă ea.

— Da! Ce vrei de la mine? spuse acesta cu răceală, încredinţat ca bătrâna era escortată de cerşetori şi că venea să-l jignească.

— Lanthenay v-a făcut prizonier? reluă ea.

— Da!

— În acest moment, sfatul şefilor este adunat pentru a hotărî soarta dumneavoastră.

Monclar ridică din umeri şi surâse cu dispreţ.

— Toţi sunt de părere să vă elibereze fără să se atingă de dumneavoastră. Unul singur, mă auziţi, doar unul este de părere că trebuie să fiţi condamnat. Din nefericire, cuvântul lui, atârnă mai greu decât al celorlalţi. I se va da ascultare…

— Ah! Şi cine este omul acesta neîndurător?

— Lanthenay.

— M-aş fi mirat să fie altul. Ei bine, s-o sfârşească repede…

— Am venit să vă salvez…

— Tu! exclamă marele magistrat cu o bucurie nedefinită.

— Da, eu!

— Şi de ce mă rog mă salvezi?

— N-avem timp de lămuriri. Mai târziu, veţi afla. Numai că, vă cer să nu uitaţi că Lanthenay voia să vă trimită la spânzurătoare şi că eu vă salvez!

— Fii liniştită, nu voi uita rugăminţile tale!

În timp ce vorbea bătrâna desfăcu legătura cu care venise. Conţinea o mantie încăpătoare şi o tocă.

— Lăsaţi-vă sabia, spuse ea. Ar putea să vă dea de gol.

Monclar se supuse, se acoperi cu toca şi se înfăşură în mantie. Se îmbrăca fără grabă.

Acest om de fier nu avusese o singură tresărire, şi inima să nu bătea mai repede decât dacă s-ar fi aflat acasă, în palatul său.

— Veniţi, spuse Gypsie când pregătirile fură terminate.

Urcară scara.

Ţiganca închise uşa din nou răsucind cheia de două ori şi o puse în buzunar.

Ea o porni drept spre stradela Saint-Sauveur. Nimeni nu le dădu atenţie.

În mijlocul pieţei se continua sfatul.

Pe stradela Saint-Sauveur se găseau câteva santinele care fuseseră postate de teama unui nou atac.

Dar fu lăsată să treacă fără dificultate, mai întâi pentru că era cunoscută, şi apoi pentru că cerşetorii supravegheau pe cei ce puteau veni din afară şi nu pe cei ce ieşeau de la Curtea Miracolelor.

În capătul străzii Gypsie se opri.

— Duceţi-vă, monseniore, spuse ea.

— Şi tu?

— Eu?… Mă întorc acasă la mine, atâta tot.

— Dar se va afla că tu m-ai eliberat?

— Poate!

— Atunci te vor ucide. Vino, mă oblig să-ţi fac o existenţă mai fericită decât cea pe care ai dus-o până azi…

Ea clătină din cap.

— Nimeni nu mai poate face nimic pentru fericirea mea, spuse ea.

— Aşadar eşti tare nefericită?

— Atât cât poate fi o fiinţă omenească.

— Ciudată femeie! murmură marele magistrat. Nu eşti tu cea care mi-ai vorbit într-o zi, pe când treceam călare în apropiere de strada Saint-Denis?…

— Da, monseniore, eu sunt.

— Pe atunci îmi spuneai că te interesează soarta lui Lanthenay.

— Aşa-i, şi mă interesează şi acum.

— Totuşi mă salvezi, în vreme ce ştii foarte bine ce am să fac… Ei bine, va trebui o dată şi-o dată ca Lanthenay să-mi pice în mână…

— Se poate, monseniore… Şi apoi.?

— Apoi? Am să dau ordin să fie tras pe roată de viu. Nici el nu m-ar fi cruţat! Parcă aşa spuneai adineauri…

— Aşa spuneam pentru că ăsta-i adevărul, monseniore.

— Aşa va să zică, te interesează soarta lui Lanthenay şi tu îl

faci scăpat pe cel ce îl va trage pe roată?

— Nu-i şi ăsta un fel de a te interesa de cineva? Marele magistrat păstră o clipă de tăcere.

— Ce s-a întâmplat cu Tricot? întrebă el.

Îşi aminti de Tricot în modul cel mai firesc printr-o asociaţie de idei.

Ultimul răspuns al ţigăncii îi dădea de gândit că femeia asta avea poate contra lui Lanthenay un oarecare motiv de ură, precum Tricot.

De ce asemenea ură?

Nu se nelinişti din pricina asta. Cerşetorii şi ţigăncile, aceşti egipteni şi aceste boeme îşi aveau felul lor de a judeca; trăiau într-o lume aparte, nu iubeau şi nu urau precum ceilalţi oameni.

La întrebarea: „Ce s-a întâmplat cu Tricot?” bătrâna răspunse:

— A murit, oamenii noştri l-au omorât pentru că trădase.

— Cine i-a prevenit? lântrebă Monclar fără să-i acorde cel mai neînsemnat regret fostului său agent.

— Lanhtenay, răspunse Gypsie.

— Nu cumva minţi?…

Ţiganca tresări. Oare Monclar o dibuise?

— De ce aş minţi? făcu ea cu calm.

— Ce ştiu eu?… Dacă-l urăşti pe Lanthenay…

— Nu-l urăsc. Nu înseamnă ceva pentru mine. Şi chiar de l-aş urî, n-aş găsi de cuviinţă să mint.

Când vreau să lovesc pe cineva, îl lovesc eu însămi. Şi vă jur, monseniore, că lovitura nu dă greş niciodată.

— Te cred! făcu Monclar fremătând. Reluă, după un moment scurt de tăcere:

— Ce doreşti pentru că m-ai făcut scăpat?

— N-am nevoie de nimic, monseniore. V-am eliberat doar că oamenii mei să nu vă fi omorât, asta ar fi însemnat nenorociri groaznice pentru noi toţi.

— Aşa să fie, atunci, Adio…
— La revedere, monseniore…
Ea îl privi cum se îndepărtează cu mers atât de liniştit ca şi cum n-ar fi înfruntat acum zece minute un pericol groaznic.
Curând silueta lui dispăru în întuneric.
Atunci se întoarse la Curtea Miracolelor.
Sfatul jupanilor nu se terminase, şi din izbucnirile de voci, Gypsie îşi dădu seama că discuţia era furtunoasă.
Se apropie de foc, şi, foarte liniştit, pătrunse în cercul de cerşetori ce discutau soarta marelui magistrat.
În acea vreme de barbarie, credinţa în ursite şi în reîncarnări de toate soiurile ocupau în rândurile populaţiei un loc important.
Se credea în deochi, în puterea pe care o deţineau anumiţi indivizi să citească în viitor şi chiar să rânduiască după bunul lor plac întâmiplările ce aveau să vină.
În acest timp, cei ce deţineau în realitate această putere, adică regele şi biserica, acţionau în deplină siguranţă.
Era de aşteptat ca şi la Curtea Miracolelor, în rândul acestei populaţii neştiutoare, pradă instinctelor ei, aceste superstiţii să fie respectate mai mult încă decât în oricare altă parte. De aceea era respectată şi de temut Gypsie.
Avea reputaţia că deţine legături cu anumiţi demoni; că citeşte în stele ca într-o carte deschisă, „ceea ce negura timpurilor închide în vălurile sale” – ca să folosim splendida expresie a lui La Fontaine. Câţiva dintre cerşetori care nu se temuseră să se încaiere cu paza de noapte şi care, la nevoie, ar fi mers la spânzurătoare cu un surâs de sfidare tremurau când o întâlneau pe Gypsie, în nopţile fără lună şi se grăbeau să atingă vreun talisman capabil să îndepărteze duhurile rele…
Tot aşa când pătrunse în cercul jupanilor şi când îşi ridică braţele sale slabe pentru a cere ascultare, se făcu de îndată linişte.
— Fraţilor, spuse Gypsie, vă sfătuiţi dacă trebuie să-l ucideţi pe marele magistrat…

— Spune-ne părerea ta! se auziră glasuri strigând.

— Părerea mea nu foloseşte la nimic. Şi părerea voastră a tuturor nu foloseşte la nimic.

Marele magistrat nu se mai află la Curtea Miracolelor. A evadat.

Se auziră proteste înverşunate.

Câţiva cerşetori se avântară către pivniţa în care Monclar fusese închis. Reveniră după câteva clipe spunând că Gypsie grăise adevărul.

— Nu cercetaţi, reluă ţiganca, cum s-a putut întâmpla aşa ceva. Eu am deschis uşa marelui magistrat şi l-am condus în afara teritoriului regatului Egipt.

Cuvintele acestea au fost primite cu o tăcere uluitoare şi ţiganca se grăbi să continue:

— Eliberându-l pe marele magistrat, ne-am salvat cu toţii. Spiritele mi-au arătat că moartea marelui magistrat ar fi semnalul unui masacru general. Totuşi, dacă m-am înşelat, mă voi supune pedepsei pe care o veţi crede de cuviinţă. Chiar dacă această pedeapsă ar fi moartea, voi muri fericită că mi-am salvat fraţii.

Printre jupanii prezenţi, majoritatea erau fiinţe primitive asupra cărora cuvintele acestea pronunţate cu solemnitate produseseră o impresie adâncă.

În timp ce aceia a căror inteligenţă depăşea asemenea credinţe vulgare înţelegeau foarte bine ce necazuri ar fi adus mai de vreme sau mai târziu execuţia marelui magistrat.

Aşadar nimeni nu ridică glasul pentru a cere o pedeapsă împotriva lui Gypsie.

Şi ţiganca se putu retrage în linişte.

Pe când mergea spre maghernița ei, îl văzu pe Lanthenay care se apropia în grabă de ea.

— De ce aţi vrut să-l salvaţi pe omul acela? întrebă, el cu o asprime care nu-i era în obicei.

— Chiar tu, adineuari, n-ai vorbit la sfat ca Monclar să fie

cruţat?.. Am crezut că ţi-am făcut pe plac, fiule…

Lanthenay îşi duse o mână la frunte şi murmură:

— Aşa e… iertaţi-mi mânia.

Şi ea îi cuprinse mâna.

— Am făcut un rău chiar atât de mare? întrebă ea Şi vocea ei avea o duioşie de ciudată afecţiune.

— Nu înţelegeţi, răspunse cu glas înăbuşit Lanthenay, nu pricepeţi că îl prinsesem pe omul acesta, pentru că în schimbul vieţii şi libertăţii sale, aveam de gând să obţin viaţa şi libertatea altei persoane!

— Vai, biata de mine, nu m-âm gândit deloc la asta! se văicări Gypsie.

— Să nu ne mai gândim la asta… Ce-a fost a fost… nu mai e nimic de făcut… Dar, într-adevăr, dacă oricare altul în afară de dumneavoastră ar fi făcut ceea ce aţi făcut adineauri, nu ştiu dacă aş fi avut destulă stăpânire de sine să nu-l ucid…

Mânia şi disperarea lui Lanthenay erau atât de excesive încât îşi înăbuşea vocea ca să nu o sperie pe bătrâna femeie.

Lăsă să-i scape un gest violent de nemulţumire, şi plecă pe neaşteptate strigând:

— Sunt blestemat!

Gypsie rămăsese pe loc.

— Blestemat? bombăni printre dinţi. Cine îţi spune că nu eşti?

Disperarea lui Lanthenay fu imensă.

Din ziua în care suferise eşecul tentativei nesăbuite pe care o făcuse la Conciergerie pentru a-l elibera pe Etienne Dolet, aştepta cu o nerăbdare febrilă să fie atacată Curtea Miracolelor. Era încredinţat că marele magistrat ar dirija personal atacul. Planul său consta doar în a pune mâna pe Monclar.

Odată ce-l făcea prizonier pe marele magistrat, nu se îndoia că ar putea să obţină libertatea pentru Dolet.

— Viaţă pentru viaţă! gândea el.

S-a văzut curn planul reuşise admirabil la capitolul pe care Lantheay îl considerase pe drept cuvânt ca fiind cel mai dificil.

S-a descris cum, datorită lui Gypsie, planul eşuase în cea de-a doua parte a sa.

IV BEATRIX

În timp ce evnimentele acestea se desfăşurau la Curtea Miracolelor, regele şi escorta sa, călăuziţi de Alais Le Mahu, sosiseră în faţa casei din strada Saint-Denis la care Madeleine Ferron îl condusese pe cavalerul de Ragastens.

Regele descăleca.

La fel făcură şi cei douăzeci de cavaleri care îl însoţiseră, şi ofiţerul care comanda escorta îşi luă deîndată sarcinile în primire după recomandările pe care Francois I i le impuse.

Regele făcu semn lui La Châtaigneraie, lui d'Esse şi lui Sansac să-l urmeze.

— Domnule, se adresă ofiţerului, dacă ordon, invadaţi casa, şi atunci, nu ezitaţi, să ucideţi pe oricine v-ar sta în cale, bărbat sau femeie!

Ofiţerul se înclină în semn că a înţeles consemnul şi că era gata să-l execute întocmai. Atunci regele se apropie de uşă. Uşa era închisă.

— Forţaţi uşa, spuse ofiţerului. Fără să faceţi zgomot.

La un semn al ofiţerului, se apropie, un soldat, introduse pumnalul în deschizătura încuietorii, şi după zece minute, reuşi în sfârşit s-o deschidă.

Francois I se avântă, urmat de cei trei fideli însoţitori.

Pentru a se putea intra în casă, trebuia deschisă o altă uşă. Se folosi acelaşi procedeu.

Totuşi, liniştea care domnea în casă, nu făcea decât să-l nelinişească pe rege.

Trebuia să aştepte.

De ce era atâta linişte şi întuneric înăuntru.

Pătrunse în casă şi urcă pe o scară.

Deodată, cum se afla aproape la mijlocul scării, întunericul în care se găsea se risipi.

Regele duse iute mâna la sabie şi îşi ridică privirea. Căci lumina venea din capătul de sus al scării.

Atunci, observă o femeie care ţinea o lampă în mână şi îl privea cu o demnitate tristă şi severă.

O recunoscu pe dată.

— Doamna de Ragastens! făcu el descoperindu-se cu un gest de politeţe ce îl părăsea arareori.

Apoi, surâzător, se linişti şi spuse cu glas tare:

— Ei! doamnă, ne-am despărţit adineauri puţin cam supăraţi, şi am ţinut să mă reconciliez cu o persoană atât de desăvârşită după cum pare să fiţi.

— Sire, spuse Beatrix, vă voi repeta ceea ce v-am spus în casa de lângă Tuileries. Fiţi bine venit.

Regele tresări şi privi în jurul lui cu nelinişte.

Se aştepta la o împotrivire, la reproşuri, – căci intrase în casa aceasta ca unul dintre tâlharii cu care marele magistrat se lupta în momentul de faţă, – şi vorba liniştită a lui Beatrix îl făcea să se teamă de vreo eventuală capcană.

Fără îndoiala, însoţitorii săi aveau aceeaşi impresie că şi el, căci îi văzu pe toţi trei cu mâna pe mânerul pumnalelor.

Franccis I avea un curaj deosebit.

— Poate că voi fi străpuns de pumnal, gândea în sinea lui, dar mai degrabă să mor decât să par ridicol!

Şi urcă fără reticenţă cele câteva trepte care îl despărţeau de Beatrix.

— Aş putea avea plăcerea să-l întâlnesc pe domnul de Ragastens? întrebă, regele în timp ce se înclina.

— Domnul cavaler va fi dezamăgit că nu se află de faţă pentru a da curs onoarei ce i se face de către Majestatea Voastră, pentru a doua oară…

În acelaşi timp, se dădu de-o parte pentru a-l lăsa pe rege să

treacă.

Îi observă ezitarea şi înţelese.

Ochii ei frumoşi sclipiră de bucurie, căci avea posibilitatea să zgândere coarda sensibilă a regelui, cu alte cuvinte să facă haz de vanitatea lui de bărbat viteaz.

— Nu vă fie teamă, sire, nu se mai află nimeni în afară de mine în casa aceasta…

Regele roşi un pic şi intră, urmat de îndată de însoţitorii săi, într-o vastă şi frumoasă încăpere mobilată incomplet.

— Cum, doamnă, vorbi el atunci cu glas tare, spuneţi că vă aflaţi singură aici?

— Absolut singură, sire. Franccis I încruntă sprâncenele..

— Totuşi, doamnă, au fost văzute intrând aici mai multe persoane…

— Care erau de faţă acum nu mai puţin de un sfert de oră, sire. Dar în momentul acesta, cu tot regretul pe care îl resimt, mă aflu singură încercând să prezint regelui consideraţiunile onoarei ce i se cuvine…

— Unde se află domnul de Ragastens? întrebă regele pălind de furie.

— Sire, vorbi Beatrix cu un calm ce impuse regelui un fel de respectuoasă admiraţie, aş putea să vă răspund că dumneavoastră, primul cavaler al Franţei, interogaţi în acest moment o femeie ce a venit în acest regat prin reputaţia voastră de loială ospitalitate…

— Iertaţi-mă doamnă, făcu regele fremătând. Dar vă asigur, există raţiuni foarte grave. La fel şi eu, cu toată dezamăgirea pe care o încerc, vă întreb în calitate de stăpân suprem al dreptăţii în acest regat şi vă somez să-mi răspundeţi… Unde se află domnul de Ragastens?

— Devreme ce vă adresaţi ca un stăpân, sire, mă văd constrânsă să. Vă răspund: domnul de Ragastens a plecat pentru a conduce într-un loc sigur o tânără fecioară căreia amândoi i-am împărtăşit o mare afecţiune.

Regele bătu furios cu piciorul în podea şi păli.

— Cum de se amestecă, izbucni el, acest neînsemnat aventurier care nu este nici francez nici italian şi care pretinde a ne da lecţii?

Fu rândul lui Beatrix să pălească.

— Sire, spuse ea cu o voce deosebit de fermă, cavalerul de Ragastens, n-a tolerat niciodată nimănui, oricine ar fi acela po lume să-l insulte fără să rămână nepedepsit. Îmi fac o imperioasă datorie prin a veghea să nu fie insultat în absenţa sa. Dar cum sunt femeie şi nu am niciun mijloc să împiedic patru bărbaţi să fie insolenţi mă retrag pentru a nu mai auzi şi altele…

— Rămâneţi, doamnă, se răsti regele. Aţi pronunţat adineauri cuvinte foarte îndrăzneţe; dar potrivit propriilor dumneavoastră expresii, sunteţi femeie! Şi nu voi uza, ferească Dumnezeu! de dreptul de reprimare de care aş putea să mă folosesc. Rămâneţi, îmi voi măsura cuvintele, şi sper că dumneavoastră veţi proceda la fel.

— Majestasea Voastră poate fi sigură de asta, spuse atunci Beatrix

Regele rămase pentru o clipă tăcut.

Era foarte abătut şi o furie surdă îl agita.

— Doamnă, reluă el, de curând, în casa de lângă Tuileries, v-am afirmat limpede că Gillette este fiica mea… Mă credeţi?

— Vă cred de bună seamă Majeştatea Voastră cu atât mai mult cu cât Gillette însăşi ne-a povestit întreaga sa păţanie.

— Şi cu toate că ştia că Gillette este fiica mea, ştiind că o caut, cavalerul de Ragastens, o fură, o ascunde, o răpeşte!… Fără a voi să invoc alte drepturi, am să vă comunic, doamnă, că nu aşa am procedat eu faţă de cavaler, atunci când a venit să mă implore să-l ajut să-şi regăsească fiul.. Pe fiul dumneavoastră, doamnă!

Vorbele acestea abile produseră o impresie dureroasă asupra lui Beatrix, şi pe un ton emoţionat îi răspunse:

— Sire, cavalerul mi-a vorbit de binevoitoarea primire pe care

v-aţi străduit să i-o faceţi, şi vă garantez recunoştinţa să cât şi a mea…

— Nu mă îndoiesc, doamnă; dar cavalerul are un stil bizar în a-şi mărturisi recunoştinţa.

— Demnul de Ragastens a întrebat-o de curând pe Gillette dacă ar dori să fie condusă la Luvru; la răspunsul ei afirmativ, sire, era hotărât să vă redea copilul…

— Şi ce a spus ea? făcu regele cu ardoare.

— Că ar prefera să moară… Francois I plecă fruntea…

— Aşadar mă urăşte ea într-o asemenea măsură!

Dar curând mânia îl cuprinse din nou.

— Aşa să fie, spuse, doresc să aflu locul unde a condus-o.

— Nu ştiu unde, sire.

— Cavalerul a trebuit să vă spună. Observ asta din atitudinea dumneavoastră, din inflexiunea vocii, din privirea dumneavoastră stânjenită, toate acestea mă fac să cred că vă distraţi pe socoteala mea. Aşadar vă rog să-mi răspundeţi cu exactitate, de nu…

— De nu, sire?

— De dumneavoastră, doar de dumneavoastră, doamnă, am să mă leg! Deci, afirmaţi că domnul cavaler Ragastens nu se află aici?

— Da, sire!

— Că a luat-o cu el pe Gillette?

— Da, sire!

— De ajuns. El îmi sechestrează fiica; eu îi seshestrez soţia. Binevoiţi să vă pregătiţi a ne urma, doamnă.

— Cum, sire, aţi îndrăzni…

— Voi îndrăzni orice! făcu cu violenţă regele. Vă arestez doamnă. Atunci când cavalerul de Ragastens îmi va reda fiica, vă voi repune în libertate, asta o jur, şi vă mai jur că domnul cavaler nu vă va revedea înainte ca eu să nu-mi revăd fiica.

— Sire, acesta este un abuz nedemn de forţă.

— Nu, doamnă, asta înseamnă clemenţă. Sunteţi pregătită să

ne urmaţi?

— Sire, nu voi ceda decât forţei, să vedem dacă, în Franţa, patru gentilomi înarmaţi vor îndrăzni să ridice mâna asupra unei femei.

— Puţin îmi pasă! strigă regele în culmea furiei. Şi făcu un semn gentilomilor săi, care, fără ezitare, se îndreptară spre Beatrix. Aceasta scoase un ţipăt.

În acea clipă, avu viziunea clară a disperării lui Ragastens atunci când ar reveni şi când n-ar mai găsi-o.

Îşi acoperi chipul cu mâinile şi, curajoasă până la capăt, chiar şi în faţa acestei viziuni pe care tocmai o evocase, aştepta…

În clipa aceea, se deschise o uşă, şi Gillette apăru.

Tânăra fecioară, albă la faţă precum un crin, dar hotărâtă, înainta către rege ce privea uluit.

— Sire, spuse, mă înfăţişez pregătită să vă urmez…

— Copilă nefericită! strigă Beatrix.

— Vai! doamnă… mă simt condamnată. Nenorocirea mea va spori cu certitudinea cu care v-am pricinuit-o. Sire, continuă ea, prima oară v-am urmat pentru a salva un om ce s-a devotat faţă de mine. De data asta, îndrăznesc să cred că arestarea cavalerului de Ragastens nu va urma reîntoarcerii mele la Luvru, precum arestarea lui Etienne Dolet…

— Copila mea, spuse regele tulburat de o mulţime de sentimente, arestarea lui Dolet a avut un motiv politic, în ceea ce-l priveşte pe cavaler, vă jur că nu va exista motiv de nelinişte…

— Bun rămas, doamnă, bun rămas, iubita mea binefăcătoare! strigă Gillette aruncându-se în braţele lui Beatrix.

— Sire, spuse aceasta, ceea ce faceţi în noaptea asta e odios. Luaţi seama că nu cumva să se abată asupra voastră vreo mare nenorocire cu care să plătiţi fapta rea pe care o săvârşiţi!

Regele tresări.

Dar se mulţumi să se încline cu răceală.

— Apoi, se adresă lui Gillette:

— Copila mea, aveţi împotriva mea prejudecăţi nedrepte. Le voi risipi cu ajutorul afecţiunii, şi sper, că peste puţin timp, veţi regreta ostilitatea pe care mi-o mărturisiţi…

La Châtaigneraie, continuă el, oferiţi-i mâna dumneavoastră ducesei de Fontainebleau.

La Châtaigneraie se arătă amabil să se supună şi cuprinse mâna lui Gillette, care se lăsa condusă fără împotrivire.

Apoi regele salută profund pe Beatrix.

— Doamnă, îi spuse el, tocmai i-am promis copilei să nu se neliniştească în privinţa cavalerului de Ragastens; mă voi ţine de cuvânt; credeţi-mă însă, sfătuiţi-l să se înapoieze, cât mai degrabă în Italia.

Stând în picioare, fără să schiţeze un gest, Beatrix primi vorbele acestea cu un surâs de dispreţ, pe care Francois I nu-l observă.

Se retrase în timp ce murmura:

— De data asta, nu o vai mai răpi nimeni!

V DOMNUL FLEURIAL

Părăsind-o pe Gypsie, cavalerul de Ragastens se apropiase de Manfred. Pe timpul bătăliei cerşetorilor cu oamenii regelui îl studiase pe tânăr cu o curiozitate pătimaşă, şi simţi întărindu-se în el simpatia care se născuse pe când îl salvase din osuarul de la Montfaucon.

— Nu e fiul meu! să zicem. Dar dacă aş avea fericirea să

regăsesc copilul pe care l-am pierdut, nu mi-aş dori un altul decât pe tânărul acesta.

Şi acum, în timp ce discutau, îl examina la lumina focului, străduindu-se din nou, întrebându-se nedesluşit dacă nu cumva ţiganca minţise.

De ce ar minţi? Singurul motiv plauzibil al unei minciuni ar fi fost teamă de Lucreţia Borgia sau dorinţa de a se păstra în graţiile ei. Ori, Lucreţia Borgia murise, şi Ragasiens îi oferise o avere lui Gypsie.

Aşadar nu minţea.

Totuşi, în trăsăturile fine şi îndrăzneţe ale tânărului, îi părea uneori lui Ragastens că discerne ceva din profilul atât de mândru şi curat al lui Beatrix. Dar pe dată îşi spunea că era vorba fără nicio îndoială doar de o iluzie creată de imaginaţia sa influenţată de căutarea asemănărilor.

— Aţi aflat ceea ce doreaţi să ştiţi, domnule cavaler? întrebase Manfred.

— Vai! desigur, făcu Ragastens cu un suspin. Dar, spuneţi-mi, n-aţi auzit vreodată vorbindu-se de un copil care ar fi fost răpit de ţigani şi adus la Curtea Miracolelor?

— Întâmplările de felul ăsta sunt numeroase aici, domnule. Eu însumi, sunt după cât se pare un copil furat… său pierdut.

— Ah! Şi aţi păstrat vreo amintire din copilăria dumneavoastră?

— Amintiri foarte vagi, frânturi fugitive ce îmi scapă de îndată ce încerc să-mi formez o imagine precisă. Aşa se face, că mi se întâmplă adesea să văd ca într-un vis Italia. Sunt momente în care mi se pare că aş putea reconstitui un peisaj bine cunoscut… Văd munţi înalţi, o grădină minunată, o casă frumoasă… apoi, deîndată ce vreau să adâncesc plăsmuirile acestea, ele se risipesc şi îmi scapă…

Ragastens asculta cu o febrilitate şi o emoţie extraordinare.

— Aşadar, spuse el, credeţi că această ţigancă nu poate fi mama d-voastră?

— Nu cred nimic, domnule, mă îndoiesc, asta-i tot. Gypsie n-a avut niciodată faţă de mine atitudinea unei mame. Ah! dacă ar fi Lanthenay, s-ar putea să fie posibil! Pentru ei are o profundă afecţiune… dar, vă rog să nu vorbim despre asemenea lucruri. Am să vă mărturisesc că sirrt o oarecare dezamăgire încercând să citesc într-un trecut care va rămâne pentru mine o carte închisă pe veci…

— Cine ştie? murmură Ragastens. Aveţi dreptate, adăugă cu voce tare; asemenea priviri în trecut sunt dezagreabile pentru un tânăr, în plenitudinea forţelor şi ardoarea primăverii vieţii sale; viitorul vă surâde. Viteaz, curtenitor, inteligent precum sunteţi…

Manfred îl întrerupse clătinând din cap.

— Viitorul, spuse el, îmi apare la fel de sumbru precum trecutul meu neclar.

— Asemenea gânduri triste, la vârsta d-voastră?

— Scuzaţi-mă, domnule. Vă întristez şi pe d-voastră, în vreme ce ar trebui să-mi dau silinţa să vă fiu pe plac, d-voastră care mi-aţi făcut rând pe rând servicii atât de importante!

— Nu, nu, făcu cu vioiciune cavalerul. Doream numai să aflu cauza tristeţei d-voastră.

— Vreţi s-o aflaţi?

— Vă rog, prietene.

— E ciudat, domnule cavaler, că-mi inspiraţi atâta încredere şi simpatie. Simt destăinuindu-mă faţă de d-voastră, pe care abia vă cunosc, aceeaşi consolare ca atunci când îi vorbesc lui Lanthenay, singurul meu prieten, fratele meu…

— Ei bine, izbucni Ragastens cu o voce emoţionată, vorbiţi-mi aşadar deschis şi poate aş putea într-adevăr să vă consolez…

— Cauza tristeţei mele, cavalere, este foarte simplă: iubesc cu pasiune o tânără fecioară; probabil că o iubesc de multă vreme, cu toate că nu mi-am destăinuit această dragoste decât de puţin timp…

— Ei bine, făcu cavalerul, nu văd nimic teribil în asta.

— Staţi şu vedeţi. Tânăra fecioară este fiica regelui Franţei.

— Aha! înţeleg… vă temeţi că nu veţi putea acoperi prăpastia ce vă desparte de ea?

— Nu, nu-i asta. Există în toată povestea asta un lucru ciudat pe care am să vi-l deistăinui. Aflaţi însă că regele o persecută pe Gillette.

— O cheamă Gillette?

— Şi este şi mai gingaşă decât numele acesta frumos.

— Dar cum poate regele să-şi persecute propria-i fiică?

— Este mânat de un sentiment atât de ciudat, atât de josnic, atât de improbabil şi atât de nefiresc încât abia poate fi conceput. Îşi iubeşte fiica, înţelegeţi, o doreşte.

— E îngrozitor, spuse Ragastens fără să se mire prea tare; căci prin întrebările pe care i le-a pus lui Gillette, isprăvi prin a discerne aproape întreg adevărul.

— Nu-i aşa? făcu Manfred.

— Înţeleg de pe acum dezamăgirea d-voastră; căci fără îndoială nu găsiţi mijlocul prin care s-o smulgeţi pe acea care o iubiţi de la acest tată denaturat…

— Din fericire, nu se mai află în stăpânirea lui…

— Dar atunci, cine vă împiedică să o reîntâlniţi?

— Ăsta-i necazul meu! Gillette a dispărut de la Luvru, răpită în condiţii misterioase: de atunci o caut dar pană acum, spuse tânărul descurajat, am căutat-o în zadar.

Manfred plecă fruntea.

Ragastens îl contemplă o clipă cu un surâs.

— Vreţi să mă însoţiţi până la mine acasă, spuse el dintr-o dată.

— Ar însemna pentru mine o datorie de preţ să vă fiu escortă, domnule cavaler.

— Mă înţelegeţi greşit. V-am cerut să veniţi cu mine până acasă.

— Cum! la ora asta?

— Ce importanţă are ora! Vă voi prezenta unei persoane care

ar putea să vă dea veşti despre domnişoara Gillette.

— Ce spuneţi! strigă Manfred pălind.

— Adevărul…

— Ah domnule, aveţi grijă să mă scutiţi de vreo deziluzie prea crudă…

— Ştiu prea bine, spuse cu gravitate cavalerul, ceea ce înseamnă o decepţie sufletească! Nu vă temeţi de nimic: veniţi şi dorinţa d-voastră va fi satisfăcută.

Tulburarea pe care o observaţi la mine nu v-ar surprinde dacă aţi şti cât de mare era disperarea care succede bucuriei pe care mi-o faceţi… Dar mă gândesc, reluă el dintr-o dată, că trebuie să-mi permiteţi să iau pe cineva cu mine…

— Pe prietenul d-voastră Lanthenay?

— Nu! Un om pe care am învăţat să-l stimez şi să-l respect… Cel care a crescut-o pe Gillette şi i-a servit de tată… Dl. Fleurial…

— Cum strigă Ragastens, Dl. Fleurial se află aici?

— Aşadar îl cunoaşteţi? făcu Manfred surprins.

— Nu… dar am auzit foarte adeseori vorbind de el chiar pe persoana care vă va da veşti despre Gillette a d-voastră. Haideţi, prietene, duceţi-vă să-l căutaţi pe dl. Fleurial; nu numai că vă îngădui să-l luaţi cu d-voastră, dar prezenţa sa este necesară.

Manfred plecă de grabă.

— Nu-i fiul meu, suspină Ragastens. Dar merită cel puţin fericirea pe care o va simţi peste câteva minute… Cu cât îl privesc şi îl ascult pe tânărul acesta, pe atât îi descopăr mai multe virtuţi. Ei dar, călătoria mea nu va fi fost zadarnică, întrucât am putut face doi oameni fericiţi… fără a-l mai socoti pe nefericitul domn Fleurial pe care nu mă aşteptam să-l regăsesc aici.

În acest moment îl zări pe Manfred revenind.

Îl însoţea un bărbat îmbrăcat în negru.

Şi Ragastens nu putu să-şi stăpânească un gest de

compasiune când îl văzu pe bărbatul acesta atât de oropsit de către natură, atât de diform, de cocoşat, cu picioare strâmbe, fără ca luminoasa privire inteligentă ce strălucea în ochii săi, să fi putut să fie luată drept una din fiinţele fantastice sculptate de călugări pentru a împodobi cu chipul lor catedralele.

În acest răstimp bărbatul îşi îndreptă spatele.

Un aer de demnitate înnobila înfăţişarea sa dureroasă. Se apropie de cavaler pe care îl salută cu eleganţă.

— Domnule cavaler, spuse Manfred, acesta este dl. Fleurial. Cum vă spuneam, îl consider ca pe adevăratul tată a lui Gillette şi ea însăşi îl consideră la fel. Ragastens examina cu viu interes fiinţa diformă despre care Gillette vorbise atâta.

Îi întinse mâna.

Triboulet i-o strânse spunându-i:

— Există aşadar mari seniori ce se îngrijesc de fericirea celor necăjiţi, de vreme ce le este atât de lesne şi atât de plăcut să-şi bată joc de ei?

Amărăciunea acestor vorbe ar fi produs fără îndoială o impresie neplăcută în sufletul cavalerului dacă acesta n-ar fi fost la curent deja cu toate mizeriile pe care le îndurase Triboulet.

— Domnule Fleurial, răspunse Ragastens, aş putea pentru început să vă destăinui că nu sunt poate un atât de mare senior după cum se pare că presupuneţi; v-aş spune mai bine simplu că eu însumi care am fost crescut ca ucenic în ale nefericirii, am învăţat să respect durerea celorlaţi şi s-o cumpănesc cu îndurare…

— Domnule, făcu Triboulet emoţionat, oricine aţi fi, sunteţi un orn de suflet şi, pe legea mea, lăsaţi-mă să vă privesc drept în faţă, căci aşa ceva este foarte rar…

— Haideţi! veniţi! făcu Ragastens surâzând.

Cei trei bărbaţi porniră deodată la drum, urmaţi de Spadacape.

— Afirmaţi deci, reluă Triboulet, că cineva poate să ne dea veşti despre Gillette?

— Veţi vedea, spuse Ragastens.

— Să grăbim pasul!

Restul de drum se parcurse în tăcere.

Triboulet şi Manfred erau puternic emoţionaţi. În ce-l priveşte pe Ragastens, acesta gândea în sinea lui că încercările sale de a-şi găsi fiul nu mai aveau nicio şansă de izbândă.

Ajunseseră în strada Saint-Denis.

Poarta curţii ce împrejmuia casa era deschisă.

Ragastens păli şi se avântă către uşa de la intrare, de asemeni deschisă!

— Oh! bombăni el, aici s-a întâmplat o nenorocire! Beatrix! strigă el cu o voce înspăimântată, năvălind pe scară.

— Sunt aici! răspunse vocea lui Beatrix.

Şi apăru pe palier, cum apăruse adineauri regelui.

Ragastens suspină uşurat.

Manfred şi Triboulet îl urmaseră cu uimire..

Toţi trei intrară în încăperea în care intrase Francois. I.

— Dragă prietenă, spuse Ragastens, vă prezint pe Dl. Fleurial şi pe Dl. Manfred.

Beatrix aruncă o privire profundă asupra tânărului, apoi privirea ei se îndreptă spre cavaler, cu o pătimaşă şi mută interogaţie.

Ragastens, cu tristeţe a răspuns ***„nu”*** dând din cap.

— Este acesta fiul nostru? întrebase privirea mamei Şi la răspunsul negativ, ochii săi se umbriră de lacrimi. Dar deîndată, dispăru din fiinţa aceasta generoasă, propria sa dezamăgire; şi nu se mai gândi decât la tristeţea lui Triboulet şi a lui Manfred.

Înţelese de ce îi adusese Ragastens.

— Domnilor, spuse ea, vă cunosc şi pe unul, şi pe celălalt…

— D-voastră, domnule Fleurial, sunteţi cel mai bun şi cel mai devotat dintre taţi… Şi d-voastră, domnule, mi s-a vorbit îndelung despre persoana d-voastră, cu toate că abia vă cunosc…

— Doamnă… se bâlbâi Triboulet, privind în jurul lui ca şi cum

s-ar fi aşteptat s-o vadă pe Gillette intrând.

Cât despre Manfred, tânărul care fusese atât de viteaz şi atât de nepăsător în faţa archebuzelor oamenilor regelui, tremura şi simţea cum îl lasă puterile.

— Domnilor, reluă atunci Beatrix, fiţi curajoşi, fiţi fermi, fiţi bărbaţi, căci am a vă da o veste tristă…

— Gillette! strigă Ragastens..

— Răpită!

Vestea fu primită cu un strigăt întreit.

— Aşadar Gillette se afla aici! strigă Triboulet.

— Nu ştiaţi?

— Vai! făcu Ragastens, le rezervasem o surpriză.

— Doamnă! doamnă! făcu la rândul său Manfred, vorbiţi, vă implor! poate că nu e totul pierdut… Când s-a petrecut asta?

— Către orele unsprezece şi jumătate, adică acum aproape două ore.

— Cine a venit?

— Cine ar fi altul! izbucni Triboulet cu o privire ce se lumină de un licăr sumbru. Cine, dacă nu banditul care pândeşte în noapte alergând după femei, laşul pe care autoritatea şi puterea să îl pun la adăpost de răzbunarea unei mulţimi de părinţi, de fraţi ori de logodnici!

Cine altul decât regele Franţei!

Beatrix avu un gest de admiraţie.

— Într-adevăr, chiar al a venit, spuse ea.

Atunci în câteva cuvinte spuse la iuţeală fără să omită niciun amănunt, povesti scena la care am asistat în capitolul precedent.

Triboulet şi Manfred îşi repetară cu ardoare până în cele mai mici amănunte cuvintele regelui.

— Nădăjduiţi! reluă Beatrix. Regele îi vorbea ca un adevărat tată.. Poate că fata nu va păţi nimic rău…

— Ah! doamnă, izbucni Triboulet, nu-l cunoaşteţi aşa acum îl cunosc eu. Ipocrit, abil în ale prefăcătoriei, cu atât mai nemilos

pe cât ştie că nu are a se teme de nimic, îşi urmăreşte victimele cu perseverenţă, este în stare să facă mult rău. În realitate se îndoieşte că Gillette ar fi într-adevăr fiica lui. Chiar daică ar deţine dovada indiscutabilă îl cred capabil să nu ţină seama de ea.

Manfred strângea din pumni cu nervozitate, între timp, Triboulet, se învesmânta în mantie.

— Iertaţi-mă, doamnă, spuse el, că vă părăsesc atât de grabnic. Aş fi vrut să aflu unde şi cum mi-aţi regăsit copila. Aş fi vrut mai ales să vă dau de înţeles câtă recunoştinţă izvorăşte din inima mea… Dar fiecare clipă care se scurge face că primejdia să se agraveze…

— Unde alergi? întrebă Manfred, printre dinţi, tutuindu-l pentru prima dată pe cel pe care îl numea tatăl lui Gillette.

— La Luvru, fiule, spuse Triboulet.

— Te însoţesc. Noi doi, îl vom ucide pe tiran…

— Nu, nu, prostestă cu vehemenţă Triboulet. E nevoie de viclenie şi nu de forţă. Viclenia este arma mea. Când va veni ceasul, voi apela la forţa braţului tău.

— Domnul Fleurial are dreptate, spuse Ragastens cuprinzându-i mâna tânărului.

— Oh! se tângui Manfred, nu se poate face nimic! Iţi vine să te dai cu capul de pereţi!

— Bun rămas! zise Triboulet. Casa asta să fie locul nostru de întâlnire. Manfred, mai spuse el văzând că tânărul se încăpăţâna să-l urmeze, trebuie să rămâi. În cazul în care mi s-ar întâmpla o nenorocire, ce se va alege de ea? Şi apoi, sunt tatăl ei. E dreptul meu să acţionez primul…

Rămâi, îţi poruncesc!

Triboulet plecă de grabă.

Epuizat, Manfred alunecă într-un fotoliu: Ragastens şi Beatrix se arătară curtenitori faţă de el.

Să-l urmăm pentru un moment pe fostul bufon de la curtea lui Francois I.

După cum spusese, Triboulet alerga spre Luvru, unde ajunse în mai puţin de douăzeci de minute, cu toate că i-a fost anevoie şi obositor... Gărzile de noapte care putură să-l întrezărească pentru o clipă se întrebară poate ce era cu umbra aceea diformă ce ţopăia de-a lungul zidurilor, gâfâind, cu mantia umflată de vânt, cu capul descoperit, căci, cu tot frigul de afară, îşi scosese toca să-şi răcorească fruntea ce ardea de febră.

Ce voia să facă Triboulet?

La drept vorbind nu ştia nici el.

Nu avea decât un gând; să pătrundă în Luvru, să ajungă cu orice preţ până la Gillette...

Odată ajuns acolo, va vedea ce are de făcut!

Pentru Triboulet, care cunoştea Luvrul, care ştia cu câte obstacole erau presărate împrejurimile apartamentelor regale, tentativa era supraomenească.

Totuşi, îl ispitea, şi se agăţa de ideea fixă cu încăpăţânarea disperării...

Dar dacă Triboulet respingea oricare altă soluţie, dacă îi era imposibil, în starea de spirit în care se afla, să-şi formeze un alt plan de atac, nu reflectă în mai mică măsură la cele mai bune mijloace de izbândă.

Şi mai întâi, respinse imediat intenţia de a încerca să intre în Luvru pe poarta principală, unde ar fi inevitabil arestat.

În clipa aceea se duse cu gândul la Montgomery.

Şi îşi zise că acesta îi rezervase fără îndoială vreo răzbunare cumplită.

Asta nu-l împiedica să înainteze.

Ajuns la Luvru, îi făcu înconjurul cu repeziciune. Cunoştea o poartă ce dădea spre malul Senei, poartă aproape nepăzită pe care ar încerca s-o deschidă cu ajutorul pumnalului.

În clipa când ajungea aproape de taluz, şi când dădu colţul pe lângă zidul incintei, se opri brusc.

În faţa portiţei, tocmai distinsese o trăsură. Şi în jurul ei se agitau nedesluşit nişte umbre.

Triboulet se aruncă la pământ, se caţără până la şirul de plopi falnici care se întindeau de-a lungul drumului.

Atunci, înainta furişându-se după copaci. Pe măsură ce se apropia de grupul de umbre, auzea un murmurat de glas, şi umbrele deveneau mai distincte.

În sfârşit, adăpostit în spatele unui trunchi enorm de plop, se opri aproape în faţa porţii.

Şi putu să examineze în amănunt scena, care se desfăşura sub privirile sale.

Vehiculul era o berlină trainică de călătorie la care erau înhămaţi doi cai energici. Pe calul din dreapta, un surugiu aştepta în şa, cu biciul în mână. În urma vehiculului erau masaţi vreo treizeci de cavaleri dintre care patru purtau torţe.

Doi ofiţeri umblau de colo, colo.

Pentru cine era trăsura asta?...

Triboulet avu rapida intuiţie că era pregătită pentra Gillette. Inima i se strânse.

Mii de planuri se iscau în mintea sa, şi fără îndoială că s-ar fi dedat unei tentative disperate, dacă poarta nu s-ar fi deschis pe neaşteptate.

Triboulei rămase ţintuit locului.

Gillette tocmai apăruse!

O femeie o sprijinea, sau mai degrabă o târa după ea... Bufonul le văzu urcând în trăsură ale cărei obloane fură coborâte imediat.

O voce porunci:

— La Fontainebleau!...

Triboulet o recunoscu. Era vocea regelui!

Şi îl zări, oprit în cadrul porţii.

Surugiul pocni din bici, purtătorii de torţe o luară înainte. Vehicolul porni în galop, urmat de escortă... într-o clipă toată imaginea dispăru în beznă...

Triboulet îl văzu pe rege care se întorcea în Luvru, şi poarta care se închidea-din nou.

Toate astea au durat două sau trei secunde.

Triboulet nu putuse să schiţeze niciun gest nici să strige. Şi a avut nevoie mai bine de un minut să revină la calm. Atunci plecă şi el.

Trecuse de orele două când sosi îa casa din strada Saint-Denis.

Ragastens şi Manfred se aflau încă în încăperea în care îi lăsase.

— Au dus-o la Fontainebleau! izbcuni Triboulet îndată ce Spadacape l-a introdus în încăpere.

— Să plecăm la Fontainebleau! replică Manfred cu înflăcărare.

— Să plecăm! spuse Ragastens cu sânge rece.

— Cum! cavalere, aţi consimţi…

— Nimic nu mă mai reţine la Paris, spuse Ragastens. Nu am să vă ascund că mă interesez profund de soarta dumneavoastră, şi de a dumneavoastră domnule Fleurial în plus, fapta regelui Francois I m-a revoltat. Iată mai multe motive decât e nevoie pentru a trage sabia în onoarea domnişoarei Gillette!…

— Suntem salvaţi! spune Manfred cuprinzând mâna lui Fleurial.

VI RECOMPENSA LUI ALAIS LE MAHU

După ce a plecat din strada Saint-Denis, regele, **a** revenit direct la Luvru. A dorit să facă drumul pe jos, pentru a-i face cinste tinerei fecioare pe care o conducea din nou la palat. La fel, toţi nobilii care îl escortau merseseră pe jos, şi doar soldaţii, rămăseseră în şa.

Ajungând la Luvru, Francois I află că numeroase doamne de la curte se reuniseră, aşteptând rezultatul expediţiei asupra cerşetorilor.

Ele au găsit de cuviinţă că motivul era distractiv, şi au organizat o petrecere nocturnă la care era de faţă şi ducesa d’Etampes.

Cât despre doamna Diane de Poitiers, aceasta se retrăsese în apartamentele sale.

Regele se informă de sala unde erau reunite doamnele.

Bassignac îl călăuzi.

Francois I luase mâna ducesei de Fontainebleau, şi, urmat de nobilii care îl însoţiseră intră în sala unde avea loc petrecerea.

Toate femeile prezente se ridicară în picioare.

Dar regele, cu un gest curtenitor, porunci să nu se deranjeze nimeni.

— Ferească Dumnezeu, spuse cu eleganţă, să tulbur petrecerea unei asemenea societăţi fermecătoare. Am venit numai să v-o încredinţez pentru un ceas pe ducesa de Fontainebleau, ce s-a întors printre noi după o călătorie. Doamna ducesă d'Etampes, o încredinţez în mod special sub protecţia dumneavoastră.

Regele pronunţase cuvintele acestea fără nicio urmă de răutate şi fără, să le atribuie nicio aluzie. Ea crezu că regele aflase că o răpise pe Gillette.

— Sunt pierdută, gândi ea.

Ceea ce nu o împiedică să-i prezinte regelui cea mai desăvârşită reverenţă, şi, revenindu-şi din tulburare, îi adresă lui Gillette tot soiul de mângâieri.

Ducesă aruncase o uitătură maşinală asupra nobililor care îl escortau pe rege.

Printre ei, îl zărise pe Alais Le Mahu.

— El m-a trădat! îşi zise.

În timpul acesta regele părăsi încăperea.

Dăduse diferite ordine, mai ales pentru a se pregăti imediat o trăsură pentru călătorie.

Rămasă în prezenţa doamnelor de la curte, Gillette, o recunoscuse la rândul ei, pe ducesa d'Etampes. Se înfiora de groază şi primi alintările acestei femei cu o răceală atât de vizibilă încât ducesă, observând uimirea doamnelor care o înconjurau, se pronunţă cu îndrăzneală:

— Micuţa mea scumpă, s-ar părea că vă inspir spaimă!

— Nu, doamnă, dacă mă vedeţi tulburată, răspunse Gillette, este pentru că mă gândesc la o femeie ce se aseamănă cu dumneavoastră într-un mod straniu şi care m-a condus în casa unei nebune ca să fiu ucisă.

— Vai! Dumnezeule!… în casa unei nebune! izbucniră mai multe doamne.

— Da, spuse Gillette, o nebună, care poartă numele de Margentine şi care locuieşte într-o magherniţă în apropiere de Curtea Miracolelor… O cunoaşteţi cumva, doamnă?…

Ducesă d'Etampes îşi muşcă buzele şi nu răspunse.

Fu mai încredinţată că niciodată că Alais Le Mahu o trădase. Spaima sa dură un ceas, la capătul căruia regele îşi făcu din nou apariţia.

Veni personal s-o regăsească pe ducesa de Fontainebleau.

Am istorisit unde o trimitea.

Îndată ce regele reveni, ducesa d'Etapmes se întrebă dacă nu avea să fie arestată imediat şi condusă în vreo temniţă.

Dar, spre marea sa uimire, regele se arăta într-o fermecătoare dispoziţie, binevoi să guste din petrecerea doamnelor de la curte, se aşeză lângă ducesa d'Etampes, şi a apărut evident în ochii tuturor că a fost în graţiile regelui mai mult ca niciodată.

În clipa asta, s-a anunţat reîntoarcerea lui Monclar.

— Rugaţi-l pe domnul mare magistrat să vină aici, făcu regele.

Şi adăugă:

— Doamnelor, o noutate: curtea va merge în voiaj.

Ele bătură din palme.

— Unde mergem, sire? întrebară câteva care aspirau la onoarea de a o înlocui pe ducesa d'Etampes.

— La Fontainebleau. Plecăm mâine.

Când intră Monclar se întrerupiseră exclamările de bucurie.

— Ei bine, Monclar, rosti regele, sunteţi satisfăcut? Aţi redus

la cenuşă Curtea Miracolelor?

— Sire, spuse Monclar, aş dori să-mi acordaţi onoarea de a sta de vorbă cu Majestatea Sa…

Francois I aruncă o privire în jurul său. Doamnele, în toalete de lux cu mătăsuri foşnitoare, se ridicară, salutară ceremonios şi se retraseră.

— Vorbiţi! îl îndemnă regele când se văzu singur cu Monclar.

— Sire, spuse marele magistrat, am fost înfrânţi.

— Glumiţi, domnule! izbucni Francois I, pălind.

— Nu glumesc de fel, sire!

— Într-adevăr, nu v-am pomenit râzând niciodată. Dar tot aiât de nemaipomenit este ceea ce-mi spuneţi.

— Sire, am fost trădaţi.

Marele magistrat făcu o expunere completă a atacului, a dispoziţiilor pe care le luase şi ceea ce a urmat.

Regele, potrivit obiceiului său, de fiecare dată când avea un motiv de nelinişte, se plimba în lung şi-n lat, şi se auzea pe parchet clinchetul sacadat al pintenilor săi de aur.

— Sire, spuse Monclar terminând de povestit, nu-i decât o partidă amânată, sper, căci în sfârşit e necesar ca supremaţia să rămână de partea autorităţii regelui…

— Nu, domnule, răspunse Francois I, partida s-a terminat. Din cauză că aţi dat ascultare sfaturilor unui călugăr fanatic, m-aţi azvârlit într-o aventură care mă acoperă de ridicol, învinşi de către cerşetori! Iisuse Cristoase! în zadar avem regimente la dispoziţia noastră!

Vreţi s-o luaţi de la început? Eu unul nu vreau! E de ajuns o lecţie! La ce naiba avem nevoie să luăm cu forţa vizuina asta de hoţi? Regii, strămoşii mei, au respectat cu toţii privilegiile cerşetorilor.

Dintre toate motivele temeinice pe care le etala regele, îl omitea pe cel mai de seamă: că dorea să părăsească Parisul ca să se ducă la Fontainebleau.

Continuă:

— Îi vom lăsa pe tâlhari în plata lor şi ei ne vor lăsa să guvernăm şi să domnim în pace! Ei! Dumnezeule, ştiu că pentru un mare magistrat este o treabă anevoioasă să menţină în frâu această populaţie neruşinată... Cu toate astea ne face un serviciu! Tâlharii produc spaimă burghezilor. Ori, vreţi să vă destăinui, domnule mare magistrat? Ei bine, mă tem mult mai mult de burghezi şi de popor decât de tâlhari.

— Sire, spuse cu răceală Monclar, dumneavoastră sunteţi stăpânul. Dar aş întreba pe Majestatea Voastră despre care călugăr a adus vorbă adineauri?

— De domnul de Loyola, spuse tăios Francois I. Negaţi că aţi vrut mai ales să-i fiţi pe plac atacând Curtea Miracolelor?

— Am vrut doar să apăr autoritatea regală, sire! răspunse Monclar evaziv.

— E posibil „bunul meu Monclar, să admitem că aveţi dreptate. Dar nu aţi reuşit, să nu mai vorbim de asta.

Marele magistrat se întreba de unde îi venea această bunăvoinţă extraordinară a regelui.

Se aşteptase la o izbucnire de furie.

Şi teribilă izbucnire se rezuma la o neânsemnată dojana politică.

— La ce medită el oare? se întrebă marele magistrat.

— Monclar, reluă regele după o tăcere, vă ocupaţi s-o regăsiţi pe ducesa de Fontainebleau?

— Da, sire. Cred că sunt pe o pistă bună.

— Adevărat?...

— Cel puţin pe urma persoanelor care au pricinuit dispariţia de la Luvru a tinerei ducese de Fontainebleau.

— Ei bine, când veţi afla îmi veţi da de ştre, replică regele cu calm. Cât despre ducesa de Fontainebleau, nu vă mai faceţi griji, a fost regăsită. Fiindcă veni vorba, Monclar, mâine plec la Fontainebleau! Nu uitaţi să-mi trimiteţi în fiecare dimineaţă un curier pentru a mă ţine la curent cu ceea ce se petrece la Paris. Duceţi-vă dragul meu Monclar... duceţi-vă...

Marele magistrat se înclină adânc şi se retrase cugetând:

— Tâlharii sunt învingători, mica ducesă a fost regăsită fără ajutorul meu, dublă înfrângere pentru mine! Regele nu mă ia la Fontainebleau. Mă aflu în dizgraţie!…

Să-l vizităm pe domnul de Loyola!

A doua zi dimineaţa, Alais Le Mahu se sculă foarte vesel şi îşi făcu toaletă cu mare grijă, pregătindu-se să meargă acasă la domnul de Monclar pentru a-şi căpăta înscrisul cu cei o mie de scuzi, şi de acolo să treacă pe la domnul trezorier al regelui.

Gândurile lui Le Mahu erau dintre cele mai optimiste.

În timp ce se îmbrăca, stabilea o folosinţă chibzuită şi metodică a celor o mie de scuzi ai săi: îşi va schimba întreaga garderobă, îşi va mobila mai confortabil locuinţa lui sărăcăcioasă, şi aşa mai departe!

Cât despre nenumăratele-i datorii, nici că se mai gândea la ele. După ce a terminat cu îmbrăcatul, tocmai când să plece şi să deschidă uşa se pomeni nas în nas cu o femeie cu chipul acoperit de glugă pe care i se păru că o recunoaşte.

— Plecaţi? întrebă femeia.

— Ducesa d'Etampes! pronunţă în sinea lui Le Mahu!

Şi cu voce tare, adăugă:

— Scuzaţi-mă, doamnă; într-adevăr, plecam, şi cum datoria faţă de rege mă solicită, îmi este imposibil să întârzii.

— Ei, fugi de-aici! nici chiar pentru mine? izbucni ducesa ce îşi scoase gluga.

În tmpul ăsta, intră în locuinţă, împingându-l pe Alais Le Mahu, şi închizând din nou uşa.

— Ah! doamnă, se arătă curtenitor ofiţerul, dacă aş fi ştiut că e vorba de dumneavoastră!… Ştiţi foarte bine că slujirea dumneavoastră este mai importantă chiar decât cea a regelui!… Binevoiţi a lua loc… cu toate că fotoliul acesta nu merită deloc o asemenea onoare din partea dumneavoastră…

Într-adevăr, fotoliul pe care îl împinse în apropierea ducesei era foarte şubrezit.

Dar Anne de Pisseleu se aşeză în el fără mofturi.

Cu iuţeală, Le Mahu se încredinţase că pumnalul se afla agăţat la centură.

— Chiar aşa, exclamă ducesă, explicaţi-mi cum de s-a reîntors în noaptea asta la Luvru, tânăra pe care am condus-o acasă la nebună?

— Doamnă, observaţi că eu însumi sunt tare surprins de aceasta.

— Adevărat, bunul meu Le Mahu?

— Aşa este după cum am onoarea să v-o afirm.

— Minţi cu neruşinare, dragul meu.

— Vă jur, doamnă…

— Ascultaţi-mă, eu vreau să fiu mai sinceră decât dumneavoastră. Aşadar aflaţi, viteazule, că azi-noapte, am primit vizita domnului mare magistrat care s-a întâlnit cu mine după ce a ieşit de la Majestatea Sa.

Le Mahu păli şi începu să se apropie încet de uşă.

— Nu o luaţi la sănătoasa spune ducesă. Vă e cumva frică de mine?

— Da doamnă, răspunse cu simplitate Le Mahu.

Răspunsul era atât de neprevăzut încât pentru prima oară, ducesă, îl privi pe asasinul plătit cu un aer interesat.

— Şi ce găsiţi de temut la mine?

— La dumneavoastră, doamnă, nimic! Dar am aflat de întâmplarea cu fructele pe care biata doamnă de Saint-Albans le-ar fi fi mâncat, după care, ar fi murit de colici.

— Sunteţi zăpăcit, domnule Le Mahu, făcu ducesa cu o severitate care-l potoli mai degrabă pe Le Mahu. Să lăsăm deoparte poveştile voastre cu teama şi cu fructele. Dacă vă doream răul, aş fi pus mâna pe dumneavoastră şi v-aş fi aruncat într-o temniţă…

— E drept! gândi Le Mahu convins pe deplin.

— Aşadar, reluă ducesă, domnul de Monclar s-a întâlnit cu mine şi mi-a adus la cunoştinţă un lucru care mi-a dat de gândit

foarte mult: şi anume că avea ordinu regelui să vă plătească o mie de scuzi… Să nu ne pierdem timpul cu discuţii inutile. M-aţi trădat, bine: nu vă port pică. Şi vin cu o propunere: vreţi să-l trădaţi şi pe rege căruia i-aţi făcut un serviciu azinoapte? Vreţi ca la cei o mie de scuzi să adăugaţi altă mie de scuzi pe care îi veţi câştiga de la mine? Asta ar însemna pentru dumneavoastră două mii de scuzi: o avere.

Le Mahu ascultase cu mare atenţie.

Fu convins că ducesa era de bună credinţă.

— Ce trebuie să fac? întrebă cu sânge rece.

— Mai întâi să-mi povesteşti cum s-au petrecut lucrurile azinoapte.

Nemaiavând niciun motiv să mintă, Le Mahu făcu din evenimentele nopţii o povestire foarte sinceră, şi foarte cinică.

— Ar fi trebuit, adăugă el isprăvind, să vă previn când am văzut-o pe ducesa de Fontainebleau… dar sunt atât de sărac, doamnă şi e atâta timp de când mă aflu în situaţia asta…

— Da, v-aţi dat de partea stăpânului celui mai bogat… Vă repet că nu vă port pică. Nu sunteţi decât o unealtă, iar eu trebuie să mă asigur de fidelitatea dumneavoastră plătindu-vă convenabil.

— Zău! doamnă, vorbi cu glas tare Le Mahu luminându-se la faţă, aveţi darul vorbirii!

— Aşadar, sunteţi hotărât să faceţi ceea ce poruncesc… în schimbul unei simbrii acceptabile?

— De cei o mie de scuzi de care pomeneaţi?

— Chiar de ei.

— Aştept ordinele dumneavoastră, doamnă. Despre ce e vorba?

— Să pun mâna din nou pe mica ducesă.

E o treabă anevoioasă, doamnă.

— Aş! am un plan. Nu vă cer să gândiţi, vă cer să executaţi.

— Da, ca o unealtă folositoare; asta mi se potriveşte de minune.

— Prea bine. În cazul ăsta, să fiţi la prânz la mine. Regele părăseşte Luvrul la orele două după amiază. Toată curtea pleacă la Fontainebleau. Mă aflu printre cei care pleacă.

— Dar eu, sunt de gardă la Luvru.

— Nu vă neliniştiţi, în privinţa asta. La momentul potrivit, veţi primi ordinul să veniţi la Fontainebleau; deja am dat dispoziţii în sensul acesta.

Cu cât ducesa prezenta mai multe detalii, pe atât creştea încrederea lui Le Mahu.

— Voi fi la dumneavoastră la prânz, doamnă, spuse el.

— Da, două ore vor fi de ajuns ca să discutăm, răspunse ducesa în timp ce se ridica.

Prinţesa se scotoci, şi scoase la iveală o pungă, cu ochiuri de mătase fină şi o întinse lui Le Mahu, şpunân-du-i pe un ton firesc:

— Ţineţi, aceasta e arvuna.

Le Mahu, cu plecăciune adâncă, apucă punga şi o strânse în mână.

În aceeaşi clipă, scoase un ţipăt uşor. Exista fără îndoială un ac în pungă… Şi acul îl înţepase.

— La prânz, nu uitaţi! făcu ducesa îndreptându-se către, uşă, ca şi cum n-ar fi auzit ţipătul lui Le Mahu.

— La prânz, doamnă… Bizuiţi-vă pe mine, spuse el. Ducesă ieşi.

Le Mahu rămase câteva clipe pentru a-i lăsa timp să se îndepărteze.

— Bună treabă! gândi el. Ducesă este mai puţin teribilă decât îmi închipuiam. E adevărat că are nevoie de mine… Să-mi fi ieşit norocul în cale?… Apropos, să vedem ce conţine punga…

Reluă punga pe care o aşezase pe şemineu, şi un alt strigăt îi scăpă.

— Blestemat ac! mormăi el cu o înjurătură. Să fie ale naibii femeile astea care uită ace peste tot…

Deschise punga.

În pungă nu se găsea aur.

Se afla o pernIţă, o mică pernIţă de ace din care ieşeau şapte-opt vârfuri de oţel.

Le Mahu deveni livid şi lăsă să-i scape o exclamaţie răguşită de spaimă.

— Oh! ticăloasa! M-a otrăvit!… Dar vai de ea! Înainte de a muri vreau să mă răzbun!… Vru să se repeadă spre uşă. Dar se opri deodată, cu fruntea scăldată de o sudoare rece, strângând puternic din dinţi; totul începu să se învârtească în jurul lui; un văl negru i se puse pe ochi.

Căzu în genunchi.

O clipă, scrijeli parchetul cu unghiile… Apoi dintr-o dată, rămase nemişcat pentru totdeauna.

Cam la ceasul în care îşi dădea sufletul nenorocitul Le Măhu – mort chiar, în clipa în care, pentru prima oară în viaţa lui, era să pună mâna pe frumoasa sumă de o mie de scuzi, – cam la ceasul acela, contele de Monclar intra în camera în oare cucernicul Ignace de Loyola zăcea pe un pat.

Marele magistrat avea pe suflet ironia cu care îi vorbise regele. A fi displăcut stăpânului, era pe atunci o mare nenorocire; azi, lucrul acesta înseamnă doar un accident.

Văzându-l pe Monclar că intră, Loyola, avu un licăr de bucurie în ochii săi trişti. Călugărul se afla în afara pericolului. Ştia că nu are să moară. Dar ura sa împotriva lui Lanthenay nu scăzuse.

— Cucernice părinte, spuse Monclar în timp ce se aşeza la căpătâiul lui Loyola, sunt de-a dreptul hotărât… Sfaturile voastre, părerile voastre înţelepte mă inspiră. Vreau să intru în sfântul ordin pe care l-aţi fondat pentru slavă lui Iisus şi prosperitatea Bisericii…

— Bine, fiule! spuse Loyola dintr-o răsuflare.

— Aşadar vreau să părăsesc cele lumeşti, curtea unde totul înseamnă minciună şi perfidie… Poate că în sfârşit îmi voi găsi tihna în lăcaşul unei mănăstiri. Vreau să mă retrag acolo cât mai de grabă.

— Nu! făcu Loyola.

— Cum, cucernice părinte?

— Spun, continuă Loyola cu o voce întretăiată, că nu trebuie să intraţi într-o mănăstire.

— Dumneavoastră mi-aţi dat ideea aceasta!

— Nu!… Doar ideea de a intra în ordinul nostru, dar nu ca să vă retrageţi într-o mănăstire… Trebuie să rămâneţi la curte…

— Pot aşadar, întrebă Monclar uluit, să fiu în acelaşi timp curtean, mare magistrat… şi să aparţin ordinului lui Iisus?

— Da! răspunse limpede Loyola.

Monclar nu era o fire oarecare.

Emoţiile şi uimirile erau destul de rare la el. Totuşi, de data asta, fu întradevăr surprins.

— Lămuriţi-mă, părinte, spuse el.

Apoi, ca şi cum s-ar fi temut să-l fi supărat pe Loyola, se corectă:

— Dacă totuşi asta nu vă oboseşte, părinte, şi dacă binevoiţi să luminaţi profunda mea ignoranţă în materie de cazuistică.

— Sunt obosit, spuse Loyola care într-adevăr părea că suferă mult; dar devreme ce este vorba de salvarea unui suflet, şi ce suflet! Dumnezeu îmi va da puterile trebuincioase Ceea ce o să vă destăinui n-am spus-o dealtminteri decât celor mai dragi discipoli ai mei, celor care ar fi însărcinaţi, dacă aş muri, să perpetueze tradiţia pe care am instaurat-o.

Loyola respiră din greu pentru o clipă. Monclar, îl privea cu un amestec de respect şi groază, el care nu se temea de nimic.

— Fiule, reluă atunci călugărul, există două căi de a servi pe Dumnezeu şi Biserica: Prima, este cea mai uşoară. Cea pe care o aleg sufletele bicisnice care se refugiază întru Dumnezeu în loc să umble prin lume pentru a lupta în numele său. Aceia intră în mănăstire. Acolo trăiesc în tihnă: Sunt nişte sfinţi, câteodată dar sunt mai ales nişte laşi…

Loyola vorbea fără exaltare.

Şi totuşi, exista o energie stranie în tonul vocii sale, cu toate

că era slăbită de suferinţă.

— A doua cale, continuă el, se potriveşte sufletelor tari. Spiritelor bine călite, cu inimi ce nu tremură. Un călugăr, fiule este un oştean. Oştean al lui Iisus! Ce frumos titlu de glorie! Calea aceasta „domnule conte, constă în a rămâne în viaţa laică, a acţiona în văzul lumii ca şi cum nu ai fi pronunţat niciun jurământ. Şi totuşi ai face să îngenuncheze toate actele tale, toate gândurile, întreaga ta forţă, întreaga ta inteligenţă către un scop unic: slava lui lisus şi prosperitatea Bisericii…

— Părinte, dar, făcu Monclar, calea asta, înseamnă cea a tuturor bunilor creştini cu o credinţă puternică.

— Mă înţelegeţi greşit. Cel despre care vorbesc, omul tare, inteligent şi superior care rămâne laic şi se devotează bisericii…

Loyola se întrerupse pe neaşteptate, apoi reluă:

— Înţelegeţi, fiule, ce semnifică acest termen: Biserica!

— Biserica, părinte… reprezintă ansamblul celor fideli, reprezintă turma pe care o conduc părinţii noştri; mai presus de părinţi, se află episcopii, apoi cardinalii, apoi, foarte aproape de Dumnezeu, cel ale cărui picioare se odihnesc pe pământ şi a cărui mitră ajunge la cer: Sfântul-Tată!

Asta înseamnă Biserica, dacă nu mă înşel.

— Aveţi dreptate până la un anumit punct. Asta înseamnă Biserica pentru prostime, pentru turmă aşa cum spuneţi. Dar, d-voastră, fiule, nu faceţi parte din rândul prostimii. Biserica reprezintă, aşa cum aţi zugrăvit-o adineauri, dar există ceva deasupra preoţilor, deasupra episcopiler, cardinalilor şi a papei chiar.

— Cine oare, cucernice părinte? întrebă Monclar cu o inexprimabilă uimire vecină cu groază.

Căci i se părea că avea să afle vreun secret de temut, şi că într-o zi în mod vizibil avea să se desluşească pentru el lucruri care ar rămâne mistere pentru omul de rând.

— Noi! răspunse Loyola.

— Noi?…

— Noi… cu alte cuvinte cavalerii Fecioarei, adică ordinul lui Iisus, comunitatea sfântă, oastea atotputernicăă în faţa căreia regi, împăraţi şi papa însuşi şi-au plecat capul. Când spun Biserică spun: Ordinul lui Iisus.

Şi Loyola îl privi pe Monclar cu atenţie pentru a observa efectul pe care cuvintele acestea stranii le produceau asupra lui.

Monclar făcuse o plecăciune.

— Mă consider uluit, părinte, făcu el cu o voce tremurătoare.

Loyola zâmbi.

Spiritul auster al marelui magistrat, atât de dur cu cei slabi, atât de recalcitrant, atât de inaccesibil milei, îl plămădea după placul său.

Continuă cu calm.

— Vă voi primi legământul, fiule, de îndată ce mă voi întrema, vă voi audia întru mărturisire, vă voi destăinui apoi rânduiala ordinului nostru, şi din clipa aceea veţi face parte din el. Dar după cum vă spuneam, legământul va rămâne secret: pentru toţi, chiar şi pentru rege, pentru oricine în afară de mine, dumneavoastră nu veţi reprezenta altceva decât marele magistrat al lui Francois I. Pentru mine, însemnaţi un membru al comunităţii lui Iisus, şi pentru Dumnezeu, fiule, veţi fi un ales[1]

— Şi cum va trebui să procedez pentru a sluji cu demnitate Biserica, altfel spus comunitatea puternică din care voi face parte.

— V-am observat îndeaproape, fiule; şi mi-am dat seama de credinţa adevărată a dumneavoastră, de inteligenţa dumneavoastră deosebită, şi v-am rezervat dumneavoastră una dintre sarcinile cele mai delicate, cele mai prijmedioase, dar şi una dintre cele mai de seamă… Veţi fi unul din oştenii noştri de elită în tabăra duşmanului.

— Duşmanului! exclamă cu voce joasă Monclar.

Loyola, continuă nestingherit:

---

[1] Contele de Monclar ar fi fost deci unul dintre primii iezuiţi cu sutană scurtă. N-ar trebui să credem că instituţia *iezuiţilor cu sutană scurtă,* nu exista şi în zilele noastre. Din contră este foarte înfloritoare şi cuprinde oameni de stat, ziarişti, romancieri, generali, magistraţi etc...

— Vă însărcinez să-l supravegheaţi pe regele Franţei. Ascultaţi-mă cu luare-aminte, fiule. Curând voi părăsi Franţa, Ori, e nevoie să ştiu mereu către care destine se îndreaptă acest frumos ţinut. Nu trebuie să vă trădaţi dând sfaturi regelui. Asta cade în grija mea. Dar prin dumneaovastră, datorită zelului, graţie credinţei viguroase şi a spiritului dumneavoastră de luptă divin, aş putea afla ce gândeşte regele, şi nu numai cum acţionează, dar mai ales ceea ce vrea să facă.

Monclar asculta fără indignare.

Rolul de spion pe care i-l propunea Loyola cu un veritabil cinism nu-l înspăimânta.

Omul acesta suferea. Şi, dorea să nu mai sufere. Era deja o fiinţă-domesticită. Sigur de inif uenţa sa, călugărul reluă:

— Mai ales vreau să ştiu ce gândeşte regele.

— În ce privinţă, părinte?

— Ln toate privinţele, fiule. Iar pe măsură ce evenimentele se produc, am să vă aduc la cunoştinţă asupra cărui punct special trebuie să vă îndreptăţi cercetările. Până atunci luaţi aminte la tot ceea ce face şi ce spune regele; acţiunile sale, vorbele sale în aparenţă lipsite de cea mai mică importanţă pot avea o însemnătate capitală… pentru mine, vreau să spun pentru binele Bisericii şi slava lui Iisus… Şi iată, vreţi să vă dau un sfat trebuincios?

— Desigur, părinte.

— Ei bine, în fiecare seară, când vă întoarceţi acasă, în secret în cabinetul dumneavoastră, scrieţi tot ce aţi văzut şi auzit peste zi. Căci nu trebuie să vă mai spun că ceea ce se potriveşte regelui, se potriveşte la fel unor diverşi nobili de mai mică importanţă. Într-un cuvânt, alcătuiţi istoriografia de la curtea Franţei. Consacrându-vă în fiecare seară acestei ocupaţii delicate, veţi fi sigur că nu omiteţi niciun detaliu…

Monclar păstra tăcere.

— Nu vă grăbiţi să cugetaţi, fiule, spuse cu vioiciune Loyola. Când veţi simţi că sunteţi întru Dumnezeu, în opt zile, într-o

lună, dacă doriţi, daţi-mi de ştire.

— Părinte, spuse Monclar, când doriţi să încep?

— Imediat, fiule, spune cu gravitate Loyola. Vă voi audia întru mărturisire când veţi dori…

— Chiar acum! replică înfierbântat marele magistrat.

— Fie! făcu Loyola.

Monclar îngenunche.

Când se isprăvi, şi când Monclar se ridică, o expresie mai sumbră păru că se aşterne pe chipul său.

— Veţi jura de îndată ce m-aş simţi în putere să păşesc într-o biserică, spuse Loyola. Dar din acel moment, sunteţi dintre ai noştri, fiule. Adineauri v-am uns creştetul cu vorbele auguste şi de temut care vă consacră Domnului. Dacă în viitor mă veţi trăda, îl veţi trăda pe Dumnezeu însuşi!

Trecură câteva minute de tăcere solemnă.

Şi Loyola îi lăsă timp lui Monclar pentru a se impresiona profund de rostirile ameninţătoare pe care tocmai le pronunţase.

Cât priveşte pe Monclar, accepţiunea aceasta definitivă îl lăsa rece. Îi spunea numai că de acum era mai puternic însuşi decât regele Franţei.

Loyola reluă într-un târziu:

— Acum, fiule, spune-mi dacă ai izbutit în acţiunea pe care ai întreprins-o împotriva tâlharilor.

— Nu, părinte.

— Aşadar, banditul ăsta, de Lanthenay, ne scapă?

— Pentru moment, da.

Loyola tresări. Fruntea sa palidă se acoperi de un nor şi ochii îi scăpărară un fulger.

— Totuşi îl vreau pe omul acesta! mormăi el.

— Răbdare, părinte, spuse Monclar, vă promit că va fi al d-voastră.

— Bine, fiule… Am încredere în cuvântul dumneavoastră.

— Vă jur că veţi fi răzbunat crunt.

Loyola făcu semn că va aştepta cu încredere.

— Şi Dolet? reluă el.

— Oficialul a început să instruiască procesul.

— Trebuie să se mişte mai repede. Vreau, înainte de a părăsi Franţa, să văd înălţându-se flăcările rugului său…

— Le veţi vedea, părinte!… Nu aveţi, alte ordine să-mi daţi în momentul de faţă?…

— Nu, fiule… Duceţi-vă, am nevoie de odihnă… Duceţi-vă şi Dumnezeu să vă călăuzească!…

În timp ce marele magistrat se apleca adânc sub temuta binecuvântare a lui Ignace de Loyola, la curte se pregătea totul pentru plecarea la Fontainebleau.

Dis-de-dimineaţă, regele dăduse ordin să fie introdus maestrul Rabelais.

S-a dat fugă să fie căutat ilustrul doctor în apartamentul care îi fusese desemnat de Francois I.

Nu îl găsiră.

Fu căutat în tot Luvrul fără vreun rezultat. În curând se dovedi că maestrul Rabelais fugise.. Regele trimise cavaleri care străbătuseră împrejurimile Parisului; Căutările au fost zadarnice.

Ştim cum şi pentru ce plecase Rabelais.

Deasemeni ştim de ce nu fuseseră găsite în camera sa nici scrisoarea pe care o scrisese regelui nici medicamentul pe care îl pregătise.

Neliniştea lui Francois I deveni spaimă. Nu avea decât o încredere limitată în medicii săi, şi fuga lui Rabelais însemna o prevestire tristă.

Se pregăti să părăsească Luvrul cu un aer abătut.

Un alt fapt care îl surprinse îndeajuns pe rege, a fost când a aflat că Alais Le Mahu nu se prezentase să ridice plata celor o mie de scuzi.

Dar asemenea surpriză nu ajunsese până într-acolo încât să-l neliniştească soarta celui care dăduse de Gillette.

Nimeni nu se ocupă deci de ceea ce se întâmplase cu Alais Le

Mahu. Şi doar câteva zile mai târziu slujnica să descoperi cadavrul.

Domnul Gilies Le Mahu, aflând despre moartea fratelui său, exclamă:

— Un şnapan mai puţin pe lume; ne face economie de un ştreang!

Acesta fu discursul funebru pentru bietul nenorocit. Către orele două după amiază, regele dădu semnalul de plecare.

În curtea cea mare a Luvrului se aflau vreo treizeci de căleşti în care luară loc femeile, prinţese şi doamne de onoare.

Iar furgoanele ce cărau slugile şi bagajele, se aflau în jur de o sută.

Nobilii de la curte trebuiau să facă deplasarea călare. Un regiment de cavalerie trebuia să slujească de escortă.

Toată această fastuoasă cavalcadă traversă Parisul, mult admirată şi puternic aclamată de popor, adunată în rânduri compacte, care îşi dădea osteneala să strige:

— Trăiască regele!

Din toate timpurile au încercat o intensă jubilare în a striga: „Trăiască oarecine”, mai ales când acest careva trecea călare în mijlocul unui cortegiu falnic.

Şi aşa va fi multă vreme.

Căci parizienii sunt o populaţie inteligentă, iubitoare de luxul altora. Într-adevăr, ce poate fi mai respectuos în ochii unui negustoraş de treabă care se codeşte să cheltuia trei bănuţi ca să călătorească în omnibuz, decât un bărbat sau o doamnă trecând într-un vehicul capitonat.

Pe vremea acea, nu existau omnibuze.

Dar existau negustoraşi de treabă cu duiumul.

Şi gândeau exact cum gândesc cei din ziua de azi. Exclamând „Trăiască regele!”, dădeau aşadar curs liber admiraţiei lor, respectului şi veneraţiei lor faţă de oamenii care erau sau păreau avuţi şi puternici.

Francois I, călare, înconjurat de nobilii săi, nU dădea nicio

atenţie, acestui entuziasm.

Şi asta era drept. Căci ce s-ar întâmpla cu principiul autorităţii, dacă cei mari ar împărtăşi vreun semn de satisfacţie manifestărilor de slugărnicie? Erau datori s-o facă. Şi populaţia Parisului o ştia la perfecţie, cum o ştie şi acum, cum o va şti multă vreme.

De altminteri aceasta făcea obiectul inteligenţei lor. Totuşi, atunci când, printre cei adunaţi, regele zărea vreo fată frumoasă care privea cu extaz, binevoia să-i surâdă.

În sfârşit cavalcada ieşi din Paris şi cu mare viteză luă drumul spre domeniul Fontainebleau, reşedinţa regală.

VII TESTAMENTUL LUI ETIENNE DOLET

Ziua judecăţii lui Etienne Dolet se apropia. Primise în repetate rânduri vizita oficialului care îl interogase îndelung.

Acuzaţia se baza pe două fapte foarte exacte. În primul rând Etienne Dolet, era acuzat de a fi scris că după moarte omul nu mai este nimic. Apoi, era acuzat de a fi tipărit cărţi mai mult sau mai puţin diavoleşti, şi mai ales – culmea mârşăviei – de a fi tipărit o biblie într-o limbă obişnuită.

Într-adevăr, Biblia tipărită în limba latină reprezenta o carte sfântă. Dar aceeaşi carte, tradusă în franceză, devenea o carte de perdiţie.

La primul punct, Dolet răspundea:

— N-am scris că omul după moarte nu mai este nimic l-am tradus pe Platon care a spus asta. Mai mulţi preoţi ai bisericii l-au tradus pe Platon; am făcut ca şi ei; dar nu am crezut că aveam dreptul să-l mutilez…

La al doilea punct, Dolet negă cu simplitate.

Obţinuse de la rege un privilegiu de editor. Ştia la ce îl obliga privilegiul.

Şi adevărul este că Dolet ar fi renunţat mai de grabă la privilegiul său decât să comită o înşelătorie.

Noi nu vom examina aici care era adevărata gândire a lui Dolet.

Noi povestim, atâta tot. Ne este îndeajuns deci să constatăm că se aflase mereu, în cadrul strict şi se conformase riguros obligaţiilor privilegiului său.

Cărţile găsite la tipografia lui fuseseră aduse de călugării Thibaut şi Lubin.

Nu-i vom obosi pe cititori cu povestirea interogatoriilor nenumărate pe care le-a avut de îndurat acest nefericit. Să spunem doar că oficialul a fost pus în încurcătură de câteva ori în faţa răspunsurilor limpezi, simple şi precise ale acuzatului.

În sfârşit, Dolet află că o să fie judecat ca recăzut în erezie, apostat şi dovedit în complicitate cu mai mulţi demoni.

În ziua în care Gilles Le Mahu veni să-i citească sentinţa care îl aducea în faţa tribunalului, prin aceste inculpări groaznice, Dolet îşi zise:

— Sunt pierdut!…

De când cu tentativa de evadare, nu fusese mutat într-o altă temniţă. Jupanul Le Mahu, înconjurat de gărzi cum era, se temea că prizonierul ar face o încercare disperată pe timpul mutării sale în altă celulă.

Aşadar îl lăsase acolo unde era.

Numai că, mărise de patru ori numărul de gardieni care făceau de pază în permanenţă la uşa temniţei.

Mai mult, trei soldaţi înarmaţi rămâneau noapte şi zi în temniţă, supraveghind toate mişcările acuzatului, şi mereu gata să se năpustească asupra lui.

Înafară de asta, Dolet nu fu maltratat din cale-afară.

Avu o grămadă de paie unde să doarmă. Avea apă la discreţie să bea cât pofteşte. Cât despre hrană, jupanul Le Mahu se arătă generos; prizonierul avea o pâine în fiecare zi, şi o dată la două zile, o supă de legume.

Adevărul ne obligă să adăugăm că pâinea era neagră şi că supa de legume se compunea din multă apă caldă cu foarte puţine legume; în sfârşit că hrana asta îi ajungea atât cât să nu moară de foame.

În schimb, la ordinul expres al lui Loyola, prizonierul avea permisiunea să scrie.

Se spera astfel că scăpa din pana lui vreo mărturisire, vreo frază care, prezentată şi comentată convenabil, ar putea la nevoie să treacă drept inspirată de diavol.

De altminteri, nu exista nici cea mai mică îndoială asupra verdictului procesului: Dolet era condamnat dinainte. Dar în sfârşit, e mai bine să se însceneze un proces convenabil.

Când nu există probe, trebuiesc născocite, atâta tot. Vom pătrunde în celula lui Dolet, în aceeaşi clipă cu Le Mahu, administratorul de la Conciergerie.

Viteazul administrator, escortat de opt soldaţi înarmaţi până în dinţi, intră în celulă, în amurg.

Venea să se informeze de reclamaţiile pe care acuzatul ar

putea să le aibe de formulat.

— Niciuna! răspunse Dolet.

— De fapt, răspunse Le Mahu cu un zâmbet larg până la urechi pe chipu-i rubicond, aveţi pâine, apă, un culcuş, hrană sănătoasă, substanţială, din belşug, un pat mulţumitor, ce trebuie mai mult? Dar nu sânt necăjit să vă aud spunând chiar pe dumneavoastră că aveţi ceva de reclamat.

— Nimic! repetă Dolet.

— Am să vă atrag atenţia, în afară de asta, adaugă Le Mahu, că am dat ordin să se ducă în celula dumneavoastră o masă, o trusă de scris, pergament, şi că puteţi scrie, dacă găsiţi cu cale…

— Vă mulţumesc.

— Ei! ce Dumnezeu, noi temnicerii nu suntem nişte oameni josnici, cunoaştem şi noi bunele deprinderi ce se pot avea în vedere…

— În ce zi voi fi judecat? întrebă Dolet.

— Marţi este ziua hotărâtă de oficial.

— Mulţumesc, spuse iară Dolet. Era sâmbătă.

— Pot, întrebă prizonierul, să dau de veste celor de acasă că voi fi judecat în acea zi?

— Datoria mă obligă să nu vă pot satisface asemenea dorinţă.

Dolet păru că reflectează la lucrul acesta. Precum toţi prizonierii care nu au nicio legătură cu lumea de afară şi sunt izolaţi de vii în hrube în care animaţia vieţii nu răzbate niciodată, se credea uitat de lume, în afară de familia sa. I se părea că murise de multă vreme şi că nimeni nu mai vorbea de el. În realitate, în Paris nu se vorbea decât de apropiata sa judecare.

Se aştepta cu nerăbdare şi curiozitate ziua în care acuzatul compărea în faţa tribunalului.

Într-adevăr, pe lângă faptul că este întotdeauna interesant să contemplezi un om care fără îndoială are legături cu iadul, din cauza fiorului pe care îl provoacă faptul în sine, Dolet devenise

mai celebru decât credea.

Se ştia că era vorba în cazul său de un mare savant. Şi din cauza asta, nu erau de mirare acuzaţiile ce apăsau asupra lui: de la savant la vrăjitor, nu era decât un!

În definitiv, ce se reproşa mai ales vrăjitorilor, dacă nu faptul de a şti.

Aşadar, Dolet nu cunoştea toată această vâlvă ce se producea în jurul numelui său, şi se frământa de cum să le dea de ştire celor de acasă.

Ar fi fost lesne lui Gilles Le Mahu să-l liniştească, cel puţin în privinţa asta.

Dar Gilles Le Mahu, ca temnicer desăvârşit, ar fi considerat că-şi trădează îndatoririle aducând prizonierului său, o consolare, cât de slabă şi cât de tristă ar fi ea.

Şi apoi, venise mai ales a-şi face poftă de mâncare, pentru că se apropia ora cinci.

Am arătat ce caracter jovial poseda administratorul de la Concirgerie, îi plăcea să râdă din toată inima, şi credea că se cinează mai bine atunci când se râde cu poftă.

Avea dreptate.

Ori, nimic nu-l făcea să râdă atât de mult pe Gilles Le Mahu decât figura pe neaşteptate schimonosită şi înspăimântată a unui nenorocit, căruia îi aducea la cunoştinţă vreo veste groaznică.

Tot aşa, pufnind dinainte făcea eforturi deosebite să nu izbucnească în râs, pe când îi spunea prizonierului saia:

— Dealtminteri, maestre, dacă aveţi ceva a scrie, trebuie să vă grăbiţi, căci mă îndoiesc să puteţi ţine până în mână peste opt sau zece zile…

— De ce? întrebă Dolet cu indiferenţă.

— De ce? Poţi scrie când te afli pe cea lume?

Ce fel de pană preferă cei morţi? Ei, haide, haide nu mai poate scrie nimeni atunci când este mort! Şi hotărât lucru, ideea că morţii ar putea să ţină o pană de scris în mână îi păru atât de

caraghioasă încât nu se putu abţine să nu izbucnească în râs. Ce seriozitate! Dolet îl privea râzând.

— Scuzaţi-mă, făcu Le Mahu în timp ce îşi ştergea ochii, n-am putut să mă stăpânesc.

— Aşadar, spuse Dolet cu calmitate, credeţi că voi fi condamnat la moarte?

Le Mahu făcu ochii mari şi puţin îi lipsi să nu izbucnească din nou în râs. Totuşi se stăpâni.

— Pe ce lume trăiţi? zise el. Cu siguranţă că veţi fi condamnat căci am văzut cu ochii mei ordinul către călăul desemnat de a se ocupa cu procurarea stâlpului, a coardelor de lemn uscat, în sfârşit tot ceea ce este de trebuinţă! O! nu vă temeţi de nimic, veţi fi tratat precum o persoană de vază!

— Prin urmare voi fi ars pe rug! replică Dolet care nu-şi putu stăpâni un tremur.

— Ars, ars! făcu Le Mahu care îşi dădu seama că depăşise măsura, e un fel de a spune. Ce naiba, nu trebuie să disperaţi. Şi apoi, în definitiv, lemnele care au fost comandate poate că sunt pentru vreun condamnat de la Châtelet.

Haide, noapte bună!

Şi faţă de cele de mai sus, jupan Le Mahu, destul de nemulţumit, căci Dolet nu-şi schimonosise figura după cum ar fi sperat, se retrase.

Rămas singur în celula sa – singur, căci prezenţa soldaţilor înarmaţi nu mai conta pentru el – Dolet, îngândurat, începu să se plimbe în lung şi-n lat. Erau zile şi nopţi când se plimba astfel, când cu gândul la Loyola a cărui victimă nevinovată era, când cu gândul la regele atât de laş, uneori abătându-şi spiritul asupra unor probleme de filosofie, dar mereu îndepărtându-şi pe cât putea mai bine gândul de la soţia şi de la fiica sa.

Căci deândată ce se gândea la ele, simţea că îl părăseşte curajul.

Moartea nu-l înspăimântă.

Cât despre oribila suferinţă a arderii pe rug, nu îşi declama

poate cu meşteşugită înţelepciune a stoicismului antic: „Durere, tu nu eşti altceva decât un cuvânt”, dar îşi închipuia cu fermitate înspăimântătoarea conjunctură.

Se aşeză la măsuţă, pe un scaun şi îşi sprijini capul în mâini.

— Voi fi ars pe rug! murmură el.

Fu zguduit de un tremur. Carnea de pe el se revoltă împotriva abominabilei suferinţe.

— Şi ce! gândi el, admiţând chiar că aş merita moartea nu s-ar putea să fiu ucis fără să îndur? De ce aceia care se mândresc cu un Dumnezeu de bunătate sunt feroci într-o asemenea măsura? Cum! să pui mâna pe un om şi să-l faci să îndure asemenea tortură aşezându-l pe o grămadă de lemne cărora le dai foc! Dacă cineva s-ar hotărî să provoace o asemenea suferinţă unui animal, unui câine, cei care l-ar zări făcând aşa ceva l-ar ucide cu pietre! Şi nimeni nu se revoltă la gândul că trupul omenesc sfârâie pe rug. Ce suflet pot avea mulţimile ce asistă la aceste spectacole? Ce fel de suflet pot avea preoţii care îşi pleacă torţele în flăcări spre rug cântând vorbe de reconciliere şi de iertare.

Mâna lui se lăsă pe masă şi cu un gest maşinal, apucă pana de scris. Şi sub impresia cugetărilor care îl munciră începu să scrie:

„Aceasta este cea din urmă cugetare a mea.

„Este efortul ultim al unei minţi care în curând se va stinge.

„Poate că rândurile de faţă vor cădea într-un târziu sub ochii unor oameni drepţi.

„Poate că hârtia asta are să fie distrusă.

„Nu vreau să cred decât în posibilitatea de a fi citită cândva.

„Aşadar vorbesc oamenilor de pe marginea mormântului, şi am drept tribună un rug.

„Voi fi ars!

„Ars de viu!

„Ceea ce va suferi carnea mea, nu voi şti.

„Nu voi şti nici măcar ce gemete de agonie vor ieşi din pieptul

meu în vreme ce, delirând în mijlocul noianului de flăcări, nu voi mai fi stăpân pe judecat mea.

„Adevăratul geamăt al condamnatului se află aici, pe acest pergament.

„Iată aşadar care îmi este dorinţa:

„Sunt nevinovat faţă de orice faptă rea.

„Cât de departe privesc în viaţa mea, cu scrupul şi teama unei judecăţi imparţiale, nu descopăr nicio crimă, nicio greşeală adevărată.

„Îi iubesc pe oameni, fraţii mei.

„Am încercat să le arăt că există o flacără pentru a-i călăuzi către fericire prin tenebrele vieţii pe care o trăim.

„Flacăra asta se numeşte: Ştiinţă.

„Am făcut în aşa fel încât să răspândesc din toate puterile mele ştiinţă, adică lumină, spre a izgoni cât mai mult posibil întunericul, cu alte cuvinte ignoranţa.

„Nu le-am întors spatele celor mai puţini înzestraţi decât mine.

„Nu m-am arătat necruţător faţă de greşelile celorlalţi.

„Am gândit că ţelul suprem al înţelepciunii umane, şi consecinţa iminentă a ştiinţei, a gândirii, a vieţii, o reprezintă indulgenţa.

„O lume în care oamenii ar fi toleranţi unii faţă de alţii, în care s-ar dezvolta strălucitoarea şi măreaţa gândire a fraternităţii pe care Cristos a întrezărit-o, o asemenea omenire ar fi rezolvat problema paradisului terestru.

„Totuşi, ura triumfă.

„Nu vreau aici să acuz pe nimeni.

„Vreau numai să declar că spiritul de dominaţie dă naştere spiritului de ură.

„Vreau să afirm că cei ce domină sunt cei care au născocit rugul pentru oamenii incapabili de servilism, sunt obstacolul ce trebuie îndepărtat.

„Bine-ar fi să mă fac înţeles!

„Bine-ar fi ca omenirea să înveţe să pătrundă în propria ei gândire!
„Bine-ar fi ca oamenii să ajungă într-o zi să gândească liber, adică fără ca încrederea lor, credinţa lor, gândirea lor să le fie impusă.
„Bine-ar fi ca ştiinţa să dea de-o parte din creuzetul analizei, credinţele inumane ce ne sunt transmise de către secolele barbare!
„Formulând asemenea dorinţi, nu cred că am depăşit limitele judecăţii omeneşti.
„Nu cred că mă aflu în greşeală.
„Totuşi, pentru că am gândit ceea ce am scris, din cauză că am iubit ştiinţa, lumina, pentru a fi fost fratele fraţilor mei am să fiu ars pe rug.
„Aş dori ca într-o zi să se înalţe un monument chiar în locui unde am să fiu chinuit, şi ca pe acest monument, în zilele de sărbătoare, oameni eliberaţi în cele din urmă să aducă vreo modestă ofrandă de flori, şi ca în sfârşit amintirea nedreptăţilor prezente să fie perpetuată cu vorba simplă pe care cineva ar declama-o mulţimilor, din an în an:
„Aici a fost ars pe rug un om pentru că îşi iubea fraţii şi propovăduia indulgenţa şi proclamă binefacerea ştiinţei.
„Asta se petrecea pe vremea în care existau regi precum Francois I, şi sfinţi precum Ignace de Loyola”
„Iată care e dorinţa mea.
„De bună credinţă, liber în cuget şi sănătos la trup am semnat.
Dolet semnă.
Scrisese aceste rânduri cu hotărâre.. Ar fi fost imposibil să se distingă în scriitura sinceră vreo ezitare care să indice teama fizică faţă de suferinţă.
Apoi, din nou, îşi rezemă creştetul îngândurat în mâinile sale fine şi albe, şi se pierdu în meditaţie.
Cât timp durară aceste ceasuri de suferinţă cumplită? Fără

îndoială în ciuda tuturor eforturilor sale, imaginea soţiei şi fiicei sale – în curând văduvă şi orfană – i se prezentă cu intensitate.

Căci, la un moment dat, soldaţii abia îl zăriră întinzându-şi braţul ca pentru o îmbrăţişare, şi o lacrimă îi întuneci vederea.

Atunci Dolet, se ridică brusc.

Începu să se plimbe agitat.

Apoi se calmă.

Se apropie de masă şi căută din ochi pergamentul pe care scrisese adineauri rândurile ce au fost citite.

Poate că dorea să adauge câteva cuvinte pentru ai săi…

După testamentul de gândire, poate dorea să scrie un testament al inimii…

Nu mai zări pergamentul!…

În vreme ce se pierdea în visări, unul dintre soldaţi apucase cu delicateţe hârtia şi o dăduse gardienilor care stăteau pe coridor.

Acum pergamentul se afla în mâinile lui Gilles Le Mahu!…

VIII FONTAINEBLEAU

În dimineaţa zilei în care Franşois I părăsi Parisul însoţit de curtea sa, Manfred îl anunţă pe Lanthenay că o să se ducă la Fontainebleau, şi îl puse la curent de tot ceea ce i se întâmplase în noaptea aceea.

— Dar, adăugă el, tu însuţi, ai să încerci să-l salvezi pe Dolet. Trebuie să mă aflu la Paris în ziua aceea. Te las să pregăteşti totul după cum socoteşti, aşteptând momentul ca să acţionez.

— Cum ţi-aş da de ştire, frate? spuse Lanthenay.

— Ascultă... de la Paris la Fontainebleau, nu este în fond, pentru un călăreţ destoinic, decât o poştă, cam dificilă, suni convins de asta; dar nu avem de ales... Dacă nu ne grăbeşte ceva, te vei mulţumi să-mi dai de ştire înainte de ziua în care ai hotărî să acţionezi. Dacă, dimpotrivă, prevezi necesitatea de a acţiona pe neaşteptate, mi-l vei trimite pe Cocardere în goana mare şi ne vom întoarce împreună.

— Da, spuse cu înfrigugrare Lanthenay, căci, fără ajutorul tău, nu am sorţi de izbândă.

— Poţi fi sigur că voi fi lângă tine la nevoie. Lanthenay dădu din cap în semn că a înţeles, între cei doi atât de siguri unul pe celălalt, nu era nevoie ele prea multă vorbărie.

— Ai un plan de atac? reluă Manfred.

— Întrevăd o posibilitate, atâta tot. Procesul va dura mai multe zile. Dacă Dolet este condus la tribunal, putem încerca o răpire, sau poate chiar în incinta tribunalului...

În sfârşit, încă nu ştiu precis. Împrejurările mă vor călăuzi. Dar tu, sărman prieten, ai să reuşeşti?... Ah! Ce n-aş da să te însoţesc, să te susţin, să te încurajez, să mor alături de tine la

nevoie… Dar aceste două nefericite… trebuie să rămân în preajma lor.

— Nu te nelinişti pentru mine, frate. Suntem trei bărbaţi de nădejde…

— Aşadar bun rămas!… — Bun rămas, şi nu uita: în caz de alarmă, Cocardere va veni la mine.

— Fii liniştit…

Cei doi prieteni se îmbrăţişară.

Apoi Manfred plecă să-l întâlnească pe cavalerul de Ragastens şi pe Triboulet.

— Regele pleacă la ora două după amiază, spuse Ragastens. Adineauri am aflat.

Manfred păli.

Sperase ca regele să mai rămână câteva zile la Paris.

— Asta, reluă cavalerul, modifică întrucâtva planul nostru în loc să plecăm în dimineaţa asta, vom pleca după-amiaza.

— De ce aşa? zise Manfred care ardea de nerăbdare să intre în luptă.

— Pentru că sosirea noastră la Fontainebleau înaintea curţii nu va lipsi să trezească curiozităţi în jurul nostru, şi că în fond avem nevoie să trecem neobservaţi.

— Dacă vom ajunge după sosirea curţii, nu vom fi ameninţaţi de aceleaşi curiozităţi pe care vreţi să le evitaţi.

— Desigur… dar dacă am ajunge odată cu ei?

— Cum!.. Vreţi să călătorim împreună cu regele?

— Domnul cavaler are dreptate! exclamă Triboulet.

— Este cel mai sigur mijloc să nu fim remarcaţi nici în timpul călătoriei, nici la sosirea noastră la Fontainebleau.

Ora plecării fu calculată deci după plecarea curţii.

Spadacape trebuia să ia parte la călătorie.

Prinţesa Beatrix rămăsese la Paris şi se instală din nou la palatul pe care Ragastens îl închiriase în strada Canettes.

Într-adevăr, nu mai exista niciun motiv, pentru ca palatul să fie supravegheat.

Şi acolo, Beatrix ar găsi locuinţa aranjată, cu servitori şi slujnice.

După ce executară o seamă de pregătiri, la orele trei după-amiază, Ragastens dădea semnalul de plecare, adică la o oră după plecarea lui Franşois I şi a curţii.

Cei patru călăreţi ieşiră din Paris şi se îndreptară spre drumul Melunului. Către orele cinci, cum se lăsa seara, Manfred care mergea la trap în frunte zări ariergarda escortei regelui. Chiar de atunci se menţinură la aceeaşi distanţă. Privind de mai multe ori în urma lui Ragastens i se păru că zăreşte în spatele său, pe drum un călăreţ ce mergea la trap.

— Să fim oare spionaţi? gândi el,

Se opri şi îşi mană calul coborând într-o adâncitură -dincolo de marginea drumului. Aşteptă acolo.

Dar poate călăreţul necunoscut observase manevra, sau poate o luase dintr-o dată pe alt drum. Căci Ragastens aşteptă zadarnic.

Destul de neliniştit, îşi ajunse prietenii în galop. Dar cum în clipa aceea, îşi întoarse privirile din nou, văzu acelaşi **cavaler** care îl urmărea mereu.

— O să vedem noi, gândi el.

La orele şase după amiază ajunseră la Lieusaint, sat aşezat la jumătatea drumului între Paris şi Fontainebleau.

Curtea trebuia să inopteze aici şi furieri plecaţi mai înainte pregătiseră locuinţe pentru toată această lume, locuinţe care le făcură pe câteva dintre doamne să izbucnească pentru că erau obligate să se mulţumească cu aşternutul vreunei ţărănci.

Ragastens şi prietenii lui găsiră adăpost la un fermier din împrejurimi care, pentru doi scuzi se învoi să-i lase să doarmă în şură. A doua zi, dis-de-dimineaţă escorta o porni la drum. Cei patru prieteni îşi luară locul în urmă coloanei.

În momentul în care se intra printre primii copaci din pădure, Ragastens zări din nou pe călăreţul necunoscut, ce călărea în

tihnă la o mie de paşi în urmă..

— Aţi observat pe omul acela care ne urmăreşte? întrebă el pe însoţitorii săi de drum.

Manfred şi Tribuolet se uitară în urmă şi îl zăriră pe călăreţ.

— Un spion! făcu Triboulet.

— Vreau să-l arestez, spuse Manfred.

— Nu… continuaţi drumul. Mă oblig să aflu cu cine avem de a face, spuse Ragastens.

— Să vă însoţesc, monseniore? întrebă Spadacape.

— Inutii. Bărbatul e singur.

Manfred, Spadacape şi Triboulet îşi continuară aşadar drumul, şi Ragastens, părăsind drumul, se afundă într-un desiş unde se opri. De data asta manevra îi reuşi după dorinţă; după zece minute îl văzu trecând pe necunoscut, urcat pe un cal viguros şi înfăşurat cu grijă într-o mantie largă. Ragastens aşteptă să fie întrecut.

Atunci părăsi tufişul şi din câteva fuleuri îl ajunse din urmă pe necunoscut. Se opri în dreptul lui şi salută politicos.

— Domnul, întrebă el, vrea fără îndoială să se alăture curţii regelui Franşois I?

Necunoscutul aruncă o privire rapidă asupra cavalerului şi răspunse:

— Şi d-voastră, domnule de Ragastens? Ragastens tresări şi încruntă din sprâncene.

Dar în acest moment, călăreţul îşi ridică toca care îi cădea pe ochi, îşi scoase mantia şi Ragastens recunoscu o femeie.

Femeia era misterioasă locuitoare de la proprietatea de lângă Tuileries, cea care îl condusese în strada Saint-Denis, cea pe care putem s-o numim pe numele său: Madeleine Ferron. Trebuie spus că nicio clipă Ragastens nu se gândi că femeia i-ar fi putut trăda.

Într-adevăr, i-ar fi fost foarte uşor s-o facă la locuinţa de lângă Tuileries.

— D-voastră, Doamnă? izbucni cavalerul recunoscând-o.

— Eu însămi! răspunse cu o veselie forţată care făcu să se strângă inima lui Ragastens. Mă duc la Fontainebleau. Dar d-voastră?

— Şi eu tot într-acolo, spuse cavalerul uimit, Dar am un motiv serios să merg acolo.

— Credeţi, cavalere, că aş merge acolo pentru plăcerea mea? Şi cum Ragastens, penibil impresionat de tonul ciudat pe care îl aveau cuvintele ei, păstra tăcerea, continuă.

— Nu vă minunaţi cum de se întâlnesc destinele noastre într-un mod atât de ciudat? Iată este pentru a treia oară că ne întâlnim.

— Este adevărat, doamnă, şi la primele două întâlniri, avantajul a fost cu totul de partea mea.

— Sunt mai fericită de cât vă puteţi închipui că v-am ajutat. Spuneţi-mi v-aţi simţit bine în casa mea din strada Saint-Denis?

— Acolo am suferit o nenorocire, spuse Ragastens.

Madeleine Ferron, surprinsă, îl întrebă pe cavaler din priviri. Atunci Ragastens povesti ce i se întâmplase: năvălirea regelui, răpirea lui Gillette.

— Am fost fără îndoială pândiţi pe timpul drumului de la Tuileries la strada Saint-Denis, isprăvi el.

Madeleine ascultase cu o atenţie crescândă.

— Şi acum, spuse ea, o să încercaţi s-o salvaţi pe copilă?

— Da, doamnă.

— Ei bine, dacă nu mă înşel, cred că cea de-a treia întâlnire a noastră nu vă va fi inutilă. Ceea ce îmi spuneţi dă peste cap tot planul pe care îl întocmisem. Bun rămas, cavalere, poate ne vom revedea.

Şi vorbind astfel, înainte ca Ragastens să fi avut timpul să ceară o explicaţie, strania femeie dădu pinteni calului şi o porni înainte.

Rămas pe gânduri, cavalerul, o urmări cu privirea de departe.

Madeleine Ferron trecuse în galop prin faţa gupului format de Spadacape, Triboulet şi Manfred.

Ea îl zări pe tânăr şi-l recunoscu de îndată.

Tresări şi făcu o mişcare pentru a opri pe dată calul.

Dar fără îndoială un alt gând i se înfăţişă în acelaşi timp în minte, căci trase de hăţuri şi îşi văzu de drum.

Spadacape se uita în urmă cu nelinişte;

Se linişti când îl văzu pe Ragastens sosind la pas.

Madeleine Ferron se avântase în pădure, ca să reteze şi să depăşească lunga coloană de călăreţi, căleşti şi furgoane.

— Ei bine? întrebă Manfred, în vreme ce cavalerul li se alătură.

— Ei bine, nu era un spion, era un prieten..

— Un prieten? întrebă Manfred.

— Într-adevăr, mă văd obligat s-o numesc astfel pe femeia asta.

— E o femeie?

— Da, şi este pentru a treia oară că o întâlnesc. Ragastens povesti atunci tânărului în ce împrejurări o întâlnise de două ori pe misterioasa amazoană.

Lui Manfred nu-i fu greu s-o recunoască, în portretul pe care îl zugrăvi cavalerul, pe femeia pe care o salvase de la spânzurătoarea din Montfaucon şi care însăşi îl salvase la rândul ei deschizând la ţanc poarta proprietăţii ce se afla în apropiere de Tuileries.

La rândul său, povesti aceste două evenimente.

— Dacă nu ne este prietenă, conchise el, cel puţin femaia asta nu ne vrea răul…

— Dar ce poate ea să aibe de făcut la Fontainebleau?

La întrebarea asta, nu există pentru moment niciun răspuns posibil.

Cei patru călăreţi îşi continuară. Aşadar drumul în linişte, fiecare dintre ei lăsându-se pradă propriilor gânduri.

Se traversă în acest moment pădurea cea mare, în care stejari monstruoşi îşi răsuceau ramurile desfrunzite ea nişte braţe disperate. Fagi seculari alcătuiau desişuri adânci, sicomori

gigantici, frasini, castani venerabili prin vârstă desăvârşeau prin a crea vastei păduri caracterul măreţ pe care îl posedă încă în rarele locuri unde rapacitatea oamenilor nu a ajuns cu securea.

La prânz intrară în Fontainebleau.

Toată escorta regală fu înghiţită de castel.

Ragastens şi prietenii săi căutară o pensiune care să nu fie prea îndepărtată de castel şi care să fie totuşi ferită de priviri indiscrete.

Îşi găsiră culcuşul la hanul „Carol Cel Mare”, pe strada Fagots, – o stradelă destul de întunecoasă şi singuratică.

În ciuda firmei cu nume pretenţios, hanul era modest şi puţin frecventat.

Era chiar ce îşi doreau cei patru prieteni.

În vremea asta, Madeleine Ferron, se oprise la una din primele case de la intrarea în oraş.

În casa asta ajunsese, după lăsarea serii un bărbat pe care cititorii noştri l-au putut întrezări pentru o clipă.

Omul acesta, era Jean le Pietre, – nefericitul a cărei înfăţişare ne apăruse în casa Leproasei.

Jean le Pietre plecase din Paris cu două sau trei ore înaintea regelui: ajuns la Fontainebleau, se interesă ca să închirieze o casă.

I-a fost prezentată, aproape de intrarea în oraş, o locuinţă cu aspect pe jumătate burghez, precum construiau fermierii bogaţi.

Jean le Pietre încheie târgulde îndată şi plăti cât i se ceru. Apoi se pusese pe treabă, desfăşurând o activitate extraordinară pentru a face curăţenie şi ordine peste tot.

Făcea treaba asta cu un fel de pasiune.

În Sfârşit, aproape de ceasul când curtea trebuia să sosească, el se avântă în pădure la o mie de paşi, pe drumul Melunului.

Se aşezase pe un trunchi de copac răsturnat de vreo furtună. Apoi, cu coatele pe genunchi şi bărbia în mâini, aşteptase cu ochii aţintiţi asupra drumului pe unde ea trebuia să sosească.

Aşteptarea dură o oră.

În sfârşit, se auzi un galop.

Jean le Pietre se ridică de parcă ar fi năpădit de o emoţie stranie şi privirea sa deveni înfocată. Madeleine Ferron apăru.

Tăiase pădurea de-a curmezişul şi lăsase în urmă escorta regală.

Îl zări pe Jear le Pietre şi se opri lângă el.

— Ei bine? întrebă ea.

— Casa este pregătită, doamnă, răspunse Jean le Pietre pe un ton în care era mai mult emoţie decât respect.

Trenmură uşor.

Şi s-ar fi zis că nu îndrăznea să ridice ochii spre Madeleine.

Aceasta îl contemplă cu un aer de satisfacţie sumbră.

— Unde se află casa? întrebă ea.

— A patra pe stânga când se intra pe stradă la capătul acestui drum. Dar mă tem că nu este demnă… Madeleine ridică din umeri.

— Vino de grabă să mă întâlneşti acolo. Şi ea o porni din nou în galop.

Câteva clipe mai târziu, ea se opri în faţa casei semnalate, descăleca, legă calul şi intră în casă fără să fi fost zărită de vecini, atât de iute se petrecuse totul.

După zece minute sosi şi Jean le Pietre.

— Există un grajd? întrebă ea.

— Da doamnă: am dus calul acolo.

— Am vizitat casa, spuse ea.

Privirea lui Jean le Pietre întreba cu nelinişte.

— E bine, spuse ea. Te-ai descurcat cât se poate de bine. Dar tu, unde vei dormi?

Şi îl privi cu atenţie.

Văzu obrazul bărbatului făcând feţe-feţe.

— În grajd, răspunse cu glas scăzut.

În acel moment se auzi zarvă mare pe stradă. Madeleine se apropie de o fereastră pe care o întredeschise atât cât să poată privi afară fără să fie zărită. Se auzea freamăt de voci.

Locuitorii din Fontainebleau, în haine de sărbătoare,

Invadaseră strada.

Un om îmbrăcat m negru, înconjurat de personajele de vază ale micului oraş, foarte emoţionat, în aparenţă, ţinea un sul de pergament pe care era scris un discurs elogios care trebuia citit Majestăţii Sale.

O droaie de copii porneau în trombă către pădure ca ţipete stridente care, în limbajul lor exterioriza o emoţie puternică. Se scurseră zece minute.

În sfârşit se produse o mare agitaţie în rândul mulţimii.

Izbucniră strigăte de: Trăiască regele. Omul îmbrăcat în negru şi notabilităţile ieşiră în întâmpinare.

Apărură primii cavaleri din escorta regală.

În spatele vitraliilor ferestrei sale, Madeleine Ferron aştepta cu un chip nepăsător. La câţiva paşi în spatele ei, buimăcit, cu priviri înfocate, Jean le Pietre o privea cu admiraţie. Era frământat de acelaşi freamăt care îl cuprinsese adineauri în pădure.

Acum, pe stradă, se aşternu o linişte deplină.

Fără îndoială omul în negru citea regelui, discursul de bun venit. Apoi, dintr-o dată se auziră din nou ovaţii.

Călăreţii defilau cu sabia sau lancea în mână.

Apoi urmară caleştile… în sfârşit, apăru regele înconjurat de seniori. Ca şi la Paris, nu catadixi să răspundă aclamaţiilor altfel decât printr-un gest vag care, lăsa să-i scape când şi când.

— Jean! făcu Madeleine.

Dintr-un salt, ajunse aproape de ea.

— Priveşte omul acela…

— Îl văd…

— E regele Franţei.

— Ştiu, doamnă.

Regele trecuse. Urmă furgonul, apoi, cavalerii care defilau.

Îngândurată, Madeleine, rămăsese în apropierea ferestrei.

Zece minute mai târziu, ea îl zări trecând pe Ragastens şi pe

însoţitorii săi.

— O să-i urmăreşti pe oamenii aceştia, spuse ea, şi te vei întoarce să-mi spui unde s-au stabilit; atunci vom avea de discutat.

Jean le Pietre se repezi afară. Se întoarse după o oră.

— Călăreţii se află la hanul „Carol-cel-Mare”, din strada Fagots, spuse el.

— Bine! zise Madeleine care se aşezase. Jean le Pietre rămase în picioare dinaintea ei. Ea îl privi pe neaşteptate în ochi.

El plecă privirea.

— Spuneai că ai să te culci în grajd? zise ea.

— Ca să nu vă deranjez, doamnă, se bâlbâi ei.

Ea îi aruncă o privire care îl impresiona profund. După care reluă:

— Te-ai uitat bine la omul pe care ţi l-am arătat?

— Regele; da, doamnă.

— Dacă ţi-aş spune să-l ucizi, ce-ai face Jean?

— L-aş ucide pe rege, doamnă.

Vocea îi tremură; mâinile îi tremurau; le împreunase într-o atitudine de rugăminte mistică. Şi continuă cu înflăcărare:

— Dacă îmi spuneţi să-l omor pe rege, îl voi omorî pe rege. Dacă îmi spuneţi să-l omor pe papă, voi merge la Roma şi îl voi omorî pe papă. Dacă îmi spuneţi să mă lepăd de credinţa mea, să-l hulesc pe Domnul, mă voi lepăda de credinţa mea până şi pe rug, şi îl voi huli pe Domnul chiar şi sub tortură… Regele meu, Domnul meu sunteţi dumneavoastră, doamnă! Doar ştiţi bin**e**! Mai e nevoie să v-o spun? Vă aparţin trup şi suflet… Pentra un ceas asemenea celui pe care l-am petrecut lângă dumneavoastră, accept eternitatea iadului… Şi ce ar însemna de altminteri raiul fără dumneavoastră! Oh! noaptea aceea, când mă gân**d**esc la ea!… Numai la ea mă gândesc! Amintirea asta, înseamnă viaţa mea, acum. Nu trece **o** clipă în care să nu văd arătându-se în închipuirea mea imaginea care mă urmăreşte… Şi uneori, pentru a-mi uşura sufletul, îmi sfâşii

pieptul cu unghiile… Ah! doamnă… veţi mai avea vreodată milă de mine! Ah! spuneţi! fie şi numai un cuvânt! Chiar, de s-ar întâmpla să mă lăsaţi să trăiesc cu o iluzie amăgitoare şi o umbră de speranţă! Să ştiu de bine că iluzia asta m-ar împinge la cele mai îngrozitoare suplicii! Să ştiu de bine că speranţa asta s-ar risipi şi nu mi-ar provoca decât înspăimântătoare suferinţe de regret!

Madeleine asculta la vorbele acestea a căror pasiune se revărsa, delira.

S-ar fi zis că găsea în spusele astea o plăcere fără de margini. I se spusese de multe ori că era frumoasă, că era iubită, adorată.

Bărbaţi tineri, chipeşi ori puternici şi bogaţi se târâseră la picioarele sale şi primise omagiile suveranei sale frumuseţi.

Dar acest coate-goale, acest prăpădit, acest nenorocit pe care îl măcina o abominabilă boală, însemna pentru ea mult mai mult decât un amorez sau un amant.

Însemna proprietatea ei.

Ea simţea că el spunea un adevăr adânc şi definitiv când afirma că îi aparţinea cu trup şi suflet.

Îşi dădea seama că nu trebuia să facă decât un gest, să pronunţe decât un cuvânt pentru a-l preface pe acest nenorocit, găsit prin mahalalele murdare ale Parisului, în erou, în criminal, în ce şi-ar fi dorit ea!

Şi ea se minună de puterea absolută a frumuseţii sale.

Surâsul ei îl făcu pe mizerabil să se extazieze.

— Cine ţi-a interzis să speri? spuse ea cu o voce mângâietoare.

— Oh! doamnă, se bâlbâi el, luaţi seama să nu devin nebun de fericire!…

— Ei, haide! Am fost aşadar atât de crudă deunăzi.

— Da, e adevărat! zise el deodată întunecat la faţă şi disperat.

— Dar la vremea aceea nu ştiaţi!

— Nu ştiam… ce?…

Plecă fruntea şi deveni livid.

— Despre boala ta? întrebă ea pe un ton atât de indiferent încât el se cutremură de o uimire fără seamăn, ca şi cum ar fi zărit vreo regină impunătoare aruncându-şi coroana în mocirlă.

Şi cum el continua să rămână prostit de uluire şi de spaimă, ea se ridică şi se duse spre el. Surâsul de pe buzele ei dispăruse. Privirea sa, din mângâietoare ce era deveni dură şi rea.

— Oh! doamnă, îmi provocaţi frică, replică el. Ea îi cuprinse mâna:

— Boala ta! izbucni ea, vrei să afli? Vrei tu să-ţi destăinui, biet mizerabil? Răul de care suferi, este ceea ce vroiam de la tine!

Izbucni într-un strigăt de groază şi disperare.

— E oribil! murmură el.

— Răul de care suferi!… reluă ea cu mai multă duritate, cu mai multă sălbăticie, îl jinduiam! îl doream! Şi de aceea, Jean le Pietre ai devenit amantul meu!

— E oare posibil? Nu visez! E chiar vocea dumneavoastră!

— Răul de care suferi!… Voiam ca un bărbat să ia boala asta… Un bărbat pe care îl detest, şi împotriva căruia am născocit suplicii groaznice… voiam dar poate n-am reuşit… Poate că îmi scapă de vreme ce aleargă după noi iubiri…

— Asta bărbat! ăsta da bărbat! bombăni Jean le Pietre.

— E regele Franţei!

Năuc, tulburat, Jean o privea împietrit de groază.

— Iţi spun că poate n-am reuşit. Atunci, am să-l lovesc altfel! Am nevoie de o unealtă docilă, de cineva care să-mi fie sclav… Vrei tu să-mi fi unealtă, sclavul?

— Sunt! spuse el, cu glas înăbuşit.

— Eşti hotărât să-l urăşti pe rege precum îl urăsc eu?

— Îi urăsc din toată fiinţa mea din clipa asta.

— Bine!… În schimb, Jean le Pietre, voi fi a ta.

— Când? ah! când?

— Când *va muri el!* răspunse ea.

Jean le Pietre fugi ca un apucat, şi se retrase în fundul grajdului.

Acolo, cu capul sprijinit în pumni, cugeta:

— Iubeşte!… Niciodată n-am suferit o asemenea tortură!.. Ea îl iubeşte pe rege… Şi se pare că iubirea asta este foarte puternică pentru ca ea să fi îndrăznit să imagineze şi să execute fapta nesăbuită pe care a săvârşit-o!.. S-a otrăvit ca să-l otrăvească pe rege! Şi-a distrus frumuseţea ca să-i distrugă viaţa lui Franşois!… Iubeşte! Şi eu, mizerabilul, ce însemn pentru ea?… O unealtă josnică! Aşa a spus… Şi eu am fost de acord! Da, consimt, şi voi consimţi! Ce-mi pasă că e cu gândul la altul dacă ea este a mea! Ah! nebunia acelui ceas de dragoste!.. Şi bărbatul ăsta! regele care trece cu surâsul lui înfumurat! va muri! îl condamn! Chiar dacă ea ar vrea acum să-l salvez, este prea târziu! Ura mea va face mai mult decât toate otrăvurile…

Se ridică şi schiţă un gest cu pumnul strâns.

Era respingător la vedere…

Printr-o lucarnă, Madeleine Ferron nu-l pierdea din vedere. Şi văzându-i înfăţişarea atât de oribilă, atât de groaznică, îi apăru un surâs duios pe buzele sale vinete.

IX UN CURIER DIN PARIS

Castelul Fontainebleau era protejat de un parc imens ale cărui urme se mai păstrează încă.

Parcul era închis de ziduri înalte.

Atunci când Francois I venea să locuiască în castel, se plasa gărzi de-a lungul zidurilor, în interior.

Exista o gardă la aproape fiecare sută de paşi.

Triboulet venise deja de două ori la Fontainebleau cu regele. Nu neglija niciunul din aceste amănunte.

Totuşi, prin parc hotărâse să se strecoare în castel, îi expuşese planul lui Ragastens şi lui Manfred.

Să intre cu orice risc în parc şi să încerce să afle în care loc al castelului se afla închisă Gillette.

Odată ce reuşea asta, cunoştea îndeajuns amplasamentul camerelor şi apartamentelor ca să poată să-şi călăuzească prietenii pe timpul unei nopţi întunecate.

Atunci, ei patru ar pătrunde în castel, hotărâţi să ucidă pe toţi cei ce le-ar sta în cale, ar ajunge la Gillette, şi ar lua-o cu ei, apoi ar pleca în Italia.

Planul extrem de simplu, şi cu atât mai îndrăzneţ pe cât de simplu, era, într-adevăr, singurul care ar avea şansă de reuşită.

Încă din prima seară a sosirii lor, Triboulet, însoţit de cei trei prieteni ai săi, se duse să studieze împrejurimile castelului.

În treacăt prin faţa elegantei faţade, Ragastens şi Manfred îşi dădură foarte bine seama de imposibilitatea unui atac prin altă

parte decât prin parc.

Curtea era plină. De oameni înarmaţi.

Nobili, ofiţeri o străbăteau în toate direcţiile.

Triboulet îi conduse şi, împreună, făcură înconjurul vastelor clădiri care până mai ieri în amorţeală, azi erau pline de forfotă, precum castelul Frumoasei din pădurea adormită care se trezeşte dintr-o dată sub atingerea baghetei magice a unei zâne.

Dinspre parc, însă, totul era sumbru şi pustiu. Merseră de-a lungul zidului.

De cealaltă parte, auzeau uneori semnalele de veghe ale sentinelelor care îşi răspundeau una alteia.

În timp ce mergea, Ragastens, examina zidăria.

Era înaltă şi aproape peste tot foarte netedă, adică imposibil de escaladat fără ajutorul unei scări.

Ajunseră în capătul cel mai îndepărtat al parcului. Acolo, pe alocuri, zidul era în stare proastă, căzuseră pietre din el; existau găuri.

— M-aş urca pe aici ca pe o scară, spuse Spadacape.

— Urcă-te dară! tăcu Ragastens.

În câteva clipe, Spadacape se afla pe creasta zidului, unde se culcă pe burtă. Inspecta interiorul.

În întuneric, dedesubtul lui, cam-la zece paşi, văzu lucind o armă.

Era o sentinelă care se plimba.

Spadacape coborî fără să facă zgomot şi povesti ce a văzut.

— Hai mai departe, zise Triboulet.

Dar mai încolo, zidăria redevenea netedă şi în stare bună. Se întoarseră la han, în seara aceea, fără să poată încerca ceva. A doua zi şi zilele următoare se scurseseră la fel: în fiecare seară, în singurul loc pe unde se putea escalada, exista o sentinelă.

Fiecare dintre cei patru se gândeau cu oroare că trebuiau o dată ajunşi aici să ucidă un om nevinovat ori să renunţe la tentativă.

Se scurseră astfel zece zile plictisitoare.

Manfred căzu pradă disperării, şi disperarea asta îl scotea clin minţi. Plănuia să intre în castel în plină zi să-l înfrunte pe rege, să-l provoace!…

În seara celei de-a unsprezecea zi, Ragastens şi Triboulet se sfătuiră cu glas scăzut.

— Trebuie să isprăvim cu asta! spuse Triboulet cu un aer ursuz.

— Vă înţeleg… dar santinela?… Triboulet ridică din umeri.

— Devreme ce nu-i chip să facem altcumva, zise el.

— Aşadar am s-o fac eu, spuse cu sânge rece Ragastens.

Spera să-i cadă în spate unui soldat şi să-i pună repede căluşul să nu poată striga…

Deci, pentru a unsprezecea oară, cei patru prieteni inspectară din nou zidul.

Era cam pe la ceasurile zece noaptea.

Un vânt rece şi pătrunzător sufla printre ramurile desfrunzite ale copacilor din parc.

— Urc, zise Ragastens cu glas scăzut ajungând la locul ştiut. De îndată ce treaba va fi isprăvită, vă voi chema. Veţi trece unul câte unul, şi apoi… vom mai vedea.

În clipa asta răsună în depărtare semnalul de veghe. Se repetă din aproape în aproape.

Şi în sfârşit, fu repetat de soldatul care se afla în faţa lui Ragastens, de cealaltă parte a zidului.

Auzind vocea soldatului, Triboulet tresări.

Se avântă, îi apucă mâna lui Ragastens.

— Aşteptaţi! spuse el. Mă urc eu.

Şi înainte ca Ragastens să-l poată zări, Triboulet, cu o agilitate pe care n-ai fi bănuit-o, începu să se caţere pe zid. După zece secunde, se afla pe coama zidului, şi făcea semn prietenilor să păstreze cea mai profundă linişte.

După cum procedase şi Spadacape, Triboulet se culcă pe burtă pe creasta zidului.

Zărea distinct santinela nemişcată, sprijinită pe coada halebardei sale.

Cu glas, scăzut, Triboulet îi spuse pe nume:

— Ludwig!…

Soldatul sări ca ars.

— Cine mă strigă? izbucni el.

— Vorbeşte mai încet… apropie-te… aici! Nu recunoşti un prieten? Fir-ar să fie, eu nu te-am uitat deloc.

— Domnul Triboulet! zise soldatul, recunoscând vocea. Parcă eraţi la Bastilia, după cât se spunea?

— Aha! Şi cine spunea asta, viteazule. Ludwig?

— Păi toată lumea. Domnul Montgomery v-a arestat şi v-a dus personal la fortăreaţa Saint-Antoine.

— Drace! Ei bine, după cum vezi, dacă atunci eram la Bastilia, acum am ieşit de acolo.

— Aţi ieşit de acolo! îngână elveţianul uluit.

— Special ca să vin să te întreb dacă mai ai chef să revezi muntele din Jungfrau, să mergi să asculţi „balada păstorilor”, să-ţi îmbrăţişezi logodnică… ta, cum se numeşte?

— Catherine! spuse soldatul înduioşat.

— Da, Catherine: Ei bine, bunule Ludwig, îţi aminteşti de ce ţi-am promis la Luvru?

— Dacă îmi amintesc, fir-ar să fie! Numai la asta mă gândesc, şi dumneavoastră m-aţi făcut să-mi pierd, minţile… O mie de scuzi!.

— A câte şase livre bătute la Paris! Cu care să-ţi înalţi o casă în valea unde te-ai născut, unde te vei căsători cu Catherine a ta, şi unde vei duce traiul tău fericit înconjurat de o droaie de micuţi Ludwigi!

— Domnule Triboulet, zise soldatul, aţi venit să mă întărâtaţi iarăşi.

— Deloc! Am venit să-ţi spun doar că sunt gata să mă ţin de promisiune.

— Cei o mie de scuzi!…

— Nu ai decât să vii să-i iei.
— Unde?... izbucni soldatul, cu înflăcărare.
— La hanul Carol cel Mare.
— Când?
— Când vei dori î
— Ah! Sunteţi cu adevărat un om tare de treabă că v-aţi deranjat în mod special...
— Ca să-ţi aduc averea, era un lucru promis!
— E adevărat, dar n-am avut ocazia să vă fac serviciul pe care mi l-aţi cerut, şi puteam să cred...
— Acum, dragul meu Ludwig, am să-ţi cer un alt serviciu.
— Aha! făcu elveţianul dezamăgit.
— Mult mai puţn periculos decât primul pe care tu erai de acord să mi-l faci... Totuşi, nu vreau să te forţez. Nu e unul dintre elveţienii de gardă care să nu dorească să câştige cinstit o mie de livre făcând o faptă bună...
— O faptă bună, care ar putea fără îndoială să mă ducă la spânzurătoare!
— Da, dacă eşti neîndemânatic şi dacă dai greş. Dar tu eşti iscusit. Ludwig, şi o să ăi bani...
— O mie de scuzi!...
— Ca să te întorci în Elveţa... frumoasa ta Elveţie, în văile tale pline de verdeaţă...
— Ce trebuie să fac? întrebă Ludwig.
— Doar să închizi ochii şi să-ţi astupi urechile timp de zece minute...
— Domnule Triboulet!
— Ei hai, hotărăşte-te.
— Vreţi să pătrundeţi pe ascuns în castel?
— Da!... Şi apoi să-ţi cer o informaţie pe care ai putea să mi-o dai. Informaţia se plăteşte separat.
— Spuneţi, totuşi.
— Ai văzut vorbindu-se de o tânără fecioară pe care regele a adus-o la castel sub pază chiar din ziua în care a sosit aici el

însuşi…

— Vorbiţi de Domnişoara ducesă de Fontainebleau?

— Da! zise Triboulet emoţionat.

— Sărmana domnişoară, pare atât de tristă!

— Ah! izbucni Triboulet, aşadar ai văzut-o?

— De două ori, în cele două zile când am fost pus de pază lângă castel, coborâse în parc.

— Singură? făcu Triboulet cu aviditate.

— Însoţită de două femei.

— Şi ea a pătruns până departe în parc?

— O! nu!…

— Ludwig! vrei să câştigi, nu o mie de scuzi, ci dublu! triplu! tot ceea ce am! Vrei să fii bogat ca un burghez? Spune, vrei?

— Tăcere! zise Ludwig cu glas scăzut.

Triboulet auzi paşi care se apropiau. Era un soldat ce făcea rondul.

Se lipi de zid, cu inima tremurând la gândul că Ludwig i-ar îndeplini orice dorinţă.

Într-adevăr, tăcerea impusă dintr-o dată de elveţian nu era la întâmplare.

Soldatul de rond însoţit de ofiţer se apropia; ofiţerul schimbă câteva cuvinte cu Ludwig, apoi plecă mai departe..

— Când o să mai fii de gardă, Ludwig?

— Poimâine.

Chiar în acest loc?

— Pot să aranjez să fiu aici.

— Bun! Te obligi ca mâine, să intri în vorbă cu ducesa de Fontainebleau?

— Da… Nu este înfumurată; s-a întâmplat deja să vorbească soldaţilor.

— Ei bine! spune-i să fie poimâine în parc la ora la care tu eşti de gardă.

— Adică la zece noaptea… În ce loc?

— Aproape de marele bazin cu crapi. Accepţi?

— Accept!
— Repetă ceea ce ţi-am spus.
— Mâine, mă apropii de tânăra ducesă, îi atrag atenţia, ea îmi vorbeşte, şi îi spun: „Mâine, la orele zece noaptea, demnul Triboulet va fi în preajma bazinului cu crapi.” Am înţeles bine?
— Da, viteazule Ludwig. Aşadar, poimâine noapte, la orele zece, chiar aici.
— Am înţeles.
— Şi după aceea, pleci împreună cu noi, şi bogat de acum înainte te vei întoarce în Elveţia…
— O Catherine! suspină elveţianul cu vocea lui de bas.
Triboulet alunecă în josul zidului.
Nu mai avu nevoie să-i pună pe Manfred şi Ragastens ia curent cu ceea ce se petrecuse; nu le scăpaseră niciun cuvânt din discuţie.
Se întoarseră la han.
A doua zi Spadacape făcu rost de o trăsură pe care o cumpără. Toată ziua, cei trei prieteni rămaseră închişi la han.
Ziua aceea a fost o zi agitată.
Triboulet nu-şi mai găsea astâmpăr, vorbea de unul singur, cu voce tare, îi strângea mâna lui Ragastens.
Manfred părea mai calm; dar îl răscolea o emoţie profundă. Când se făcu de ora opt seara, el spuse:
— Să pornim!
Era un pic prea devreme.
Dar Ragastens înţelese că tânărul nu mai avea răbdare.
Toţi patru se echipară, se înarmară în grabă mare şi coborâră în stradă.
În acest moment, un călăreţ apăru în colţul străzii Fagots. Venea în goana mare.
Şi zărindu-l pe Manfred, scoase o exclamaţie de bucurie, opri calul şi descăleca.
Calul se prăvăli la pământ; era zdrobit de oboseală şi dădea sânge pe nări.

Manfred era groaznic de palid.
— Lanthenay? întrebă foarte îngrijorat.
— El m-a trimis. Luaţi asta.
Întinse un plic lui Manfred. Atunci, cu toţii, se retraseră în han. Manfred, deschise plicul şi citi:
„Azi orele douăsprezece.
„Mâino dimineaţă, la ora şapte Dolet va fi ars pe rug.
„Dacă nu reuşesc să-l răpesc pe drumul dintre Conciergerie şi piaţa Greve… ah prietene, fratele meu… îţi dai seama!
„Te aştept!…”
Cu calm, Manfred întinse scrisoarea lui Ragastens care o citi, apoi i-o dădu s-o citească lui Triboulet. Ragastens se aşeză.
Aştepta cu un soi de teamă hotărârea ce avea s-o ia tânărul.
Cât despre Triboulet, acesta se simţea distrus,
— Dar, se bâlâbâi el, cu înfăţişare lividă, dar… poţi pleca, după aceea!…
— După! zise Manfred blestemând deznădăjduit: după aceea, v-a însemna poate miezul nopţii, ora unu… prea târziu ca să mai ajung la timp!
Dintr-o dată, se întoarse către Cocardere care asista la scenă, fără să înţeleagă ce era atât de grav.
— Du-te în grajd, şi pregăteşte de drum doi cai. Spadacape are să ţi-i aleagă pe cei mai buni. Grăbeşte-te!
Spadacape şi Cocardere o porniră într-acolo. Ragastens se ridicase şi-i cuprinse mâna lui Manfred.
— Bine, copilul meu, zise el cu simplitate, numindu-l din nou astfel pe tânăr făcându-l să tresară căci pronunţat de cavaler cuvântul acesta avea o atât de profundă semnificaţie.
Manfred plecă fruntea, şi ochii i se umplură de lacrimi.
Sacrificiul era într-adevăr nedrept.
Şi faptul că prietenia biruise în inima lui Manfred, într-un asemenea moment, era sublim.
— Rămânem în trei! zise Ragastens întorcându-şi privirea spre Triboulet. Dar fără să doresc să ştirbesc importanţa ajutorului

prietenului nostru, afirm că vom reuşi în trei ca şi cum am fi fost patru.

Manfred înţelese intenţia cavalerului, şi la rândul său îi strânse mâna.

În clipa aceasta, apăru Cocardere.

— Nu eşti prea obosit să faci druml înapoi, întrebă, Manfred

— Sunt istovit, zău aşa! Dar ca să nu fiu la Paris mâine dimineaţă, ar trebui să fiu mort şi îngropat… Dacă aţi fi putut vedea cum arăta Lanthenay, cum l-am văzut eu în dimineaţa asta!…

— Să mergem! spuse Manfred cu o voce răguşită.

Îmbrăţişându-şi prietenii în mare grabă, se avântă în afară, urmat de Cocardere.

În clipa următoare, Ragastens, Triboulet şi Spadacape auziră galopul dezlănţuit al celor doi cai.

— Să mergem! zise atunci la rândul său Triboulet.

Şi se îndreptară către parcul castelului.

Manfred şi Cocardere galopau cot la cot pe drumul Melun-ului Drumul era o panglică lungă şi îngustă, desfundat pe alocuri, plin de hârtoape, barat uneori de vreun arbore doborât.

Manfred şi Cocardere ca nişte buni călăreţi ce erau lăsau frâu liber cailor şi erau pregătiţi să-i oprească, în cazul în care s-ar ivi un obstacol.

Într-adevăr noaptea era întunecoasă.

Şi ei trebuiau în orice caz să se încreadă, în văzul şi mai ales în instinctul celor două animale.

În timp ce galopau, erau cu urechea la pândă, pregătiţi pentru orice.

Cocardere discuta…

— Cum ai reuşit să ne găseşti? întrebase Manfred.

— O şansă nesperată… Trebuie să vă spun că ajungând la Fontainebleau, nu prea mai ştiam de capul meu; cursa asta dezlănţuită mă istovise peste măsură. Deci, la prima casă, mă opresc, şi privesc în jurul meu. Nimeni. Bat la poarta unei case

de ţăran. Şi, după cum m-a învăţat Lanthenay, întreb dacă a zărit un senior care se cheamă cavalerul de Ragastens şi dacă ştie unde locuieşte. Mi se răspunde să mă adresez la castel şi mi se închide poarta în nas. Părea că provoc teamă… Rămăsesem pe loc, prostit, neştiind încotro s-o apuc când deodată, dintr-o casă vecină, se iveşte o femeie.

— O femeie?

— Îmbrăcată bărbăteşte… Frumoasă cum nu mi-a mai fost dat să văd.

— Am auzit că, îl căutaţi pe domnul de Ragastens îmi spune ea.

— Cine sunteţi dumneavoastră, doamnă? îi spun eu, neîncrezător.

Căci femeia avea o privire ciudată.

Ea ridică din umeri şi îmi spune:

— Îl căutaţi pe domnul Ragastens, da sau nu?

— Da, îi spun eu. Şi e urgent.

— Ei bine, îmi spune ea, mergeţi în strada Fagots, aproape de castel, şi opriţi-vă la hanul Carol cel Mare. După care dispăru, încheie Cocardere, şi eu dau pinteni calului, cerându-i bietului animal un ultim efort.

Ideea că femeia fusese Madeleine Ferron îi apăru de la sine lui Manfred.

Care alta, într-adevăr, decât Madeleine ar putea să se intereseze de cavalerul Ragastens pe care nimeni nu-l cunoştea la Fontainebleau?

— Oare femeia asta este îngerul nostru păzitor? îşi zise el.

În timpul acesta cursa îndârjită continua în noapte; din loc în loc, caii făceau câte un salt, sărind peste vreoj hârtoapă sau un obstacol, pe care cavalerii, nu-l văzuseră…

Traversară Melun-ul ca nişte fantasme.

Ajunşi în afara oraşului, se opriră preţ de un ceas; dacă nu s-ar fi oprit, caii n-ar fi putut să ajungă la Paris.

Cailor le dădură ovăz, şi Cocardere profită de oprire pentru a

înfuleca o bucată de carne aşezată între două felii enorme de pâine.

În ce-l priveşte pe Manfred, acesta se mulţumi cu o duşcă de lichior.

Cei doi încălecară; şi porniră din nou la drum în goana mare. La orele două dimineaţa, se aflau la porţile Parisului.

— Ia te uită ce zăpăcit am fost! mormăi cu amărăciune Manfred. Porţile sunt închise! Nu m-am gândit deloc la asta!

— Porţile se deschid la ora cinci, spuse Cocardere; ori execuţia are loc la ora şapte.

Manfred umbla de colo până colo în jurul calului său, care era în aşa măsură de obosit încât părea că nu mai poate face un pas.

Dintr-o dată se hotărî,

— Urmează-mă, îi spuse lui Cocardere.

Merse şi bătu în portiţa care se afla în apropierea porţii celei mari.

După câteva clipe, un soldat veni să deschidă.

— Prietene, spuse el, am un mesaj urgent de comunicat sergentului tău.

— Veniţi, spuse soldatul.

Traversară o sală scundă cu bolţi teşite, unde se aflau câteva gărzi, şi intrară într-o a doua încăpere de dimensiuni mai mari care constituia adevăratul post de gardă.

Manfred văzu imediat poarta care se deschidea spre stradă, şi îi făcu semn lui Cocardere. Acesta se apropie de poartă.

— Dânsul e sergentul, spuse soldatul.

— Ce doriţi de la mine? întrebă şeful postului de gardă.

— Să vă spun că sunt nevoit să intru imediat în Paris, spuse Manfred care urmărea cu coada ochiului mişcările lui Cocardere.

— Nu este permis la asemenea oră, bombăni sergentul. Gardă, conduceţi-i înapoi pe aceşti doi oameni.

— Înainte! strigă în acest moment Cocardere deschizând larg poarta şi năvălind în stradă.

Sergentul, înţelegând că a fost păcălit, încercă să-i taie trecerea lui Manfred. Dar, dintr-un pumn, tânărul îl azvârli cât colo şi năvăli în stradă.

După o clipă, auzi două sau trei focuri de archebuză pe care soldaţii din post le traseră în direcţia lor, dintr-un simţ al datoriei.

O oră mai târziu, Manfred şi Cocardere ajunseră la Curtea Miracolelor.

— E ora trei, spuse Cocardere, mă duc să dorm până la şase. Altfel, aş deveni inutil.

— Am să te trezesc, fii liniştit.

Şi se îndreptă către apartamentul pe care îl ocupa Lanthenay acolo unde se refugiaseră Julie şi Avette, soţia şi fiica lui Etienne Dolet.

Zărindu-şi prietenul, Lanthenay scoase un strigăt de bucurie şi îl strânse în braţe. Cu o privire rapidă, arătă spre cele două nefercite femei care plângeau.

— Aşadar, au îndrăznit să-l condamne! făcu Manfred.

— Dar nu e totul piedut! izbucni Lanthenay, îl vom salva.

— Cu siguranţă!

— Ah! domnule! strigă Avette frângându-şi mâinile. Bietul meu tată!

Julie era împietrită de durere.

— Vom încerca imposibilul! spuse Manfred tulburat de atâta durere.

— Vino, spuse dintr-o dată Lanthenay.

Mi se rupe inima văzându-te cum plângi! lăcrima Lanthenay când fură afară din încăpere. Vino… am să-ţi descriu planul pe care l-am făcut ca să ne punem de acord cu ceea ce avem de făcut.

La Curtea Miracolelor, cerşetorii pregăteau armele pentru încercarea pe care aveau s-o facă.

Manfred şi Lanthenay ajunseră la închisoarea Conciergerie.

— Undetr, trebuie să aibe loc execuţia? întrebă Manfred.

— Ai să vezi. Iată-ne la Conciergerie.

Cortegiul va ieşi pe poarta asta. Să urmărim drumul pe care îl va străbate. Trecură pe pod.

Apoi se întoarseră spre dreapta, şi, după câţiva paşi se aflară în piaţa Greve.

Acolo, în centrul pieţei, trei sau patru oameni se ocupau de o singură treabă: păreau să înalţe cu multă grijă un soi de turn pătrat.

Două care mari de la care fuseseră deshămaţi caii se aflau în apropierea unui foc ce lumina uneori cu o licărire rapidă casele cu acoperişuri ascuţite, la ferestrele cărora se arătau capete curioase.

În faţă, o sumbră adunătură de case ale negustorilor, care începuseră să fie dărâmate şi în locul cărora se construia primăria.

Cele două care pe care le-am amintit adineauri erau pline cu lemne şi vreascuri.

Metodic, muncitorii nocturni stivuiau bucăţile lungi de lemn uscat.

Un rând de lemne, un rând de vreascuri, apoi un alt rând de lemne, şi tot aşa în continuare. Cubul acesta se înălţa în jurul unui stâlp lung de formă pătrată care fusese înfipt adânc în pământ.

Oamenii care trebăluiau astfel, erau ajutoarele călăului. Şi ceea ce înălţau, era un rug.

Manfred se albi la faţă.

— Aici vor să-l ardă? întrebă el.

— După cum observi! spune Lanthenay. Vino acum. Porniră spre intrarea podului.

— Aici ne vom posta, reluă atunci Lanthenay… Vezi, cortegiul iese pe acolo, de cealaltă parte a fluviului; traversează podul; este nevoit să treacă prin dreptul acesta; în câteva clipe mulţimea o să înceapă să vină în număr mare ca să-l vadă trecând pe condamnat; ori, toată mulţimea care se va afla aici

va fi alcătuită din cei de la Curtea Miracolelor; vor fi o mie, două mii, poate… Nu se va da niciun semnal… Iată ce am stabilit: chiar în momentul în care cortegiul va ieşi de pe pod, vom năvăli asupra escortei toţi deodată fără să scoatem un strigăt… Chiar să fie ei şi cinci sute de gardieni, le vom, veni de hac.. Le vom răpi prizonierul, şi ne vom refugia, la Curtea Miracolelor… Ce zici de planul ăsta?

— Este singurul care pare rezonbil. Reuşita îmi parei certă.

— Crezi? făcu Lanthenay cu un licăr de bucurie în priviri.

— Cu siguranţă!

— Ah! prietene, dacă am putea reuşi! Rolul nostru, la amândoi vă fi să ajungem până la Dolet fără să ne îngrijim de ceea ce se petrece în jurul nostru… Iată că oamenii noştri îşi ocupă locurile…

Într-adevăr, în întuneric, se zăreau confuz nişte umbre care forfoteau şi se rânduiau de-a lungul taluzului şi se adunau în număr mare în faţa podului.

În aparentă, erau, bărbaţi şi femei din popor ori mici burghezi.

Dar Manfred, privind cu atenţie la aceste grupuri, recunoştea, sub straiele pe care aceştia le purta, pe cerşetorii de la Curtea Miracolelor.

Sub tunici ori pe sub mantii, ascundeau cu toţii arme; cea mai mare parte, o constituiau pumnalele; câte unii aveau pistolete.

— Încep să cred că vom reuşi! spune Lanthenay, îmbătându-se cu un pic de speranţă, după cum mai întâi se îndoise de reuşită. Mă îndoiam! Mi se părea că niciunul dintre ei n-ar răspunde rugăminţii mele… Ce să-ţi mai spun! Ajunsesem să cred că nici tu însuţi nu ai putea ajunge la timp!

— După cum vezi am ajuns! zise Manfred cu un zâmbet.

X CONDAMNAREA LUI DOLET

Procesul lui Etienne Dolet, care durase şase zile se terminase în ajun la orele douăsprezece.

Ar fi inutil să relatăm ultima fază a procesului dacă nu s-ar fi produs un incident care a dus definitiv la condamnare.

Procesul fusese condus de către Mathieu Orry, inchizitor şi oficialul Etienne Faye…

Erau doi bărbaţi despre care nu se putea spune că sunt răi ori

buni; aveau nişte feţe pe care niciodată nu se putea zări un zâmbet ori o urmă de emoţie..

Nimeni nu auzise vrodată ca Mathieu Orry să se fi enervat. Vorbea cu delicateţe, şi cu o vece mângâietoare ordona călăului să-şi pregătească uneltele de tortură pentru a le folosi îa chestionarea unui acuzat.

Dealtminteri era considerat un model de cucernicie şi îşi îndeplinea datoriile cu un zel care-l situa printre cei mai devotaţi.

Cât despre Etienne Faye, acesta era o matahală, cu faţă netedă, cu cearcăne în jurul ochilor, şi înfăţişarea morocănoasă, replică admirabilă a lui Mathieu Orry.

Nicio dificultate nu-i stânjenea pe cei doi bărbaţi. De îndată ce se aflau în faţa unei neclarităţi, în cadrul unui proces, dădeau ordin că acuzatul să fie trimis în camera de tortură.

Rar dacă treceau vreodată mai mult de zece minute fără ca Mathieu Orry să nu poată spune cu vocea sa mângâietoare:

— Problema în litigiu este lămurită.

— Amin! răspundea Faye.

— Într-adevăr, pe scaunul de tortură, nefericitul căruia i se sfărâmau oasele mărturisea tot ce se dorea de la el. Unii se învinuiau de grozăviile cele mai fantastice, ca de exemplu de a fi călătorit prin văzduh pe coada măturii ori că e în relaţii directe cu diavolul.

Odată ieşiţi din camera de tortură nenorociţii se căiau cu amărăciune de mărturisirile lor, dar era prea târziu. Dolet nu a fost supus torturii.

Printr-un ultim gest de pudoare, dintr-o instinctivă revoltă împotriva tiraniei preoţilor, Franşois I se opuse acestui tratament. Socotea că şi aşa era prea mult că Dolet era ars pe rug fără să albe vreo vină.

Şi atunci când Loyola aflâ că editorul nu avea să fie supus torturii, nu insistă asupra acestei probleme.

Îşi aminti că Dolet publicase o carte intitulată: Faptele *lui*

Frangois I de Valois, rege al Franţei, şi presupuse poate că Franţois I avea faţă de autor un fel de recunoştinţă pentru această carte faţă de care se arătase foarte mulţumit şi mândru.

Intrăm aşadar în marea sală a Palatului de Justiţie în cea de-a şasea şi ultima a procesului.

Mathieu Orry îndeplinea funcţia de acuzator.

Etienne Faye prezida, asistat de asesori.

Exista în sală o numeroasă asistenţă formată din burghezi şi oameni de rând, dintre care niciunul nu îndrăznea să-şi afişeze pe chip mila pe care o simţea de fapt pentru acuzat.

Într-adevăr, de jur împrejurul sălii existau gărzi înarmate cu halebarde.

Dar teama provenea în special de la prezenţa unor călugări răspândiţi prin mulţime; se ştia că aceşti oameni aveau auzul fin şi privirea ageră, şi nimeni nu-şi dădea osteneala să ajungă să fie tras pe roată de viu pentru a arăta pe faţă vreun sentiment uman.

Etienne Dolet, stând în picioare în faţa tribunalului, cu mâinde legate la spate, asculta cu atenţie ceea ce spuneau când oficialul Faye, când acuzatorul Orry.

Din când în când, se întorcea către mulţime şi căuta din priviri pe cineva care urmărise toate peripeţiile procesului.

Acesta era Lanthenay care se măcina de disperare.

Într-adevăr, acuzatul era adus în fiecare zi în sală printr-o trecere secretă care dădea spre închisoarea Conciergerie.

Aşadar nu exista niciun mijloc de a-l putea răpi pe Dolet pe timpul procesului, după cum sperase Lanthenay la început

În ziua aceea, cea din urmă, către orele unsprezece dimineaţa, Mathieu Orry şi oficialul Faye au ajuns în încurcătură – Etienne Dolet se încăpăţâna să nu recunoască acuzaţiile ce i se aduceau.

Şi nu se puteau folosi de marele izvor al adevărului, camera de tortură.

O spaimă nedefinită apăsa asupra sălii tăcute în care nu se

auzea decât vocea judecătorilor şi cea a lui Dolet care riposta.

— Aşadar, spunea Faye, afirmaţi că nu sunteţi deloc eretic.

— Nu sunt.

— Aşa spune dumnealui, izbucni Orry, dar nu a fost el cel care l-a tipărit pe Platon cu acea monstruoasă erezie, încât nu mai e nevoie de alte probe?

— L-am tradus pe Platon, răspunse Dolet. Contestaţi dreptul de a-i traduce pe autorii antici? Prescrieţi studiul pentru limba greacă?

— Aţi tipărit cărţi scandaloase, aţi publicat o Biblie în limba franceză.

— Cărţile de care vorbiţi au fost aduse în imprimeria mea: dacă le-aş fi tipărit s-ar fi găsit urme ale încercărilor de tipar.

— Mărturisiţi, reluă Faye, că sunteţi schizmatic? Asta nu o puteţi contesta. Aţi favorizat pe apărătorii noilor dogme.

— Nu cunosc niciunul dintre ei; cum aş fi putut să-i favorizez.

Faye şi Mathieu se priviră.

Mărturia acuzatului era pe atunci piesa principală a unui proces. Era atât de uşor de obţinut!

Se întâmpla arareori să se încerce stabilirea vinovăţiei unui acuzat prin probe acumulate în afara negaţiilor şi afirmaţiilor.

Faptul că Dolet persista în a nega, producea asupra mulţimii asistenţilor un efect uimitor. Şi cum justiţia nu era susţinută pe probe materiale atât de solide ca în zilele noastre, condamnarea lui Dolet devenea anevoioasă.

În clipa asta, un bărbat înainta către oficialul Faye.

Era un călugăr.

Creştetul îi era acoperit de o glugă neagră. Fiecare putea observa că păşea cu greutate. Ce aducea sinistra apariţie?…

Călugărul se aplecă spre oficial, scoase o hârtie din sân şi, i-o întinse lui Faye spunându-i:

— Lntrebaţi-l pe acuzat dacă pergamentul acesta este scris chiar de mâna lui.

Faye citi cu iuţeală conţinutul hârtiei, apoi îl trecu lui Mathieu

Orry care îl citi şi el.
— Mârşăvie şi sacrilegiu! bombăni el.
— Gărzi, aduceţi-l mai aproape pe prizonier, spuse Faye.
Etienne Dolet se apropie el însuşi şi se apleca asupra pergamentului.
— Dumneavoastră aţi scris aceste rânduri, întrebă Faye.
— Da, spuse stăpân pe sine Dolet.
Şi, deosebit de calm, îşi reluă locul.
Orry scoase un fel de bombănit de bucurie.
Se ridică, ţinând hârtia în mână.
Pergamentul, era cel pe care Dolet îl scrisese la Conciergerie într-un moment febril şi pe care soldaţii i-l confiscaseră ca să-l dea lui Gilles Le Mahu.
Mathieu se ridică şi dădu citire documentului. Apoi îl comentă, ne putem închipui în ce fel. Mai ales ultimul pasaj îi excita verva.
Reieşea într-un mod categoric faptul că acuzatul punea mare preţ pe ştiinţă, cauza tuturor relelor şi izvorul principal al tuturor ereziilor.
Călugărul care adusese pergamentul acuzator se retrăsese într-un colţ.
El îl zări pe oficialul Faye aplecându-se către asesori.
Aceştia aprobară din cap.
Atunci oficialul citi sentinţa, care îl declara pe Etienne Dolet vinovat, scandalos, schizmatic, eretic, apărător al ereziilor.
Sentinţa condamna pe savant să fie ars pe rug în piaţa publică.
Citirea sentinţei fu primită cu o tăcere de moarte. Gărzile îl înşfăcară pe Dolet imediat. Mulţimea care părăsea sala, era tristă, îngrozită peste măsură.
Doar o femeie exclamă:
— Mare păcat să arzi pe rug un bărbat atât de frumos şi care vorbeşte atât de bine.
Femeia fu arestată pe loc. Şi ai săi nu mai avură niciodată vreo veste despre ea.

După citirea condamnării, Lanthenay ieşise odată cu mulţimea, şi, nebun de disperare, scrisese cele câteva rânduri pentru Manfred. Cocardere încalecă deîndată. Restul povestirii se cunoaşte.

Călugărul cu glugă neagră, auzise şi el pronunţarea tribunalului, după care ieşise, se urcase într-o caleaşca, şi o porni la palatul marelui magistrat.

În timp ce intra în cabinetul lui Monclar, omul acesta îşi scoase gluga.

— Ce imprudenţă! izbucni Monclar, zărindu-l. Dacă rana d-voastră s-ar deschide din nou, sfânt tată!…

Loyola tresări şi-i spuse cu calm:

— Îmi atribuiţi un nume ce nu se acordă decât papei, fiule.

— În sinea mea, doream să aduc un omagiu sanctităţii voastre… şi de fapt, de ce nu aţi fi numit mai degrabă aşa?

— Niciodată! spuse liniştit Loyola. Aş pierde jumătate din puterea mea dacă aş accepta mitra papală… Cât despre rana mea, fiţi liniştit… Tocmai am venit să vă aduc o veste bună: Dolet este condamnat… Restul vă priveşte, în calitatea dumneavoastră de mare magistrat.

— Când doriţi să se înaâţe rugul?

— Mâine, fiule.

— Mâine!

— Da, Dolet are prieteni îndrăzneţi; până când nu văd cu ochii mei flăcările rugului ridicându-se în jurul lui, nu voi avea linişte.

— Ceea ce doriţi, părinte, este în afara uzanţelor.

— Trebuie să-l luăm prin surprindere pe duşman. Dealtminteri, oficialul nu a ezitat să declare public faptul că acuzatul îşi va ispăşi pedeapsa chiar de mâine.

— Fie, părinte.

— Rămâne de ştiut în care loc o să-l ardem pe rug.

— Există piaţa Greve…

— Da ştiu piaţa voastră spaţioasă, spuse Loyola. Discuţia dintre cei doi mai dură încă un ceas; ceea ce a fost hotărât în

cadrul acestei discuţii, nu vom întârzia să aflăm[2]

[2] Majoritatea istoricilor plasează data condamnării lui Dolet în luna august. Unii o plasează în luna ianuarie, şi cu toate că opinia asta este mai puţin acreditată, am preferat-o pe motivul înşiruirii evenimentelor din povestirea noastră.

XI LOCUL ÎN CARE A FOST ÎNĂLŢAT RUGUL

Revenim la Manfred şi Lanthenay pe care i-am lăsat stând lângă podul Saint-Michel.

Podul avea câte o poartă la fiecare din cele două extremităţi ale sale.

Porţile nu se închideau decât arareori, exceptând zilele în care era vreo răzvrătire la Universitate şi când se voia să fie împiedicaţi studenţii să se răspândească prin oraş.

Ziua ce se ivea părea, cenuşie şi sinistră.

Era aproape ora şase.

Doler trebuia să iasă de la Conciergerie pe la ora şapte pentru a fi condus la locul supliciului, adică în piaţa Greve, după cum fusese anunţat.

În momentul de faţă, erau aproape trei mii de persoane masate la intrarea podului Saint-Michel, fără a mai socoti mulţimea enormă care se revărsa din străzile învecinate şi invada piaţa Greve.

Oamenii masaţi lângă pod erau cu toţii cerşetorii de la Curtea Miracolelor.

Lanthenay şi Manfred ocupaseră poziţie chiar în faţa porţii podului. Păreau foarte calmi şi nu-şi adresau niciun cuvânt.

La orele şase şi jumătate două sute de călăreţi se aşezară de-o parte şi de alta a porţii luând poziţii de luptă.

În spatele lor se postară trei tunuri mici de campanie.

— Se apropie momentul! spuse cu glas înăbuşit Lanthenay.

În timpul acesta, nişte soldaţi, încărcară tunurile, în mod făţiş, şi le îndreptară în trei direcţii diferite asupra mulţimii.

Această demonstraţie ameninţătoare fu remarcată de toată lumea şi primită cu strigăte de groază. Numai cerşetorii nu manifestară nicio surpriză.

Doar, după ce au aruncat o privire asupra înşiruirii de pe pod, Manfred şi Lanthenay constatară mai multe lucruri care le dădură o nelinişte vagă.

Mai întâi, toate dughenele podului erau închise, ceea ce nu se întâmpla niciodată în asemenea împrejurare, prăvăliaşii din Paris fiind din contră avizi de asemenea spectacole.

Intr-adevăr, dughenarul parizian avea un temperament războinic, şi cum rareori are ocazia să-şi satisfacă instinctele, adoră orice spectacol în care sunt omorâţi oameni.

In plus, Manfred şi Lanthenay remarcară faptul că podul era înţesat cu soldaţi; erau poate două regimente masate pe pasajul îngust ce era liber între cele două rânduri de dughene.

Alte şase tunuri la vedere desăvârşeau să dea podului aspectul unei fortăreţe care se pregăteşte să susţină un asalt.

Clopotul din turnul Palatului de Justiţie sună orele şapte.

Se făcu în mulţime o vastă şi profundă mişcare ce indică freamătul de spaimă, şi care, plecat dintr-un centru de fierbere, se pierde în rândurile mărginaşe prin ondulaţii ample.

În momentul ăsta, poarta podului fu închisă.

— Ce se petrece? murmură Lanthenay devenit livid.

— Vin din piaţa Greve, gâfâia o voce în apropierea lui.

Manfred şi Lanthenay priviră înapoi cu repeziciune.

Omul care vorbi astfel era Cocardere.

Şi cuvintele astea atât de simple totuşi răsunară aidoma unui dangăt de clopot.

Chiar în aceeaşi clipă, dangătul începu să răsune într-adevăr la Saint-Germain-l'Auxerrois şi la Notre Dame, apoi la Saint-Eustache, apoi la celelalte biserici, ajungând din aproape în aproape ca o voce lăuntrică prevestitoare de nenorocire care s-ar preschimba în ecou de doliu…

In depărtare, de cealaltă parte a Senei, se auzi cântul a sute de călugări care, acoperiţi de glugi şi cu lumânarea în mână – lumânări care erau mai degrabă torţe pentru incendiat!… — formau cortegiul condamnatului.

— Sosesc din piaţa Greve! reluă Cocardere, şi ştiţi ce se petrece acolo? Se află într-adevăr un rug, dar în jurul rugului, nici urmă de călău şi nici ajutoarele sale.

Nu în piaţa Greve va fi ars pe rug! Lanthenay scoase un ţipăt sfâşietor. Manfred răcni o înjurătură teribilă. Fu printre cerşetori o agitaţie violentă. Şi strigătele neaşteptate, repetate de voci furioase, izbucniră, tunară:

— În piaţa Maubert! In piaţa Maubert!

O mie de cerşetori năvăliră asupra porţii podului, si se produse acolo o învălmăşeală de nedescris, în timp ce din toate părţile alerga o mulţime îngrozită.

Cum să te descurci?

E îngrozitor!

Cum să treci dincolo de pod? Cum să-i sar în ajutor?

Cu mintea răvăşită, şi părul zbârlit, Lanthenay răcnea aceste întrebări întrerupte de înjurături din care se dezlănţuia disperarea.

Şi, deodată, îi trecu o idee prin mintea-i răvăşită de gânduri.

— Înainte! urlă el.

Din câteva salturi, coborâse malul abrupt. Existau bărci legate cu frânghii de ţăruşi înfipţi în nisip. Dar mai era timp să dezlege bărcile?

E sigur că nu le zări.

Intră în apă !

Lanthenay dădu de apă adâncă şi aproape de îndată se porni să înoate cu o asemenea îndârjire încât traversă curentul de apă aproape în linie dreaptă.

Atunci, se întâmplă o scenă nemaiîntâlnită, un spectacol de vis sau de coşmar.

In urma lui Lanthenay, Manfred; în spatele lui Manfred, Cocardere şi Fanfare, zece, o sută, o mie de cerşetori se aruncară în apă, urlând, vociferând, împingându-se; Sena se îngeri de tot se acoperi de capete furioase, de pumni care se agitau deasupra capetelor.

Şi dangătul clopotelor, răsuna lugubru, asemeni unui plânset care ar fi îngânat în surdină miile de strigăte şi de blesteme ce se înălţau din apa Senei!

XII PIAŢA MAUBERT

Da! în piaţa Maubert cele două mii de gărzi ale poliţiei, însoţite de mai mult de cinci sute de călugări, îl conduceau pe Etienne Dolet.

Era o idee inteligentă pe care o avusese Loyola.

Temutul călugăr şi-a explicat minuţios atacul de la Curtea Miracolelor împotriva cerşetorilor, şi izbânda lor extraordinară!

Inlăuntrul său, admirase această faptă de arme el care odinioară mânuise cu atâta dibăcie sabia.

Şi murmurase:

— Acesta este Marignan-ul lui Lanthenay!

Dar dintr-o dată conchise:

— Omul ăsta e capabil de orice. Tentativa să de răpire a lui Doleţ de la Conciergerie este opera unui erou ori a unui nebun, două categorii de oameni la fel de periculoşi.

Şi hotărâse să-şi ia precauţii pentru ca Dolet să nu-i fie smuls la momentul potrivit.

Am văzut cum a decurs convorbirea lui cu Monclar.

Ii dădu sfaturi, sau mai degrabă ordine, care se rezumară la aceste manevre foarte simple:

Să răspândească zvonul că Dolet ar fi ars în piaţa Greve, şi să ridice acolo uh rug pentru a înşela mai bine pe cei din Paris; apoi, către orele cinci dimineaţa, să ridice iute un rug în piaţa Maubert, să dea ordin să se blocheze podurile şi să fie păzite de forţe importante.

Astfel sunase planul lui Loyola.

Nimeni, nu avu acces la acest secret. Până în ultima clipă Dolet însuşi crezu că ar fi condus în piaţa Greve.

Imediat după sentinţa de condamnare citită de oficialul Faye, Dolet fusese înşfăcat de gărzi care îl înconjurară şi îl duseră în temniţa sa prin pasajul subteran ce lega închisoarea Conciergerie de Palatul Justiţiei.

Fu lăsat liniştit întreaga zi.

Numai că Gilles Le Mahu dublă numărul temnicerilor ce staţionau în permanenţă pe culoar şi triplă numărul gărzilor plasate în temniţa în care se găsea Dolet.

Către orele şapte seara, Gilles Le Mahu pătrunde în celulă şi îi spuse lui Dolet că i-ar satisface toate dorinţele şi cerinţele.

— Doriţi, adăugă el, să fiţi servit cu o cină pe cinste, pe care s-o stropiţi cu un vin din propriile mele pivniţe?

Gilles Le Mahu conta deosebit de mult pe efectul acestei propuneri. Nu concepea ca un om ce mai avea puţin de trăit să fi putut să-şi dorească altceva.

De aceea a fost surprins când îl auzi pe Dolet răspunzându-i:

— Mulţumesc, jupâne Le Mahu, pâinea îmi va fi de ajuns.

— Ce aţi dori oare?

— Să mă lăsaţi să dorm în linişte; căci sunt foarte obosit.

Gilles Le Mahu se retrase foarte uimit.

Etienne Dolet se aruncă într-adevăr pe grămada să de paie şi închise ochii.

Teribilă a mai fost această ultimă noapte…

Câte gânduri supreme îl asaltară pe savant…

Cu câtă groază agonia bietei sale inimi distruse, preceda groaznica agonie a trupului care, în câteva ore, avea să devină pradă flăcărilor…

Ce pană ar putea să descrie toate acestea?

Şi ce povestitor ar găsi curajul să adaste asupra inexprimabilelor sale mistere ale sufletului?

Şi care cititor ar fi acela care s-ar hrăni tihnit cu povestirea unui astfel de martir?

E lesne de înţeles de ce lăsăm să cadă vălurile nopţii asupra condamnatului.

Dolet nu dormi.

Abominabila discuţie între patru ochi cu suferinţa lui dură până în ultima clipă.

Dar la orele cinci dimineaţa când se deschise uşa celulei sale şi când reapăru Gilles Le Mahu, Etienne Dolet era în picioare şi avea un chip senin.

Un preot îl însoţea pe Gilles Le Mahu.

— Fiule, spuse preotul, vin să să vă aduc consolările pe care

religia noastră întru iertare, cu bunătate şi resemnare o rezervă tuturor copiilor săi, chiar şi celor mai îndărătnici.

Rostise vorbele acestea pe un ton glacial.

— Domnule, răspunse Dolet, mă găsiţi într-o stare deosebit de dezolantă; aşadar nu am nevoie de ajutorul dumneavoastră… Pentru care vă mulţumesc cu toată sinceritatea.

— Cum, fiule! Nu binevoiţi, nici acum să apăreţi înaintea Domnului, să mărturisiţi greşelile, rătăcirile şi păcatele voastre?… Vă aduceam iertarea de păcate.

— M-am iertat eu însumi, spuse Dolet.

— Nelegiuire!… veţi asculta totuşi divinul sacrificiu al slujbei!

— Trebuie neapărat să fiu dus acolo!

Preotul făcu semnul crucii, care era fără îndoială un semnal convenit, căci în aceeaşi clipă chiar gărzile şi temnicerii se năpustiră asupra lui Dolet, îl culcară la pământ, îl legară şi îi luară pe sus, în capela în care fusese adus condamnatul, începea slujbă funerară…

Călugării, rânduiţi în jurul capelei, întăreau corul ameninţător pe care Dolet, în lanţuri, înconjurat de gărzi, îl auzea şi îl tălmăcea în sinea lui.

Cu un soi de furie sumbră oficialul interpretă cântul celor morţi. În apropiere de condamnat se afla un călugăr care nu cânta.

Il privea pe Dolet.

Şi prin cele două găuri ale glugii, condamnatul vedea strălucind doi ochi negri, – o privire aparte, o privire de ironie, de forţă şi izbândă.

Tortură slujbei funerare luă sfârşit.

Ii dezlegară picioarele lui Dolet. Dar îi strânseră din nou legăturile de la mâini. Dolet era cu capul descoperit îmbrăcat cu o vestă neagră care punea în evidenţă înfăţişarea sa îndrăzneaţă.

Era palid. Dar o incomparabilă fermitate dădea privirilor sale o expresie de tragică indiferenţă faţă de ceea ce se pregătea.

O cută de dispreţ îi arcuia gura. Ţinea fruntea sus.

Cortegiul se formă.

Confrerii de pocăiţi îmbrăcaţi în negru şi în alb, purtau crucifixe grele, urmau şiruri de călugăriţe, apoi preoţi cătând monton rugăciuni pentru cei în pragul morţii, apoi numeroşi călugări, cu toţii acoperiţi cu glugi şi cu toţii purtători de lumânări groase de ceară.

Urma Dolet, înconjurat de călugări.

Intreg cortegiul de la un capăt la celălalt, era încadrat de trei rânduri de soldaţi, înarmaţi cu archebuze încărcate.

In frunte şi la coadă, companii de călăreţi, deschideau şi închideau drumul cu lancea în mână.

Dolet avea un mers foarte hotărât.

Aproape de ei înainta călugărul a cărui privire stranie o remarcase.

Abia se urni cortegiul şi bisericile toate începură să bată clopotul.

Dolet îşi dădu seama anevoie că se îndreptau către piaţa Maubert şi nu spre piaţa Greve.

In depărtare, de cealaltă parte a podului Saint-Michel, se ridica în aer un freamăt de voci înăbuşit. Totuşi de-a lungul acestui drum se formaseră grupuri. Oameni din Pres de la Cite şi de la Universitate, alergau şi se postau de-a lungul străzilor.

Sentimentul care domina mulţimea era cel ai milei.

Se manifestau imperceptibile atitudini de mânie şi indignare.

Câţiva oameni strigau în gura mare că era o mârşăvie să ucizi un nevinovat şi că tortura aceasta se va abate asupra oficialului Faye, care s-a făcut vinovat de pronunţarea unei condamări nedrepte.

Majoritatea femeilor plângeau.

Călugărul care mergea lângă Dolet observă lacrimile mulţimii, şi cu o voce plină de ironie înţepătoare murmură:

— Dolet pia turba dolet![3]

---

[3] N.A. – Loyoia faco în cazul acesta un calambur straşnic: dolet, în latină, îndeamnă: geamăt,

Condamnatul tresări; recunoscu vocea lui Loyola! Işi ridică fruntea şi răspunse fără să tremure:

— *Şed Dolet ipse non dolet*[4]*.* Aha! dumneavoastră sunteţi domnule de Loyola? Ei bine, o să vedeţi cum ştie să moară un bărbat care nu se teme de nimic; nici măcar de dumneavoastră în momentul de faţă.

Loyola nu mai spuse nimic.

Curând se ajunse într-o piaţă strâmtă în jurul căreia se masară călăreţii, soldaţii şi călugării.

Cei ce ţineau în mina lumânări înconjurară rugul. Se, construise o scară pentru a se ajunge la platforma rugului.

Călăul şi ajutoarele sale se apropiară şi voiră să-l apuce pe condamnat pentru a-l obliga să urce scara.

— Opreşte-te, călău, spuse Dolet. Nu vreau să fiu ajutat.

Omul rămase pe loc.

In acelaşi timp Dolet urcă treptele, cu toate că nu se putu ajuta de mâinile sale care erau legate. Ajuns pe platformă se plasă lângă stâlp. Deîndată călăul îl legă de stâlp cu o frânghie pe care o petrecu de mai multe ori în jurul trupului.

Dolet îşi purta privirile în depărtare.

O mulţime imensă, încremenită într-o atitudine de groază şi spaimă, umplea străzile învecinate. Călăul coborî.

Dolet voi să înceapă să vorbească. Dar, la un semn al lui Loyola, călugării intonară „De Profundis” cu o voce sălbatică; nu se putea auzi niciun cuvânt din ce spunea. Nefericitul savant.

In aceiaşi clipă călăul apucă o torţă pe care ajutoarele sale o aprinseră. Dar Loyola i-o smulse din mâini.

— Astfel pier duşmanii lui lisus! izbucni el cu furie. Şi înclină torţa către vreascurile uscate ce formau temelia rugului.

Cât ai clipi din ochi, toate luminările fură aplecate spre vreascuri. Un fum cânepiu si înecăcios, precum fumul de la cuptoarele brutarului, se ridică în aer şi îl învălui pe Dolet în

---

plânset, – Dolet pia turba dolet vrea aşadar să îndemne: Mulţimea pioasă îl deplânge pe Dolet.

[4] N.A. – Dar Dolet însuşi nu-l deplânge pe Dolet.

vârtejurile lui.

Câteva secunde încă se mai zări chipul său senin.

Deodată, flăcările urcară, împrăştiind fumul cu dâre roşietice: vâlvătăi unduitoare, suple, se legănau în vânt aidoma unor stindarde funeste care aţinteau către condamnat, ascuţişuri ce păreau să şuiere…

Un strigăt, un imens şi sfâşietor strigăt de milă se ridică din mulţime…

Apoi dintr-o dată a fost o agitaţie de groază; izbucniră urlete; a fost o fugă disperată şi două sau trei sute de fiinţe înebunite, cu părul ciufulit, din care picura apa se năpustiră asupra călăreţilor câte înconjurau rugul şi în fruntea lor Lanthenay, Manfred, livizi, înverşunaţi!…

— Foc! foc cu toate armele! tună Loyola. Un om călare pe cal comandă:

— Ochiţi! Foc!… Era Monolar.

Tunetul a două archebuze descărcate dintr-o dată se rostogoli asupra acestei părţi a Parisului, în acelaşi timp cu tunetul strigătelor mulţimii; căzură vreo cincizeci de cerşetori; printre ei Manfred, cu braţul zdrobit.

— Înainte! urlă Lanthenay cu o voce care nu mai avea nimic omenesc în ea. Se năpusti.

Erau vreo sută…

O nouă salvă răsună lugubră.

Morti claie peste grămadă, răniţi rostogolindu-se blestemând înfiorător.

Cocardere şi Fanfare nedespărţiţi căzuseră unul lângă celălalt.

— Înainte ! urlă Lanthenay fără a-şi da seama că nu mai erau decât vreo zece. Ochii săi ieşiţi din orbite, îndârjiţi, încrâncenaţi, se aţinteau asupra înspăimântătoarei scene… acolo, la câţiva paşi de el, deasupra capetelor călugărilor şi soldaţilor… imagine roşie, neagră şi cenuşie, flăcările care urcau, urcau răsucindu-se, şuierând, se înălţau mai sus decât coama caselor vecine, stâlpul calcinat, imensul tăciune arzând care se prăbuşea în

puzderii roşietice, cuptorul monstruos în mijlocul căruia un biet trup oribil la vedere, crispat, deformat, chircit, dispărea în foc!…

Deodată imaginea dispăru…

Rugul se prăbuşi.

Stâlpul căzu şi el…

Ceea ce mai rămăsese din Etienne Dolet dispăru într-o ultimă şi violentă trombă de fum negru. Se sfârşise.

Lanthenay, se năpusti cu pumnalul în mina.

Işi croia drum înainte, nebuneşte, groaznic, supraomenesc… La fiecare pas, braţul său, se ridica şi se cobora cu un gest fulgerător, doborând câte un soldat.

Işi croia astfel un drum de sânge către Monclar care, nemişcat în şa cu priviri fixe, îl zărea venind, cum se vede în coşmaruri venind fiara Apocalipsului.

Lanthenay nu rostea un cuvânt.

Dar la fiecare din mişcările sale ucigătoare, un soi de mormăit furios îi sfâşia gâtlejul, înainta către Monclar. Îl avea în mână.

Soldaţii, îngroziţi peste măsură, în faţa acestui tăvălug se îndepărtau.

Lanthenay izbuti să ajungă lângă calul lui Monclar. Îşi făcu elan.

Pregătea saltul uimitor prin care s-ar trezi faţa în faţă cu Monclar…

în clipa asta, din spate, o mână uscată, violentă şi nervoasă îi apăsă ceafa.

A fost un brânci teribil.

Lanthenay se rostogoli…

Mâna care a îmbrâncit era mâna unei femei!

Şi femeia asta, era Gypsie!

Intr-o clipă, douăzeci de gărzi se năspustiră asupra lui Lanthenay.

După încă o clipă, se trezi legat fedeleş!

XIII DUPĂ CE TOTUL S-A SFÂRŞIT

Monclar lăsă să-i alunece o privire asupra lui Gypsie. Şi de data asta, privirea asta, mai umană, lăsa să se ghicească un soi de recunoştinţă uimită.

Era pentru a doua oară când bătrâna ţigancă îl salva pe marele magistrat.

Şi tot din mâna lui Lanthenay îl salvase.

Intr-adevăr, dacă Gypsie nu l-ar fi îmbrâncit pe Lanthenay, chiar în clipa aceea când acesta avea să se arunce asupra lui Monclar, s-ar fi sfârşit cu marele magistrat.

Se aplecă spre ea.

— Ce vrei! întrebă el.

In mintea lui, asta voia să însemne:

— Ce recompensă doreşti pentru că m-ai salvat? Ea răspunse cu glas scăzut:

— Iertarea acestui om! Ea arătă spre Lanthenay.

Aceasta nu o zărise încă. Era înconjurat de soldaţii care îl legaseră. Recunoscându-i vocea ţigăncii, el îşi întoarse cu iuţeală capul spre ea.

Un soldat crezu că avea să încerce **o** ultimă tentativă de rezistenţă şi îi trase o lovitură zdravănă în cap.

Lanthenay căzu leşinat.

Dar înainte să-şi piardă cunoştinţa, avu acest ultim gând:

— Biata Gypsie! Bună. Mamă Gypsie! A dat buzna să mă salveze!

Marele magistrat încruntase sprâncenele şi uitătura lui luă aerul de atonie glacială, care făcea acest chip atât de nepătruns şi atât de temut.,

Scutură din cap.

— Monseniore, spuse cu vioiciune ţiganca, vă cer în schimb să binevoiţi să mă primiţi în palatul dumneavoastră.

— Fie. Vino în seara asta la orele nouă.

— Vă cer totuşi să nu ordonaţi nimic împotriva lui Lanthenay înainte de a mă fi ascultat…

— Sunt de acord şi cu asta.

Şi mormăi printre dinţi:

— Nu va pierde nimic aşteptând!

Satisfăcută, ţiganca se îndepărtase în grabă.

Lanthenay fu azvârlit într-o şaretă, căci îl legaseră atât de strâns că i-ar fi fost cu neputinţă să facă un pas.

În jurul şaretei. Monclar plasă două sute de călăreţi, cu sabio ori pumnlul în mână.

— La palatul meu! ordonă el atunci.

Intr-adevăr, palatul marelui magistrat era pevâzut cu vreo jumătate de duzină de celule care nu erau mai prejos ca cele de la Conciergerie, de la Châtelet ori de la Bastilia.

O oră mai târziu, Lanthenay era in lanţuri într-una din aceste temniţe.

In jurul tăciunilor negri care se sfârşeau de ars, nu mai rămâneau decât călugării care cântau rugăciunile celor morţi.

Mulţimea o luase la fugă în momentul sosirii cerşetorilor.

Aproape două sute de cadavre zăceau pe pământul străduinţei, în încercarea de a ajunge până la rug.

Soldaţii erau ocupaţi să-i adune pe cei morţi. Cât despre răniţi, aceştia dispăruseră. Unii se târâră cum putuseră mai departe de locul bătăliei pentru a scăpa de răzbunarea marelui magistrat.

Ceilalţi fuseseră adunaţi de către destrăbălate. Cartierul era plin de destrăbălate. Ele se străduiseră să-i ascundă pe cerşetorii răniţi, nu numai pentru că menirea lor de destrăbălate făcea din ele aliatele fireşti ale cerşetorilor, dar poate şi pentru că era încă mai multă milă în sufletele lor neinstruite.

După cum s-a văzut, Manfred căzuse printre cei dintâi, cu braţul zdrobit. Rămase leşinat timp îndelungat.

Când se trezi, într-o scânteiere de raţiune după ce îl lăsă febră, se văzu culcat pe o grămadă de paie, într-o tristă şi sumbră magherniţă.

O femeie îl privea. Era aşezată pe un scăunel şi cânta cu jumătate de gură un fel de bocet care suna cam aşa:

In grădina vecinului,

Am cules crini albi

Şi observând că Manfred deschise ochii, ea încetă să mai cânte şi râse cu gravitate.

— D-voastră m-aţi salvat? întrebă Manfred.

— Salvat? Nu ştiu… Mesange şi Bigorne, cele două femei te-au adus aici…

— Cine sunteţi?

— Sunt Margentine, nu ştiţi? Margentine cea blondă… Manfred închise ochii şi începu să murmure cuvinte fără şir.

Incepu să delireze din nou.

Cât despre Cocardere şi Fanfare, aceştia dispăruseră.

Erau morţi?

Sau doar răniţi?

In jurul tăciunilor mulţimea, în clipa de faţă, îşi revenise din teroare, se apropie şi privi în tăcere, cu o curiozitate avidă, grămada de tăciuni şi cenuşe.

Din capul lui Dolet nu se mai zărea nimic decât câteva oase care se confundau cu tăciunii.

Era pe la orele trei după amiază.

Rugul fusese aprins la orele şapte şi jumătate.

Totul era stins. Osemintele ce se zăreau mai distinct se răciseră de mult.

Călugării se aflau tot acolo.

Aşadar, către orele trei, mulţimea se strânse în jurul călugărilor. O femeie din mulţime strigă:

— Să fie luată cel puţin cenuşa şi să fie înmormântată cum se cuvine în pământ creştin!

Loyola auzi cuvintele astea, tresări şi păru că iese din letargia imobilă în care se găsea încă de dimineaţă.

Livid sub gluga sa, cu priviri fixe, nu pierduse niciun amănunt măcar din supliciu, visând la torturi mai crunte, mai mostruoase..

Strigătul de milă al femeii îl aduse la realitate.

Vorbi cu voce puternică:

— Fără slăbiciuni i Fără iertare faţă de nelegiuiţi şi eretici! Fraţilor luaţi cenuşa şi aruncaţi-o, împrăştiaţi-o în vreun loc părăsit! Dinăuntrul unei şarete călăul şi ajutoarele sale scoaseră o urnă mică din lemn alb şi nişte lopeţi. Doi călugări apucară lopeţile. Osemintele savantului fură aruncate în urnă pe care cei

doi călugări, fără îndoială învăţaţi dinainte, le luară.

— Aşa pier duşmanii lui Iisus ! mai strigă Loyola. Şi la vocea asta ameninţătoare mulţimea fremăta şi plecă fruntea.

— Amin! răspunse corul imens al celor 500 de călugări.

XIV ŢIGANCA

După ce l-a părăsit pe Monclar şi după ce a plecat din piaţa Maubert, Gypsie s-a îndreptat deîndată la Curtea Miracolelor.

Cum tocmai ajungea în strada Mauvaises-Garcons, ea văzu înaintea ei doi bărbaţi care, pe un fel de targa improvizată, îl purtau pe un al treilea. Aproape de targa mergeau două femei căci ea recunoscu deîndată pe două dintre destrăbălate. Se apropie şi pe targa îl zări pe Manfred, palid la faţă, cu ochii închişi.

— E mort? întrebă ea.

— O! nu, doar leşinat. Are braţul frânt, răspunse una dintre cele două destrăbălate.

— Unde îl duceţi?

— Păi mergem acasă la tine Gyipsie!

— La mine! spuse ea cu o voce care le ingheţă pe cele două destrăbălate. Nu voi mai fi nici în seara asta şi nici mâine acasă la mine… Şi apoi ascultaţi-mă, nu ar fi în siguranţă la Curtea Miracolelor…

Uimite peste măsură, cele două femei ascultau fără să priceapă.

Ţiganca cugeta. Ce se petrecea în această conştiinţă obscură? Era o privire de milă care lumina în clipa de faţă aceste priviri sălbatice?

— Duceţi-l la Margentine! spuse ea dintr-o dată.

— Ia nebună?… Ei aş, ce ai astăzi Gypsie?…

— Ascultaţi-mă pe mine, apuse ea, trebuie să fie dus la Margentine… pentru motive… pe care nu le ştiţi… şi pe care eu le ştiu!

Destrăbălatele se priviră din ce în ce mai uimite, atât era de mare autoritatea morală de care se bucura Gypsie, pe cat era de mare reputaţia sa de *ghicitoare,* în această lume naivă şi credulă încât ele nu mai obiectară de loc.

Cei doi bărbaţi ridicară din nou targa şi ţiganca îi zări intrând in casa lui Margentine cea nebună. Atunci se întoarse în mare grabă la Curtea Miracolelor. Ajunsă la ea acasă, Gypsie începu să scrie pe îndelete. Căci ea ştia să citească, să scrie şi să socotească, îndeletniciri cu care avusese grijă să nu se mândeaiscă. Ea făcu munca asta cu o tihnă aparenţă care ar fi uimit pe orişicine ar fi putut să citească atunci în mintea sa.

Isprăvind de scris împături pergamentul, îl sigilă, şi dădu fuga acasă la Margentine unde îl zări pe Manfred instalat pe o grămadă de paie aruncată pe jos.

— Vei avea grijă de el? întrebă ea.

— Da, da, făcu Margentine; m-a scăpat într-o zi când nişte bărbaţi alergau după mine…

— Bine. Ai nevoie de bani?

Fara s**ă** aştepte răspunsul, puse câţiva scuzi în palma Margentinei.

— Acum vrei să-ţi destăinui ceva, Margentine? Ei bine, el te va ajuta să-ţi regăseşti fiica dacă îl îngrijeşti cum se cuvine.

— Ascultă! continuă Gypsie, vezi asta? Ea îi arătă plicul sigilat.

— Ei bine, când va fi vindecat, dar nu mai înainte, ascultă-mă

cu atenţie…

— Nu mai înainte! Am înţeles…

— Atunci îi vei da hârtia asta.

— Bine! daţi-mi-o!

Margentine luă pergamentul şi se duse să-l ascundă într-un fel de nişă practicată în perete, care îi servise de dulap nebunei şi în care ascundea ceea ce credea că are de preţ.

— Ţine minte, mai spuse Gypsie, nu înainte de **a** se fi vindecat!

— Nu înainte!

— De ajuns! gândi în sinea ei Gypsie, asta înseamnă mai mult de opt zile… mai mult timp decât am nevoie.

Aruncă asupra lui Manfred care delira o ultimă privire în care abia de se zărea un început de emoţie, apoi plecă.

Odată ajunsă acasă, Gypsie adună într-un pachet un un anumit număr de lucruri preţioase, mai ales bijuterii, de o valoare destul de considerabilă.

Puse într-o centură de piele aurul pe care îl avea într-o ascunzătoare şi se încinse cu centura pe dedesubtul îmbrăcămintei.

Umbla încolo şi-ncoace fără grabă, ca şi cum şi-ar fi văzut liniştită de treburile ei zilnice.

Se gândea la Manfred, sau mai degrabă îşi impunea să se gândească la el bombănind vorbe fără şir.

— Puteam să mă îndoiesc că mă voi ataşa de el şi şi că voi ajunge să-i doresc fericirea?… Ah! Monclar ăsta ! Cum o să mai sufere!… Ce-mi pasă mie de fericirea lui Manfred?… Acum nu mai poate să-l ia de lângă mine pe fiul marelui magistrat!… O să plângă în hohote!… Numai să nu înnebunească!… Sau să nu moară din cauza asta imediat.

Astfel, se ducea mereu cu gândul la suferinţele pe care voia să le provoace marelui magistrat.

Lanthenay, vinovat de revoltă, tentativă de răpire a lui Dolet, de la Conciergerie, vinovat de a fi crut sa-l omoare pe Ignace de

Loyola, vinovat că a pătruns cu forţa în Luvru în fruntea cerşetorilor, că s-a răsculat împotriva autorităţii regale în momentul atacului Curţii Miracolelor, vinovat în sfârşit că i-a condus pe cerşetori împotriva lui Monclar când Dolet a fost ars pe rug, Lanthenay era pierdut.

Ar fi fost condamnat în urma unui proces, sumar. Ar fi fost spânzurat cel târziu răspoimâine. Şi ea, Gypsie, ar asista la condamnare. Şi în vreme ce Lanthenay şi-ar fi dat obştescul sfârşit ea s-ar întoarce către contele de Monclar şi i-ar spune:

— Îţi cauţi fiul. De mai bine de douăzeci de ani, îl deplângi.

— Priveşte, iată-l!

La evocarea aceasta a durerii lui Monclar, ochii ţigăncii aveau o strălucire înfiorătoare.

O bucurie puternică punea stăpânire pe ea.

Şi viziunea spânzurătorii, a ştreangului la capătul căruia s-ar legăna Lanthenay, spre disperarea marelui magistrat, fu atât de limpede, atât de vie, încât începu să vorbească cu glas ridicat:

— Priveşte, Monclar! iată-ţi fiul!… Suferi, plângi… nu vei plânge niciodată atât cât am plâns eu! Aminteşte-ţi curn mă târâsem la picioarele tale şi cât de necruţător ai fost !

Tot aşa, am văzut şi eu un cadavru atârnând de un ştreang, şi cadavrul acela era al fiului meu!…

La orele nouă seara, ţiganca se prezentă la palatul marelui magistrat. Fără îndoială că fuseseră date ordine în privinţa ei, căci fu de îndată introdusă.

O conduseră în cabinetul contelui de Monclar.

Acesta o examină cu atenţie, căutând să citească în înfăţişarea-i enigmatică motivele ascunse ce îi munceau mintea.

Dar chipul ţigăncii rămânea de nepătruns precum cel al marelui magistrat.

— Vorbeşte, spuse el cu o bunăvoinţă care nu-i era în obicei. Ce vrei de la mine?

— Monseniore, spuse Gypsie, făcând un efort deosebit să nu-

şi trădeze ură care i se revărsa din inimă, vă amintiţi că, odinioară, am venit la dumneavoastră să vă cer o favoare?

— Îmi amintesc, spune cu răceală Monclar.

— Omul care avea să fie spânzurat, era fiul meu... Vă amintiţi monseniore?

— Îmi amintesc, repetă Monclar.

— Da ştiu, că aveţi o memorie bună, monseniore.

— Poate că tu o ai mai bună decât a mea! spune marele magistrat pe un ton atât de profund încât Gypsie tresări, cuprinsă de o spaimă de moarte la gândul că se trădase.

— Monseniore, reluă ea, am o memorie bună, într-adevăr! Căci ceea ce am suferit în ziua în care a fost spânzurat fiul meu, am suferit în fiecare zi, de la acea îngrozitoare dimineaţă... Ori, monseniore, este atât de groaznic încât o nouă suferinţă de felul acesta m-ar ucide...

— Aha! ştiu unde baţi...

— V-am salvat viaţa de două ori, monseniore; in schimb, daţi-mi-o pe cea a lui Lanthenay...

— Credeam că îl urăşti...

— Eu, monseniore! Cine v-a spus aşa ceva? ce a putut să vă facă s-o credeţi? Am nevoie, de Lanthenay... Lanthenay...

— Dar, când am căzut în mâna cerşetorilor, tu însăţi te-ai îngrijit să mă informezi că Lanthenay îmi voia moartea...

— Şi ce reiese din asta? întrebă ea cu vioiciune.

— Că voi fi necruţător ca si el...

Dar asta nu-mi explică atitudinea ta, care îmi pare ciudată... Mi-l denunţi pe Lanthenay, îmi atragi atenţia asupra lui în câteva rânduri, şi vii să-mi ceri iertarea lui !

— Pentru că am nevoie de el, monseniore! Nu ţin la el şi nici nu-l urăsc, v-am mai spus-o într-o, seară... Dar am nevoie de el... nu mi-l ucideţi...

— Şi de ce ai tu nevoie de el?... Vorbeşte sincer... Şi voi vedea, căci am obligaţii mari faţă de tine.

Ţiganca Gypsie tremură.

Dar continuă, fără să se îndepărteze de la ceea ce plănuise:
— Am nevoie de el ca să duc la bun sfârşit o faptă de răzbunare.
— Vreun cerşetor pe care vrei ca Lanthenay să-l înjunghie?… spuse el cu un zâmbet sinistru.
— Nu poate nimeni să vă ascundă ceva, monseniore! Da, este vorba de un cerşetor, de unul dintre cei mai ticăloşi, mai hidoşi! … Omul ăsta mi-a pricinuit un rău de neiertat… Şi pentru a face legea ochi pentru ochi şi dinte pentra dinte, după cum e obiceiul la noi nomazii, am nevoie de Lanthenay… Monseniore, ştiam că o dată şi-odată, ar cădea în mâinile dumneavoastră de temut! Şi de aceea m-am purtat aşa… v-am salvat. Salvaţi-mă acum pe mine cruţându-l pe Lanthenay!
Marele magistrat clătină din cap.
— Imposibil! spuse el pe un ton sec.
— Imposibil! Ah! acelaşi cuvânt groaznic pe care l-aţi pronunţat odinioară! Uitaţi, monseniore, iată-mă la picioarele dumneavoastră, ca şi atunci! Ca pentru fiul meu, vă cer: Iertare! îndurare pentru tânărul acesta!
Gypsie se aruncă în genunchi.
— E atât de tânăr, monseniore! Cum! Cugetaţi la acest lucru îngrozitor: fiinţa asta tânără şi frumoasă, plină de viaţă, sortită poate să aducă fericirea unei mame sau unui tată… să i se **p**ună ştreangul de gât! Să fie preschimbată în cadavru!… Gândiţi-vă la disperarea tatălui său, monseniore!… Nu vă daţi seama cât de groaznic este ceea ce vreţi să faceţi!…
Marele magistrat se ridică.
— Destul! spuse el. Poimâine în zori, mizerabilul va fi plătit pentru toate crimele sale…
— Cum! poimâine!… Ah! nu este posibil aşa ceva… Mai e şi procesul, monseniore! Trebuie negreşit să aibe loc un proces de condamnare!…
— Te înşeli. Ticălosul a fost prins asupra faptului. Prin urmare nu depinde decât de bunul meu plac… Aş fi putut să ordon să fie

spânzurat pe loc.

— Necruţător! Oh! Necruţător!… Nu voi găsi dară cuvinte care să vă mişte inima!… Ah! monseniore, măcar să am trista mângâiere să-i aduc alinare în ultimele sale clipe!… să ştiu cel puţin locul şi ora când va fi spânzurat!..

— Fie, poimâine la orele opt dimineaţă în strada Croix du Trahoir…

— Vai! nimic nu-l poate salva.

— Nimic…

— Pentru ultima oară, monseniore, îndurare faţă de nenorocosul tânăr!

— Destul îţi spun! Ridică-te… şi dacă nu ai altceva să-mi spui, pleacă!…

Se ridică ştergându-şi ochii.

— Sunteţi neîndurător, spuse ea.

Monclar avu un surâs palid de orgoliu. Faptul acesta **îi** satisfăcea vanitatea.

— Ei, hai, spuse el, ce pot să fac pentru tine… în afară de rugămintea imposibilă pe care mi-ai făcut-o adineauri?

— Pentru mine?… Acum*, nimi*c!… Bun rămas! Amintiţi-vă măcar că v-am implorat în genunchi să-l iertaţi pe Lanthenay şi să-l lăsaţi în viaţă… Căci poate e mai puţin vinovat decât socotiţi… şi poate… da! poate veţi regreta că l-aţi ucis… ah! monseniore! că l-aţi ucis! Dumneaovastră îl ucideţi… Aţi putea cu un cuvânt să-i redaţi libertatea…

— Haide! iar începi!… Pleacă! Şi în ceea ce priveşte vinovăţia lui, nu te nelinişti.

— Bun rămas, monseniore.

Marele magistrat făcu un semn, şi lacheul care o introdusese pe Gypsie o conduse din nou până la portiţă.

— N-aţi reuşit aşadar biata de dumneavoastră spuse omul acesta care era înduioşat de disperarea ţigăncii.

— Vai! nu… Aţi văzut…

— După cât se spune cerşetorul ăsta este pare-se, un mare

nelegiuit…

— Oh! dacă ar putea măcar să evadeze î… Lacheul clătină din cap.

— Nici să nu vă gândiţi… făcu el.

— E atât de sever păzit?…

— Are câte un lanţ la fiecare mână şi la fiecare gleznă; se află într-o celulă care se găseşte la treizeci de picioare sub pământ; celula asta nu are aerisire… Nimeni nu-l poate salva… Haide, consolaţi-vă, ce naiba! La urma urmei, nu este fiul dumneavoastră!

— Mulţumesc, mulţumesc, omule cumsecade! murmură ţiganca.

Afară, pe strada întunecată şi pustie, Gypsie izbucni într-un râs funebru, al unei nebune care l-ar fi înspăimântat pe marele magistrat dacă l-ar fi auzit.

Ce-l puţin, bombăni ea în timp ce mergea cu paşi mari, nu va putea să spună că nu l-am prevenit… Ah! Ce spaimă, aş fi tras adineaori dacă mi-ar fi acordat iertarea lui Lanthenay!

Se opri înspăimântată de gândul acesta.

— Dar nu, reluă ea, nu, nu putea să ierte! E chiar aşa cum speram… necruţător… necruţător cu fiul său ! Ce o să gândească, ce are să spună când va afla! Plângeţi, domnule de Monclar, plângeţi cum am plâns eu… Priviţi-vă fiul!

Bărbatul închis în temniţă – pus în lanţuri de dumneavoastră – omul acesta care va fi spânzurat – pe care dumneavoastră îl trimiteţi la moarte! — este fiul dumneavoastră! Ah! v-am rugat pentru iertarea lui, m-am târât la picioarele voastre… Necruţător! E drept… e foarte bine… e admirabil! Apoi continuă:

— Ei hai… a spus că poimâine dimineaţă, pe strada Croix du Trahoir! Numai să nu fi minţit, in definitiv mi-e tot una. Chiar de mâine dimineaţă, mă aşez în faţa uşii lui Monclar şi nu mă mai mişc de acolo! Voi fi acoio la momentul potrivit. Ce-ar însemna petrecerea asta fără mine? Voi fi de faţă acolo, să nu vă îndoiţi

de asta, domnule de Monclar!

Ajunse la Curtea Miracolelor, unde toţi erau agitaţi din cauza evenimentelor petrecute în dimineaţa aceea; dar ea trecu printre grupuri fără să dea atenţie planşetelor destrăbălatelor şi ameninţărilor apocaliptice adresate lui Monclar; intră în casă, se trânti îmbrăcată cum era pe un pat, după ce a mâncat o bucată de pâine, şi adormi cu un zâmbet pe care nu-l mai avusese de atâta amar de ani…

XV CONTELE DE MONCLAR

Marele magistrat fu în picioare cu noaptea în cap, potrivit obiceiului, său.

Era un truditor îndârjit; doar munca izbutea uneori să-l facă să uite amărăciunea din suflet şi vidul existenţei sale.

Se dedică deci, chiar de când se trezi, ocupaţiilor sale obişnuite, adică primi rapoartele agenţilor săi, dădu ordine, dictă scrisori.

Către orele nouă dimineaţa, primi vizita călăului.

În fiecare dimineaţă călăul venea acasă la marele magistrat; nu trecea o zi în care să nu fie spânzurat cineva, şi, zilnic, călăul venea să afle ce va face a doua zi.

Contele de Monclar îi spuse fără emoţie:

— Mâine, la orele opt dimineaţa, pe strada Croix du Trahoir, îl veţi spânzura pe cerşetorul Lanthenay deţinut în temniţele palatului meu… Duceţi-vă!

Călăul ieşi fără să spună un cuvânt.

Atunci marele magistrat privi în jurul său. Era. Singur, O plictiseală sumbră il măcina. Cu melancolie: Se, ridică, făcu câţiva paşi, se apropie de o fereastră care dădea spre stradă. Îşi sprijini fruntea înfierbântată de un vitraliu.

— Tânărul va muri, murmură el. Nu simt nici măcar bucurie la gândul că va muri unul dintre cei care mi-au ucis fiul… şi pe ea!

Odinioară, pe vremea când puteam să poruncesc să fie spânzuraţi, unul dintre aceşti cerşetori, una din aceste ţigănci blestemate, resimţeam un soi de plăcere teribilă care mă delecta…

Acum, nu se mai întâmplă aşa…

Şi cum nu izbutea să-şi răcorească fruntea, întredeschise fereastra. De cealaltă parte a străzii, o femeie aşezată sub o streaşină, discuta cu un bărbat.

Monclar, îi recunoscu pe amândoi.

— Gypsie! Ce face ea aici? Şi de ce îi vorbeşte călăului?

După câteva clipe călăul plecă.

Gypsie rămase în acelaşi loc, cu ochii pironiţi pe poarta castelului.

Marele magistrat o supraveghe zece minute. Ea nu se mişcă şi părea că aşteaptă. Atunci, închise fereastra.

Acum îl treceau fiori. Merse să se aşeze într-mn fotoliu vast de lângă şemineu unde ardea un foc straşnic.

— O fi încercat să-l corupă pe călău? gândi în sinea lui… Dar călăul este incoruptiibil aproape tot atât ca şi mine însumi. E de neclintit. Nimic nu l-ar mişca. Aş fi putut să-i dau ordin adineauri să-şi spânzure fratele, dacă ar avea unul, s-ar fi supus ordinului cu aceeaşi indiferenţă şi mâine l-ar fi spânzurat.

Ce făcea femeia aceea acolo? Ce aştepta ea? Insistenţa ţigăncii îi dădea de gândit. Nu era departe de el gândul că ea avea un oarecare motiv de ură împotriva lui Lanthenay.

— Atunci de ce a mai venit să-i ceară graţierea? Enervat se ridică şi intră într-o încăpere la care numai el avea cheia şi unde intră singur. Era un dormitor.

Dar Monclar nu-şi petrecea niciodată noaptea acolo. În încăperea asta se afla portretul soţiei şi fiului său. Marele maigstrat avea o grijă deosebită faţă de acest tablou, îl scutură de praf şi îl ştergea… Era tot ceea ce îi mai rămânea dintr-un trecut rămas prea viu înlăuntrul său.

Monclar nu intra aici decât când avea sufletul zbuciumat.

Venea aici să caute alinare şi nu găsea cel mai adesea decât un surplus de durere.

În dimineaţa aceea, mai ales, nu putu suporta s-o privească pe tânăra soţie care sturâdea în marele său cadru aurit al tabloului. Il examina câteva secunde cu o privire abătută, îşi înăbuşi un suspin, apoi se întoarse de grabă în cabinetul său.

In cabinetul marelui magistrat exista un crucifix pe unul din panouri; pe crucifix un Crist de argint masiv îşi plecă fruntea încoronată de spini. La picioarele crucifixului se afla o perniţă de rugăciuni. Monclar se aşeză pe perniţă în genunchi, îşi ascunse chipul în mâini şi se rugă.

După cum am spus-o, credea sincer şi căuta la cer o alinare a suferinţelor de pe pământ. Cerul încă nu-i răspunsese! Cineva bătu încet în uşă. Monclar nu auzi.

— Dumnezeule puternic! murmură el, Dumnezeule drept, Dumnezeule bun nu m-am rugat eu îndeajuns, n-am suferit destul?

Uşa se deschise. Apăru Loyola. Cu un gest călugărul îl concedie pe lacheul care îi deschise, apoi închise cu grijă uşa şi se apropie de omul îngenunchiat.

— Doamne! doamne! spunea Monclar, care nu ai milă de mine? Oh! dacă aş putea uita! Totuşi, Doamne, am făcut totul ca să-ţi intru în voie… Am urmărit cu o ură fără cruţare pe defăimători şi eretici… Nu sunt decât umilul servitor al oastei lui Iisus… şi totuşi nu-mi aflu tihnă!

— Pentru că nu credeţi cu destulă ardoare! spuse cu asprime Loyola.

— Dintr-un salt, marele magistrat fu în picioare, cu sprâncenele încruntate… îl recunoscu pe Loyola.

— D-voastră, părinte! izbucni el.

— Da, fiule. I-am obligat pe oamenii d-voastră să-mi deschidă uşa asta; adevărul mă obligă să mărturisesc că a trebuit să mă folosesc de ameninţări…

— Părinte, pentru una: ca asta, chiar de-ar fi şi regele, fără

ordinul meu, l-aş fi alungat; dar pentru d-voastră, părinte… Aşteptaţi…

Chemă…

Uşierul şi lacheul de antecameră se iviră tremurând.

Monclar le aruncă o pungă cu galbeni.

— Iată pentru că v-aţi supus cucernicului părinte care îmi face distinsa onoare de a mă vizita; orice ordin ar da este stăpân aici, aţi înţeles?

Cei doi valeţi se aplecară profund, aruncând asupra lui Loyola o privire de teamă şi admiraţie; apoi se retraseră.

Loyola nu mulţumi marelui magistrat.

Onorurile acestea i se cuveneau.

Se aşeză în timp ce contele de Monclar rămânea în picioare, cum ar fi procedat faţă de rege.

— Aşadar, vă spuneam fiule, că Dumnezeu nu a auzit până acum rugăminţile voastre, pentru că vă lipseşte credinţa… Iisus vrea sacrificiul absolut al trupului şi sufletului nostru. Or, ce-i oferiţi d-voastră? Gândul vostru se îndreaptă în întregime spre cei pe care altădată i-aţi îndrăgit… Sunt afecţiuni, omeneşti care n-au nimic de a face cu iubirea pentru Iisus. Deplângeţi, fiule, dar nu o faceţi împotriva mârşăviei celor ce blasfemiază numele sfânt… Ceea ce se află înlăuntrul d-voastră este o suferinţă care n-ar putea fi pe placul lui Dumnezeu… Trebuie să vă devotaţi pe deantregul. Iisus nu adrnite asemenea împărţeală. Trebuie, zic eu, să vă smulgeţi din inima dumneavoastră orişice gând care nu este pentru gloria Ordinului din care aveţi acum fericirea să faceţi parte…

— Jur că n-am să mă mai gândesc de acum înainte decât la sarcina asta.

— Liniştiţi-vă, credinţa va veni, şi odată cu credinţa, forţa! Atunci veţi deveni invincibil. Atunci, asemeni mie, vă veţi scoate din suflet orice durere, orice bucurie, orice emoţie omenească… Atunci, asemeiii mie, veţi arunca asupra acestui ţinut de pângărire o privire mânioasă, nu veţi gândi decât să-l răzbunaţi

pe Iisus… Fiindcă veni vorba… bărbatul care m-a rănit…

— Se află în temniţele mele, părinte, mâine în zorii zilei, va plăti pentru crima lui.

— Trebuie! Orişicine loveşte un oştean al lui Iisus trebuie să piară. Aşadar, nimeni nu-l poate salva!

— Nimeni, părinte… nimeni pe lume!

— Veneam să mă asigur asupra acestui punct important. Am mai venit, fiule, şi pentru a vă aduce felicitările mele. Veţi fi unul din stâlpii cei mai solizi ai ordinului nosfru! Graţie dumneavoastră, nelegiuitul care corupea ţara a murit… Mâine, fiule, voi părăsi… Franţa… Nu uitaţi că aveţi, o misiune de cea mai mare importanţă… Voi încerca să găsesc în celelalte ţări ale Europei alţi slujbaşi al lui Dumnezeu la fel de fideli ca dumneavoastră… dar mă îndoiesc… în sfârşit, dacă deja, cu ajutorul dumneavoastră, îl avem în mână pe regele Franţei, e important, căci Franţa, fiule, este ţara aleasă de noi. Asemenea ţară vrem să cucerim… şi nu va exista linişte în lume atâta timp cât Franţa nu ar fi devotată sufletului sfânt al lui Iisus…

— Îmi iau rămas bun de la dumneavoastră, cucernice părinte…

— Nu… încă, fiule. Vreau, înainte de a pleca să asist la slujba mizerabilului pe care din fericire l-aţi capturat. Este o satisfacţie meritată pe care mi-o acord… putină odihnă pentru viaţa mea fără o clipă de linişte… Voi încerca să-l văd pe omul acesta până să meargă la spânzurătoare. Poate aş reuşi să obţin de la el informaţii preţioase despre unii de teapa lui.

Loyola se ridică.

Pe mâine dimineaţă, părinte. Supliciul va avea loc în strada Croix du Trahoir, la orele opt dimineaţa.

Loyola făcu un semn de bun rămas. Şi se retrase, escortat da marele magistrat până la poarta palatului.

In clipa în care poarta se închidea din nou, Monclar constată că Gypsie se afla tot în locul acela.

Şi aceeaşi întrebare din nou, se înfiripă in mintea lui:

— Ce face femeia asta acolo? Ce gând ascuns o călăuzeşte? Aş! Ce importanţă are pentru mine, îm definitiv? Ţiganca vrea numai să ia parte la supliciul ticălosului… De ce? Puţin îmi pasă… Să nu ne mai gîndim la asta.

Şi el continua să mediteze la lucrul acesta.

Cu timpul, faptul acesta devenea o obsesie,.

Cu cât orele se scurgeau, cu atât îl muncea gândul să ştie de ce Gypsie se afla acolo nemişcată, cu ochii aţintiţi asupra porţii palatului său. Din timp în timp, se ducea la fereastră să vadă dacă ea cumva plecase. O zărea mereu în acelaşi loc.

Ar fi putut s-o izgonească.

Ca să nu recurgă la asemenea gest, pretextă că de fapt biata bătrână îi salvase viaţa. De altminteri, ce rău făcea ea?

În realitate, curiozitatea lui – o curiozitate sumbră şi bolnăvicioasă – era surexcitată în ultimul grad. Acum, ar fi simţit o decepţie puternică dacă ţiganca ar fi găsit de cuviinţă să plece.

Dar ea nu plecă.

Veni noaptea.

In întuneric, Monclar nu reuşea s-o zărească… dar el avu o imagine limpede că ea se afla tot în locul acela…

Un lacheu veni să aducă lumânări.

Monclar se instala ca si cum şi-ar petrece noaptea lucrând.

Asta i se înâimpla adesea.

Căci omul acesta care nu avea teamă de nimic şi de nimeni, îi era frică să se afle singur în camera sa, fără o ocupaţie, chemând în zadar somnul.

Instalat pentru a lucra la un raport amplu pe care voia să-l redacteze pentru rege asupra incidentelor supliciului lui Dolet, Monclar apucă pana de scris îşi sprijini capul în mina şi începu să scrie involuntar câteva cuvinte.

Apoi pană, de scris îi scăpă din mână. Şi se trezi după mai multe ore constatând că n-a făcut nimic altcevd decât că s-a gândit la Gypsie.

Nicio clipă, absorbit de aceste gânduri, nu se gândi la Lanthenay. Lanthenay nu conta, nu exista.

Însă Gypsie cucerea în mintea să o importanţă enormă. Cu minuţiozitate îşi schiţă din nou rarele incidente în care se aflase în legătură cu ea şi căuta să-şi amintească precis cuvintele, gesturile, înfăţişarea ei, semnificaţia privirii sale. Or, toate aceste lucruri se alipeau, se înlănţuiau în legătură cu două fapte.

Primul... ţiganca venea să-i ceară graţierea fiului său.

Al doilea... ţiganca îl imploră pentru Lanthenay.

Cât despre misteriosul raport ce putea să existe între aceste două evenimente, **el** nu **le** sesiză.

Se ridică plin de mânie şi începu să se plimbe cu agitaţie.

Mult timp după asta, se trezi la masă, reflectând tot la ţiagncă.

Sună de ora patru.

Tresări şi se ridică spunând:

— *Trebuie să cobor să-l văd pe tânărul ăsta în celula sa.*

Cititorii noştri vor lua act că hotărârea asta de a merge să-l vadă pe Lanthenay era o concluzie logică a întregii meditări a lui Monclar, doar că logica asta îi scăpase cu desăvârşire din vederile sale.

XVI FIUL MARELUI MAGISTRAT

În acest timp, ceva de o deosebită importanţă se petrecea în mintea lui Lanthenay. Aşadar acum o să ne ocupăm de el, fără de care şirul povestirii noastre ar fi de neînţeles.

S-a văzut cum în momentul în care, în apropiere de rugul lui Dolet, Lanthenay întorcea capul către Gypsie, primise o lovitură puternică de la un soldat după care căzuse în leşin.

Fu aruncat legat fedeleş într-o şaretă care luă de îndată drumul castelului marelui magistrat.

Lanthenay îşi reveni chiar în momentul în care era adus în curtea palatului a cărei poartă se închidea în urma lui.

Lanthenay nu intrase niciodată în curtea asta.

Din tot palatul marelui magistrat, nu zărise decât zidurile înegrite de vreme.

Ori, în momentul în care deschise ochii pe curtea asta *i* se păru într-un mod sigur, evident şi convingător, i se păru, spunem noi, că se afla în prezenţa unui loc cunoscut.

Se cunoaşte forţa irezistibilă a acestui fenomen aparte al minţii care se cheamă o asociaţie de idei.

Un- cuvânt auzit din întâmplare, un gest întrezărit sunt de ajuns să trezească în memorie un întreg discurs, un întreg peisaj care se afla în memorie.

Lanthenay încerca o violentă surpriză care îi puse mai întâi imaginaţia în derută şi îl scoase din minţi.

De altminteri, toată întâmplarea, dură o clipită;

— Sunt nebun! spune el.

Soldaţii care se aflau lângă el îl auziră şi începură să râdă.

Dar el nu le dădu nici o atenţie, şi închise dintr-o dată ochii.

— Ei haide, reflectă el cu intensitatea şi rapiditatea pe care mintea o dobândeşte în anuţnite momente de paroxism, dacă nu sunt nebun, dacă nu mă aflu pradă unui coşmar sau a unei halucinaţii, trebuie să se afle în stânga mea o uşă la care se ajunge urcând trei trepte, şi dincolo de care, un felinar de fier…

Deschise ochii şi privi.

Uşa, cele trei trepre, şi felinarul îi apărură.

Lanthenay rămase înmărmurit.

Nu avea nicio idee de ceea ce se întâmplă cu el.

Il coborâră în celulă, îl puseră în lanţuri, închiseră uşa fără ca

el să-şi fi dat seama.

Fu năucit timp de câteva ore, şi nu se trezi decât atunci când auzi uşa temniţei sale deschizându-se.

Un temnicer îi aducea de mâncare.

— Prietene, zise Lanthenay cu o spaimă care făcea să-i tremure vocea, vreţi să-mi faceţi un serviciu imens… Oh! un serviciu care nu încalcă deloc consemnul dumn**eav**oastră…

Vocea lui Lanthenay era rugătoare. Temnicerul care tocmai intrase nu era poate un om rău la suflet.

Dădu din cap şi gândi în sinea lui:

— Iată, aşadar pe teribilul cerşetor care a ţinut piept armatelor regelui! Iată-l înfrânt, neputincios ca un copil. Uite ce înseamnă care va să zică o temniţă sigură!

Şi, cu voce sigură, îl întrebă cu asprime:

— Ce serviciu?

— Spuneţi-mi numai atât… Poarta care se află la stânga în curte, acolo sus, nu dă spre grădină?

Temnicerul aruncă, o privire de neîncredere asupra prizonierului său.

— Nu vă temeţi de nimic! izbucni acesta. De ce v-aţi teme?… Legat în lanţuri cum mă aflu, nu pot încerca nimic…

— E chiar aşa… Da, poarta comunică cu grădina demnului mare magistrat!

— Grădina domnului mare magistrat… Spuneţi-mi… ah!… spuneţi-mi… nu se află cumva în grădina asta, de fiecare parte a porţii, doi ulmi tineri?

— Pe legea mea, chiar există doi ulmi… nu ştiu dacă sunt tineri.

Lanthenay simţea că leşină.

— Încă o întrebare, viteazule, una singură… Nu cumva, pornind dinspre poartă, se află o alee lungă mărginită de trandafiri?. Aleea asta nu cumva ajunge la o terasă mică înălţată deasupra taluzurilor Senei?…

Toate astea sunt chiar aşa cum aţi spus, dar ce importanţă au

toate astea pentru dumneavoastră? ’

Lanthenay scoase un strigăt sfâşietor şi se prăbuşi.

Emoţia pe care o simţi era atât de violentă încât o fiinţă mai slabă de înger decât el n-ar fi putut să reziste şocului.

Când îşi reveni în fire, temnicerul nu mai era acolo.

Se afla singur pe întuneric.

Uimitorul efort de memorie pe care îl făcea în momentul acesta proba o întreagă putere de gândire.

Uită de supliciul lui Dolet.. Logodnica sa, Avette nu mai exista.

Nu mai ştia dacă era arestat, în lanţuri…

Nu mai ştia nimic pe lume decât acest fapt exorbitant. Doar că recunoştea locul, ca *şi cum ar fi locuit* în interiorul palatului marelui magistrat !

Ce? Ce se petrece?

Lanthenay încercă mai întâi să se încredinţeze că nu se afla în prezenţa unei simple reminiscenţe.

— Ia să vedem, voi fi intrat într-o zi aici… voi fi traversat curtea… voi fi trecut de poarta cu felinar de fier… voi fi străbătut grădina în toată lungimea sa… Când am… făcu aşa ceva? Cu siguranţă că am făcut-o, de vreme ce doar ce am văzut curtea şi mi-am amintit o mulţime de amănunte…

Ei hai… să nu ne pierdem cu firea… Când şi cu ce ocazie am intrat în palat?… Să urcăm pe firul anilor…

Nu… oh! nu reuşesc! Niciodată n-am intrat în palat… niciodată! niciodată!…

Voi să-şi cuprindă capul în mâini şi îşi dădu seama atunci că era în lanţuri. Se aşeză pe vine, strânse cu putere din ochi… Totuşi se afla într-un întuneric deplin… dar chiar întunericul acesta îl deranja în efortul său…

— Niciodată nu am intrat!… Ia să vedem… poate cineva care a intrat mi-a zugrăvit cu exactitate interiorul… şi descrierea mi-a rămas întipărită în minte? Cine mi-a descris ceea ce văd?… Oh! nimeni! Iţi vine să înnebuneşti nu alta!

Gâfâia, simţea că îi plesneşte capul…

Dacă mă întorc în timp cu ani în urmă, oricât de mult, mă închipui la Curtea Miracolelor… Acolo… poate vreun cerşetor ar fi fost arestat şi mi-ar fi povestit… Dar nu! Oh! licăririle astea de imagini care-mi trec prin minte! Oh! să-mi fi povestit cerşetorul ceea ce văd!

Văd!.. Văd!… scara de piatră care duce acolo sus… acolo… vastul vestibul… apoi cabinetul unde lucră un om tânăr şi surâzător… apoi camera în care sunt… oh! Ia să vedem.. Cum stau?… Stau în picioare… lângă o femeie tânără… şi cineva dinaintea noastră lucrează… Cine este aceasta?… Văd!… e un pictor… ne face portretul… portretul meu… şi cel al tinerei femei… mama mea, mama mea!

Cuvântul *„mama mea”,* făcu, ca să spunem aşa, explozie în mintea lui Lanthenay în acelaşi timp în care ţâşni de pe buzele sale un strigăt răguşit discordant.

Cuvântul acesta făcu să cadă, pulverizând, toate obstacolele adunate de ani asupra memoriei.

Cuvântul, dacă putem spune astfel, dădu formă şi culoare profunzimilor amintirii. Şi cu cât Lanthenay îl repeta, cu atât peisajele evocate se îngrămădeau. După peisaje, interioarele… apoi cuvinte uitate, înmormântate, chipuri familiare, o întreaga viaţă care se ivea din adâncurile memoriei sale.

Dacă nimic nu s-ar fi schimbat în dispunerea palatului, el putea să traseze din nou cele mai neînsemnate detalii, de la marea sală de recepţie până la oficiu, de la camera unde se găsea patul său, un pătuţ în formă de barcă, cu perdele de muselina, până la grajdurile în care se ducea uneori să privească la cai, până şi corpul de gardă unde soldaţii îl lăsau să atingă imensele halebarde şi care îl luau în braţe…

Da! nu mai era nicio îndoială în mintea lui. Locuise la palat.

Prima sa copilărie se petrecuse aici. Aici se născuse!

Atunci, concluzia se arătă dinaintea lui, îngrozitoare, oribilă:

Aceea că era fiul marelui magistrat ! încerca mai întâi să se convingă că această concluzie nu era absolut riguroasă. Putea

să fie născut în palat, în momentul în care era locuit de altcineva.

Dar era bine ştiut că domnul conte de Monclar ocupase dintotdeauna palatul de când fusese învestit cu teribile funcţiuni de care se achita cu o atât de rece şi constantă cruzime.

Nu era mai puţin notoriu că Domnul de Monclar era mare magistrat de mai bine de treizeci de ani.

Lanthenay convins că era chiar fiul marelui magistrat, nu se gândi o clipă că faptul acesta putea să-l salveze.

Convingerea aceasta nu-i aducea decât o nouă suferinţă.

Îndârjirea lui Monclar îl ucisese pe Dolet. Iată, ce era preponderent în meditaţia sa. Era fiul asasinului lui Etienne Dolet!

Noaptea îşi urma cursul.

Un pic de calm revenea cu încetul în mintea tânărului.

Puternică emoţie pe care o încercase adineauri nu îi lăsă decât un soi de mirare profundă, şi spiritul său scânteia în faţa acestei lumini neaşteptate aşa cum ochii trec dintr-o dată de la întuneric la o lumină orbitoare.

Nu luase nici o hotărâre în ceea ce-l privea pe Monclar.

Nu era probabil să-l revadă, gândi el.

Trebuie să adăugăm că Lanthenay nu îşi ştia sfârşitul atât de aproape. Se aştepta să fie judecat şi nu cunoştea hotărârea pe care o luase marele magistrat.

Toată această parte a nopţii se scurse aşadar fără ca spiritul său să se fi oprit la condamnarea lui.

Faptul acesta nu-i apărea decât un lucru nedefinit şi îndepărtat.

Cugetă numai la faptul că-şi regăsise tatăl, şi că departe de a simţi o bucurie în aceasta, nu resimţea decât, un fel de oroare pe care nu reuşea s-o’domine.

În momentul acesta auzi zgomotul de zăvoare al temniţei

sale.

Venise cineva.

Un temnicer, fără îndoială…

Uşa se deschise.

Domnul de Monclar apăru.

....

Marele magistrat se sculase din fotoliul său zicând

— Trebuie să. Cobor să-l văd pe tânărul acesta!

În clipa aceea era ora patru dimineaţa. Se înfăşură în mantia sa, luă cu el un felinar, şi coborî în curte, apoi se îndreptă spre temniţe.

Există la parter un corp de gardă unde dormeau câţiva temniceri. Din sala aceasta începea scara care cobora la temniţe.

— Veniţi să-mi deschideţi uşa unde se află prizonierul, spuse Monclar.

Temnicerul căruia i se adresă luă cheile.

— Monseniorul coboară singur? întrebă el.

— Da, de ce întrebi asta? făcu cu asprime marele magistrat.

Omul tăcu încurcat. Căci era pentru el într-adevăr o mare îndrăzneală să-l întrebe pe marele magistrat, totuşi întrebarea îi era dictată de bune intenţii.

— Monseniorul are să mă ierte, îngăimă el.

Şi înainta cu stângăcie spre scări.

Monclar îl urmă şi coborî în linişte.

În josul scărilor era o pivniţă de formă rotundă!

În jurul acestei rotonde, cinci sau şase uşi masive întărite cu drugi de fier şi prevăzute cu zăvoare grele.

Erau uşile temniţelor.

Domnea acolo un aer greu, fetid şi rece.

Temnicerul se îndreptă către una dintre uşi.

Dar Monclar îl opri cu braţul.

— Tu mi-ai pus o întrebare acolo sus? întrebă el.

Întrebare foarte simplă şi căreia, în oricare alt moment,

contele de Monclar nu i-ar fi dat decât o atenţie neînsemnată

Dar se afla într-o stare de spirit astfel încât lucrurile cele mai nesemnificative căpătau o importanţă extraordinară.

— Da, monseniore, răspunse temnicerul tremurând.

— Repet-o…

— Întrucât monseniorul porunceşte!... Îl întrebăm pe monsenior dacă coboară singur în temniţa, prizonierului.

— Singur!… Ce vrei să spui tu prin asta?

— Doream să ştiu dacă monseniorul nu ar vrea să fie excortat de câteva gărzi…

— Aha! făcu Monclar, cu un surâs. Îţi era teamă pentru mine… Mulţumesc, viteazule!

— Că, monseniorul… făcu temnicerul cu îndrăzneală.

— Vorbeşte deschis, ţi-o poruncesc…

— Ei bine,. Monseniore,. Prizonierul a înnebunit!

— Nebun!… Nu mai spune!…

— Da monseniore, nebun! Cât se poate de nebun! Şi se spune… Că nebunii capătă, o forţă nemaipomenită… puteam aşadar să cred… puteam să presupun…

Monclar rămase un moment adâncit în gânduri…

— Şi cum ştii tu că omul acesta este nebun? întrebă el atunci. În ce constă nebunia lui? A strigat, a ameninţat.?…

— Nu monseniore…

— Atunci?...

— Atunci, uitaţi ce e, monseniore. Când sosise sau mai degrabă când fusese adus la palat, în clipă în care şareta se oprea în curte, şi-a revnit din leşin, a deschis ochii, a privit în jurul lui… soldaţii care îl înconjurau l-au văzut pălind ca şi cum ar fi primit o altă lovitură la cap la fel de tare ca aceea care îl adusese în starea asta!

— Spune odată!

— Ei bine, soldaţii l-au văzut pălind, şi l-au auzit spunând cu glas tare: *Înnebunesc!*… şi era clar că avea o înfăţişare tare ciudată, monseniore.

Monclar ridică din umeri…

— Dar asta nu-i totul, monseniore, făcu temnicerul care ţinea să arate stăpânului său că este perspicace şi poate cu aceeaşi ocazie să-şi pregătească avansarea:

— Ce mai e?

— Cea ce mi-a mai rămas de spus este şi mai curios, monseniore… După cum bine. Ştiţi, către sfârşitul zilei, am. Coborât să-l văd pe prizonier. Era ora la care trebuia să-i aduc de mâncare. Deci am luat bucata de pâine cuvenită şi cană cu apă şi am coborât.

Temnicerul era confuz.

Se complăcea în detalii fără importanţă pentru ceea ce avea să spună.

Pe timp de veghe sau în oricare altă ocazie, Monclar i-ar fi întors spatele.

Dar, acestor detalii, le dădea o importanţă aparte.

Ascultă aproape cu pasiune, ca şi cum temnicerul i-ar fi povestit o întâmplare uimitor de interesantă.

Atât de mult îl interesa încât viteazul temnicer, văzând atenţia cu care îl onoră, fu prins şi el de povestirea sa şi începu să gândească în sinea lui:

— Oho! să fie oare mult mai grav decât aş fi gândit la început?…

— Continuă! spuse Monclar pe un ton scurt.

— Îndată ajung şi acolo, monseniore. Aşadar iată-mă coborât. Pun cana într-un colţ, aproape de prizonier. Bun. Îi arăt pâinea. Bun. Îmi iau din nou felinarul şi dau să ies. Atunci, monseniore, iată că prizonierul, care nu dăduse atenţie nici pâinii nici cănii cu apă, ceea ce era deja un semn rău pentru un om care se părea fără îndoială că moare de foame şi de sete…

— Spune odată, imbecilule!…

— Iată aşadar că prizonierul începe să mă privească… cu priviri, atât de calde, atât de rugătoare, atât de pline de lacrimi, încât eu care nu mă las prea uşor înduioşat, m-am simţit

profund mişcat… Poate că nu este bine, monseniore, din partea unui temnicer…

— Nu, făcu cu blândeţe Monclar.

Şi rostise acest „nu” involuntar, fără să ştie.

Şi abia o spusese că fu uimit şi de faptul acesta.

Era el, el Monclar, el necruţătorul mare magistrat care spunea asta.

— Oh! monseniore! exclamă temnicerul, iată că dumneavoastră vorbiţi exact ca el… sau mai degrabă… este sunetul vocii care e la fel…

— Continuă! făcu cu glas înăbuşit marele magistrat.

— Atunci, îmi vorbeşte, îmi pune întrebări.

— O încercare de instigare la dezertare! gândi marele magistrat revenindu-i stăpânirea de sine. Ţi-a vorbit… Tu nu i-ai spus nimic, sper!…

— Iată, monseniore!… I-am răspuns dar n-am crezut că fac rău… Monseniorul va cântari fapta aceasta.

— Tu ştii totuşi că este interzis!

— Da monseniore…

— În sfârşit ce ţi-a spus el?… Ţi-a oferit bani… avere, cunosc toate astea!

— Ei bine nu, monseniore! Mai întâi am fost neîncrezător, după cum monseniorul poate să-şi dea seama. Dar am observat imediat că nenorocitul, departe de el gândul să fugă, îşi pierduse complet capul.

— Hai spune odată ce te-a făcut să crezi asta?

— A început să-mi pună întrebări… întrebări fără cap şi fără coadă… dacă existau într-adevăr doi ulmi la intrarea în grădina monseniorului, dacă aleea trandafirilor dădea chiar la o terasă de la marginea apei, în sfârşit, lucruri de astea care n-au nicio importanţă…

Asta-i tot? făcu Monclar. În mintea lui era limpede, că prizonierul căutase să aibe un plan al palatului în cazul unei evadări. Evadare imposibilă, o ştia bine!

— Dar spreanţa este atât de tenace în inima prizonierilor gândi el.

— E tot ce m-a întrebat, monseniore reluă temnicerul; dar în toate astea, vedeţi dumneavoastră, ceea ce a fost mai ciudat, este felul în care îmi vorbea, şi mai mult felul în care îmi primea răspunsurile. Când i-am spus că existau doi ulmi de fiecare parte a porţii din grădină, a părut în întregime rătăcit, ca şi cum îi anunţasem un eveniment extraordinar. Vedeţi că e nebun, monseniore… să mă duc după gărzi?…

— Nu se află în lanţuri?…

— Da, monseniore.

— Ei bine… lasă-ţi cheile aici şi. Felinarul şi pleacă. Temnicerul se retrase fără surprindere.

Era într-adevăr, un obicei al marelui magistrat să intre singur în celula prizonierilor; mai întâi că era mereu posibil ca un prizonier să aibe de făcut mărturisiri, şi în continuare că nu-i părea rău să arate subalternilor că nimic nu-i sperie.

În timpul acesta, cum temnicerul începea să urce scara, îl chemă cu un cuvânt.

— Apropo… făcu el.

— Monseniore? spuse temnicerul oprindu-se.

Monclar reflectă câteva momente. Apoi spuse:

— Nu nimic… Du-te.

De data asta temnicerul dispăru.

Chemându-l pe omul acesta, contele de Monclar se gândise pe dată la Gypsie, şi cuvântul care-i veni în minte fusese acesta:

Ia seama dacă nu cumva o anume ţigancă în vârstă care şi-a petrecut ziua sub streaşină în faţa palatului.. Se află tot acolo…

Apoi, aproape tot atât de brusc, consideră întrebarea inutilă.

De ce ca urmare a flecărelilor temnicerului, marele magistrat se dusese dintr-o dată cu gândul la Gypsie? De ce, acum, cele două figuri a ţigăncii şi a prizonierului erau unite în mintea lui?

Se producea în mintea lui Monclar o frământare care îl uimea. Dacă s-ar fi găsit cineva în apropierea lui în acest moment l-ar fi

auzit murmurând:
— Pentru ce Gypsie era atât de înverşunată faţă de moartea acestui om? Căci iată adevărul ieşit la lumină! Ea vrea să-l vadă murind… Scena ei de ieri nu este decât comedie…
Lăsase felinarul jos, acolo unde îl pusese temnicerul.
Cu braţele încrucişate, cu bărbia într-o mână, cu privirile în mod straniu aţintite pe uşa temniţei, lui Lanthernay era adâncit în gânduri.
Murmură încă ceva:
— De ce omul acesta a cerut asemenea detalii despre palat?… Poate nu pentru a evada. E prea inteligent ca să nu-şi dea seama imediat despre imposibilitatea evadării…
A fost un sfert de oră lung de linişte apăsătoare, timp în care gândurile lui Monclar evoluară, se rostogoliră asemeni norilor în furtună, şi în sfârşit, cugetarea duse la această întrebare *nouă* care îi dădu fiori marelui Magistrat...
— Dar, de fapt, cum, de cunoştea asemenea detalii? Atunci, cu calm, luă felinarul, trase zăvoarele, deschise uşa şi pătrunse în temniţa lui Lanthenay…
Noi ne-am străduit să schiţăm atât de exact pe cât ne-a fost cu putinţă starea de spirit a lui Lanthenay.
Am încercat în continuare să reconstituim şirul gândurilor contelui de Monclar.
Şi acum iată cei doi oameni unul în faţa celuilalt!…
Ce are să iasă din şocul celor două conştinţe?
Intrând în temniţa, Monclar, îndreptă fascicolul de lumină a felinarului său spre chipul lui Lanthenay şi îl privi, am putea spune îl studie cu o asemenea aviditate încât inima îi pulsa cu putere.
Erau ani de zile de când inima marelui magistrat nu bătuse atât de violent.
În timpul acesta, Lanthenay, îl examină cu ardoare.
Întâia sa privire a fost una de ură absolută, de ură de moarte de ură dezlănţuită.

Si primul său cuvânt a fost:

— Asasin!

Apoi numaidecât, se îngrozi cu totul de cuvântul pe care îl rosti aproape fără voia lui. Se înspăimântă simţind că privirea sa, cu toată împotrivirea lui, nu putea să susţină cu aceeaşi intensitate ura ce se străduia să o arate că privirile i se împăijeneau, ochii i se umezeau! că pieptul îi tresaltă! că mâinile sale, se întindeau cu o mişcare nedefinită !... Şi că el se legăna pe picioare ca şi cum ar fi fost gata să cadă în genunchi! ...

Monclar aşezase felinarul pe podea şi înainta cu doi paşi.. Nu auzise cuvântul „asasin”.

Se apropie, şi cu o voce înăbuşită în care se simţea un munte de spaimă, întrebă:

— Întrebările pe care le-aţi pus temnicerului... adineauri... Se opri, neîndrăznind, neştiind *ce urma* să spună.

— Groază şi nebunie! gândea Lanthenay. Nu Visez.! Simt că mi se întunecă mintea... Cum! *Tatăl meu. E aici!* Tatăl meu!... Tatăl meu care vine să constate dacă sunt bun de aruncat în mâinile călăului?

Tatăl meu!...

Izbucni într-un hohot de plâns.

— Plângeţi! făcu Monclar cu o voce a cărui gingăşie îl înspăimânta.

— Vai! ce se întâmplă oare?

Venise să-şi facă datoria de mare magistrat! Venise să-i smulgă unui prizonier, înainte de a-l conduce la ştreang, ultimele mărturisiri, informaţii asupra complicilor săi!...

Şi se trezea tulburat de plânsetul acesta!

El!..., El!...

Respirând din greu, chinuit, distrus de un sentiment fără nume *întrucât sentimentul acesta nu se asemăna cu nimic, concret şi normal,* contele de Monclar reluă:

— Întrebările... întrebările puse temnicerului... spuneţi... vreţi

să mi le puneţi… mie!…

Lanthenay rămase tăcut preţ de un minut.

Nu pentru că n-ar şti ***ce*** să spună…

Dar ar fi vrut să spună atâtea dintr-o dată!… în sfârşit grăi:

— Să vă întreb pe dumneavoastră!… oh!… acestea sunt întrebări… E o descriere pe care vreau s-o fac!…

— O descriere! gâfâi Monclar.

Acolo sus… o cameră… o cameră mare, frumoasă, cu tapiserii vechi… Una dintre tapiserii reprezintă pe cei patru fii ai lui Aymon… O alta îl reprezintă pe Roland şi sabia lui vitează… Celelalte două… Ah!… celelalte două… nu mai ştiu…

Hipnotizat, livid, scuturat de un tremurat nervos, cu fruntea lac de sudoare, Monclar asculta.

Sorbea cuvintele acestea.

Nu asculta numai cu urechile, asculta cu ochii, asculta cu toată fiinţa sa…

Lanthenay continua:

— Există fotolii mari de lemn negru pe braţele cărora sunt sculptate înflorituri şi pe spătare au un ecuson… Ecusonul… nu… nu mai ştiu…

— Apoi! Apoi! horcai Monclar clătinându-se.

— Două ferestre… se deschid spre o grădină vastă… ele sunt deschise… soarele intră în valuri, cu parfumuri de trandafiri… căci în grădină se află o întreagă alee mărginită de trandafiri…

— Apoi!… apoi!

— Unul din fotolii a fost tras în apropiere de cea de-a doua fereastră; foarte aproape… zic bine… da, a doua fereastră… când se intră prin cabinet… în spatele fotoliului cade perdeaua ferestrei… o podea de mătase broşată… în fotoliu e aşezată o femeie… oh! e tânără, atât de frumoasă… atât de veselă… un pictor se află acolo şi pictează un portret… A intrat un bărbat… a sărutat-o pe frunte pe tânăra femeie… şi ea!… ea l-a privit cu dragoste… apoi bărbatul a examinat munca pictorului… i-a adus elogii cu un surâs pe chip… apoi a intrat în cabinetul său… după

ce a bătut uşor cu palma obrajii copilului… Şi copilul… şi copilul s-a sprijinit de mama lui… şi copilul… ah!… surâse din toată inima… este fericit… mai fericit ca niciodată, mai fericit decât ar fi fost… vreodată!…

Căci acum nu-l mai are decât pe tatăl său… Şi pe atunci… avea o mamă… mama mea!

— Fiule!

Cuvântul acesta rostit cu mare greutate, ca un suflu, de pe buzele tumefiate ale lui Monclar… Voi să înainteze, clătinându-se, îmbătat, delirând… Dar, la primul pas, căzu la pământ, palid, neânsufleţit… dar cu chipul transfigurat, cu gura destinsă de un surâs de extaz!…

Lanthenay făcu un efort supraomenesc pentru a înainta mai mult decât îi permitea lungimea lanţurilor. Gemea ca un copil care plânge. Şi repetă, în neştire:

— Tatăl meu… tatăl meu…

Şi întinzându-se, făcând să-i sângereze încheieturile mâinilor, reuşi să-l apuce pe Monclar şi cu încetineală, cu un sirgăt răguşit, îl trase spre el, şi îl puse pe genunchii săi, îl învălui cu braţele sale împovărate de lanţuri, şi o ploaie caldă de lacrimi îl trezi pe marele magistrat!…

— Tată!… Tată!…

— Copilul meu!… Fiule!…

Timp de zece minute, nu se auzi în temniţa întunecoasă decât sublimul concert al gemetelor lor, al cuvintelor, gângăvite, incoerente, fără expresie umană…

Şi doar cuvintele acestea, repetate cu beţia, cu încântarea extaziată a celor două mângâieri în oare se revărsau comorile de tandreţe refulată, acumulată, exasperată timp de un sfert de secol.

— Fiule!… Copilul meu!…

— Tată!… Tată!…

Monclar îşi privea fiul cum ar fi privit la un fenomen miraculos. Curios e că: nu era mirat de întâlnire; abia s-ar fi putut spune că

simţea o bucurie, dar o bucurie vecină cu nebunia. Dacă comparaţia n-ar fi brutală, cu toată exactitatea ei, am spune că încerca o senzaţie analoagă cu aceea a unui om care ar fi postit timp îndelungat, care ar fi pe jumătate mort de foame, şi care, dintr-o dată, ar putea să-şi potolească foamea…

Tot aşa căuta să se potolească inima marelui magistrat.

— Lasă-mă să te privesc, murmură el. Ai acelaşi surâs luminos şi vesel. Asta trebuia să se întâmple. Înţelegi tu!… Ştiam că trăieşti… M-am gândit atât de mult la tine.. Şi tu, te-ai gândit uneori la mine? Ce mare şi ce puternic eşti! De necrezut… Cine te-a crescut… hai! Vreau să-i cunosc… pe oamenii de treabă, care te-au crescut... Ba da! Vreau să-i îmbogăţesc…

Lanthenay răspunse involuntar:

— O nomadă de la Curtea Miracolelor… O cheamă Gypsie…

— Gypsie! răcni marele magistrat.

Ţâşni în picioare, şir fără să se gândească la fiul său că-l lăsa în lanţuri, se năpusti în afara temniţei, urcă scările din câteva salturi, traversă ca o furtună corpul de gardă şi curtea……

O lumină orbitoare se făcea în mintea sa.

Înţelesese în sfârşit drama vieţii sale!

— Gypsie, mormăi el. Oh! numai să fie tot în locul acela!

Da! Se afla tot acolo!…

În stradă, sub aceeaşi streaşină, în nedefinita lumină a zorilor cenuşii şi triste, zări silueta mereu nemişcată a ţigăncii.

Într-o clipă se năpusti asupra ei.

O înşfăca violent de braţ, o târî fără să spună un cuvânt.

În curând fură în cabinetul lui.

— Aşadar, ţigancă vrei să asişti la condamnarea lui Lanthenay?

Gypsie tresări. Vocea schimbată a marelui magistrat, felul în care a venit s-o caute, s-o târască, uimitoarea întrebare, totul îi spunea că era ameninţată de-o nenorocire.

— Monseniore, spuse ea, cu politeţe, tot vă mai cer graţierea

lui…

— Graţierea lui! E prea târziu! Mi-a scăpat!

— A evadat! bombăni ţiganca blestemând înăbuşit.

— Mai ceva decât evadarea! A murit!

Gypsie înţelese chiar de atunci, sau crezu că înţelege atitudinea marelui magistrat.

— Mort! repetă ea. Mort… cum?

— S-a omorât! Îţi spun că mi-a scăpat!

— Sunteţi sigur că a murit?

— E mort, îţi spun! făcu Monclar pălind.

— Şi nu mai putea fi salvat?

— Deloc! Medicii au încercat orice…

Gypsie izbucni într-un. Râs macabru. Îndârjită… se apropie de Monclar.

— Râvneam, făcu ea, cu o voce stridentă, râvneam la o altă razbunare…

— Ce vrei să spui, bătrână nebună?

Ea îi cuprinse mâna lui Monclar, şi o scutură cu violentă.

— Nu sunt nebună! continuă ea. Spuneţi aşadar că e mort, monseniore?

Monclar dădu din cap în semn că da.

— A murit în temniţele dumneavoastră?

— Da! în temniţele mele.

— Arestat de dumneavoastră?

— De mine!

— Ah! Deci dumneavoastră l-aţi omorât ! Dumneavoastră!

— Da! eu!

— Ei bine, mizerabile! să ştii dară! Tânărul!… Lanthenay! Aveai un fiu! Aveai o soţie!… Am venit să-ţi cer să cruţi trup din trupul meu! Şi te-ai arătat necrutător! Fiul tă**u! P**e fiul tău l-am furat! Auzi tu? Eu! eu l-am crescut! Eu am făcut din el un cerşetor! Eu l-am învrăjbit împotriva ta! Şi fiul tău, mare magistrat, este Lanthenay…

Du-te să-l îmbrăţişezi şi să-i plângi cadavrul!

— Vrăjitoare a iadului! Ai pierdut ocazia să te răzbuni! Mori de turbare pecum era să mor eu de, durere… E în viaţă! Va trăi!

Gypsie căscă ochii mari…

Voi să dea un ţipăt…

Dar nu avu timp.

Căzu pe spate, dintr-o dată, înţepenită…

Fără să-i mai dea atenţie Monclar se avântă spre temniţei.

Ţiganca rămase leşinată câteva minute.

Revenindu-şi în fire aruncă o privire cumplită în jurul ei şi **se** ridică.

Nu ţipă, nu spuse un cuvânt.

Legănându-se ***pe*** picioare, se îndreptă spre poartă… Era prizonieră?

Nu! poarta era deschisă.

Coborî, traversă curtea, şi cum fusese văzută intrând cu marele magistrat, cum nici un ordin nu fusese dat împotriva ei, fu lăsată să treacă fără dificultate.

În stradă, Gypsie respiră cu nesaţ.

Îşi întoarse privirea către palat, asupra căruia aţinti o privire de ură.

Pumnul i se ridică ameninţător.

Murmură:

— Nu e totul pierdut!

Apoi se afundă în Paris.

XVII STĂPÂNUL CEL MARE

Contele de Monclar coborâse din nou în grabă în temniţa Jui Lanthenay, repetând cu o încăpăţânare în care exista cu

siguranţă un început de demenţă:
— Gata cu îndoielile e chiar fiul meu! Acum plângea.
Se aruncă asupra lui Lanthenay, îl cuprinse în braţe şi îi spuse:
— Vino!
Lanthenay îi arătă lanţurile.
Un hohot de plâns izbucni din gâtlejul lui Monclar, se lovi cu pumnul închis peste frunte.
— Nebun ce sunt! Mi-am pus fiul în lanţuri! Şi nici măcar nu m-am gândit să i le scot.
Se urcă din nou spre corpul de gardă, luă cheile lacătelor, coborî din câteva salturi. Toate astea au însemnat pentru Monclar o treabă de câteva secunde.
Atunci, încercă să deschidă lacătele.
Mâna lui tremura prea tare.
— Ai puţină răbdare, ai puţină răbdare, broasca lacătului este ruginită…
Vorbea aşa fără să ştie prea bine de ce o făcea, poate ca sa se convingă că nu visa.
Şi Lanthenay însuşi deschise cele două lacăte enorme. Lanţurile se prăbuşiră cu mare zgomot, încât doi temniceri în grabă mare şi apărură în uşa temniţei.
— Cine v-a chemat? bombăni el.
Temnicerii înspăimântaţi, îngroziţi, dispărură. Atunci Monclar se întoarse spre Lanthenay. Îi cuprinse mâinile.
— Bietele tale mâini… Ai suferit mult, spune?
— Nu tată, nu-i nimic…
— Şi încheieturile mâinilor! Oh! învineţite! lovite!… Oh!… blestematele astea de lanţuri…
— Să nu ne mai gândim la asta, tată…
— Tată!… Ah! ce minunat să te auzi chemat astfel! Sunt mai mult de douăzeci de ani de când nu m-a m-ai strigat nimeni aşa! Şi cum mai aşteptam! cum mai încercam să-mi imaginez vocea ta!

— Biet tată!…

— Acum, hai spune-mi… te gândeai la tatăl tău? Încercai să-ţi aduci aminte, spune? Cât a trebuit să suferi… Ţinea În mâinile sale mâinile lui Lanthenay şi le frământa cu strângerile sale.

— Da, am suferit, spuse Lanthenay. Şi pentru faptul că nu reuşeam să-mi aduc aminte…

— Vino… Nu… Să mai rămânem încă aici… Aici mi-am regăsit fiul! Fiul meu… Doamne! Destul am plâns… Aşadar, n-ai fi izbutit…

— Uneori, frânturi de imagini îmi treceau prn minte… mi se părea că dacă aş fi putut găsi capătul firului, aş fi descurcat iţele amintirilor mele… Este ceea ce mi s-a întâmplat când am intrat în curtea palatului…

— Bineînţeles! Ai fi recunoscut cu siguranţă că bătrânul tău tată se afla aici!… Dar cât de corect te exprimi! Vorbeşti cu eleganţă… cu dezinvoltură…

— E o moştenire părintească.

— Nu, nu… sigur… s-ar spune că ai fi fost şcolit. Cine te-a instruit? Ce om venerabil şi deosebit de cumsecade a luat în grijă educaţia ta?… căci nu oribila vrăjitoare…

Lanthenay deveni livid, veselia sa încetă dintr-o dată. Fu cât pe aci să pronunţe numele lui Dolet, dar pentru fiinţa asta generoasă păstra toate durerile… Dealtminteri, Monclar prins de volubilitatea febrilă ce se remarcă în cuvintele şi gesturile sale de când se afla în temniţă, exclamă:

— Ce nebun sunt! Te ţin aici, în temniţa asta infectă… Şi tu poate că eşti înfometat… Vino, vino… am să comand că ţi se pregătească o masă pe cinste.

Îl apuca pe Lanthenay de braţ şi-l trase după el.

În clipa asta, apăru în faţa uşii temniţei o umbră.

Şi vocea lui Loyola bombăni:

— Ei bine! Ce înseamnă asta? Marele magistrat ajută la evadarea unui prizonier? Aţi înnebunit, conte de Monclar?…

Da, erau vorbele lui Loyola.
Ora condamnării lui Lanthenay se apropia, şi reverendul venea să-i ofere prizonierului alinările serviciului religios, cărora ţinea să le acorde o importanţă deosebită.
Căci nu s-ar fi deranjat pentru alţi condamnaţi chiar de ar fi fost în cauză nobili distinşi.
Însă Lanthenay îl înfruntase cu o îndrăzneală care îl surprinsese. Lanthenay îl lezase foarte grav, pe el. Care se credea de neînvins în mânuirea săbiei.
De aici, izvora ură care se dezlănţuise împotriva lui Lanthenay.
Poate căi îl ură mai mult decât îl urâse pe Dolet.
În zori, Ignace de Loyola plecase în grabă mare din mănăstirea unde se refugiase de la păţania sa din „Bârlogul Ploşniţelor”, şi luase drumul palatului marelui magistrat.
Nu numai că voia să ia parte la spânzurarea lui Lanthenay, cât mai ales să-l întâlnească înainte de execuţie, aşa cum îl anunţase pe Monclar.
Aiungând la palatul marelui magistrat, Loyola văzu gărzile şi slugile adunate în curte care, discutau cu însufleţire.
De îndată ce apăru el, discuţiile încetară, şi toţi aceşti oameni luară o înfăţişare umilă şi slugarnică proprie lacheilor care se treziră deodată în prezenţa Stăpânului.
Ordinul dai de Monclar însuşi de a da ascultare, în orice ocazie călugărului, respectul deosebit pe care marele magistrat i-l arătase, grijă de a-l însoţi el însuşi până la poartă, şi multe asemenea indicii contribuiseră în ochii slugilor la preţuirea în mod deosebit a lui Loyola. Cu simţul special pe care îl au servitorii, ei ghiciră în persoană lui pe omul de temut, mult mai sus pus decât contele de Monclar, în faţa căruia tremurau curtea şi oraşul, şi de care se temeau şi ei.
Loyola, observase dintr-o privire că se întâmplase ceva ciudat. Se îndreptă către sergentul care comanda postul de pază.

— Ce se petrece, viteazule? întrebă el.

— Părinte, făcu soldatul pe un ton încurcat, nimic chiar atât de grav..

— Unde este domnul conte de Monclar?

— Tocmai… discutam despre dânsul… Monseniorul marele magistrat se află jos la temniţe, stând de vorbă cu un prizonier…

— Cu Lanthenay?

— Chiar cu el, prea cucernice.

— Ei bine, ce-i atât de extraordinar in asta? Sergentul tăcu, neîndrăznind să repete ceea ce bănuiau gărzile şi slugile.

Şi ceea ce vorbeau între ei, era că marele magistrat înnebunise din senin. Însufleţirea ciudată cu care umblă încoace şi-n colo, felul în care o târâse pe Gypsie, ameninţarea neobişnuită care o rostise faţă de cei doi temniceri ce alergaseră auzind zgomot de lanţuri, toate astea erau de ajuns pentru a tulbura minţile acestor oameni despre cel pe care îl ştiuseră mereu rezervat şi glacial, care abia catadixea să scoată un cuvânt, schiţând arareori un gest…

— Conduceţi-mă la domnul mare magistrat, făcu dintr-o dată Loyola…

— Îndată, prea cucernice, spune sergentul care era curios să afle ceea ce se petrecea în temniţa lui Lanthenay

Dar speranţa îi fu înşelată.

Căci, la ultima treaptă, călugărul reverend îi făcu semn să plece.

Loyola se opri la ultima treaptă de jos a scării, nemişcat, ciulind urechea la intrarea în temniţa rămasă deschisă şi slab luminată de felinarele lui Monclar…

Şi când auzise ceea ce-şi spuneau tatăl şi fiul, când înţelesese că Lanthenay îi scăpa, călugărul surâse cu o ură înspăimântătoare.

Şi din fostul cavaler, abilul mânuitor de arme, nu mai rămăsese decât sumbrul visător de despotisme supraomeneşti,

stoicul şi sinistrul teoretician care născocise că scopul scuză mijloacele…

Cu un mers lent, urcă la corpul de gardă, arătă un înscris sergentului, îi dădu ordine rapide şi clare… Apoi, cu acelaşi surâs, coborî spre temniţe.

Auzind vocea lui Loyola, Lanthenay tresări de spaimă, fruntea i se brobonea de sudoare şi, involuntar, pipăi locul unde îşi ţinea pumnalul pe care acum nu-l mai avea.

Dar Menclar izbucnise într-un strigăt de veselie.

— Părinte! exclamă el înaintând spre călugăr, ce o să vă mai bucuraţi de fericirea care mă copleşeşte! Ah! fiţi binecuvântat de o sută de ori!… căci nu mă îndoiesc, că prin mijlocirea rugilor dumneavoastră…

— Conte de Monclar, îl întrerupse cu asprime Loyola, aţi înnebunit de-a binelea! Cum, tocmai dumneavoastră îi eliberaţi pe răzvrătiţi! Căci omul acesta, o ştiţi foart bine, este răzvrătit, trădător de rege şi de Dumnezeu; a încercat să-l asasineze pe Majestatea Sa chiar în palatul său la Luvru!

Şi vai de oricare din supuşii regatului care ar ezita să-l aresteze! Vai de oricare dintre servitorii regelui care ar ezita să vă aresteze chiar pe dumneavoastră, dacă vă faceţi complicele ereticului, răzvrătitului, convins de faptele sale inadmisibile precum atentatul împotriva Majestăţii Sale.

— Părinte, spuse Monclar uluit, uitaţi, mi se pare… Am să vă explic pe scurt…

Gărzi! tună Loyola, în numele regelui pe care îl reprezint aici, în numele Bisericii a cărui împuternicit sunt, faceţi-vă datoria!

Loyola dispăru.

Pivniţa era înţesată de gărzi.

Monclar strigă înnebunit:

— Mizerbililor! cutezaţi să ridicaţi mâna asupra stăpânului vostru.

— Sergent! mârâi Loyola, dacă ţineţi la viaţa dumneavoastră,

supuneţi-vă!

Gărzile, care ezitaseră pentru o clipă, se aruncară atunci asupra lui Monclar. Într-o secundă, fu smuls din temniţa a cărui uşă fu închisă cu violenţă în faţa lui Lanthenay, în clipa în care acesta se năpusti pentru a-i veni în ajutor marelui magistrat.

— Ajutor! urlă Mondar. Ajutor! Laşilor! Mizerabili! Copilul meu! îmi fură copilul!

Voi să se năpustească asupra uşii. Loyola făcu un semn.

Marele magistrat fu înşfăcat, luat pe sus…

Voi să implore să plângă… El care arestase atâta lume şi pe care lacrimile nu-l emoţionase niciodata!

Dar nu mai avea glas, o ceaţă îi treeu pe dinaintea ochilor, şi îşi pierdu cunoştinţa.

Când Monclar îşi reveni în fire, se trezi în cabinetul său, aşezat în fotoliu.

O lumină palidă pătrundea prin fereastră.

Îşi trecu mâinile peste frunte, cu senzaţia clară că avusese un coşmar..

Da! aşa s-a întâmplat!

Ţiganca… coborâtul la temniţe… cuvintele lui Lanthenay… sosirea lui Loyola… toate astea n-au fost decât un vis… un vis îngrozitor!…

Moţăia la masa lui de lucru.

Privirile sale dădură peste redactarea pe care o începuse:

„Sire,

„Am onoarea de a aduse la cunoştinţa Majestăţii Voastre amănuntul împrejurărilor care au însoţit condamnarea şi moartea ereticului Etienne Dolet şi o rog să bine..:

Era tot ceea ce scrisese în raportul său.

Îşi sprijini capul între mâini, puse coatele pe masă.

Focul se stingea în şemineu.

Monclar era cuprins de tremurat.

Dar nu luă în seamă faptul acesta.

— Ia să vedem, murmură el, cu sprâncenele încruntate de un efort de concentrare, nu sunt nebun nu-i aşa?… Sunt în toate minţile?… Asta-i chiar masa mea… biroul meu, uite şi raportul pe care îl începusem… am în faţa mea chiar fraza pe care voiam s-o scriu… pe care aş putea s-o termin… sunt pe deplin lucid… Ce mi s-a întâmplat?…

Mintea lui era încordată peste măsură.

I se părea că dacă ar face un singur gest, pereţii palatului urmau să se prăbuşească asupra lui…

Îşi reluă monologul lamentabil:

— Să procedăm cu metodă… să nu lăsăm mintea să o ia razna… Am fost lovit de o imensă nenorocire, ştiu astă… în două rânduri am simţit tulburătoarea, spaimă care mă gâtuia, golul din stomac, senzaţia mâinii de fier înclestându-se pe inima mea… Ştiu!… Prima oară când mi-a fost furat copilul… a doua oară, când ea muri în braţele mele… De ***und***e vine nenorocirea? Ce catastrofă s-a mai abătut asupra mea?… Să ne străduim să reconstituim întâmplările nopţii… Aşadar: ieri reverendul Loyola… cel care este acum stăpânul meu… mai important decât regele *(În vreme ce pronunţa aceste cuvinte fu scuturat de un tremur prelung)* a venit… Mi-a spus că voia, ca înainte de condamnare, să coboare în temniţă să-l interogheze pe prizonier… Care prizonier?… *(Oricât se strădui Monclar nu izbuti să rostească numele care îi stătea pe limbă)…* Chiar aşa.:. Apoi am cinat… am dat ordine… m-am instalat în cabinet, chiar aici… voiam să lucrez… n-am putut… de ce?… A! da, din cauza ţigăncii care stătea în faţa porţii palatului… am dormit am cugetat?

Îmi amintesc de tulburarea stranie care mă frământa… atitudinea ţigăncii era cauza gândurilor, care mă uluiau… Apoi… îmi amintesc, că era ora patru dimineaţa… asta e… am coborât în temniţă… am coborât acolo!… Şi l-am văzu?… pe el! i-am vorbit!…

Ultimele cuvinte reuşiseră să risipească vălul care se

aşternuse asupra minţii lui Monclar…

Se ridică în picioare, izbucnind într-un strigăt teribil care se termină cu un hohot de plâns care imploră:

— Copilul!… redaţi-mi copilul! îndurare, domnilor… e fiul meu!…

— E un răzvrătit! spuse o voce aspră.

Monplar îşi întoarse privirile spre cel care vorbea.

Într-un colţ al cabinetului său, stând în picioare, cu braţele încrucişate în sutana de călugăr, îl zări pe Loyola care îl săgeta cu o privire împietrită.

— Dumneavoastră! bombăni marele magistrat, în timp ce făcea doi paşi spre călugăr.

— Eu, conte de Monclar!

— Dumneavoastră!… chiar dumneavoastră… mi-aţi smuls inima! Mi-ăţi furat fiul! om hain la suflet! impostor oribil… Dumneavoastră omul pe care l-am urât din instinct încă din prima clipă! În faţa căruia m-am înclinat tremur***ând, î***nspăimântat de formidabila voastră putere!… Ei bine, să ne răfuim!…

— Îmi provocaţi milă, spuse cu o voce tărăgănată Loyola.

Şi Monclar se îndreptă spre el.

— Încă un pas, şi vă leg, şi vă bag într-una din temniţele voastre, şi orice speranţă de a vă revedea fiul va fi pe veci pierdută…

Monclar se opri.

Îi tremurau genunchii, îşi împreună mâinile, ochii îi ardeau de lacrimi fierbinţi, şi vocea sa, slabă şi gângăvită precum vocea unui copil, rosti:.

— Nu, venerabile părinte… iertare! Ah! Spune-ţi-mi numai că pot spera să-l revăd! Spuneţi-mi că nu va muri!…

— Mai întâi cer să mi se dea ascultare! bombăni călugărul. Aşezaţi-vă! *(Monclar se supuse).* Aşa! acum, aflaţi câteva amănunte: mai întâi, că în spatele fiecărei uşi se află zece gărzi înarmate care vor da buzna la chemarea mea…

Sunteţi hotărât să mă ascultaţi fără să încercaţi vreun gest violent inutil?

— Da, părinte, se bâlbâi Monclar!

— Bine! acum, aflaţi că am prezentat şefului gărzilor voastre înscrisul pe care aţi binevoit să mi-l daţi din ziua în care v-aţi înrolat în ordinul nostru.

Monclar fremăta.

— Actul acesta, după cum ştiţi, semnat de dumneavoastră, sigilat cu sigiliul dumneavoastră, ordonă: oricărui agent de pază, gardian, temnicer de la oricare din închisori, şi în general slujbaş al autorităţilor să-mi dea ascultare în orice împrejurare, oricare ar fi ordinul pe care vreau să-l dau, şi cei ce nu se supun, sunt pedepsiţi cu ştreangul.

Marele magistral, consternat, îl privea pe călugăr aşa cum se spune despre unele păsări care nu-şi pot lua privirea de la şarpele care le hipnotizează.

Foarte calm, Loyola continuă:

— De asemenea vă reamintesc, doar ca să vâ reîmprospătez memoria, că sunteţi legat de Ordinul lui Iisus printr-un legământ categoric, cu forme în regulă semnat şi parafat, act prin care juraţi supunere deplină, fără împotrivire prin vorbe sau prin fapte stăpânului absolut al Ordinului, fie şi împotriva prietenilor, fie şi împotriva familiei voastre, a regatului, a regelui vostru! Ar fi de ajuns pe de o parte, să dau un ordin să fiţi arestat şi asta în virtutea propriei voastre porunci; pe de altă parte, să trimit regelui Franţei angajamentul prin care juraţi să-i trădati interesele dacă interesul superior al Ordinului o pretinde. Vă încredinţez, domnule mare magistrat, grijă de a trage concluzii.

Chiar de ar fi ascultat contele Monclar propria sentinţă de condamnare la moarte şi tot n-ar fi fost mai înspăimântat ca acum. Cuprins de un tremurat nervos, îl asculta pe Loyola, şi clătinările sale din cap păreau a-l aproba.

Loyola se apropie atunci de marele magistrat.

Înţelese că îl ţinea sub dominaţia sa.

Vocea sa, la început calmă, căpătă asprimea de care se folosea în anumite ocazii.

— Ce sunteţi dumneavoastră în mâinile mele? O biată unealtă. Nu trebuie să aveţi nici păreri personale, nici sentimente de iubire sau ură care să nu fie în folosul Ordinului lui Iisus căruia îi aparţineţi. Să fac un semn, să pronunţ un cuvânt, şi sunteţi pe dată înlăturat din înalta şi strălucitoarea siuaţie pe care o deţineţi. Potrivit capriciului meu. Sunteţi un nobil puternic temut de oricine, sau un criminal pe care îl aşteaptă ştreangul…

Fiţi aşadar ascultător, oştean al lui Iisus; fiţi supus, nu vă împotriviţi! Nici vorbele nici faptele voastre nu trebuie să se ridice împotriva poruncii stăpânului vostru.

Nu uitaţi vreodată: sunteţi în mâinile mele *perinde ac cadaver!*[5]

Lui Monclar îi scăpă un geamăt ca şi cum într-adevăr ar fi avut senzaţia că nu mai însemna decât un cadavru, un lucra fără viaţă de care stăpânul suprem al Ordinului lui Iisus se folosea după bunul său plac.

Loyola se aşeză.

O schimbare neaşteptată se petrecu în înfăţişarea sa care deveni părintească, binevoitoare. Reluă cu blândeţe:

— Acum că aţi revenit la calea supunerii absolute, singura care duce la Domnul, acum fiule, spuneţi-mi ce aveţi pe suflet…

Monclar voi să vorbească, o întreagă pledoarie îi stătea pe limbă; nu putu decât să izbucnească în hohote de plâns îngăimând:

— E fiul meu!… Oh! ştiţi doar… fiul după care am plâns atâta… fiul acesta… e el! Înduraţi-vă de fiul meu… Disperarea m-a aruncat la picioarele dumneavoastră… Durerea a făcut din mine sclavul vostru… Şi acum când l-am regăsit.. Ce vă pasă că-mi iubesc fiul?… Mă va împiedica asta să vă fiu şervitor fidel?… O părinte… lăsa-ţi-mi…

---

[5] N.A. – Precum un cadavru

— Rătăciţi din nou spre un sentiment care nu poate decât să vă îndepărteze de Iisus…

— Iisus!… Ce înseamnă aşadar Dumnezeul acesta groaznic care îi împiedică pe taţi să-şi iubească fiii!… E posibil aşa ceva?…

Nu-i posibil… Minţiţi!…

— Mă aşteptam la aşa ceva: revolta naşte blasfemie… Adio dar!

Loyola se ridică. Monclar căzu în genunchi.

— Îndurare! răcni el; iertare pentru el… şi faceţi din mine ce doriţi…

— Nu există iertare pentru un criminal!

— E fiul meu!…

— Nu există iertare pentru, cine se răzvrăteşte!

— E copilul meu!…

— Nu există îndurare pentru cine loveşte un oştean al lui Hristos!

— E copilul meu! urlă Monclar rămas în genunchi frământându-şi mâinile.

— Vă înşelaţi! Nu aveţi fiu… Sau mai degrabă, fiul vostru, este totodată tatăl vostru, mama, familia, totul este Societatea lui Iisus… Omul despre care vorbiţi nu vă este nimic î

— Groaznic! E groaznic să torturaţi astfel o inimă!

— Alegeţi, domnule de Monclar; supuneţi-vă sau răzvrătiţi-vă pe faţă. În primul caz Lanthenay trebuie să moară; în al doilea caz, ştiu ce-mi rămâne de făcut…

— Nu mă supun! răcni Monclar. Şi tu, călugăr al iadului, tu n-ai să ieşi viu de aici!

Vorbind astfel, marele magistrat ţâşni în picioare şi se aşeză între uşă şi Loyola.

Acesta, la fel de iute, se postă în spatele biroului.

Atunci Monclar izbucni în râs.

— Eşti la mâna mea! spuse el.

Loyola ridică din umeri.

— De ajuns mormăi marele magistrat. N-ai decât să ridici din umeri cât vei dori, vei muri; te urăsc; urăsc religia ta; pe Dumnezeul tău, Ordinul tău josnic, teoriile tale monstruoase. Nu însemni în ochii mei decât ceea ce are mai oribil şi mai abject abuzul de forţă. Ah! vrei să-mi ucizi fiul!...

Ei bine, ai să vezi de ce e în stare un tată!

Loyola se crezu pierdut.

Monclar înainta spre el.

Părea că e în pragul nebuniei, încercă să-l oprească.

— Vă previn, spuse el, că dacă nu părăsesc locul acesta într-o oră, un călăreţ va pleca pentru a-i înmâna regelui angajamentul pe care vi l-aţi luat de a-l spiona mereu şi de a-l trăda la nevoie.

— Eşti nebun! bombăni Monclar. Ce-mi pasă dacă mă spânzură sau dacă mi se taie capul, atâta timp cât fiul meu e salvat!... Pe legea mea, călugării ăştia sunt glumeţi! Caraghioşi! Credeţi că totul vă este permis, şi născociţi torturi noi pentru inima taţilor! Credeţi că nu se suferă îndeajuns din cauza voastră! Socotiţi că n-aţi adunat destulă impostură, n-aţi făcut să se verse destul sânge nevinovat, n-aţi provocat destulă ruină! Vă mai rebuie să pătrundeţi cu forţa în conştiinţele oamenilor, să secaţi în ei izvorul oricărei bucurii! N-aţi pus stăpânire încă pe inimile lor ca, să le striviţi sub formidabila piatră de moară a tiraniei voastre!...

Şi cu ce scop? Ca să urziţi ce? Să întemeiaţi nu ştiu care putere nevăzută în faţa căreia să tremure universul!... Răbdare, puţină răbdare, monstrule! Am să scap lumea de prezenţa ta! Să facă oricine astfel de fiecare dată când întâlneşte un călugăr în drumul său... Să nu-şi irosească timpul cu discuţii... Să-l zdrobească fără milă cum am să te zdrobesc eu!...

Loyola, care nu asculta vorbele acestea, îşi concentra întreaga putere de dominare şi imaginaţie.

În clipa în care Monclar era gata să se arunce asupra lui, un zâmbet de triumf lumină chipul călugărului. Ridică braţele şi rosti cu voce tare.

— Doamne! Doamne! Facă-se voia ta! Dacă a sosit ceasul la care trebuie să mă întorc la tine, binecuvântat fie ceasul acesta!.. Şi vai celor ce nu pricep că Abraham a putut să-i aducă fiul pe altarul ofrandei şi să pună mâna pe cuţit pentru a-l jertfi! *Vai de cei care nu-şi amintesc că tu trimiteai în crângul acela un miel pentru a-l înlocui cu fiul lui Abraham!...*

Monclar se apropie pe dată.

— Ce zice? murmură marele magistrat.

— E pierdut, gândi în sinea lui Loyola. Şi cu voce tare, cu sânge rece exclamă:

— Loviţi, domnule, nu mă apăr.

— Ce spuneaţi?

— Nimic!… în afară de faptul că Abraham nu ezitase să apuce cuţitul pentru ca să-şi jertfească fiul!

— Dar Dumnezeu, parcă spuneaţi, trimitea un miel…

— Nesocotitule! tună călugărul, cine îţi spune că în clipă supremă, mielul nu va ţâşni din crâng! Cine îţi spune că Dumnezeu n-a vrut cumva să pună la încercare credinţa şi fidelitatea ta aşa cum a făcut-o cu Abraham!… Cine îţi spune că va lăsa să se îndeplinească groaznicul sacrificiu. Tu ne acuzi, o fiul meu!…

Aşadar crezi că în adâncul fiinţei suntem fără simţire şi că inima noastră e de piatră!… Nu înţelegeţi… Nu… nu!

Nu mai vreau să adaug nimic… loviţi…

— Vă implor, izbucni Monclar delirând, lămuri-ţi-mă!… oh! dacă ar fi cu putinţă să înţeleg!… Dacă ceea ce desluşesc ar fi un adevăr luminos!…

— Ei bine!… nu pricepeţi, biet tată ieşit din minţi că în faţa mulţimii e nevoie de pilde salvatoare. Nu înţelegeţi că pentru Paris, pentru binele religiei, Lanthenay trebuie să meargă la moarte!… Şi nu înţelegeţi că totul este pregătit pentru a-l salva şi că astfel spiritul de autoritate n-ar suferi ştirbiri iar dumneavoastră v-aţi păstra fiul, şi înalta voastră situaţie şi putere!…

Arma pe care o ţinea Monclar îi scăpă din mâini.

— Aşa, bâigui el… fiul meu va fi salvat!…

— M-am săturat să tot explic! izbucni Loyola. Am încălcat pentru dumneavoastră legea Ordinului nostru care cere ca stăpânul absolut să fie ascultat fără să dea explicaţii.

Monclar se înclină adânc.

Nefericitul!

Credea!…

Avea convingerea că Loyola dorise să-l pună la încercare.

— Ce să fac să uitaţi de cuvintele mele neleiguite? murmură el.

— Care cuvinte, fiule? N-am auzit nimic… nimic altceva… afară de faptul că vă supuneţi!

— Da, da!…

— Că credeţi în puterea Ordinului lui Iisus!…

— Da, da!…’

— Că credeţi în atotputernicia stăpânului nostru aici de faţă!…

— Da, da!… repetă Monclar cu fruntea plecată.

— Nu vă mai rămâne decât să daţi ordin chiar dumneavoastră să fie condus la ştreang sceleratul care a lovit pe Hristos lovind în mine!

Monclar fremăta, zgâlţâit din cap până-n picioare.

— Şi acum că stăpânul *Ordinului* a vorbit, omul din mine adaugă… în timp ce se străduie să probeze iarăşi slăbiciunea pe care o are faţă de dumneavoastră: *Fiţi fără teamă; fiul dumneavoastră nu va ieşi de aici. Am prevăzut totul. Peste cinci minute, el se va afla în braţele dumneavoastră…*

Monclar scoase un strigăt de bucurie nebună.

— Părinte, spune el, când îmi veţi cere să-mi sacrific viaţa?…

— Grăbiţi-vă, fiule! spuse Loyola surâzând.

— Gardă! chemă Monclar cu o voce tunătoare, în acelaşi timp, cuprinse mâinile lui Loyola:

— Cucernice părinte! imploră el. Îmi juraţi că va fi salvat?…

— Vă jur… *Fiul vostru va fi salvat.*

— Juraţi, reluă Monclar fremătând, că nu va ieşi nici măcar din palat?

— Jur că fiul vostru nu va ieşi de aici!... În sinea lui, Loyola adăugă:

— *Dar cum nu ştiu dacă Lanthenay este fiul lui Monclarf nu mă văd obligat să mă conformez jurământului.*

În timpul acesta, la chemarea marelui maigstrat gărzile deschiseseră cele două uşi ale cabinetului. Monclar văzu atunci că Loyola nu minţise: erau câte zece gărzi la fiecare uşă.

Sergentul, destul de stânjenit, privea când pe călugăr când pe marele magistrat.

— Supuneţi-vă ordinelor cucernicului părinte, spuse Monclar.

— Luaţi-l pe prizonier, porunci călugărul.

Gărzile coborâră în curtea palatului, uimite.

De îndată în urma lor venea Monclar, palid şi agitat de tremurături, apoi Loyola.

În curte, marele maigstrat se opri şi-l întrebă din priviri pe călugăr.

— Răbdare! spuse Loyola.

Gărzile şi temnicerii coborâseră la temniţe.

— Părinte, făcu Monclar fremătând, încercarea n-a fost destul de grea?...

— Răbdare!

— Mizerabilii ăştia o să-l chinuie...

— Nu, nu... nu vă temeţi de nimic...

— Oh!... iată! ascultaţi!... Nu mai pot suporta... Destul!...

Într-adevăr se auzea răbufnirile unei lupte. Monclar se repezi.

În aceeaşi clipă, apărură gărzile şi, în mijlocul lor Lanthenay legat fedeleş.

— Dezlegaţi-l! răcni Monclar... sau mai degrabă!., am să-l dezleg eu!...

— Gărzi! ordonă Loyola cu vocea sa glacială, conduceţi-l pe prizonier în strada Croix-du-Trahoir!

Monclar îşi întoarse privirea spre el, şi, pe chipul său. Răvăşit,

se strădui să schiţeze un surâs. Surâsul acesta era dezolant.

— S-a isprăvit, nu-i aşa, cucernice părinte? murmură el.

— S-a isprăvit, într-adevăr, spuse Loyola.

— Tată! tată! strigă Lanthenay, îngăduiţi să fiu condamnat?

— Fiule! Aşteaptă! Te voi salva!… Monclar se aruncă asupra temnicerilor.

— Gărzi, crdonă Loyola, puneţi mâna pe răzvrătitul acesta care după ce s-a prefăcut că s-a cuminţit, nesocoteşte iarăşi autoritatea regală şi religioasă!

— Iertaţi-mă, monseniore! spuse sergentul înşfăcându-l de guler pe Monclar.

— Mizerabil!… Laş prefăcut! bâigui marele magistrat.

Se zbătea, vrând să se arunce asupra lui Loyola, târând cu el cele cinci sau şase gărzi care îl ţineau.

Vocea deja îndepărtată a lui Lanthenay se auzea strigând:

— Ajută-mă, tată, ajută-mă!…

— Iertare! urlă Monclar, iertare pentru fiul meu!… Ajutor!… Săriţi!… Îmi este răpit fiul!…

— Vedeţi foarte bine că a înnebunit! spuse sergentul. Ei, haide, haide, monseniore!…

— Nu vreau! nu vreau! Oh! E din cale-afară de oribil! Săriţi! ajutor!…

Trântit la pământ, căutând să se elibereze din strânsoarea gărzilor, Monclar nu mai rostea niciun cuvânt. Clocotea de mânie…

Ochii săi, ieşiţi din orbite, ce aruncau priviri cumplite, nu mai plângeau…

Deodată, din grupul nedefinit pe care Loyola îl contemplă cu o privire sumbră, ţâşni un hohot de râs!…

Şi hohotul acesta de râs, macabru, sfâşietor, provenea de la contele de Monclar.

— Lăsaţi-l acum! porunci Loyola cu blândeţe. Gărzile se supuseră.

Marele maigstrat se ridică în picioare.

Aduse mâinile amândouă la frunte.

Apoi privi cu spaimă în jurul lui.

Soldaţii îl văzură cum începe să scotocească prin toate ungherele curţii.

Loyola îl examina o clipă, apoi, cu pas grăbit, se alătură escortei care îl târa pe Lanthenay.

Contele de Monclar, sfârşi prin a intra în corpul de gardă şi scoase un strigăt de bucurie zărind felinarul cu care coborâse la temniţe.

Îl înşfacă iute.

Atunci, cu felinarul stins în mină, năvăli afară, traversă curtea şi dispăru, în stradă.

Nişte oameni care îl zăriră îl auziră mormăind: – Fiul! mi-a fost răpit fiul!…

XVIII MAMA LUI GILLETTE

În vreme ce se petrecea, la palatul marelui magistrat scenele pe care vi le-am prezentat adineauri, evenimente importante se desfăşurau în cocioabă lui Margentine.

Îl lăsăm aşadar pe contele de Monclar cu nebunia lui pe Lanthenay mergând spre strada Croix unde îl aştepta călăul, uimit de întârzierea cu care îi va fi adusă prada, şi să-i conducem pe cititorii noştri în trista maghernIţă a unei alte nebune: Margentine cea blondă.

În momentul detunăturii archebuzierilor postaţi în jurul rugului lui Etienne Dolet, Manfred primise un glonţ în braţ.

Rana nu era atât de periculoasă căci glonţul îi traversase prin braţ fără să-i fi atins osul.

De aici, reiese că Manfred nu avea deloc braţul zdrobit cum spuseseră cele două femei compătimitoare care, urmând sfatul lui Gypsie, aduseseră rănitul acasă la Margentine.

Dar rana asta, cu toate că nu era gravă, nu-l făcea să sufere mai puţin pe tânărul bărbat, s-a văzut cum o febră urmată de delir se arătase la început.

Din fericire, rănitul era înzestrat cu un temperament viguros. Tinereţea şi forţa să nu întârziară să lupte cu febra.

Îl vom întâlni chiar în ziua în care se petrecuseră faptele pe care le-am povestit.

Era după-amiaza.

Ziua întreagă din ajun şi toată noaptea, Margentine îl îngrijise pe tânăr cu o îndemânare remarcabilă pentru o nebună.

Se ştie de altminteri că numeroşi nebuni devin foarte de treabă de îndată ce nu este zgândărit motivul nebuniei lor.

Atât timp cât nu se aducea în discuţie fiica sa, era capabilă să

raţioneze cu o anume logică, şi faptele sale se înlănţuiau cu naturaleţe.

Aşa s-a întâmplat că în îngrijirile pe care le dădu lui Manfred, manifesta un adevărat spirit metodic şi, de dibăcie, schimbând compresele de vin tonic la timpul cerut, tamponând din când în când cu o cârpă umedă tâmplele, fruntea şi buzele tânărului pentru a-i calma accesul de febră.

Îngrijrile au sporit în intensitate când Margentine îl auzise pe Manfred, în timp ce delira, chemând-o pe Gillette în repetate rânduri.

Mai întâi şi întâi, descoperirea era cât pe ce să-i fie fatală lui Manfred.

— Ce zice? mormăi Margentine. Aminteşte de Gillette?

Şi ea adăugă:.

— Încă un intrigant care se foloseşte de numele fiicei mele!

Margentine medită o clipă dacă n-ar trebui să-l pedepsească pe tânăr pentru că s-a pretat la intriga pe care o presupunea îndreptată împotriva ei şi a fiicei sale. Îşi aduse aminte atunci de vizita lui Gypsie.

O**ri** ţiganca îi spusese!

— El e cel care te va ajuta să-ţi regăseşti fiica!... De atunci, Margentine nu se mai îndoi că rănitul n-ar fi interesat îndeaproape s-o repăsească pe Gillette. Care să fie cauza acestui interes? Nu găsi chiar răspunsul la asemenea întrebare; sau mai degrabă presupuse că tânărul era musai împins de o forţă nevăzută ca să-i aducă fiica înapoi.

Cu o teamă nervoasă Margentine aşteptă ca Manfred sa înceteze să mai aiureze, ca să-l poată întreba.

În aşteptarea asta, petrecu noaptea la căpătâiul lui Manfred.

Ziua se ivi; o bună bucată de vreme se scurse.

Dupa primele ore de febră. Manfred căzu **într**-un somn de plumb; nu mai vorbi; timp în care, copleşită de oboseală, isprăvi prin a adormi ea însăşi pe scaunul fără spătar. Către orele două ale după-amiezii, Manfred se trezi. Aruncă în jurul lui o privire

uimită care urmă cri**zelor** sale de febră; îşi amintea vag că zărise deja ceea ce vedea într-un moment de luciditate.

Lângă el o zări pe Margentine adormită.

— Nebună! murmură el.

Voi să facă o mişcare ca pentru a se ridica şi violenta durere pe care o resimţi în braţ îi aminti de tot ce se întâmplase până atunci.

Ca într-o imagine tulbure se revăzu aproape de podul Saint-Michel aşteptând cu Lanthenay sosirea cortegiului lui Etienne Dolet.

Apoi sosise Cocardere…

Apoi fantomatica traversare înot a Senei, cursa furioasă către Piaţa Moubert… năvala în străduţa care ducea în piaţă… urletele… rugul, ale cărui flăcări urcau până la cer… detunătura archebuzelor.

Şi apoi, totul se isprăvise!…

Gândul puternicei disperări care părea să-l copleşească pe Lanthenay îi veni în minte.

Ce se întâmplase cu prietenul său?

Căzuse pe stradă, printre cerşetori? Mai trăia?

Şi în cazul acesta, cât de trist trebuia să fie!… Manfred şi-l imagina pe prietenul său rătăcind în jurul rugului stins, neîndrăznind să părăsească oribila privelişte… apoi şi-l închipuia revenind la Curtea Miracolelor şi îşi reprezenta scena sfâşitoare: Lanthenay dându-i de ştire lui Julie şi lui Avette că suplicul lui Dolet se sfârşise!…

Atunci înlănţuirea ideilor îl aduse pe Manfred în stare să-şi spună că nu mai era nimic de făcut la Paris. Venise să-l ajute pe Lanthenay să-l salveze pe Dolet… Norocul îl trădase…

Dolet murise ars pe rug.

Manfred încercă o insurmontabilă groază la gândul de a mai rămâne mult timp în oraşul în care văzuse săvârşindu-se o asemenea mârşăvie. Planul său fu alcătuit la iuţeală: va merge să-l întâlnească pe Lanthenay şi să-l scoată din starea în care se

afla.

L-ar fi luat cu el împreună cu Avette şi cu Julie… Chiar în clipa aceea gândul său zbură la Fontainebleau. Ce se petrecea acolo?

Planul pregătit de bătrânul Fleurial reuşise?

Toate aceste gânduri, toate aceste întrebări se ciocneau şi se amestecau în mintea lui Manfred.

O spaimă teribilă îl gâtuia şi gândul de a rămâne închiş în magherniţa asta, nemişcat, neputincios, îi deveni insuportabil.

Îşi adună toate puterile şi izbuti să se ridice şi să se îmbrace. O dată în picioare, observă că în partea dureroasă a braţului său nu simţea o altă stânjeneală decât o anumită slăbiciune provocată de pierderea de sânge. Privi în jurul său căutând să zărească vreo doctorie întăritoare sau ceva vin.

Margentine dormea adânc. Tânărul nu voi s-o trezească.

— Biata femeie! murmură el contemplând pentru o clipă chipul tras de oboseală al nebunei.

Şi cum nu găsea ceea ce căuta, zări într-un ungher o gaură, un fel de dulăpior practicat în zid.

— Aici, poate… gândi el.

Merse încetişor către dulap şi scotoci înăuntru. Mâna sa dădu de o bucată de pergament. Manfred apucă hârtia şi o parcurse distrat.

Deodată tresări. Hârtia, pergamentul împăturit şi sigilat în formă de scrisoare avea scris ceva pe el.

Citi:

— *Pentru Manfred*

Despre care Manfred era vorba? De el, poate. Scrisul era ferm, deloc stângaci. Nu cunoştea asemenea scris.

Manfred se hotărî atunci s-o trezească pe Margentine, pe care o atinse cu blândeţe pe braţ. Nebuna izbucni într-un strigăt de mirare, apoi începu să râdă.

— Te-ai şi vindecat? spuse ea.

— Da, buna mea Margentine. Dar, ia spune-mi, ce-i cu scrisoarea asta?…

— Cine ţi-a dat-o?

— Gypsie! Mi-a zis: „îi vei da scrisoarea când se va vindeca, peste opt zile, dar nu mai devreme.”

— Ah! Ţi-a zis Gypsie asta?... Da, dar sunt vindecat. Şi vorbind astfel, Manfred se aşeză pe marginea patului şi deschise curios scrisoarea, încă de la primele rânduri, făcu feţe-feţe şi Margentine observă că mâinile lui tremurau uşor.

Manfred devoră toată scrisoarea dintr-o privire, apoi o citi din nou cu atenţie de mai multe ori.

Iată curioasa scrisoare pe care o reproducem în întregime, chiar şi cu anumite amănunte care sunt absolut utile pentru povestirea noastră.

Scrisoarea lui Gypsie către Manfred

Acum când lucrul acesta nu-mi mai poate face niciun rău, am să-ţi destăinui în care ţară te-ai născut şi cum îl cheamă pe tatăl tău.

Am şovăit înainte de a mă hotărî, pentru că jurasem pe Aldebaran marea stea a destinului meu, să nu vorbesc niciodată de asta.

Dar. Ce vrei? Se poate prea bine că această credinţă în Aldebaran să fie moartă în inima mea, după cum au murit atâtea alte credinţe.

Poate ţi-aş fi dezvăluit de mai mult timp amănunte despre locul unde te-ai născut – căci m-am ataşat de tine şi îţi purtam un fel de afecţiune – dar mă temeam de ceva de care nu e nevoie să-ţi explic. Azi teama asta nu-şi mai are motiv.

Astfel, citeşte cu mare atenţie, căci n-ai să mai mă revezi nicicând şi lămuririle pe care ţi le dau aici conţin amănunte care vor fi de folos pentru aţi regăsi părinţii.

Iată, aşadar, Manfred:

Se vor împlini în curând douăzeci de ani de când străbăteam Italia de la sud la nord cu o parte din tribul meu. Veneam din ţinuturile îndepărtate ale Asiei, ţinuturi de care nu-mi mai

amintesc şi unde locuiau cei mai bătrâni oameni ai poporului nostru. Şi străbătusem Arabia, apoi Egiptul unde am făcut un lung popas, şi unde am deprins numeroase ştiinţe.

Întreg tribul se îmbarcase la Alexandria; în vreme ce o parte urca pe un vas care se îndrepta spre Hellespont pentru a merge în ţara turcilor, cealaltă parte a tribului, în care mă aflam şi eu naviga spre Sicilia. Din Sicilia trecurăm în Italia şi acolo, tribul nostru se împărţi în numeroase grupuri care luară fiecare un drum diferit.

Împreună cu omul pe care îl alesesem drept soţ şi cu fiul meu o pornirăm de-a lungul întregii Italii. Merserăm la Neapole, de la Neapole la Roma, apoi la Florenţa şi la Mantua. Mă ocupam cu ghicitul. Omul meu lucra împletituri de răchită pe care le vindea la preţ bun. Eu însămi câştigam mult; îmi iubeam fiul până la adoraţie, eram fericită… da, fericită!

Îţi povestesc toate astea, Manfred, pentru că în clipa asta simt o plăcere înecată de tristeţe amintind de această perioadă în care trăia fiul meu.

Fiul acesta, Manfred, avea pe atunci şaisprezece ani. Era frumos şi chipeş, după cum eşti şi tu.

Ne aflam în vremea aceea la Mantua, după cum ţi-am spus. Ne aflam acolo de o lună şi ne hotărâsem să împingem mai departe destinul nostru de nomazi, când fusei lovită de o grea nenorocire.

Insultat, batjocorit în plină stradă de către un tânăr nobil, fiul meu îl pălmuise pe acesta. De îndată îl arestară.

— Pentru asemenea faptă, riscai pe puţin închisoare pe viaţă, de nu condamnarea la moarte.

Ieşita din minţi, umblam încoace şi-n colo să mă informez.

— Cine este cel care domneşte peste Mantua? întrebai eu.

Mi se răspunde printre zâmbete:

— Ducele domneşte peste Mantua, dar seniora Lucreţia de Borgia domneşte peste duce.

Alergai la palatul ducal.

Numai după două zile am izbutit să intru acolo să fiu adusă dinaintea Lucreţiei de Borgia, celebra femeie de care fără îndoială că ai auzit vorbinidu-se, căci faima frumuseţii sale trecuse munţii.

M-am aruncat la picioarele nobilei Lucreţia şi îi povestii ceea ce i se întâmplă fiului meu. I-am spus că dacă nu mi-aş mai revedea fiul, aş muri de supărare, în sfârşit, plânsei şi implorai în genunchi vreme îdelungatâ.

Seniora Lucreţia mă ascultase la început cu o indiferenţă trufaşă.

Apoi puţin câte puţin, păru că se interesează de întâmplarea şi de durerea mea.

Mă cercetase cu atenţie.

Concedie pe doamnele care o înconjurau, şi în inima mea se înfiripă speranţa.

— Aşadar îl iubeşti mult pe fiul tău?... mă întrebă ea atunci.

— E viaţa mea! izbucnii eu hohotind de plâns.

— Ştii că va fi fără îndoială condamnat la moarte; un nomad mizerabil care îişi permite să pălmuiască un fiu al nobilimii... Da, asta înseamnă pedeapsă cu moartea... dar dacă vrei... tu poţi să-l salvezi. Ascultam, plină de spaimă.

— Dacă îţi iubeşti fiul, reluă ea cu înfăţişare sumbră, înseamnă că eşti dispusă să faci orice ca să-l salvezi?

— Orice! orice! seniora...

Păstră pentru o vreme tăcerea, cercetându-mă cu atenţie, şi, fără îndoială îşi dădu seama de sinceritatea şi de dragostea mea de mamă care mă copleşea, căci isprăvi prin a-mi spune:

— Ei bine, poate că vom putea să ne înţelegem... Ascultă-mă...

— Ascult, seniora, izbucnii eu, sorbindu-i cuvintele Aici, Manfred, trebuie să citeşti cu atenţie, căci în acest moment al vieţii mele a fost hotărâtă fapta care a legat destinul tău de al meu.

Seniora Lucreţia Borgia reluă:

— Cunoşti oraşul Monteforte?

— Nu îl cunosc, dar îl voi cunoaşte dacă trebuie.

— Iţi voi da de altminteri toate indicaţiile necesare. Aşadar ai să te duci ia Monteforte... Până acolo sunt aproape zece zile de mers... şi tot atâtea ca să te întorci... zece zile ca să poposeşti acolo... ăsta înseamnă în total treizeci de zile... Trebuie să te pregăteşti să pleci cât mai degrabă...

— Sunt gata, seniora; pot pleca pe dată...

— Bine!... Dar ai pe cineva care să te poată ajuta la o anumită treabă... în care dealtminteri e nevoie mai mult de şiretenie decât de forţă?...

— Sunt în stare, seniora...

— În cazul acesta poţi pleca chiar de azi, vei merge pe jos căci este nevoie ca ajungând la Monteforte să treci neobservată.

— Şi ce voi face la Monteforte, seniora?

Lucreţia Borgia avu o ultimă şovăire.

— Bizuiţi-vă pe mine, îi spusei pe un ton hotărât, voi îndeplini misiunea dumneavoastră oricare ar fi ea, căci pentru a-mi salva fiul, sunt capabilă de orice, chiar şi de o crimă!

Vorbii astfel cu tâlc, căci ghicisem de îndată că urma să mi se propună să fac o crimă.

Într-adevăr, cuvintele acestea o încredinţară pe seniora.

Se apropie de mine şi îmi zise pe un ton scăzut:

— Există la Monteforte un barbat pe care îl urăsc atât de mult pe cât îţi iubeşti tu fiul; există la Monteforte o femeie pe care o urăsc după cum l-ai urî tu pe călăul fiului tău... Pe bărbatul acesta şi pe femeia asta vreau să-i lovesc... Eşti dispusă să mă ajuţi?

— Hotărâtă la orice, seniora!

Şi vorbind astfel, Manfred, ochii mei se aţintiră asupra lui seniora Lucreţia. Avea trăsăturile feţei tulburate de ură...

Am mai văzut şi eu multe chipuri pe care se întipăriseră sentimente violente, dar niciodată, pe niciun alt chip omenesc, n-am mai regălsit expresia asta implacabilă.

Totuşi, nu avui teamă.

Din contră, mi-am zis că femeia asta atât de puternică ar putea să se ţină de cuvânt, şi dacă o ajutăm, ea mi-ar salva fiul.

Ea păru mulţumită de nerăbdarea mea şi îmi spuse atunci:

— Omul de care îţi vorbesc, este... Ea ezită din nou şi îmi zise:

— Dacă verodată mă trădezi...

— Dacă vă trădez, seniora, omoraţi-mi copilul, şi asta ar însemna propria mea moarte!

— Bine... Omul acesta, este cavalerul de Ragastens, devenit conte de Alma şi senior de Monteforte.

Femeia, este soţia lui, prinţesa Beatrix... Ei locuiesc în Palatul rezervat cenţilor din oraşul Monteforte. Sunt fericiţi şi vreau să-i lovesc...

— Ce trebuie făcut?... izbiicnii eu. Sunt meşteră în arta preparării otrăvurilor., şi dacă doriţi...

Ea ridică din umeri, şi, cu o voce care îmi dădu fiori de gheaţă, îmi răspunse:

— Otravă! Şi eu cunosc toate secretele de preparare a otrăvurilor... dar otrava... înseamnă prea puţin pentru Beatrix! şi prea puţin pentru Ragastens!

Aştepta-i dar, întrebându-mă ce supliciu voia să le aplice teribila femeie acestor oameni pe care nu-i cunoşteam.

Atunci ea îmi zise:

— Ascultă... Ragastens a avut doi copii... amândoi au murit... Un al treilea s-a născut... E un băiat... şi acesta va trăi căci a moştenit întreaga forţă, de la tatăl său... Ori, copilul ăsta, este marea iubire a celor doi; nu mai trăiesc decât pentru el... este Dumnezeul lor.

— Cred că vă înţeleg, seniora, trebuie să-l ucid pe copil?

Spusei asta cu răceală, Manfred, şi îţi jur că pentru a-mi salva fiul aş fi omorât copilul contelui de Alma, dacă seniora Lucreţia mi-ar fi dat ordin.

Dar nu asta dorea ea.

— Nu mă întrerupe, îmi spune ea. Să îl omori pe copil cu

siguranţă că ie-ar produce o durere puternică... dar durerea, cu timpul, s-ar risipi... Cel ce e mort, mort rămâne, şi până la urmă este dat uitării. Din contră, dacă băiatul este pierdut pentru ei, şi totuşi ei ştiu că trăieşte, îţi dai seama ce viaţă plină de dezamăgire vor duce! Certitudinea că fiul lor, luat de nomazi, umblă prin lume, oropsit, bătut... şi că se topeşte pe zi ce trece... certitudinea asta poate să-i făcă să-şi piardă minţile...

Să-i vezi seara, întorcându-se în căminul lor pustiu spunându-şi:

„În Clipa asta, copilul nostru e martirizat. În care colţ al lumii? Sub care cer?... Iată ce nu vom şti niciodată!” este pedeapsa la care am visat pentru ei!

— Atunci, trebuie să fur copilul? întrebai eu.

— Da, să-l furi, să-l iei cu tine, să faci din el un nomad, un bandit care va sfârşi într-o zi pe eşafod!

— Mă oblig să îndeplinesc toate acestea! spusei eu atunci.

— Va trebui să-mi arăţi copilul.

— Cum as putea şti că este chiar el? Cine vă va dovedi că nu vă prezint un alt copil pe care l-aş cumpăra...

— Întrebarea ta îmi place şi îmi dovedeşte că vei reuşi. Cât despre a-l recunoaşte pe copilul lui Ragastens, fii liniştită: îl cunosc. L-am văzut îndeajuns ca să fiu sigură că tu n-ai putea să mă înşeli... Aşadar vei veni să-mi arăţi copilul...

— Chiar aici?

— Nu, la Ferrare, căci nu locuiesc la Mantua decât câteva zile. Dacă vei reuşi, vei avea cinci sute de ducaţi.

— Aurul este un lucru bun, seniora, dar dacă-mi redaţi fiul, nu vă cer altceva.

La aceste cuvinte am plecat de la seniora Lucreţia.

De îndată pornii la drum,. Singură.

Căci pentru o treabă de felul ăsta, nu mă încredinţam decât în mine. Dădui întâlnire omului meu la Marsilia, în Provenţa, oraş mare. Prin care noi trebuia să trecem cu uşurinţă neobservaţi în mulţimea de lume ce debarca de pe nave venite din toate

colţurile lumii.

Aşadar am plecat şi după opt zile sosi la Monteforte, oraş strălucitor prin grădinile sale şi prin palatul ce-i adăpostea pe conţi. Oraşul este situat în munţi. Şi se ajunge cu greutate la el.

Chiar în aceiaşi seară a sosirii mele, Manfred, reuşisem să mă strecor pe ascuns în grădinile palatului. Şi acolo l-am văzut pe copilul pe care trebuia să-l fur. Copilul acesta, Manfred, erai tu! Tu aveai pe atunci trei ani sau aproape...

Poate, cu siguranţă chiar, tu mă vei urî peritru dezvăluirea pe care ţi-o fac. Da, ai să mă urăşti. Dar ura ta, Manfred, îmi este indiferentă. Nimic nu mai contează pentru mine pe lumea asta, de vreme ce mi-am pierdut fiul pentru care consimţisem să devin criminală. După tot ce am suferit, pot să-mi dau seama cât au suferit părinţii tăi. Urăşte-mă dar, Manfred, o merit...

Şi totuşi, consideră că nimic nu mă obligă să-ţi scriu scrisoarea asta şi dacă voiam, n-ai fi aflat niciodată! După cum îţi spuneam, că am isprăvit prin a te îndrăgi, cu toate că tu nu ţi-ai dat seama niciodată de asta. Atât de bine reuşisem să-ţi ascund asemenea fel de tandreţe care puţin câte puţin mi se strecura în inimă. Poate că femeile nu reuşesc să trăiască fără iubire şi că au nevoie mereu de un copil pe care să-l îndrăgească? Se poate foarte bine să fie aşa.

Nu este mai puţin adevărat că erau zile în care mi se întâmpla să mă întreb dacă nu cummva erai fiul meu...

De asta doresc să fii de acum înainte fericit.

Pedeapsa mea va fi să cuget că tu mă urăşti.

Dar iată că mă înduioşez... Nu, nu... am cu totul altceva de făcut.

Deci, după cum ţi-am destăinuit, izbutii încă din prima zi să văd copilul, pe tatăl său şi pe mama sa, fără să fiu observată eu însămi.

Tatăl şi mama îşi adorau cu adevărat fiul! N-aş fi putut să mă înşel în privinţa asta; ştiam şi eu asta! Dar nu am stat pe gânduri. Acum să-ţi destăinui cum am făcut să-l răpesc pe copil

ar fi o poveste prea lungă; îţi va fi deajuns să afli că a trebuit pentru ca să-mi ating scopul, să cer ajutorul unui tânăr napolitan care se afla la Monteforte, şi că, mulţumită acestui ajutor, în seara celei de-a cincea zi, plecam din Monteforte luându-te în braţele mele.

Mi -au trebuit opt zile să merg de la Mantua la Monteforte.

Nu mi-au trebuit decât şapte să merg de la Monteforte la Ferrare.

Cu totul, am lipsit douăzeci de zile – cu zece mai puţin decât îmi acordase seniora Lucreţia Borgia.

Abia ajunsă la Ferrare, te-am dus la Lucreţia Borgia. Ea te privi cu atenţie cu o uitătură sumbră, şi apoi murmură:

— E chiar el!

Atunci, îmi numără 800 de ducaţi de aur şi nu 500 cum îmi promisese. Două ore mai târziu, puteam să-mi strâng în braţe fiul pe care ea aranjase să fie adus la Ferrare.

Se hotărî să te iau cu mine la Paris şi că niciodată să nu mai revin în Italia. Lucreţia Borgia îmi spuse că are să vină la Paris să se încredinţeze că-i respectam într-adevăr instrucţiunile.

Plecai deci cu fiul meu şi cu tine, ajunsei la Marsilia unde îl întâlnii pe omul meu; apoi, pe tot felul de drumuri ocolite, izbutirăm să ajungem la Paris unde ne instalarăm la Curtea Miracolelor…

Vai! Crima asta nu mi-a ajutat, căci… dar restul nu te priveşte.

Cât despre tine, Manfred, să-ţi spun ce mai plângeai la început întrebând de mama ta, apoi că ai uitat de tot de Italia, ar fi inutil.

Restul îl cunoşti…

Iar pe tatăl tău, cavalerul de Ragastens, şi a ta mamă, prinţesa Beatrix, i-ai văzut zilele acestea, le-ai vorbit. Trebuie că ştii unde sunt.

Manfred. Nu mai am nimic să-ţi spun…

Îmi iau bun. Rămas de la tine pentru totdeauna. Dacă te vei

gândi vreodată la mine, urăşte-mă dacă vrei, dar cugetă şi la faptul că nu am executat niciodată promisiunea de a te schingiui… niciodată n-am consimţit să-ţi fac rău.. Şi apoi, gândeşte-te şi la faptul că bătrâna care îţi scrie a suferit mult… da, tare mult!

Adio, Manfred!

Aceasta a fost strania scrisoare pe care Manfred, tremurând, o citi de mai multe ori.

Scrisoarea dovedea că deşi Gypsie, săvârşise o faptă mârşavă, ea nu era totuşi în întregime denaturată. Romancierii au obiceiul să prezinte personaje care sunt pe de-a-ntregui dezagreabile… În privinţa asta, ei se înşeală: nimic nu este absolut, mai ales firea omenească, şi viaţa se compune din antagonisme adesea greu de explicat.

Nu l-am văzut noi pe marele magistrat transformân-du-se sub ochii noştri?… De altfel, noi nu facem decât să povestim, fără altă pretenţie decât să prezentăm limpede o întâmplare pe care am considerat-o destul de mişcătoare ca să constituie subiectul unei celebre povestiri.

În timp ce citea scrisoarea, Manfred, era prea frământat ca să observe că nici măcar o dată Gypsie nu adusese vorba de Lanthenay pe care totuşi ea păruse să-l prefere lui însuşi.

Starea de spirit în care se găsea tânărul după ce a citit şi recitit scrisoarea a fost un fel de extaz..

Nu mai simţea durerea.

Nu se mai gândea la Gypsie.

Evenimentele care se petrecură se îndepărtau din atenţia lui.

Se plimba agitat prin camera sărăcăcioasă, în timp ce Margegntine îl privea umblând de colo-colo.

Se străduia să şi-o închipuie pe prinţesa Beatrix pe care abia o zărise în casa din strada Saint-Denis, dar a cărei frumuseţe şi demnitate îl mişcase profund.

Apoi gândul său îl ducea la cavalerul de Ragasitens care îi

strângea mâinile cu putere, în timp ce ochii săi se umezeau de lacrimi.

— Iată aşadar, gândi în sinea lui, tâlcul întrebărilor pe care mi le punea la Curtea Miracolelor, în noaptea atacului!

Îşi căuta fiul... şi fiul tău se afla dinaintea ta, o tată... în clipa aceea, nebuna se apropie de el.

— Ascultă-mă, spuse ea.

Trezit brusc din visare, Manfred, tresări.

— Ce vrei de la mine? întrebă el cu blândeţe.

— Gypsie mi-a zis că tu ai să mă ajuţi să-mi regăsesc fiica. Oh! n-am uitat, chiar aşa mi-a zis...

— Fiica ta, biata femeie!

— Da, o fetiţă, care are abia şase ani, păr blond... ai văzut-o, nu?

Ea implora, cu mâinile împreunate.

Şi Manfred, mişcat, se simţi destul de stânjenit când deodată se auzi un zgomot de paşi grăbiţi şi uşa se deschise.

În uşă apărură Cocardere şi Fanfare, veşnic nedespărţiţi

— În sfârşit am dat de tine! izbucni Cocardere. Ai habar ce se întâmplă?

— Cum aş putea să ştiu? De ieri, m-am luptat cu febra...

— Ei bine, află că Lanthenay o să fie spânzurat! Eşti în stare să mergi?

— Haideţi! mormăi Manfred care, în clipa asta, nu se mai gândea la nimic altceva.

Toţi trei se năpustiră în stradă.

— Oh! izbucni în plâns Margentine. Pleacă!... Nu va mai reveni!...

XIX O NOUĂ APARIŢIE A FRATELUI THIBAUT ŞI A FRATELUI LUBIN

Să ne întoarcem cu puţin în urmă la momentul în care cerşetorii, încercau să-l salveze pe Etienne Dolet.

Se ştie că au fost întâmpinaţi de un puternic foc de archebuze.

In momentul detunăturii, Cocardere îl văzu pe Fanfare căzând lângă el.

Fanfare gemea înăbuşit. Aşadar nu murise.

Cocardere îl luă în spinare, căci pentru nimic în lume nu şi-ar îi abandonat prietenul. Pe de altă parte, nu voia să-l abandoneze nici pe Lanthenay şi pe Manfred în îndrăzneaţă lor tentativă.

Cerşetorul îşi propunea să-l pună la adăpost pe prietenul său, apoi să se alăture de îndată agresorilor.

Avandu-l în cârcă pe Fanfare, el privea în jurul lui şi zări câteva femei care îi făceau înduioşate semne de chemare.

Cocardere zâmbi, punând această înduioşare pe seama înfăţişării sale semeţe şi a mustăţilor lui fermecătoare. Se grăbi să intre în maghernița în care ele îl chemaseră.

După ce închiseră uşa în urma lui, Cocardere îl aşeză pe rănit pe o saltea şi îngenunche lângă el ca să-şi dea seama de gravitatea rănii.

Fanfare, care îşi revenea în fire, îşi duse mâna la cap.

Cocardere se grăbi să-i scoată casca de fier a prietenului său;

Căci Fanfare avea o cască pe care o purta în ocazii deosebite.

Eliberat de strânsoarea acestei armuri supărătoare, Fanfare respiră în voie, şi nu întârzie să se ridice în picioare. Zări atunci că nu avea altceva decât o uşoară rană la cap şi că fusese doar ameţit de şocul glonţului care lovise casca de fier.

— Hai înapoi! spuse atunci Cocardere.

— Degeaba! făcu una dintre femei care, aplecată peste fereastră, privea la ceea ce se petrecea cu o deosebită curiozitate comună femeilor din popor ale Parisului, pentru care o revoltă, o încăierare sunt mereu spectacole de un interes deosebit.

Cocardere se repezi la fereastră.

Intr-adevăr, orice intervenţie era inutilă!…

Văzu strada presărată cu cadavre şi cu răniţi; nişte femei îi

transportau pe răniţi cu riscul de a fi lovite de vreun glonte. Acolo jos, la capătul străzii, îl zări pe Lanthenay înconjurat de gărzi… Totul se isprăvise!…

Cocardere se prăvăli pe un scaun plângând cu amărăciune.

— Ce să-i faci? îi spuse Fanfare care, din fire, era mai filosof, azi e rândul lui… mâine va fi al nostru!…

Dar Concardere nu-l lua în seamă.

Se înapoie la fereastră şi examina ceea ce se petrecea în jurul rugului. Trecură două ore.

Puţin câte puţin, el văzu mulţimea, domolită de spaimă, adunându-se din nou în jurul rugului.

— Să mergem într-acolo! îi spuse el lui Fanfare. Poate aflăm veşti.

Fanfare, schimbându-şi casca pe o tocă ce îi fusese împrumutată de către una din femei, îşi urmă prietenul, şi amândoi, coborând în stradă, merseră să se amestece prin mulţimea enormă care înconjura rugul.

Aşa se făcu că asistară la toate peripeţiile spectacolului înfricoşător.

— Hai. Să plecăm! spune Fanfare tulburat.

— Aşteaptă…

Era momentul în care Loyola, replicând manifestării milei unei femei, declama că cenuşa celui condamnat va fi risipită în vânt.

Nişte călugări cu lopeţi în mână, puseseră osemintele nefericitului Dolet într-o urnă pentru a fi duse.

Când totul se isprăvi, călugării se împrăştiară, fiecare grup întorcându-se la mănăstirea de care aparţinea.

— Să mergem î spuse Cocardere.

— Încotro?…

Cocardere îi arătă prietenului său pe cei doi călugări care duceau urna funerară..

— Să-i urmărim! spuse el.

— La ce bun?… întrebă Fanfare nedumerit.

— N-ai auzit că osemintele nefericitului vor fi aruncate într-un

loc neştiut de nimeni?

— Da! şi?…

— Şi?… Nu ţi se pare că lucru acesta este înspăimântător, mă inimă de tinichea! Nu ţi se pare mârşavă persecuţia asta care se îndârjeşte până şi asupra unor oseminte! Nu crezi că acei călugări care consimt la asemenea treabă sinistră de călăi ai morţilor merită o chelfăneală?

— Pe legea mea! spuse Fanfare, nu mă gândeam la aşa ceva, dar de vreme ce tu socoteşti astfel…

Amândoi se avântară, urmărindu-i pe călugării care duceau cu ei urna.

Pe drum, când fură destul de departe de locul torturii, călugării îşi dădură glugile pe spate. Cocardere şi Fanfare îi recunoscură pe cei doi cărăuşi.

— Fratele Thibaut!…

— Şi fratele Lubin!…

— Treaba asta li se potriveşte caraghioşilor ăstora, reluă Cocardere.

— Nu vorbi cu păcat: le-am păpat bănuţii.

Cei doi cerşetori îi urmară de departe pe călugării care se îndreptau spre mănăstirea lor, situată dinspre partea Bastiliei, spre mijlocul colinei Saint-Genevieve.

Ii văzură intrând într-o mănăstire de augustini.

— Şi-i aşteptăm! spuse atunci Cocardere..

— Să aşteptăm! spuse Fanfare cu resemnare.

Aşteptarea fu lungă.

Ziua trecu fără ca fraţii călugări să se mai arate. Veni şi noaptea.

Totul deveni tihnit şi tăcut în jurul mănăstirii.

Către orele zece noaptea, totuşi, zăriră sosind un călugăr care bătu la poarta mănăstirii şi dispăru înăuntru.

Călugărul pe care Cocardere şi Fanfare nu-l recunoscură, era Loyola; venea de la marele magistrat.

Fanfare blestema de mama focului faţă de pânda pe care i-o

impunea prietenul său.

— Să aşteptata până la miezul nopţii, spuse Cocardere. Atunci o să plecăm, dar zău, tare mi-ar fi plăcut să le trag o bătută mizerabililor ăstora.

Perseverenţa lui Cocardere avea să fie răsplătită.

Către orele unsprezece noaptea, poarta mănăstirii se deschise din nou, şi cei doi călugări ieşiră ducând urna cu. Ei, Cocardere şi Fanfare îi recunoscură de îndată: erau fratele Thibaut şi fratele Lubin.

Loyola, care împingea până la capăt sinistra comedie pe oare o născocise, dăduse într-adevăr ordin celor doi călugări – favoriţii săi – să ducă cenuşa lui Dolet în mănăstirea în care se stabilise de când părăsise locuinţa din locul numit „Bârlogul-Ploşniţelor”.

Tot din ordinul său, fură cântate liturghii întreaga zi asupra rămăşiţelor pământeşti ale condamnatului.

În sfârşit, când Loyola se întoarse la mănăstire, trimise după Lubin şi Thibaut şi le spuse că sosise ceasul ca asupra ereticului să se abată blestemul de după moarte pe care îl plănuise.

— Cum, prea cucernice, în toiul nopţii! izbucni Thibaut, mai totdeauna rezervat.

— V-ar conveni s-o faceţi la lumina zilei şi să riscaţi să ridicaţi mulţimea împotriva voastră? Căci în Parisul acesta blestemat nimic nu se mai respectă!

Cei doi călugări fură de îndată convinşi de asemenea argument şi se declarară pregătiţi să se supună ordinului.

— Mergeţi dar, fraţii mei, spuse Loyola, şi Dumnezeu să vă aibe în pază.

Fratele Thibaut apucă de urnă şi, urmat de fratele Lubin, ieşi din mănăstire.

Cei doi călugări tremurau de spaimă, potrivit obiceiului lor. De fapt nu erau la prima lor expediţie nocturnă şi nu-şi pierdeau cumpătul.

Se îndreptară către o pajişte de cealaltă parte a colinei Saint-Genevieve, aproape de locul unde s-a înălţat mai târziu o mănăstire ce avea să devină închisoarea Saint-Pelagie.

Acolo se afla pe atunci un loc pustiu, adică o pajişte oarecare neîmprejmuită de ziduri ori de zăplazuri.

In locul acesta trebuiau aruncate rămăşiţele pământeşti ale lui Dolet, potrivit poruncii lui Loyola.

Cât timp se aflau în apropierea Universităţii, călugării străbătuseră drumul cu destul curaj. În jurul Universităţii, se aflau o mulţime de mănăstiri şi biserici cât şi cârciumi dintre care un anumit număr, prin privilegiu, aveau permisiunea să dea de băut studenţilor până la o oră destul de înaintată în noapte.

Unele din cârciumi erau încă deschise, cei doi călugări nu întârziară să intre într-una din ele ca să-şi recapete curajul care începuse să-i părăsească.

E de la sine înţeles că fură întâmpinaţi de către glumele proaste le studenţilor.

— Hei! Afurisitule de Thibaut! Ce duci în cufărul ăsta?

— Sufletul lui pe care i-l vinde lui Lucifer!

— Nu! E o comoară pe care o s-o ascundă!

— O comoară! Virtutea lui! Thibaut şi Lubin îşi îngroapă virtutea!…

Călugării nu le răspundeau nimic, îşi goliră obişnuitul pahar cu vin şi îşi reluară peregrinările.

Aşa că cenuşa lui Etienne Dolet fu dusă spre locul eternei sale odihne…

A fost o treabă oribilă, tulburătoare, plimbarea asta macabră a urnei ce conţinea oasele lui Dolet prin cârciumile de pe lângă Universitate!…

După ultimul popas al călugărilor în ultima cârciumă deschisă, urna era pătată de vin, un student beat considerând nimerit să arunce conţinutul cănii sale, cu toată puterea, asupra fratelui Thibaut.

Cei doi gropari improvizaţi – dacă totuşi asemenea termen poate să se potrivească celor doi călugări – se îndreptau cu paşi nesiguri spre pajişte, după ce trecuseră de ultimile case de lângă Universitate.

Noaptea era neagră, şi rafale de vânt şuierau jalnic prin crengile plopilor ce mărgineau un râuleţ.

Beţivăniile celor doi călugări le dădură într-o oarecare măsură curaj, curaj foarte relativ de altfel şi care le permitea doar, să nu arunce urna într-un loc dosit şi să fugă cât îi ţin picioarele.

Dar dacă Lubin şi Thibaut se temeau foarte tare de vreo apariţie diabolică sau de vreun atac din partea unor borfaşi, se temeau şi mai mult încă de mânia lui Ignace de Loyola…

Inaintară, deci, contând pe reflexele lor, încurajân-du-se mutual, oprindu-se la cel miai mic zgomot ca să se sprijine unul de celălalt.

In sfârşit, ajunseră la pajişte, scopul final al sinistrei lor călătorii.

Fratele Thibaut lăsă urna pe pământ..

Solul pajiştei, mereu răvăşit de alergăturile copiilor, era dezgolit, peticit de gazonul ce nu mai creştea decât pe alocuri; era ceea ce azi se numeşte un loc viran.

— Uf! răsuflă Thibaut, iată-ne aici!

— De fapt, bine că nu ne-a ieşit careva în cale, reluă Lubin.

— Da, frate, dar mai avem de mers şi înapoi!

— Să sperăm că vreo cârciumă va fi deschisă. Aţi observat, fratele meu, cât de piperată este spaima?

— Ce? făcu Thibaut tulburat.

— Vreau să zic că te face să-ţi fie sete…

— Ei aş!… Vă mărturisesc că mi-e sete mai mereu. Dar de vrem, după cum întrevedeţi speranţa, să găsim o cârciumă deschisă, trebuie să ne grăbim cu urna asta.

Precum o ladă cu gunoaie, după expresia cucernicului Loyola!

In timpul acesta fratele Thibaut îngenunchease; Lubin îngenunebe lângă el, şi amândoi îşi uniră eforturile să ridice

capacul bătut în cuie al lăzii.

Chiar în momentul acela cei doi călugări dădură împreună un ţipăt disperat de ajutor, de groază şi durere.

O formidabilă lovitură cu ceva dur şi noduros se abătu asupra spinărilor lor.

Uluiţi, îngroziţi de moarte, Lubin şi Thibaut ţâşniră în picioare.

O nouă lovitură îi trăsni peste coaste.

— Îndurare! vocifera Thibaut.

— Ingeri ai cerurilor! urlă Lubin.

Invocaţiile, cu toată ardoarea lor, rămaseră fără rezultat; niciun înger nu veni să le arate îndurarea. Din contră, o mână de fier se înfipse în câte unul din braţele călugărilor şi începu să plouă cu lovituri grele aidoma grindinei.

Când Cocardere şi Fanfare obosiră să mai lovească le dădură drumul victimelor.

Suflecându-şi sutanele, călugării o luară la sănătoasa, precum cerbii încolţiţi de haită de câini, urmăriţi îndeaproape de agresorii lor, prinzând din fugă când şi când câte o lovitură de ciomag.

Doar la capătul pajiştei şi spre primele case de lângă Universitate se simţiră scăpaţi; dar nu-şi încetară goană nebună în salturi către mănăstire unde ajunseră extenuaţi, frânţi, pisaţi, şi unde boliră mai mult de trei luni de zile, de câte lovituri primiseră şi de groază pe care o pătiseră.

Cocardere şi Fanfare reveniseră lângă ladă.

Amândoi începură să sape pământul cu pumnalele.

După o oră de muncă, săpaseră o groapă de o anumită adâncime, în care aşezară urna funebră.

Apoi, cu mâinile, prăvăliră pământul în groapă pe care o astupară cât putură mai bine.

Atunci Cocardere avu o idee.

Apucă cele două ciomege din lemn de corn cu care le mângâiaseră spinările călugărilor, şi, împreunându-le făcu din ele o cruce!…

Şi crucea asta, o înfipseră în biata grămăjoară de pământ ce acoperea osemintele lui Etienne Dolet.

Cocardere şi Fanfare erau într-adevăr buni creştini, şi ar însemna să-i judecăm greşit pe cerşetorii din vremea aceea încât să ne închipuim în privinţa lor o emancipare reală a gândirii.

După ce-şi isprăviră treaba, cei doi cerşetori se înclinară – poate mai mult din compasiune decât din milă – şi spuseră de bine de rău un *Tatăl Nostru.*

Apoi plecară.

Aşa se întâmplă ca Dolet, care nu şi-ar fi dorit poate o cruce pe mormântul său, avu totuşi una; şi astfel rămăşiţele sale pământeşti fură înhumate creştineşte împotriva voinţei preoţilor.

Cât despre cruce, ea rămase mult timp acolo.

Niciodată nu se ştiu ce era cu ea acolo, singuratică, în mijlocul pajiştei peticite cu gazon.

Dar ea intră în obicei, şi a fost respectată de copiii, care erau stăpânii de drept ai acestui pământ pe care ei se hârjoneau.

Se presupune că ea ar reprezenta *ex-voto* al vreunui suflet chinuit, şi cum e nevoie ca orice lucru să fie etichetat şi catalogat, locul se numi *Crucea Pajiştei...*

XX SPÂNZURĂTOAREA DIN STRADA TRAHOIR

Cei doi cerşetori se întoarseră în grabă mare în oraş, şi odată ajunşi la Curtea Miracolelor dormiră până dimineaţa.

Cocardere se sculă cu noaptea-n cap şi îşi trezi prietenul.

Lanthenay fusese arestat...

Cocardere voia să ştie în care închisoare fusese aruncat acesta începu prin a se interesa de Manfred, şi află că si el dispăruse.

Voi să se informeze la Gypsie, dar nimeni nu ştia unde se află ţiganca.

O mare deznădejde domnea printre cerşetori. Cocardere constată că mult timp de acum înainte nu ar mai putea fi atraşi într-o nouă aventură.

Nu-şi slăbi căutările.

Cu Fanfare, rătăci toată dimineaţa de la Conciergerie la Châtelet, de la Châtelet la Bastilia, căutând să afle, folosindu-se de şiretlicuri ca să întrebe pe câte un temnicer.

Către prânz, cei doi amici, destul de obosiţi si destul de descurajaţi de inutilitatea strădaniilor lor, se întorceau la Curtea Miracolelor, cu speranţa secretă că se întâmplase vreun lucru nou în timpul absenţei lor.

Se opriră într-o cârciumă unde cinară copios, căci niciodată teama nici neliniştea nu-i făcea să-şi piardă pofta de mâncare.

Când se întoarseră, trecură în apropiere de strada Croix du Trahoir. Acolo se afla una din numeroasele spânzurători cu care erau înţesate străzile Parisului.

Un ajutor de călău, căţărat pe o scară, era preocupat să agaţe de stâlpul spânzurătorii, o frânghie nou nouţă, a cărui rezistenţă o încerca trăgând de ea, şi pe care o unse apoi meticulos cu seu.

Câţiva gură-cască se distrau la aceste pregătiri, dar nu cu mai multă emoţie decât am privi azi la unul care zugrăveşte o firmă sau pe un altul care spală felinarul unui bec cu gaz.

— O să-l spânzure pe careva! spulse Fanfare cu indiferenţă

Faptul era foarte frecvent şi nu era în asta un motiv care să uimească.

Dar în starea de spirit în oare se afla, priveliştea asta îl afectă în mod penibil pe Cocardere şi-i aţâţă curiozitatea.

Se aşeză în primul rând al acelor gură-cască, şi, cum ajutorul de călău, cobora de pe scară, examina treaba pe care o făcuse cu o satisfacţie evidentă…

— Trainică frânghie! spuse Cocardere.

— Nou-nouţă, spuse ajutorul de calău.

— La naiba, celui căruia îi este sortită nu va avea de ce să se plângă!

Ajutorul de călău începu să râdă şi ridică din umeri.

— Veche sau nouă, o frânghie e tot o frânghie! Observă el cu filosofie.

— Şi… pe când distracţia, prietene?

— Mâine dimineaţă, răspunse acesta, flatat că fusese numit prieten de un bărbat care purta la cingătoare o sabie atât de mare, şi avea la tocă o pană care se lăsa până pe spate.

— Un păhărel de vin? propuse cerşetorul.

Figura ajutorului de călău exprimă o jubilare care, în ochii celor mai puţin avizaţi, ar putea să treacă drept o acceptare formală.

Două minute mai târziu, ajutorul şi cei doi cerşetori erau aşezaţi la masă în cea mai apropiată tavernă, în faţa unor căni cu vin.

— Aşadar o să-l spânzuraţi? întrebă Cocardere.

— Pe cine? făcu ajutorul de călău.

— Păi pe omul de mâine dimineaţă!

— A! da… ei bine, acela o merită.

— La naiba! Dar ce a făcut?

— E unul dintre acei afurisiţi care atacă gărzile monseniorului mare magistrat, unul dintre cei mai feroce…

— Şi cum îl cheamă? Iertaţi-mi curiozitatea…

— Nu-i nici o supărare, spuse ajutorul de călău golindu-şi cana. Omul se numeşte Lanthenay…

— Lanthenay! izbucni Fanfare lovind puternic cu pumnul în masă…

— Ei bine! Ce v-a apucat? zise uimit ajutorul de călău.

Fanfare se pregătea să vorbească, dar Cocardere îl calcă pe picior şi se grăbi să răspundă:

— Nu-i daţi atenţie. Prietenul meu a avut de-a face într-o zi cu banditul ăsta, acest… cum spuneţi că-l cheamă?

— Lanthenay.

— Chiar aşa. Ei bine, prietenul meu a încasat-o zdravăn de la acest Lanthenay; din pricina asta, vă daţi seama ce bucurie l-a apucat când a auzit că ticălosul o să fie spânzurat…

Incă un pic de vin?

— Ei bine, spuse ajutorul de călău, în timp ce întindea cana, izbucnind în râs, în onoarea dumneavoastră, vă promit să am grijă de omul vostru…

— Cum aşa? zise Cocardere pălind.

— E foarte simplu: ori de câte ori ni se atrage atenţia asupra unui condamnat… înţelegeţi?

— Da, da, spuneţi…

— Ei bine, facem în aşa fel încât să sufere un pic mai mult

— Aha! izbucni cerşetorul a cărui frunte era scăldată de sudoare. Şi cum faceţi asta?

— E o mică şmecherie a meseriei… în clipa în care condamnatul se leagănă în ştreang, după cum ştiţi este legat şi de picioare… Tragem de funia aceea care face să se frângă oasele gâtului… şi atunci… chiţ!

Ajutorul de călău avea un fel de a pronunţa acest chiţ, încât li se făcu părul măciucă celor doi auditori.

El reluă:

— Aşadar, vă daţi seama, dacă în loc să tragem de funia cu care îi sunt legate picioarele o dată şi bine, o facem mai lent, spânzuratul moare încetul cu încetul, şi asta uneori durează minute în şir.

— Oribil! murmură Cocardere care totuşi nu prea arăta să fie slab de înger.

— Ce spuneţi de asta?

— Zic că e de-a dreptul amuzant…

— Păi, în meseria noastră, ştiţi, ne distrăm cum putem.

— Şi spuneţi că Lanthenay ăsta va fi spânzurat mâine dimineaţă?

— La orele şapte; dacă vă dă inima ghes, veţi putea să vă

distraţi un sfert de oră privind la isprava asta.

— Vom veni negreşit, ce naiba! Şi în care închisoare l-au aruncat pe ticălos?

— Asta nu cunosc… Ni-l aduce pe condamnat mâine dimineaţă, asta-i tot ce ştiu.

Şi cum Cocardere tăcea consternat, ajutorul călăului, dispus de vinul băut, continuă:

— De altminteri, nu veţi fi singurii care o să vă distraţi zgâindu-vă la asemenea privelişte. Banditul a fost recomandat de o manieră foarte specială meşterului meu…

— Meşterului dumitale?

— Da… călăul. A primit ordine deosebite, nu numai de la marele magistrat, dar şi de la unul care, este şi mai puternic…

— Nu-i altul decât regele care e mai puternic decât marele magistrat.

— Se vede treaba, spuse ajutorul călăului a cărui limbă se împleticea, că nu ştiţi ce ştim noi… şi că habar n-aveţi cât e de temut… regele, e regele… nu zic nu… dar pentru noi, marele magistrat e regele… şi există cineva care e şi mai de temut decât marele magistrat…

— E de necrezut!

— Dacă-i fi văzut, precum am văzut eu şi meşterul meu pe impunătorul conte de Monclar tremurând în faţa acestui călugăr, n-aţi mai vorbi aşa!

— Aşadar e vorba de un călugăr?

— Da… dar nici că vă zic numele lui! adăugă omul privind în jurul său cu nelinişte… Mai bine să am de-a face cu toţi diavolii din iad decât să-mi atrag ura acestui reverend!

Şi ca şi cum ar fi fost cuprins dintr-o dată de o groază inexplicabilă, ajutorul călăului se grăbi să-şi golească paharul şi, în mare grabă, îşi luă bun rămas de la cei doi cerşetori.

Câteva clipe mai târziu, Cocardere şi Fanfare ieşiră în stradă.

— Ce zici de toate astea? întrebă primul.. Fanfare clătină din cap:

— Zic ca bietul nostru Lanthenay e pierdut de-a binelea…

— Aii! dacă am fi avut măcar opt zile dinaintea noastră!… Dar e pentru mâine! mâine dimineaţă!

Şi Cocardere grăbea pasul, ca şi cum speranţa l-ar fi mânat nu se ştie unde!

Sabia lui cea lungă nu mai sălta cavalereşte, mantia-i peticită, şi imensa pana cu care era împodobită toca lui spânzura jalnic. Mergea adus de spate şi lacrimi mari îi curgeau din ochi.

Ajungând la Curtea Miracolelor, avu totuşi o clipă de bucurie. O destrăbălată îi destăinui că Manfred care era rănit la braţ, se afla în îngrijirile lui Margentine nebuna.

— Cel putin acesta era salvat!

Alergară la Margentine acasă unde dădură de Manfred, după cum am povestit.

XXI JUPANUL LEDOUX

In jurul închisorii Petit Châtelet se afla o sumedenie de străduţe, încrucişate oare formau un soi de pânză cu ochiuri dese în mijlocul căreia celebra închisoare era aşezată precum un păianjen monstruos.

Erau stradele urât mirositoare, fără aer şi lumină, cu pârâiaşe care duceau cu ele rămăşiţe de tot felul.

Una dintre aceste stradele se numea, nu ştiu pentru care motiv, *stradela cu pisici.*

Era cea mai mohorâtă şi cea mai pustie.

Oamenii cartierului o considerau suspectă. Şi, odată cu lăsarea serii, rarii trecători care erau obligaţi s-o străbată, o făceau alergând.

Graba era datorată unei spaime nedefinite care se accentuă când aceiaşi trecători ajungeau în faţa unei case situate la mijlocul străzii.

Casa aceasta, în care cititorii noiştri îşi vor aminti poate că l-au însoţit pe cucernicul părinte Ignaoe de Loyola, era apărată de o poartă solidă ferecată în care era practicată o vizetă protejată de gratii.

Aici locuia călăul Parisului, persoană importantă care se afla în relaţii directe cu marele magistrat şi poruncea unei adevărate mici armate de valeţi, ajutoare şi lucrători.

Se numea Ledoux[6], nume pe care îl purta cu modestie şi care i se potrivea.

Intr-adevăr, dacă nimeni nu putea să se laude că l-a văzut vreodată râzând, nu se putea lăuda nici că l-a văzut mânios vreodată.

Jupanul Ledoux îndeplinea cu indiferenţă groaznicile îndeletniciri de schingiuitor-şef. Zdrobea piciorul condamnatului, în camera de tortură, cu aceeaşi calmitate cu care îi punea

---

[6] N. TRAD. — Ledoux nume de familie însemnând, Cel Blând.

ştreangul de gât unui cerşetori ori când ridică securea asupra unui nobil.

Jupanul Ledoux trăia singur în casa din stradela cu pisici. Stătea tot timpul închis în casă şi nu ieşea de acolo decât pentru o execuţie.

Aşa că vecinii, ori de câte ori vedeau deschizându-se poarta de stejar căptuşită cu fier, îşi spuneau între ei:

— Cine va muri azi?

Nu i se cunoştea nici slugă, nici servitoarea, nici soţia, nici amanta, sau pe careva din familie. Era în deplina accepţie a cuvântului, „un singuratic”.

Din înfăţişarea mistreţului, poseda robusteţea şi uitătura fioroasă.

In momentul în care jupanul Ledoux se pregătea să se ducă la culcare, cineva ciocăni în poartă de stejar.

Jupanul Ledoux acoperise focul din vatră cu grijă, pentru a putea să-l reaprindă dimineaţa. Se afla în sala vastă împrejurul căreia era orânduită, atârnată de pereţi, faimoasa lui colecţie de securi, cleşti, ciocane şi pumnale.

Auzind bătându-se la poarta sa, călăul mormăi câteva cuvinte de neînţeles şi păru că ezită dacă să deschidă sau nu. Totuşi, se hotărî şi merse să se uite prin vizetă. Văzu trei bărbaţi.

— Cine sunteţi voi? întrebă el.

— Trei cerşetori de la Curtea Miracolelor, răspunse cu îndrăzneală unul dintre cei trei.

Răspunsul nu făcu decât să-l uimească pe călău.

Sinceritatea asta îi impuse un oarecare respect. Totuşi, bombăni:

— Sunteti tare grăbiţi să faceţi cunoştinţă cu mine. Ei haideţi, asta o să se întâmple cât de curând! Ce vreţi dela mine?

— Să vă destăinuim ceva ce vă interesează cât se poate de mult… cu speranţa că ne veţi recompensa zelul cu câţiva scuzi.

— Hm! Şi ce anume?

— Nu putem să vă. Spunem decât după ce ne plătiţi. Aflaţi

însă că sunteţi ameninţat să vă pierdeţi funcţia… După câte am aflat din întâmplare, mâine, Parisul va avea un alt călău.

Fără îndoială, cel ce grăia astfel cunoştea efectul pe care asemenea vorbe le-ar produce asupra jupanului Ledoux. Călăul nu alerga după femei, nu avea darul beţiei, era o fire ursuză, avea într-adevăr toate virtuţile care constituie ceea ce numim un om de treabă. Să spunem totuşi că avea un cusur: îşi iubea meseria cu patimă. Mângâia cu mâna colecţia de securi asemeni avarului care îşi mângâie aurul. În ziua în care jupanul Ledoux n-ar mai fi călău, ar muri!… Când însoţea cortegiul unui condamnat, cu securea pe umeri şi când cu coada ochiului supraveghea tremurul de groază care agita mulţimea, încerca înlăuntrul fiinţei sale o mare satisfacţie ce nu se traducea prin nici un semn exterior, dar care nu era mai puţin intensă.

Cuvintele rostite de către necunoscut îl făcură pe jupanul Ledoux să pălească.

In definitiv ce riscă? Acasă la el nu era nimic de furat. Şi apoi francheţea, accentul de sinceritate al celui ce îi vorbea îl impresiona puternic.

Jupanul Ledoux ezită câteva clipe apoi deodată se hotărî şi deschise spunând:

— Intraţi!

Cei trei dădură ascultare invitaţiei. Călăul închise poarta în urma lor şi îi privi din nou bănuitor.

— Vă previn că nu-i nimic de furat din casa mea, în afară de câteva lovituri de pumnal în cazul în care veţi fi venit cu gânduri necurate.

— Fiţi liniştit, jupâne, răspunse cel ce vorbise până acum, nu avem niciun gând necurat.

Atunci călăul îşi conduse vizitatorii nocturni în sala cea mare unde o torţă cu răşină ardea ţinând loc de sfeşnic.

Cei trei cerşetori erau: Manfred, Cocardere şi Fanfare. Ce aveau ei să facă în casa călăului?

Cocardere îi povestise lui Manfred convorbirea pe care o

avusese cu valetul jupanului Ledoux. Când se adusese vorba de călugăr, al cărui nume nu a vrut să fie pronunţat de acesta, Manfred ghici pe dată că era vorba de Loyola. Care altul putea să se îndârjească împotriva lui Lanthenay, dacă nu cel din cauza căruia a pierit Dolet, cel ce fusese rănit chiar de Lanthenay.

Manfred înţelese din clipa aceea că nimic nu-l putea salva pe prietenul său. Dar tăria caracterului său îl făcu să nu se dea bătut şi să încerce ceva. Ce anume? Nu ştia.

Adânc îndurerat şi înnebunit de iminenţa fatalului eveniment îşi pierdu două ore făcând planuri fanteziste respinse îndată ce erau concepute.

Se făcu seară.

Manfred nu ştia nici măcar în care închisoare era deţinut Lanthenay. Reconstitui drumul pe oare Cocardere îl făcuse dimineaţa, dar fără prea mult succes.

Curând se făcu noapte… Mai erau câteva ore până când Lanthenay avea să fie executat…

Atunci Manfred se duse cu gândul la călău. Da, doar călăul era singurul eare-i putea da o ştire sigură!…

Manfred nu pierdu timpul să chibzuiască asupra ideei care îi venise. El i-o împărtăşi lui Cocardere şi lui Fanfare care nu îl părăsiseră. Şi aşa se întâmplase că spre miezul nopţii toţi trei ajunseră să bată la poarta jupanului Ledoux.

Abia intrat în sala mare, Manfred îşi îndreptă privirea spre călău.

— Meştere, îi spuse el, mai întâi trebuie să vă spun că am minţit pentru a vă obliga să ne dechideţi poarta. Situaţia d-voastră nu este ameninţată sau dacă este, nu ştiu deloc…

Straniu, cuvintele astea, în loc să-l adumbrească pe călău îi descreţiră fruntea, atât cât se putea descreţi o fire ursuză ca a lui. Jupanul Ledoux tremurase la gândul că nu mai este călăul Parisului. Certitudinea că fusese înşelat îl linişti.

— Atunci, ce vreţi? bombăni el.

— Dacă aţi avea suflet, v-aş spune că am venit cu gândul să

vi-l înduioşez... dar prefer să vă fac o propunere în folosul d-voastră... Pot ca în două ore să strâng o mie de scuzi şi să vi-i ofer.

— Pentru ce?

— Ca să aflu în care închisoare se află omul pe care trebuie să-l spânzuraţi mâine în zori... adică foarte curând.

— Lanthenay?

— Da, Lanthenay. Călăul rămase neclintit.

— N-am nevoie de bani, spuse el cu voce joasă; nu cheltui nici măcar un sfert din ceea ce câştiig.

Manfred păli. Îşi dădu seama că gâdele era incoruptibil.

Ultima sa speranţă se risipi.

— Va să zică, se bâlbâi el, nu sunteţi de acord...

— Sunteţi o fiinţă glumeaţă, spuse călăul. Încercaţi să aflaţi unde se găseşte omul care urmează să fie spânzurat. Ca să încercaţi să-l salvaţi. Şi tocmai mie vă adresaţi. Manfred îl privi pe călău cu ochi rătăciţi.

Ledoux se îndreptă fără grabă spre locul unde erau atârnate securile şi luă una dintre ele spunând:

— Chiar de-aţi fi şi zece m-aş încumeta să vă alung pe toţi. Şi chiar daca aţi reuşi să mă legaţi şi să mă torturaţi, n-aş scoate un cuvânt... O singură dată m-am lăsat ispitit de câştig! O singură dată m-am abătut de la îndatoririle mele şi am îndurat prea mult ca s-o mai mai fac încă o dată... Grăinid astfel, fizionomia călăului se transfigura. Din ursuză şi bestială cum era, fu deodată marcată de o suferinţă şi o timiditate stranie.

Şi Manfred îl asculta ce murmura:

— Ah! nopţile mele fără odihnă... Ah!... ce coşmar să spânzuri o femeie fără sentinţă de condamnare!...

Cu toate că vorbele acestea fuseseră pronunţate cu glas scăzut, Manfred le auzi. Un fulger îi lumină gândirea şi îl copleşi. Dintr-o dată îi trecu pe dinaintea ochilor scena de la spânzurătoarea din Montfaucon, trăsura greoaie care trecea pe dinaintea lui, femeia care se zbătea în braţele călăului scoţând

ţipete îngrozitoare…

Inainta un pas către jupanul Ledoux care, îngândurat, cu privirea în gol, părea să contemple ceva îndepărtat… poate chiar scena aceasta!.

— Meştere, spuse el pe nepusă masă, de când n-aţi mai dat pe la Montfaucon?,

— Cine vorbeşte aici de Montfaucon?…

— Eu! spuse Manfred. Eu care mă aflam la Montfaucon într-o seară geroasă de iarnă… iată meştere, era cam pe la ceasurile acestea…

Călăul scoase un grohăit abia perceptibil care, la el trebuia să insemne fără îndoială un soi de plânset. Îl privi pe Manfred cu un aer îngrozit…

— Noaptea era tare neagră, reluă Manfred, dar am priviri agere… Şi o trăsură, urcând anevoie colina… se opri în cele din urmă lângă spânzurătoare… Un bărbat ieşi din trăsură târând după el o femeie…

— Pe ea! mârâi călăul fremătând de groază.

— În acelaşi timp, continuă Manfred, vizitiul trăsurii sări de pe capră şi o luă în primire pe femeie… Apoi, jupâne, ştiţi ce a făcut vizitiul ăsta?

— Nu, nu ştiu! Nu vreau să ştiu!…

— A înşfăcat-o pe femeie… o femeie tânără, frumoasă, demnă de milă, a înşfăcat-o cu putere şi a târât-o după el…

— Tăceţi.. Tăceţi!…

— Nefericita implora!… Dar vizitiul era fără îndoială nemilos, căci o dusese până la spânzurătoare şi îi petrecu ştreangul de gât!…

— Îndurare! bâlbâi călăul în culmea îngrozirii în faţa unei asemenea scene atât de viu retrăită.

— O clipă mai târziu, trupul nenorocitei se legăna în gol!… Atunci bărbatul urcă din nou în trăsură, vizitiul pe capră şi vehicolul se îndepărtă în direcţia satului Montmartre… Or, ştiţi cumva cine era omul acela?…

— Nu! nu ştiu! urlă jupanul Ledoux făcând câţiva paşi înapoi.

— Era Ferron, un burghez de treabă. Şi femeia era soţia să! Şi vizitiul ştiţi cine era?…

— Nu! Nu!… Nu vreau să aud!

— Eraţi d-voastră, meştere Ledoux! D-voastră călăul şef, care săvârşeaţi o crimă mârşavă, un asasinat, monstruos!… Jupanul căzu în genunchi.

— Îndurare! horcai el… Dacă aţi şti cât am mai suferit de la această noapte îngrozitoare!… Da… Aşa e! Pentru întâia oară m-am lăsat ademenit… Imbecilul de mine!.. Ca şi cum aş fi fost unul dintre cei avizi să cheltuiască aur!… Şi cel pe care îl câştig acum… Şi pe acesta!… Nu ştiu cum să-l cheltui!… Era o cutie de argint cizelat… am sfărâmat-o cu lovituri de secure… Mai era şi un colier de perle cu care m-aş fi îmbogăţit… Am dat toate perlele… De atunci nu mai am somn! îndată ce închid ochii o văd pe femeia aceea cum se leagănă atârnată în ştreang, îi aud ţipetele… Şi totuşi câte femei şi câţi bărbaţi am spânzurat la viaţa mea fără să am remuşcări!…

Atunci Manfred se aplecă peste el!

— Şi dacă ţi-aş reda tihnă? Şi dacă ţi-aş reda liniştea corectitudinii tale, ce ai face pentru mine?…

— Ce vreţi să spuneţi? se bâlbâi călăul.

— Răspunde mai întâi: unde se află Lanthenay?

— La palatul marelui magistrat! spuse jupanul Ledoux.

— Acum mai spune-mi ceva: vrei să mă ajuţi să-l salvez?

Călăul se ridică şi clătină din cap cu spaimă: Dacă ăsta e preţul cu care îmi veţi reda liniştea de odinioară, totul este inutil!…

— De ce?…

— Pentru că nu am nici o putere! Dacă refuz să-l spânzur pe Lanthenay, unul dintre ajutoare o va face în locul meu…

— Ah! răgni Manfred, aşadar nu există nicio posibilitate!…

— Ascultaţi-mă, zise călăul… Pretindeţi că…

— Da, te asigur! Cu un cuvânt pot să-ţi îndepărtez

remuşcările tale…

— Oh! dacă ar fi cu putinţă!

— Aşa va fi, ţi-o jur!

— Ei bine, voi face imposibilul ca să vă dau răgaz să acţionaţi… Cum am s-o fac? nu ştiu deloc! Dar vă jur că execuţia va fi întârziată până la orele zece… E tot ce pot să fac… şi nimeni pe lume n-ar putea face mai mult!

— Şi te obligi să-i spui lui Lanthenay că mă aflu acolo şi că mă strădui să-l salvez?

— Mă oblig! zise călăul cu convingere.

Şi după o clipă de tăcere adăugă cu nelinişte:

— Acum e rândul d-voastră.

— Călăule, spuse Manfred, ai o inimă de vreme ce suferi, de vreme ce te căieşti!… Fii aşadar încredinţat asupra soartei nenorocitei pe care tu ai spânzurat-o la Montfaucon… ea se află în viaţă.

Nimic n-ar putea să ne dea o idee despre tulburarea care apăru pe chipul jupanului Ledoux. Faţa lui era atât de radioasă, exprima atâta fericire încât părea mai omenoasa la vedere.

— Trăieşte! murmură el, în timp ce lacrimile îi întunecau privirea cumplită.

— Da, spuse cu simplitate Manfred, am ajuns la timp ca s-o salvez…

— D-voastră?

— Eu.

— Aţi salvat-o…

— Am tăiat frânghia şi am readus-o la viaţă pe biata femeie.

— Şi sunteţi sigur că trăieşte?

— Foarte sigur, am văzut-o acum câteva zile.

Călăul scoase un oftat adânc şi tot ceea ce însemna bucurie pentru firea asta ursuză îi apăru pe chip şi se traducea printr-un fel de admiraţie fără margini. De altfel, nu-şi manifestă prin cuvinte sentimentele care îl tulburau. Dar îl privea pe Manfred cu o blândeţe ce contrasta puternic cu înfăţişarea bestială a

chipuiui său.

Manfred nu îl vedea pe călău. Cu braţele încrucişate, cu capul în piept, medita, urmărind gândul ce se înfiripase în mintea lui.

Totuşi, înainte de a se retrage, încercă pentru ultima oară să-i înmoaie inima călăului.

— Aşadar, îi spuse el, în schimbul la ceea ce v-am adus, nu puteţi decât să întârziaţi ora execuţiei?

— Nu pot decât atât! spuse călăul. Şi totuşi…

— Şi totuşi ce!

— Mi-aş da zece ani din viaţă ca să vă pot feri de o asemenea îndurerare.

— Nu-mi trebuie viaţa dumitale… ci pe aceea a nefericitului meu frate pe care trebuie s-o salvez!

— Este fratele d-voastră?

— Da, e fratele meu!

Jupanul făcu câţiva paşi în imensă şi sumbră încăpere.

Mintea lui era muncită de gânduri.

— Ascultaţi, spuse dintr-o dată oprindu-se dinaintea lui Manfred, în loc să amân execuţia până la ora zece, aş putea s-o amân până seara… asta ar face să aveţi o întreagă zi la dispoziţie… Şi apoi… mi-ar permite poate… Am mai văzut o întâmplare ca asta…

— Ce vreţi să spuneţi? întrebă Manfred cu febrilitate.

— Va să zică… Execuţia nu ar avea loc decât la căderea nopţii; de treaba asta, mă ocup eu şi vă dă o şansă în plus ca să acţionaţi la adăpostul întunericului… Dar dacă nu reuşiţi… dacă… fratele d-voastră este spânzurat…

— Ei bine? vorbi Manfred gâfâind.

— Ei bine! nu vă îndepărtaţi de spânzurătoare… Aşteptaţi ca gărzile să plece… şi atunci… da, atunci, îi scoateţi ştreangul!… Voi încerca minunea asta… dar nu uitaţi că nu răspund de nimic! Să nu uitaţi că în momentul acela sunt şi şanse să duceţi cu voi un cadavru!

Manfred fremăta.

Ce încercare de temut voia să izbutească jupanul Ledoux? Ce luptă mişcătoare avea să se dea între moarte şi călău, având ca teren de luptă spânzurătoarea?

Tânărul se simţea purtat în lumea, întâmplărilor ireale…

Poate că febra rănii sale, înteţită de efortul făcut de creier puse din nou stăpânire pe el…

Privea în jurul lui şi pereţii mânjiţi cu roşu îi apărură ca o mare de sânge; securile agăţate aruncau sclipiri fulgurante, şi călăul, în acest decor fantastic creat de imaginea sa lua o anvergură fără margini…

Manfred făcu un efort suprem să iasă din starea aceasta, apoi făcu semn tovarăşilor lui să-l urmeze şi după ce a aruncat o privire de supremă apreciere, se grăbi să se îndepărteze de casa blestemată.

Rămas singur, jupanul Ledoux închise din nou uşa cu grijă şi se înapoie să se aseze lângă vatră. Îndepărtă cenuşa care acoperea focul, aruncă o scurtătură de lemn peste jar şi o flacără vie lumină dintr-o dată trista încăpere.

Cu coatele sprijinite de genunchi şi cu bărbia sprijinită în mâini, călăul privea nemişcat flacăra. Era serios şi sever după obiceiul său. Părea că nimic nu s-ar fi schimbat în adâncul fiinţei sale, de obicei şterse ori cumplite, ochii îi străluceau cu licărul deosebit pe care lacrimile le dau privirii. De fapt o profundă tulburare se întâmplase în fiinţa aceasta, fără ca el să-şi fi dat seama. Sentimentul profund uman, recunoştinţa urca înlăuntrul său crescând ca o floare ce creştea pe un pământ îngrăşat.

Din timp în timp, mormăia fraze, neînţelese.

— E al naibii de bine, totuşi… Să poţi privi în cele mai întunecate unghere fără teamă că vei mai descoperi acolo spectrul femeii… să poţi asculta vântul şuierând în vatră fără să auzi urletele moartei… să poţi privi şi asculta în interiorul fiinţei mele.

Apoi, după o tăcere îndelungată, adăugă, urmărind fără îndoială înşiruirea unui gând.

— Da, cu siguranţă… între occipital şi maxilar… Nu, asta ar fi un adevărat miracol…

Şi încă ceva pe care el o mormăi mult timp după aceea:

— Totuşi, nu doresc ca tânărul să sufere!

Călăul se ridică pe neaşteptate şi începu să se plimbe domol cu mâinile la spate. Murmură:

— Toată problema e să aflu dacă corpul poate rămâne suspendat luând ca punct de sprijin osul occipital şi osul maxilar, fără a zdrobi vertebrele… Urma să să convingă…

Se îndreptă spre uşă şi trecu într-o încăpere folosindu-se de lumina torţei. Într-un colţ al încăperii, un obiect alungit stătea. În poziţie verticală sprijinit de perete înveşmântat în serj.

Cu mişcări încete, meticuloase, călăul, îndepărtă serjul şi obiectul apăru. Era un schelet în întregime. Era admirabil şi nu lipsea nici, cel mai mic oscior: jupanul Ledoux depusese o trudă de mai multe luni în execuţia acestei îndeletniciri care ar fi făcut de râs lucrările de acest gen ce se execută pentru muzeele de anatomie. Lucrul acesta reprezentase o mare distracţie pentru călău. Şi o distracţie nu mai puţin atrăgătoare fusese pentru el să studieze îndeamănunt scheletul ăsta. Era sigur că jupanul Ledoux s-ar fi arătat superior faţă de cel mai savant chirurg în materie de schelete.

Dezvelind scheletul, călăul îl contemplă cu înduioşarea specifică a artistului care îşi contemplă capodopera. Şterse cu grijă puţinul praf ce se aşternuse pe craniu şi pe omoplaţi. Apoi degetul său se aşeză pe vertebrele gâtului.

— Iată ce nu trebuie zdrobit! mormăi el.

Se pierdu intr-o indelungă meditaţie, apoi murmură:

— Totuşi s-a văzut aşa ceva! Lucrul acesta s-a întâmplat lui Gaspard Flamandul. O să-mi aduc aminte de asta toată viaţa. Era în anul o mie cincisute douăzeci, în luna aprilie, chiar la Montfaucon. Ce făcuse, Gaspard? Nu mai ştiu de fapt! Şi totuşi într-o frumoasă dimineaţă de aprilie îl spânzurai de-a binelea, de gât. Ori ce se întâmplă?… Se întâmplă că după mai mult de opt

minute de la execuţie, cum mă pregăteam să plec, Nicolas Bigot, unul dintre valeţii mei mă apucă de braţ pe neaşteptate şi strigă, palid de groază: „Meştere, priviţi la Gaspard Flamandul”. Îl privii pe spânzurat şi văzui că avea ochii larg deschişi, nu din cauza agoniei ci liniştiţi şi plini de viaţă… Şi ochii ăştia mă priveau cu un aer şiret… Când văzu că privesc fix la el, caraghiosul se grăbi să-i închidă… Mă apropiai de el şi îi spun: „Hei! Aşadar n-ai răposat? ..., întrebare la care nu dădu nici un răspuns dealtminteri… Mă urcai pe scară şi zării atunci că nodul ştreangului nu alunecase până în dreptul gâtului şi că bunul Gaspard rămânea suspendat în gol fără altă jenă decât că nu putea să deschidă gura, căci frânghia îl susţinea pe dedesubtul maxilarului…

Faptul m-a surprins într-o asemenea măsură că mi-am permis să-l dau jos pe bietul nenorocit şi să-l fac scăpat… Călăul adăugă atunci:

— Ceea ce i s-a întâmplat lui Gaspard Flamandul dintr-o brodire nu i se poate întâmpla altuia prin voinţa mea?

Jupanul Ledoux avu în privire o licărire de orgoliu.

Se simţea stăpânul unei vieţi omeneşti.

Atunci se-nhămă la o treabă neobişnuită.

Deasupra scheletului, bătu un piron; de piron, agăţă o frânghie şi îi făcu laţ.

Petrecu laţul în jurul oaselor gâtului.

Atunci plasă frânghia. Cu nod strângând-o în aşa fel încât ea să se sprijine cu o parte pe bărbie şi cu cealaltă pe osul occipital. Apoi trase.

Scheletul se afla suspendat.

— Bun! făcu jupanul Ledoux; iată cum voi proceda cu omul meu! Ce trebuie să fac în momentul ăsta? Trebuie să mă proptesc de picioarele lui şi să-l trag în jos cu o zmucitură foarte seacă… Ce urmează?… Vertebrele gâtului se frâng şi moartea survine pe dată… Da, dar dacă nu smucesc?… Dacă mă prefac doar că smucesc?… Vertebrele rămân intacte, şi omul nostru

rămâne în poziţia asta destul de mult timp… dacă totuşi nu se sufocă!… s-o luăm de la capăt!

Mai bine de zece ori, jupanul Ledoux exersa în acest macabru şi fantastic exerciţiu.

Slăbea laţul scheletului, îi scotea frânghia.

Apoi îi reaşeza nodul şi trăgea de frânghie.

Repetă astfel până ce din prima încercare, fără să ezite, i se întâmplă să plaseze nodul alunecător în locul exact pe care şi-l stabilise.

Atunci jupanul Ledoux rânji cu toată gura.

Infăşură scheletul cu multă grijă.

Socoti să se odihnească un pic.

Dar în momentul în care se-îndrepta către pat, cineva bătu cu putere în poartă. Se duse să deschidă. Era unul din valeţii săi.

— Stăpâne, e timpul să vă treziţi! spuse omul.

— Dar cât este ceasul?…

— Este ora şase, stăpâne.

Noaptea trecuse cu o iuţeală pe care jupanul Ledoux nu o luă în seamă.

— Bine, spuse el, mă duc într-acolo!…

XXII STRADA SAINT-ANTOINE

L-am văzut pe cucernicul Loyola avântându-se, în momentul în care izbucnea nebunia contelui de Monclar, avântându-se, spunem noi, în afara palatului marii dregătorii pentru a ajunge din urmă gărzile care îl însoţeau pe Lanthenay ca să asiste la supliciul nefericitului tânăr.

Cu mâinile strâns legate, ţinut din scurt de către doi temniceri, înconjurat de vreo douăzeci de gărzi, Lanthenay mergea fără să opună rezistenţă.

O frământare – extraordinară – într-un asemenea moment – l-ar fi împiedicat dealtminteri să se gândească serios la opunerea unei rezistenţe.

Nenorocitul nu pricepea nimic din ceea ce i se întâmpla… Tatăl său il recunoscuse!…

Regăsindu-l, împărtăşise, o bucurie, o emoţie vie…

Şi tatăl său îl lăsa să fie dus la ştreang…

Ce se petrecuse oare în mintea marelui magistrat?…

Inima sa se împietrise oare în asemenea măsură din cauza exerciţiului îndatoririlor sale, încât ar sacrifica până şi pe fiul său!…

Lanthenay, simţea, datorită acestor întrebări, o durere care îi părea firească…

Cât de mult îl mai ura pe marele magistrat pe vremea când nu bănuia că era fiul acestuia!

Dar nu simţise el topindu-se ura asta precum zăpada în bătaia razelor de soare în clipa în care fusese sigur că îşi regăsise tatăl?

Şi acum!…

Ce tată! urma oare el să moară aruncându-i un ultim blestem?

Cum reflecta la lucrurile acestea, aproape nedându-şi seama

că merge la ştreang, auzi lângă el o voce zeflemitoare., era aceeaşi voce ironică care răsunase pe neaşteptate la urechea lui Dolet, care mergea spre rug.

— Sunteţi pregătit să muriţi?

Lanthenay îl recunoscu pe Loyola.

Ridică din umeri.

— Sper, reluă Loyola, că veţi folosi cele cinci sau sau şase minute ce vă vor rămâne de trăit penţiu a vă reconcilia cu Dumnezeu.

— Vă sfătuiesc, spuse cu asprime Lanthenay, să mă lăsaţi să mor în tihnă.

— Cum! niciun cuvânt de căinţă… Sau măcar nu lasati o vorbă pentru nimeni? Există totuşi fiinţe pe care le îndrăgiţi… care vă iubesc…

Un nor îi umbri fruntea nefericitului.

Se simţea înfrânt gândindu-se la logodnica sa.

Dar deja Loyola se grăbea să adauge:

— Sunt sigur că ar fi mângâietor pentru bietul d-voastră tată să vă primească urările de bun rămas, pentru care mă oblig de bunăvoie să i le transmit…

— Tatăl meu! murmură Lanthenay devenind livid.

— Da! Tatăl dumneavoastră care vă iubeşte. Mi-a destăinuit-o… Tatăl dumneavoastră care încearcă o durere foarte vie sacrificându-vă datoriei sale.

— Aşadar, mormăi Lanthenay, mor din voia marelui magistrat?…

— Nu, din voia lui Dumnezeu cel Mare!… dar cu consimţământul său… Ah! este o pildă măreaţă exemplul de abnegaţie de care dă dovadă contele de Monclar, tatăl dumneavoastră.

Lanthenay tăcea.

Se sufocă de amărăciune.

— Nu vreţi să-i duc niciun cuvânt din partea dumneavoastră? Ar fi atât de fericit să ştie că aţi murit creştineşte, căindu-vă

pentru crimele voastre…

— Ei bine, spuneţi-i dar… spuneţi-i aceastui tată atât de tenace care îşi dă fiul în mâna călăului… spuneţi-i că la toate crimele pe care le-am făptuit mai adaug una… pe aceea de a-l urî cum îl urăşti pe călău, aceea de a-l dispreţui cum sunt dispreţuiţi valeţii călăului! Spuneţi-i asta, acestui tată demn, şi să sperăm că faptul acesta îi va asigura câteva nopţi de somn tihnit…

— Dorinţa voastră este sfântă pentru mine, spuse Loyola, căci este dorinţa unui muribund. Dar Dumnezeu îmi este martor, că aş fi dorit să-i transmit alte vorbe nefericitului meu prieten…

— De ajuns! spuse Lanthenay cu un aer sumbru; şi acum îndepărtaţi-vă. Nu rămâneţi în preajma mea… sau vă jur că cu toată slăbiciunea în care mă aflu vă gâtui după cum o meritaţi, vă voi scuipa de faţă cu toată mulţimea…

Loyola se dădu înapoi cu doi paşi spunând cu voce tare…

— Dumnezeule, iartă-l pe nenorocitul ăsta, căci nu ştie ce spune!…

Şi, în mulţime, fu admirată mărinimia călugărului.

Din momentul acela, Lanthenay, mergea cu capul plecat, absorbit de ultima dintre meditaţiile sale.

Dintr-o dată, îşi dădu seama că se opriră.

Inălţă privirile în jurul lui, şi văzu spânzurătoarea.

Ajunseră în strada Croix du Trahoir!

Lanthenay surâse dispreţuitor. În faţa morţii iminente, îşi reluă intreaga sa libertate de spirit. Umbra tatălui său care îl obseda se risipi.

El înainta către spânzurătoare şi spuse călăului:

— Străduieşte-te s-o faci iute şi bine! Se spune că eşti foarte priceput; am să-mi dau seama dacă reputaţia ta este justă.

Spre surprinderea întregii asistenţe, călăul îi răspunse. Niciodată jupanul Ledoux nu vorbea la momenetul dinaintea execuţiei.

I se întâmpla adesea că nefericitul condamnat să-i adreseze o

rugăminte, o înjurătură, o apreciere. Niciodată nu s-a pomenit ca gâdele să-i răspundă orice s-ar fi întâmplat.

De data asta el vorbi.

— Fiţi liniştit, făcu el cu un soi de bucurie, am să mă străduiesc în privinţa dumneavoastră aşa cum n-am mai făcut-o pentru nimeni.

— Hai odată, şi fă-o iute!

In clipa asta, cântecele a doi sau trei călugări care fuseseră desemnaţi şi care se aflau la piciorul stâlpului spânzurătorii, se ridicară în slăvi.

Jupanul Ledoux se apropie şi aranja cu mişcări energice gulerul vestei lui Lanthenay. Ca să facă treaba asta el s-a plasat în spatele lui Lanthenay.

Şi Lanthenay fu scuturat ca de un fior fulgerător când auzi o voce – vocea călăului care îi murmură la ureche:

— Nu vă miraţi în nici un chip, şi luaţi seama! Fratele dumneavoastră veghează…

In acelaşi timp, călăul se trase înapoi, şi se adresă ajutorului principal:

— Ei bine! izbucni el, ce aştepţi, secătură, de nu încerci trăinicia frânghiei.

Surprins, valetul – căci asemenea formalitate nu era în obicei – nu aşteaptă să i se poruncească a doua oară. Se agăţă de frânghie şi trase cu putere de ea. Se auzi un troznet.

Stâlpul spânzurătorii căzu la pământ!…:

Călăul blestemă cumplit.

Cântecele călugărilor încetară…

Inima lui Lanthenay zvâcnea cu putere în piept.

— Fir-ar să fie! toţi stâlpii spânzurătorilor din Paris sunt putrezi, blestemă călăul.

Loyola, se apropie şi se apecă asupra stâlpului căzut la pământ şi cercetă ruptura. Se ridică zicând:

— Stâlpul nu era putred… a fost slăbit de tăietura fierăstrăului.

— E cu putinţă! izbucni călăul în timp ce se apropia. Dar, deja Loyola, adresându-se mulţimii şi părând a căuta printre cei adunaţi duşmani necunoscuţi, izbucni:

— Condamnatul nu va rămâne nepedepsit. Orice împotrivire este zadarnică faţă de autoritatea bisericii şi autoritatea regelui!

Atunci se întoarse către jupanul Ledoux:,

— Călău, conduceţi condamnatul la cea mai apropiată spânzurătoare!

— Imposibil! prea cucernice.

— Imposibil? făcu Loyola încruntând sprâncenele. Şi de ce mă rog?

— Pentru că am primit ordinsă spânzur prizonierul în locul numit Croix du Trahoir, şi nu în altă parte.

In definitiv, prea cucernice, neajunsul va fi de îndată înlăturat

— Fie! Cât timp îţi trebuie?

— Pai! cam toată ziua. Chiar în seara asta, aş putea relua discuţia cu viteazul ăsta care pare că se bucură nespus de întârziere.

— Călău, reluă Loyola, sunteţi pregătit să-mi daţi ascultare? Priviţi asta…

Călugărul arătă jupanului Ledoux un pergament cu sigiliul marelui magistrat.

— Prea bine, cucernice părinte, spuse Ledoux sunt gata să mă supun! Porunciţi.

— Nu-l puteţi spânzura decât în locul acesta?

— Da, prea cucernice. Pentru că aşa porunceşte şeful meu direct.

— Fie! Vă veţi întoarce acasă şi veţi aştepta acolo ordinele mele. Persoana care va veni la dumneavoastră o să vă prezinte actul pe care l-aţi văzut adineauri. Veţi da ascultare?

— Sunt chiar obligat s-o fac, prea cucernice, devreme ce monseniorul, marele magistrat porunceşte.

— Bine. Peste o oră, veţi fi înştiinţat de către mine. Străduiţi-vă atunci să acţionaţi fără zăbavă. Sau, mai bine încă, aşteptaţi

aici.

— Voi aştepta, prea cucernice, spuse călăul uimit.

— Gărzi, ordonă Loyola, supravegheaţi cu străşnicie prizonierul cât timp lipsesc, şi trageţi asupra oricui ar încerca să se apropie!

— Fiţi liniştit, prea cucernice tată! spuse sergentul.

Loyola porni de grabă în direcţia palatului marii dregătorii.

Planul său era foarte simplu.

Il va obliga pe Monclar să semneze ordinul de execuţie-pentru Lanthenay valabil la oricare altă spânzurătoare.

In starea în care se afla, marele magistrat ar semna orice se va dori.

Atunci Loyola ar transmite ordinul său, mai bine l-ar duce el însuşi, şi Lanthenay ar fi spânzurat.

Nu era decât o întârzierp cel mult de o oră.

Aşa gândea Ignace de Loyola în timp ce se îndrepta în grabă mare către palatul marelui magistrat.

Parcurgea cu paşi mari strâmta şi întortocheata stradă Saint-Antoine, aproape pustie în clipa aceea, căci poporul se adunase în strada Croix din Trahoir, nu atât pe motivul execuţiei, care era un fapt banal cât pentru notorietatea condamnatului.

Lanthenay era considerat, într-adevăr, unul dintre cei mai de temut cerşetori.

In clipa în care Loyola trecea prin faţa unei case scunde, a cărei poartă era deschisă, se simţi pe neaşteptate înşfăcat de braţe puternice.

Voi să strige.

Dar nu mai avu timp.

I se astupă de îndată gura cu un căluş strâns legat în acelaşi timp, călugărul fu târât către poarta deschisă şi dispăru odată cu agresorii săi în interiorul casei, în vreme ce poarta fusese închisă în urma lor.

Toate astea s-au petrecut cu iuţeala fulgerului.

Doi sau trei vecini zăriră răpirea asta care se petrecuse atât

de brutal.

Dar la vremea aceea, era un fapt destul de obişnuit.

Fiecare îşi vedea de propriile sale treburi şi nu se ştia niciodată cu ce te puteai alege de pe urma unor asemenea întâmplări.

Chiar dacă, au fost oameni care au asistat la răpirea lui Loyola, niciunuia nu-i trecu prin minte să pară uimit, emoţionat sau să intervină.

Abia fusese târât în casă şi uşa fusese de îndată închisă. Loyola se trezi atunci azvârlit într-un loc întunecos; se simţi împins spre o scară ce părea să coboare spre nişte hrube; la ultima treaptă de jos a scării – Loyola fu îmbrâncit cu putere într-o pivniţă a cărei uşă deschisă pentru o clipă se închise din nou. O clipă după aceea cineva intră cu o torţă în mână.

Loyola se trezi atunci în prezenţa a patru bărbaţi. Unul dintre ei îi scoase căluşul spunându-i;

— E inutil să strigaţi, nu vă va auzi nimeni… Dealtminteri, nu vrem să vă facem niciun rău.

— Ce vreţi de la mine? întrebă călugărul cu o voce calmă.

Trei dintre aceşti bărbaţi erau Manfred, Cocardere şi Fanfare.

Părăsind casa călăului, pe timpul nopţii ei se întorseseră la Curtea Miracolelor. Prinseseră doi iepuri dintr-o dată.

Mai întâi că Manfred ştia acum unde se afla Lanthenay şi la ce spânzurătoare trebuia condus şi prin urmare pe care străzi ar urma să treacă: de la palatul marelui magistrat până în strada Croix du Trahoir se mergea drept pe strada Saint-Antoine, până în strada Saint-Denis în continuare, Manfred ştia că execuţia ar fi întârziată cu câteva ore şi poate până spre seară, după cum îi promisese călăul. De altfel nu punea la îndoială cuvântul acestula pe care îl văzuse atât de emoţionat.

Or, cele câteva ore câştigate, însemnau poate viaţa lui Lanthenay. La Curtea Miracolelor cei trei oameni îşi petrecură restul nopţii încercând să recruteze ajutoare pentru un atac.

Dar Curtea Miracolelor era în doliu.

Mai mult de trei sute de oameni fuseseră ucişi ori răniţi în piaţa Maubert în jurul rugului lui Dolet.

Când mijiră zorii zilei, abia dacă vreo doisprezece dintre cerşetori îşi promiseseră sprijnul, cu jumătate de gură şi cu atâta reţinere, încât la orele şase dimineaţa, disperat, Manfred, pleacă însoţit doar de Cocardere şi Fanfare.

— Avem vreo cunoştinţă sigură în strada Saint-Denis sau pe strada Saint-Antoine? întrebă el.

— Îl avem pe Didier şelarul, pe strada Saint-Antoine spuse Fanfare.

— Hai ia Didier…

Şelarul care era şi negustor de boarfe locuia în strada Saint-Antoine într-o căsuţă a cărei proprietar era.

Avea legături cu anumiţi cerşetori şi îşi punea pivniţele la dispoziţia lor, mijlocind o plată cinstită, când aceştia aveau mărfuri de tăinuit…

Manfred şi cei doi însoţitori o dată ajunşi acasă la Didier, îl puseră la curent cu ceea ce voiau să întreprindă.

— Casa vă stă la dispoziţie, răspunse cu simplitate şelarul.

Planul lui Manfred era să se arunce pe neaşteptate asupra gărzilor lui Lanthenay. În vreme ce el s-ar lupta împreună cu Fanfare şi Cocardere, Didier l-ar lua pe Lanthenay in casa sa, în care s-ar refugia cu toţii. Cât despre fugă, ea devenea din clipa aceea uşor de realizat. În spatele casei şelarului se afla o grădină a cărui zid scund nu cerea un alt efort decât să-l treci cu pasul ca să ajungi la o altă casă. Asemenea gen de atac îi reuşise deja lui Manfred care îi scăpase astfel de spânzurătoare pe doi sau trei dintre cerşetori.

Într-adevăr, o execuţie prin spânzurare nu era pentru vremea aceea un eveniment destul de considerabil ca să pună în mişcare forţa armată, exceptând cazul când era vorba de un personaj de vază precum Etienne Dolet, cu care se voia să se bage în sperieţi populaţia.

De obicei, un condamnat condus la locul execuţiei era

escortat de şapte sau opt gărzi fără prea multă hărmălaie.

Planul nu a putut fi executat.

Stând la pândă în dugheană şelarului, Manfred, Cocardere şi Fanfare aşteptau trecerea lui Lanthenay.

Condamnarea era pentru ora şapte. Dar fără îndoială un eveniment neprevăzut întârziase ora, căci sună de ora opt la capelă Saint-Paul când Cocardere strigă:

— Iată-i!

Era chiar escorta lui Lanthenay.

Manfred îşi înăbuşi o înjurătură şi deveni foarte palid. Erau mai mult de treizeci de gărzi în jurul lui Lanthenay. Nu se putea ca trei inşi să atace o asemenea ceată, în plină zi, în prezenţa unei întregi populaţii ostile condamnatului.

Cei trei tovarăşi ieşiră de la şelar şi începură să meargă printre oamenii de rând care urmau escorta. Aşa s-a întâmplat că au ajuns la Croix de Trahoir. A fost pentru ei un moment de spaimă teribilă. Dar când văzură stâlpul spânzurătorii căzând la pământ, înţeleseră că gâdele se ţinuse de cuvânt şi îşi recăpătară curajul.

Aveau o zi întreagă ca să poată acţiona.

Manfred se plasase în primul rând al mulţimii, în speranţa de a fi zărit de Lanthenay şi să-i facă un semn de încurajare. Dar fie din întâmplare, fie că Lanthenay nu catadicsea să privească mulţimea care îl înconjura, privirile celor doi prieteni nu se întlâniră.

Manfred asistă fără să poată auzi conversaţia care avusese loc între Loyola şi călău. Dar îl văzu pe călugăr fluturând o hârtie şi pe călău înclinându-se cu respect.

In cele din urmă îl văzu pe Loyola plecând în grabă, îi făcu semn lui Cocardere şi lui Fanlare să-l urmeze.

In faţa casei lui Didier şelarul, se aruncară asupra lui Loyola şi îl târâră înăuntru.

Loyola îi examina cu un aer sumbru pe cei trei bărbaţi care se găseau în faţa lui. Sperase să fi căzut în mâinile unor bărbaţi

îndrăzneţi care îi invidiau punga cu galbeni.

Şi reluă:

— De bani este vorba?… Dacă-i aşa, spuneţi repede cât.

— Şi cum am proceda? întrebă Manfred.

Loyola surâse. Cu siguranţă era vorba de nişte hoţi.

— Aduceţi-mi ceva de scris; într-o clipă am-să vă semnez un înscris valabil la visteria mănăstirii Saint-Augustin. Pentru ce sumă?

Manfred îi făcu un semn lui Didier care se repezi în afara pivniţei.

— O să vedeţi! îi spuse lui Loyola.

După câteva minute, şelarul se întoarse: ducea cu el o măsuţă, cu cele trebuincioase perutru scris.

— Scrieţi, domnule! spune Manfred.

— Sunt gata! răspunse Loyola, oricare ar fi suma; dar sper să nu abuzaţi…

— Nu. O să vedeţi că nu o să vă coste prea scump.

Şi Manfred dictă:

— Ordin către jupanul Ledoux, călăul şef al Parisului..

— Ce spuneţi? izbucni călugărul lăsând pana din mână.

— Domnule, spuse cu răceală în glas Manfred, fără comedii inutile între noi; îl urâţi de moarte pe Lanthenay pentru că v-a rănit, pentru că a încercat să-l salveze pe nefericitul de Dolet, victima dumitale, în sfârşit, pentru că pornirile sale fireşti de om independent vă displac, d-voastră fiinţă a autorităţii brutale şi absolute!

— Vă înşelaţi, fiule… nu sunt omul autorităţii brutale, după cum spuneţi…

— Fugiţi de aici! Priviţi-mă bine, domnule., nu mă recunoaşteţi?

— Nu vă cunosc! spune Loyola privindu-l cu atenţie pe Manfred.

— Amintiţi-vă de dejunul care a fost dat de maestrul Rabelais, la Meudon, în compania meşterului Calvin şi a încă unei

persoane…

— Aha! persoana aceea eraţi d-voastră, tinere! Acum vă recunosc.

— Sunt foarte onorat, domnule. Vă daţi seama acum că ştiu cine sunteţi! Ştiu cu câta ură neclintită vă hrăniţi spiritul! Aţi unelitit atacul împotriva Curţii Miracolelor, tot-d-voastră sunteţi cel care aţi dorit moartea lui Dolet; şi acum vreţi moartea lui Lanthenay…

— Fie! Ei şi?

— O să scrieţi pe dată ceea ce am să vă dictez.

— Şi dacă nu scriu? făcu Loyola clocotind de turbare.

— În cazul acesta, peste două minute veţi muri. Viaţă pentru viaţă, domnule! Loyola plecă fruntea şi rămase gânditor.

— Sunteţi prea tânăr, spuse el în sfârşit şi vă angajaţi într-o treabă care vă depăşeşte, vă previn.

— Lanthenay este fratele meu. Sunt în stare de orice ca să-l salvez.

— Chiar şi de o crimă mârşavă săvârşită asupra unui om al bisericii?

— Da, domnule, spuse Manfred foarte calm. Grăbi-ţi-vă, nu vă mai rămâne decât un minut. Scrieţi… adăugă el ridicându-se, scrieţi, sau de nu, jur să vă gâtui cum aş gâtui o fiară blestemată…

Loyola apucă pana de scris.

— Dictaţi! spuse el dintr-o dată pe un ton în care Manfred desluşi un soi de ironie. Dictaţi… dar să fim bineinţeleşi, nu-i aşa? Viaţă pentru viaţă aţi zis?

— Jur că este aşa! spuse Manfred.

— Prea bine, sunt pregătit. Manfred, beat de fericire, dictă:

“Ordin către Ledoux, călăul şef al Parisului, de a suspenda execuţia condamnatului Lanthenay care este graţiat… Ordin călăului să pună în ljbertate pe condamnat viu şi nevătămat din paza gărzilor sale.”

Loyola semnă.

— Asta nu e totul, spuse atunci Manfred. Scrieţi, domnule… nu pe acelaşi pergament… pe celălalt…

Mina călugărului deveni-mai serioasă.

— Aştept ! spuse el muşcându-şi buzele.

Manfred dictă:

“Ordin sergentului, şef al gărzilor marii dregătorii însărcinat sa escorteze pe condamnatul Lanthenay, de a-l pune în libertate deîndată…”

— Dar nu am calitatea să semnez un asemenea ordin! izbucni Loyola.

— Scrieţi totuşi… şi fără să cădeţi pe gânduri, domnule!

Loyola aruncă o privire spre Manfred. Îl văzu frământând cu nervozitate mânerul pumnalului.

Il cuprinse un tremur de furie, scrise şi semnă.

Manfred reciti cu grijă cele două pergamente şi le puse în buzunarul vestei.

— Sunt liber, nu-i aşa? întrebă călugărul.

— Îndată, domnule! Vreţi să-mi daţi înscrisul care îl aveţi asupra dumneavoastră?

— Care înscris? întrebă Loyola pălind.

— Fără prefăcătorie, domnule! Vorbesc de pergamentul pe care i l-aţi arătat călăului şi în faţa căruia s-a înclinat cu atâta respect.

— Hârtia asta este nesemnificativă pentru dumneavoaistră, se bâlbâi călugărul.

— Un motiv în plus ca să mi-l daţi… Haideţi, hotărâţi-vă!… afară de cazul în care nu preferaţi să-l iau cu mâna mea trecând peste cadavrul dumneavoastră.

Călugărul îşi dădu seama că orice împotrivire era inutilă şi cum nu era omul care să se înfurie protestând zadarnic, scoase pergamentul şi-l întinse lui Manfred spunându-i:

— Iată vă dau ceea ce doriţi, fiule. Amintiţi-vă că m-am supus de bunăvoie… şi poate că nu sunt duşmanul lui Lanthenay atât cât păreţi s-o credeţi.

Dar Manfred nu-l mai asculta.

Despături pergamentul şi scoase un strigăt de bucurie.

Era ordinul semnat şi sigilat de marele magistrat care ordona tuturor gărzilor dregătoriei de pază, să dea ascultare, purtătorului acestui pergament.

XXIII CĂLĂTORIA LUI LOYOLA

Manfred şopti câteva cuvinte la urechea lui Cocardere şi se grăbi să iasă afară. În stradă, începu să alerge ca un nebun indirecţia străzii Croix du Trahoir.

Cum fugea aşa disperat, se izbi de un om pe care nişte ţânci îl urmau la câţiva paşi.

Omul se rostogoli la pământ strigând:

— Degeaba faceţi asta! Am să-l regăsesc chiar azi.

El apucă felinarul stins care îi căzuse din cauza izbiturii şi începu să inspecteze casele, făcând un gest ca şi cum le-ar lumina.

Auzind vocea omului, se opri brusc.

Se uită în urmă şi îl recunoscu pe marele magistrat.

Ce putea să facă aici cu felinarul în mână?

Pentru ce îl urmăreau ţăncii cu atâta curiozitate?

Uimit peste măsură, Manfred, îşi puse pentru o clipă întrebările acestea şi lăsând pentru mai târziu lămurirea misterului, îşi reluă goană nebună spre spânzurătoarea din strada Croix du Trahoir.

Ajunse acolo gâfâind, pe jumătate sufocat, agitând hârtia şi

strigând:.

— Graţiere: Condamnatul a fost graţiat!

— Minune! strigă mulţimea care, cu obişnuita ei nestatornicie, aplauda vestea aceasta, după cum ar fi aplaudat spectacolul execuţiei.

— Călăul apucă hârtia pe care i-o întinse Manfred.

— Este un act de graţiere după tipicul legii! spuse el cu voce tare.

Exclamaţia ar fi de ajuns ca să risipească îndoielile şefului gărzii în cazul în care sergentul ar fi avut îndoieli.

El cercetă cu ochi de cunoscător cele două pergamente întărite prin ordinul semnat de marele magistrat.

Manfred aştepta cu o teribilă nelinişte.

Prea bine, spuse în sfârşit sergentul. Să fie deslegat condamnatul. E liber!

— Minune! Minune! urlă mulţimea..

— Explică-mi, spune Lanthenay.

— Vino! vino! murmură Manfred… Ai să afli îndată…

Şi îl trase spre el în timp ce gărzile porniră înapoi spre dregăforie şi călăul spre strada cu pisici.

……….

Dându-şi seama că Manfred îi scapă, Loyola răbufni într-un blestem ce îi stătea pe limbă.

Inţelese că fusese tras pe sfoară, el care avea de gând să-şi joace adversarul.

Dar păstră tăcerea, dispreţuind a se adresa cu o plângere lui Cocardere şi lui Fanfare, simpli însoţitori în ochii săi.

Cu braţele încrucişate sub mantia sa, cu pumnii strânşi şi sprâncenele încruntate, Loyola imagina deja planul unei crunte răzbunări.

Trei ore interminabile se scurseră astfel.

Nici Cocardere, nici Fanfare nu ieşiseră din pivniţă. Nu-l slăbeau pe călugăr din privire.

Pentru o clipă, Loyola se gândi dacă ar putea să le vină de hac

celor doi. Potrivit obiceiului său, ori de câte ori pleca la drum, era acoperit de zale şi purta sub sutană un pumnal.

Dar cei doi gardieni improvizaţi ţineau fiecare în mână un pumnal de temut şi aveau un aer foarte hotărât.

In plus Cocardere îi spusese:

— Vă previn, cucernice părinte, că am ordin să vă ucid la primul gest suspect pe care l-aţi face. Aşa că, staţi liniştit dacă vreţi să vă păstraţi în serviciul lui Dumnezeu şi spre fericirea oamenilor.

Cocardere îşi sprijinise acest discurs remarcabil printr-un gest făcut cu pumnalul care nu-i lăsase nicio îndoială călugărului asupra deznodământului unei eventuale lupte.

Se hotărâse aşadar să stea nemişcat şi liniştit, presupunând că Manfred n-ar întârzia să se arate.

Aşteptarea, după cum am mai spus-o, dură trei ore.

După scurgerea acestui timp „călugărul auzi paşi ce coborau pe scară.

Curând Manfred şi Lanthenay apărură.

Manfred radia de fericire, şi Loyola prevestea cu bine bucuria asta manifestată de tânărul bărbat. Dar Lanthenay era sumbru, – mai sumbru poate decât atunci când mergea la spânzurătoare.

Cocardere şi Fanfare strânseră cu căldură mâna celui la a cărei salvare contribuiseră într-un chip atât de fericit.

— Domnilor, spuse Loyola luând-o înainte, pot să sper că acum sunt liber?

— O să vedem! spuse Manfred.

— Aţi îndrăznit să vă călcaţi cuvântul pe care mi l-aţi dat? În schimbul vieţii lui Lanthenay, mi-aţi jurat s-o cruţaţi pe a mea.

Manfred îl privi pe Lanthenay.

— Domnule, spuse acesta cu o voce ce se străduia să pară calmă, datorită jurământului prietenului meu… fratelui meu… mai sunteţi în viaţă. Dacă Manfred n-ar fi jurat să vă cruţe viaţa, după cum spuneţi, v-aş omorî pe dată…

— Luaţi seama că port o haină sfântă! întrerupse Loyola care

se îngrozi de vorbele lui Lanthenay.

— V-aş ucide, reluă acesta, ca pe un câine turbat, fără urmă de scrupul şi aş socoti că fac astfel un serviciu imens, omenirii.

Lanthenay era cumplit în momentele acestea. Înainta ameninţător spre călugăr care, livid la faţă, se dădea înapoi aruncând o privire îngrozită spre Manfred ca şi cum i-ar cere să-i sară în ajutor.

— Nu vă temeţi de nimic, îl ironiza acesta: noi cerşetorii avem mereu obiceiul să respectăm cuvântul dat. Sunteţi salvat, devreme ce Lanthenay este în viaţă.

Lanthenay se opri atunci şi îşi şterse cu o mână, sudoarea care îi curgea pe frunte.

— Da, spuse el, viaţa d-voastră este salvată… Cât despre libertatea d-voastră… ne vom mai sfătui.

Loyola sigur de el că nu va fi ucis, surâse diabolic. Ridică fruntea şi luă o atitudine melancolică.

— Sunteţi tare tineri amândoi, spuse el şi iert falsa judecată pe care o îndreptaţi asupra unui om căruia ar trebui să-i daţi respectul cuvenit pentru mai multe motive. Dar nu-mi stă în obicei să discut cu voi faptele vieţii mele şi temeiurile care le inspiră. Spuneţi-mi numai ce vreţi să faceţi cu mine… Cugetaţi câtuşi de puţin că dacă astăzi sunteţi cei mai puternici, nu va fi meru aşa. Dacă mă ţineţi prizonier, regele Franţei, al cărui oaspete sunt, se va nelinişti de dispariţia mea şi va da ordin să fiu căutat. Se va isprăvi prin aflarea adevărului… vorbesc în interesul vostru nu aL meu, căci mi-am deprins de multă vreme spiritul cu gândul persecuţiilor pe care le-aş putea îndura în slujba lui Dumnezeu şi a sfintei lui biserici…

— Să nu vorbim de persecuţii, domnule, spuse Manfred; capitolul ăsta ne-ar duce prea departe, dacă ar trebui să socotim pe acelea pe care le-aţi provocat. Să vorbim mai degrabă de afacerile noastre.

— Fie! spuse calm Loyola.

— Vom discuta deci, reluă Manfred, despre libertatea d-

voastră, cu alte cuvinte de condiţiile pe care le vom pune acestei libertăţi.

— Condiţii…

— Da; ce vă miră? Aşadar, vom avea de tratat amândoi acest subiect interesant. Dar înainte de a-l aborda, iată fratele meu Lanthenay are mai întâi ceva de discutat cu d-voastră despre un subiect care îi stă pe inimă…

Loyola aţinti o privire cercetătoare asupra lui Lanthenay.

— Domnule, spuse la rândul lui Lanthenay, vă amintiţi vorbele pe care mi le-aţi spus în dimineaţa asta, în momentul în care mergeam la spânzurătoare?

— Cuvinte de alinare creştinească,. Murmură cu prudenţă Loyola.

— Nu, cuvinte de afurisenie care mi-au ars inima. Mi-aţi spus că mergeam la spânzurătoare cu consimţământul contelui de Monclar.

— Este adevărat…

— Or, eu vă întreb acum dacă nu cumva aţi minţit

— Omul lui Dumnezeu nu minte niciodată.

— Fiţi foarte atent, reluă Lanthenay cu un calm care îl îngheţă pe călugăr, băgaţi de searnă căci vă cer adevărul absolut… vă cer să vorbiţi din adâncul conştiinţei. Contele de Monclar fusese constrâns la asemenea consimţământ?… Spuneţi.. În cazul acesta, vă cunosc destul de bine acum ca să ştiu că puteţi să vă bateţi joc de cuvântul consimţământ… Cum de a consimţit marele magistrat? Iată ce vreau să aflu…

— Cine se poate lăuda că ştie adevăratul temei al oamenilor?

— Observ că nu ne înţelegem. Am să vă spun altceva, domnule. Prietenul meu Manfred care se află de faţă s-a ciocnit adineauri de contele de Monclar în stradă.

Lanthenay se opri ca să tragă aer în piept, ca şi cum s-ar sufoca… el reluă:

— Or, ştiţi d-voastră ce a constatat Manfred?

— Aştept să aflu de la d-voastră, spuse cu răceală în glas

Loyola.

Lanthenay apucă braţul călugărului.

— Contele de Monclar a înnebunit? spuse el cu o voce răguşită. Nebun! înţelegeţi asta? îşi caută fiul! îl cheamă plângând... De ce a devenit nebun contele de Monclar? Vorbiţi, domnule! D-voastră o ştiţi, ah! dar vorbiţi odată!

— Mă uimiţi! spuse Loyola.

— De ce, în momentul în care am fost târât în afara palatului său, tatăl meu se zbătea printre gărzi? Şi asta o ştiţi! Vorbiţi! Mărturiseşte dar că ai minţit îngrozitor mizerabile! Mărturiseşte dar că perfidia şi îndrăzneala ta au fost cauza condamnării mele...

— Vă înşelaţi, vă garantez! In clipa de faţă n-aş avea nici un interes să mint... într-adevăr am remarcat contraziceri ciudate în ordinele pe care marele magistrat le dădea în privinţa d-voastră... L-am auzit eu însumi ordonând să fiţi condus la spânzurătoare... Am văzut mai apoi că încerca să se arunce asupra gărzilor... Am plecat în clipa aceea şi nu ştiu nimic mai mult.

Lanthenay îşi întoarse privirea către Manfred. Acesta ridică din umeri ca şi cum ar spune:

— Nu o scoţi la capăt cu el!

— Oh! murmură Lanthenay. Mi-aş da douăzeci de ani din viaţă ca să aflu că tatăl meu n-a încuviinţat condamnarea!

Loyola strânse din buze.

— Bine! gândi el... vei purta în veci această suferinţă în inimă...

In rest, vem vedea.

Lanthenay eliberă din strânsoare braţul călugărului, şi se dădu înapoi cu câţiva paşi, descurajat.

— Întrucât domnul se încăpăţânează să tacă, făcu atunci Manfred, vom pune la punct chestiunea libertăţii sale...

Loyola tresări, dar nu suflă o vorbă ştiind bine ce putere de temut se află în vorbele scăpate fără rost.

— La început ne-am gândit să vă abandonăm pe una din străzile Parisului după ce totuşi ne-am fi pus la adăpost că să nu ne mai puteţi prinde. Dar am chibzuit că parizienii ar putea pe bună dreptate să ne blameze… Pe de altă parte, nefiind înzestraţi precum d-voastră şi cei de teapa d-voastră cu o fire de călău, ne repugnă să vă ţinem în închisoare… şi apoi aţi isprăvi prin a înşela, cu jurămintele voastre, pe oamenii cumsecade pe care i-am pune să vă păzească.

Loyola continua să tacă. Încrucişase doar braţele şi închisese ochii.

Manfred continuă:

— Ca să-i împăcăm pe toţi, am hotărât să vă conducem în afara Parisului.

— Accept! nu putu să se abţină să nu exclame Loyola…

— Cocardere şi Fanfare, pe care îi vedeţi de faţă, vor avea onoarea să vă escorteze…

— Îmi daţi cel puţin posibilitatea să aleg oraşul unde voi fi dus?

— Spuneţi totuşi… Unde aţi dori să fiţi condus? Vă previn că trebuie să vă alegeţi un oraş destul de departe de Paris…

— Oraşul în care aş dori să fiu dus nu este prea îndepărtat, e adevărat Dar aş putea să vă jur pe crucifix să nu-l părăsesc mai înainte de opt zile, ceea ce, de fapt ar corespunde planului vostru…

— Ei bine… care este acest oraş?

— Fontainebleau! spuse Loyola, care nu ştia de loc că Manfred fusese interesat de plecarea regelui în acest oraş

Manfred izbucni în râs:

— Cereţi-mi dar să vă duc de mână până la regele Franţei, domnul prieten al d-voastră, căruia n-aţi avea decât să-i solicitaţi condamnarea mea!

— Regele Franţei! îngăimă Loyola. Vă înşelaţi… voiam să mă retrag în mănăstirea acestui oraş.

Manfred privi la Cocardere peste umăr.

— Ai zărit vreo mănăstire la Fontainebleau?

— Zău că nu…

— Vă daţi seama, domnule… E imposibil să vă conducem la Fontainebleau.

— Fie şi aşa! Alegeţi d-voastră oraşul unde vreţi să mă conduceţi. O întrebare numai: când va trebui să plec de aici?

— Chiar deîndată!

— Fie! făcu iar Loyola ca şi cum ar consimţi la un sacrificiu, dar în realitate cu o bucurie care nu-i scăpă din vedere lui Manfred.

Acesta continuă:

— În stradă, în faţa porţii, se află o trăsură potrivită pentru asemenea călătorie şi prevăzută cu obloane ce se închid cu cheia. Te previn, Cocardere, că în ladă de sub capra trăsurii se află un sac în care vei găsi cele trebuincioase călătoriei..

— Bun! făcu Cocardere.

— Deci, iată cum, vom proceda: urcăm cu toţii, părintele se suie în trăsură fără să scoată un strigăt, căci îşi dă seama că la primul strigăt i-am cresta gâtul cu lama acestui pumnal… Apoi se suie în trăsură şi bunul nostru prieten Fanfare; obloanele sunt închise cu cheia; Cocardere se suie sus pe capră şi nu mai are decât să dea bice cailor care vor avea onoarea să vă poarte în călătorie…

— Sunt dispus să mă supun fără împotrivire. Abuzaţi de forţă, şi nu s-ar cuveni ca slujbaşul lui Dumnezeu să facă la fel. Spuneţi-mi doar în ce loc o să mă lăsaţi…

— D-voastră aţi păstrat secretul adineauri, spuse cu gravitate Manfred; e rândul meu să-l păstrez pe al meu!… Cocardere ascultă…

Manfred ieşi din pivniţă, urmat de Cocardere. Lipsi mai mult de o oră. Fără îndoială îi dădu lui Cocardere instrucţiuni amănunţite.

— Urmaţi-mă, domnule! spuse el lui Loyola.

— Pot să aflu cel puţin cât va dura călătoria?

— Ei aş! câteva ore... Veniţi, şi luaţi aminte că la prima mişcare greşită, sunteţi mort...

Manfred urcă. În urma lui venea Loyola. În urma călugărului mergea Lanthenay cu pumnalul în mână. Fanfare închidea plutonul.

În faţa porţii şelarului staţiona într-adevăr o trăsură.

La semnul lui Manfred, Fanfare luă loc în ea. Cocardere era deja pe locul vizitiului. Ajungând în dreptul porţii, Loyola care era încadrat de Manfred şi Lanthenay, aruncă o privire iute la dreapta şi la stânga. Dar strada era pustie. Doar câţiva tanci priveau trăsura curioşi.

Loyola fremăta de turbare şi urcă în trăsură murmurând:

— Să fiţi blestemaţi de Dumnezeu!

In clipa următoare, Fanfare închise obloanele şi puse cheia în buzunarul vestei.

— Drum bun! strigă Manfred.

Vehicolul se urni din loc şi porni în goana mare.

....

Aflat în semiobscuritatea închisorii sale pe roţi, Loyola medita la ceea ce i se întâmpla. Nu numai că fusese tras pe sfoară, dar mai mult, ţelul principal al călătoriei sale în Franţa eşuase. Scopul acesta era să plaseze pe lângă regele Franţei un om care să-l pună la curent cu tot ce ar face şi ar gândi monarhul.

Pe îndelete, Loyola pusese stăpânire pe marele magistrat pe care puţin câte puţin îl adusese în stare să accepte, a chiar să solicite asemenea îndeletnicire.

În privinţa marelui magistrat dăduse greş.

Deja spiritul activ al şefului iezuiţilor se concentra spre viitor. Deja punea la cale planuri noi.

Deîndată ce s-ar vedea liber, s-ar lepăda de hainele popeşti, ar cumpăra un cal şi ar alerga în goana mare până la Fontainebleau. Acolo prima sa grijă ar fi să-l determine pe Francois I să aleagă pe unul dintre apropiaţii săi ca mare magistrat de Paris în locul contelui Monclar.

Atunci ar răvăşi Parisul până când ar fi pus mâna pe Manfred şi pe Lanthenay… Dar până atunci, trăsura îşi vedea de drum.

— Va trebui totuşi să se oprească! gândi Loyola, măcar pentru a schimba caii; atunci vom vedea…

Veni noaptea

Trăsura îşi continuă drumul.

În timpul acesta, Fanfare căsca de-i pocneau fălcile. Pica de somn şi de foame, dar nu îndrăznea să aţipească. În cele din urmă, răzbindu-l foamea bătu în oblon.

— Îndată! răspunse vocea lui Cocardere. Răbdare, ce naiba!

Era aproape de ceasurile zece noaptea când trăsura se opri.

Loyola aştepta cu o nestăpânită nelinişte.

— Deschide! strigă Cocardere, Fanfare se supuse îndatoritor.

— Ce naiba de treabă mai e şi asta care ne-a dat-o Manfred! izbucni el. Pentru o pocitanie ca asta e nevoie de atâtea fasoane? O să-l strâng de gât pur şi simplu…

— Nici atât! Trebuie să-l conducem pe cucernicul părinte, trebuie.

— Dar eu turbez de foame!

— Fii liniştit, ora cinei a sunat.

Loyola privise cu nerăbdare printre obloanele deschise. Se credea într-un oraş sau într-un sat, poate la capătul acestei călătorii forţate…

Sprea marea sa uluire şi nelinişte şi mai mare, constată că trăsura se oprise în plin câmp, pe un drumeag absolut pustiu şi întunecat.

— Dar oare unde mă duceţi? mormăi el.

— Uitaţi ce este, cucernice părinte, nu vreau să vă las să vă frământaţi prea mult… vă conduc în Burgundia, la Dijon…

— La Dijon! exclamă călugărul. De ce la Dijon?

— Nu ştiu absolut deloc, prea cucernice părinte.

— Insă ne trebuie patru zile bune să ajungem acolo!

— Cel puţin…

— Unde o să înoptăm?

— Păi mi se pare că staţi foarte bine în trăsură.

— Fie, în ce mă priveşte sunt obişnuit cu greul, dar voi, bieţi oameni!

— Nu vă neliniştiţi din pricina asta, preacucernioe. Sub masca acestor întrebări nenumărate, Loyola îşi ascundea bucuria profundă ce-l încerca.

— Patru zile să ajung la Dijon, tot atâta să mă întorc la Fontainebleau… Va să zică! nimic nu e pierdut!…

În timpul acesta Cocardere aranjase o cină sumară.

Incepuse prin a da de mâncare cailor, în prealabil îi deshămase pe acei cai normanzi şi îi dusese la adăpat unde băuseră un pârâu întreg. Sfârşind cu caii, Coqardere se ocupa de oameni.

Mâncară în trăsură la lumina unui felinar.

Loyola îşi luă partea de hrană ce i se cuvenea şi cină cu poftă foarte mare, se prezentă într-o stare excelentă de spirit şi reuşi să le trezească interesul celor doi paznici ai lui povestindu-le despre bătăliile la care luase parte înainte de a intra în ordin.

Cocardere şi Fanfare ascultau cu gura căscată poveştile cu măiestrele lovituri de sabie pe care călugărul le dăduse şi le primise odinioară. Atât de prinşi erau de povestire încât Cocardere izbucni:

Fir-aş ai naibii, părinte, ce straşnic cerşetor aţi fi fost d-voastră! Şi ce păcat că aţi apucat-o pe drumuri rele!

Loyola se puse pe râs luând o duşcă dintr-un vin excelent pe care Fanfare îl adusese.

Nu luă îri seamă ciudatul compliment al lui Cocardere, nebinevoind să-i catehizeze pe cei doi cerşetori.

După o oră de asemenea conversaţie, Cocardere şi Fanfare ajungeau să creadă că reverendul părinte nu era poate chiar atât de afurisit după cum socotiseră la început.

In cele din urmă, îi urară aproape cu o anumită cordialitate – noapte bună şi coborâră din trăsură ale cărei obloane le închiseră cu grijă. Se înfăşurară atunci în velinţe şi dormiră cu

scrupulozitate.
La răsăritul soarelui, porniră la drum în aceleaşi condiţii ca în ajun. Zilele trecură totuşi destul de iute pentru Loyola.
Cinci zile se scurseră astfel.
În seara celei de a cincea zi, cum cei trei bărbaţi deveniră aparent cei mai buni prieteni din lume, Loyola vorbi:
— Nu suntem prea departe de Dijon…
Cocardere începu să râdă.
— Dijon? Am trecut prin el azi la prânz, spuse el. Loyola păli şi, o clipă fu cât pe ce să renunţe la rolul de băiat de viaţă pe care îl juca. Cocardere continuă:
— Trebuie să vă spun… Nu la Dijon trebuie să vă conducem, ci chiar la Lyon…
Un strigăt de turbare era cât pe ce să-i scape călugărului. Dar el se stăpâni şi răspunse cu o voce indiferentă:
— Dijon sau Lyon… mi-e tot una.
— Bravo! făcu plin de voioşie Fanfare. E o plăcere să escortezi un astfel de om cumsecade.
La Lyon, călugărul află că cei doi gardieni ai lui trebuiau să-l conducă, la Avignon…
In cele din urmă, la Avigngon îi fu dat la iveală că drumul s-ar prelungi până la Marsilia.
La Dijon, Loyola se prefăcu că acceptă bucuros prelungirea călătoriei. La Lyon, pe cât de tare se ţinu, nu-si putu reţine o înjurătură foarte soldăţească şi oare îi mirase tare pe cei doi cerşetori. Începând cu Avignon, Loyola se închisese într-un mutism îndârjit.
Toate planurile sale se năruiau! Câtă ură şi fiere se adunase în sufletul lui, numai el însuşi ar fi putut s-o spună.
Către cea de-a treizecea zi, sau mai degrabă a treizecea noapte, căci nu deschideau obloanele trăsurii decât noaptea, Cocardere îi spuse lui Loyola:
Suntem în Marsilia, prea cucernice.
Loyola aplecă fruntea si se trezi într-o stradelă întunecoasă si

pustie.

— Sunt liber, nu-i aşa? bombăni el.

— Nu încă de tot, prea cucernice, răspunse cu dulceaţă în glas Cocardere.

— Mizerabili! răcni călugărul. Asta nu va însemna că nişte ţeluri atât de nobile vor fi zădărnicite printr-o asemenea stupidă fatalitate! Muriţi dar amândoi!

Şi grăind astfel scoase de la sân un pumnal si ţâşnise în afara trăsurii, îndreptându-şi lovitura năprasnică a armei sale spre Cocardere. Dar, în jocul acesta avea de-a face cu un adversar puternic.

Cu o mişcare iute ca fulgerul, Cocardere îi prinse încheietura mâinii lui Loyola şi i-o răsuci violent.

Călugărul căzu în genunchi scoţând un urlet de durere.

În acelaşi timp Fanfare se aruncă asupra lui şi Loyola se trezi imobilizat.

— Zău, prea cucernice, spuse Cocardere, procedaţi fără menajamente! Ptiu! uite ce s-a ales din porunca ce interzice slujitorilor lui Dumnezeu să se folosească de sabie!

Loyola turba de furie. Cei doi îl apucaseră fiecare de câte un braţ. Îl târâră într-o fundătură sumbră la capătul căreia îl obligară să urce câteva trepte.

În susul scărilor, un om care ţinea în mână o torţă lumina scena aceasta.

— Salut maestre Giovanni! spune Cocardere.

— Salut prietenilor din Paris! răspunse omul. Am fost prevenit. Ieri de apropiata voastră sosire. Vă aşteptam pentru mâine.

Ne-am dat osteneala.

Loyola fu îmbrâncit într-o încăpere destul de vastă.

Cocardere îi legă mâinile şi picioarele,

— Ei haide! urlă călugărul, ce vreţi să faceţi cu mine?…

— O să aflaţi, prea cucernice.

Se întoarse către bărbatul căruia i se spunea maestrul Giovanni. Bărbatul acesta purta un costum de marinar. Era unul

clin nenumăraţii asociaţi ai Curţii Miracolelor, care număra peste tot cunoştinţe ce se recunoşteau printr-un soi de francmasonerie.

Maestrul Giovanni era patronul unui bric care făcea rutele Smirnei şi ale coastei Asiei. Se afla în relaţii închegate cu cerşetorii din Marsilia şi Paris.

— Maestre Giovanni, întrebă Cocardere, sunteţi pe picior de plecare?

— Păi… *Belle-Etoile* va ridica ancora peste şase zile cel târziu.

— Ce este *Belle-Etoile?*

— Bricul meu!

Cocardere se întoarse cu faţa către călugăr.

— Aşadar, prea cucernice, încă şase zile de răbdare si vă veţi descotorosi, de tovărăşia noastră care, cu siguranţă nu a avut şanse să vă placă.

— Nu înţeleg murmură călugărul mistuit de nelinişte.

— Totuşi e foarte simplu… Prietenul nostru Giovanni care e de faţă, este stăpânul unui prea frumos bric.

Giovanni salută cu gravitate.

— Ei şi? bombăni călugărul.

— Păi… bricul ăsta, după cum aţi auzit adineauri, se numeşte *Belle-Etoile, va* ridica ancora peste şase zile… Loyola deveni livid, începea să priceapă.

— Ei şi? mormăi el.

— Ei bine, peste şase zile vom avea onoarea să vă conducem pe bricul Belle-Etoile şi vă vom instala acolo cum se cuvine în fundul calei, după care cucernice părinte, nu ne mai rămâne decât să vă cerem binecuvântarea, pe, care nu ne veţi refuza-o, sper.

Loyola se strădui printr-un efort cumplit şi reuşi să-şi păstreze calmul său obişnuit.

— Şi când nava asta va ajunge la destinaţie ce se va întâmpla cu mine?

— Veţi fi liber…

— Ce înţelegeţi prin cuvântul acesta…

— Liber, prea cucernice! Liber ca pasărea cerului… liber să vă duceţi unde veţi crede de cuviinţă…

— De dala asta e definitiv?

— Dacă n-ar fi definitiv, prea cucernice, v-am însoţi.

— Aşa este…

Loyola păstră un moment de tăcere dus pe gândurL Cântări titmpul pierdut şi gândi că poate nu era totul pierdut dacă voiajul maestului Giovanni nu dură decât opt sau zece zile… îl privi fix pe marinar şi îl întrebă:

— Şi in care port trebuie să mă eliberaţi? Aş putea şti?

— Oh! asta nu are importanţă, răspunse Cocardere; prea cucernice, la Smyrna, în Asia, se pare că veţi fi eliberat.

— Smyrna? îngăimă călugărul consternat.

Această ultimă lovitură îl dădu gata. Cu vocea tremurând de turbare întrebă înăbuşit:

— O ultimă întrebare…

— Spuneţi… ne aflăm aici ca să vă răspundem…

— Cât timp îi trebuie navei d-voastră ca să ajungem? la Smyrna?

— E rândul tău, maestre Giovanni! spuse Cocardere.

— Ca să ajungă la Smyrna, făcu patronul bricului *Belle-Etoile… păi… c*u escalele pe care le vom face în Italia, în Algeria, în Tunisia… Loyola fremăta de groază.

— Da, isprăvi Giovanni, mă prind să ajung la Smyrna în cel mult patru luni!

Loyola vru să dea un ţipăt. Văzu roşu înaintea ochilor. Se roti în jurul său şi se prăbuşi cu greutate, leşinat, doborât pe dată!

Când Loyola îşi reveni în fire, se folosi de toată puterea voinţei sale să-şi păstreze stăpânirea de sine. Dar oricât de tare ar fi fost, nu putu să-şi stăpânească o lacrimă arzătoare, lacrimă de ură şi turbare care căzu ca o picătură de fiere.

Un întreg plan îndelung urzit se prăbuşea. Nu ar putea să fie

înapoi în Franţa mai devreme de cel puţin şase luni. Plecă fruntea învins. Şi cei trei bărbaţi îl auziră murmurând:

— Totul este pierdut…

Lucrurile se petrecură potrivit programului trasat de Cocordere. În seara celei de-a patra zi de la sosirea la Marsilia, Loyola fu condus la bordul bricului *Belle-Etoile* şi închis într-o nişă din care n-ar putea ieşi decât în momentul în care nava ar fi pierdut, coastele din vedere. *Belle-Etoile* ridică ancoră a doua zi.

Din depărtare, Cocardere şi Fanfare, îi văzură pânzele umflându-se de vânt puţin câte puţin, apoi bricul se avântă în larg.

Cocardere rosti cuvântul pe care îl rostise Manfred.

— Drum bun!… strigă el, ca şi cum călugărul ar fi putut să-l audă.

Apoi cei doi amici încălecară pe cai şi o luară înapoi spre Paris.

XXIV NEBUNUL

Ii vom lăsa pe cei doi prieteni să revină la Paris, cu sufletul împăcat şi să ne întoarcem la un personaj pe care cititorii noştri suntem siguri că nu l-au uitat: e vorba de Gypsie.

După scenă emoţionantă şi ca să spunem aşa tragică care se petrecuse între ea şi marele magistrat, bătrâna nomadă, zdrobită, disperată, cu inima rănită, cu sufletul înnebunit de răzbunare, părăsise palatul marii dregătorii.

În întunericul difuz al zilei ce mijea, ea arătase cu pumnul către palat şi, cu o voce plină de ameninţări înăbuşite, murmurase:

— Încă nu e totul isprăvit! Oare ce spera ţiganca? Avea ea un plan de răzbunare? Se gândea la cineva anume, proferând asemenea ameninţări?

Nu! Gypsie nu se baza decât pe ea însăşi.

De mai bine de douăzeci de ani acest secret îngrozitor al urii sale îi muncea mintea, niciodată nu vorbise despre aşa ceva nimănui pe lume, dând alstfel o probă de tenacitate pe care Loyola i-ar fi apreciat-o, dacă temutul călugăr ar fi cunoscut-o pe femeia asta!

Ea nu se încredea decât în instinctele ei. Petrecuse nopţi după nopţi rumegând planul care tocmai eşuase atât de jalnic.

Şi acum când era învinsă acum când marele magistrat îşi recunoscuse fiul, nu mai apela decât la propria sa imaginaţie.

Bătrâna se întoarse aşadar la Curtea Miracolelor ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

Ajunsă la locuinţa sa, avu la început o criză de disperare. Intr-

adevăr, răzbunarea asta, reprezenta însăşi viaţa ei. I se părea că îi fusese smulsă inima.
Ura absolută a lui Gypsie împotriva contelui de Monclar izvora din imensa durere pe care o simţise asistând la execuţia fiului ei!
Dar dacă motivul dispăruse, efectul dăinuia intact. Ea nu-l mai iubea pe fiul acesta mort de atâta vreme sau cel puţin, nu mai reuşea chiar printr-un efort de voinţă să se transpună în starea de spirit a unei persoane care iubeşte… dar ura împotriva marelui magistrat nu făcuse decât să crească…
Ajunsese să considere ura această ca pe scopul vieţii sale.
La asemenea lucruri reflecta ţiganca, în vreme ce, disperată, clocotind de turbare şi de furie căuta să-şi limpezească gândurile.
Curând nu mai avu răbdare şi printr-un fel de atracţie fatală, ieşi din casă şi se îndreptă către palatul contelui de Monclar.
Forţa obişnuinţei!
De câte ori nu dăduse târcoale în jurul palatului ăstuia!
Acum îşi rememora scenele petrecute odinioară, ca şi cum s-ar fi petrecut în clipa aceea. Se vedea cu mai mult de douăzecişidoi de ani în urmă pândind în jurul palatului, fără un scop precis, fără un gând anume… Timp de câteva zile, gândul ei fusese să-l omoare pe marele magistrat.
Şi atunci se petrecu scena care avusese punctul de plecare al întregului său plan de răzunare.
Intr-o dimineaţă cam la o lună după execuţia fiului ei, ţiganca venise să se posteze în faţa porţii palatului.. Atunci… Ah! atunci, era încă mamă cu o proaspătă suferinţă, biata femeie a cărei inimă fusese îndoliată…
Şi plângea, într-adevăr fără să-şi dea seama.
Deodată poarta palatului se deschise. O trăsurică arătoasă aştepta în stradă… Şi marele magistrat apăruse!
Văzându-l, ţiganca simţise spaima groaznică pe care o încerci în faţa anumitor fiare fioroase… Or, în preajma marelui

magistrat, apărea o femeie, frumoasă şi atât de fericită că părea să radieze lumină, fericire şi iubire…

Marele magistrat, pe atunci tânăr, în plenitudinea forţelor sale, o învăluia cu o privire atât de gingaşă, plină de pasiune, încât Gypsie tresărise profund în faţa neaşteptatului gând care tocmai îi încolţise în minte. Dar asta nu era totul…

Intre marele magistrat şi soţia lui păşea un copil… Tânăra soţie îl ţinea de mână… Copilul părea să aibă patru ani. În realitate abia dacă avea trei ani. Era un copil frumos, cu o îmbrăcăminte minunată; se vedea că trebuia să fie iubit la nebunie de tatăl şi de mama sa…

Copilui se avântă spre trăsură, cu exclamaţii de bucurie… Dar tatăl îl luase în braţe… Il privise câteva clipe cu o privire adâncă. În privirea asta Gypsie desluşise imensa pasiune părintească a contelui de Monclar.

Apoi marele magistrat îl aşezase pe copil în apropierea mamei sale, care suise în trăsură… şi în sfârşit vehicolul se îndepărtase, în vreme ce contele de Monclar oprit în pragul porţii îl privea cum se îndepărtează…

Chiar din clipa aceea, ţiganca simţise o bucurie aspră şi dureroasă. O cuprinse răzbunarea. Fusese lovită în amorul ei de mamă…

În iubirea lui de tată voia să-l lovească pe marele magistrat…

Atunci urzise planul său teribil..

După opt zile, fiul marelui magistrat fusese răpit în chip misterios!

Nebun de durere, contele alarmă toată poliţia Parisului, care scotoci peste tot.

Un nou dezastru, primul efect al răzbunării lui Gypsie, se abătu asupra sa: tânăra lui soţie, lovită în inimă de pierderea copilului care însemna iubirea ei cea mare, murea de supărare după trei luni!

Când muri soţia, când fu foarte sigur că fiul său nu ar mai putea fi găsit, marele magistrat speră pentru un moment că va

muri şi el. Soarta a fost crudă cu el. Rămase în viaţă!…

Ceea ce a însemnat existenţa de dezamăgiri, lacrimi, doliu, mereu reînnoite de o memorie implacabilă, pe care noi am încercat s-o redăm în cursul acestei povestiri.

Devenise ursuz, sălbatic, dur faţă de nefericiţii care îi cădeau în mână şi mai ales faţă de nomazi, cerşetori şi locuitorii Curţii Miracolelor pe care îi acuză în taină că i-ar fi furat sau poate i-ar fi omorât fiul…

Acestea sunt amintirile necruţătoare care se conturau în mintea nebună de durere a lui Gypsie, în clipa în care o regăsim pe când se îndrepta către palatul pe care îl părăsise de curând, spre această casă spre care o atrăgea un soi de forţă magică. Şi ea îşi amintea cu ce precauţii minuţioase îl crescuse pe fiul marelui magistrat!...

Câtă răbdare îi trebuise ca să şteargă din această minte de copil prima impresie a copilăriei atât de puternică şi atât de durabilă.

Şi mai târziu, când devenise adolescent, cu câte precauţii îl învăţase pe copil să-l urască pe contele de. Monclar!

Ce viclenie uimitoare, câtă abilitate cheltuise. Pentru a-l pune pe tată şi fiu faţă-n faţă! Ca să facă în aşa fel ca fiecare din aceste întâlniri să fie o nouă cauză de răzbunare în inima lui Lanthenay! Pentru a face în cele din urmă ca marele magistrat să ia neclintita hotărâre de a-şi ucide fiul!

Şi toate astea rămăseseră fără rezultat!

Un te miri ce, o umbră, un suflu, ea nu ştia ce anume făcuse să se năruie îngrozitoarea trudă a atâtor amar de ani de suferinţă şi de răbdare! Oare ce se petrecuse? Cum de aflase contele de Monclar că Lanthenay era fiul său? Cum de aflase chiar în momentul în care urma să-l ducă la spânzurătoare?

— Oh! bombăni ea în timp ce mergea, e o fatalitate groaznică! îţi vine să te dai cu capul de toţi pereţii casei ăsteia blestemate! Aşadar am trudit degeaba! Răzbunarea mea a

eşuat chiar în clipa în care urma să se desăvârşească! Oh! nu, nu! trebuia să-i strâng de gât pe amândoi…

Cum ajunsese pe strada Saint-Antoine, nişte oameni adunaţi priveu un spectacol care părea să fie dintre cele mai interesante.

Se aflau de faţă copii, bărbaţi, femei. Puştii râdeau şi câte unii adunau pietre pe furiş; femeile priveau cu compasiune; bărbaţii păreau uimiţi şi aproape îngroziţi.

Ţiganca era să treacă mai departe, cufundată în întregime în gândurile sale, poate fără să fi zărit această adunare, când se făcu o mişcare printre aceşti oameni, rândurile se deschiseră, şi apăru un bărbat… Aproape că se izbi de Gypsie.

Ţiganca se opri brusc, prostită de uluire. Omul acela era marele magistrat… era contele de Monclar! Tot mai ţinea în mână felinarul stins şi bombănea!

— Vă zic eu că mă cheamă… lăsaţi-mă să trec!

Câteva slugi de la palat îl urmau pas cu pas pe stăpân şi încercau uneori să-l ducă înapoi. Dar el îi îndepărta cu un gest şi înainta cu vioiciune.

Gypsie rămăsese o clipă zăpăcită în faţa acestui spectacol jalnic. Cum el trecea prin dreptul ei, îl auzi murmurând:

— Degeaba e întuneric, simt eu că e pe aproape… Aşteaptă fiule, am să deschid lacătele lanţurilor…

O revelaţie fulgerătoare se petrecu în gândirea ţigăncii. Contele de Monclar scăpa răzbunării sale pentru totdeauna! Nebunia îl salva de la răzbunarea pe care o pusese la cale! Fără să-şi dea seama, începu să-l urmărească.

I se părea, în mintea ei răvăşită că are să înnebunească şi ea. Se pomenea mormăind ameninţări vagi. Setea ei de răzbunare se ascuţea şi atingea un soi de nebunie furioasă.

În acest timp, nebunul părăsise strada Saint-Antoine afundându-se în labirintul stradelelor care se învecinau cu strada Saint-Denis.

Îl urmă alergând deindată ce el începuse să alerge, oprindu-

se odată cu el, străduindu-se să pună un pic de ordine şi calm în propria-i judecată. Ce e de făcut? Să renunţe la ceea ce a însemnat ţelul vieţii ei?

Să plece, să dispară, să-şi petreacă în jalnice regrete ultimii ani ai existenţei sale? Să păstreze în suflet rana asta veşnis sângerândă a răzbunării sale nesatisfăcută.

Nici gând. Asta, întrecea orice închipuire, era peste puterile sale! Trebuia să-l facă să sufere pe contele de Monclar! Şi pentru că nu mai avea cum să-i tortureze sufletul, îi va chinui truţpul!

Il condamnă la moarte pe marele magistrat.

Şi se pregăti să execute sentinţa.

Hotărârea să fiind luată, ţiganca se apropie de contele de Monclar şi îi atinse braţul uşor. Se văzu îndepărtată de una din slugile care îl urmăreau pe nebun.

— Îndărăt femeie! spuse omul acesta.

— Va să zică nu vreţi să fie vindecat? spuse ea. Valetui privi mai atent spre ţigancă şi o recunoscu pe bătrâna care fusese acasă la stăpânul lui.

— Am un leac ce-l poate vindeca, mai spuse ea.

— Lasă-l în seama ei! strigă celălalt valet. Bătrâna vrăjitoare cunoaşte o mulţime de leacuri…

— Chiar aşa! întări ea.

Şi fără să se mai preocupe de lachei şi de mulţimea adunată, se apropie din nou de contele de Monclar şi îi şopti la ureche:…

— Ştiu unde se află fiul d-voastră… vă aşteaptă… veniţi…

Nebunul se oprise nehotărât; apoi, surâzând îi luă mâna ţigăncii:

— Adevărat? Ştii. Unde se află?

— Dacă vă spun că vă aşteaptă şi, că m-a trimis…

— Să mergem degrabă…

Se lăsase cuprinsă de mâna marelui magistrat, şi îl trase după ea.

— Vedeţi! vedeţi! strigă unul dintre valeţi. L-a şi îmblânzit… o

urmează supus.

Când Gypsie ajunse la Curtea Miracolelor, slugile contelui de Monclar voiră s-o urmeze. Dar nu se pătrundea aşa de uşor în regatul Argotului. Ţiganca nu avea decât să facă un semn: valeţii se văzură înconjuraţi, îmbrânciţi şi în cele din urmă alungaţi.

Sosirea marelui magistrat la Curtea Miracolelor însoţit de Gypsie făcu vâlvă. Vreo sută de cerşetori îl înconjurară deîndată pe nebun. Nu protestau... Dar privirile lor încărcate de ură dădeau de înţeles! Unii scoseseră deja pumnalele. Mai ales femeile destrăbălate care îşi pierduseră amanţii în încăierarea din piaţa Maubert, se apropiau ameninţător.

Gypsie întinse braţul şi puse mâna pe creştetul marelui magistrat.

— Omul acesta îmi aparţine! spuse ea cu voce tăioasă.

Şi adăugă deîndată:

— De altfel fiţi liniştiţi! De data asta nu ne va scăpa. Şi cuvintele acestea erau însoţite de un asemenea zâmbet, şi de o asemenea uitătură încât cerşetorii băgară pumnalele înapoi în teacă... Cu toţii înţeleseră că răzbunarea ţigăncii va fi teribilă..

Marele magistrat indiferent la asemenea scenă, nu părea nici măcar că se îndoieşte de locul în care se află. Numai că repeta fără nelinişte, cu încăpăţânare:

— Să mergem degrabă...

Ţiganca îl luă din nou de mână şi-l trase după ea. Ajunsă la ea acasă, Gypsie închise uşa cu grijă.

— Unde-i? întrebă Monclar.

— Îndată... Aveţi puţină răbdare...

— Da, da, o să am...

Ea reflectă profund. Toată voinţa şi puterea de care era în stare se adunase într-un singur gând: să-l ucidă pe marele magistrat.

Atunci îi trecu prin minte ideea că ceea-ce i-ar satisface în cea

mai mare măsură setea de răzbunare ar fi să-l vadă pe marele magistrat legănându-se în ştreang, *aşa cum îl vazuse pe fiul ei.*

Identitatea celor două privelişti îi apăru ca soluţia cea mai dreaptă şi cea mai firească.

Fără să se preocupe de marele maigstrat, începu de-îndată să scotocească prin zdrenţe şi nu întârzie să găsească ceea ce îi trebuia, adică o frânghie solidă şi destul de lungă. Apoi începu să cerceteze pereţii. Zări un piron cu cârlig care fusese bătut odinioară în perete şi mormăi zâmbind:

— N-ai zice că a fost bătut degeaba acolo!… Totuşi, nu stătea locului şi pregătea laţul, încredinţân-du-se că alunecă destul de lesne, îndeplinind cu gesturi meticuloase, calma treabă ce-o avea de făcut.

În sfârşit, se caţără pe un scaun şi trecu capătul frânghiei prin cârlig. Când pregătirile se isprăviseră, ea îl privi pe marele magistrat. Acesta, cuprins din nou de jdeea sa fixă, începu să scotocească în toate ungherele încăperii fără să se neliniştească de ceea ce făcea ţiganca şi poate uitând cu desftvârşire de ea.

— Oh! mormăi Gypsie apropiindu-se de el, dacă i-aş putea trezi conştiinţa, chiar şi pentru câteva minute!

Şi -apucându-i mâna marelui maigstrat îi spuse:

— Ascultaţi-mă… Priviţi-mă… mă recunoaşteţi, conte de Monclar?

— Conte de Monclar? întrebă nebunul.

— Da, sunteţi contele de Monclar, marele magistrat de Paris!

— A, da!…

— Şi eu sunt aceea cărei i-aţi ucis fiul… Ia aminti-ţi-vă!

— Fiul meu… am să-l găsesc… mă aşteaptă…

Ţiganca începu să râdă.

— Fiul tău a murit! spuse ea.

Contele de Monclar scoase un urlet teribil:

— Cine a spus că e mort? Nu vreau! Nu vreau să fie omorât! Opriţi-vă mizerabililor!… Ah! laşilor…

Ţiganca se trase iute înapoi, cuprinsă de groază. Nu se lăsă şi

continuă cu vocea ei aspră:

— Şi eu îţi spun că e mort! Fiul tău e mort!

— Mort! repetă nefericitul a cărei furie se domoli dintr-o dată şi. Care începu să tremure:

— Mort prin spânzurare! Atârnat în ştreang! Tu l-ai condamnat!…

Monclar îşi duse mâinile la tâmplele sale arzânde:

— Nu… nu… nu eu! Tu, părinte! tu călugăr păcătos mi-ai ucis copilul! îndurare! nu-mi ucideţi fiul!

Nenorocitul horcăia. Era căzut în genunchi. Şi vocea lui te înfiora. Cuvintele ţigăncii îi aducea aminte cu o precizie demnă de groază chiar de momentul în care îi fusese arestat fiul.

Ţiganca era nebună de bucurie. Realitatea depăşea închipuirea ei.

Timp de câteva minute stătu tăcută doar, preocupată să privească această înspăimântătoare durere şi să se hrănească cu ea.

Marele magistrat se târa în genunchi, lovea podeaua cu fruntea, ţipând ca o fiară rănită de moarte. Apoi datorită comportamentului surprinzător cu care se manifestă nebunia, în creierul lui se petrecu o nouă schimbare, încetă să plângă, se ridică şi privi în jurul lui cu uimire.

— E timpul să isprăvim! mormăi ţiganca.

Se apropie de nebun.

— Haideţi, spuse ea luându-l de mână.

Contele de Monclar o urmă supus. Ea îl conduse lângă perete unde se afla ştreangul.

— Şi copilul meu? întrebă el, amintindu-şi vag de ceeaoe îi promisese femeia.

— Copilul tău! răcni ea, e mort, ! Eu-l-am ucis! Mori şi tu!

Chiar în acea clipă, cineva bătu cu putere în uşă gata s-o scoată din ţâţâni. Femeia nu dădu atenţie acestui fapt.

— Mori precum a murit fiul tău pe care l-am ucis.. Nodul ştreangului alunelcă în jurul gâtului marelui magistrat; dar în

acest moment, cum Gypsie dădea un ţipăt de triumf, se simţi la rândul ei apucată de gât.

Contele de Monclar îi înfipse mâinile în gât… Mormăia nedesluşit:

— Ah – tu l-ai ucis… Tu vrăjitoare…

Ţiganca se smuci cu putere… dar degetele de fier strângeau din ce în ce mai tare. Horcai… agita braţele… dădu ochii peste cap… apoi, dintr-o dată, capul îi căzu domol într-o parte.

Marele magistrat continua să strângă, de data asta cu un gest lipsit de mânie… uitase deja!

Şi cum uşa lovită cu putere se deschise în sfârşit cu zgomot, scoasă din ţâţâni, el eliberă din strânsoare gâtul femeii al cărui trup se prăvăli cu greutate la picioarele sale, şi privi la cei doi bărbaţi care pătrunseră cu forţa în încăpere.

Erau Manfred şi Lanthenay.

Într-o clipă, acesta desfăcuse laţul pe care ţiganca îl atârnase de gât contelui de Monclar.

— Am ajuns prea târziu.

Lanthenay, tăcut contemplă o clipă cadavrul bătrânei oare fusese mama sa. Se părea că vrea să afle de la acest cadavru secretul pe care Gypsie îl ducea cu sine în eterna tăcere a neantului…

Şi cu toate bănuielile grave care, în inima lui, o acuzau pe ţigancă, Lanthenay simţi cum i se rostogoleşte o lacrimă pe obraz. Apoi privirea să se îndreptă către contele de Monclar.

Şi foarte firesc, ca şi cum nebunul ar fi putut să înţeleagă spuse cu tristeţe:

— Vino, tată…

Nebunul nu auzi sau nu pricepu că fu numit astfel. Efortul pe care îl făcuse pentru a o strangula pe femeie îi slăbise forţele. Se lăsă condus cu supunere.

Acum, Manfred şi Lanthenay se aflau într-o încăpere vastă slab luminată. Cu toate că era ziua în amiaza mare, perdelele şi obloanele trase făceau ca încăperea să fie cufundată de un

întuneric prin care răzbătea doar lumina unei lumânări de ceară.
Lumânarea ardea în apropierea unui pat…
— Aşezaţi-vă, tată, spuse cu gravitate Lanthenay care intra în cameră. Il conduse pe contele de Monclar către un fotoliu în care se aşeză, tăcut, visând la întâmplări îndepărtate… prea îndepărtate de priveliştea pe care o avea sob ochi şi pe care el nu o distingea…
Ce spectacol!
Puternic emoţionat, Lanthenay se apropie de pat, în vreme ce Manfred, cu capul descoperit şi fruntea plecată, stătea în picioare lângă contele de Monclar. Aproape de căpătâiul patului, ingenunchiată, cu chipul ascuns în palme, o tânără plângea liniştit.
— Avette! murmură Lanthenay cu o voce sugrumată de emoţie
Tânăra fată nu auzi şi continua să plângă domol, fără tipete, ca şi cum durerea nu-i lăsa decât puterea de a plânge…
Atunci, privirile lui Lanthenay se îndreptară spre pat… Sub cearşaf se contura forma unui cadavru…
— Biata Julia! murmură tânărul. Biata femeie martir! Răpusă de mortea celui pe care îl iubeai! Rugul lui Etienne Dolet l-a ars pe soţ şi i-a ucis soţia… Monştrii care au pus la cale mârşăvia condamnării marelui gânditor în numele lui Dumnezeu, în numele religiei lor criminale şi infame, nu ştiau că ai căzut răpusă de aceiaşi lovitură i Ai murit de durere, biată femeie… dar iată-te răzbunată… căci unul dintre cei care s-au înverşunat împotriva bărbatului pe care îl iubeai se află aici dinaintea cadavrului tău, crunt pedepsit… deşi era cel mai puţin vinovat!
Cu un suspin înăbuşit, Lanthenay îşi întoarse privirea către tatăl său care surâdea. Inconştient, aţintindu-şi privirile asupra luminii palide a lumânării ce lumina cadavrul soţiei lui Etienne Dolet…
Atunci Lanthenay se aplecă spre Avette şi-i atinse umărul.
— Avette repetă el.

Ea ridică spre el chipul scăldat de lacrimi, palid de durere. Cu gingăşie îi cuprinse mâna şi o ajută să se ridice.

— Avette, spuse el, trebuie să vă îndepărtez de această privelişte tristă. Ea clătină din cap.

— Dragul meu, răspunse ea, mai lasă-mă să stau lângă ea…

— Fie… vom rămâne aici până în ceasul în care va trebui să ne despărţim pentru totdeauna de acest trup neînsufleţit…

Atunci, la capătul puterilor, alunecă în braţele logodnicului ei, hohotind de plâns, murmurând nedesluşit cuvinte fără şir în care se repetau aceste vorbe:

— Am rămas singură! Fără tată, fără mamă… Amândoi morţi! Singură pe lume!

— Vă rămân eu, spuse Lanthenay cu o deosebită gingăşie. Şi pe urmă, Avette… dacă nu mai aveţi tată… poate că veţi avea pe cineva pe care să-l iubiţi ca pe un tată… cineva asupra căruia aţi lăsa să se aştearnă îndurarea şi iertarea privirii voastre… cineva către care vă veţi apropia… aşa cum îngerii trebuie să se apropie de cei osândiţi…

Surprinsă, îl întrebă din priviri, neîndrăznind, neputând să grăiască…

Şi el, în vreme ce-i şoptea la ureche aceste cuvinte pline de mister, o conduse spre fotoliul în care era aşezat nebunul.. Contele de Monclar… cel ce supraveghease condamnarea lui Etienne Dolet!,

Ea îl recunoscu şi se trase înapoi dând un ţipăt de groază:

— Asasinul tatălui meu! marele magistrat de Paris! Aici!

Cu multă blândeţe, o duse din nou în faţa lui. Şi pe un ton grav, cu o tristeţe infinită, grăi:

— Avette… omul acesta este tatăl meu! Ea fu cuprinsă de fiori.

Şi tânărul continuă:

— Da, Avette.. Tatăl meu! Toate astea vor fi explicate… E de ajuns să aflaţi un lucru groaznic… omul acesta… unul dintre cei care l-au ucis pe Etienne Dolet… ei bine!… este tatăl meu…

Avette! Scumpa mea Avette… cer îndurare pentru el… După cum v-am spus… a fost cel mai puţin vinovat… şi este cel mai crunt pedepsit… şi-a pierdut minţile… Tatăl meu… bietul meu tată nu mai este decât un trup fără suflet…

Atunci, la aceste cuvinte pronunţate cu un accent de tristeţe sfâşietoare, în inima tinerei fete se petrecu o schimbare.

Iubirea desăvârşise miracolul sublim.

Speranţa iertării pe care o ceruse Lanthenay îngerului îndurării se aşternu asupra acelui nefericit…

Se apropie de el. Fără dezgust, fără ură, îi cuprinse mâinile.

Ea îi sărută fruntea.

Şi în timp ce marele magistrat de Paris surâdea cu surâsul său inconştient, fiica lui Etienne Dolet murmură:

— Fiţi iertat… tată!

XXV FRUMOASA DOAMNĂ FERRON

Să ne deplasăm acum la Fontainebleau, în casă pe care Jean le Pietre o amenajase ou atâta grabă pentru Madeleine Ferron.

Ne aflăm în locul acela odată cu căderea nopţii.

Şi pătrundem într-o cameră de la primul cat.

Incăperea cu pricina este copia exactă a camerei în care, la începutul povestirii, l-am introdus pe cititor, în căsuţa iubirii de la proprietatea de lângă Tuileries.

Sunt aceleaşi tapiserii.

Aceleaşi mobile.

Chiar şi imensa oglindă este la locul ei, gata să reflecte priveliştile tandre ale iubirii ce fuseseră trăite cândva la proprietatea de lângă Tuileries... Sau poate vreo scenă teribilă de asasinat, precum crima înfăptuită împotriva domnului Ferron!

Frumoasa doamnă Ferron se afla aici…

Şi ea a îmbrăcat veşmântul de mătase, care îi era pe plac amantului ei regal.

Şi în aerul călduţ al camerei, plutesc aceleaşi miresme de parfum.

In cameră, precum în casa aceea din Paris… se află un pat larg… patul îmbrăţişărilor pătimaşe…

Pe jumătate răsturnată întru-n fotoliu vast, frumoasa doamnă Ferron fixează printre pleoapele-i pe jumătate închise o privire pătrunzătoare asupra lui Jean le Pietre, care stând în picioare în faţa ei, o contemplă cu admiraţie pătimaşă.

Nenorocitul tremură din toate încheieturile.

Boala de care suferă îi macină trupul…

Poate că nu mai are de trăit decât câteva zile.

Dar neîmblânzita pasiune care îi arde în piept îl menţine in viaţă.

— Jean, scumpul meu Jean, murmură fermecătoarea femeie.

Jean le Pietre tresări.

— Stăpână? întrebă el.

— Povesteşte-mi în amănunt tot ce s-a întâmplat…

O expresie de suferinţă tristă se aşternu pe chipul palid al nenorocitului.

— V-am spus tot!…

— Ce are a face!… poate că ai uitat vreun amănunt care mă va interesa…

— N-am uitat nimic, zise el cu glas înăbuşit.

— Fă-o pentru mine! reluă ea cu nerăbdare. Oare nu eşti tu fidelul meu?…

— Fidel până la moarte! vorbi gâfâind Jean le Pietre.

— Sclavul meu?… ia spune?

— Sclavul dumneavoastră, da!

— Ei bine, da-mi ascultare!…

— La ce bun să revin asupra acestor lucruri ce mă fac să sufăr atât de crunt!… Oare n-am suferit destul adineauri!…

— Iţi spun, Jean, că în noaptea asta suferinţele tale or să se isprăvească dintr-o dată!…

— Oh! de-ar fi aşa! bombăni el, cu gura încleştată de spaimă…

— Spuneai aşadar, reluă Madeleine Ferron, că fusesei în pădure?

— Devreme ce mi-aţi poruncit!… Da, stăpână, am avut asemenea curaj şi am făcut ceea ce mi-aţi spus… însă vă jur că mai bine aş fi murit de o mie de ori decât s-o iau de la capăt cu asemenea suferinţă..

— Bunul meu Jean!…

Ea îi zâmbi cu suprema cochetărie a cărei artă o posedă. Tulburat de asemenea zâmbet, nefericitul continuă:

— Da, mă dusesem în pădure… Aşteptasem trecerea vânătorii regale… L-am zărit pe rege… Da, i-am înmânat biletul pe care mi-l dăduseţi…

— Şi ce-a spus el?… L-a citit îndată?…

— Da!… spuse Jean le Pietre strângând din pumni.

Era într-adevăr o nemiloasă tortură de gelozie la care Madeleine îl supunea pe omul acesta. Dar ea nici măcar nu-şi dădea seama de aşa ceva.

Preocupată de gândul ei, atentă, când mângâietoare când aspră, îi smulgea lui Jean le Pietre cuvinte care-i ardeau inima acestuia.

— L-a citit, reluă ea. Dar cum arăta? A zâmbit?…

— Da!… a zâmbit…

— Cunosc bine acest zâmbet, rosti cu voce tare frumoasă doamnă Ferron; zâmbet de rege care crede că totul îi aparţine, zâmbetul de bărbat sătul de aventurile sale, şi care îşi închipuie că face pomană când o femeie i se dăruie… Şi ce-a spus?

— A spus: Bine, voi fi acolo…

— Ora se apropie, Jean!

Bărbatul fremăta.

Ea se ridică, merse spre şemineu, aţâţă focul, cai şi cum i-ar fi

fost frig.

Jean privea la acest dute-vino cu priviri rătăcite, şi, de fapt ea nu încerca decât să facă mişcări în stare să-l zăpăcească.

Atunci, deschise o casetă ce se afla pe masă şi scoase din ea un pumnal.

— Vezi jucăria asta? spuse ea.

El făcu semn cu capul.

— Ei bine, el mi-a dat-o… da, într-o seară, am văzut pumnalul acesta atârnat la cingătoarea sa, i l-am luat din capriciu, şi el mi-a spus să-l păstrez şi a adăugat zâmbind:

— “Poate vă va servi într-o zi!

Jean le Pietre dârdâia.

Gânditoare, Madeleine Ferron, contempla pumnalul cu mâner bătut cu smaralde.

Incepu să râdă încetişor.

Şi iată că pumnalul va fi de folos! spuse ea.

Merse spre Jean le Pietre, îi puse arma în palmă şi i se adresă cu seriozitate:

— Nu vei tremura?

— Nu! spune el cu un accent de ură neîmpăcată, cea mai rea dintre uri, născută din gelozie.

— Ţine minte că nu trebuie să loveşti decât dacă te chem eu! … Ai să mă asculţi?

Ezită o clipă şi-răspunse:

— Nu voi lovi decât atunci când mă veţi chema…

Însă ezitarea lui fusese de ajuns ca să-i dea lui Madeleine Ferron certitudinea că Jean le Pietre ar lovi, chiar dacă nu i-ar cere-o…

Care era gândul ascuns al frumoasei Ferron?

Ne vedem obligaţi să declarăm că Madeleine Ferron îl ura mult pe rege, dar că îl iubea poate şi mai mult pe cât îl ura, sau mai degrabă ura sa nu însemna altceva, în definitiv, decât o iubire, încercată de tristeţe.

Să nu ne grăbim să tragem concluzia că nu mai avea de gând să se răzbune…

Voia cu adevărat să-l ucidă pe rege. Îşi dorea cu adevărat să-l vadă murind de moartea groaznică ce o ticluise pentru el.

Dar poate că încerca, într-o ultimă întrevedere cu amantul condamnat, o voluptate supremă.

Poate, astfel, voia să se asigure că Franşois I era atins într-adevăr de groaznica boală… de otravă mortală.

Ea însăşi stătea la îndoială:

— Sau Francois este atins de boală, şi va muri din pricina asta; sau nu este bolnav, şi voi porunci să fie înjunghiat.

In realitate, nu voia să recunoscă faptul că avea o dorinţă arzătoare de a-şi revedea amantul.

Cât despre pericolul pe care îl risca, cât despre posibilitatea de a fi ucisă de către amant sau de a fi arestată şi aruncată în vreo temniţă uitată de toţi, nici că se gândea vreo clipă.

Regele Francois I primise într-adevăr biletul de la frumoasa Ferron. Şi Jean le Pietre nu minţise deloc. Biletul conţinea aceste, cuvinte:

“O femeie tânără şi frumoasă vă îndrăgeşte. De la sosirea voastră la Fontainebleau, visează sărutul pe care aţi consimţi poate să i-l acordaţi. În seara asta, la orele zece veţi fi aşteptat.”

Franşcis I avusese mii de aventuri de felul acesta, şi ar fi putut să lege un volum in-folio cu toate biletele de dragoste pe care le primise.

Nici biletul acesta nu-l surprinse în niciun chip.

Se mulţumise să-şi mângâie barba grizonată şi murmură:

— Vreo micuţă burgheză, fără îndoială…

Apoi il întrebă, pe Jean le Pietre despre locul unde se află casa în care era aşteptat, şi, în cele din urmă răspunse:

— Spune-i că voi veni…

Către ceasurile nouă, regele îmbrăcă veşmintele de burghez de care se folosea în asemenea escapade.

Apoi ordonă lui Bassignac, valetul de cameră, să meargă s-o

caute pe una dintre doamnele de onoare ale ducesei de Fontainebleau.

Era obiceiul său de la sosirea la Fontainebleau.

Curând sosi una dintre doamnele de onoare ale “micuţei ducese”.

— Ce face domnişoara ducesă de Fontainebleau? întrebă regele.

— Se odihneşte, sire.

Regele scoase un suspin.

— De multă vreme?

— Domnişoara ducesă tocmai s-a culcat acum un sfert de oră..

Regele păstră un minut de tăcere, apoi reluă:

— Ce-a făcut astăzi?

— Domnişoara ducesă n-a dorit să-şi părăsească apartamentul cât a fost ziua de mare.

— Trebuie totuşi să se plimbe, să se recreeze…

— Noi am insistat în zadar, sire.

— Şi ce-a făcut în apartament?

— Nimic, sire. N-a dorit nici să i se citească şi nici să permită să i se adreseze vreun cuvânt.

— Şi ce a mai spus?

— Nimic, sire.

— N-a amintit de mine?

— Nu, sire; nici de Majestatea Voastră, nici de altcineva.

Un nou suspin şi o nouă tăcere a regelui.

— Şi spuneţi că doarme? relua el.

— Sau cel puţin se află în patul ei şi stă cu ochii închişi..

— Bine, puteţi să vă retrageţi…

Doamna de onoare făcu obişnuita plecăciune şi dispăru.

Foarte abătut, regele, rămase pe gânduri timp de câteva minute. La ce se gândea?

Ce gânduri secrete se trezeau în sinea lui?

Privirile i se luminară pentru o clipă; apoi ridică din umeri

preschimbându-şi deodată fizionomia chipului cu uşurinţa care făcea din el un comediant desăvârşit, ieşi din camera sa, unde avusese loc conversaţia şi intră îri cabinetul său unde îl aşteptau câţiva gentilomi.

Apăru surâzând.

Şi gentilomii îşi ziseră între ei:

— Majestatea sa, este bine dispusă…

Regele făcu semn la doi sau la trei dintre ei, onoare de care ceilalţi se arătară foarte geloşi, şi, însoţit de ei, ieşi din palat.

Curând avea să fie orele zece.

Trebuie să fim drepţi cu Franţois I care foarte rar se întâmplase să se facă aşteptat de o femeie.

Să comită vreo infamie în genul celei pe care a săvârşit-o faţa de Ferron, asta da.

Să poruncească să fie aruncat în temniţă vreun hoţ recalcitrant, sau mai mult, să năruie cu un cuvânt dispreţuitor femeia de care se săturase, asta mai treacă-meargă. Insă să se lase aşteptat de femeia care i se dăruia, aşa ceva în niciun caz! Se vede că era de-a binelea ceea ce în zilele noastre se numeşte *un om de onoare,* expresie fericită ce străluceşte într-un mod cu totul deosebit în terminologia timpurilor noastre.

Deci era aproape de orele zece noaptea, şi regele grăbi pasul.

Ajuns în fata casei a cărei amplasament Jean le Pietre îl indicase cu deosebită grijă, regele îşi trimise înapoi escorta.

Nu-i era teamă.

Nu-i trecea prin minte că s-ar putea ca într-o zi să cadă în vreo capcană.

Şi totuşi, dacă i s-ar întinde vreodată o capcană, simpla apariţie a regelui trebuia să fie de ajuns să-i pună pe fugă pe ticăloşi ori spadasini…

Bătu în uşă, mângâind cu un gest care îi era familiar, barba în care se zăreau fire de argint.

Uşa se deschise în aceeaşi clipă, şi Francois I surâse de asemenea gest curtenitor care îi spunea că era aşteptat cu

nerăbdare.

— Intraţi, spune o voce feminină pe care regele o luă drept vocea unei slujnice.

În realitate, era Madeleine Ferron; Fără îndoială, se temuse că Jean le Pietre să nu lovească de îndată; îl zărise pe rege sosind, şi coborâse îndată să se posteze în spatele uşii.

Odată ce regele intră în casă, uşa se închise cu toată greutatea.

Francois I se trezi în întuneric, şi tresări, cuprins de o nelinişte nedefinită. Madeleine Ferron, care îl ţinu de mână, simţi această tresărire.

— Vă e cumva teamă? spune ea. Mai este timp să renunţaţi!…

— Teamă! Când susţii o mână catiefelată şi parfumată cum este aceasta! Pe Maica prea Curată, frumoasa mea copilă, din contră, asemenea mister mă încântă… Grăbeşte-te să mă conduci la stăpâna ta…

Madeleine Ferron nu spuse nimic, şi trăgându-l după ea pe rege, îl ajută să urce treaptă cu treaptă pe scară cufundată într-un întuneric deplin.

— Dacă acesta este drumul către rai, e tare întunecat! glumi regele.

— Iată-ne ajunşi… murmură Madeleine, nu trebuie decât să deschideţi uşa asta… acesta e zăvorul.

Ea aşeză mâna lui Francois I pe zăvorul camerei sale, şi dispăru în tăcere.

Regele rămase o clipă cu inima bătându-i cu putere în faţa acestei uşi. Nu pentru că i-ar fi fost teamă… Din contră, după cum spusese, adora misterele care dădeau “intrării” un farmec aparte acestor expediţii amoroase. Asta îi crea cel puţin iluzia unui pericol posibil, şi prin urmare iluzia unei cuceriri. Gândea în sinea lui:

— Dacă ar fi să judecăm după aceste precauţii, trebuie să fi dat de vreo burgheză tare timidă care se află la prima ei întâlnire. Iisuse Hristoase, ce întâmplare fericită î

Atunci deschise încetişor uşa şi intră. Camera eră pustie.

Era luminată slab de lumina unei torţe de ceară parfumată.

Regele cuprinse dintr-o privire elegantul decor de mobilă şi tapiserii în care se găsea.

— Hotărât lucru, gândi în sinea lui admirând cu ochi de cunoscător, stăpâna casei este poate mai expertă decât credeam…

Insă, încetul cu încetul, sprâncenele sale se încruntară.

Pe îndelete, piesă, cu piesă, recunoştea decorul!

Mai întâi, parfumurile, îi atraseră atenţia… miresmele favorite ale aceleia pe care o iubea, apoi patul pe care îl recunoscu… apoi fotoliile…

Se crezu obiectul unei halucinaţii şi păli.

Involuntar, voi să redeschidă uşa pe care intrase… şi de data asta tremura de groază: uşa era închisă!

Francois I era un luptător încercat. Însă tăcerea aceasta deplină, lumina palidă a lumânării, reconstituirea exactă a interiorului, toate astea aveau asupra lui efectul unei senzaţii de coşmar. Privirile sale pierdute se fixară asupra unei draperii din fundul încăperii.

— Pe aici, va intra *ea,* murmură el ştergându-şi sudoarea. Care-i picura de pe frunte… Va apărea în rochia ei largă de mătase… de mătase bleu cu braţele sale albe ca marmură…

Va intra spunând: “Iată-mă, dragul meu nobil”, şi va veni să se atârne de gâtul meu… Oh! halucinaţie a iadului! Vai!… unde am ajuns! Ea să fie! Ah! Numai să nu fie tot ea! Bine ar fi ca întâmplarea asta să nu fie decât un vis!

Chiar în acea clipă, draperia din fundul camerei fu dată într-o parte şi Madeleine Ferron îşi făcu apariţia. Cu un gest instinctiv, regele duse mâna la pumnal.

Era îmbrăcată chiar în rochia pe care el o descrisese adineauri şi înaintând surâzătoare, îi spuse cu o voce fermecătoare care tulbură minţile bărbaţilor:

— Iată-mă, dragul meu, nobil!

Francois I, foarte palid, se dădu cu un pas înapoi. Dar o clipă mai târziu, ea era lângă el. Ea îşi încolaci braţele goale în jurul gâtului lui, frumoasele ei braţe albe, şi întinse către el buzele ei umede, în timp ce ochii ei mistuiţi de iubire priveau în ochii regelui. Şi ea se lipea de el, îl strângea în braţe, îl încălzea cu respiraţia ei călduţă.

— Cum de ai întârziat să vii, răule! suspină. Ea. E atâta timp de când nu ai mai fost al meu ca în clipa aceasta.. Ah! iubitul meu Francois, cât te iubesc!... Şi tu... mă iubeşti?

O ciudată nebunie copleşise mai întâi mintea regelui...

O spaimă superstiţioasă îl îngheţase...

Dar acum, nebunia care făcea să-i zvâcnească tâmplele, era nebunia, iubirii. Madeleine îl recucerise cu mângâierea ei ademenitoare...

— Femeie sau arătare, gândi el în sinea lui fremătând, este adorabilă... şi chiar de m-ar duce cu ea în iad, aş urma-o!

Totuşi ultimile cuvinte ale frumoasei doamne Ferron năruiră intrucâtva farmecul spaimei şi al pasiunii...

— Dumneavoastră! grăi el nedefinit. Surfteţi chiar dumneaovastră! Aţi uitat oare îngrozitoarea întâmplare din casa Leproasei?

Făcu un efort să se desprindă din strânsoarea ei. Dar ea mai suplă, mai graţioasă şi cu mai multă vigoare, îl strânse şi mai tare în braţe.

— Taci! murmură ea; ceea ce am făcut, am făcut din iubire, o dragul meu Franşois! doresc să mor pe braţele te tale, să-mi sfârşesc viaţa cu un sărut de-al tău... Ascultă cum îmi zvâcneşte inima.

Voi să se împotrivească din nou, apelă la ceea ce ar putea să trezească în el ura şi mânia...

— M-aţi distrus! mormăi el.. Aţi însemnat pentru mine destrăbălată hidoasă a cărui sărut este ucigător...

— Taci! te iubeam nespus de mult!

In acest răstimp ea îl cerceta cu atenţie; îi cercetă în amănunt

chipul, ochii, gura; lacomă, căuta să surprindă urmele vizibile ale bolii... Da, da... nu era nicio îndoială, regele era atins de boală, regele era condamnat... pumnalul lui Jean le Pietre, devenea inutil!

Semnele acestea îngrozitoare, ruşinoase stigmate ale unui rău contra căruia nu se cunoştea vreun leac, le observa cu o bucurie excesivă!

Francois I surprinse în ochii ei licărul de bucurie...

— Afurisenie! răcni el, ai vrut să te convingi că fapta ta era desăvârşită! Ai vrut să vezi dacă sunt într-adevăr condamnat la cea mai îngrozitoare dintre morţi! Ei bine, destrăbălat-o, vei muri înaintea mea!

Făcu un efort violent pentru a o îndepărta, pentru a apuca pumnalul.

Insă deja patima îl ardea, îl paraliză.

Dorea s-o omoare, şi o dorinţă pătimaşă îl îndemnă s-o mai strângă încă o dată în braţe... ridică braţul... pumnalul sclipi...

— Mori! horcai el; mori ca o netrebnică!

— Da, îngăimă ea, ucide-mă, iubitul meu Francois! Iată-mă, ucide-mă!

In aceeaşi clipă, se desprinse de el, şi cu o_ mişcare iute făcu să-i alunece de pe trup rochia de mătase; apăru în toată splendoarea ei, cu sânii tresăltând, cu buzele fremătânde., cu braţele întinse.

— Ucide-mă, exclamă ea, dar ucide-mă din dragoste.

Francois scoase un suspin răguşit, aruncă furios pumnalul pe care îl ţinea în mână, şi se prăvăli în genunchi, nebun de patimă, cu tâmplele-i arzând, sfâşiat de dorinţe şi de voluptate.

Ea dădu un ţipăt uşor de triumf; îl prinse în braţe, gura ei se lipi de a lui şi îngăimă:

— Suntem condamnaţi, fie şi aşa! Dar condamnată cu tine, e raiul... O iubitul meu Francois, înainte să coborâm în iad... o noapte de dragoste... o noapte de delicii şi de voluptate supraomenească!

Şi au fost cu adevărat ore de pasiune nebună.

Francois I şi Madeleine Ferron încercară senzaţia că se aflau la prima lor întâlnire.. Atinşi amândoi de moarte, loviţi de o boală mai rea decât otrava, petrecură o noapte de dragoste ca doi tineri proaspăt căsătoriţi…

Dar când se făcu de orele trei dimineaţa şi Francois se pregăti să se retragă, niciunul nici celălalt nu pronunţară fermecătorul cuvânt “revedere” atât de drag îndrăgostiţilor.

Stăteau palizi, abătuţi şi îngheţaţi, într-adevăr asemeni a doi condamnaţi care nu îndrăznesc să se privească. O cuprinse o pudoare stranie. Zărindu-se dezbrăcată, roşi! Se grăbi să se îmbrace.

Atunci vreme de cinci minute, îngrozitoare, rămaseră unul lângă celălalt, tăcuţi, absorbiţi de gândul că moartea supravegheasе iubirile lor pătimaşe.

Un fel de turbare retrospectivă creştea în Francois I. Acceptând această noapte de dragoste, îşi interzicea orice represalii împotriva frumoasei doamne Ferron… sau cel puţin, orice represalii imediate…

— Bun rămas! spuse el dintr-o dată cu o voce înăbuşită.

Aşa au luat sfârşit iubirile lui Francois I şi a frumoaşei doamne Ferron.

Ea nu răspunse, însă luă sfeşnicul pentru a-l conduce pe rege.

Ea deschise uşa.

Scara fu luminată nedefinit.

Şi în josul scării, vârât într-un ungher întunecos, aştepta Jean le Pietre, zgâlţâit de tremurături de furie, cu pumnalul în mână.

…………

În momentul în care Francois I, trimitea escorta înapoi şi se apropiase de casă, Jean le Pietre, postat lângă Madeleine Ferron, îl zărise venind.

Ţinea în mână încă arma pe care frumoasa doamnă Ferron i-o dăduse de curând.

La vederea regelui, Jean de Pietre păru să-şi redobândească

pe neaşteptate calmul deplin.

Se mulţumi să atingă cu buricul degetului vârful pumnalului ca şi cum l-ar încerca.

Apoi cu o voce care nu mai tremura spuse:

— Mă duc să-i deschid uşa regelui…

Madeleine avu impresia foarte clară că Francois I urmă să fie înjunghiat.

— Nu, nu, făcu ea cu vioiciune, o să-i deschid eu. Însămi.

Bărbatul făcu un gest de nemulţumire, dar nu se împotrivi.

— Unde voi aştepta? întrebă el cu glas tăios.

— Vino!

Il luă cu ea, îl introduse într-o încăpere vecină camerei, însă fără comunicare cu ea.

— De aici, mă poţi auzi strigând, spuse ea cu glas scăzut, şi atunci…

— Bine, îl întrerupse Jean le Pietre cu o voce aspră.

Atunci ea coborî cu iuţeală şi se trezi lângă uşa de la intrare chiar în momentul în care regele bătea la uşă… Jean le Pietre, cu urechea la pândă, îi auzi urcând. Ascultă vocea regelui care vorbea în glumă.

Când ajunseră la ultima treaptă de sus a scării, el era pe punctul să-şi facă apariţia. Se abţinu.

— Numaidecât! mormăi el. Trecură câteva minute.

O linişte adâncă domnea în casă.

Jean le Pietre era zguduit când şi când de câte un tremur; dar nu se mişca.

Stând în picioare în mijlocul încăperii întunecate, cu ochii larg deschişi, cu mâna crispată pe mânerul pumnalului, se afla în starea de spirit şi de nervi în oare omul devine fiară, în care vechile instincte atavice, profund tulburate, ies la iveală, şi în care pofta de sânge primează asupra oricărui alt sentiment.

Era sigur că dacă Jean le Pietre ar fi lovit în clipa aceasta, lovitură ar fi fost cumplită, definitivă.

Işi repeta lui însuşi că trebuia să aştepte semnalul.

Incredinţat că Madeleine Ferron i l-ar da pe mână pe Francois I, îşi spunea în sinea lui:

— Încă doua minute de suferit… încă unul poate…

Şi totuşi, aceste câteva momente pe care le petrecu acolo îi părură nesuferit de lungi… După un minut, avu senzaţia că aştepta de un ceas.

— Pe palier, voi fi mai aproape, murmură el.

Se mută de grabă acolo fără zgomot, şi se trezi în faţa uşii camerei.

Insă acolo, pricepuse că nu putea să aştepte prea mult…

Intinse mâna către clanţă.

Chiar în clipa aceea, cineva umblă la clanţă, ca şi cum din interior se încerca să se deschidă uşa.

Jean le Pietre rămase nemişcat, cu mâna întinsă, ţinându-şi respiraţia, ca străfulgerat… apoi mâna lui se retrase…

Dar uşa nu se deschise!

S-a văzut cum regele constatase că era încuiată, şi că el era cel care mişcă inutil clanţa.

Jean le Pietre era scăldat de o sudoare rece.

— Ea a închis uşa cu cheia! murmură el cu glas înăbuşit.

Şi îndată reluă:

— Asta înseamnă că n-am să pot intra!…

Rămase mai întâi stupefiat, ca atunci când descoperi o trădare la care nu te aşteptai.

— Să încerc la cealaltă uşă, spuse el deodată.

Porni în grabă, ocoli etajul traversând cele patru încăperi ce înconjurau camera Madeleinei Ferron, şi ajunse în faţa uşii la care socotise adineauri să vină, era uşa pe unde frumoasa doamnă Ferron i se înfăţişia lui Francois I.

Cu băgare de seamă, Jean le Pietre încercă s-o deschidă.

îşi inăbuşi un mormăit de furie. Şi uşa asta era încuiată!… Atunci, reveni pe palief.

îşi muşcă pumnul până la sânge ca să nu strige.

În halucinaţiile repezi ce se succedau în creierul său, se

închipui lovind-o mai întâi pe Madeleine înainte de a-l lovi pe rege.

Işi lipi urechea de uşă…

Apoi, puţin câte puţin, alunecă în genunchi, şi aşa, în genunchi, cu urechea lipită de uşă, petrecu orele acestea, care, printr-un straniu fenomen inversat, îi părură să dureze numai câteva minute.

Nu desluşi toate spusele lor…

Dar le ghici,. Pricepu inflexiunile vocilor, era atent la suspine… A fost groaznic.

Deodată pricepu că se isprăvise… că regele urma să plece.!. Din două sărituri fu în josul scării şi se ghemui în ungherul din casa scării recăpătându-şi stăpânirea de sine…

…………..

Regele ieşise primul.

Urmă Madeleine, cu sfeşnicul în mână.

Dintr-o privire iute se încredinţa că Jean le Pietre nu se afla pe palier. Regele începu să coboare.

Madeleine aşeză sfeşnicul pe prima treaptă de sus a scării şi coborând cu repeziciune, trecu în faţa regelui, murmurând:

— Mă duc să deschid.

Cum ea se atinse de el în treacăt, regele simţi, la atingerea ei, un frison. Ce părea a fi un frison de groază. Focul iubirii se potolise, odată calmată patima iubirii, întreaga lui ură revenea împotriva femeii care îl îmbolnăvise…

În clipu în care Madeleine trecu de rege, ea îl zări pe Jean le Pietre înverşunat, pregătit să ucidă.

Printr-un efort mânios de voinţă, ea îşi impuse să nu-l privească şi să continue să coboare ca şi cum nu l-ar fi zărit…

In aceste două clipe îşi încorda mintea aşa cum se obişnuieşte în momentele decisive.

Acum era sigură că regele era atins de boală.

Lovitura de pumnal suprima răzbunarea ei, sau cel puţin aşa credea. Şi ajunse la concluzia că: *El nu trebuie să moară în felul*

acesta! Exact în momentul în care regele atingea treapta cea mai de jos a scării şi Jean le Pietre, cu un fel de urlet gâtuit, năvăli asupra lui. Urletul de turbare se termină cu un horcăit înspăimântător, înainte ca să poată lovi, Jean le Pietre seprăvălise, fulgerat într-o baltă de sânge care ţâşnea din grumazul său întredeschis de tăietură…

Cu o mişcare fulgerătoare, Madeleine, îi înfipsese în gât un mic pumnal pe care îl ţinea în mână, chiar în momentul în care nenorocitul se năpustea…

Improşcată de sânge, lividă la faţă, Madeleine Ferron privi o clipă spre Jean le Pietre care se zbătea în tresăltările agoniei. Voi să se ridice, aţinti asupra ei o privire înspăimântătoare, apoi se prăvăli fără viaţă. Şi ochii lui rămaşi deschişi erau încă aţintiţi asupra ei cu o hidoasă expresie de iubire şi ură.

Frumoasa doamnă Ferron, ce surâdea sinistru îşi întoarse privirile către Fancois I care, palid de uluire, şi de groază, privea fără să înţeleagă.

— Sire, spuse ea, aţi scăpat ca prin urechile acului…

Atunci regele pricepu!…

Inţelese că omul acesta se afla aici pentru, a-l ucide.

Inţelese că ea, pusese la cale asasinatul şi că, dacă scăpase de pumnal, însemna că ea era foarte sigură că el nu scăpase de otrava îmbolnăvirii!

Şi cum frumoasa doamnă Ferron întredeschise uşa, el se strecură afară şi fugi, tulburat de spaimă, strângând din dinţi…

XXVI TRECEAU DOI CĂLĂREŢI

În clipa în care regele fugea astfel, cu sudoarea groazei pe frunte, doi călăreţi soseau în galop pe drumul Melun-ului!

Trecură prin faţa casei frumoasei doamne Ferron tocmai când regele ieşea de acolo, în aşa fel încât Francois I aproape că se izbi de unul din cai.

Din fericire, călăreţul, zări umbra aceasta şi o feri printr-o smucitură bruscă a hăţurilor.

— La naiba cu burghezii ăştia care se plimbă la o asemenea oră! mormăi el.

Cei doi călăreţi urmau să-şi continue drumul după clipa de oprire provocată de acest incident.

— Domnilor! strigă regele cu o voce atât de neliniştită încât ei se opriră brusc.

— Cu ce vă putem fi de folos? întrebă acela dintre cei doi cavaleri care vorbise mai înainte.

Regele se apropie cu repeziciune.

— Sunteţi gentilomi? întrebă el.

— Putem spune, într-adevăr, că suntem, dar ce importanţă

are!

— Domnilor, sunt gentilom. Dacă sunteţi după cum spuneţi, îmi datoraţi ajutor.

— Domnule, spuse atunci celălalt cavaler, dacă aveţi nevoie de ajutor, vă vom ajuta fără a avea nevoie să vă cercetăm titlurile.

— Pe Maica prea Curată, că bine ziceţi! zise regele venindu-şi puţin câte puţin în fire. Ei bine, aveţi îndatorirea să descălecaţi şi să mă urmaţi.

Cei doi cavaleri ezitară o clipă.

Dar cererea fusese făcută cu un asemenea glas temător încât se supuseră.

— Domnilor, vorbi din nou regele, vedeţi casa asta nu-i aşa? Ei bine, adineauri era să se săvârşească aici o crimă groaznică.. Aici a fost atras, un nobil gentilom, pentru a fi ucis, şi dacă nu s-a reuşit… este graţie unei împrejurări providenţiale.

Asasinul se află în casa aceea, domnilor.

— Ei bine? întrebară cei doi călăreţi.

— Trebuie ca ucigaşul să fie arestat, domnilor… în zece minute, fără îndoială că el va dispare…

Se va observa că regele spunea *el,* vorbind de Madeleine Ferron.

Se temea într-adevăr că o să fie refuzat dacă ar declara că ar fi vorba de o femeie…

Nobilul gentilom, chiar aşa după cum se numise el însuşi, găsea foarte firesc acest mic subterfugiu.

— Cu ce putem să vă fim de folos? reluă unul dintre cei doi călăreţi pe un ton destul de aspru. Unde se află gentilomul pe care au vrut să-l omoare?

— Eu sunt, domnilor.

— Ei bine, dar nu sunteţi rănit, după cât se pare?

— Nu, pe toţi diavolii, dar puţin a lipsit. Iată deci ceea ce cer de la dumneavoastră, domnilor.

O să rămâneţi în faţa acestei porţi până când voi reveni cu

întăririle necesare.

— Bun rămas, domnule! spuse dintr-o dată călăreţul. Treaba asta s-ar putea să nu ne convină!

Şi încălecară din nou.

Regele strânse pumnul cu furie şi era cât pe ce să spună:

— Sunt regele, supuneţi-vă! Se abţinu totuşi.

— Domnule, spuse călăreţul, dacă vă mai temeţi de orice altceva, suntem dispuşi să vă escortăm până la dumneavoastră acasă…

Regele se afla într-o dispoziţie nervoasă de care până şi cei mai curajoşi s-ar fi temut.

In afară de asta, lăsându-se însoţit, spera să afle numele celor doi gentilomi pe care se gândea deja să-i facă să plătească scump pentru refuzul lor.

— Accept, spuse el, şi vă mulţumesc din toată inima.

— Dacă-i aşa, mişcaţi-vă, şi fiţi pe deplin încredinţat, că vă escortăm.

Regele tresări. Se simţea umilit de asemenea protecţie un pic cam trufaşă ce i se acorda. Acceptă totuşi.

— Veniţi, domnilor, spuse el.

Şi începu să meargă repede, urmat de aproape de cei doi necunoscuţi care potriveau mersul cailor după pasul lui.

Francois I o luă drept spre castel.

Nu întârzia să ajungă în faţa porţii celei mari şi se apropie de santinelă.

Mai întâi, acesta îi bară trecerea cu halebarda strigând:

— În lături!

Dar, în aceeaşi clipă, îl recunoscu pe rege şi, înainte oa acesta să-i poată adresa un cuvânt ca să-l reducă la tăcere, soldatul luase o poziţie respectuoasă şi strigă din toate puterile:

— Prezentaţi armele în onoarea regelui!

Se auzi un tumult, şi pe dată cei patruzeci de halebardieri se aliniară, în timp ce şase dintre ei înaintau cu torţe pentru a-i lumina drumul Majestăţii Sale.

Cei doi cavaleri care îl escortaseră pe Francois I se priviră murmurând:

— Regele!

Acesta se întoarse către ei.

— Domnilor, spuse el râzând, iată-mi incognito-ul dezvăluit… Urmaţi-mă, vreau să vă mulţumesc cum se cuvine…

Dar, adăugă el încruntându-şi sprâncenele şi asprindu-şi vocea, mă mir că mai sunteţi încă în şa şi cu creştetele acoperite!

Cei doi cavaleri nu se urniră.

Nu-şi descoperiră creştetele!

Şi cum regele, furios, urma să dea un ordin ofiţerului halebardierilor, unul dintre cei doi necunoscuţi răspunse cu o voce calmă în tonul căreia se întrezărea o iritaţie înăbuşită:

— Domnule, v-am întâlnit pe drumuri; vă era teamă, noi v-am escortat; iată-vă acasă la dumneavoastră… Rămâneţi cu bine dar, nu vă faceţi griji pentru mulţumirile pe care ni le datoraţi; vă considerăm achitat de o astfel de îndatorire.

Uluirea şi indignarea îl amuţiră pe rege.

Dar, la un semn al lui, soldaţii năvăliră pentru a-i aresta pe cei doi neobrăzaţi.

In aceeaşi clipă, cei doi necunoscuţi făcură stânga-mprejur, dădură pinteni cailor, şi dispărură în întuneric.

…………

Cei doi călăreţi pe care regele nu-i recunoscu, au fost recunoscuţi cu siguranţă de către cititorii noştri; erau Manfred şi Lanthenay.

Ajunseră la Paris unde, înainte de plecarea lor, se petrecuse o scenă pe care suntem datori s-o povestim.

Reluăm aşadar şirul întâmplărilor din momentul în care Julie, nefericita soţie a lui Dolet, răpusă de durere, tocmai a fost înmormântată.

Avette, resemnată şi curajoasă, urmă sicriul până la cimitirul Inocenţilor.

Apoi, în ciuda insistenţelor lui Lanthenay, tânăra a vrut să se întoarcă în casa din strada Saint-Denis în care fiecare obiect îi amintea de tatăl şi de mama sa.

Aici regăsim pe cele trei personaje.

De ceea ce se temea Lanthenay se întâmplase.

La vederea lucrurilor de familie care au fost deseori atinse de mâinile celor ce nu mai sunt, Avette a fost cuprinsă de o criză de disperare.

Dar, în fine, lacrimile pe care le-a vărsat au calmat-o.

Acum, retrasă în camera tatălui său şi a mamei sale plângea liniştit…

În încăperea în care la începutul acestei povestiri, Etienne Dolet l-a primit pe regele Francois I, Manfred şi Lanthenay stăteau la taifas pe un ton scăzut.

— Ce ai de gând să faci? a întrebat Manfred.

— Ce-i de făcut? murmură Lanthenay. Mai întâi să alin suferinţa acestei copile… Apoi să încerc să-l smulg pe bătrân din starea de nebunie în care se află. Mă simt copleşit, descurajat de durerea logodnicei mele şi de cea a tatălui meu; viitorul îmi apare sumbru…

— Cât de mult trebuie să suferi. Şi tu însuţi trebuie să te smulgi gândurilor jalnice care te apasă.

Şi cum Lanthenay schiţă un gest de neîncredere, Manfred continuă cu blândeţe:

— Frate, mai dojenit de atâtea ori pentru ca la rândul meu să ţe dojenesc şi eu un pic. Mi se pare că eşti nedrept cu destinul tău; o dublă nenorocire s-a abătut asupra ta; moartea lui Dolet pe care îl considerai că pe un tată adevărat; pierderea minţilor contelui de Monclar. Însă o ai pe Avette; şi eşti sigur de iubirea ei; e lângă tine; în vreme ce eu… trebuie să plec la Fontainebleau; nu am nicio veste de acolo; probabil că n-au izbutit s-o elibereze pe Gillette…

Vorbind astfel, Manfred, socotea mai ales să-l ducă pe prietenul său departe de Paris.

— Dac’ai nevoie de mine, sunt gata, spuse Lanthenay, dar ce am să fac cu Avette şi cu tata? Ce se va întâmpla cu ei cât timp. Voi lipsi? Te întreb pe tine, frate.
Manfred surâse:.
— Cunosc un loc în care se vor afla în perfectă sigjranţă amândoi…
— Ce vrei să spui?
— Ai să afli. Dar ia spune-mi, dacă îţi dovedesc că Avette şi contele de Monclar nu vor avea de ce să se teamă în timpul absenţei tale, ai consimţi să mă urmezi?
— Fii sigur că da! exclamă Lanthenay.
— Asta voiam să aud, spuse Manfred. Aşteaptă-mă aici…
Deîndată Manfred ieşi şi se îndreptă către Catedrala Notre-Dame. Ajunse curând pe o străduţă – strada Canette – unde se afla palatul pe care îl închiriase cavalerul de Ragastens.
Nu s-a uitat faptul că în momentul plecării sale la Fontainebleau, cavalerul o insoţise pe soţia sa, prinţesa Beatrix, în acest palat, în care i se părea că nu mai constituia niciun pericol pentru ea.
Manfred nu ignoră asemenea amănunt.
Or, de când citise scrisoarea revelatoare a lui Gypsie, Manfred era meeru cu gândul la palatul ăsta în care se afla mama sa.
Dar eliberarea lui Lanthenay îl acaparase cu totul. De trei zile nu se mai dezlipea de prietenul său.
Acum că Lanthenay fusese salvat, Manfred se gândea la cele două fiinţe dragi lui:
Gillette şi prinţesa Beatrix.
Aşadar era emoţionat în clipa când ajunse în strada Canette. Ce-i va spune prinţesei Beatrix?
Se trezi dintr-o dată în faţa porţii mări a palatului; atunci fu cuprins de o nespusă emoţie şi dădu să plece. Acum, îi pierise curajul!
Făcu câţiva paşi pe stradă, apoi îşi luă inima-n dinţi şi bătu în poartă.

Una din slugi întredeschise poarta.
Fără să-i lase răgaz de a-l întreba, Manfred îi spuse:
— Anunţaţi pe doamna prinţesă că cineva sosit de la Fontainebleau doreşte să-i vorbească din partea Domnului cavaler de Ragastens.
— Aşteptaţi aici! reluă valetul după ce îl privi ca luare aminte.
Prinţesa era bine păzită. Manfred aştepta, foarte emoţionat. Trecură câteva minute, apoi acelaşi valet se ivi din nou şi îi spuse:
— Urmaţi-mă.
O clipă mai târziu, Manfred se afla de faţă cu Beatrix.
O privi cu înflăcărare, în timp ce gândea:
— Mama mea se află aici!
Şi fu încercat de o nespusă uimire, un fel de încântare care îl încremenea.
Beatrix era pe atunci o femeie de patruzeci şi doi de ani.
Dar ea păstrase, cum se întâmplă câtorva femei privilegiate, întreaga eleganţă suplă a tinereţii sale, ca pe vremea când parcurgea călare drumurile Italiei şi când se aşeza în fruntea războinicilor din Monteforte ca să răpună armata lui Cezar Borgia.
Numai că, privirea ei pierduse strălucirea arzătoare cu care îl încântase atât de mult pe cavalerul de Ragastens la prima lor întâlnire.
Acum, privirea aceasta, era umbrită de melancolie. Se vedea că suferise şi plânsese mult.
Şi cu toată această melancolie, era încă admirabil de frumoasă.
Manfred, care nu se putuse stăpâni să n-o admire atunci când încă nu ştia că ar putea fi mama sa, o contemplă acum cu pasiune emoţionată. I se părea că necunoscută de faţă! — s-ar fi putut să vegheze mereu asupra vieţii sale. Şi impresia aceasta imaginativă a fost atât de puternică încât după câteva momente, se încredinţa că o cunoştea de când lumea.

— Veniţi de la Fontainebleau? întrebă ea pe un ton emoţionat.

— Am fost acolo acum trei zile, doamnă.

Şi Manfred avea o înfăţişare atât de tulburată încât Beatrix cuprinsă de un presentiment, izbucni:

— I s-a întâmplat ceva cavalerului?

— Nimic, doamnă, nimic! Fiţi liniştită… L-am lăsat pe domnul cavaler în perfectă stare de sănătate şi în bună dispoziţie…

Gândul lui Beatrix se îndreptă atunci cu totul asupra tânărului care se afla dinaintea ei. Îşi înăbuşi un suspin.

O clipă, sperase că a regăsit în el fiul pe oare îl căuta.

Dar după cum ne amintim, un semn al cavalerului de Ragastens o făcuse să înţeleagă că se înşelase.

In ciuda acestei decepţii, păstra faţă de Manfred o simpatie nefirească şi dorea cu ardoare să fie fericit.

— Ei bine, domnule, întrebă ea, aţi reuşit ceea ce v-aţi propus?

Această fermecătoare Gillette… această tânără fecioară pe care am îndrăgit-o din toată inima…

De câteva clipe, Manfred, se simţea răvăşit de gândurile care-i copleşeau mintea. O asculta pe prinţesă fără s-o înţeleagă. Şi ea fără să-i cunoască motivul, remarca profunda emoţie care îl frământa pe tânăr. Nu se mai putu abţine.

— Uitaţi ce se întâmplă, doamnă, spuse el cu o voce gâtuită, cea ce am a vă spune este atât de straniu încât nu ştiu cum să mă exprim… Şi cum ea rămase tăcută, mută de uimire, el avu o inspiraţie neaşteptată.

Scoase de la piept scrisoarea lui Gypsie cu o mână tremurândă şi i-o întinse lui Beatrix spunând:

— Citiţi!

Beatrix fu zguduită de o tresărire puternică. Părea că vocea lui Manfred, emoţia intensă care izvora din atitudinea sa în clipa de faţă i-ar desluşi adevărul.

Mâinile ei tremurară puternic luând scrisoarea pe care o citi pălind din ce în ce mai tare. În fine, ea murmură înăbuşindu-şi

un suspin care îi apăsa pieptul.

— Ştiam eu… ştiam eu… Şi căzu pe spate.

Manfred dădu un ţipăt de groază, o prinse în braţe tocmai în momentul în care era să cadă.

— Doamnă! vai! doamnă! îngăimă el.

Lucrul curios şi totuşi foarte natural: nu-i trecu prin minte să-i spună “mamă”.

Leşinul prinţesei se prelungea.

Livid la faţă, Manfred credea că vestea aceasta îi omorâse mama. Există întradevăr bucurii puternice ca şi durerile: ele pot să ucidă, în ciuda proverbului banal care socoteşte că nu se poate muri de bucurie.

Manfred o aşeză pe Beatrix pe un fotoliu şi nebun de disperare chemă în ajutor. Apărură două slujnice şi curând, datorită îngrijirilor primite, prinţesa deschise ochii. Îl văzu pe Manfred aplecat către ea şi murmură, încântată:

— Fiule!

Doar atunci Manfred îndrăzni să spună:

— Mamă!

Şi începu să plângă îndelung, aşa cum plâng pruncii.

……………

Cele trei ore care urmară trecură pe nesimţite; ne-ar părea inutil să detaliem nenumăratele întrebări ce şi le puseră reciproc mama şi fiul, fiecare dintre ei uitând adesea să. Răspundă; inutil să mai descriem mişcătoarele manifestări de sentimente ale celor două suflete alese care se descoperiră, încercând să se cunoască, sau mai degrabă să se recunoască.

Să spunem doar că Manfred, după cele petrecute, se duse cu gândul la Lanthenay şi o anunţă pe prinţesă că urma să plece:

Beatrix păli:

— Dacă o să-l pierd iarăşi!…

Gândul acesta se putea citi lesne pe chipul ei.. Dar Manfred o linişti cu un surâs şi o vorbă bună.

— Nu mai sunt copilul pe care să-l răpească o nomadă, spuse

el şi sunt în stare să-mi port de grijă… mai ales acum! Le-aş plânge de milă celor care ar încerca să ne despartă!

Atunci Beatrix se uită mai bine la fiul ei.

Văzu cât de puternic este şi cât de frumos, şi o flacără de mândrie îi, îmbojură chipul. Totul i se părea admirabil în persoana lui.

Era într-adevăr onorabilul fiu al lui Ragastens.

…………

Manfred nu lipsi nici măcar două ore.

Când reveni, era însoţit de trei persoane.

Mamă, spuse el, prinţesei, iată-l pe Lanthenay prietenul şi fratele meu, cel oare mi-a salvat viaţa de nenumărate ori… Acesta este contele de Monclar… Bătrânul este tatăl lui Lanthenay…

Ea este domnişoara Avette Dolet, logodnica prietenului meu, o consider ca pe sora mea…

Beatrix întinse mâna lui Lanthenay şi o sărută pe frunte, pe Avette.

Apoi cele trei personaje discutară îndelung, discuţie la care doar Contele de Monclar nu putu să ia parte.

— Fu hotărât ca Avette şi contele să rămână în palat în vreme ce Manfred şi Lanthenay ar merge la Fontainebleau.

Apoi, Lanthenay, Avette şi bătrânul fură conduşi în camerele pe care Beatrix poruncise să le fie pregătite. Ce mai putem adăuga în plus?

Mijeau zorii, şi nici Beatrix, nici Manfred nu se gândeau să se ducă la culcare, li se părea că nu vor izbuti să-şi spună tot ce aveau de zis.

Trebuia să se despartă totuşi.

După mii şi mii de sfaturi, Manfred urcă pe-cal şi, însoţit de Lanthenay, o porni spre Fontainebleau.

Prima oră de mers la trap se scurse în tăcere. Manfred şi Lanthenay fiind absorbiţi fiecare de gândurile lor…

Dar gândurile lui Manfred erau numai dintre cele optimiste.

Se afla într-adeăr în starea de spirit fericită în care imposibilul nu există, în care dificultăţile te fac să ridici din umeri. Era sigur că o va regăsi pe Gillette pentru că îşi regăsise mama…

Viitorul îi rezerva poate decepţii crunte…

— Cum ţi se pare mama mea? îl întrebă pe Lanthenay…

Lanthenay tresări, smuls pe neaşteptate din şirul gândurilor sale care erau pline de tristeţe.

— Mama ta? făcu el… este aşa cum aş fi dorit să fie a mea. Ah! ce fericit eşti, frate! Ţi-ai regăsit mama… eu, eu nu am decât portretul mamei mele. Ţi-ai regăsit tatăl… eu nu am decât umbra tatălui meu.

Şi cum Manfred îşi privea prietenul cu un aer uimit acesta îi zise:

— Iartă-mi amărăciunea. Nenorocirea mă înrăieşte..

— Înrăit, tu?… Glumeşti… Dar parcă spuneai că ai portretul mamei tale?

— Da, un portret tare frumos care se găsea la palatul marii dregătorii… Am fost ieri acolo, în timp ce tu te duceai în strada Canette.

— Eşti imprudent! Lanthenay ridică din umeri.

— Nimeni nu mi-a dat atenţie, spuse el. Am întâlnit slugile care jefuiau, palatul pe îndelete. Numita… boală a stăpânului lor le-a dat curajul neobrăzarii: “Ce vreţi, domnule, mi-a zis majordomul, trebuie să ni se plătească lefurile, devreme ce nu ştim dacă monseniorul se va mai întoarce vreodată…” Am obţinut pentru 20 de ducaţi permisiunea de a lua pânza, cu condiţia să nu iau şi rama… Pânza se află acum în casa bietului Dolet.

Şi Lanthenay adăugă:

— E tot ce îmi rămâne de la mama mea.

În vreme ce discutau astfel cei doi prieteni îşi vedeau de drum; la căderea nopţii, îşi lăsară caii să se odihnească vreme de trei ceasuri, dar hotărâră să nu oprească pe timpul nopţii, şi să meargă cu iuţeală.

Aşa se făcu că ajunseră la Fontainebleau în puterea nopţii şi avură întâlnirea pe care am povestit-o.

Câteva minute după ce l-au părăsit atât de brusc pe rege, descălecau în faţa hanului *Carol cel Mare.*

....

Regele rămăsese uluit de răspunsul celor doi necunoscuţi, şi de plecarea lor neapteştată.

Nu se mai gândea să încerce să-i regăsească.

Halebardierii din post se întorseseră la corpul de gardă, la un semn al lui Francois I, care nu dorea să se facă discuţie în jurul lui într-o asemenea ocazie.

— Cine naiba ar putea fi cele două haimanale? murmură el.

— Haimanale, bine zis, sire spuse o voce din preajmă lui.

Francois I recunoscu vocea şi zări o umbră în dreptul său.

— La Châtaigneraie! exclamă regele.

— Chiar eu, sire.

— Ai văzut?

— Totul! Tocmai mă întorceam la castel, după… o raită, şi urma să mă retrag în minunata cameră pe care regele a binevoit să mi-o ofere, când tropotul celor doi cai mi-a atras atenţia. Am zăbovit aşadar lângă poartă, am zărit sosind pe Majestatea Sa, am auzit santinela dând onorul cu stângăcie şi am văzut tot, tot, *sire.*

— Ce vrei să spui? întrebă regele.

— Vreau să spun că la lumina torţelor, am putut zări pe cele două haimanale după cum Majestatea Voastră, i-a numit pe bună dreptate; am putut să le văd chipurile pentru o clipă, este adevărat, dar clipa asta mi-a fost de ajuns să-i recunosc.

— Îi cunoşti? făcu cu vioiciune Francois.

— Majestatea Voastră îi cunoaşte la fel de bine.

In vreme ce discutau astfel, regele şi însoţitorul său intrară în palat, şi Francois I ajunsese în apartamentele sale.

— Unul dintre aceşti doi bărbaţi, continuă La Châtaigneraie este cel care ne-a rănit pe toţi trei, pe Esse, pe Sansac şi pe

mine, şi care mai târziu l-a desfigurat atât de crunt pe bietul Sansac încât acesta nu mai îndrăzneşte să iasă din bârlogul său…

— Cerşetorul Manfred? exclamă cu voce înăbuşită regele.

— Da, Sire! Acelaşi care a avut îndrăzneala să ţină piept Majestăţii Voastre în apropiere de căsuţa din strada Trahoir, acelaşi care a îndrăznit şi mai mult venind să vă înfrunte la Luvru, şi celălalt este blestematul său însoţitor, cerşetorul Lanthenay!

— Amândoi la Fontainebleau!…

— Majestatea Voastră nu uită fără îndoială că unul dintre aceşti mizerabili îndrăzneşte să ridice privirile către domnişoara ducesă de Fontainebleau!

Nu, regele nu uitase asemenea amănunt…

— Vino! îi spuse lui La Châtaigneraie.

Regele coborî în curtea de ceremonie şi intră în corpul de gardă.

— Domnule, spuse el ofiţerului, ce consemn impuneţi santinelelor voastre?

Surprins ofiţerul răspunse după câteva clipe:

— Sire, consemnul e cel obişnuit… să se dea onorul…

— Nu de onor îţi vorbesc! izbucni în mod violent regele. Îţi vorbesc de consemnul de apărare…

— De apărare? îngăimă ofiţerul.

— Da, cum aţi proceda, domnule, dacă nişte oameni rău intenţionaţi s-ar apropia de poartă?… Reaua intenţie e mereu de bănuit, domnule! Nu deţineţi consemn, după câte văd… Ah! că bine mai sunt păzit, pe legea mea!

— Iertare, sire! Nimeni nu poate intra în castel fără să fie anunţat la unul dintre ofiţerii de gardă.

— Nu-i de ajuns. Începând din clipa aceasta, orice individ, bărbat ori femeie, fie zi fie noapte, care se va apropia la douăzeci de paşi de grilaje va fi somat să se retragă. Dacă nu se supune pe loc, va fi împuşcat… Inlocuiţi chiar acum halebardierii

cu archebuzieri. În loc de o santinelă, veţi plasa două la fiecare poartă; vor avea archebuza încărcată şi vor fi gata să tragă asupra oricui s-ar apropia. Iată consemnul, domnule. Vino, La Châtaigneraie.

Regele ieşi din corpul de gardă, lăsându-l pe ofiţer fără replică.

— Câte posturi de pază sunt? întrebă Francois pe însoţitorii săi.

— Patru, sire. Dar cel mai important este cel pe care îl îndeplinesc santinelele din parc.

Călăuzit de La Châtaigneraie, regele vizită toate corpurile de gardă.

Şi dădu peste tot aceleaşi ordine, astfel încât la castel se răspândi zvonul că erau ameninţaţi de un atac, fără ca să se poată preciza despre ce atac era vorba.

Regele nu se limită doar la vizitarea posturilor de pază, şi făcu înconjurul parcului oprindu-se la fiecare saminela. Încurajându-i, promiţându-le mulţi ducati dacă îşi îndeplineau bine serviciul de gardă, le promise supliciul sfârtecării dacă n-ar da dovadă de vigilenţă, şi în fine, abia încredinţat de eficacitatea acestor măsuri nenumărate, se întoarse în apartamentul său când se făcu ziuă.

Toate astea pentru că La Châtaigneraie murmurase două nume la urechea sa: Manfred, Lanthenay.

XXVII O MAMĂ BATE DRUMURILE

Nu vom întârzia să-i regăsim pe cei doi prieteni a căror prezenţă la Fontainebleau cauza toată această panică.

Dar înainte de-a ne întoarce la ei, e necesar să-l punem în temă pe cititor cu anumite evenimente care tocmai se petrecuseră la Paris.

In cocioabă lui Margentine cea nebună vom purta-paşii cititorilor noştri.

Asta se petrecea în ziua următoare celei în care Manfred, regăsit de către Cocardere, părăsea pe neaşteptate casa lui Margentine pentru a încerca să-l salveze pe Lanthenay.

După plecarea lui Manfred, Margentine fusese cuprinsă de una din acele crize înverşunate care o făceau să iasă în stradă, cu părul despletit, dezgolită la piept, cutreierând cartiere întregi strigându-şi fiica pe nume.

Se întorsese în jalnica ei locuinţă către miezul nopţii, zdrobită de oboseală, şi aţipise până la ziuă.

In momentul în care o reîntâlnim, ea era ghemuită intr-un colţ, cu privirea aţintită asupra uşii încercând să pună cap la cap frânturi răzleţe de gând şi de amintire.

— Ţiganca, mormăi ea, ţiganca mi-a zis că Manfred mă va ajuta s-o regăsesc pe fetiţa mea! Dar Manfred a plecat…

Iată-mă iarăşi fără copila mea… Biată Margentine, toţi s-au îndârjit împotriva ta!…

Cum bombănea blesteme confuze, zări uşa deschizându-se.

Intră o femeie.

Margentine care, precum anumiţi nebuni, avea memoria fizionomiilor bine dezvoltată, o recunoscu pe dată.

— Doamna cea frumoasă! murmură ea.

Cea pe care o numise “frumoasa doamnă” era ducesa d’Etampes.

Ducesă era neînsoţită. Intră, surâzătoare, spunând:

— Ei bine, draga mea Margentine, eşti bucuroasă că mă vezi? Mă recunoşti?

— Vă recunosc, spuse nebuna fără să se mişte din loc.

— Mă recunoşti, reluă ducesa prefăcându-se supărată; îţi dai seama ce mult ţin la tina, şi că m-am interesat mereu de fericirea ta?

— Nimeni nu mă iubeşte, spuse Margentine cu o voce posomorâtă, şi nici nu ţin să fiu iubită. Vreau să fiu lăsată în bârlogul meu să mă gândesc în voie. Nu sunt fericită decât atunci când pot gândi.

— La ce gândeşti?
— La multe…
— Vrei să-ţi spun la ce te gândeşti, biată femeie, atunci când tristă, singură, părăsită de toţi în afară de mine, visezi în ungherul tău?… Te gândeşti la tinereţea ta… la vremea în care erai mai frumoasă încă decât acum, căci tu eşti încă frumoasă, ştii tu?… Te gândeşti la oraşul în care ai iubit, la bărbatul căruia i-ai oferit inima de-a pururi. Oraşul se numeşte Blois, bărbatul se numeşte Francois…
Margentine clătină din cap.
— Vorbiţi bine, murmură ea. Spuneţi tocmai ceea ce n-aş putea spune eu însămi…
— Şi apoi, continuă ducesă, te gândeşti şi la îngerul pierdut, la heruvimul cu creştet blond ale cărui mângâieri te fac încă să zâmbeşti şi să plângi când ţi le reaminteşti.
— Îmi punea aici mânuţele ei mici, făcu Margentine încântată, arătând spre gât. Dacă îmi amintesc, Doamne, bunule Isus! Dar eu, nu mă gândesc decât la asta!… Mă strângea în braţe râzând. Îmi închipui şi acum cele două gropiţe din obrajii ei când râdea atât de gingaş, şi dinţii ei… mici perle, dacă aţi vedea-o!…
Acum, ducesa o lăsa pe Margentine să vorbească.
Ducesă dirijase discuţia spre punctul dorit. Una câte una amintirile bietei nebune se depanau…
Vorbea cu o voce monotonă curmată uneori de un hohot de râs de o nespusă tristeţe.
Şi, ca mai totdeauna, asta se termină printr-un acces de plâns.
— N-am s-o mai văd… s-a isprăvit… Dumneavoastră mi-aţi promis… ţiganca mi-a promis şi ea… dar simt eu că s-a isprăvit, şi că în veci n-am s-o mai revăd pe scumpa mea Gillette…
Ducesă aştepta această reacţie.
— Şi eu, izbucni ea, te încredinţez că îţi vei revedea fiica atunci când vei dori!
Margentine privea la “doamna cea frumoasă” cu neîncredere.

— Îmi spuneţi asta că să mă faceţi să sufăr iar.
— Ei să te fac să suferi, nenorocito! La ce mi-ar ajuta? Nu… ştii prea bine că mă interesez de tine; am avut milă de durerea ta de mamă… Am căutat-o pe fiica ta şi am găsit-o…
Margentine sări în picioare.
— Oh! de-ar fi aşa! făcu ea, cu mâinile încrucişate.
— E chiar aşa. Îţi spun că am întâlnit-o pe fiica ta. Şi am venit să-ţi spun unde se află…
— Oh! doamnă… Ascultaţi-mă, spuse Margentine cu o voce spartă, nu sunt decât o nenorocită; unii îmi zic că aş fi nebună… Nu am de oferit decât viaţa mea… şi viaţa mea vă aparţine. Dacă va fi nevoie să mor pentru dumneavoastră, voi muri. Dacă va fi nevoie ca cineva să-şi smulgă inima din piept pentru a vă feri de o nenorocire, mi-o voi smulge eu…
Ducesă d'Etampes nu avu nicio tresarire de compătimire. Inima ei rămase de piatră şi nu încercă nicio emoţie.
— Spuneţi! izbucni Margentine. Unde se află?
— Destul de departe de aici…
Nebuna suprinse cu înflăcărare mâinile ducesei.
— Să fie şi la capătul lumii, şi de-ar fi să merg până acolo în picioarele goale… nu-mi pasă, o să ajung…
— Fiica ta se află la Fontainebleau, spuse ducesa.
— Fontainebleau? întrebă nebuna.
— Da, într-un oraş… destul de departe de Paris, după cum ţi-am spus…
Inima Margentinei bătea să-i spargă pieptul.
Ea repeta:
Fontainebleau…..
Ca şi cum ar fi vrut să-şi întipărească numele acesta în minte.
— Cum se ajunge acolo? reluă ea cu febrilitate.
— Iţi voi spune, îţi voi da toate îndrumările. Nu ai să te rătăceşti.
Nebuna umbla încoace şi-n colo prin cocioabă, ca o leoaică.
— Fontainebleau! murmură ea… Am să plec chiar acum…

Adio!…

— Şi cum ai s-o regăseşti, dacă nu-ţi spun cum să ajungi acolo? se răsti ducesă.

— A! da… spuneţi… gândul acesta mă înnebuneşte… Oh! doamnă, cât sunteţi de bună!… ca să-mi spuneţi unde se află fiica mea!…

— Ascultă: uite mai întâi ţine nişte bani ca să ai cu ce călători.

— Nu-i nevoie de bani… Voi merge şi-n genunchi, de va fi nevoie.

— Ţine… vei ajunge mai repede.

— Aşa e, plătind, voi ajunge mai repede.

Luă cele cinci sau şase piese de aur pe care i le întindea ducesa d'Etampes.

— Când ajungi la Fontainebleau, continuă ducesă, ai să întrebi unde se află castelul. Înţelegi?

— Da înţeleg!… m-aş da cu capul de pereţi dacă aş uita un singur amănunt! Voi întreba de castel când voi ajunge la Fontainebleau… Pe urmă?

— Ştii tu cine locuieşte în castelul acesta?

— Nu! De unde vreţi să ştiu! Spuneţi odată!…

— Ei bine, în castel locuieşte Francois.

— Francois!…

— Da… iubitul tău… tatăl lui Gillette… Nu l-ai mai revăzut niciodată?

— Niciodată!

— L-ai recunoaşte?

— A! da! făcu ea cu un accent de ură care o făcu pe ducesă să zâmbească satisfăcută.

— Chiar dacă e puţin îmbătrânit?

— L-aş recunoaşte, vă zic?

— Ştii tu ce este Francois al tău?

— Oh! e un personaj de vază…

— E rege! E regele Franţei…

Spre uluirea ducesi, nebuna izbucni în râs şi bătu din palme.

— Ei zău! asta îi mai lipsea lui Gillette a mea. Fiica unui rege! … Dar nu-i de mirare. Chiar de-ar fi ea regină nu m-ar mira. Cât despre Francois, nu-mi pasă că e regele Franţei. Poate să fie ce-o vrea. Îi voi spune ce am de spus…

— Îi vei spune?…

— Desigur!

— Ei bine, ascultă, Gillette a ta se află în castelul regelui Franţei. N-ai decât să mergi la Fontainebleau. Te vei duce la castel. Vei aştepta în faţa porţilor… Cel puţin, vei fi în stare să aştepţi.

— Da, da! Voi avea răbdare.

— Regele iese aproape în fiecare dimineaţă ca să meargă la vânătoare… Atunci, când îl vei vedea că iese în fruntea escortei sale, te vei apropia de el, şi restul te priveşte! Dacă nu îl vei determina să-ţi redea fiica, înseamnă că nu eşti descurcăreaţă…

Margentine ascultase vorbele acestea cu o atenţie profundă.

Ducesă îi indică atunci cum să ajungă acolo, pe care poartă a Parisului să iasă şi plecă.

In grabă mare, Margentine se îmbrăcă cu o rochie făcută dintr-un postav pe care şi-o punea arareori, făcu un pacheţel şi ieşi.

Ducesă, postată la un colţ de stradă împreună cu doi oameni care o însoţiseră, asistă la plecarea Margentinei. Aceasta traversă Parisul cu paşi repezi. Un aer de uimire şi de încântare se răspândise pe chipul său. Se surprindea stăpânindu-se să le strige trecătorilor:

— La Fontainebleau mă duc. Fiica mea se află la Fontainebleau.

O dată ajunsă pe drumul ce duce spre Melun îşi înteţi ritmul mersului. Era cam pe la ceasurile trei când ieşise din maghernişa ei. Merse dintr-o bucată până la orele opt seara. În clipa aceea intră într-un sat.

O caleaşca la care erau înhămaţi patru cai mânaţi de doi vizitii sosea în goana mare, în urma ei şi era cât pe ce s-o

izbească.

— Păzea! păzea! urlă vizitiul din frunte. Margentine abia dacă avu timp să se tragă într-o parte şi privi o clipă la caleaşca ce dispărea spre Fontainebleau.

— Tare aş fi vrut să merg în caleaşca, gândi ea. Aş fi ajuns devreme.

Caleaşca aceasta aparţinea ducesei d'Etampes care se întorcea la Fontainebleau.

Care dintre motive o determinase pe Anne, ducesă d'Etampes, să facă acest demers pe lângă Margentine? De ce o trimisese pe nebună la Fontainebleau?

Spera ea ca prin asta s-o facă ridicolă pentru totdeauna pe Gillette? Se poate!

Sau poate, cu încrederea instinctivă pe care o au toate femeile în forţa enormă a sentimentului matern, să fi sperat că Margentine ar găsi mijlocul prin care s-o zmulgă pe Gillette lui Francois I, sau cel puţin s-o protejeze împotriva iubirii lui.

Căci pentru d'Etampes nu mai exista îndoială posibilă: regele o iubea pe Gillette.

Atât timp cât tânăra fecioară îi rezista, ea şi-ar păstra locul. Însă în ziua în care ar deveni oficial metresa regelui, ce s-ar întâmpla cu ea, ea, puternica favorită care făcea să se plece sub dominaţia ei până şi Diane de Poitiers?

Anne reflectase timp de câteva zile la această situaţie.

Era cât pe aici să se oprească la o hotărâre brutală: aceea de a o otrăvi pe Gillette.

Dar nu avea pe nimeni la îndemână ca să ducă la bun sfârşit asemenea proiect; complicele ei Alais le Mahu murise; ea însăşi îl ucisese.,

Cât despre gentilomii ceilalţi, nu avea în discreţia lor decât o încredere relativă.

Aşa se întâmplă să se gândească la Margentine şi se întreba dacă nu cumva nebuna abil mânuită n-ar putea juca un rol în comedia sau în dramă pe care ea o pregătea.

Ii trecuse prin minte să-i spună Margentinei că Gillette era chiar fiica pe care o căuta.

Ducesă d'Etampes nici nu bănuia că Gillette era fiica nebunei şi credea că o minte.

Se întâmplă că minciuna ei era un adevăr; viaţa cunoaşte asemenea încurcături.

Odată treaba îndeplinită, ducesa se întoarse cu toată grabă la Fontainebleau să aştepte şi să supravegheze de acolo evenimentele.

Caleaşca ei era să dea peste Margentine.

Aceasta, după cum am văzut, pornise la drum pe jos. Nu-i trecea prin minte că banii pe care îi lăsase "doamna cea frumoasă" îi putea servi la închirierea unei trăsuri. Pentru ea, pentru asemenea minte în care viaţa nu se reflecta decât în imagini tulburi, nu exista decât un mijloc ca să se ajungă dintr-un loc în altul: era acela de a mărşălui atât cât o ţineau picioarele.

Am spus că prima etapă a drumului ei a durat cinci ore. Şi dacă se opri, o făcu mai ales că pe timpul nopţii, simţea că urma negreşit să se rătăcească; un drum din acele vremuri, mai degrabă o potecă ceva mai largă prost întreţinută, brăzdată de alte poteci mai mici, nu era lesne de urmat.

Margentine, preocupată de nevoia de a înainta, traversă satul în care tocmai ajungea şi încercă să-şi continue drumul. Insă fu nevoită să se oprească din cauza întunericului precum în faţa unui zid.

Atunci, îşi încetini mersul, se întoarse în sat, pătrunse într-un han, şi scoase la iveală o piesă din aur.

Hangiul se arătă binevoitor, puse masa, servi o cină ca pentru o jurnătate de duzină de gentilomi. Piesa de aur se duse pe aceste bucate, dar Margentine mancă o bucată de pâine şi bău o cană de apă, părând chiar că nu a văzut pateurile şi puiul pe care o slujnică i le aşezase înainte.

— Încotro? o întrebase hangiul.

— Unde merg? Ce întrebare! Mă duc să-mi regăsesc fiica, negreşit!

Oamenii din han se priviră clătinând din cap. Călătoarea, cu privirile ei rătăcite, cu apucăturile ei ciudate, îi făcu să se dumirească de faptul că femeia era nebună.

Margentine datoră acestei împrejurări faptul de a nu fi în întregime jecmănită de rapacele hangiu; exista teamă faţă de nebuni Consideraţi fiinţe aparte care erau mai mult sau mai puţin în legătură cu spiritele, cu îngerii sau demonii, cu toate felurile de puteri extraterestre a căror mânie nu era bine să ţi-o atragi.

La răsăritul soarelui, Margentine îşi reluă drumul.

Primăvara începea să împodobească cu flori piersicii şi merii care, de-a lungul întregului drum, se îmbrăcau iarăşi cu gingaşe veşminte de petale albe şi roz.

Era o primăvară capricioasă cu ploi scurte în care soarele “râde cu lacrimi”, şi vijeliile scurte de zăpadă învolburează dintr-o dată cerurile care apoi pe neaşteptate, redevin azurii.

Totuşi era primăvară, şi Margentine îşi simţea inima reîncălzindu-se şi gândurile înveselindu-se.

Mergea voiniceşte, cu paşi repezi. La un moment dat o cerşetoare îi ceru de pomană. — Margentine dădu una din piesele sale de aur pe care le avea asupra ei. Cerşetoarea, la început uluită, nu mai contenea cu binecuvântările.

Nebuna se duse mai departe fredonându-şi cantilena favorită, un vechi cântec de leagăn din timpuri străvechi, naiv, copilăresc:

În grădina vecinului
Am cules floarea crinului

Dar, de data asta, melodia i se părea veselă.

Când şi când, se oprea şi îşi lovea palmele spunând:

— Oare ce va spune ea, Dumnezeule! Ce va spune oare când am s-o iau în braţe ca s-o legăn precum făceam când o adormeam… O să fie tare fericită!… D’apăi eu!… Doamne, ce

bine el Şi ce timp frumos! N-am pomenit în viaţa mea o zi atât de frumoasă!…

O rafală de zăpadă o învălui în clipa aceea.

De fiecare dată când întâlnea un ţăran sau când trecea prin faţa unei case, întreba:

— Ia spuneţi, mai este de mers până la Fontainebleau?

I se arăta drumul.

Intâia oară când pusese asemenea întrebare se temuse să nu i se răspundă că:

— Nu există Fontainebleau! N-am auzit de aşa ceva. Acum era sigură.

Există cu adevărat undeva un oraş ce se numea Fontainebleau; aşadar fiica ei trăia şi urma s-o întâlnească, şi nu ajunse decât a doua zi dimineaţa.

Un grup de case îi apăru dinainte, şi bărbatului pe care îl întâlni îi puse obişnuita ei întrebare:

— Mai e mult de mers până la Fontainebleau?

Omul întinse braţul în direcţia caselor, spunându-i:

— Fontainebleau? Aţi ajuns, aici e… Nebuna rămase încremenită.

Şi se oprise, cu mâinile încrucişate, cu ochii căscaţi de uimire.

Cât a ţinut durmul, avusese impresia neclară că niciodată n-are să ajungă şi că oamenii îşi băteau poate joc de ea când îi spuneau:

— Mai sunt patru ore de mers… două ore.

Ajunsese acolo!

Ea nu pricepea cum un lucru atât de extraordinar s-a putut petrece atât de lesne.

Plângea liniştit, fără să se gândească măcar să-şi şteargă lacrimile.

Mai mult de un ceas, rămăsese locului, plângând şi privind. Simţi un fel de timiditate când intră în oraş, o timiditate care o făcea să calce cu luare-aminte, aşa cum făcea când intra într-o biserică din Paris.

Câteva clipe mai târziu ajungea în faţa castelului. Castelul îi apăru ca un palat scânteietor.

— Dumnezeule! ce frumos mai este! murmură ea cu o profundă şi sinceră admiraţie.

Se apropie cu băgare de seamă de grilajul porţilor, ca atrasă de o forţă irezistibilă, ca hipnotizată.

— Ştergе-o de aici! strigă deodată un archebuzier; şterge-o femeie! de nu, trag asupra ta!

XXVIII FIICA LUI MARGENTINE

L-am lăsat pe Franşois I în momentul în care, după ce a inspectat nenumăratele posturi de pază ale castelului, se întorcea în apartamentele sale.

Intâlnirea cu Manfred şi cu Lanthenay îl făcuse pe rege să uite de noaptea nemaipomenită pe care o petrecuse acasă la Madeleine Ferron, noapte de dragoste, şi de ură, de groază şi de pasiune, care se terminase cu tragica scenă a acelui om căzând într-o baltă de sânge cu gâtlejul tăiat.

Toate aceste amintiri reveniră şocându-l, cum era şi firesc pe Francois jn momentul în care crezu că a luat destule măsuri de precauţie împotriva celor doi cerşetori.

— La Châtaigneraie, eşti obosit? îl întrebă pe însoţitorul său.

— Da, sire, dacă e vorba de mine; nu, dacă e vorba de slujirea Majestăţii Voastre.

— Ei bine, de vreme ce nu eşti obosit, zise regele care nu dorise să audă decât cea de-a doua parte a răspunsului, ţi se va încredinţa o escortă şi vei cotrobăi în casă la a cărei poartă m-ai lăsat azinoapte.

Vei aresta orişice persoană care se va afla în această casă.

— Chiar dacă e vorba de o femeie, sire?

— Mai ales dacă e femeie.

La Châtaigneraie se îndreptă blestemând straşnic corvoada pe care i-o impunea stăpânul său, în vreme ce pică de somn.

Cât despre Frangois I, acesta nu mai avea somn deloc, cu

toate că ochii săi cu pleoapele înroşite şi obrajii săi palizi trădau o reală oboseală.

E adevărat că această oboseală avea alt temei care ataca în fiinţa lui însăşi izvoarele vieţii.

Oricum ar fi, regele nu luă hotărârea să se culce.

Bassignac îl ajută doar să-şi schimbe îmbrăcămintea.

Apoi Francois I porunci valetului său de cameră să-i dea de ştire tinerei ducese de Fontainebleau că hotărâse să meargă s-o vadă şi porunci să fie lăsat singur.

Potrivit atitudinii sale, ori de câte ori îl presa o problemă gravă începea să se plimbe agitat.

Apoi, pe neaşteptate, se oprea în, faţa unei oglinzi mari în care se putea vedea din cap până-n picioare. Un alt obicei al său era să se cerceteze cu atenţie, nu din cochetărie ci din nevoia de a-şi da seama că eră mereu la fel de puternic.

Oglinda îi reflecta imaginea unui bărbat viguros, a unui atlet cu umeri largi, şi picioare muşchiuloase şi el surâse.

Era într-adevăr tipul – luptătorului aprig, – nu un colos, şi anume ceea ce în zilele noastre se numeşte un bărbat bine.

— Viaţa în campanii, exerciţiile dure, războiul imprimase atitudinilor sale o anume îndârjire şi brutalitate; silueta sa era într-adevăr cea a unui războinic; sub armură din oţel strălucitor, sub casca cu creastă stufoasă, urcat pe un cal masiv ghintuit în fier, cu spada în mână, trebuia să fi produs asupra oamenilor din vremea să o impresie grozavă, şi asupra femeilor o impresie admirativă.

Tot ce era violent în persoana lui, mai aspru, se şlefuia dealtminteri prin îngrijirile excesive acordate propriei sale persoane, avea un cult pentru mâinile sale pe care se străduia să pară cât mai albe; cheltuia mult timp cu cele mai migăloase detalii ale toaletei, şi ţinea la Bassignac pentru că valetul ăsta de cameră ştia cum să-i pieptene părul şi barba dându-le o linie armonioasă.

Constatând dintr-o aruncătură de ochi că se putea încă, prin

prestanţă, să treacă drept primul gentilom al regatului, Francois I îşi continua inspecţia prin a-şi examina chipul.

In clipa aceea surâsul său dispăru.

Pe chip, într-adevăr, se înmulţeau semnele unei bătrâneţi premature. Riduri late şi adânci îi brăzdau fruntea; obrajii arătau obosiţi; constată cu groază că, de o lună încoace, părul îi albise, şi că barba grizona. Pleoapele sale aveau marginile roşii, şi privirea devenea tulbure.

În fine, printre semnele necruţătoare ale oboselii fizice, se iveau semnele ruşinoase ale răului care îl măcina

— Sunt pierdut! murmură Francois alunecând într-un fotoliu. Sunt pierdut… şi nimic nu mă poate salva. Rabelais îmi jurase că va găsi un leac… însă Rabelais a dispărut…

Laş la fel ca aceia asemeni lui, el mă abandonează mişeleşte… se jură strâmb…

Regele nu-şi spunea că şi el, jurase strâmb când îl lăsase pe Dolet să fie ars pe rug deşi jurase să-l salveze.

Este dealtminteri sigur că dacă Rabelais ar fi cunoscut adevărul, ar fi alergat din fundul Italiei unde se refugiase.

Dar Rabelais nu ştia că Diane de Poitiers pusese mâna pe scrisoarea pe care el o scrisese lui Francois I şi pe medicamentul pe care îl preparase.

— Cât despre medicii ăştia care roiesc în jurul meu, continuă regele, a mă lăsa pe mâna lor ar însemna să-mi grăbesc moartea. Nu exista în regatul meu decât un om în stare să mă salveze, şi acela a fugit! Sunt de-a dreptul pierdut!… Oh! să fii rege şi să nu poţi nimic! Să-i condamni pe oameni, să dispun după bunul meu plac de un întreg popor, să pot după voia mea să dezlănţui războaie, sângeroase, să arunc în luptă escadroanele morţii, să fac să mi se supună la un semn al meu milioane de fiinţe ce tremură doar văzându-mă, – şi să mă văd dat gata de către o femeie!

Se opri la asemenea gând, amintind de noaptea pe care o petrecuse în braţele Madeleinei Ferron, şi un val de sânge i se

ridică în obraji.

Dar curând ura din el vorbi mai tare decât plăcerea şi el murmură:

— Numai s-o găsească La Châtaigneraie! Pe toţi diavolii, vreau ca să se ducă în iad înainte de a mă duce eu!…

Acest ultim cuvânt îl făcu să tresară.

— Iadul! gândi, el în sinea lui, asta mă aşteaptă! Şi, la iuţeală, îşi aduse aminte de spectrele soţilor sau ale fraţilor care muriseră datorită lui la Bastilia atunci când aceştia se împotriveau iubirilor sale…

Halucinaţiile erau atât de vii încât scoase un strigăt, se ridică, ţinând pumnalul în mână, cu ochii larg deschişi…

Puţin câte puţin se linişti: era într-adevăr singur, îşi reluă plimbarea nervoasă şi mormăi:

— Pierdut şi blestemat, fie!… Dar îmi mai rămân câteva luni de trăit… şi vreau să trăiesc din tot sufletul aceste zile, ore, minute care mi-au mai rămas, fără să pierd vreuna din ele… vreau să mor satisfăcut de voluptate, într-o ultimă zvâcnire de plăcere… Şi, zău că asta ar însemna o moarte demnă de mine!

Acum umbla de colo-colo ca o fiară sălbatică.

— Cuprins de scrupule? continuă el ridicând din umerii săi largi…

E sigur că *ea* este… fiica mea?… Pentru că nebuna aia a aruncat un cuvânt la întâmplare… Ce ştiu eu dacă e fiica mea!… Şi apoi… şi chiar dacă ar fi!

Satanica aventurieră a acelei nopţi, desăvârşindu-mi otrăvirea, n-a spus ea că mă aşteaptă iadul?… Atunci, la ce bun să şovăi?…

Blestemat, aşa să fie!… Oh! puritatea imaculată, albeaţa crinului, savoarea nevinovăţiei… toate astea promise pentru delirul agoniei mele! Să mor! Să simt puţin câte puţin trupul acesta robust căzând pradă hidoasei putreziciuni, să văd cum înspăimântătoarea cangrenă îmi cuprinde picioarele, braţele, pieptul… să-mi simt inima măcinându-se până ce încetează să

mai bată… Da, da! toate astea vor deveni realitate… Ba mai mult! Este de pe acum o realitate groaznică… Dar de vreme ce mor, să piară o dată cu mine crinul imaculat şi ca agonia mea, arzătoare, să se răcorească la atingerea acestei purităţi… voi muri… oh! voi muri, disperat, devorat de lupusul infam… dar voi muri în braţele lui Gillette!…

Astfel, toată gândirea agonizată a regelui se îndrepta asupra a trei motive strâns legate:

Madeleine, cauza răului; răul propriu-zis; Gillette.

În ceea ce priveşte boala nu mai era nimic de făcut! se ştia condamnat.

Cât priveşte pe Madeleine Ferron, el visa s-o schingiuiască. Iar pe Gillette, visa să o sacrifice, ultimului său delir.

…………….

Francois I ieşi din camera sa şi intră într-un salon vast plin de curteni, îndată ce sosea La Châtaigneraie.

— Ei bine? întrebă el ascunzându-şi cu un aer de indiferenţă enormul interes pe care îl acorda chestiunii.

— Am găsit cuibul gol, sire.

— Ah! blestemata! mormăi regele.

— Am cotrobăit prin toată casa şi n-am găsit decât cadavrul unui bărbat, în josul unei scări, un cadavru foarte dezagreabil cu gâtul sfâşiat…

Regele tremură la amintirea scenei pe care o evocau aceste cuvinte.

— Bine, spuse el. Montgomery!

— Iată-mă, sire! spuse îndatoritor căpitanul gărzilor.

— Ascultaţi…

Francois I îl trase pe căpitan în dreptul unei ferestre, şi îi dădu ordine pe un ton sacadat:

— Luaţi o sută de oameni abili, hotărâţi, împărţiţi-i în atâtea grupuri câte hanuri se afla la Fontainebleau. Fiecăruia din aceste grupuri, repartizaţi-i un han; aşteptaţi să se facă întuneric; şi în noaptea asta, către ceasurile zece, scotociţi în

toate pensiunile oraşului; arestaţi fără explicaţii orice persoană străină oraşului, care s-ar afla aici de când mă aflu eu însumi – pricepeţi, orice persoană, bărbat sau femeie…

— Înţeleg, sire…

— Mai ales femei! adăugă regele. Între timp, porniţi la drum cincizeci dintre cei mai buni călăreţi şi trimiteţi-i pe toate drumurile, şi în primul rând pe cel ce duce la Paris. Daţi-le misiunea să reţină orice bărbat sau femeie care s-ar îndepărta de Fontainebleau… Aţi înţeles?

— Da, sire. Dar dacă totuşi Majestatea Voastră ar dori să-mi desemneze cu mai multă precizie persoana pe care o caută, aş putea să acţionez cu mai multă siguranţă.

Francois I şovăi o clipă.

— O cunoaşteţi pe doamna Ferron? spuse el dintr-o dată.

— Am văzut-o de două sau de trei ori, sire.

— De ea este vorba – mai ales de ea! Dar şi de doi cerşetori din Paris.

— Manfred şi Lanthenay, sire?

— Chiar aşa. Sunteţi un slujbaş bun, Montgomery. Haideţi, străduiţi-vă… contez pe dumneavoastră…

— Imposibilul va fi înfăptuit, sire! vorbi răspicat căpitanul gărzilor care se avântă radiind, în vreme ce numeroşi curteni îi aruncau priviri invidioase.

Ordinele pe care tocmai le dăduse îl înseninară întru câtva. Întoarse către gentilomii săi tăcuţi un chip surâzător.

Pe dată, chipurile neliniştite şi întunecate se preschimbară în chipuri vesele, conversaţiile îşi urmară şirul, şi regele traversă grupurile adresând vorbe amabile.

Ieşi din încăperea cea mare în care se aflau adunaţi curtenii şi se îndreptă cu pas domol către apartamentele ducesei de Fontainebleau.

Aflate în aripa stângă a castelului acestea erau alcătuite dintr-o duzină de încăperi vaste foarte somptuoase.

Exista o frumoasă antecameră, în care doisprezece

halebardieri, în costum de paradă, stăteau de gardă pentru a o onora pe micuţa ducesă.

Exista un salon imens unde se adunau doamnele de onoare.

Se afla o sufragerie impunătoare cu bufete înalte încărcate cu vesele preţioase, cu ibrice de aur, cu candelabre enorme.

Exista în fine un dormitor al cărui pat de formă pătrată, supraînălţat de o estradă asemeni unui tron, era un adevărat monument şi o capodoperă de sculptură.

Dar Gillette nu intra niciodată în minunatul salon de primire.

Servea masa, singură, într-o mică încăpere din fundul apartamentului.

Şi în fine tot în încăperea asta se odihnea.

In prima zi a sosirii sale în castel, ceruse ca să i se aşeze un pat mic în camera asta retrasă, afirmând că ar dormi mai degrabă pe un scaun decât să doarmă în patul acela imens cu baldachine.

A trebuit să i se dea ascultare.

În plus Gillette anunţase că doreşte să servească masa, singură, în această cameră şi că nu admitea decât persoana care o servea.

In fine, pretinsese că să se plaseze un zăvor mare la uşă ameninţând să sară pe fereastră în cazul în care nu i s-ar da satisfacţie.

Fiecare dintre aceste pretenţii revoltase mica lume a doamnelor de onoare care se arătaseră scandalizate de astfel de pretenţii.

Gillette locuise aşadar în această cameră cu o singură fereastră ce dădea spre parc.

Era de fapt destul de ferită împotriva pericolelor de tot felul pe care le ghicea instinctul ei de tânără fecioară.

Ceruse să i se aducă acolo o vârtelniţă şi torcea ca să-şi petreacă timpul.

Trista să existenţă de pustnică fusese dintre cele mai monotone.

Singura distracţie a lui Gillette era să coboare în parc; deşi o amâna mereu până la lăsarea serii.

Dar ea nu putea face un pas fără să fie urmărită, pe motivul că vor s-o distreze sau că vor să-i acorde onoarea cuvenită.

Intr-o seară, cum se plimba agale pe o alee care se întindea pe lângă zidul înalt al palatului, unul dintre străjeri, ce erau plasaţi din loc în loc, o privea atât de atent încât Gillette se apropie de el.

Deja de mai multe ori, i se întâmplase să adreseze câteva cuvinte unora dintre soldaţi, după care le dăruia întotdeauna un bănuţ de argint.

Totul spre marea indignare a doamnelor de companie.

In seara aceea, deci, Gillette, văzându-l pe străjer care o privea şi crezând că acesta voia poate să-i ceară o favoare, se apropie de el.

— Doriţi să-mi vorbiţi, nu-i aşa? întrebă ea cu gingăşia care o făcea să fie adorată de servitorime.

Străjerul privi iute în dreapta şi-n stânga lui.

— Domnul Triboulet se află la Fontainebleau, spuse el cu glas scăzut.

Gillette dădu un ţipăt, şi doamnele năvăliră în jurul ei în momentul în care soldatul urma poate să mai adauge o nouă destăinuire.

Gillette înţelese că acesta mai avea ceva de spus.

Dar prea târziu.

— Omul acesta s-a arătat obraznic faţă de d-voastră? izbucni prima doamnă de onoare; am să trimit după ofiţer…

— Nu, spuse cu vioiciune Gillette, am alunecat şi m-am temut să nu cad, atâta tot!

— De altfel, adaugă doamna de companie cu o înfăţişare severă, când o doamna de rang mare consimte să converseze familiar, împotriva oricărei etichete, cu oameni de tot soiul, te poţi aştepta la orsice…

Gillette se îndepărtase aruncând către soldat o privire

semnificativă.
A doua zi, coborârâ în parc, îl căută în zadar pe străjer. Zilele următoare se întâmplă la fel.
Gillette îşi închipui că soldatul fusese schimbat şi pentru a adormi bănuielile încetă să mai coboare în parc.
Emoţia pe care a simţit-o a fost violentă. Trebuie să ne imaginăm câtă disperare se ascundea sub prefăcuta indiferenţă ca să ne dăm seama de bucuria ei la aflarea veştii că nu fusese părăsita, că încercau s-o caute, că se ocupau de eliberarea ei…
Aceasta era starea de spirit în care se afla atunci când i se anunţă vizită Majestăţii Sale.
Gillette fu cuprinsă de o spaimă de moarte şi se simţi pălind.
Pentru prima oară, se duse în marele salon în care se adunau doamnele de onoare care, la sosirea sa, se ridicară şi făcură reverenţe.
Ajunsă acolo se mai linişti câtuşi de puţin.
Şi cum se făcu tăcere în jurul ei, spuse:
— Nu doresc să vă deranjez; continuaţi-vă discuţiile sau ocupaţiile ca şi cum nu m-aş afla de faţă…
— Eticheta o interzice, doamnă, spuse guvernanta. Ne aflăm aici pentru a vă onora prezenţa…
— Ca să fiu păzită. Nu sunt decât prizoniera voastră. Ea se aşeză în apropierea unei ferestre, lăsându--şi privirea să rătăcească asupra oraşului, ducându-se cu gândul de la Triboulet la Manfred, apoi la regele ăsta care-se pretindea că îi este tată şi de care se temea ca de un pungaş.
— Domnilor, regele! strigă o voce în antecameră.
Francois I intră.
Gillette aruncă în jurul ei o privire de groază constatând că femeile părăseau sala, şi că uşile se închideau.
— Sire! spuse ea cu o voce ce tremura de indignare mai mult decât de teamă, porunciţi să se deschidă uşile, sau de nu strig şi fac un scandal încât nu veţi mai îndrăzni să călcaţi pe aici în veci.

— Fiţi liniştită, spuse Francois I. Dădu poruncă.
Un gentilom apăru.
— De ce se închid uşile? spuse regele. Este inutiL Nu am la dispoziţie decât câteva clipe de petrecut în preajma domnişoarei ducese..
Şi, îndreptându-se cu privirea către Gillette îi spuse:
— Vedeţi, vă dau ascultare, Gillette. Dar pentru ce atâta neîncredere faţă de persoana mea?
Era pentru prima oară când regele îi spunea “Gillette”.
Până acum, îi vorbea, se folosea pătimaş de apelativul “copila mea”.
El reluă:
— Aşadar mă veţi duşmăni întotdeauna? Ce v-am făcut, răutăcioaso?
— Giliette tresări de groază.
Tonul lui Francois I se schimbase. Recunoştea acum vocea bărbatului care pătrunsese cu forţa în căsuţa din strada Trahoir şi încercase s-o răpească.
— Am venit, continuă regele, am venit să mă interesez de sănătatea voastră.. Sunteţi palidă, Gillette, aţi slăbit… Vă închideţi în tainiţa gândurilor voastre… Când mă veţi cunoaşte mai bine, veţi regreta nedreptatea făcută pe seama mea… Dar până atunci, aş vrea să vă distrez… M-am gândit să dau o petrecere… dar mi-aţi refuzat deja onoarea de a vă arăta la petrecerile noastre… Mâine, se va organiza o vânătoare… Vreţi să luaţi parte?
— Accept, sire! spuse Gillette.
Francois I rămase uluit.
— Acceptaţi?
— Da, sire. N-am fost niciodată la o vânătoare, şi asta îmi va face plăcere.
Pe Maica Prea Curată! iată primul moment de bucurie pe care îl încerc după atâta amar de vreme! Aşadar, cu adevărat, acceptaţi?

— Da, sire…

— Ah! Gillette, murmură cu patimă regele, făcând un pas spre tânăra fecioară., dacă aţi dori… dacă aş îndrăzni în relaţiile noastre..

— Sire, spuse Gillette la capătul forţelor, voi fi de faţă la vânătaorea pe care o organizaţi mâine… Insă vă rog, până atunci… lăsaţi-mă în voia mea…

— Facă-se voia voastră, zise regele care tremura la fel ca şi ea, dar a cărui emoţie era de altă natură.

Se retrase, şi Gillette se grăbi să se refugieze în camera sa.

Inţorcându-se în apartamentele sale, regele, radia de fericire.

— Cedează! mormăi el Dumnezeule mare, că mult a mai durat, dar în fine…

Planul lui Franşois era dintre cele mai simple. Odată ajuns în pădure, făcea în aşa fel încât să fie singur cu Gillette.

Ideea unui viol brutal nu era în măsură să-l sperie.

Din contră imaginaţia sa se complăcea în astfel de acţiuni, şi instinctul său de luptător *cuceritor* se regăşea în asemenea fapta.

Un singur fapt, din întâmplarea de faţă, îl uimea pe rege şi aproape că îl nelinişte.

Era uşurinţa cu care Gillette, până acum foarte **în**dârjită, acceptase propunerea de a asista la vânătoare.

Da, Gillette acceptase — şi cu bucurie chiar.

Mai întâi, nu-i trecea prin minte sărăcuţei de ea că ar putea să se teamă de un pericol oarecare; o întâlnire în doi cu regele îi părea un lucru imposibil la o vânătoare la care luau parte. Poate două sau trei sute de persoane.

Apoi, spera, că traversând oraşul, să fie zărită de Triboulet, să-şi facă semne cu el, şi poate să izbutească să-i vorbească.

Trebuie spus că dacă Gillette se mişca în voie în apartamentul său, dacă putea să coboare în parc, îi era interzis să se plimbe în afara castelului.

Aşadar, să străbaţi Fontainebleau, chiar şi într-o companie

numeroasă, însemna o şansă de care trebuia sa profite.

Toate aceste gânduri îi trecuse prin minte în clipă în care regele venise cu propunerea sa. Încuviinţase fără săjse gândească să-şi acundă bucuria, pe care regele o puse pe seama plăcerii.

XXIX VÂNĂTOAREA REGALĂ

Grupul care trecea prin Fontainebleau a doua zi dimineaţa era într-adevăr măreţ, spre admiraţia deosebită a burghezilor care, prin strigăte repetate de: Trăiască regele! îşi exprimau admiraţia entuziastă.

Acesta scânteia sub razele soarelelui ce se înălţa pe un cer frumos şi mătăsos, un cer de acuarelă în care se răspândeau fiorii primăverii.

Acesta strălucea, cu puzderia scânteilor de pe broderii şi de pe cuţitele de vânătoare; gentilomii de la curte executând volte şi râzând în jurul regelui bine dispus, îngăduitor, mai amabil că niciodată; nobill de ţară de prin împrejurimi sosiţi în grabă la invitaţia pe care le-o adresase mai marele vânătorii, arzând de dorinţa de a-l vedea de aproape pe monarh şi mai ales de a fi zăriţi de el; tinere femei călări pe cai de paradă pe care îi struneau cu dibăcie ecvestră dobândită de mai toate femeile din acea vreme în care nu există alt mijloc de călătorie decât calul; scutieri cu ţinute luxoase; hăitaşi ţinând în lesă pe cei două sute de câini ai haitei regale, zgomotoşi şi înfometaţi, căci au fost lăsaţi să ajuneze ca să li se ascută mirosul; trâmbiţaşi, cu cornul aşezat cruciş peste piept, toată această suflare pălăvrăgind, izbucnind în râs, printre detunături de arme…

Gillette, călare pe un cal negru, poate prea nervos pentru ea de ce i s-o fi dat asemenea cal şi cine a dat ordin? — Gillette, aruncând în jurul ei priviri neliniştite, căutând cu nerăbdare vreun chip cunoscut printre miile de chipuri de pe străzi şi de la ferestre, Gillette călărea alături de ducesa d'Etampes, şi amândouă erau în graţiile gentilomilor în rândul cărora Esse şi La Châtaigneraie n-o pierdeau din vedere pe tânăra fecioară.

Cât despre Diane de Poitiers, volta în cerc în fruntea alaiului pe un focos armăsar pe care o bună parte dintre călăreţii reputaţi n-ar fi îndrăznit să-l încalece.

Pentru ea, adevărată, zeiţă a vânătorii, plină de nerv şi suplă, trăgând în piept aerul curat prin nările sale fremătânde, stârnind animalul deja sperios prin mici îndemnuri şi plescăiri, şi cu lovituri de cravaşa autoritare şfichiuindu-i urechile, pentru ea, superba femeie-centaur îmbrăcată într-un costum care îi punea admirabil în valoare bustul său de o frumuseţe viguroasă, pentru ea, zicem noi, orişice altă preocupare înceta.

Nu o mai pasiona decât plăcerea vânătorii, beţia curselor nebuneşti pe sub păduricea de stejari foşnitori întrezărită ca o apoteoză, voluptatea uciderii şi a sânge-iui răspândit, agonia cerbului încolţit de lătrăturile haitei de câini, în fine măruntaiele animalului doborât, fâşiile de carne sângeroasă şi care tremură sfâşiată printre lătrături de câini cu ochii sângerii…

Catherine de Medicis, încălecând potrivit modei celei noi pe care ea o inventase, călărea cu curaj, fericită să-şi arate glezna piciorului pe care o avea foarte fină, fericită să-şi arate ştiinţa în ale echitaţiei, şi iar fericită să scape pentru o dimineaţă de insuportabilă proasta dispoziţie a soţului său prinţul Henri, care de altfel nu avea ochi decât pentru Diane de Poitiers.

În ce-l priveşte pe rege, acesta radia de fericire.

Talia sa înaltă depăşea talia gentilomilor care îl înconjurau.

Arăta minunat, în vesta lui de velur de culoare roşie-inchisă, strâns de o centură de aur la care atârna un cuţit de vânătoare cu mâner de aur încrustat cu pietre preţioase. Vorbea de cerb,

de campaniile pe care voia să le întreprindă, vorbea tare, râdea, complimenta nobilimea de ţară ale căror familii urmau să transmită din generaţie în generaţie complimentul smuls regelui datorat bunei dispoziţii; căci regele, în acea dimineaţă, ar fi complimentat întreg universul; îi râdeau ochii în cap de fericit ce era, şi întreaga sa atitudine era aitât de exuberantă încât în jurul lui se putea auzi strigându-se:

— Majestatea Sa a întinerit cu douăzeci de ani!

Era adevărat că spuneau asta în speranţa de a fi auziţi de rege şi de a primi în schimb chilipirul preţios al unui surâs, al unui cuvânt…

Se ajunse în pădure.

Evenimentul dorit, aşteptat cu ardoare de către Gillette nu se produsese de loc; ea nu zărise înfăţişarea cunoscută pe care o căutase atât de stăruitor.. Şi imediat se căi că venise.

La răspântie, cortegiul se opri.

Se făcu un cerc mare în jurul regelui.

Haitele ţinute încă în lese se aliniară în afara cercului.

Trâmbiţaşii erau orânduiţi în linie de bătaie. Un fel de solemnitate izvora din scena aceasta.

La o chemare a regelui, mai-marele vânătorii regale înainta la raport în mijlocul cercului.

Acesta salută mai întâi pe rege, apoi, cu mai puţină plecăciune, pe vânătorii de faţă. În marea tăcere care se făcuse, vorbi cu glas răspicat şi limpede ca un herald de arme, despre locul unde se afla vânatul, după care tăcu.

Regele privi cu subînţeles pe Châtaigneraie şi pe d’Esse care nu-l pierdeau din ochi.

Apoi, mulţumindu-i şi felicitându-l pe mai marele vânătorii regale, se întoarse către grupul de trâmbiţaşi şi făcu un semn.

Cornurile de vânătoare sunară.

Câinii, sloboziţi într-o clipă, năvăliră în grup compact, hămăind înăbuşit, adulmecând urmele.

Apoi a fost rândul vânătorilor să galopeze în grup.

Pământul duduia; pădurea fremăta; sloiuri de păsări îşi luară zborul îngrozite; nişte iepuri înspăimântaţi ţâşneau pe neaşteptate în salturi vertiginoase… strigăte, chemări, sunete de corn se amestecau, şi întreg alaiul acesta zglobiu şi gălăgios, dispăru în inima codrului…

Departe, mult mai departe, singuratic, simţind cu deznădejde, mirosurile duşmanilor săi, oameni şi câini, cerbul, fremătând pe picioarele sale subţiri şi nervoase, aruncă un răget de spaimă şi se pregătea penteu o ultimă strategie de apărare şi de fugă.

Or, în momentul în care Francois I porni la rândul sau s-ar putea spune, cu o anumită ezitare, ca şi cum ar fi voit să se lase întrecut, în clipa aceea, un călăreţ care asistase, nevăzut, la toată scena raportului, stând ascuns în desişurile din apropiere, începu să galopeze în rând cu regele, ţinându-se departe de privirile sale şi ascunzându-se cu grijă.

Călăreţul acesta, svelt îndemânatic, mânându-şi calul printre copaci, cu o agilitate extraordinară, avea chipul acoperit pe jumătate de o mască de catifea neagră.

Nu facea parte dintre curteni.

Nu era nici dintre gentilomii din vecinătate veniţi în grabă la vânătoare.

Şi în fine, cine l-ar fi putut examina de aproape, cu toată fugă să iute, n-ar fi întârziat să-şi dea seama că era vorba de o femeie.

Chiar în clipa în care se sunaseră cornurile, La Châtaigneraie se apropiase de rege şi întrebase cu glas scăzut:

— Ultimele dumneavoastră ordine, sire?

— Peste o jumătate de ceas, să fiţi la Stânca Sihastrului răspunsise regele.

Atunci, La Châtaigneraie îşi reluă locul lângă ducesa de Fontainebleau, în timp ce d’Esse ocupa atenţia ducesei d’Etampes.

Or, Stânca Sihastrului era departe de locul unde se desfăşura vânătoarea.

Această Stâncă a Sihastrului, numită astfel pentru ca odinioară fusese locuită probabil de vreun ascet, era de fapt o îngrămădire de stânci.

Prăvălite unele peste altele, stâncile acestea înverzite de muşchi formau nenumărate adâncituri, dintre care una din dimensiuni destul de mari, ar fi trebuit să fie pe vremuri grota sihastrului de care am amintit.

Către această grotă galopa Franşois I după ce s-a izolat de restul alaiului de vânătoare. Era tot timpul escortat de însoţitorul său nevăzut, – de călăretul, sau mai degrabă de călăreaţa cu mască de catifea neagră.

Iată dar ce se petrecu în momentul în care vânătoresele şi vânătorii se avântaseră în urmărirea câinilor.

S-a văzut că ducesa d’Etampes se aflase până atunci în preajma lui Gillette.

Cu instinctul ei de femeie geloasă şi cunoştiinta sa perfectă despre vicleşugurile amoroase ale lui Francois I, ea înţelese imediat că vânătoarea nu avea alt scop decât să-l apropie pe rege de Gillette.

Tânăra fecioară, este adevăiat, nu răspunse la niciunul din gesturile de bunăvoinţă ale ducesei, şi aceasta se hotărî să călărească în apropierea ei fără să-i vorbească, dar decisă să n-o piardă din vedere nicio clipă.

Or, chiar în clipa în care începea vânătoarea, d’Esse coborâse pe neaşteptate din şa, spunând:

— Grăjdarii ăştia de la castel sunt cu siguranţă tare neîndemânatici… calul dumneavoastră este prost înşeuat, doamnă…

Şi în acelaşi timp, d’Esse făcu geslul că strânge chinga de la şa care de altminteri era bine strânsă…

— Mulţumesc, scumpul meu, spuse ducesă.

Şi ea îmboldi calul ca s-o ajungă din urmă pe Gillette.

Dar nu făcu douăzeci de paşi că şeaua alunecă; ducesă abia avu timp să sară jos.

— Cât de nepriceput sunt! izbucni d'Esse care la rândul lui coborî din şa dar de data asta cu mişcări mai încete; şi care, în vreme ce nu mai contenea cu exclamatiile de regret, se strădui să înşăueze calul ducesei.

Aceasta biciuia cu nervozitate aerul cu cravaşa sa fără să scoată un cuvânt. Urmărea din ochi pe La Châtaigneraie şi pe Gillette care călăreau în urma vânătorilor.

Nu după mult timp dispărură.

D'Esse părea că nu mai isprăveşte, îşi înmulţea, scuzele la adresa neîndemânării sale.

În fine, calul fu înşeuat, de data asta foarte strâns, şi ajutata de însoţitorul său, ducesa d'Etampes îşi reluă locul în şa.

Atunci privi pe d'Esse drept în ochi.

— Încă o dată mulţumesc, spuse ea. Fiţi sigur că nu voi uita importantul serviciu pe care tocmai mi l-aţi adus, şi că în curând recunoştinţa mea va şti să vă răsplătească.

— Pentru puţin, doamnă, făcu d'Esse pălind; oricum, sunt sigur că am fost pe placul regelui ferindu-vă de o întâmplare nedorită.

Schimbară un zâmbet glacial.

Apoi ducesa porni în goana mare, în timp ce d'Esse o urmă la mică distanţă gândind în sinea lui:

— E încă în putere, vipera; şi dacă regele nu-i zmulge colţii, aş putea prea bine ca într-una din zile să aflu cât de tare muşcă.. Va trebui să mă păzesc!

În vreme ce d'Esse juca astfel rolul scenetei pus la cale de Francois I, La Châtaigneraie il juca pe al său.

I se dăduse lui Gillette un cal sperios; şi era nevoie în mare măsură de indemanarea si sângele rece de care dispunea La Châtaigneraie ca să evite un accident de călărie.

În fiece clipă gentilomul apuca hăţul din mâna, lui Gillette şi oprea calul pentru a-l calma.

Datorită acestui fapt se treziră în curând în urma alaiului de vânătoare.

— Să-i prindem din urmă? făcu deodată La Châtaigneraie.

Gillette, îngrijorată că nu-l zărise pe cel care îl căutase din priviri, absorbită de tristeţea gândurilor ei, nu luă seama că în momentul acela, se aflau la o răspântie cu mai multe poteci..

Care era cea bună?

Fără îndoială aceea pe care pornise la Châtaigneraie, căci o pornise pe acolo fără şovăială, şi el până în clipa de faţă depusese toate eforturile pentru a linişti calul lui Gillette.

Cu toate că era puţin pricepută în ale echitaţiei, Gillette se ţinea în şa.

Galopară astfel preţ de mai bine de zece minute. Zgomotele vânătorii se stinseră.

Gillette nu mai auzea decât tropotul calului său şi pe cel al însoţitorului.

Cum se întâmplă adesea, îşi dădu seama dintr-o dată de liniştea din jurul ei.

Voi să se oprească.

Dar fie din întâmplare, fie din nefindemânare, cravaşa lui La Châtaigneraie rătăci o clipă pe crupa calului negru care ţâşni furios.

Cinci sute de paşi mai departe, Gillette izbuti în fine să-l oprească şi descăleca spunând că n--are să meargă mai departe.

— La ordinele dumneavoastră, doamnă, spuse La Châtaigneraie cu un surâs.

Şi la rândul său sări jos din şa.;

În aceeaşi clipă, biciui cu putere animalul care plecă în goana mare, urmat imediat de calul lui Gillette.

Asta s-a întâmplat atât de iute încât tânăra fecioară nu surprinsese manevra.

La Châtaigneraie izbucni în râs.

— Iată-ne rămaşi pe jos! făcu el. Nu-mi pasă de cei doi fugari pe care îi voi prinde cu siguranţă… ci de dumneavoastră, doamnă…

Gillette rămase tăcută.

Incidentul acesta o marcă într-o mică măsură. Ba din contră întrezărea în el un mijloc de a se sustrage obligaţiei de a continua vânătoarea.

— Am găsit izbucni deodată La Châtaigneraie lovindu-se peste frunte; ne aflăm la două minute de mfers de grotă Sihastrului… Doamna ducesă se poate adăposti acolo, în timp ce voi merge în căutarea… încuviinţaţi asemenea propunere?

— De bună seamă, spuse, cu vioiciune Gillette.

Ea socotea că, vreme de un ceas, s-ar afla singură.

Cu siguranţă, gândul la o posibilă fugă nu se înfăţişă cu limpezime în mintea ei, dar ideea de a fi singură, de a scăpa pentru prima oară de neîncetata supraveghere al cărui obiect era, însemna pentru ea o mare uşurare sufletească.

De aceea nu întrezări nicio dificultate în a-l urma pe La Châtaigneraie care, după câteva minute de mers, ajunse în faţa stâncilor.?

Gentilomul se opri.

Fără îndoială, nu dorea s-o sperie pe tânăra fecioară.

— Domnişoară, spuse el, iată-vă în faţa grotei Sihastrului, aici sunteţi în siguranţă şi la adăpost; dacă mi-aţi permite, m-aş duce să caut ceva cu care sa vă duc la Fontainebleau.

— Duceţi-vă, domnule, murmură Gillette a căror ochi scânteiau de bucurie pe care încerca în zadar s-o ascundă.

— Aici am să vă. Regăsesc?

— Da… voi aştepta aici…

Şi, la iuţeală, se îndreptă spre grotă în vreme ce La Châtaigneraie se îndepărta…

…………..

Inainte de a o urma pe Gillette în grota Sihastrului să dăm câteva explicaţii în ce-l priveşte pe La Châtaigneraie.

Poate că cititorii noştri n-au uitat scena în care Francois I o promisese pe Gillette de soţie aceluia dintre cei trei gentilomi favoriti care l-ar prinde pe Manfred.

La Châtaigneraie, Sansac şi Esse, hotărâţi să-şi unească eforturile, o jucase pur şi simplu pe Gillette La zaruri.

Câştigase La Châtaigneraie.

S-a văzut că cei trei favoriţi nu reuşiseră cu niciun chip să pună mâna pe Manfred.

Asta însemna că în lipsa unui serviciu deosebit adus regelui, La Châtaigneraie nu prea putea spera să devină soţul lui Gillette.

Or, a o lua în căsătorie pe Gillette, însemna să devină nobil şi stăpânul unui titlu de vază şi al unor imense domenii pe care regele i le atribuise prin act tinerei fecioare, când o unsese ducesă de Fontainebleau.

Gentilomul şi-a muncit mintea multă vreme că să găsească un anumit serviciu deosebit pe care putea într-adevăr să i-l aducă regelui.

Şi îl mai căuta încă atunci când regele, în dimineaţa dinaintea plecării la vânătoare, i-a prezentat micul sâu plan de viol.

La Châtaigneraie îşi acceptase rolul cu entuziasm.

Într-adevăr, lui Gillette devenită metresa Regelui, i-ar trebui un bărbat, – un bărbat devotat, destul de prieten cu amantul regal pentru a nu dăuna iubirilor aceluia.

— Soţul acesta voi fi eu, îşi zise gentilomul.

………………

Gillette intră în grotă fără a se teme de ceva.

Dintr-o privire inspecta interiorul… Grota era de altminteri puţin adâncă şi foarte luminată.

O rază caldă de soare o lumină în întregime. Grota era pustie.

Cu inima fremătând, Gillette, se aşeză pe un pat de muşchi ce se formase în fundul grotei.

Simţea că ajunsese la o clipă decisivă.

Mai dumirită, ar fi trebuit să se întrebe de ce neobosita supraveghere a cărei ţintă era încetase dintr-o dată.

Dar ea gândea doar că o împrejurare minunată îi venea în ajutor.

Era nerăbdătoare. Căci acum se înfiripă cu limpezime în mintea ei gândul să fugă.

Planul a fost făcut de grabă: să plece la întâmplare, unde o vedea cu ochii, pâtlă când ar da peste o casă în care ar putea să ceară găzduire..

Acolo, s-ar gândi cum să-i dea de ştire celui pe care îl socotise întotdeauna ca pe adevăratul ei tată, şi să-l reîntâlnească.

Odată ce luă asemenea hotărâre, Gillette aşteptă două sau trei minute ca să-i lase lui La Châtaigneraie timp să se îndepărteze.

In fine, nemaiavând răbdare, o porni încet către deschiderea grotei.

Dar când era gata să ajungă afară, o umbră curmă dintr-o dată raza de soare; se ivi un bărbat. Gillette dădu un ţipăt de spaimă şi de groază. Bărbatul, era Franşois I. Surâdea înaintând către Gillette

Părea un pic palid şi tremura uşor. Tanara fecioară se retrase până în fundul grotei. Nu scotea o vorbă, adunându-şi puterile. Pentru o luptă pe care o ghicea nedefinit că se apropie.

— Eram neliniştit, bâigui regele. Sper că nu vi s-a întâmplat nimic grav? Continua să înainteze.

Gillette se trezi dintr-o dată încolţită în fundul grotei.

Se crezu pierdută.

O clipă imaginea regelui se perindă pe dinaintea privirilor sale, cu chipul lui înflăcărat, şi privirile lui arzătoare… De-odată avu o inspiraţie neaşteptată, o inspiraţie pe care minţile înfierbântate de febră momentului suprem o dau la iveală, – şi spuse:

— Nu mi s-a întâmplat nimic, tată*!*

Francois se opri pe dată.

Cuvântul acesta pe care Gillette îl pronunţa pentru prima oară, asemenea cuvânt pretins de el în zadar, se înălţa acum ca un zid între tânăra fecioară şi el.

Rămase zăpăcit.

Ultimele asalturi ale scrupului făcură să-i tremure mâinile şi să-i pălească obrazul.

Tata!… Era tatăl acestei copile pe care venise s-o violeze!

Şi ea, cu îndrăzneală, îl privea în faţă, cu o privire limpede în care, se citea cea mai groaznică acuzaţie.

Stătea în faţa lui dreaptă şi fără să se dea bătută, un pic trufaşă cu buza tremurându-i uşor, fără să schiţele un gest, – ca de piatră, în înfăţişarea ei, simţind nedefinit cât de fragil era obstacolul pe care ea îl ridicase înaintea lui.

În inima lui Franţois, lupta dură câteva minute, minute de groază în timpul cărora Gillette nu îndrăzni să rişte un pas, de teamă să nu rupă acest soi de vrajă ce părea că îl ţine pe rege pe loc.

Lupta, zicem noi, a fost de lungă durată, căci, în asemenea împrejurare, minutele înseamnă ore.

Dar, pe neaşteptate, Francois I aţinti o privire înflăcărată asupra tinerei fecioare. Orice scrupul se risipi în sinea lui.

Toată teama se destramă. Mintea nu mai gândea decât la închipuirile destrăbălării. Şi chiar această certitudine a incestului îl biciuia.

Tot ceea ce însemna rafinament, strălucire în persoana lui căzu ca o spoială care se cojeşte. Numai era decât luptătorul sălbatic, cuceritorul dezlănţuit, fiara în călduri…

Şi mormăi, cu privirile rătăcite:

— Cine ţi-a spus că sunt tatăl tău?…

In depărtare, Gillette desluşi tropot de cai. Franţois I, nu mai auzea nimic.

O apucă pe tânăra fecioară de încheieturile mâinilor:

– Tatăl tău!… Eşti nebună!… Eu sunt regele tău, sunt amantul tău… Te iubesc, nu-ţi dai seama?…

Se crispă, fără să scoată un cuvânt, ca să se ferească de răsuflarea-i arzătoare.

— Te iubesc… îngăimă el cu un râs grosolan… Şi tu mă iubeşti nu-i aşa?… Mă iubeşti… spune că mă iubeşti… Spune!…

O înşfacă de talie.

Buzele lui, încercau s-o sărute cu ardoare…

— Iată-l!… Viu şi nevătămat!… Trăiască regele!

Strigătele acestea izbucniră dintr-o dată, în clipa în care Gillette, pierdută, îşi aduna puţinul de forţe care îi mai rămăseseră pentru a-l respinge pe bărbatul innebunit de pasiune.

Franşois I se întoarse către ei. Livid de furie.

Văzu grota plină de lume.

În fruntea vânătorilor, sosiţi de grabă, se afla ducesa d'Etampes, care îi cuprinse mâna spunând:

— Slavă domnului, viu şi nevătămat!… Domnilor, trăiască regele!

— Trăiască regele! aclamară gentilomii.

In depărtare, dinspre făgete, cornurile sunau dând de veste încolţirea vânatului…

……………..

Iată ce se petrecuse:

Călăreaţa cu mască de catifea neagră, după cum am povestit, galopa de câteva minute în rând cu regele.

Deodată, ea recunoscu drumul pe care îl urma Franţois I.

— Înseamnă că se duce la Stânca Sihastrului! zise ea oprindu-şi calul.

Chiar din clipa aceea, scenele pe care le observase se legau între ele: regele rămânea în urmă, în timp ce La Châtaigneraie o conducea pe Gillette. Ea izbucni în râs.:

— Bietul Francois? murmură ea, ce dezamăgire am săi produc împiedicându-l să săvârşească o infamie în plus!…

Şi se ridică în scări, ascultă cu atenţie, şi isprăvi prin a auzi sunetul cornului în adâncurile pădurii.

Atunci, dădu frâu liber calului şi porni în goană nebună.

Zece minute mai târziu, se alătura vânătorii, chiar în momentul in care ajungea şi ducesa d'Etampes şi constată cu un surâs de furie absenţa lui Gillette şi a regelui.

Călăreaţa o zări pe ducesă şi. Se apropie de ea.

— Il căutaţi pe rege, doamnă? spuse ea cu un zâmbet radios.

— Cine suneţi dumneavoastră?… întrebă ducesa uimită.

— Ce vă pasă… Sunt o prietenă faţă de dumneavoastră, de vreme ce vin să vă dau de ştire că regele se afla în clipa asta la grotă Sihastrului şi că nu este singur.

Şi spunând astfel, călăreaţa făcu stânga-mprejur, şi, se îndepărtă iute, dispărând în pădure.

La o sută de paşi de locul acela ieşi, scoase masca, şi frumosul şi întunecatul chip al Madeleinei Ferron, apăru.

Se opri ca să urmărească ce avea să se întâmple. Ducesă nu pieduse o clipă. Abia de auzise vorbindu-se de grotă Sihastrului că şi izbucni:

— Proasto! Ar fi trebuit să mă gândesc la aşa ceva!… Domnilor! domnilor!…

La strigătele ducesei vreo douăzeci de călăreţi se oprira din drum şi o înconjură.

— Domnilor, spuse ducesa prefăcându-se puternic emoţionată, mi se dă de ştire că regele, azvârlit din şa de către calul său, s-a adăpostit la Stânca Sihastrului. Mă tem de o nenorocire…

Ducesa plecă în goana mare, urmată de grupul de călăreţi.

Ce-a urmat se ştie.

Iar frumoasa doamnă Ferron, observând că ducesa pleca în direcţia grotei, o porni înapoi liniştit spre Fontainebleau.

……………..

Cu uimitoarea uşurinţă de prefăcătorie ce însemna pentru felul său de a fi latura *civilizată,* regele, zărind-o pe ducesa d’Etampes, îşi înăbuşi starea de furie care deja îi crispa pumnii, şi replică vesel:

— Ei da, domnilor, teafăr şi nevătămat! Pe Maica Prea Curată, regele vostru a mai păţit de astea!…

Vorbea la întâmplare.

— Trăiască regele! repetară curtenii

— Pe cai, domnilor, şi să isprăvim cu incidentul acesta ridicol.
Porniră degrabă către cai.
— Majestatea Voastră va asista la prinderea vânatului? întrebă ducesa d’Etampes.
— Nu… ne întoarcem la palat.
— Asta înseamnă că v-au scăpat cele două vânaturi, Francois! murmură Anne în aşa fel încât să fie auzită numai de rege.
Francois I îi aruncă o asemenea privire încât d’Esse care surprinse expresia acestei priviri, se apropie de ducesă şi îi spuse cu ironie:
— Socotesc, doamnă, că devreme ce asta nu depinde decât de voia Majestăţii Sale, recunoştinţa pe care aţi binevoit să mi-o promiteţi va fi greu să mă ajungă.
— Vom vedea! replică Anne cu un aer sfidător. Şi. Întorcându-se cu faţa către Gillette care, palidă, şi tremurătoare făcea eforturi supraomeneşti să se ţină pe picioare, îi spuse:
— O iau sub protecţia mea pe domnişoara ducesă de Fontainebleau.
Regele nu auzi fraza asta cu dublu înţeles; se afla deja afară şi se aşeză în şa pe calul unuia dintre nobilii de ţară care, beat de fericire şi de mândrie, îngăimă:
— Ah! sire, ce onoare pentru familia noastră!… Niciodată o altă persoană nu va mai urcă pe calul acesta…
— Puneţi-i cruce, domnule, şi luaţi-vă adio de la el! vorbi cu glas puternic Francois I cu o veselie zgomotoasă.
Curtenii izbucniră în râs, bietul nobil de ţară rămase fără grai.
În vremea asta, ducesa d’Etampes îi cuprinse mâna lui Gillette.
— Biată micuţă! murmură ea. Aveţi acum, încredere în mine?… Vă simţiţi în stare să vă ţineţi în şa?… Vă previn că ar fi foarte periculos pentru dumneavoastră să nu ne urmaţi… regele ar dori fără îndoială să vă ţină de urât…
— Îndată! spuse Gillette înviorata.
Afară, aerul curat o făcu să-şi vină în fire. Câteva clipe mai

târziu porneau la drum spre Fontainebleau.

XXX CONSEMNUL REGELUI

S-o lăsăm pe Diane de Poitiers să-şi continue vânătoarea cu pasiune şi să urmărim grupul de gentilomi, discutând cu aprindere, ce urmau să ajungă la Fontainebleau.

Am văzut că Margentine aiunsese în faţa castelului. O santinelă îi strigase:

— Înapoi, de nu trag asupra ta!…

Nebuna se oprise în loc.

Tare voia totuşi să se apropie de grilajurile porţii pe care le

zărea închipuindu-şi intrucâtva că n-ar avea decât să privească printre vergelele porţii ca să-şi ză- rească fiica.

Dar Margentine nu uitase nici unul din sfaturile aceleia pe care ea o numea “doamna cea frumoasă”. Aşa nebună cum era, cuvintele ducesei d’Etampes îi serveau ca să spunem aşa drept călăuză.

Or ducesa o sfătuise să aibe răbdare. Şi Margentine făgăduise. Îşi amintea foarte bine.

Atât de bine, chiar, încât întrebă un soldat care trecea:

— Regele se pregăteşte să meargă la vânătoare?

— La vânătoare? Este acolo, cu blonda cea frumoasă. Se va întoarce fără îndoială foarte târziu.

— Ah! Acolo e… Şi ştiţi dacă Gillette se află că el?

Soldatul rămase uluit. Ştia că Gillette eră numele ducesei de Fontainebleau, şi fu uimit că o astfel de sărăntoacă vorbea atât de familiar de o persoană care era socotită de unii ca fiind metresa lui Francois I, de alţii că ar fi fiică lui.

Ingăimă câteva cuvinte şi se grăbi către castel, temându-se să fie văzut în prezenţa unei persoane atât de lipsită de respect comparativ cu aceste fiinţe atât de nemaipomenite ce îşi duceau viaţa la curte.

Fără să dea de altfel atenţie acestei plecări bruşte, îşi reluă contemplarea, cu ochii aţintiţi asupra frumosului castel de vis în care locuia fiica ei

De-o dată în urma ei, se auzi strigându-se: “Trăiască regele!”

Se întoarse pe dată, palidă şi tremurând.

— Regele! murmură ea. Regele!... El! Francois.

Un grup de călăreţi se apropia de porţile castelului.

Cel ce venea în frunte, cu câţiva paşi înaintea celorlalţi, se distingea prin înfăţişarea sa trufaşă iar vesta de catifea de un roşu-închis îi punea în evidenţă statura atletică.

Inainta către ea, falnic şi plin de strălucire asemeni soarelui.

Şi ochii Margentinei sorbeau, ca să spunem aşa, această apariţie, cu o uimire nemărginită, în timp ce i se părea că totul

se năruie înlăuntrui ei şi că o uimitoare prefacere se săvârşea în mintea sa.

....

Din vremurile îndepărtate de când Margentine fusese părăsită de iubitul ei, de la îngrozitoarea scenă în care plină de sânge de la chinurile facerii, pe jumătate sfârşită, se ivise în încăperea de dezmăţ în care Francois râdea şi cânta alături de camera tinerei fete ce devenise acum mamă, din acel blestemat ceas, niciodată Margentine nu-l mai revăzuse pe bărbatul pe care îl Iubise atât de mult.

La Paris, nu l-a văzut niciodată pe rege.

Totuşi, într-o seară, în faţa locuinţei lui Etienne Dolet, se aflase foarte aproape de el, dar pe lângă faptul că Francois I îşi ascunsese chipul, întunericul nopţii ar fi fost de ajuns pentra a o împiedica să-l recunoacă.

Nu, niciodată nu-i fusese dat să-l revadă.

Dar nebuna avea în minte înfăţişarea lui, cu necruţătoarea limpezire pe care bietele inimi disperate îl datorează unei amărăciuni crâncene.

Chiar dacă regele se schimbase, îmbătrânise, nu-şi pierduse câtuşi de puţin din prestanţa sa de călăreţ atât de mândru, cu zâmbetul său un pic ironic şi privirile sale distante, pe care ea cu adoraţie îl zărea venind odinioară, când, în pragul casei din Blois, ea scrută cu ardoare drumul pe care el avea să sosească.

Era de-a pururi iubitul ei.

Şi ea îl revăzu aşa cum îl vedea pe atunci.

Nu putem zice că ea *îl recunoscu*: de la momentul Blois la cel de acum numit Fontainebleau, nu însemna pentru ea întreruperea continuităţii.

Atunci ce catastrofă cerebrală îi tulbura mintea şi sufletul?

Oare şocul teribil al acestei apariţii neaşteptate să-i fi răvăşit minţile?

Să fi suferit ea o transformare care o mişcase până-n fibrele cele mai lăuntrice ale fiinţei sale?

Regele trecu la zece paşi de ea.
Nu o văzu.
Niciodată Francois I nu-şi plecă privirea asupra supuşilor săi, mergea cu privirile aţintite înainte, şi abia surâdea când, de la înălţimea vreunui balcon seniorial o domnişoară îşi manifesta entuziasmul fluturându-şi eşarfa brodată cu stemă.
Dar ea îl văzu.
Işi frânse mâinile cu putere. Vru să strige. Înţelese că nu reuşea decât să gângăvească…
Rămânea ţintuită în loc, uluită şi mai mult de limpezimea tulburătoare ce-i inunda mintea, că l-a văzut şi recunoscut pe Francois…
Trecuse deja…
Ea continua să rămână pe loc.
Călăreţii care îl urmau pe rege în pluton dezordonat trecură şi ei.
Şi atunci, printre cei câţiva gentilomi ce formau escorta, ea zări două femei…
Două femei care drumeţeau umăr la umăr.
Una dintre ele îi aruncă o privire arzătoare, apoi privirea aceasta se mută asupra însoţitoarei sale pentru ca nebuna s-o desluşească mai bine.
Era ducesa d'Etampes.
Şi cealaltă, era Gillette pe care Margentine n-o recunoscu… Gillette care, cu o tristeţe de moarte, privea cu groază acelaşi castel pe care mama să îl privise adineauri cu atâta admiraţie…
De-odată caluil ducesei d'Etampes ţâşni din loc, şi din câteva salturi ajunse aproape de Margentine…
Ducesă, aplecându-se peste grumazul calului ca şi cum ar dori să-l mângâie şi să-l liniştească, îi şopti câteva cuvinte.
Apoi se alătură din nou însoţitoarei sale surâzând, fără ca cineva să-i fi bănuit manevra.
— Iat-o pe fiica ta, pe Gillette a ta!…
Cuvintele acestea se rostogoliră în mintea Margentinei ca

nişte picături de plumb, topit.

Şi cuvintele o însufleţiră, o biciuiră, o împinseră nebuneşte, către grupul care, în acest moment, trecea de porţile cu grilaje ale castelului.

— Gillette! Fiica mea!

Ţipătul ce se răspândi în curtea de primiri, îl făcu pe Francois să tresară şi pe Gillette să palpite. Margentine pornise în goană.

— Îndărăt! urlă santinela.

Fiica mea! Gillette! urlă mama ţâşnind spre poartă.

Izbucni o detunătură.

Insângerată, Margentine, căzu în genunchi, cu braţele întinse către Gillette, apoi se răsturnă pe spate leşinată.

………….

Un strigăt de groază răsună în grupul gentilomilor regelui.

Unul dintre ei. Alergă către santinelă.

— Cine ţi-a ordonat să tragi, mizerabile?

— E consemnul regelui, răspunse soldatul.

Gentilomul se îndepărtă cu prudenţă, deja neliniştit de atitudinea sa de indignare. Dar regele nu era atent la el.

O urmărea din priviri pe Gillette care, sărind din şaua calului “se repezise către Margentine, şi el îi spuse ducesei d’Etampes:

— Dragă prietenă, îndepărtaţi-o de acolo pe micuţa descreierată căci o să se compromită…

Regele o recunoscuse pe Margentine?

Nu încă!

……………….

Aşadar, Gillette porni să alerge spre Margentine, îngenunche lângă ea, şi o ridică de cap.

Atunci, o recunoscu.pe nebună ce locuia în maghemiţa din strada Mauvais-Garcons.

Işi aminti de groază pe care această femeie i-o provocase, îşi aminti şi de mască otrăvită…

O lacrimă îi picură din ochi, şi murmură:

— Nu este mama mea!…

La strigătul Margentinei, la această chemare puternică şi mişcătoare, Gillette avusese pentru o clipă senzaţia clară că *mama ei era aceea care o strigase…*

Şi acum, dezamăgirea ei era atât de amară încât faptul acesta o făcu să lăcrimeze.

Nu! Nu putea fi mama ei, femeia asta care o ameninţase, şi o bruscase!…

— Hai, veniţi, copila mea… locul vostru nu este aici.

Gillette ridică ochii şi o recunoscu pe ducesa d'Etampes. Şi în aceeaşi clipă, văzu că un anumit număr de gentilomi se apropiaseră şi o priveau cu mirare.

Regele nu se afla printre ei.

— A sosit medicul! spuse unul dintre cei de faţă. Gillette se ridică, făcând loc medicului.

Ducesă încercă s-o îndepărteze. Dar ea se opunea.

I se făcu nespus de milă de femeia care o numise "fiica –ei".

— Trebuie s-o luăm de aici spuse medicul. Ştie cineva unde locuieşte?.

— Locuieşte la castel, în apartamentul meu! spuse Gillette.

Cuvintele îi scăpară ca să spun aşa, peste voinţa ei; le pronunţă cu impetuozitate şi, chiar de atunci, i se păru că avea un interes deosebit ca Margentine să fie dusă în camera ei; cu o clipă mai devreme, n-ar fi desluşit acest interes.

— Ceţi trece prin minte, draga mea! spuse cu glas tare ducesa d'Etampes, dar atât de neconvingător, încât era evident că nu s-ar împotrivi ideii că sărăntoaca să fie dusă în castelul regal.

In acest răstimp, nişte soldaţi aduseseră o targă pe care fu aşezată Margentine în stare de inconştienţă.

— Ce hotărâţi, doamnă? întrebă medicul pe ducesa d'Etampes.

— Daţi ascultare domnişoarei de Fontainebleau, spuse Anne cu un surâs.

…………………

Fără să aştepte sfârşitul acestui incident, regele, se retrăsese în apartamentul său.

Era furios, şi o dată ce se văzu singur, dadu curs liber turbării sale.

— Mi-o va plăti scump! mormăi el. Ameninţarea era adresată ducesei d'Etampes.

De-o dată, se aşeză la masă, apucă o pană şi scrise:

"Ordin către doamna Anne de Pisselen, ducesă d'Etampes, de a se retrage îndată ce va primi înscrisul acesta, la proprietăţile ce-i aparţin, pe care nu le va mal părăsi fără comsimţământul nostru, şi de unde nu va reveni decât atunci când vom binevoi s-o chemăm la cartea noastră".

Semnă şi-l chemă pe Bassignac.

Valetul de cameră se ivi.

— Trimite-l la mine pe căpitanul gărzilor, spuse regele.

— Domnul de Montgomery se află chiar în anticameră, sire, dar Majestatea Voastră ar dori s-o primească pe Doamna ducesă d'Etampes?

Regele tresări.

— Iarăşi ea! făcu el tulbure. Să se ducă la dracu. Ba nu, spune-i să intre…

O clipă mai târziu, ducesa intră, surâzătoare, în cabinetul regelui.

Intră în acelaşi moment cu Montgomery, la porunca lui Francois I.

Acesta îi întinse căpitanului pergamentul pe care îşi pusese adineauri sigiliul.

— Montgomery, spuse el, citiţi acest act şi însărcinaţi-vă să-i asiguraţi executarea.

Ofiţerul parcurse pergamentul dintr-o privire.

— Chiar imediat, sire? întrebă el.

— Chiar acum, răspunse regele, calmat de sentinţa pe care tocmai o dăduse. Haideţi, şi aşteptaţi momentul în antecamere.

Montgomery înţelese, salută şi ieşi.

Anne aruncase o privire pătrunzătoare asupra pergamentului. Şi privirea surprinsă a lui Montgomery îi lăsară să întrezărească adevărul.

Se apropie de rege şi punându-i mâna pe braţ îi spuse:

— Chiar atât de mult îmi purtaţi pică, Franşois? Şi lăsând la o parte orice etichetă în exprimare şi în conportament, înfăţişându-i-se nu ca o supusă, ci în calitate de metresă, Anne acţiona asemeni unui diplomat.

— Doamnă, spuse cu răceală în glas regele, aţi dorit să-mi vorbiţi. Am consimţit să vă acord audienţă. Însă grăbiţi-vă…

— Grăbiţi-vă! strigă ducesă, căci Montgomery aşteaptă nerăbdător, nu-i aşa, sire? Ca să mă arunce în cine ştie ce temniţă? Spuneţi deschis, aşa cum vorbesc şi eu, ca să se ia aminte că la curtea Franţei devotamentul se află Ia bunul plac al unui capriciu regal, şi că cel care îşi riscă viaţa pentru rege, va ajunge poate -mâine proscris sau condamnat!… Ah! Franşois! Acesta este oare preţul fidelităţii şi constantei mele prietenii? Ce-mi reproşaţi? Că nu mai sânt frumoasă, poate! E şi acesta un păcat, într-adevăr, dar totuşi aveam dreptul să sper că afecţiunea mea, nu mai îndrăznesc să spun iubirea mea, ar fi într-o zi recompensată altfel decât prin mijlocirea unui Montgomery! Şi asta tocmai în clipa în care aduceam un serviciu regelui meu… un nou serviciu, sire!

Ducesă d’Etampes îl cunoştea pe Francois al ei pe de rost. Ea ştia că fondul, esenţa însăşi a acestui caracter era de un egoism incurabil.

Aruncă aceste ultime cuvinte regelui pentru a-i trezi interesul, şi se prefăcu de îndată că se retrage pe neaşteptate, strategie de altminteri comună tuturor femeilor.

— Adio, sire, spuse ea cu o voce spartă ca şi cam ar fi făcut un efort ca să nu izbucnească în lacrimi… Adio, Francois! Ceea ce aveam să vă spun n-ar mai avea sens, acum… Adio!…

Regele o cuprinse de mână. Cuvântul “serviciu” îi atrăsese atenţia, căci niciodată Anne nu se lăudase degeaba când avea

să-i fie util.

— Lăsaţi-mă, sire! spuse ea acoperindu-şi ochii cu mâna rămasă liberă.

— Ei! la naiba, doamnă ce vi s-a năzărit? Ce vă face să credeţi că sunteţi ameninţată?

— Sire… aţi încerca să luaţi înapoi de la Montgomery pergamentul pe care i l-aţi înmânat, şi să mi-l daţi să-l citesc?

In timp ce se străduia să scape din strânsoarea lui, ducesa potrivi în aşa fel lucrurile încât să alunece în braţele regelui.

Anne era o remarcabilă frumuseţe, şi doar Diane putea să rivalizeze cu ea.

Nu purta nici pe chipul său, nici pe frumoasele-i braţe, niciunul dintre stigmatele bătrâneţii sau ale maturităţii.

Părul ei răspândea un parfum îmbătător.

Ochii ei scânteietori erau înecaţi de lacrimi care îi făceau mai strălucitori şi mai melancolici.

Oferea în clipa aceea, şi în splendoarea sa, tipul femeii ameţitoare.

Nu-i trebuia atât de mult lui Francois I, el care doar la simplă vedere a unei fuste zărită pe unul din coridoarele palatului său îl făcea să se aprindă.

— Ei, hai, se bâlbâi el, nu mă judeca atât de aspru… Era mărturisirea înfrângerii!

— Vreau pergamentul, sire! murmură ducesa pe un ton foarte slab.

— Montgomery! chemă regele.

Căpitanul gărzilor, care aştepta în spatele uşii intră. Din atitudinea regelui şi a ducesei, ghici ceea ce se petrecu.

— Înscrisul pe care vi l-am înmanat… făcu regele.

— Iată-l, sire.

— Ei bine, distrugeţi-l. Il revoc.

Ducesă întinse mâna ca să poată apuca pergamentul, dar deja Montgomery îl aruncase în şemineu, prefăcându-se a nu fi observat gestul ducesei d’Etampes.

— Puteţi să vă retrageţi, Montgomery, spuse atunci regele, care adresă căpitanului său un surâs care ar fi făcut să pălească de invidie pe favoriţii regelui dacă l-ar îi putut vedea.

— Domnul de Montgomery este cu adevărat un om de spirit, făcu ducesă.

— Este un soldat devotat, spuse regele; îi voi asigura o carieră strălucită... Pergamentul nu conţinea nimic interesant pentru persoana dumneavoastră; dar de vreme ce vă nelinişteа existenţa lui, sunt fericit că n-a mai rămas nici urmă de el.. Dar parcă spuneaţi...

— Că tocmai v-am adus un serviciu? Da, sire, un serviciu izvorât din dragoste.

— Nu m-am îndoit niciodată de simpatia dumneavoastră, draga mea Anne......

— Ah! Francois, e atâta timp de când nu mi-aţi mai vorbit astfel... Simt că renasc! Am plâns zile şi nopţi de-a rândul...

— Şi totuşi ochii voştri nu sunt mai puţin frumoşi, şi strălucirea lor nu s-a ofilit, făcu regele mai mult din galanterie decât din convingere Despre ce este vorba?

— Sire, femeia aceea, sărăntoaca asupra căreia a tras una din santinele voastre...

Regele încruntă din sprâncene.

Cuvintele acestea, care îi aminteau de consemnul pe care îl dăduse, îl mutau cu gândul spre alte preocupări; ura sa împotriva doamnei Ferron, sosirea lui Manfred.

Clătină din cap ca pentru a îndepărta asemenea preocupări.

— Ei bine, întrebă el, ce-i cu femeia asta?

— A fost adusă în castel, sire.

— În castel! izbucni regele surprins.

— În apartamentul ducesei de Fontainebleau, sire. Asta am vrut să vă aduc la cunoştinţă; tânăra ducesă a cerut, a pretins că cerşetoarea să fie adusă în apartamentul ei. Or, cred, sire, că ele se cunosc; cred... da, sunt sigură că aţi face foarte bine să mergeţi s-o vedeţi pe femeie...

— Mă duc chiar acum, replică Francois I agitat.

— Duceţi-vă dar, sire, şi amintiţi-vă cel puţin că eu am împins devotamentul până într-acolo încât să vă slujesc trecând chiar peste interesele sufletului meu!

Francois I fu cuprins de emoţie, fapt care se întâmpla destul de rar la el.

Îi cuprinse mâinile ducesei şi murmură:

— De fapt, nu vă iubesc decât pe dumneavoastră!

Şi el se grăbi să alerge spre apartamentul lui Gillette.

Era o lovitură măiastră de îndrăzneală şi fineţe feminină pe care tocmai o reuşise ducesa d'Etampes. Nu numai că nu suflase un cuvânt despre gelozia sa faţă de Gillette – gelozie de care *s*e temea regele, – ci mai mult se dădea drept protectoarea iubirilor lui Francois pentru Gillette.

Chiar din acea clipă devenea metresa legitimă, indulgentă care închide ochii în faţa unui capriciu pentru că era destul de puternică s-o facă!

....

Margentine fusese dusă în mica odaie retrasă în care locuia Gillette.

Medicul castelului, descoperi bustul rănitei, examina rana ce se afla deasupra sânului drept.

Doamnele de onoare s-au îndepărtat în grabă cu aere de pudoare, ofensată.

Gillette rămăsese pe loc.

Şi chiar dorise să-l ajute pe medic.

Atunci examina rana.

— Cred că suferinda se va pune pe picioare în câteva zile, spuse el în cele din urmă.

Şi cum îşi continuă consultaţia, îi spuse lui Gillette.

— Ridicaţi-o un pic de creştet… aşa… rămâneţi aşa.

Ascultătoare, Gillette, pusese mâinile sub capul Margentinei şi o susţinu, în timp ce medicul spăla şi pansa rana.

In momentul acela Margentine deschise ochii.

Prima sa privire, cu un amestec de îndoială, de uimire nesfârşită şi de încântare, se fixă asupra lui Gillette.

— Biată femeie, spuse aceasta, cum vă simţiţi?

— Bine... foarte bine... spuse Margentine. Niciodată cu m-am simţit atât de bine...

Şi ea continua s-o mănânce din priviri pe Gillette.

— Gata, am terminat! spuse medicul. Daca stă liniştită, şi dacă nu atinge pansamentul, se va vindeca repede.

El se retrase.

Atunci, Gileltte, privi în jurul ei şi văzu că nu mai era nimeni în camera sa.

Închise uşa şi veni să se aşeze lângă Margentine surâzând.

— Unde mă aflu aici? întrebă Margentine.

— În castelul de la Fontainebleau, răspunse cu gingăşie Gillette.

Margentine simţi un fior de nelinişte.

— Castelul, murmură ea. Ah! da... castelul regelui Franţei, nu-i aşa?

— Da doamnă.

Ele discutau astfel cu glas scăzut, în linişte, fără emoţie aparentă, şi totuşi fiecare dintre ele simţea tresărind în vocea celeilalte o nedefinia şi profundă agitaţie.

Margentine îşi ţinea în frâu sentimentele ce izbucneau înlăuntrul ei cu o forţă cu atât mai de temut încât acurn era pe deplin conştientă de asemenea sentimente şi de această forţă.

Ai fi zis că focul de armă al santinelei ucisese nebunia din ea..

Cu uluire aproape îngrozită, îşi dădu seama că raţiona; desluşi limpezimea, ordinea şi logica gândurilor sale; înţelegea că redevenea stăpână pe memoria sa.

Ea refăcu precum într-un vis de o clipă călătoria sa de la Paris la Fontainebleau; se revăzu aşteptând trecerea regelui – a amantului său! — şi îşi repetă cuvintele ducesei d’Etampes:

— Uite-o pe fiica ta! pe Gillette a ta!...

Dar un fel de umbră ascundea, o parte din întâmplările care

se petrecuseră în timpul nebuniei sale şi rămâneau de nepătruns.

Aşa se făcea că nu-şi amintea deloc de ce avusese ideea să vină la Fontainebleau; nu-şi amintea nici faptul că tânăra fecioară care îi zâmbea fusese în maghernița sa.

’Vorbi din nou cu o sfială temătoare:

— Vreţi să-mi spuneţi numele dumneavoastră? Aş fi fericită să-l ştiu…

— Mă numesc Gillette…

Degetele Margentinei se strânseră sub aşternuturile patului; dar se abţinu.

— Gillette! făcu ea cu o profundă tandreţe; e un nume tare frumos…

Gillette zâmbi.

Margentine păstră câteva momente de tăcere. Apoi întrebă:

— De ce am fost adusă în castelul acesta frumos?

— Eu am dorit aşa…

— Dumneavoastră? Ah! de fapt… nu-i de mirare;..

— De ce? făcu Gillette surâzând.

— Pentru că aveţi suflet bun… se vede… apoi… poate pentru că trebuia să se întâmple astfel…

Gillette nu înţelesese fraza aceasta confuză care, pentru Margentine, exprima sentimente şi mai confuze.

De altminteri totul o uimea în atitudinea şi în vorbele rănitei.

Să fie oare aceeaşi femeie care se comportase atât de urât faţă de ea la Paris?

Ce schimbare se petrecuse în ea?

Şi de ce, Margentine, adineauri, înainte de detunătura armei, se avântase către ea, strigând:

— Fiica mea! Gillette a mea! Femeia îi apărea învăluită de mister.

Dar, oricum ar fi, o simpatie care nu însemna poate în fond decât o milă intensă i se făcu faţă de nenorocita femeie.

Poate aşa numai pentru faptul că putuse să creadă preţ de un

minut că era mama sa.

In acest răstimp, Margentine o întrebă:

— Se spune că regele are o fiică… pricepeţi… o fiică a cărei mamă nu se cunoaşte… Aşa-i?

Intrebarea o făcu pe Gillette să pălească. Ochii i se împăienjeniră. Plecă fruntea… Margentine o privea cu nesaţ.

Vorbi din nou pe un ton tremurat:

— Răspundeţi-mi… oh! credeţi-mă… fiţi sigură de asta… dacă vă întreb asemenea lucruri… Uitaţi ce este… viaţa mea atârnă de un fir… Răspundeţi-mi cum i-aţi răspunde unei muribunde pe care cuvintele voastre pot s-o facă să rămână în viaţă sau s-o ucidă.

— E adevărat, doamnă, spuse atunci Gillette… regele are o fiică sau, cel puţin, aşa am înţeles de vreme ce el însuşi mi-a destăinuit-o…

— Fiica aceasta… sunteţi dumneavoastră, aşa-i? sunteţi dumneavoastră…

Un suspin de durere îi scăpă tinerei fecioare care îngăimă:

— Eu sunt, într-adevăr… Fiica regelui… vai! o fiică fără mamă!

Margentine fu străbătută de un tremur nervos.

Mâinile sale, se împreunară, într-o atitudine de adoraţie, şi o contemplă pe Gillette aşa cum îşi amintea că o contemplase într-o zi, cu o privire plină de iubire, pe Fecioară pe care, în credinţa sa naivă, o implorase când fusese în biserică. Şi ochii ei plângeau liniştit.

— Doamnă! Doamnă! strigă tânăra fecioară îngrozită vă simţiţi mai rău?

Margentine clătină din cap în semn că nu. Şi cu o voce gâtuită, murmură:

— Aveţi puţină răbdare.. Am atâtea lucruri să vă destăinui… să-mi trag un pic sufletul ca să pot vorbi.

Gillette aştepta fremătand.

Femeia rănită îşi păstrase atitudinea sa de adoraţie; lacrimile îi curgeau încet, fără a fi zguduită de plâns, şi părea că sub

influenţa lor, chipul căpătase o expresie de strălucire stranie.

— Ascultaţi spuse în fine Margentine… trebuie să vă pun… A existat în viaţa mea o lungă perioadă plină de întuneric, şi simt că aş încerca în zadar să-mi amintesc ceva din vremea aceea… Ce s-a petrecut în timpul acesta? Nu ştiu… Câte zile sau câţi ani a durat, nici asta nu stiu… Mi se pare că am dormit mult timp… vreme îndelungată… şi că doar acum m-am trezit… Abia dacă păstrez o amintire vagă a câtorva întâmplări… ca o amintire de visuri deja şterse de lumina zilei… Aşa se face că mi se pare să vă fi văzut… dar e o închipuire, fără îndoială…

— Da, o închipuire! spuse Gillette.

Căci i se părea că dacă ar aminti de şederea ei din strada Mauvaises-Garcons, i-ar provoca femeii rănite o mare dezamăgire.

Margentine continuă:

— Dar, de pildă, tot ceea ce s-a petrecut înainte de acest răstimp întunecat, îmi amintesc până în cele mai neînsemnate amănunte… Durerile mele de atunci mă înăbuşă de spaimă, ca şi cum le-aş fi simţit adineauri… şi bucuriile mele mi se par atât de vii încât mă întreb dacă anii aceştia au trecut cu adevărat…

— Odihniti-vă, vă implor, o întrerupse Gillette îngrozită de pasiunea pe caro o ghicea în mintea Margentinei.

— Să mă odihnesc! izoucni cu patimă aceasta. Dar faptul că vă vorbesc mi se pare nespus de odihnitor… şi apoi… nu ştiţi… oh! dacă ar fi cu putinţă… Ascultaţi-mă… Sunteţi o tânără feioară cu suflet neîntinat, şi poate că n-ar trebui totuşi să vă spun… poate că o să mă condamnaţi… Dacă ati şti cum mi se strânge inima la gândul că îmi este ruşine de dumneavoastră! Totuşi trebuie să mă destăinui..! Eram tânără pe atunci; eram frumoasă, şi îl iubeam din tot sufletul pe acet tânăr călăreţ care îmi jura că, mă va iubi toată viaţa… Roşiţi… Ah! de asta mă temeam… cum să procedez?

— Nu, nu! vorbi cu iuţeală Gillette tulburată de emoţie. Vorbiţi… nu luaţi aminte la mine… Mă voi strădui să vă înţeleg…

— Ei bine, devenii mamă… Avui un copil… şi chiar în ziua aceea… Zi de blestem, zi de bucurie, aflai despre nelegiuirea bărbatului pe care îl iubeam… fu cât pe ce să mor… apoi imi-am revenit la viaţa care mi s-ar fi părut luminoasă dacă aş fi putut păstra copilul…

— Aşadar copilul a murit? întrebă Giliette fremătând.

Margentine nu răspunse. Poate că nu auzise întrebarea.

Reluă discuţia cu o ardoare crescândă:

— Ştiţi cum se numea acel om?

— Spuneţi! Ah! spuţieţi I

— Se numea Francois şi devenise regele Franţei…

— Tatăl meu! murmura Gillette cu glas foarte slab.

— Cât despre copilul meu… v-am spus că era fetiţă? Ascultaţi… ascultaţi.. Faptele astea se petreceau la Blois…

— Blois! exclamă înăbuşit tânăra fecioară.

— Într-o zi… copila dispăru… Cum? Nu ştiu… Mai târziu, mult mai târziu, aflai că fusese văzută la Mantes…

— Mantes! spuse Gillette cu glasul înecat de emoţie şi palidă ca o moartă..

— Mi s-a spus că un bărbat o luase cu el… o pocitanie… apoi, nu-mi mai amintesc nimic…

Un geamăt nedefinit de bucurie inexprimabilă îi scăpă lui Gillette. Voi să strige: Mama! mamă!. Eu sunt fiica ta! dar nu putu să scoată un sunet; voi să întindă braţele… dar simţi câ o părăsesc puterile şi căzu la pământ…

— Îngeri ai cerului! ea este! ea este!

Margentine ţâşni din aşternut şi îşi cuprinse fiica în braţe.

Mângâierile pătimaşe ale mamei sale o făcură pe Gillette să redeschidă ochii.

— Mamă! murmură ea cu voce slabă.

— Tu eşti, spuse Margentine hohotind de plâns şi râzând, aşadar tu eşti! Nu eram sigură! Cât eşti de frumoasă! şi cât ai crescut! Doamne! Aşadar a trecut o groază de timp! Închipuie-ţi, când mă gândeam că te voi regaşi, îmi ziceam că te voi lua în

braţe să te legăn…

Şi vorbind astfel, Margentine se aşezase, o puse pe Gillette pe genunchii săi, şi o legănă ca şi cum ar fi fost o fetiţă foarte mică.

Ghemuită în braţele mamei, cu simţământul fericirii depline şi al tihnei pe care îl încerca pentru prima oară, Gillette plângea încetişor.

Scena care urmă este dintre acelea care scapă descrierii.

Mama şi fiica strâns înlănţuite plângeau şi se sărutau căci vorbele erau de prisos.

In fine, după atâta manifestare de sentimente Margentine dori să afle cum se făcea că Gillette îşi cunoştea tatăl, şi cum de se afla în castelul din Fontainebleau.

— Regele… începu ea.

Gillette se nelinişti.,

— Ah! mamă, mamă scumpă, să nu vorbim de omul acesta… mă înspăimântă…

Margentine rămase înmărmurită ca în faţa unei destăinuiri neaşteptate a unei crime monstruoase.

— Aşa care va să zică, bombăni ea, răul pe care i l-a făcut mamei nu i-a fost de ajuns… mai trebuia ca…

În clipa aceea, în pragul camerei apăru o mulţime de persoane, bărbaţi şi femei.

Şi unul dintre ei, înainta până în mijlocul camerei şi grăi cu asprime în glas:

— Ia te uită, ce mai e şi comedia asta? ce caută aici cerşetoarea asta?… Să fie înşfăcată şi să fie dată afară din palat, fără altă pedeapsă, având în vedere starea în care se află…

Cât despre dumneavoastră, Gillette…

Intinse mâna, ca s-o prindă pe Gillette.

Dar se opri pe dată, palid, şi începu să se retragă ca şi cum ar fi văzut un spectru.

Margentine se ridicase în picioare.

Cu un gest energic dar grijuliu, o trăsese înapoi pe fată.

Mâna ei se înţepeni pe spătarul scaunului pe care stătuse o clipă mai înainte, şi, furioasă, încordându-şi puterile, cu ochii numai văpăi, mormăi:

— Hai, încearcă să te atingi de ea… încearcă, şi atunci să te ţii…

— Mama! bâigui regele.

Şi cuvântul acesta, pe buzele lui schimonosite de un rânjet de groază, căpătă o semnificaţie formidabilă. Mama!… asta voia să însemne: blestemul…

Chiar el, într-o seară, auzind-o pe nebună cum urlă pe străzile Parisului, nu grăise oare această mărturisire supremă:

— *Margentine! Păcatul tinereţelor mele !…*

Lui Franşois I i se făcu frică.

De cine?

In palatul său, înconjurat de soldaţi, chiar în camera asta în care îl ascortau numeroşi gentilomi, de ce avea să se teamă?

Ii era teamă de pornirea ei disperată; avu senzaţia că dacă s-ar apropia nebuna i-ar sări la gât; îi era teamă că nu cumva ea să amintească faţă de cei prezenţi tragica întâmplare de la Blois; îi era teamă să nu fie făcut de batjocură; îi era teamă că devine dezgustător; îi era teamă să nu fie ucis; îi era teamă de orice; dar nu recunoscu în sinea lui că dacă dădea înapoi, dacă fugea era pentru faptul că o forţă invizibilă, îndârjită, o forţă admirabilă numită, *iubire de mamă,* i se opunea… şi de aceea avea pe buze acel unic cuvânt al cărui sens profund se potrivea cu profunzimea spaimei sale:

— Mama!…

Dintre gentilomii pe care regele îi adusese pentru a nu o îndârji pe Gillette venind de unul singur, câţiva voiră să se năpustească asupra neobrăzatei.

Regele îi opri şi spuse – murmură mai bine zis:

— Retrageţi-vă, domnilor… Femeia aceasta se află în locul pe care îl merită… retrageţi-vă…

Uimiţi, îngroziţi, se supuseră… dădură înapoi, plecară urmaţi

de rege, ascultând cu uluire bombănelile mamei furioase.

XXXI LA HANUL CAROL CEL MARE

Cu o seară înainte se petrecuse, la hanul Carol cel Mare, o întâmplare care îşi are locul ei în povestirea noastră.

S-a văzut cum, pe timpul dimineţii, înainte de a se întâlni cu Gillette pe care voia s-o invite la vânătoare, Francois I dăduse anumite ordine căpitanului gărzilor, Montgomery.

Pe, de-o parte, călăreţii trebuiau să cutreiere împrejurimile oraşului Fontainebleau, şi, pe de altă parte, la căderea serii, să se cotrobăie prin toate hanurile şi pensiunile sale.

Această dublă acţiune avea ca scop să-i aresteze pe Madeleine Ferron, pe Manfred şi pe Lanthenay.

Ia vremea aceasta, Montgomery, era pe punctul de a face carieră la curtea Franţei.

Militarul acesta nu era tocmai ceea ce numim un curtezan; avea maniera lui de a curta, şi asta consta în a cere persoanelor în stare să-i fie de folos nişte favoruri care nu pot fi cerute orişicui, chiar dacă îi trăda cu cea mai desăvârşită indiferenţă tocmai pe aceia care îl sprijiniseră.

În ceea ce priveşte pe rege, care dispunea pe deplin de titlurile nobiliare, de domenii şi de funcţii bine plătite, Montgomery hotărâse să-i cucerească bunăvoinţa dovedind un devotament fără margini şi având succes de fiecare dată când Francois I făcea apel la acest devotament.

Fără scrupule inutile, puţin jenat de o conştiinţă de care nu se sinchisise vreodată să-i adreseze cel mai mic reproş, poate pentru că ar fi avult prea multe să-şi reproşeze, îndemânatic, subtil curajos cu sânge rece, Montgomery era modelul perfect al căpitanului de gărzi.

Când Franşois I îi încredinţa misiunea să-i aresteze pe frumoasa doamnă Ferron şi pe cei doi cerşetori, Montgomery luă lucrurile în serios.

Prima sa grijă a fost să trimită ştafete pe toate drumurile; şi în acelaşi timp, îşi pregăti expediţia de noapte răspândind iscoade prin toate hanurile din Fontainebleau

Ştafetele se întoarseră cu coada-ntre picioare.

Şi până la sfârşitul zilei, căpitanul fu convins că Madeleine Ferron era deja foarte departe de Fontainebleau.

Dacă în privinţa asta, dezamăgirea a fost completă, nu la fei se întâmplă în privinţa celor doi cerşetori.

Una dintre iscoade, sosi către orele şapte seara şi îi spuse că nişte străini sosiţi de puţină vreme locuiau la hanul Carol cel Mare şi că doi dintre ei semănau cu cei căutaţi.

Montgomery hotărî să se afle el în fruntea cetei care ar merge la hanul Carol cel Mare.

— Din trei, gândi în sinea lui, îi voi oferi regelui doi, şi, dacă nu mă înşel, prinderea celor doi îl va face pe rege să uite de fuga doamnei Ferron.

Montgomery îşi frecă mâinile.

…………….

Către orele nouă şi jumătate seara, oraşul Fontainebleau fu cutreierat de patrule ce acţionau pe tăcute. Fiecare dintre patrule mergeau la hanul care îi fusese desemnat, intra acolo dacă hanul era deschis, cerea să i se deschidă, invocând porunca regelui dacă era cumva închis…

Atunci soldaţii se răspândeau înăuntru, trezeau cu brutalitate pe călătorii adormiţi, le legau mâinile la spate şi îi duceau la castel.

Hanul Carol cel Mare era aşezat pe o stradelă puţin frecventată şi cu o reputaţie destul de proastă, ce se numea strada Fagots.

Cu tot numele său pompos, era un han prăpădit, care găzduia călători destul de rar şi care îşi ducea existenţa mizeră din vânzarea de bere la cană soldaţilor.

Intr-adevăr, hanul nu era prea departe de castel.

In acelaşi timp cu celelalte cete, Montgomery plecă de la castel în fruntea la vreo patruzeci de soldaţi bine înarmaţi, şi pregătiţi cu tot ce era nevoie pentru a forţa o poartă sau să reducă la tăcere şi să imobilizeze un fugar.

Nu întârzie să ajungă în stradela Fagots, şi începu prin a bloca cele două capete ale străzii cu câte zece archebuzieri; aceştia primiseră ordin să ucidă pe orişicine ar încerca să treacă.

Apoi, cu ceilalţi douăzeci care îi rămâneau, căpitanul înainta spre hanul Carol cel Mare.

Poarta era închisă.

Hanul era cufundat în cea mai deplină tăcere. Nu se zărea lumină la niciuna dintre ferestre. Montgomery bătu în poartă.

Spre marea sa surpriză, poarta se deschise deîndată.

— Drace! gândi el, iată o poartă care se deschide prea lesne!

Să găsesc oare şi de data asta cuibul gol?

Totuşi intră în odaia cea mare, unde hangiul, salutând slugarnic, tocmai îl poftise înăuntru.

Işi lăsase soldaţii în stradă.

— Moşneagule, i se adresă el hangiului, aveţi drumeţi care au tras la dumneavoastră?

— Da, monseniore.

— Câţi? Spuneţi sincer, căci s-ar- putea să vă coste scump dacă încercaţi să va bateţi joc de oamenii legii din slujba regelui.

— Să mă ferească Dumnezeu, monseniore! Găzduiesc în clipa de faţă cinci necunoscuţi, de asta mă vedeţi aşa de mulţumit, căci de multă vreme un asemenea chilipir…

— Ce fac ei în clipa aceasta?

— Ce să facă, dorm, fără îndoială…

— Bine, inimosule. Am venit aici ca să-i arestez pe aceşti necunoscuţi din porunca regelui; soldaţii mei or sa intre, treaba se va face fără zgomot şi fără zarvă, nu veţi avea altceva de făcut decât să-mi arătaţi uşile odăilor lor.

— Sunt un supus fidel al Majestăţii Sale, făcu hangiul înclinându-se până în pământ, şi cu toată paguba pe care lucrul acesta mi-o provoacă bietului meu han, mă voi supune, monseniore.

— Iată într-adevăr un om onroabil, gândi Montgomery.

— Daţi poruncă soldaţilor să intre… mai spuse hangiul.

— O clipă. Printre necunoscuţi, se află doi sosiţi doar de câteva zile, nu-i aşa?

— Da, monseniore, ăi doi mai tineri.

— Auzit-aţi cumva, din întâmplare de numele lor?

— Da, monseniore.

Montgomery fremăta.

Cariera sa urma să se hotărască printr-un joc al întâmplării.

— Spuneţi-mi-numele acestea! făcu el pe un ton răguşit.

— I-am auzit pe cei doi gentilomi strigându-se pe nume, unul se numeşte Manfred şi celălalt Lanthenay.

— Hangiule! izbucni Montgomery radios, vă promit cincizeci de scuzi, şi să mă bată Dumnezeu dacă nu vi-i aduc chiar mâine…

Haideţi, conduceţi-mă la odaia celor doi… ceilalţi nu mă mai interesază.

Căpitanul se întoarse cu faţa către uşa întredeschisă ca sa-şi cheme soldaţii.

În clipa aceea, o uşă cu vitralii aflată în capătul încăperii se deschise, se ivi un om, şi îi vorbi pe un ton ironic:

— Nu vă osteniţi să porunciţi soldaţilor să intre, domnule de Montgomery, noi ne predăm regelui!

— Triboulet! exclamă cu glas înăbuşit Montgomery.

— Ieşit anume de la Bastilia pentru a vă ajuta să executaţi ordinele regelui, dragul meu!

— Triboulet! repetă căpitanul consternat.

— Gata să dea socoteală Majestăţii Sale de abilul zor cu care m-aţi condus la Bastilia.

— Vorbiţi mai încet! murmură Montgomery aruncând către soldaţi o privire de groază

— Aveţi dar bunăvoinţa să închideţi uşa, dacă nu vreţi să se audă că l-aţi minţit pe rege lăudându-vă că m-aţi arestat şi m-aţi condus la Bastilia!

Montgomery se supuse cu docilitate, apoi reveni spre Triboulet.

— Avem de discutat dragă domnule de Montgomery!

Insă soldaţii ăştia au auzul foarte fin… sunt sigur de asta.. Nu sunteţi de părere să retrageţi ceata asta care încurcă strada degeaba.

— Degeaba? repetă Montgomery uluit.

— Păi! Aşa mi se pare, de vreme ce ne predăm de bunăvoie, prietenii mei şi cu mine…

— Prietenii dumneavoastră?.

— Fără îndoială… nişte prieteni tare dragi, doi tineri care ştiu ce datorează ordinelor bunului nostru rege Franşois de Valois; căci pot să vă încredinţez că Manfred şi Lanthenay au fost mult calomniaţi; ei nu cer altceva decât să meargă la închisoare… cu condiţia să merg acolo cu ei şi împreună cu ei să mă înfăţişez dinaintea regelui, care va fi tare bucuros să mă revadă, sunt convins de asta… Am vrut să le abat gândul de la o asemenea intenţie, dar s-au încăpăţânat atât de tare încât nu ştiu ce să mai cred… Hai, dragă căpitane, doriţi să-i chem şi ca împreună să mergem escortaţi de soldaţii dumitale?… “Iată-l pe Triboulet! vor striga cu vocile lor minunate Manfred şi Lanthenay; uite-l pe faimoşul Triboulet care a ieşit de la Bastilia unde fusese însoţit de domnul de Montgomery!” Căci slavă Domnului, oricine ştie cât de lesne este să scapi de la Bastilia…

Lui Montgomery nu-i trebui mai mult

Ieşi în stradă închizând cu grijă uşa în urma sa, şi ordona sergentului să ridice paza de la cele două capete ale străzii şi să se întoarcă împreună cu toată ceată la castel.

— Cei căutaţi nu se află la han, păsările au părăsit cuibul, însă am să-l cercetez pe hangiu şi poate voi căpăta vreo lămurire.

Surprins şi încântat că şeful îi acordă atenţie binevoind să-i dea explicaţii, sergentul se grăbi să-şi adune ceata, în vreme ce Montgomery intra din nou în han.

— Adu-ne nişte vin de Anjou, hangiule! comandă Triboulet bătând cu pumnul în masă.

Şi, invitându-l pe Montgomery să ia loc, adăugă cu ironie:

— E vinul preferat de Majestatea Sa; de bufonul său; deci şi de căpitanul gărzilor regelui!

O cană pântecoasă din cositor fu adusă la masă de către hangiu care, la un semn al lui Triboulet, dispăru pe furiş de îndată…

Triboulet umplu cele două pahare.

— Ce-ar fi dacă am relua discuţia de acolo de unde am lăsat-o? vorbi Triboulet aşezând pe masă paharul pe care îl golise dintr-o singură înghiţitură.

— Unde rămăsesem? bâigui Montgomery.

— Ah! căpitane, v-a lăsat memoria. Am să vă vin în ajutor… Ia să vedem, dacă îmi aduc eu bine ajninte, m-aţi luat de braţ, m-aţi scos pe poarta Luvrului şi mi-aţi cerut să intervin pentru dumneavoastră pe lângă rege, crezând că intrasem deja in graţia regelui.

— Acesta-i adevărul; unde vreţi să ajungeţi?

— La ceea ce a urmat: am şters-o, fapt pentru care îmi cer scuze din adâncul inimii. Când v-aţi întors la Luvru regele v-a ordonat să mă duceţi pe dată la Bastilia, şi să mă aruncaţi într-o temniţă de unde nu se aud vaietele celui nenorocit şi unde este lăsat să moară uitat de toţi!

— Cum de ştiţi asta? făcu Montgomery care îşi revenea puţin câte puţin.

— Uite că ştiu, onorabile căpitan. Or, a doua zi dimineaţa, l-aţi anunţat pe rege că, graţie străduinţei dumneavoastră, mă aflam de acum în închisoare. Aţi minţit, dragul meu, dar asta a însemnat începutul carierei voastre.

— Se poate… Şi?

— Şi asta înseamnă că: dacă i-aţi aresta pe tinerii mei prieteni, mă voi da şi eu prins odată cu ei şi îi vei spune regelui: “Sire, altă dată, alegeţi-i cu grijă pe cei care trebuie să mă ducă la închisoare.” Vă daţi seama ce efect ar avea.

Montgomery fremăta.

Înţelegea prea bine că dacă s-ar petrece un asemenea

eveniment ar însemna pentru el o catastrofă din care nu s-ar mai restabili, în cel mai fericit caz ar pierde gradul şi slujba si ar cădea în disgraţie.

— Da, spuse el oftând furios, sunt nevoit să cad la învoială. Şi tot atât de bine, după cum vedeţi nu i-am arestat pe cei doi cerşetori pe care dumneavoastră îi socotiţi prieteni.

— Nu în seara asta, dar cu altă ocazie?

— Vă dau cuvântul meu de…

— Vă cred, dragul meu, dar nu s-ar putea aranja cumva cu un alt ofiţer, înştiinţat, sau cuprins de un imbold neaşteptat…

— Nu voi sufla o vorbă…

— Nu mă îndoiesc de lucrul acesta; însă latinii care, după cum o ştiţi şi dumneavoastră, erau un popor tare inteligent, aveau un proverb… Cunoaşteţi latină?

— Nu! răspunse cu răceală în glas căpitanul.

— Mare păcat… Vreau să vă spun totuşi acest proverb, care m-a şocat prin exaicicititatea sa, pe lângă alte însuşiri pe care le poate avea.

Iată ce spune proverbul, dragule: *Verba volant, scripta manent.*

— Ce vrea să spună?

— Că vorbele zboară, ca fulgul luat de vânt, dar cele scrise rămân.

— Vreţi să vă dau un înscris?

— Atâta tot.

— Şi dacă refuz?

— Atunci, ascultaţi-mă cu atenţie. Sunt în vârstă, nu ţin deloc la pielea mea, şi, în fond, puţin îmi pasă de voi putrezi în fundul vreunei temniţe. Dar dacă refuzaţi să scrieţi, mă duc chiar acum la castel, şi spun primului ofiţer pe care îl întâlnesc: Mă numesc Triboulet, duceţi-mă la rege…

— Asta n-ar împiedica arestarea cerşetorilor, spuse Montgomery pe un ton sumbru.

— Aşa-i, dar asta ne-ar răzbuna dinainte.

Manfred şi Lanthenay ar fi arestaţi… poate, şi doar dacă ei o consimt! Dar ceea ce e sigur, este că dumneavoastră care aţi înşelat bună credinţă a regelui veţi fi arestat dus la Paris sub pază severă, şi aruncat în vreo temniţă oarecare.

Montgomery tremură. Fruntea i se brobonă de o sudoare rece.

— Aşadar scrieţi! reluă Triboulet împingând sub ochii căpitanului o foaie de pergament şi o pană de scris care, de bună seamă, fusese pregătite dinainte.

— Şi dacă te ucid! răcni deodată Montgomery.

În aceeaşi clipă, împinse masa cu putere, trase pumnalul şi se avântă spre Triboulet.

Acesta urmărise încă de la începutul acestei întâmplări mişcările interlocutorului său.

Făcu un salt în urmă, şi înainte ca Montgomery să-l fi putut atinge, se găsea pe poziţie, cu sabia în mână, izbucnind în râs.

Căpitanul ştia că Triboulet era o forţă de temut la scrimă. Ar fi încercat totuşi să işi lovească adversarul dacă în clipa aceea n-ar fi intrat câţiva bărbaţi în odaia cea mare a hanului.

Montgomery îi recunoscu pe doi dintre ei: Manfred şi Lanthenay.

In rest, nu mişcară un deget împotriva căpitanului şi părură că vor să fie de faţă la luptă ca simpli spectatori.

Însă Montgomery înţelese că dacă îl rănea pe Triboulet nu mai ieşea viu din acest han.

Cu o mişcare furioasă, băgă pumnalul în teacă, şi merse să-şi reia locul la masă spunându-i lui Triboulet:

— Ce trebuie scris?

Atunci Manfred, Lanthenay, Spadacape şi cavalerul Ragastens luară loc în celalalt capăt al sălii.

Triboulet dictă şi Montgomery scrise:

“Ordin şefilor de pază ai castelului din Fontainebleau de a se purta cu respect şi bunăvoinţă cu bunul meu prieten Fleurial care se mai numeşte şi Triboulet”.

Intorsătura echivocă a acestei fraze îi scăpă lui Montgomery, care de altminteri nu mai era în stare să judece.

Semnă. Cu un licăr de bucurie în ochi, Triboulet puse mâna pe act zicând:

— Înţelegeţi, dragul meu… Cu un asemenea înscris de împărtăşanie, pot să pătrund peste tot fără teamă.

— Aşa să fie! făcu Montgomery cu o voce gâtuită de furie; dar izbânda dumneavoastră va fi de scurtă durată; mă voi strădui ca în mai puţin de opt zile…

— Oho! în mai putin de opt zile, vom fi cu toţii departe de Fontainebleau.

Asta voia să afle căpitanul.

— Bine ar fi să fie precum zici, viperă! mormăi căpitanul.

Şi ieşi, însoţit până în prag de către Triboulet, care îl salută cu adâncă plecăciune.

…………..

A doua zi dimineaţa, Montgomery, postat în antecamera regelui aştepta cu nerăbdare să fie chemat de Franccis I. Dar regele era absorbit de o problemă serioasă: ţinuta sa de vânătoare.

Plecă la vânătoare fără să afle de la căpitanul său vreo veste despre dubla înfrângere din ajun.

Am povestit scena care a avut loc între Francois I şi ducesa d’Etampes la întoarcerea de la vânătoare, am văzut cum Montgomery se pricepuse să merite de la regele său un zâmbet care îl încuraja întrucâtva; am văzut în fine că regele se dusese în apartamentul lui Gillette, şi tot ceea ce a urmat.

Acesta era momentul în care Francois I îşi aminti de ordinele pe care le dăduse.

Ii chemă pe Montgomery si îi puse întrebări pe un tot atât ele sumbru încât căpitanul, tremurând, gândea că, neîndoios urma să petreacă un sfert de oră dezagreabil.

Dar de îndată, deveni stăpân pe el şi, dând dovadă de îndrăzneală, bizuindu-se pe şansă şi pe schimbările bruşte de la

curte, răspunse:

— Sire, n-am putut să arestăm nici pe doamna Ferron nici pe cei doi cerşetori.. Motivul este foarte simplu, sire, femeia şi cei doi băiibaţi au părăsit oraşul Fontainebleau.

— Sunteţi sigur de asta?

— Foarte sigur, sire.

Şi Montgomery se porni să înşire amănunte cu duiumul, născoci pe loc o serie de întâmplări care îi trezi un puternic interes regelui, şi termină zicând:

— Am arestat ieri şi azi-noapte vreo şaizeci de persoane ce se află în castel, sire… Dacă Majestatea Voastră îmi îngăduie, am să-i pun în libertate, întrucât cei căutaţi au reuşit să fugă..

Francois I ascultase cu o mină abătută explicaţiile lui Montgomery. Era evident că se afla cu gândul în altă parte.

Se plimba domol, doborât sufleteşte de apăsarea unei nenorociri, neştiute.

Preţ de câteva minute, păru că uitase de prezenţa căpitanului.

Apoi lăsă să-i scape un suspin.

Şi întorcându-se cu faţa spre Montgomery îi spuse:

— Duceţi-vă, domnule. Eliberaţi-vă prizonierii, şi din moment ce sunteţi sigur că persoanele în cauză nu se mai află la Fontainebleau, totul este cât se poate de bine; să nu mai vorbim despre asta.

Francois I rămase închis în apartamentul său preţ de două ceasuri.

Montgomery era atât de uimit de nepăsarea regelui faţă de nereuşita sa încât căzu pe gânduri. Dar se înşela.

In acest moment, regele, se gândea prea puţin la Madeleine Ferron, iar la Manfred şi la Lanthenay nici atât.

Margentine era ţinta gândurilor sale.

Apariţia neaşteptată a mamei ce intervenea între Gillette şi el, înfruntându-l cu privirea, ameninţându-l cu fapta, îl surprinsese peste măsură.

După două ore, Francois I fu văzut ieşind din cabinetul său.

Părea abătut şi preocupat.

Se îndreptă către apartamentul ducesei d'Etampes. Ce căuta în apartamentul Annei? Urma să-i ceară consolarea?

Încerca să reînvie în inima lui o frântură de iubire faţă de metresa favorită, să uite o clipă de dragostea incestuoasă care îi ardea sufletul?

Poate că ducesa cea vicleană aştepta asemenea vizită…

Poate contase pe decepţia puternică la care se aştepta regele în privinţa lui Gillette…

Îşi pregătise o toaletă îndelung studiată.

Inveşmântată, sau mai de gralbă abia înveşmântată cu o măiestrie desăvârşită se pregătea de o ultimă luptă pentru a recuceri coroana.

Coroana!…

Dar nu era ea cu adevărat aproape regină?

Sau exista în adâncul acestei conştiinţe vreo speranţă hidoasă ce se bizuia pe posibile asasinate?

Oricum ar sta lucrurile, atunci când Francois I intră la ducesă, se aşeză sau mai curând alunecă într-un fotoliu, şi, ca după bătălia de la Marignan, murmură:

— Totul este pierdut!

Dar de data asta, nu îndrăzni să adauge cum o făcuse atunci:

— În afară de onoare!

Nu dădu atenţie nici fermecătoarei toalete a Annei, nici zâmbetului ei plin de promisiuni, şi nu observase că ea se apropiase de el oferindu-i buzele.

Şi, în această clipă efemeră, Anne simţi unul din rarele sentimente omeneşti ce o frământaseră în lunga sa carieră de metresă.

Chiar suferea.

Suferea de patima geloziei, fără că ambiţia şi calculul făcut cu sânge rece să fie prezente în suferinţa sa.

O gelozea pe Gillette şi credea că era tare fericită că este dorită atât de mult.

Se gândi că în vremurile de demult când nu-i ceda regelui pentru a-l face să se aprindă şi mai tare, niciodată Franşois nu lăsase să se întrevadă o asemenea copleşire.

Şi înţelese că, pentru prima oară în viaţa lui, regele Franţei iubea cu adevărat, din adâncul inimii sale, al fiinţei sale.

Pentru o femeie cum era ducesa d'Etampes, îndoiala nu-şi avea rost.

Regele acesta, acest mare vânător de femei, bărbatul acesta pe care bătrâneţea îl însemnase în frunte cu riduri adânci şi pe care boala îl împingea spre mormânt, regele acesta care şi-a petrecut viaţa bătându-şi joc de iubire şi de femei, acest luptător aspru care nu văzuse niciodată altceva în femei decât un instrument de pasiune, ei bine! fusese îmblânzit de o copilă nevinovată…

Doi ochi albaştri, doi ochi senini şi adânci şi luminoşi ca cerul azuriu al acestui colţ de Franţă îl tulburase pe sceptic.

Fremăta, suspina, suferea.

Iubea în sfârşit!…

Era blestemul care venea să-l surprindă la sfârşitul carierei sale de mare amorez.

Gânditoare, cu inima strânsă de emoţie, Anne privea la rege cum plângea!…

Stătea acolo, în fotoliu plângând dinaintea metresei sale cu acea imperioasă şi necruţătoare nevoie pe care o au toţi cei nefericiţi să-şi destăinuie amarul!

Şi amarul acesta, tocmai ei venea să i-l spună… Tocmai ei!… metresa oficială! Ei, care avea drept la toată iubirea acestui bărbat!…

Poate în minutul acela, conştiinţa ei se revoltă…

Căci buzele sale, tremurară uşor, şi privirile ei se împăienjeniră.

Dar după cum am spus, clipa asta a fost efemeră.

Anne îşi reveni curând şi se gândi să tragă foloase din situaţia de faţă.

Nu mai era femeia adorată! Scăpătase de la aceasta supremaţie pe care o deţinuse ani de zile asupra inimii suveranului.

Şi înţelese că era sfârşitul profesiunii sale de amantă.

Ea aruncă pe furiş o privire în oglindă şi se zări bătrână, sau cel puţin crezu că se vede pe neaşteptate bătrână, în ciuda fardurilor, a măiestriei uimitoare pe care o depusese pentru a-şi păstra o aparenţă de frumuseţe.

Momentul acesta a fost tragic.

A fost o dramă care se desfăşura în tăcere în tainiţa minţii ei.

Anne se resemnă *abdicării…*

Era singurul cuvânt care îi veni în starea de spirit, în care se afla într-un asemenea moment.

Abdica, da! Dar ea nu abidica decât de la supremaţia ei de amoreză. Cât despre supremaţia sa politică, şi influenţa sa asupra minţii regelui, ea urma să încerce un ultim asalt pentru a o păstra…

Şi de aceea se mulţumi cu un rol care, cu un ceas mai devreme, o revoltase…

Regele ezitase multă vreme înainte de a se duce la ducesa d'Estampes. Şi venise la ea fără un scop anume, căutând un refugiu împotriva propriei sale dezamăgiri.

Cu tandreţe, Anne, se apropie de el, se aplecă, şi îl sărută pe frunte.

Nu mai era sărutul unei amante. Exista ceva matern în gestul acesta, în sărutul acesta consolator.

Ea murmură:

— Suferi mult, bietul meu Franşois?

— Regele Franţei îşi ascunse chipul la sânul acestei femei care se aplecă asupra lui şi fu cuprinsă de hohote de plâns.

Şi spunea într-una:

— Biet prieten! Ah! biet prieten!…

Şi era de o abilitate demnă de admirat, era aproape frumos şi aproape înălţător, acesit sacrificiu al amantei, această

transformare a Annei, ducesă d’Etampes.

Mângâiat de ea, regele, îşi reveni în fire puţin câte puţin.

Atunci îl întrebă:

— Ce se petrece?

Şi, foarte firesc, ca şi cum i-ar fi vorbit unui vechi prieten, îi povesti scena în care Margentine se ivise ca un obstacol între el şi Gillette.

— Şi este mama ei?… întrebă ducesă.

— Da! făcu regele.

— Şi o iubiţi pe această tânără fecioară, Francois?

— Da! răspunse din nou regele.

Ducesa se cutremură. Pasiunea incestului declarat atât de făţiş o tulburase. Esenţialul, pentru moment, era să nu facă nicio aluzie la legătura părintească ce îl lega pe rege cu Gillette.

Anne se aşeză lângă rege, îi puse mâna albă pe braţ, şi cu un uşor tremur în glas, zilse:

— Francois, ştiţi cât v-am iubit!… Aflaţi că vă iubesc destul ca să mă simt nefericită de noua voastră iubire, că sufăr de suferinţa voastră, şi că detest pe copila asta pentru că nu vă iubeşte…

Regele aruncă ducesei o privire de admiraţie care o făcu să surâdă cu tristeţe.

Il întrebă:

— E un capriciu al inimii voastre, nu-i aşa?

— Da, un capriciu, izbucni regele agăţându-se de această motivaţie care îi venea în ajutor; un simplu capriciu, draga mea Anne. Inima mea vă aparţine.. Pentru totdeauna!

— Ei bine, iubitul meu, să fim destul de prieteni unul faţă de celălalt ca să cântărim cu limpezime situaţia. O iubiţi pe această Gillette… şi doresc să cred, vreau să fiu sigură că Majestatea Sa n-a încetat să mă iubească… Vai! o biată femeie iubitoare ca mine nu poate da o ultimă dovadă a iubirii sate decât devotându-se…

— Dragă Anne! izbucni regele de-a dreptul emoţionat.

— Dar, reluă ea, dacă mă devotez, dragul meu, dacă… vă ajut în a vă face iubit, eu nu mă aleg cu nimic! mai curând voi fi complet uitată, şi eu care eram prima la curtea voastră, voi fi atât de batjocorită de către rivalele pe care le-am zdrobit, încât îmi va rămâne o singură cale: să mă retrag în castelul meu şi să îmbătrânesc dezonorată, aşteptând cu lacrimi în ochi sfârşitul pe care îl voi chema… pe care îl voi grăbi poate…

— Anne!. Anne! vă jur, vă dau cuvântul meu de rege că rămâneţi la curtea mea cea dintâi, cea mai onorată…

El avu curajul să adauge:

— Cea mai adorată!…

Ducesă înţelese că ajunsese la punctul delicat al acestei discuţii.

Regele îi dădea asigurările pe care ea le pretindea era rândul ei să arate o dovadă a acestui devotament în schimbul căruia i se promitea menţinerea poziţiei deţinută de ea la curte.

Ea reluă, ca şi cum ar cugeta şi ar urmări firul unei idei:

— Aşdar, această Margentine constituie obstacolul?… Ei bine, Sire, trebuie să înlăturăm obstacolul.

— La aşa ceva mă gândesc, răspunse Francois I pe un ton care îi dădu fiori ducesei, oricât de mult sânge rece ar fi avut.

Cu siguranţă, regele se gândea să pună pe cineva s-o asasineze pe Margentine.

Şi aşa fără altă explicaţie, înţelese pe deplin gândul lui Francois, şi murmură:

— E o metodă… dar nu e potrivită.

— Despre ce metodă vorbiţi?

— Despre aceea la care vă gândiţi.

Se priviră şi observară că amândoi erau palizi la faţă.

— Ei bine, da! făcu nervos Francois I, de vreme ce femeia asta mă stinghereşte…

Făcu un gest semnificativ.

— Iar eu vă spun, Franşois, că metodă ar fi dăunătoare.

— De ce?

— Pentru că, mânjit de sângele Margentinei, i-aţi provoca lui Gillette o asemenea groază că ea ar ajunge să se omoare mai degrabă decât să cadă în braţele voastre.

Regele rămase un timp pe gânduri.

— Acum, spuse el în cele din urmă, recunosc întreaga tărie a devotamentului dumneavoastră, draga mea Anne… Aveţi de o mie de ori dreptate. Dar atunci, duceţi treaba la bun sfârşit, călăuziţi-mă, sfătuiţi-mă…

— Trebuie să le îndepărtăm; altfel vom da greş; odată ce vor fi singure, nu vor mai putea conta pe vâlva iscată de vreun scandal.

— Da, înţeleg… dar cum să facem asta? Unde să le ducem?… în afara castelului? Nici gând!

— Există pavilionul gărzilor departe în parc. Mă oblig să-l pregătesc, şi chiar de mâine le voi face să se retragă acolo.

XXXII PAVILIONUL GĂRZILOR

Paviilonul despre care ducesa d’Etampes pomenise adineauri lui Franşois I era aşezat în adâncul parcului, în mijlocul unui pâlc de copaci bătrâni care, pe timpul verii, îl acopereau cu o umbră de nepătruns.

Numele îi venea de la faptul că multă vreme servise drept locuinţă gărzilor parcului; dar în realitate era nelocuit de mai mulţi ani şi se găsea într-o stare de ruină ce contrasta cu luxul orbitor şi aspectul impecabil din împrejurimi.

Se mergea rar prin părţile acestea.

Locul era singuratic.

Oamenii castelului îi atribuiau idei superstiţioase acestui pavilion, ascuns privirilor de pâlcul de copaci ce îl înconjura.

Şi, într-adevăr, cu ferestrele sale căptuşite cu obloane dărăpănate, cu pietrele zidăriei înverzite de muşchi, pavilionul gărzilor avea un aspect destul de sinistru.

Or, tocmai în seara zilei în care ducesa d'Etampes si Franşois I avură întrevederea la care am fost martori, unul dintre lacheii castelului pătrunse pe neasteptaet, palid la faţă şi tremurând, in camera slugilor, unde tovarăşii săi, erau adunaţi pentru masa de seară.

Fu întrebat fireşte despre pricina paloarei întipărită pe chipul său.

Acesta răspunse clănţănind din dinţi că adineauri a văzut o nălucă.

Povesti că având de făcut un comision uneia dintre santinelele postate lângă zidul din fundul parcului, voise ca la întoarcere să o ia pe scurtătură şi, neţinând seama de întuneric, de foşnetele neliniştitoare ce-i dădeau târcoale, trecuse prin dreptul pavilionului gărzilor.

Insă, prin crăpăturile obloanelor de lemn din dreptul privirilor sale, zărise lumină!

La început, cuprins de o spaimă nebună voi s-o rupa la fugă, apoi omul afirmă că işi luase inima-n dinţi şi se apropie tiptil de oblonul de lemn prin care abia răzbătea lumina, şi că văzuse o siluetă întunecată venind domol înspre el.

Atunci, înnebunit de groază, fugise mâncând pământul.

E lesne de înţeles că povestea nu întâlni prin tagma lacheilor oameni care să tăgăduie cele spuse, şi că a fost subiectul unor discuţii aprinse.

Părerea generală a fost că năluca despre care se vorbise nu era ceva nemaipomenit, şi că era un lucru ştiut de toată lumea că pavilionul gărzilor era bantuita.

De către cine? Sau de către ce?

La aşa ceva nu se putea da un răspuns.

Rămăsese aşadar pe deplin stabilit că pavilionul gărzilor era în momentul de faţă sălaşul unei “siluete întunecate”, care, din pricină că nu i se putea da un nume mai precis, fu numită *Dama în Negru,* fără ca vreunul dintre ei să fi fost în întregime convins că nălucirea reprezenta o femeie.

Fantoma aceasta era o fiinţă în carne şi oase, o persoană ca oricare alta plină de viaţă.

Il rugăm aşadar pe cititorul curios să dezvăluie incognito-ul damei în negru – dacă se consideră destul de curios pentru lucrul acesta – să binevoiască să revină pentru o clipă împreună cu noi la momentul în care Francois I ieşind din casa frumoasei doamne Ferron, avu, cu Manfred şi Lanthenay, întâlnirea pe care am narat-o pe cât ne-am priceput.

Să ne-o închipuim pe Madeleine Ferron, stând în picioare lângă cadavrul lui Jean le Pietre pe care tocmai la ucis pentru a-l salva pe Francois I, pentru ca răzbunarea ei să-şi urmeze cursul.

După plecarea regelui, Madeline se aplecă asupra cadavrului pe care îl privi preţ de o clipă cu o curiozitate rezervată.

Convinsă că Jean le Pietre era mort de-a binelea, se urca din nou în camera de la primul cât şi întredeschise fereastra pentru a încerca să-l zărească o ultimă oară pe amantul său.

Desluşi în întuneric un grup de umbre neclare, auzi vocea regelui, şi dacă nu pricepu tot ceea ce se auzea vorbindu-se, auzi destule ca să poată ghici planul regelui.!

Surâse.

— Da, da, murmură ea, dă tu ordin să fie împresurată casa, să fie scotocită! N-ai să mă mai găseşti aici… Altundeva trebuie să mă întâlneşti, dulcele meu Francois!

Apoi, se îmbrăcă la iuţeală, în costumaţie de călăreţ, făcu o boccea din câteva boarfe, pe care, o săltă voiniceşte, şi o duse cu uşurinţă fără să simtă oboseala, apoi intră într-una din încăperile ce dădea în dosul casei.

Acolo se afla o grădină închisă de ziduri puţin înalte. Madeleine aruncă bocceaua în grădină şi sări. Pe fereastră,

bănuind că poarta de la intrare urma să fie forţată dintr-o clipă într-alta şi că n-ar putea să treacă pe acolo.

O dată ajunsă, în grădină, trecu peste zid cu ajutorul unei scări, se trezi într-un pasaj îngust ce străbătea grădinile dinprejur, şi ajunse în stradă.

Observând că strada era pustie, murmură:

— Ce naivă am fost cu graba asta a mea! Aveam timp destul ca să plec în linişte pe poartă.

Totuşi, porni rute la drum în direcţia castelului.

După zece minute, auzi zgomotul puternic de paşi a mai multor persoane ce veneau în întâmpinarea sa, şi se ghemui în ungherul unei porţi mari cu două canaturi.

Din locul acela, zări trecând vreo douăzeci de oameni care mergeau în grabă mare conduşi de un călăreţ care era Châtaigneraie ce urma să scotocească locuinţa frumoasei doamne Ferron, şi care trecu la trei paşi de ea fără s-o zărească.

Nu ajunse până-n dreptul faţadei castelului.

Dar îi dădu ocol pe la aripa din dreapta, şi o porni de-a lungul zidului parcului şi ajunse în fine la locul pe care îl stabilise.

Acolo, după ce a privit cu băgare de seamă împrejurimile, bătu de două ori din palme.

Ii fu aruncată deandată o frânghie din interiorul parcului.

Legă mai întâi bocceaua de capătul frânghiei. Apoi, prin forţa braţelor, se caţără ea însăşi pe frânghie. Ajunsă pe creasta zidului, pe care stătea călare, trase către ea bocceaua şi o aruncă în parc, apoi, ajutându-se de frânghie coborî în parcul castelului.

Acolo jos o aştepta un om.

— Mereu la post, spuse ea; e bine.

— De patru nopţi, doamnă, răspunse bărbatul.

— Perfect. Acum condu-mă.

— Veniţi doamnă.

Bărbatul începu să meargă în tăcere, urmat de Madeleine Ferron; după un sfert de oră, el ajunse în faţa unui pavilion

dărăpănat.

Era paviilonul gărzilor.

Deschise uşa şi pătrunse într-o încăpere de la nivelul solului.

Acolo, aprinse o torţă pe care fără îndoială a trebuit s-o aducă în ajun sau chiar în acea zi.

— E puţin cam umedă şi mucegăită, spuse bărbatul. Madeleine ridică din umeri.

Desfăcu bocceaua cu boarfe pe care o adusese şi scoase de acolo o pungă ce atârna greu, din care luase un număr considerabil de piese de aur.

I le întinse bărbatului.

— Iată, zise ea, ceva pentru început; dar ţine minte că dacă îmi eşti de nădejde până la capăt, şi mai ales dacă eşti ager la minte, eşti un om făcut.

— Cât despre fidelitate, puteţi conta pe ea cu atât mai mult cu cât ar însemna să mă trădez pe mine însumi, şi prin urmare să risc nici mai mult nici mai puţin decât să fiu spânzurat; cât priveşte agerimea minţii, îmi voi da toată silinţa…

Iar acum veniţi să vă arăt odaia.

Omul deschise o uşă şi coborî pe o scară care dădea într-o pivniţă destul de încăpătoare şi destul de aerisită.

— Iată, spuse el. Am coborât unul din păturile care se aflau sus. Aici este o masă, un fotoliu, şi cât despre merinde, vă voi aduice în fiecare noapte tot ce este nevoie.

— Şi calul? întrebă Madeleine.

— Ieşind pe portiţa din parc şi urmând drumul, după cinci sute de paşi, veţi întâlni o veche colibă din bârne. Acolo am dus un cal; nu veţi avea decât să-i puneţi şaua; coliba vă va fi de folos şi pentru a aştepta momentul potrivit ca să vă înapoiaţi în parc.

— Când se va duce regele la vânătoare?

— Poimâine… va fi o vânătoare măreaţă la care va lua parte întreaga curte.

— Bine; continuă în fiecare noapte să-mi dai veşti despre ceea ce se petrece la castel. Până acum sunt mulţumită de tine.

Acum du-te, căci sunt obosită.
Bărbatul se retrase.
Madeleine închise uşa pavilionului cu grijă şi coborî să se culce în pivniţă, unde nu întârzie să aţipească într-un somn tihnit.
……………
Aşa se prezenta pavilionul gărzilor. În care ducesa d'Etampes se gândea să le mute pe Margentine şi pe Gillette.
— Mă oblig să le fac să se mute aoolo, spusese ducesă, şi să mă îngrijesc de pregătirea pavilionului.
Intr-adevăr, îndată ce se despărţise de rege, se puse pe treabă.
Şi curând vreo zece lucrători şi slugi se ocupară să cureţe pe îndelete încăperile cele mai bine păstrate din pavilion, care fură de îndată împodobite cu mobile şi tapiserii.
Chiar a doua zi, pavilionul putea fi locuibil, cel puţin în partea destinată să fie locuită de Margentine şi de fiica sa.
Mai rămânea să le lămurească să se mute.
— Va fi anevoios, gândi ducesa în sinea ei, dar cu răbdare izbuteşti în orice. Şi apoi, în definitiv, chiar dacă se întâmplă ca mititica de Gillette să-mi poarte pică, Margentine, din contră, îmi datorează recunoştiinţă, devreme ce am ajutat-o cu adevărat să-şi găsească fiica.
Acum, care era exact intenţia ducesei d'Etampes?
Dorea ea cu sinceritate să-l ajute pe rege s-o biruie pe Gillette?
Sau mai degrabă nu cumva spera ea în secret că din contră tânăra fecioară i-ar rezista mai lesne dacă s-ar afla în pavilionul gărzilor?
Ea n-ar fi putut spune cu exactitate.
In realitate, mergea pe căi ocolite şi căuta să salveze situaţia, fără a şti exact dacă ar reuşi acest lucru şi cum ar izbuti să-l facă.
Când ea ajunse în apartamentul ducesei de Fontainebleau, o

găsi pe Margentine stând într-un fotoliu. Neţinând seama de rana sa, ea nu mai dormea, ca să fie gata oricând să-şi apere fiica.

Gillette era aşezată lângă ea.

Mama şi fiica, rătăcite într-una dintre acele lungi şi plăcute conversaţii care însemna viaţa lor de când ele se reîntâlniseră, nu o zăriră deloc intrând pe ducesă.

Ea întredeschisese uşa camerei lor, şi cât de încet îşi vorbeau, ea putu să audă o parte din discuţia lor.

— Şi pe tânăr, zicea Margentine, cum spui că-l cheamă?…

— Manfred, mamă.

— Manfred… Manfred, făcu Margentine gânditoare; ciudat, mi se pare că ştiu numele acesta… Şi mai bine, mi se pare a-l recunoaşte pe el însuşi după portretul pe care mi l-ai zugrăvit. S-ar zice că l-am cunoscut într-o vreme îndepărtată a vieţii mele.

O roşeaţă ştrengară împurpura chipul lui Gillette:

Ea ghicea foarte bine adevărul.

Pe vrema când era nebună, Margentine, locuia în strada Mauvaisese-Garcons, la graniţele de Ia Curtea Miracolelor.

Oare, Manfred nu locuia şi el la Curtea Miracolelor?

În consecinţă, putea fi ceva mai uimitor în întâmplările care fuseseră povestite până acum?

Insă Gillette ocolea cu un fel de groază să nu cumva să rostească ceva ce ar putea s-o facă să-nţeleagă pe mama ei că fusese nebună.

— Nu vă frământaţi, mamă dragă, spuse ea. Şi mai ales, nu vă gândiţi la nimic din trecutul dumneavoastră, întrucât asta poate să vă facă rău.

— De ce nu m-aş gândi la trecut, draga mea copilă? Ba din contră cuget asupra trecutului atât cât pot.

Aş vrea să pot acoperi acest gol care se află în memoria mea; aş vrea să unesc prezentul cu tinereţea mea şi să arunc un pod peste prăpastia care le separă… în fine, ca să revenim la

Manfred, cred cu adevărat că l-am cunoscut. Unde şi când?

Iată ce nu ştiu să spun.

— E o închipuire, mamă…

— E posibil… Şi spui că te-a salvat? Da, mi-ai spus asta… Şi îl iubeşti… Sărăcuţa de tine, înţeleg cât trebuie să suferi, departe de el… Dar toate necazurile tale o să sfârşească, las’ pe mine! Te voi scoate eu de aici… n-ai teamă.

— Nu-mi mai este frică, mamă… Uitaţi, chiar si atunci când… regele se iveşte aici. Pe neaşteptate, nu mi-e frică, altă dată aş fi murit de groază dacă aş fi fost singură… ca acolo…

— Da! Mi-ai povestit… ca în grota Sihastrului… Ah! nemernicul!

— Când sunt cu dumneavoastră nu mă mai tem de nimic.

— Se poate să vă înşelaţi, copila mea, spuse ducesa d’Etampes apropiindu-se.

Şi cum Gillette rămăsese fără replică, ea se grăbi să adauge:

— Iertaţi-mă că am surprins ultimile voastre cuvinte şi că mă amestec în discuţia voastră. Vin ca prietenă…

— Cine sunteţi dumneavoastră, doamnă? întrebă Margentine.

Observând privirea limpede şi ageră a Margentinei, ducesă, înţelese adevărul. Ea nu mai era nebună!

— Chiar aşa, spuse ea, priviţi-mă bine… nu mă recunoaşteţi?

— Doamnă, imploră Gillette.

— Lasă să vorbească, fiica mea! o întrerupse Margentine. Mi se pare că în sfârşit o să aflu… să înţeleg…

— Tăceţi, din compasiune! se rugă Gillette cu glas scăzut.

— V-am spus că am venit ca prietenă, răspunse Anne cu o fermitate vecină cu asprimea; trebuie s-o dovedesc… Priviţi-mă, Margentine… Străduiţi-vă să vă amintiţi… haideţi.. Vă amintiţi de Paris… strada Mauvaisese-Garcons?…

— Strada Mauvaisese-Garcons! zise Margentine punându-şi mâinile-n cap ca pentru a nu pierde şirul ideilor.

— Da… acolo m-aţi văzut, Margentine.

— Îmi ziceţi pe nume ca şi cum v-ar fi familiar… Şi totuşi…

nu… nu-mi amintesc să vă fi văzut vreodată… nu-mi amintesc de strada Mauvaisese-Garşons…

— O străduţă îngustă, mărginită de magherniţe ale căror acoperişuri ascuţite, cu ţigle, par nişte cuie care ameninţă cerul… un drum desfundat cu un pârâiaş pe mijloc… dughene mizere… nişte copii vagabonzi îmbrăcaţi în zdrenţe, cu picioarele goale, oameni care te privesc trecând cu un aer sinistru…

— Da… da… mi se pare că mă dumiresc mai bine pe măsură ce vorbiţi…

Şi pe strada asta, reluă ducesa d'Etampes, o casă mai dărăpănată decât celelalte… o scară de lemn roasă de carii cu pereţi jilavi…

— Aşa-i, aşa-i! izbucni Margentine interesată.

— Oh, doamnă, ceea ce faceţi acum este neîndurător! spuse Gillette.

Ducesa ridică din umeri şi răspunse:

— Ca să vă salvez, copila mea, cum v-am mai salvat în două rânduri diferite.

Şi adresându-se lui Margentine continuă:

— În partea de sus a scărilor, o odaie întunecoasă a cărei fereastră dă spre o curte strâmtă, întunecată, fără aer… o odaie în care se află un pat mizerabil şi câteva biete lucruşoare…

— Acolo trăiam! izbucni Margentine.

— Da, acolo! Ia amintiţi-vă… într-o seară… era iarnă… într-o seară friguroasă şi întunecată… cineva a venit să vă spună să coborâţi… şi când aţi coborât, o doamnă împinse în braţele dumneavoastră o tânără fecioară…

Gillette nu reuşi să-şi reţină un geamăt la depanarea îngrozitoarei amintiri.

— O tânără fecioară, continuă ducesă, pe care aţi înşfăcat-o în braţe şi aţi dus-o în casă…

— Oh cât de groaznic! murmură Gillette.

— Era fiica voastră! Fiica voastră care acum e de faţă! Şi

doamna aceea, eram eu! Eu care am smuls-o pe Gillette de la Luvru şi v-am adus-o… Vă amintiţi cumva?

— Oh! este de neinchipuit, ce se petrece în mintea mea! făcu Margentine. Revăd scena pe care o povestiţi… O trăiesc ca şi cum aş fi acolo… O înşfac pe tânăra fecioară… pe fiica mea… pe Gillette a mea… o îmbrâncesc cu ură… o trag în odaie ca s-o fac să sufere! Asta înseamnă… Oh! înţeleg înspăimântătorul adevăr… eram nebună!

— Mamă! mamă scumpă! hohoti de plâns Gillette aruncându-se de gâtul mamei sale. Nu te gândi la un lucru atât de îngrozitor… Aşa ceva nu se poate!

— Am fost nebună! Nebună vreme de cincisprezece ani! Şi mi-am chinuit fiica! O copilul meu… Gillette a mea, ţi-ai blestemat mama!…

— Niciodată!…

— Bietul meu înger! Cum de n-am înţeles atunci că tu erai fiica mea?

— Nu m-aţi torturat! Nu m-aţi urât!…

— Mi-o juri?

— Vă jur pe sufletul meu!

— Ah! simt cum îmi creşte inima… Ar fi fost din cale afară de groaznic ca o mamă să-şi schingiuiască fiica…

— Dacă v-am adus-o atunci, spuse ducesa d'Etampes, am făcut-o pentru a o scăpa de rege…

— Ca s-o salvaţi!

— Da! Nu ştiaţi dar…

— Da, da… ea mi-a destăinuit totul, biata micuţă…

— Ei bine, Margentine, acum fiţi atentă… Cine a venit să vă spună că Gillette se află la Fontainebleau? Cine v-a dat amănunte despre drumul ce-l aveaţi de făcut? Cine a venit să vă înveţe cum să procedaţi?

— Dumneavoastră, doamnă! dumneavoastră.!

— În sfârşit! Mă recunoaşteţi aşadar!

— Dacă nu vă recunosc, îmi dau seama cel puţin că spuneţi

adevărul…

— Dacă v-aş spune că Gillette nu se află în siguranţă aici?

— Să îndrăznească cineva s-o atingă! bombăni Margentine.

— Biată femeie! Se vor descotorosi repede de dumneavoastra folosindu-se de pumnal sau de otravă.

Gillette dădu un ţipat de spaimă şi Margentine se îjifioră.

— Aşa este! murmură ea. Dacă ei mă ucid, Gillette este pierdută...

— Aveţi încredere în mine? Eu vă promit să vă salvez pe amândouă. Nu mă întrebaţi pentru ce vreau să vă salvez… E de ajuns că vreau s-o fac! Aţi avea încredere în ajutorul pe care vi-l dau?

— Vorbiţi!, spuseră în aceeaşi clipă Margentine şi Gillette…

Ducesă d’Etampes pricepu că partida fusese câştigată.

Intr-adevăr, Gillette, în vreme ce simţea o neîncredere instinctivă faţă de ea, nu putea să nesocotească faptul că ar fi fost salvată de ea din ghearele regelui.

Se îndoia în mare măsură că motivele ducesei nu erau dezinteresate, dar în fond, la Luvru mai întâi, în continuare la grotă Sihastrului, Anne îi luase apărarea în faţa regelui.

Cât despre Margentine, ea ghicea în persoana ducesei, o femeie care putea fi o duşmancă de moarte, ori o aliată, dar care, pentru moment, avea interes s-o apere pe Gillette.

Ducesă reluă atunci:

— Nu trebuie să rămâneţi aici… Evident regele nu vă va lăsa să plecaţi de la castel; sunteţi prizonierele lui, cel puţin una dintre voi… Dar pot obţine cu uşurinţă să vi se dea o altă locuinţă…

— Ce vom câştiga cu asta? spuse Margentine, care cu multă atenţie, se străduia să ghicească şi să priceapă adevărata intenţie a Annei d’Etampes.

— Nu veţi câştiga nimic dacă nouă locuinţă este situată în castel… Dar dacă se află în afara lui…

— În afară! N-aţi spus chiar dumneavoastră că suntem

prizoniere!

— Într-adevăr; asta nu înseamnă pă veţi trece dincolo de zidurile curţii castelului; dar între zidurile curţii se află un mare parc şi în parcul acesta, numeroase pavilioane. Dacă unul dintre ele v-ar fi atribuit ca locuinţă, cred că aţi putea să vă apăraţi mai bine şi poate să profitaţi de o ocazie…

Ducesă vorbea cu un aer de o deosebită sinceritate.

Margentine şi Gillette acceptară cu bucurie ideea sugerată de ea, şi, chiar în aceeaşi seară, ele se stabiliră în pavilionul gărzilor.

XXXIII JARNAC ŞI LA CHÂTAIGNERAIE

In cabinetul său, regele Franşois I aşteptase rezultatul strădaniei ducesei, ca şi cum viaţa lui ar fi depins de asta.

Ideea că Gillette, o dată ce se afla retrasă în pavilionul gărzilor, devenea pentru el pradă uşoară, o asemenea idee îi luminase chipul, atât de sumbru de la întâlnirea sa cu Margentine.

Fapt destul de curios la acest om care, sub aparenţele nepăsărilor, era foarte interesat: avea o încredere nemăsurată în ducesa d'Etampes.

Pe cât o detestase după întâmplarea de la grotă, pe atât îşi schimbă atitudinea faţă de ea într-un soi de afecţiune egoistă.

— Ea mă va salva! gândea el...

A fi salvat, în clipa de faţă, asta voia să însemne în mintea lui Francois, că Gillette îi va aparţine.

Gândul că Gillette era fiica sa nu-l mai tulbura. Se resemnase.

Şi după o discuţie purtată cu el însuşi, discuţie de altminteri plină de ipocrizie, isprăvi prin a nu se mai gândi la faptul acesta.

Când ducesa d'Etampes veni să-i dea de veste că Margentine

şi Gillette urmau să se stabilească în pavilionul gărzilor, îl găsi discutând cu La Châtaigneraie.

Gentilomul se retrase discret.

Dar regele îi strigă:

— Nu pleca, rămâi în antecameră… Ei bine?… o întrebă el cu ardoare pe ducesă.

— Ei bine, sire, lucrul acesta n-a fost obţinut fără trudă, dar victoria e de partea noastră.

— Sunteţi îngerul meu păzitor! izbucni Francois I.

Ducesa surâse cu melancolie.

Işi amintea de vremea în care regele îi spusese aceleaşi vorbe, dar cu un alt ton dându-le un alt sens.

— Când se va întâmpla asta? reluă el.

— Mă strădui să se îndeplinească chiar azi, sire. Ducesă d'Etampes se retrase şi se ţinu de cuvânt, datorită ei, după două ceasuri de la discuţia aceasta, Margentine şi fiica sa locuiau în pavilionul gărzilor.

După ce ducesa ieşi, La Châtaigneraie intră din nou în cabinetul regal.

Observă că regele este foarte bucuros, şi socoti fără îndoială că sosise momentul să-i pună o întrebare..

— Observ, sire, spuse el, că aveţi veşti bune.

— Excelente, amice, excelente… Renasc… e atât de multă vreme de când n-am mai simţit gustul fericirii!

— Sire, spuse atunci La Châtaigneraie, de vreme ce Majestatea Voastră este atât de fericită, ar trebui să profite de faptul acesta pentru a răspândi bucuria împrejurul său.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun, sire, că ştiu pe cineva care are a vă adresa o rugăminte şi care nu îndrăzneşte. Dacă veţi îngădui, am să vorbesc în locul acelei persoane.

— Vorbiţi dar! făcu regele trântindu-se într-un fotoliu.

— Majestatea Voastră îşi mai aminteşte de promisiunea pe care a făcut-o într-una din zile la trei dintre gentilomii săi?

— În ce privinţă?

— În privinţa doamnei ducese de Fontainebleau, sire.

La Châtaigneraie pronunţă asemenea frază pe tonul cel mai firesc şi cel mai indiferent. În realitate, ştia foarte bine efectul ce urma să-l producă asupra regelui.

Acesta tresări.

— Îmi amintesc! spuse el cu glas tăios.

— Ei bine, sire, întreb pe Majestatea Voastră dacă mai are în vedere aceleaşi intenţii. Precizez că regele dorea pe atunci să dea în căsătorie pe tânăra ducesă unuia dintre acei trei favoriţi ai săi.

Francois I se întrebă pe moment dacă La Châtaigneraie nu înnebunise. Gentilomul ştia de iubirile regelui, care nu se jenă faţă de el, dădea glas gândurilor şi îl considera confidentul său.

La Châtaigneraie urmărea cu privire atentă meditaţia regală.

Zări chipul regelui pălind, înfăţişarea sa dând primele semne de mânie oarbă care îl făceau atât de temut.

— Sire, spuse gentilomul surâzând, mai întâi doresc să atrag atenţia Majestăţii Voastre că nu vorbesc în numele meu ci în numele unuia dintre prietenii mei…

— D’Esse?

— Nu despre el vorbesc.

— Atunci despre Sansac?

— Nici despre acela. Permiteţi-mi să termin, sire. Acest prieten nu nesocoteşte nicidecum sentimentele cu care Majestatea Voastră consimte s-o onoreze pe tânăra ducesă.

— Atunci, prietenul tău simte nevoia să facă cunoştinţă cu Bastilia?

— Nu, sire; prietenul meu simte nevoia să dea regelui său o dovadă de devotament absolut…

— Explică-te, spuse cu răceală regele. Şi vorbeşte limpede. Căci îţi jur pe Sfânta Fecioară că niciodată nu te-ai aflat atât de aproape de disgratie ca în momentul de faţă!

La Châtaigneraie se înclină:

— Dacă e pe plaicul Majestăţii Voastre să mă pedepsească voi fi şi mai fericit că mi-am atras mânia sa dorind să-i fiu de folos.

— Explică-te o dată!

— Vai! sire, în definitiv treaba asta este anevoioasă. Şi dacă ar fi vorba despre mine, m-aş abţine! Ei bine, ca să vorbesc fără înconjur, prietenul meu mi s-a destăinuit.

Mi-a dat de înţeles că era dispus să accepte titlul de soţ fără să-i pretindă drepturile… Observ că Majestatea Voastră începe să inţeleagă, căci surâde… Este sigur, sire, că tânăra ducesă o să aibe peste puţină vreme nevoie de un protector… Nicio bănuială nu va trebui să se abată asupra ei!… Nimeni să nu surâdă cu subînţeles la apariţia ei… Şi cine ar putea astupa gura calomniatorilor, cine ar putea face să le îngheţe surâsul pe buze, dacă nu un bărbat căruia titlul de soţ îi dă asemenea drept şi care îşi va susţine acest titlu cu sabia sa măiastră?

Regele rămase pe gânduri preţ de câteva minute.

— Ai dreptate, spuse el în cele din urmă.

La Châtaigneraie tresări de bucurie.

— Ce trebuie să-i dau de veste prietenului meu? întrebă el.

— Vesteşte-l că regele este bucuros să ăibe un prieten aşa cum este el, şi că devotamentul său va primi o strălucită recompensă. Acum, spune-mi, prtetenul tău nu se numeşte d’Esse, aşa-i că nu?

— Aşa este, sire: nu se numeşte d’Esse.

— Nici Sansac, zici tu?

— Nici Sansac, sire.

— Înseamnă că, prietenul tău se numeşte La Châtaigneraie?

Gentilomul se înclină adânc. Regele îl bătu prieteneşte pe umăr:

— Spune-i că sunt mulţumit de el, înţelegi?

Până într-o lună, titlul de duce de Fontainebleau va fi al lui.

Pentru a-şi ascunde bucuria care strălucea în ochii săi, La Châtaigneraie, se înclină şi mai mult, până la pământ, în vreme ce regele, gândea în sinea lui, surâzând cu dispreţ:

— Ploconeşte-te!

La Châtaigneraie ieşi de la rege strălucind de fericire. În antecameră, îl întâlni pe căpitanul gărzilor Montgomery, care îl cuprinse de braţ şi îi zise:

— Cred, dragă prietene, că avem de discutat lucruri foarte importante şi foarte urgente.

Montgomery avea, printre alte calităţi, o ştiinţă desăvârşită care îl împinsese atât de sus pe cât se putuse: Stiinta de a asculta la uşi.

Auzise discuţia dintre rege şi La Châtaigneraie.

— Despre ce este vorba? întrebă acesta.

— Despre căsătoria dumneavoastră cu ducesa de Fontainebleau, răspunse cu neobrăzare căpitanul gărzilor.

La Châtaigneraie îl privi pe Montgomery drept în ochi.

— Drace! zise el, sunteţi bine informat, dragul meu, şi vă felicit pentru asta.

— Uitaţi ce se întâmplă, facem şi noi ce putem; interesul meu este să ştiu ce se petrece la curte; mă strădui deci s-o fac cât se poate de bine.

— Da, dar căsătoria mea cu ducesa de Fontainebleau abia a fost hotărâtă, – şi încă nu este sigură.

— La, primul punct, o să vă răspund cu sinceritate; am tras du urechea.

— Hei, domnule de Montgomery, aveţi o îndeletnicire dezagreabilă, după cât se pare!

Căpitanul ridică din umeri.

— Dragul meu, spuse el cu răceală în glas, mă îndeletnicesc cu ce îmi convine, şi dacă aş avea chef în clipa asta să-mi sară ţandăra, aţi putea să mai lăsaţi din pretenţiile dumneavoastră de măre nobil.

Dar să nu ne certăm; sinceritatea mea absolută trebuie să vă dovedească faptul că avem nevoie unul de celălalt: să rămânem buni prieteni, şi mai ales să mergem să discutăm ceva mai departe de locul în care ne aflăm, căci aici există urechi

indiscrete… fără să le socotim pe ale mele.

Intr-adevăr, de câteva momente, un gentilom de-al Doamnei Diane de Poitiers, Guy de Chalot de Jarnac, se plimba în antecameră şi părea destul de curios să afle ce se discută între La Châtaigneraie şi căpitanul gărzilor.

La Châtaigneraie reflectă la faptul că Montgomery se afla în graţiile deosebite ale regelui. Acceptă aşadar braţul pe care i-l oferea căpitanul gărzilor, şi aşa, braţ la braţ, coborâră în curtea de ceremonie.

— Vorbiţi, făcu La Châtaigneraie.

— Aşadar spuneaţi, dragă prietene, că nu este sigur de tot ca dumneavoastră şi ducesa de Fontainebleau să vă căsătoriţi. Şi aveaţi dreptate când spuneaţi…

— Aha!… înseamnă că ştiţi dumneavoastră ceva!… Este vorba de un obstacol, nu-i aşa?

— Unul foarte serios.

— Dacă din întâmplare regele…

— Majestatea Sa v-a făcut cu bună credinţă promisiunea de adineauri, şi sunt convins că este hotărât să-şi ţină cuvântul.

— Atunci tânăra ducesă?

— Ştiţi mai bine decât mine că nicio femeie nu vă rezistă şi sunt sigur că nici aceasta nu va face excepţie… Nu, obstacolul nu se află la castel… Vă amintiţi de un anume cerşetor numit Manfred?

— Manfred! făcu La Châtaigneraie pălind de furie; dar dumneavoastră i-aţi spus regelui că omul acesta a plecat din Fontainebleau!

— Acesta este adevărul… dar credeţi că tânărul acesta va renunţa atât de uşor la femeia pe care o iubeşte?… Mi se pare că a dat deja destule dovezi de îndrăzne**ală şi curaj** pentru care trebuie să-l socotiţi de temut.

— Foarte adevărat.

— Ei bine, iată unde am, vrut să ajung. Cred că pot să vă afirm că Manfred o să revină în scurtă vreme la Fontainebleau.

— Dacă am şti măcar unde îşi are bârlogul!

— Iată un fapt asupra căruia vă pot da satisfacţie. Cunoaşteţi hanul “Carol cel Mare?”

— Din strada Fagots?

— Chiar acolo. Ei bine, duceţi-vă la hanul “Carol cel Mare”, dragul meu, străduiţi-vă să puneţi întrebări iscusite, să observaţi fără să fiţi văzut, să trageţi cu urechea la ce se vorbeşte… şi cred că o să aveţi deîndată veşti despre omul dumneavoastră.

— Zău, Montgomery, sunteţi un adevărat prieten, şi regret că adineauri v-am…

— Să nu mai vorbim despre asta, îl întrerupse Montgomery.

— Il urăsc pe omul acesta mai mult decât aş putea spune; m-a umilit în două rânduri, şi dacă într-adevăr voi reuşi într-o zi să înfig sabia în el, veţi avea din partea mea o recunoştinţă…

— Din care socotesc să trag foloase, dragul meu… V-am mai spus eu: avem nevoie unul de celălalt. Eraţi trei în anturajul intim al regelui. N-aţi mai rămas decât dumneavoastră şi Esse. Sansac a dispărut… Dacă aş putea să-i iau locul…

— Înţeleg…

— Ce mare lucru? Un cuvânt acolo aruncat cu dibăcie la momentul potrivit…

— Bizuiţi-vă pe mine.

— Aşa cum şi dumneavoastră vă puteţi bizui pe prietenia mea.

Işi strânseră mâinile şi se despărţiră.

……………

Cărui temei i se supunea Montgomery trimiţându-l pe La Châtaigneraie la hanul cu pricina?

Spera doar că, spadasinul care era La Châtaigneraie să-l întâlnească pe Triboulet.

Or, dacă gentilomul era pornit atât de tare împotriva cerşetorului, era şi mai pornit pe bufon. Exista între ei doi o veche răfuială, şi Montgomery credea că dacă La Châtaigneraie l-ar întâlni pe bufon, erau şanse ca acesta să rămână lat.

O dată ce bufonul era ucis, Montgomery îşi închipuia că va obţine cu uşurinţă din partea lui La Châtaigneraie o discreţie absolută, făcându-i un oarecare serviciu important.

Rămas singur, La Châtaigneraie, se îndreptă pe dată către hanul “Carol cel Mare”.

Era tare viteaz, abil mânuitor al armelor, cu o forţă fizică deosebită, nepăsător în faţa primejdiei, şi ardea de nerăbdare să se bată cât mai curând posibil. Îl ura nespus de mult pe Manfred, – ură ce provenea din faptul că cerşetorul îl rănise de faţă cu regele.

Oricum ar sta lucrurile, La Châtaigneraie visa să-şi ia o revanşă strălucitoare, şi fără să mai stea pe gânduri, intră în han, se aşeză la o masă şi comandă să i se aducă vin.

Dar nici nu apucă să se aşeze bine la masă că un gentilom îşi făcu apariţia în sala hanului şi se aşeză nu departe de masa lui.

Era Jarnac.

La Châtaigneraie încruntă sprâncenele.

Îl zărise pe Jarnac privindu-l cu obrăznicie în antecamera regelui.

În curtea de ceremonie a castelului, Jarnac, coborât aproape în acelaşi timp cu el, îşi continuase purtarea vicleană.

Acum, îl urmărea până şi în acest han retras…

Intenţia de provocare era evidentă.

Totuşi La Châtaigneraie se abţinu. În reptate rânduri deja, a vrut să se bată cu Jarnac, dar regele îi interzisese de fiecare dată, şi La Châtaigneraie nu era omul care să iasă din spusa regelui, mai ales acum când era interesat.

Cum hangiul se întorcea din pivniţă cu vinul pe care îl comandase La Châtaigneraie, Jarnac se ridică, apucă sticla din mâinile hangiului năucit şi îi sparse gâtul zicând:

— Bagă la cap, mitocane, că atunci când mă aflu într-o cârciumă, eu trebuie să fiu servit cel dintâi… Pleacă şi caută alt vin pentru domnul dacă ţi-a mai rămas în pivniţă!

La Châtaigneraie se învineţi la faţă. Se ridică şi merse direct

la Jarnac:

— Domnul a venit aici să caute ceartă?

— Se pare că vă trebuie ceva timp ca să înţelegeţi, răspunse Jarnac cu remarcabilă obrăznicie a cărei secret îl deţinea.

— Dacă pentru a înţelege îmi trebuie ceva timp, poate mult mai puţin îmi va trebui ca să-ţi vâr în burtă şase purici de fier!…

— Vă lăudaţi, dragul meu!

— Trageţi-vă sabia, de nu, vă şarjez fără cruţare!

— Domnilor!. Domnilor! imploră hangiul.

— Taci, beţivane! făcu Jarnac îndepărtându-l pe pârlit cu un dos de palmă… Domnule La Châtaigneraie, adăugă el în timp ce luă poziţia în gardă, ştiţi cumva unde se află în clipa asta d'Esse prietenul dumneavoastră? Am să vă spun… se află pe peluza parcului unde l-am lăsat lat, şi cum mă veţi denunţa regelui, va trebui ca şi pe dumneavoastră să vă omor…

— Mizerabile! răgni La Châtaigneraie, dacă l-ai omorât pe d'Esse, nu vei întârzia să te alături lui…

In timp ce se ocărau după moda vremii – din toate vremurile de când eroii şarjau cu sabia în mână, şi ca în scrierile lui Homer, erau buni de gură – aşadar în timp ce se ocărau, cei doi gentilomi îşi dădeau lovituri straşnice, şi pentru oricine ar fi putut asista ca spectator nepăsător la acest duel, scena ar fi fost cu adevărat demnă de interes.

Bine făcuţi amândoi, animaţi de o furie constantă ce modera un constant sânge rece, tineri, remarcabili, viteji, făceau să fulgere săbiile care scânteiau şi zăngăneau.

Vom povesti ceva mai departe cititorilor noştri despre motivele acestei gâlceve căutată de Jarnac lui La Châtaigneraie.

Pentru moment, curioşi cum suntem să vedem ce se întâmplă, mulţumindu-ne să asistăm până la capăt la acest duel care a rămas faimos şi care a fost învăluit pe nedrept de născociri de tot soiul.

Duelul nu avu ca martor de faţă decât pe nefericitul hangiu care dârdâia de spaimă, sigur că el va plăti oalele sparte,

oricare ar fi rezultatul luptei.

Poate că erau de faţă şi alţi martori, întrucât povestirea a fost făcută cu destulă precizie pentru ca să se poată mai apoi înflori născociri, să ajungă la Paris, să se facă din ea un spectacol care ar fi fost prezentat în faţa întregii curţi.

Dar aceşti martori, dacă urmăriră cu o privire atentă peripeţiile luptei, nu se arătară nicio clipă, şi cei doi duelgii putură să creadă că erau singuri.

Ştirea morţii lui d'Esse îi dăduse o lovitură lui La Châtaigneraie.

Il cunoştea destul pe Jarnac pentru a fi sigur că nu se lăuda.

La numeroasele motive pe care le avea să-l deteste pe adversar veni dar să se adauge dorinţa de a răzbuna moartea prietenului său.

Timp de un îndelungat sfert de oră, cei doi combatanţi se duelară cu o patimă la fel de mare, înmulţin-du-şi loviturile complicate cu contre şi duble.

Apoi, de comun acord fără să-şi fi vorbit, avu loc un armistiţiu.

Gâfâind, sprijinindu-şi vârful săbiei de vârful cizmelor cei doi gentilomi se priviră cu o admiraţie reciprocă.

Din această admiraţie, rezulta o anumită destindere în simţămintele lor.

Mai ales La Châtaigneraie n-ar fi pretins mai mult decât ca lucrurile să rămână aşa.

Şi poate că era gata să facă o propunere în acest sens când Jarnac reluă poziţia în gardă, zicând:

— La dispoziţia dumneavoastră…

La Châtaigneraie atacă de îndată şi se năpusti asupra adversarului cu o furie cu atât mai însufleţită cu cât fusese pe punctul de a ceda.

Jarnac nu dădu înapoi.

Cele două săbii se aflau încleştate în dreptul gărzii.

Deodată Jarnac se lăsă în jos cu iuţeală fulgerătoare.

La Châtaigneraie crezu că îl avea la îndemână şi ridică sabia

să-l lovească de sus în jos.

Dar nu mai avu timp pentru o asemenea manevră.

Scăpă pe neaşteptate arma şi căzu pe podea, horcăind şi vărsând sânge pe gură: Aplecându-se, Jarnac trăsese pumnalul şi-l înfipise violent îm burta nefericitului gentilom.

Jarnac îl privi o clipă cu atenţie.

Apoi işi şterse în linişte pumnalul, îşi băgă sabia în teacă, şi zărindu-l într-un colţ pe hangiu palid de groază, se duse către el, îl înşfacă de ureche şi-i zise:

— Tu, dacă sufli vreodată un cuvânt îţi smulg urechile înainte de a te spinteca.

Incapabil să grăiască, hangiul făcu semn că va tăcea, după care, Jarnac ieşi din han la fel de nepăsător ca şi cum s-ar fi bucurat că golise acolo o sticlă de vin bun.

Nici nu ieşise bine Jarnac din han că şi apăru un om pe uşa cu vitralii şi se aplecă asupra rănitului.

— Nu vă pot fi de folos cu nimic? întrebă el cu emoţie.

La Châtaigneraie deschise ochii.

Şi o nedefinită surprindere se amestecă pe obrazul său cu chinurile morţii apropiate: îl recunoscu pe omul ce se apleca asupra lui.

Şi bărbatul acesta era Triboulet.

— Am văzut totul, reluă acesta. V-aţi luptat amândoi cu vitejie, şi regret că sunteţi într-o asemenea stare jalnică, cu toate că în ce mă priveşte n-am avut a mă lăuda mereu cu prietenia dumneavoastră.

Dacă vă pot fi de folos, dispuneţi de mine, vă rog, şi uitaţi că odinioară m-aţi urât…

La Châtaigneraie făcu un efort pentru a grăi.

Triboulet îngenunchease lângă el şi îi susţinea capul.

Cu un semn, îi ceruse nişte vin hangiului şi vărsă câteva picături în gura muribundului.

Dar La Châtaigneraie nu-şi veni în fire într-atât încât să poată vorbi.

Ultimele gânduri ale spadasinului, care atât de adesea îl insultase pe bufon cu râsul său şi cu sarcasmele şale, trebuiră să-l fi tulburat printr-o adâncă emoţie a simţământului.

Căci privirea sa, neînsoţită de grai, exprimă o recunoştinţă uluitoare.

Poate că-i venise ideea să-i dea vechiului său duşman o dovadă a acestei recunoştinţe.

Căci, adunându-şi toate forţele, încercă să pronunţe o frază.

Dar numai primul cuvânt fu rostit. Cuvântul acesta era:

— Gillette…

Chiar în clipa aceea, La Châtaigneraie se răsturnă pe spate, se încorda, dădu un suspin răguşit, şi asta a fost tot…

La numele de Gillette, Triboulet tresări, se aplecă încă şi mai mult, sorbind ca să spunem aşa cu ochii săi arzători intenţia rănitului.

Dar la momentul în care spera, cu o teribilă zbatere a inimii, că urma să afle vreo veste despre fiica sa, el îşi dădu seama că nu mai ţinea decât un cadavru în braţe.

Jarnac se întorsese la castel, şi se prezentă direct. În apartamentul pe care îl ocupa Diane de Poitiers. Aceasta îl întrebă din priviri.

— Gata, răspunse Jarnac.

— Sunteţi un erou… Povestiţi-mi…

— Oh! a fost foarte simplu: L-am întâlnit mai întâi pe d’Esse şi îi reproşai cu amărăciune că poartă o vestă cu mâneci din satin de culoarea cireşei, în vreme ce a mea era de catifea neagră. Avu proasta inspiraţie să-mi ia reproşurile în nume de rău şi trei minute mai târziu, printr-o contră de patru urmat de o lovitură în asalt frontal, i-am demonstrat pentru totdeauna că nu avusese dreptate să se supere. Acum, sărăcanul nu-şi va mai îmbrăca vestă cu mâneci de culoarea cireşei sau neagră, din catifea ori din satin.

Cât de nepăsătoare şi cât de aspră ar fi fost în realitate Diane de Poitiers, nu se putu abţine să nu se cutremure.

Şi cu o jumătate de gură întrebă:

— Şi celălalt?…

— În privinţa lui La Châtaigneraie, continuă atunci Jarnac, treaba a fost deopotrivă îndeplinită cum nu se poate mai bine, cu toate că adversarul a fost mai serios.

Il găsii într-o cârciumă mizerabilă, şi dracu să mă ia dacă ştiu ce avea de gând să facă acolo, căci vinul de acolo este dezgustător. Pe scurt, îl găsii aşezat la masă, şi cum hangiul îşi exprima exagerata pretenţie de a-l servi înaintea mea, înşfăcai sticla şi îi spărsei gâtul. Bietul La Châtaigneraie nu avu dreptate să se supere şi fui nevoit să-i înturnez mânia în burtă, cu o straşnică lovitură de pumnal.

Diane de Poitiers rămase gânditoare.

— Sunteţi. Un slujitor teribil, spuse ea după câteva clipe de reverie aparte, pe căre le au criminalii când au îndeplinit fapta ireparabilă.

Jarnac o ţintui cu o privire indiferentă pe metresa prinţului Henri.

— Doamnă, nu prea văd ce este atât de teribil în toată treaba asta. Să cădem de acord aşadar o dată pentru totdeauna asupra acţiunilor şi simţămintelor noastre. Ce sunt eu? Un braţ care loveşte atâta tot. Insă dumneavoastră, doamnă, sunteţi creierul care meditează şi imaginează. Or, dacă moartea lui La Châtaigneraie şi a lui d’Esse sunt lucruri teribile, asta nu mă priveşte, pe mine.

— Bine, bine, făcu Diane de Poitiers recăpătândii-şi întreaga stăpânire de sine, nu dau vina pe cineva, credeţi-mă. Am nopţile mele de insomnie, cum le aveţi poate şi dumneavoastră (Jarnac făcu un semn de tăgăduire). Asta va însemna două fantasme mai mult, atâta tot…

— Fantasmă de rang inferior, rânji Jarnac; simplă canalie… în timp ce adevărata fantasmă…

— Tăceţi! făcu Diane de Poitiers privind în toate părţile, cu spaimă.

— Fantasma regală, termină Jarnac, ei bine, doamnă, când doriţi, să vină să vă bântuie nopţile?… Eu unul, sunt grăbit! Mi-aţi promis funcţia de conetabil când veţi fi regină. Dar pentru ca să fiţi regină şi pentru ca să fiu, eu, conetabil al Franţei, trebuie ca bătrânul rege să se ducă să-şi odihnească oasele la Saint-Denis… Locul e liber, acum… Numai e de dat decât ultima lovitură.

— Să mai avem răbdare câteva zile încă…

— Da, ştiu ce vreţi să spuneţi. Credeţi că regele e bolnav… Priviţi-l dar, doamnă… pare că întinereşte…

— Aşa e, totuşi.

— Bătrâneţea nu este făcută pentru acest trup de fier, şi chiar dacă ceea ce mi-aţi spus e adevărat, chiar dacă răul a pus stăpânire pe el, cred că el a triumfat asupra lui…

Nu era nevoie, doamnă, să faceţi să dispară medicamentul pe care l-a preparat maestrul Rabelais…

— Cred că aveţi dreptate… E timpul să acţionăm.

— Dacă aşteptăm ca regele să revină la Paris, totul este pierdut, doamnă.

— De ajuns cu subiectul ăsta, spuse Diane de Poitiers cu o voce care îi făcea cunoscut complicelui său că ea tocmai luase o teribilă hotărâre.

Jarnac pricepu şi se înclină.

— Când doriţi să luăm ultimele noastre hotărâri? murmură el.

Diane de Poitiers se încredinţa printr-o privire iute în jurul ei că nimeni nu putea s-o audă, şi răspunse cu glas scăzut:

— O să vă previn… Până atunci, pot să vă destăinui, locul în care acţiunea ar putea avea sorţi de izbândă.

Jarnac ciuli urechile.

— Cred, spuse Diane de Poitiers, că veţi face’ bine să supravegheaţi de aproape pavilionul gărzilor…

— Pavilionul gărzilor!

— Da, am motive să cred că el nu va întârzia să facă în locul acela vizite nocturne… şi s-ar putea profita de una din aceste

vizite…

— E de ajuns, doamnă! zise Jarnac înclinându-se adânc în faţa Dianei de Poitiers.

Apoi ieşi.

Rămasă singură, Diane de Poitiers se adânci într-una din acele visări sinistre în care am mai surprins-o deja. La ce gândea ea oare?

Lupta ea, într-o ultimă zbatere a conştiinţei sale să se abată de la gândul crimei?… Sau mai degrabă pregătea ultimul act al acestei drame la deznodământul căreia spera să găsească o coroană?

După o oră de meditaţie, păru că se trezeşte şi, se privi într-o oglindă, studie un moment înfiriparea unui zâmbet, apoi, chemând pe una din însoţitoarele sale favorite, se duse la prinţul Henri care se afla în dreptul unei ferestre, în timp ce soţia sa, tânăra Catherine, înconjurată de o întreagă curte de doamne şi gentilomi, ascultau balade pe care poetul Clement Marot le recita cu vocea sa frumoasă şi caldă.

La apariţia Dianei de Poitiers, Catherine de Medicis căpătă chipul cel mai vesel, şi cu un semn o invită să se aşeze lângă ea, onoare de la care Diane de Poitiers nu s-ar fi putut eschiva dacă prinţul nu ar fi zărit-o chiar în acel moment şi nu ar fi izbucnit:

— Iat-o pe Egerie!… Veniţi aici, doamnă să vă spun, cât mă plictisesc.

— Iată o vorbă ce nu-l măguleşte pe masetrul Marot, spuse Catherine mascându-şi ciuda cu o abilitate uimitoare.

— Iertaţi-mă, doamnă, spuse Clement Marot: *non licet orhnibus adire Corinthum…*[7]

— Ce vrea să spună, maestrul scrib? întrebă… prinţul care nu cunoştea limba lui Virgiliu şi a lui Horaţiu.

— Vreau să spun, monseniore; că baladele mele sunt cu adevărat disperate că nu reuşesc deloc să vă împrăştie

[7] NOTA AUTORULUI: Nu este dat tuturora sa mearga in Corint (care era lacasul artelor frumoase si al filozofiei). Cea ce in talmacirea lui Marot s-ar putea traduce prin: Printul este prost ca sa-mi inteleaga versurile.

plictiseala.

Catherine de Medicis care ştia latină, surâse.

De altfel, fără să mai dea atenţie nici soţiei sale, nici lui Marot, nici restului acestei societăţi distinse, prinţul cuprinse mâna Dianei, şi o, făcu să se aşeze lângă el, destul de departe de grupul format de curtea de poezie pe care o ţinea Catherine.

— Vă plictisiţi, Henri, spuse Diane de Poitiers cu glas scăzut; aveam acest presentiment… căci am venit aici în fuga mare după un vis pe care tocmai l-am avut…

— Un vis? Povesteşte-mi-l. Eu ador visele.

— Îmi apăreaţi trist… dar de o tristeţe de moarte…

— Acesta este aerul meu obişnuit spuse Henri cu amărăciune.

— Da, dar în visul meu, aveaţi un motiv real să fiţi trist.

— Să vedem motivul…

— Nu ştiu dacă voi îndrăzni… E înspăimântător.

— Ei! la urma urmei nu-i decât un vis!

— Aveţi dreptate. Am să vă destăinui totul, şi o să vedeţi că există într-adevăr motiv să fiţi înspăimântat după cum sunt şi eu…

— Într-adevăr, păreţi un pic neliniştită şi sunteţi aproape palidă.

— Nu-i nimic, spuse cu vioiciune Diane… visul m-a tulburat.

— Să auzim ce spune visul.

— Ei bine, mă plimbam prin parc; era întuneric; eram singură; mergeam, pare-mi-se, la o întâlnire pe care mi-o dăduseţi…

— Dragă Diane!

— Deodată, ideea asta a întâlnirii se contura în visul meu. Mi se păru că întârziasem tare mult, şi că făcui un efort pentru a mă grăbi către locul întâlnirii care era, dacă îmi amintesc bine, pavilionul gărzilor… Dar cu cât voiam să mă grăbesc, cu atât mă simţeam ca paralizată…

— Este efectul obişnuit al coşmarelor.

— Da, însă iată că visul meu se complică. Nemaiputând alerga către pavilionul gărzilor, vă chemai cu un strigăt puternic, şi vă

zării atunci ivindu-vă dintre copaci, palid şi abătut şi hohotind de plâns… Şi trecând prin apropierea mea, îmi spuneţi: “S-a întâmplat o mare nenorocire, tatăl meu a murit!”

— Vai! vai! făcu prinţul privind spre metresa sa cu mai multă atenţie.

— În clipa aceea, continuă Diane de Poitiers, zării venind câţiva bărbaţi ducând o targă pe care era întins regele. Avea în piept o rană îngrozitoare prin care tot sângele său se scursese. Şi unul dintre oameni îmi vorbi cum îmi vorbiseţi dumneavoastră, şi îmi zise: “Este o mare nenorocire; cineva l-a omorât adineauri pe rege!”

— Aşadar, nu numai că regele murise, ci fusese şi asasinat? întrebă cu sânge rece prinţul.

— Da, Henri. Şi eu mă gândeam în sinea mea că dumneavoastră eraţi regele Franţei!

Prinţul tresări.

— Dar, preciza Diane, vă vedeam atât de trist din cauza acestui accident încât nu izbuteam să mă bucur de suirea voastră pe tron… Auzeam strigându-se în jurul dumneavoastră:

“Trăiască regele Henri!” şi în momentul acela m-am trezit…

— Este într-adevăr un vis tare ciudat… Se zice că visele preced uneori realitatea la foarte scurt timp…

Diane de Poitiers păstră tăcerea şi luă un aer gânditor.

Ea aştepta ca părerea prinţului să se formuleze.

— Dacă visul dumneavoastră ar trebui să se împlinească în curând, reluă Henri, ar fi cu siguranţă o foarte mare nenorocire… Dar ce ne putem noi împotrivi hotărârilor cerului? Dacă Dumnezeu m-ar chema mâine să urc pe tronul Franţei, cred că aş face fapte mari. Aş restaura cavaleria care-acum piere… Aş vrea, ca prin organizarea turnirurilor, să mă pregătesc pentru mari războaie la care aş participa, apărând popoarele slabe de cele puternice… Da, Diane, ştiţi cât de greu mă stăpânesc şi cât de mult mă plictisesc din lipsă de acţiune… Căci tatăl meu, m-a ţinut, până acum departe de guvernare.

Poate că nu izbuti-voi niciodată să-mi împlinesc proiectele mele de cavalerie, poate fi-voi mărginit totdeauna să caut în lectura faptelor de vitejie de altădată o alinare vieţii monotone pe care o duc cu stângăcie… Să nu credeţi, cel puţin, că doresc moartea regelui… Ba din contră să dea Dumnezeu să-i prelungească zilele din cele ale mele, dacă e nevoie.

— Henri, cunosc toată afecţiunea voastră pentru Majestatea Sa. Insă găsesc că e tare nedrept ca înflăcărarea voastră să fie condamnată la inactivitate; dumneavoastră care nu visaţi decât la fapte de vitejie şi la turniruri, dumneavoastră trăiţi o viaţă retrasă precum ultimul gentilom din regat.

Henri strânse pumnii şi un pic de roşeaţă îi urcă în obrajii palizi. Diane reluă:

— Şi eu doresc din toată inima ca visul meu să nu se realizeze. Şi eu sunt gata să-mi dau viaţa pentru a o salva pe cea a regelui… Dar în fine, dacă nenorocirea s-ar produce… aţi fi rege, Henri!

— Rege! cu alte cuvinte întâiul dintre cavalerii francezi…

Poate că prinţul era pe punctul de a se exprima cu mai multă claritate, dar se opri la timp.

De altfel Diane, ajunsese până în adâncul gândirii lui.

Ea ştia la ce se putea aştepta, acum.

Ştia mai ales că gândul că ar putea fi în curând rege ca urmare a unui “accident” al lui Francois picat pe neaşteptate era pe punctul de a încolţi în mintea lui slabă şi de a da fructele otrăvite ale căror seminţe le împrăştiase adineauri.

Ea se ridică şi, fără tragere de inimă, se amestecă în grupul care o înconjura pe Catherina de Medicis.

— Ce-aţi pus la cale cu soţul meu? o întrebă aceasta cu cel mai fermecător surâs.

— Monseniorul delfin mi-a destăinuit că dacă n-ar îi avut fericirea să vă aibe aproape de el, ar fi murit de multă vreme de plictiseală, răspunse Diane.

XXXIV CAMERA NELOCUITĂ

Insăşi ducesa d'Etampes voise să le instaleze pe Gillette şi Margentine în noua lor locuinţă.

Apartamentul lor cuprindea patru încăperi din cele cinci ce se aflau la parter.

Uşa scării ce ducea la caturile superioare fusese astupată.

Margentine cercetase cu grijă parterul, însoţită de ducesă.

Se încredinţa că obloanele de lemn erau trainice şi că uşa de

la intrare nu putea fi forţată.

Printr-o extremă perfidie a ducesei d'Etampes, cele patru încăperi fuseseră mobilate cu o simplitate care semăna a sărăcie.

Simplitatea asta o încântă pe Gillette care constată cu fericire că n-are să mai fie înconjurată de luxul copleşitor care o înfricoşase într-atât.

Camera Margentinei era alăturea de cea a Gillettei.

O a treia trebuia să servească drept cameră de zi. Cea de-a patra era o sufragerie cu o vatră unde se putea pregăti de mâncare.

Şi cel două încăperi de la parter care nu fuseseră amenajate, au fost cercetate de Margentine.

În ultima, se afla o uşă.

— Este uşa de la pivniţă, explică ducesă; dar nu se mai coboară acolo de multă vreme…

Ducesă adăugă:

— Slujnica ce vă va sta la dispoziţie se va ocupa de bucătărie.

— Nu-i nevoie de slujnică, spuse Margentine.

— Atunci cine se va îngriji de treburile casei?

— Eu, spuse Margentine; pot foarte bine să mă îngrijesc de fiica mea şi de mine, vreau ca nimeni să nu pătrundă aici.

— Fără îndoială! zise ducesa care, o oră mai târziu, se duse să-l întâlnească pe rege şi îi spuse:

— Ele se află în pavilion, şi am potrivit în aşa fel lucrurile încât să nu aibe nici măcar slujnica.

Obloanele de la fereastra din stânga sunt slăbite… se poate intra cu uşurinţă pe acolo, şi apoi se dă de o încăpere în care se află două uşi… Prima, cea care se află în stânga ferestrei, duce spre pivniţă; iar cealaltă, care este în faţa ferestrei, dă spre camera ocupată de mamă.

…………..

Acea primă seară a fost o adevărată încântare pentru Gillette şi Margentine. Cu un pic de imaginaţie, ele se puteau crede

libere într-o oarecare casă de ţară retrasă în inima pădurii. Se stabilise să fie aduse merindele trebuincioase în fiecare zi.

Gillette îşi ajută mama la bucătărie.

Credea că revenise la vremurile minunate dinainte, când locuia în căsuţa ei scumpă din strada Croix-du-Trahoir.

Cinară împreună şi cu mare poftă, flecărind câte în lună şi în soare, recăpătându-şi speranţa fericirii.

Cu toate că rana o făcea să sufere, Margentine voia să se ocupe de toate şi nu o lăsa pe Gillette să se atingă de nimic.

A fost o seară plină de fericire.

Margentine închisese uşa şi ferestrele.

Se simţea în perfectă siguranţă.

I se întâmplă lui Gillette ceea ce nu i se mai întâmplase de luni de zile: să râdă din inimă şi să fredoneze o frumoasă baladă pe care o cânta altădată torcând la vârtelniţă.

După cină trebuia totul pus la locul său, curăţat, măturat, fapt ce a dat naştere la mari discuţii împletite cu sărutări afectuoase.

In fine, se aşezară în preajma focului ce strălucea în vatră ca să-şi petreacă seara.

— Ce mâini frumoase ai, spuse Margentine… Degetele tale sunt fine şi lungi ca nişte degete de prinţesă… Gillette surâse.

— Când mă gândesc, reluă mama, că am putut trăi atâta amar de vreme fără tine! Cred că aş muri pe dată dacă ne-ar despărţi acum una de cealaltă…

— Scumpă mamă! să nu ne gândim la lucruri atât de crunte… Mai de grabă să ne gândim să scăpăm de aici… căci suntem adevărate prizoniere.

— E cât se poate de adevărat… Ascultă, chiar mâine, dacă pot să umblu, voi ieşi din casă…

— Oh! nu, nu chiar de mâine, mamă! Vă mai trebuie câteva zile de odihnă…

— Cred că aş putea chiar mâine. Nu sunt destul de întremată, dar sunt obişnuită cu greul… Am cercetat împrejurimile şi…

— Ascultaţi dar, mamă! făcu deodată Gillette cu glas scăzut.

N-aţi auzit nimic?… Acolo… în camera aceea…

Margentine o văzu pe Gillette palidă de spaimă.

— N-am auzit nimic, spuse ea. Linişteşte-te, copilul meu… Sunt aici!

— Da mamă! Şi totuşi… Oh! auziţi! cu siguranţă s-au auzit paşi adineauri… acolo!…

De data asta auzise şi Margentine…

— Aşteaptă aici! spuse ea, pornind către camera de unde venea zgomotul. Deschise dintr-o dată uşa şi intră cu un sfeşnic în mână. Dintr-o privire se convinse că în camera aceasta nu se afla nimeni.

Atunci Margentine pătrunse în ultima cameră; din nou nimeni. Încercă să deschidă uşa pivniţei, dar nu izbuti şi, după stratul gros de praf ce îi acoperea îmbinările era neîndoios că nu mai fusese deschisă de multă vreme.

— Mi s-a părut, spuse Margentine înapoindu-se lângă Gillette. Vântul o fi zgâlţâit vreun oblon… Cele două femei petrecură o noapte liniştită şi a doua zi nu se întâmplă nimic din ce ar ptuea să le trezească bănuieli.

La ora cinei, ca şi în ajun, Margentine, închise cu grijă uşa, şi obloanele de lemn. Afară, întunericul era deplin.

Cu veselie ele se aşezară la masă. Încrederea lor renăştea.

Margentine nu se îndoia că ar reuşi curând să părăsească locul acesta împreună cu fiica.

Mama era aşezată cu spatele către uşa camerei nelocuite, iar Gillette cu faţa către ea.

Cele două femei începură să discute ca şi în ajun, despre Manfred, despre Triboulet şi despre posibilitatea de a-i întâlni.

Deodată, ca şi în ajun, Gillette tresări.

— Vă spun sigur, mamă, spuse ea cu glas scăzut, că adineauri s-a auzit cineva umblând prin camera aceea…

— Micuţă fricoasă! răspunse Margentine, convinsă că nu putea fi nimeni decât ele două în pavilionul gărzilor. Linişteşte-te dar, sunt aici lângă tine!

Dar nu isprăvise de vorbit că Gillette dădu un ţipăt, se ridică brusc în picioare, albă la faţă de spaimă, şi cu braţul tremurând arătă mamei sale spre uşa camerei nelocuite.

Margentine se întoarse şi se ridică, apucând un cuţit de pe masă.

Uşa tocmai se deschisese.

In pragul uşii se arătă o siluetă întunecată.

Era o femeie.

— Cine sunteţi dumneavoastră? întrebă Margentine pe un ton hotărât. Grăbiţi-vă să răspundeţi… Că de nu e vai de dumneavoastră!

— Nu sunt o duşmancă, răspunse dama în negru, sunt ca şi dumneavoastră o nefericită care a pătimit multe din cauza celor care vă fac să suferiţi. Vreţi să stăm de vorbă? Vă jur că faptul acesta nu vă poate pricinui niciun rău.

Şi în timpul acesta, ea făcu vreo câţiva paşi în cameră şi se aşeză în bătaia luminii, în timp ce Margentine şi Gillette, rămaseră neclintite de mirare.

Totuşi, Margentine, îşi păstra sângele rece.

— Doamne spuse ea, doresc să cred că nu ne vreţi răul; dar, înainte de toate, explicaţi-ne pe unde aţi intrat în acest pavilion.

— *Nu am intrat,* spuse dama în negru. Şi se grăbi să adauge:

— Nu vă gândiţi la cine ştie ce; faptul acesta înseamnă doar că mă aflam în pavilion înainte de venirea dumneavoastră.

— Unde?

— În pivniţă. Zadarnic aţi încercat ieri să deschideţi uşa, pentru că am închis-o pe dinăuntru în clipa în care domnişoara Gillette mi-a ghicit prezenţa.

Chiar ieri, voiam să vă vorbesc… n-am îndrăznit… Azi trebuia s-o fac oricum, din nenumărate motive dintre care cel mai urgent este că, datorită dumneavoastră, sunt ameninţată să mor de foame…

Ea pronunţă aceste cuvinte cu o veselie pătimaşă.

Apoi se adresă lui Gillette:

— Hai, domnişoară, nu mă recunoaşteţi? Aminti-ţi-vă de casa de lângă Tuileries… Amintiţi-vă de seara în care casa aceea a fost invadată de oamenii regelui… Eu v-am ascuns, eu v-am condus în strada Saint-Denis, pe dumneavoastră, pe cavalerul de Ragastens şi pe prinţesa Beatrix.

— Oh! Acum vă recunosc! izbucni Gillette. Mamă… cu siguranţă, doamna nu ne este duşmancă. M-a salvat.

Margentine înainta către Madeleine Ferron, pe care cititorii noştri au recunoscut-o cu siguranţă. Dădu mâna cu ea.

— Fiţi binecuvântată, doamnă, spuse ea cu o voce emoţionată; nu numai că nu sunteţi o duşmancă, ba din contră sunteţi pentru mine o prietenă tare scumpă, dumneavoastră care mi-aţi salvat fiica… Iertaţi-mă că v-am ameninţat adineauri…

Fiţi binevenită… luaţi loc la masa noastră. Deja Gillette adusese de mâncare pentru dama în negru care se aşeza şi vorbi cu un ton vesel:

— Aşa! ce a fost mai greu a trecut. Tare mult mă temeam să mă arăt vouă, şi nu prea ştiam cum să procedez, căci îmi era teamă să nu vă înspăimânt… Totuşi a trebuit s-o fac… Nu mai aveam merinde şi nu se mai putea să mi se aducă. Mutarea voastră aici, mi-a încurcat foarte mult planurile.

După cum am spus-o, Madeleine Ferron vorbea cu voioşie… însă chiar voioşia asta o impresiona dureros pe Gillette, care îşi aminteşte că a încercat, aceeaşi impresie când se afla în casa din apropiere de Tuileries.

Totuşi dintr-un simţământ de gingăşie care o mişcă adânc pe Madeleine, Gillette şi Margentine evitară pe tot timpul cinei să-i pună vreo întrebare.

După ce termină de cinat, Madeleine se ridică de la masă şi spuse:

— Vreau mai întâi să vă arăt apartamentul meu. Apoi o să vă răspund la întrebările pe care aţi avut politeţa să nu mi le adresaţi, dar pe care le ghicesc în privirile voastre. Veniţi…

Margentine şi Gillette o urmară fără teamă pe doamna în negru.

Impreună cu ea, coborâră în pivniţă, şi le arătă cămăruţa în care se adăpostise.

— Dar e îngrozitor de umed aici! izbucni Gillette.

— Într-adevăr, spuse cu simplitate Madeleine. Margentine remarcă atunci că strania femeie tuşea din când în când cu o tuse seacă, că ochii îi luceau de febră, şi că pometţii obrajilor îi erau foarte aprinşi.

— Nu trebuie să rămâneţi aici! spuse ea, cuprinsă de milă. O să locuiţi cu noi, acolo sus… Şi eu am să vă îngrijesc… Şi dumneavoastră mi-aţi salvat fiica…

Ochii Madeleinei se împăienjeniră. O clipă, ea păru gata să cedeze unei oarecari emoţii binefăcătoare.

Ea care, de luni de zile, nu-şi frământa mintea decât cu simţămintele unei amărăciuni deznădăjduitoare, îşi simţi inima încălzindu-se la întâlnirea acestei simpatii pe care i-o mărturiseau cele două femei.

Dar îndepărtă această emoţie.

Infăţişarea ei, pentru un moment tulburată de emoţie, îşi căpătă asprimea în care părea că se închistase. Puse mâna pe braţul Margentinei şi spuse:

— Credeţi oare că ţin atât de mult la viaţă?

Intrebarea asta, tonul cu care fusese pusă, le mişcară pe Margentine şi pe Gillette.

— Dacă e nevoie să rămâneţi în pavilionul acesta, izbucni aceasta, nu suport să locuiţi în pivniţa asta… Biata femeie!

Dacă aţi şti cât de mult vă compătimesc… Şi totuşi nu vă cunosc frământările… dar, în locul acela, la Tuileries, am avut deja senzaţia că sunteţi demnă de compătimit…

— Şi eu, spuse înăbuşit Madeleine, avusesem chiar de atunci impresia că eraţi un înger…

Apoi, ca şi cum s-ar fi temut să nu cadă pradă emoţiei spuse:

— Să ne întoarcem sus!

— Nu înainte de a ne promite că veţi veni să locuiţi acolo sus cu noi, spuse cu hotărâre Gillette.

— Vreţi dumneavoastră? Ei bine, fie! în sinea ei Madeleine adăugă:

— De fapt, poate că va fi mai bine aşa… După ce urcară, Madeleine continuă:

— Iată au trecut trei zile de când locuiesc în această pivniţă. Am putut să pătrund cu mare greutate în parc, şi să ajung în acest pavilion, datorită complicităţii unui servitor de la castel al cărui devotament l-am câştigat plătindu-l foarte scump. Căci totul se plăteşte, – mai ales devotamentul!

Gillette asculta cu o surprindere amestecată cu spaimă la femeia asta care vorbea cu simplitate despre faptele îndrăzneţe pe care le săvârşise.

— Omul acela, continuă Madeleine Ferron, trebuia să-mi aducă în fiecare seară merindele pentru ziua următoare. A trebuit să fie tare mirat ieri că n-a putut intra, întrucât închiseseţi uşa. Iar eu am auzit forfota din pavilion… în fine, m-am urcat sus pe scări, am ascultat şi am înţeles că se făcea curăţenie în pavilion pentru două persoane care urmau să locuiască aici din ordinul regelui. Cine puteau fi cele două persoane? Cum aveam să ies de aici? Oare căzusem în propria-mi capcană? ’

Iată întrebările care mă frământau… Dar ieri v-am putut asculta discutând şi m-am liniştit… Asta este păţania mea.

Au fost câteva minute de tăcere penibilă la capătul cărora Madeleine reluă:

— Acum, fără îndoială vă întrebaţi pentru ce am pătruns pe furiş în parc, de ce m-am ascuns în acest pavilion, în fine cine sunt şi ce caut la castelul din Fontainebleau? Nu-i aşa?…

Doriţi să aflaţi răspunsul la aceste întrebări teribile pe care abia de îndrăznesc să mi le pun mie însămi?

Sprijinită de mama sa, Gillette asculta cu spaimă şi milă.

În schimb, Margentine era copleşită de uimire.

— Ascultaţi, continuă Madeleine Ferron, inima mea este atât de plină de amărăciune încât e gata să plesnească. Am suferit atâta amar de vreme în tăcere încât tăcerea a devenit pentru mine de nesuportat…

— Vă vom aduce mângâierile noastre, spuse cu dulceaţă în glas Gillette cuprinzându-i mâna.

— Nu există alinare pentra mine, răspunse Madeleine clătinând din cap. Sunt pierdută, sunt condamnată… Trup şi suflet, totul suferă, înlăuntrul meu ultimile zvârcoliri ale unei groaznice agonii…

— Trageţi nădejde! trageţi nădejde! spuse Gillette care nu reuşi să-şi reţină o lacrimă de, milă.

Şi, cuprinzând cu braţele sale gâtul Madeleinei, ea dori s-o sărute.

Dar Madeleine se ridică, o respinse aproape cu asprime şi se albi din cap până-n picioare…

— Biată copilă, spuse ea pe un ton sumbru lui Gillette rămasă fără replică şi tremurând, ce era să faceţi! Nu ştiţi că atingerea mea este aducătoare de moarte!

Margentine dădu un ţipăt, o trase pe fiică lângă ea şi o strânse la piept.

— Nu vă temeţi de nimic, reluă Madeleine ştergân-du-şi fruntea scăldată de sudoare. E de ajuns să nu staţi prea aproape de mine… Unde rămăsesem? A! da! doream să vă explic ce caut la castelul din Fontainebleau.

— De ce vă frământaţi astfel? spuse Gillette. Pentru mine şi pentru mama mea, însemnaţi o biată fiinţă suferindă aproape o martiră pe care o întrezăresc foarte tristă. Pentru acest motiv, aveţi simpatia noastră, la care adaug şi afecţiunea mea.

— Totuşi trebuie să aflaţi, răspunse cu fermitate Madeleine Ferron, că destinele noastre, au cel puţin un punct comun. Şi trebuie ca ceea ce vreau să fac să nu vă poată cauza vreun rău.

Ea păstră un moment lung de tăcere, ca şi cum ar fi şovăit să vorbească.

— Ascultaţi-mă, reluă ea deodată, îl urâţi pe regele Franţei, nu-i aşa?
— Mă tem de el, atâta tot! făcu Gillette fremătând.
— Şi eu, îl urăsc, adăugă Margentine.
— Iată prin ce se leagă destinele noastre: avem un duşman comun; voi, nu căutaţi decât să vă apăraţi; eu, am de gând să-l atac… De ce îl urăsc pe regele Franţei? Aflaţi doar că m-a pedepsit cu cea mai crudă caznă pe care o poate suferi o inimă de femeie, insulta cea mai mârşavă cu care se poate lovi o fire mândră… Am hotărât să mă răzbun. Îl urmăresc deja. Am venit aici ca să asist la răzbunarea mea. Am venit după rege în castelul său, ca să-l văd murind.
— Aşadar regele va muri?…
— Da! spuse cu calm Madeleine. Este mai sigur condamnat decât nefericita asupra căreia călăul ridică mâna, atunci când nu mai e loc de îndurare şi când ştreangul leagănă capul nefericitei… Da, regele este condamnat. Da, regele o să moară. Şi vă jur că moartea să va fi îngrozitoare, şi că se va vorbi despre ea multă vreme ca despre o întâmplare nemaipomenită!
Madeleine vorbea cu o asemenea asprime încât Margentine şi Gâllette nu putură să se abţină să nu tremure.
Cum de ştia că regele trebuia să moară?
De unde provenea această certitudine care o făcea să pară în acest moment remarcabil precum unul dintre arhanghelii râului pe care Dante îl situează în al său infern, sau mai degrabă asemeni unei teribile justiţiare desăvârşind orbeşte legile destinului?
Ele nu îndrăzniră s-o întrebe.
O priviră îndelung cu o curiozitate amestecată cu milă şi spaimă.
Madeleine reluă:
— Acum trebuie să aflu anumite lucruri… Şi mai întâi, ce s-a petrecut de când cu întâmplarea de la grotă Sihastrului? Vă văd uimită, copila mea, că mă auziţi vorbind despre acest incident

ca şi cum l-aş cunoaşte perfect… îl cunosc, de vreme ce eu am condus-o ca să spunem aşa pe ducesa d'Etampes la grotă…

— Aşadar m-aţi salvat pentru a doua oară! Ei bine, din acel moment, în ce mă priveşte s-a petrecut un eveniment care este cel mai minunat din viaţa mea, mi-am regăsit mama!…

Madeleine o privi cu atenţie pe Margentine.

— Vreţi să ştiţi cum s-a întâmplat?… spuse aceasta.

— Da!… dacă asta nu vă stânjeneşte… poate mi-ar fi de folos.

— Ducesa d'Etampes a venit să-mi dea de ştire la Paris că fiica mea se afla aici.

— Înţeleg, înţeleg… Acum, spuneţi-mi cum aţi ajuns să locuiţi în acest pavilion? Aţi cerut lucrul acesta regelui? Sau din contră, el v-a obligat să locuiţi aici?…

— Niciuna, nici cealaltă. Ducesă d'Etampes ne-a propus să ne adăpostim aici, şi noi am fost de acord, crezând că ne-am putea apăra mai bine şi ne-am putea pregăti fuga.

— Aha! va să zică ducesa d'Etampes, spuse Madeleine gânditoare.

Şi ea murmură:

— De data asta, nu mai înţeleg… doar dacă… da… totul este posibil la curtea asta coruptă, putredă până la măduvă…

Şi reluă cu glas tare:

— Ascultaţi, o să reflectez la situaţia noastră. Cât despre plecarea voastră de aici, o să încerc să…

Gillette dădu un chiot de bucurie.

— Oh! va fi anevoie… dar nu imposibil. Şi până atunci, aveţi grijă, fiţi cu ochii-n patru, păziţi-vă zi şi noapte…

Madeleine se ridică.

— Ia să încercăm uşa, spuse ea.

Ea merse la uşă, se încredinţa că broasca uşii era solidă, că bara de fier ce se aşeza de-a curmezişul nu era pilită şi că scoabele se ţineau bine.

— Aici totul este în regulă; nu dinspre partea asta ar veni atacul.

Cercetă în acelaşi fel toate ferestrele.

După ce a constatat că obloanele sunt la fel de solide, rămase câteva minute pe gânduri. Deodată, surâse ironic.

— Am găsit, murmură ea. Şi cu glas tare spuse:

— Iată ce este, spuse ea, cred că aveţi dreptate. Nu pot rămâne în pivniţa aceea în care tuşeam, în care sufeream *inutil.* Şi de vreme ce mi-o îngăduiţi, am să mă mut în apropierea voastră, în camera nelocuită…

Domnişoara Gillette o să doarmă foarte liniştită. Îi garantez că cel puţin în noaptea asta nu se va întâmpla nimic. În ce vă priveşte pe d-voastră, doamnă, avem de discutat… vreţi?

— Dar, izbucni Gillette, dar cum o să dormiţi pe o canapea cum e aceea!

— Va folosi admirabil scopului meu, spuse Madeleine.

In camera lui Gillette exista într-adevăr o canapea minunată, pe care o singură persoană putea dormi la fel de bine ca într-un pat.

— Iată o canapea care îşi are mai bine locul în camera nelocuită decât în camera acestei copile! gândi în mod ciudat Madeleine.

Toate trei o împinseră în încăperea vecină, aceea care era alăturea de sufragerie. Gillette dorise ea însăşi să aranjeze pernele şi cuverturile. Apoi îşi îmbrăţişa mama şi întinse obrazul lui Madeleine.

Dar aceasta, în clipa de faţă, părea tare preocupată cu aranjatul culcuşului ei şi păru să nu observe intenţia tinerei fecioare.

Gillette, visătoare, se retrase în camera ei.

Margentine şi Madeleine rămaseră singure în sufragerie.

Atunci Madeleine se duse să cerceteze uşa ce despărţea încăperea asta de camera nelocuită. Uşa nu se închidea decât cu zăvorul.

— Aţi observat acest amănunt? întrebă Madeleine.

— Nu, căci m-am încredinţat că nu este cu putinţă să se

deschidă fereastra camerei şi că nu se poate pătrunde pe acolo.

— Să cercetăm dar fereastra asta…

Obloanele păreau a fi bine înţepenite şi dacă le zgâlţâiai de la mijloc, părea imposibil să se deschidă fereastra.

Atunci Madeleine examina balamalele. Cu un cui râcâi piatra în jurul acestor balamale.

— Priviţi! îi spuse Margentinei.

— Margentine deveni foarte palidă la faţă şi murmură:

— Oh! mizerabilii!

Sub acţiunea cuiului, piatra se fărâmiţă precum ipsosul. Căci era ipsos, întradevăr. Fuseseră slăbite scoabele balamalelor, şi astupaseră găurile cu ipsos pe care îl adusese la culoarea zidăriei amestecându-l cu praf.

— Pe aici trebuie să pătrundă pungaşul. Parcă văd scenă ca şi cum aş fi de faţă. Soseşte prin partea asta a parcului, escortat de doi sau trei dintre fanaticii săi; în câteva minute desprinde balamalele, îndepărtează obloanele şi intră.

Apoi, în timp ce acoliţii săi se năpustesc asupra dumneavoastră şi la nevoie vă omoară, el aleargă în camera lui Gillette.

Mâine dimineaţă, voi astupa la loc scobitura pe care am făcut-o adineauri pentru a nu exista bănuiala că acum ştiţi adevărul.

— Oh! laşul! laşul! bombăni Margentine.

— Da! este singurul cuvânt care i se potriveşte acestui om, care se crede erou, şi pe care eu însumi l-am admirat multă vreme ca pe un semizeu de pe vremea cavalerilor…

— Ce-i de făcut? Ce-i de făcut? Oh! nu voi mai dormi! Voi sta de veghe la uşa fiicei mele! Ei nu ştiu ce înseamnă o mamă!…

— Nu vă temeţi de nimic! spuse Madeleine.

— Cum! ce tot spuneţi acolo?

— Vă spun să nu vă mai temeţi de nimic! Vă jur că nemernicul se va feri din calea mea mai lesne decât din faţa unui pumnal.

— Nu pricep…

— Nu vă neliniştiţi din pricina asta. Potoliţi-vă, şi dormiţi în

tihnă în patul dumneavoastră: pungaşul nu va pătrunde aici…

Totuşi, pentru mai multă siguranţă, veţi putea să baricadaţi uşa care separă…

— Nu!. Nu! nu voi face aşa ceva! izbucni Margentine. Vreau să fiu pregătită să vă sar în ajutor… Oh! Aţi fi în stare să înfruntaţi primejdia de una singură…

— Ei bine, fie! spuse Madeleine cu un zâmbet emoţionat. Amândouă vom fi mai puternice ca să o apărăm pe copilă…

Ele se întoarseră apoi în sufragerie, şi se aşezară, fără să spună o vorbă.

Se priveau cu curiozitate, o curiozitate în care se desluşea simpatie.

Fiecare dintre ele citea în privirile celeilalte întrebarea pe care o avea în minte. Madeleine Ferron îndrăzni:

— Aşadar, spuse ea, regele ştie că Gillette este fiica sa, şi totuşi…

— Da!

— Îţi stă mintea-n loc, nu alta… ai crede că mişelul este lovit de vreun fel de nebunie care îl împiedică să nu mai recunoască pe nimeni, când i se dezlănţuie poftele…

— Îl urâţi mult?…

— Ca şi dumneavoastră! Margentine tresări.

— Dar eu, spuse ea pe un ton sumbru, am motive…

— O să vi le spun eu: v-a apărut în cale într-o zi de primăvară, pe vremea când inima dumneavoastră se deschidea către primele dorinţi ale iubirii…

— Da, da!…

— Atunci, v-a jurat că vă iubea încât era în stare să-şi ia viaţa…

— Da, da!… oh! cât de bine ştiţi toate astea…

— Vai!… Şi apoi, furată de focul patimei lui, de privirile sale arzătoare şi disperate, poate în faţa ameninţării că se ucide, i-aţi cedat, l-aţi iubit, l-aţi adorat cu pasiune pe bărbatul care, chiar după ce i-aţi aparţinut, nu se mai gândea decât la vreo glumă

batjocoritoare pe care ar putea să v-o facă părăsindu-vă! E chiar aşa?…

— Cuvânt cu cuvânt! izbucni Margentine tresăltând.

— Am reconstituit cu uşurinţă păţania dumneavoastră pentru că este cea a multor nefericite pe care bărbatul acesta le-a împins la disperare…

Madeleine tăcu.

Margentine o privea, frământată de nevoia de a-i pune o întrebare pe care nu îndrăznea s-o exprime… în fine se hotăra şi grăi:

— Povestea asta, făcu ea şovăind, este cumva şi a dumneavoastră?

— Da! spuse limpede Madeleine.

Şi fură cuprinse amândouă de o jenă distantă.

Poate că cele două metrese ale lui Francois I simţeau în adâncul sufletului lor, fără să şi-o mărturisească în sinea lor, un soi de gelozie bolnăvicioasă…

Dar asemenea simţământ, chiar dacă se putu înfiripa, fu de îndată înăbuşit.

Ba din contră, ura împotriva regelui le apropie mai mult. Şi milă care şi-o purtau una alteia făcu să dispară aproape de tot această jenă.

Madeleine reluă:

— Da, este povestea mea, şi ca toate poveştile de dragoste se termină cu veselie din pricina regelui; iată ce a născocit ca s-o înveselească şi pe a mea: i-a înapoiat soţului meu cheia casei în care trebuia să ne vedem într-una din seri şi îi destăinui ora întâlnirii!…

— Ce grozăvie!

— Apăru soţul meu! continuă Madeleine izbucnind într-un râs nervos, nu veni singur ci însoţit de călău. Şi dacă osemintele mele nu odihnesc în momentul de faţă în osuarul de la Montfaucon, se datorează unei întâmplări ce ţine de miracol.

— Ce grozăviej repetă Margentine.

— Dar pentru dumneavoastră?... Ce-a pus la cale ca să vă părăsească? Haide, povestiţi-mi...

— A fost îngrozitor, murmură Margentine cu o voce înăbuşită. În seara când fiica mea veni pe lume... în seara în care, aproape sfârşită de viaţă, agonizam pe patul de naştere, neavând nici măcar puterea să-i surâd micuţei nevinovate, el, aflat într-o încăpere vecină, se deda orgiei... îi aud vocea... mă ridicai cum putui... şi când deschisei uşa încăperii în care avea loc festinul, îl zării cum ridica paharul râzând şi cum strângea în braţe o femeie aşezată pe genunchii săi...

— Da, făcu domol Madeleine, se pricepe la rele... Numai el e în stare de aşa ceva.

O tăcere posomorâtă se abătu asupra lor.

Fără îndoială îşi aminteau de trecut; fără îndoială, făceau să reînvie în gândul lor aceste efemere ceasuri de iubire atât de scump plătite...

In fine Madeleine Ferron se ridică şi ură noapte bună Margentinei.

— Dormiţi fără grijă, mai spuse ea.

Atunci ea se retrase în camera cu canapea, în timp ce Margentine trecu într-a sa.

Totuşi, Madeleine Ferron, coborî în pivniţă.

Potrivit ordinelor sale, valetul de la castel, pe care îl tocmise cu preţul aurului, adusese în acea pivniţă toate lucrurile pe care ea considerase că i-ar putea fi de folos.

Aşa se făcea, că pe măsuţă, se găseau foi de hârtie, cerneală, pene de scris.

Pe una din aceste foi, Madeleine scrisese câteva cuvinte, o împături şi o sigilă.

Apoi scrise următoarea adresă:

— Domnul cavaler de Ragastens, la hanul Carol cel Mare. Atunci urcă din nou şi, crăpând încet fereastra, cercetă din priviri împrejurimile.

Dar afară era întuneric beznă. Nu se vedea la doi paşi.

Distingea doar fantomele înalte ale copacilor.

— Cum să fac… murmură ea.

Sperase că servitorul ar reveni să dea târcoale în jurul pavilionului.

Dar fără îndoială omul prinsese frică şi era puţin probabil să se arate.

— Trebuie totuşi că scrisoarea să ajungă! gândi Madeleine.

Inchise fereastră la loc şi intră în camera Margentinei.

— Ascultaţi, spuse ea, puteţi să vegheaţi singură timp de o oră?

— Şi toată noaptea dacă e nevoie.

— Bine. Cât timp lipsesc, rămâneţi în camera mea în apropierea ferestrei. Dacă vine careva, va fi de ajuns, cred, să faceţi zgomot, şi la nevoie să rostiţi vreo ameninţare. Căci sunt sigură că pungaşul socoteşte că vă ia pe nepregătite în timp ce dormiţi…

— Aşadar o să lipsiţi? întrebă Margentine uimită.

— Da. Trebuie să previn pe cineva despre ceea ce se petrece aici… cineva care vă poate fi de un mare ajutor…

— Nu mai spuneţi! zise Margentine cu emoţie, şi bine ar fi să izbutiţi!…

— Perfect! Aşadar pot pleca liniştită.

Atunci, Madeleine, coborî din nou în pivniţă, şi, în câteva clipe, îşi scoase veşmintele femeieşti şi se îmbrăcă în costum de călăreţ.

Peste hainele de curând dezbrăcate aruncă o mantie largă.

Apoi se încinse cu o centură de care atârna o sabie. La cizme, îşi pusese pinteni care zornăiau la cea mai mică mişcare.

Astfel îmbrăcată şi acoperită cu mantia, purtând o tocă cu pană mare şi neagră, ar fi fost imposibil să recunoşti în persoana ei o femeie, şi ar fi fost luată drept un gentilom de la curte.

Câteva minute mai târziu, apărea astfel travestită în faţa Margentinei care luase loc lângă fereastră.

— Când voi reveni, îi spuse ea, voi bate de trei ori în oblon şi voi rosti cu glas scăzut numele dumneavoastră şi pe al meu…

— Numele dumneavoastră! zise încetişor Margentine; încă nu mi l-aţi spus până acum…

— Mă numesc Madeleine…

— Madeleine… un nume pe care nu-l voi uita niciodată!

Madeleine deschisese deja fereastra, scrutase împrejurimile cu o privire pătrunzătoare, apoi a sărit cu uşurinţă jos şi o dispărut în întuneric.

Margentine închise fereastra şi aşteptă…

Gillette dormea cu încrederea deplină pe care o au copiii când ştiu că mama lor le veghează somnul.

Madeleine Ferron dispăruse într-un pâlc de copaci.

Se îndreptă chiar spre portiţa mascată pe care ieşise o dată ca să reîntâlnească alaiul de vânătoare al regelui.

Ziua, nu era santinelă în faţa acestei portiţe.

Să nu fie oare nici pe timp de noapte?

Madeleine mergea iute.

Deodată, i se păru că aude paşi în urma ei.

Se trase pe neaşteptate în spatele trunchiului noduros al unui fag secular şi aşteptă.

Două secunde mai târziu, o umbră se ivi în apropierea ei.

Era limpede că o urmărea de câteva minute. Cine?… De ce?…

Umbra părea să ezite, de parcă ar fi pierdut-o din vedere.

La un moment dat, necunoscutul care, fără îndoială, o căuta, trecu atât de aproape de ea încât o atinse.

Madeleine tresări.

Necunoscutul se aruncă asupră-i…

Madeleine zări strălucind în întuneric fulgerul unui pumnal…

Se aplecă cu promptitudine.

— Blestem! mormăi necunoscutul, care în aceeaşi clipă trase sabia.

Iute ca fulgerul, Madeleine trase spada şi ea. Nu suflă un cuvânt. Necunoscutul, aşijderea.

Şi, în noaptea adâncă, cu aceste două umbre la pândă, cu săbiile şovăind ce se căutau şi linişte asta care apăsa asupra celor două fiinţe gata să se sfâşiei, totul era sinistru.

Pe neaşteptate săbiile se încrucişară.

Fără să-şi piardă cumpătul, Madeleine, cu fruntea încruntată de efortul intens pe care îl făcea ca să-l zărească pe adversar, pară lovitura ce se abătu asupra ei.

In aceeaşi clipă, ripostă după o apreciere ageră printr-o lovitură directă… Manevra reuşi din plin…

Ea simţi lama săbiei pătrunzând prin stofa straielor necunoscutului în carne…

— Sunteţi atins! spuse ea fără să se poată stăpâni.

— Nu este el! spuse necunoscutul, care pe dată destul de serios rănit după cât se pare, se îndepărtă iute şi dispăru în beznă.

Abia atunci simţi Madeleine că inima îi bate să-i spargă pieptul.

Rămase câteva clipe locului, reflectând la acest incident straniu.

Cine putea fi omul acesta?

Cui voia să-i facă de petrecanie?

Nu ei, cu siguranţă, după vorbele pe care le rostise.

Dori să creadă că era vorba de un gentilom căutând să-şi potolească ura vreunei răzbunări…

Dar de ce atât de aproape de pavilionul gărzilor?

Şi gândul că incidentul avea legătură cu faptul că Gillette se afla acolo îşi făcu neîndoios loc în mintea ei.

Şi clătină din cap parcă dorind să spună:

— O să aflu eu!

Apoi porni din nou la drum.

Un sfert de oră mai târziu, ajungea la portiţa mascată în zid.

Se oprise în spatele unei tufe de arbuşti de unde putea cerceta lesne zidul incintei parcului. În lungul acestui perete se mişcau agale nişte umbre. Erau nişte santinele.

Madeleine se nelinişti pentru un moment la gândul că n-ar reuşi să treacă.

Dar curând observă că santinela plasată în dreptul porţii se plimba agale; făcea vreo douăzeci de paşi spre dreapta porţii, apoi, revenind parcurgea aproape aceeaşi distanţă spre stânga..

În felul acesta rămânea o jumătate de minut cu spatele întors către portiţă.

Madeleine poseda o cheie de la portiţă.

Ii fusese dată de către omul care o introdusese în parc şi de acolo în pavilionul gărzilor.

Manevra la care gândea Madeleine în acea clipă era periculoasă.

Dar era hotărâtă să încerce orice ca s-o smulgă pe Gillette din ghearele lui Francois I. Şi poate, în această hotărâre mai era încă o fărâmă de gelozie amoroasă.

Tufa în spatele căreia se adăpostea se afla la cinci sau şase paşi, de portiţă.

Ea aştepta că santinelă să fi trecut prin faţa portiţei şi să se îndepărteze în plimbarea sa somnolentă.

Atunci Madeleine înainta către portiţă. Nu alergă într-acolo, merse încetişor, întratât încât cu greu se putea auzi zgomotul pasului ei uşor.

De altminteri, fără îndoială, santinela era pe jumătate adormită.

Madeleine ţinea în mână un pumnal scurt. Hotărâtă să lovească dacă era nevoie. Dar ea nu se folosi de arma aceasta.

Ajunsese la portiţă şi o deschisese înainte că santinelă să se fi întors. Se strecură în afară şi închise uşa din nou fără să facă zgomot.

XXXV DISPOZITIV DE LUPTĂ

In acel moment, era cam ora unsprezece.

Madeleine Ferron porni la drum cu iuţeală mergând de-a lungul zidului parcului. Gândul său era să meargă până la hanul Carol cel Mare şi să-l întâlnească pe cavalerul Ragastens…

Scrisoarea pe care o scrisese devenise din acea clipă inutilă.

Voi s-o rupă în bucăţi ca să arunce bucăţelele de hârtie de-a lungul drumului. Dar o căută în zadar: scrisoarea se pare că a fost pierdută în timpul scurtului duel cu necunoscutul care o atacase.

Madeleine nu-şi putu stăpâni un blestem.

Deodată, i se păru că la zece paşi în faţa sa nişte umbre încercau să se furişeze de-a lungul zidului incintei. Se opri pe dată, cu mâna pe garda săbiei sale.

Nu îi era frică.

Lupta din parc, victoria izbutită, îi dăduse un fel de înflăcărare de care nu-şi dădea seama.

Ar fi luptat contra a zece oameni înarmaţi; ea simţea acea exaltare violentă care dă în febra acţiunii, când acţiunea nu este decât o suită de primejdii teribile suferite una după alta.

Oprindu-se o clipă, înainta apoi, neînfricată. O clipă mai târziu îşi dădu seama că cei trei sau patru oameni se lipeau de zid, ca şi cum ar fi vrut să nu fie văzuţi.

Trecu fără ca acei oameni să-i adreseze vreun cuvânt.

— Fără îndoială nişte haimanale, gândi ea. Dar chiar din clipa aceea, gândi că dacă ar fi fost nişte haimanale ar fi atacat-o; o idee neaşteptată îi licări în minte şi făcu pe dată drumul înapoi.

Necunoscuţii se aflau încă acolo, aşteptând fără îndoială ca ea să se îndepărteze.

Ajungând în dreptul lor, Madeleine, ca şi cum şi-ar fi vorbit sieşi, începu să spună:

— Hotărât lucru e prea târziu, îi voi da de ştire mâine cavalerului de Ragastens.

După cum prevăzuse, sau sperase, în rândul acelor oameni se făcu agitaţie care, după câteva replici schimbate pe un ton scăzut, se năpustiră şi o înconjurară.

— Nu vă fie teamă, domnule, spuse unul dintre ei… dar v-am auzit pronunţând un nume…

— Pe al d-voastră, domnule cavaler de Ragastens, spuse Madeleine Ferron.

Era într-adevăr cavalerul. El recunoscu vocea Madeleinei Ferron.

— Este bună noastră ocrotitoare! vorbi el cu glas ridicat.

— Aşadar pe mine mă căutaţi, doamnă?

— Da… avem de discutat, dar nu în locul acesta...

— Să ne reîntoarcem la han, spuse Ragastens.

— Asta ar însemna încă o zi pierdută! grăi o voce tânără a cărui accent o făcu să tresară, pe Madeleine, care răspunse:

— O zi pierdută pentru a o reîntâlni pe Gillette, nu-i aşa, domnule? Tocmai despre ea vreau să vă vorbesc…

— Să mergem!… izbucniră oamenii cu emoţie. Porniră la drum în linişte; trecuse de miezul nopţii când ajunseră la hanul Carol cel Mare.

Câteva clipe mai târziu, erau adunaţi în odaia cea mare a hanului. Prima privire a lui Madeleine Ferron fu îndreptată către Manfred.

— Trebuie, spuse ea de vreme ce v-am reîntâlnit, să vă mulţumesc din nou că mi-aţi salvat viaţa…

— D-voastră mi-aţi salvat-o pe a mea, doamnă, zise Manfred, înclinându-se din politeţe ca pentru a scăpa de privirea pătrunzătoare a femeii. Într-adevăr, privirea aceasta îi spunea limpede:

— Îţi mai aminteşti tu de acea clipă plină de patimă în care mi-ai declarat că mă iubeşti!… Manfred nu şi-o mai amintea decât foarte vag. El ar fi dat un an din viaţă ca să dispară această clipă în care cu intenţie, o trădase pe iubita sa Gillette.

Frumoasa doamnă Ferron pricepu fără îndoială. Ce se petrecea în inima tânărului, căci îşi mută privirea către cei de faţă.

Acolo se afla Triboulet, Ragastens, Lanthenay, Spadacape şi Manfred.

— Doamnă, grăi atunci Ragastens, ne-aţi promis să vorbiţi de Gillette. Iertaţi-ne grabă la toţi, grabă pe care o înţelegeţi, când aţi afla că dl. Fleurial, aici de faţă, este tatăl lui Gillette şi că scumpul meu fiu Manfred este logodnicul ei.

Madeleine tresări:

— Spuneţi că Manfred este fiul d-voastră?…

— Da, doamnă, spuse Ragastens cu un accent în care se

întâlnea bucurie, orgoliu şi o profundă afecţiune părintească.

— Ah! făcu Madeleine, sunt foarte fericită să aud aşa ceva.

Nici Ragastens, nici Manfred nu pricepură sensul acestei stranii exclamaţii. După o clipă ea reluă:

— Si Gillette este logodnica d-lui Manfred? Sau cel puţin cei doi copii se îndrăgesc…

Şi ea repetă:

— Şi pentru acest motiv sunt fericită. Dl. Manfred are un caracter nobil şi Gillette este fata cea mai fermecătoare pe care am văzut-o vreo dată…

— Aşadar aţi văzut-o? izbucniră în acelaşi timp Triboulet şi Manfred.

— Un pic de răbdare, spuse ea surâzând. Din tot ceea ce a spus adineauri dl. De Ragastens, m-a uimit mai ales un fapt… A spus că dl. Fleurial este tatăl lui Gillette.

— Sunt, doamnă, spuse Triboulet cu o voce pe care emoţia o făcea să tremure; pot fi atâta cât poate fi tată un om care a cules acest copil de pe drumuri, l-a crescut, l-a adorat şi a făcut din fericirea copilului scopul vieţii sale…

— Înţeleg, zise Madeleine clătinând din cap. Cavalere şi d-voastră domnilor, să ştiţi că am văzut-o pe Gillette… Abia dacă au trecut două ore de când m-am despărţit de ea.

Toţi bărbaţii păstrară o tăcere de moarte. Era limpede că aceeaşi spaimă îi sugrumă pe toţi, că aceeaşi chinuitoare întrebare le ardeau buzele.

— Fiţi mai întâi liniştiţi, grăi Madeleine: copila a scăpat de toate primejdiile care o învăluiau şi vă spun tuturor, domnilor şi nu mai e vreme să insist asupra naturii acestor pericole, atâta vreme cât Gillette se află în casa regelui Franţei…

— E salvată! murmură Triboulet ai căror ochi se umplură de lacrimi, în vreme ce Manfred, incapabil să rostească un cuvânt, strângea cu putere o mână a tatălui său şi cu cealaltă mână pe a lui Lanthenay.

— Da, adăugă cu seriozitate Madeleine, salvată dar nu în

afară de pericol şi dacă e să-mi daţi ascultare, trebuie să acţionaţi cât mai curând posibil.

— Să acţionăm! izbucni Triboulet cu deznădejde… Dar în ce fel? De când suntem în Fontainebleau am dat greş de zece ori una după alta… Astă seară eram hotărâţi să sărim gardul în parc, să ucidem o santinelă şi să mergem la castel…

— Unde n-aţi fi găsit-o pe aceea pe care o căutaţi… Binecuvântaţi întâmplarea care m-a adus în drumul lui Gillette… Domnilor, aflaţi mai întâi că fata nu mai se află în castel; ea este împreună cu mama sa într-un pavilion din parc.

— Cu mama sa!

Exclamaţia aceasta le scăpă tuturora.

— Fără îndoială! făcu Madeleine. Mama ei… Margentine…

— Margentine! izbucni Manfred! Ah! acum înţeleg ce voia să-mi spună biata nebună în vreme ce-mi obloja rana!

— Margentine! exclamă la rândul său Ragastens; acea nefericită din ghearele căreia Gillette a fost scoasă la ţanc!

— Domnilor, spuse Madeleine Ferron, aici există un mister pe care am să vi-l dezleg dintr-un cuvânt.

Nefericită Margentine, mi-a istorisit povestea demnă de plâns a vieţii ei. Margentine, domnilor, a fost nebună; ea nu mai este nebună acum de când se află în preajma fiicei sale. Cine e Margentine?… O domnişoară din Blois care a avut nenorocul să-l întâlnească acum optsprezece ani pe Francois de Valois… Bănuiţi, domnilor drama care o azvârli pe această fiinţă iubitoare în starea de nebunie. Trădată de cel pe care îl adoră, batjocorită, abandonată, lănându-i-se copilă, se prăbuşi în nebunie… şi nu-şi mai reveni în minţi decât pentru a-şi regăsi copila ameninţată de către acelaşi om care a pierdut-o şi pe ea!

Tăceau, puternic impresionaţi de această poveste neprevăzută, spusă cu o voce ştearsă, fără strălucire, din care răzbătea o ură fără margini Împotriva autorului atâtor nenorociri.

Ea reluă:

— Nu vă voi spune, domnilor, despre motivul pentru care am venit.la Fontainebleau. Domnule de Ragastens, cred că după atâtea întâlniri, ar trebui să-mi ghiciţi secretul.

— Nu doamnă, afirmă Ragastens cu fermitate.

— Vă cred… Că vă este de ajuns să ştiţi că interesele noastre sunt comune, în sensul că îl urăsc pe Francois de Valois. Cel mult îndrăznesc să adaug că şi eu îl îndrăgesc la fel de mult pe îngerul acesta cu numele de Gillette… Oricum ar sta lucrurile, continuă ea pe neaşteptate ca pentru a se sustrage emoţiei, am reuşit să pătrund în parc şi mi-am stabilit centrul acţiunilor în pavilionul gărzilor; acolo am întâlnit-o pe Gillette şi pe mama sa…

Cei de faţă, o priveau cu admiraţie uluită pe femeia aceasta care, de una singură, reuşise să facă ceea ce ei încercaseră în zadar.,

Ea se afla în picioare, cu mâna sprijinită de spătarul unui scaun, şi, aşa îmbrăcată în haine de călăreţ, acoperită de mantia sa, cu o eleganţă înnăscută pe care n-o părăsea niciodată, dădea o stranie impresie de cutezanţă.

Ea continuă:

— E vreunul dintre dumneavoastră, domnilor care cunoaşte parcul?

— Eu, spuse Triboulet; cunosc la fel de bine castelul cât şi parcul.

— Aşadar cunoaşteţi situarea pavilionului gărzilor?

— Pe de rost.

— În cazul ăsta iată ce vă propun. Aflaţi-vă cu toţii mâine în dreptul portiţei secrete. Am cheia de la ea, vă voi deschide…

— De ce să nu mergem acolo chiar acum? făcu nerăbdător Manfred.

— Pentru două motive importante: primul este că poarta e păzită de o santinelă care ar da alarma dacă n-am reuşi s-o ucidem dintr-o lovitură de pumnal.

— Aşadar santinela asta nu va mai exista mâine?

— Nu, răspunse cu sânge rece Madeleine.

Se produse un freamăt printre oamenii aceştia obişnuiţi totuşi cu vărsarea de sânge, într-o vreme în care o viaţă de om însemna prea puţin.

— Există un al doilea motiv, reluă Madeleine. Adineauri, traversând parcul, am întâlnit pe cineva – Cine! nu ştiu – dar, cu siguranţă supraveghea pavilionul. Există deci puţine şanse ca patru oameni să treacă prin parc fără să nu trezească bănuieli. Iată aşadar ce propun: mâine seară, la o oră stabilită… să fie pentru orele unsprezece noaptea?…

— Orele unsprezece noaptea… s-a înţeles.

— La acea oră sosiţi la portiţa secretă. Atunci una din două: ori izbutesc s-o aduc cu mine pe Margentine şi pe Gillette, să deschid şi evadarea se face cu uşurinţă, ori întâmpin vreo primejdie mare în timp ce le traversez parcul şi în cazul acesta veniţi în pavilion. E cam un sfert de oră de mers iute de la poartă până la pavilion. Gillette şi Margentine vor fi pregătite. Un sfert de oră pentru a ne întoarce. Cu totul o jumătate de ora

Nu-i nevoie să vă spun că trebuie să fiţi bine înarmaţi şi gata de orice!

Asta voia să însemne: gata să ucizi pe oricine vă stă în cale.

— Alt plan mai bun nu există, spuse Ragastens rezumând părerea însoţitorilor săi… O întrebare, doamnă, deca îmi este îngăduit.

— Spuneţi cavalere.

— Veţi fugi cu noi?

— Nu, spuse ea cu acelaşi aer de fermitate rece; eu, rămân… trebuie să rămân…

— De ce nu fugiţi împreună cu noi? insistă Ragastens, emoţionat. Credeţi-mă, pedeapsa cu care vreţi să nimiciţi… pe o anume persoană…

— Aha! vedeţi că îmi cunoaşteţi secretul!

— Nu, dar observ că pregătiţi o răzbunare. Daţi-mi voie să vă spun că în felul acesta vă puneţi viaţa în pericol… Veniţi cu noi…

— Viaţa mea e mai mult decât în pericol; este sacrificată. De rămân sau de plec, peste puţină vreme oricum voi muri; îmi place mai mult să mor răzbunată.

Incă o dată un fior de milă, de admiraţie şi aproape de spaimă îl trecu pe Ragastens şi pe tovarăşii săi.

— Un ultim cuvânt înainte de a ne despărţi, mai spuse Madeleine; ar fi prudent să nu vă petreceţi ziua de mâine, nici măcar restul acestei nopţi în hanul acesta.

— De ce? întrebă Triboulet… Au dat pe aici ca să ne aresteze, dar singurul om care este însărcinat s-o facă nu va mai îndrăzni să încerce s-o facă, răspund pentru asta…

— Nu înţeleg, spuse Madeleine. În orice caz, iată ce mi s-a întâmplat: nu aveam de gând, în seara asta să mă întâlnesc cu d-voastră. Pregătisem o scrisoare care speram să poată ajunge la d-voastră. Scrisoarea are ca ardesă: “Domnului cavaler de Ragastens, la hanul Carol Cel Mare". Cât despre conţinut iată ce am scris cuvânt cu cuvânt:

“Aflaţi-vă mâine seară, la orele unsprezece, la portiţa parcului”. Şi am semnat: “O prietenă a lui Gillette”. Dacă scrisoarea ar cădea în mâinile regelui, ar însemna o adevărată denunţare… Ori tocmai am pierdut-o în parc.

In cazul acesta încercarea noastră de mâine îmi pare imposibilă.

— De ce oare? Parcul este imens. Trebuie să acţionăm chiar mâine. Doar printr-o întâmplare nemaipomenită s-ar putea că bucata de hârtie căzută în iarba deasă să poată fi găsită mai devreme de opt zile şi asta în cazul în care ar fi găsită… Dar în fine, pentru mai multă siguranţă, nu rămâneţi aici… În rest, nu schimbăm nimic din ce am hotărât.

— Aveţi dreptate, doamnă, spuse Ragastens care ascultase cu atenţie aceste explicaţii. Voi părăsi hanul pe dată. Mâine noapte, chiar la orele unsprezece, ’vom fi la portiţa secretă.

— Cu bine dar! spuse Madeleine înfăşurându-se în mantie. Apoi clătină din cap, şi înainte ca Ragastens să fi putut să-i

adreseze câteva cuvinte de mulţumire, ea se avântă către uşă şi dispăruse.

Madeleine Ferron reluă cu pas iute drumul către parc şi ajunse fără peripeţii la portiţa secretă.

Acolo, făcu din nou manevră care îi reuşise o dată.

Dar cum încuia poarta şi mergea către desişul din spatele căruia urma să dispară, santinelă se întoarse şi o zări.

— Stai aşa! strigă ea.

Madeleine socoti că dacă nu s-ar opri, omul acesta ar da alarma.

Pentru ea, nu era nicio pagubă: n-avea decât să facă două salturi pentru a se pierde în parcul scăldat în întuneric.

Dar dacă santinela raporta acest fapt, poarta ar fi fost supravegheată cu străşnicie a doua zi. Se opri deci şi merse drept către santinelă.

— Cine sunteţi dumneavoastră? întrebă soldatul..

— Ofiţer al regelui! răspunse ea cu voce îngroşată. Nu face zgomot, imbecilule! Nu vezi că dacă intru pe poarta secretă cu cheie de la Majestatea Sa, o fac pentru a nu fi observat!

— Scuzaţi, domnule ofiţer…

— N-ai văzut nimic, înţelegi! dacă, cel puţin, ţii la pielea ta!

— N-am văzut nimic, domnule ofiţer.

— Cum te numeşti?

— Guillaume le Picard…

— Bine. Am să aflu dacă ţi-ai făcut datoria.

Ea se îndepărtă în linişte, în timp ce santinela îşi relua rondu! monoton mormăind în barbă:

— Ofiţerii ăştia umblă tot timpul teleleu…

Din fericire am avut inspiraţia să nu-mi dau numele adevărat! …

Şi începu să râdă gândind la farsa straşnică cu care l-a păcălit pe ofiţer.

Madeleine ajunse la povilionul gărzilor fără să mai dea peste careva. Lovi de trei ori în oblon aşa cum stabilise, îşi spuse

numele cu glas scăzut, îl pronunţă şi pe cel al Margentinei, fereastra se deschise, şi ea sări cu vioiciune în interior.

— Mâine veţi fi salvate, spuse ea lui Margentine. Aceasta îşi împreună mâinile, cuprinsă de o asemenea bucurie încât deveni lividă.

— Este cu neputinţă! murmură ea.

Madeleine îi povesti atunci ceea ce făcuse de curând.

— Ah! ne salvaţi! repeta biata mamă nebună de bucurie.

. Voia s-o trezească pe Gillette ca să-i spună ce se petrecea, să-i spună că Manfred se afla la Fontainebleau foarte aproape de ea.

— Cruţaţi-o, făcu Madeleine. Mâine va trebui să fie în putere. Dacă îi veţi spune că logodnicul ei se află aproape nu va mai dormi.

....

După plecarea Madeleinei Ferron, s-au purtat discuţii în odaia cea mare a hanului “Carol cel Mare”. Triboulet era neliniştit şi nervos.

— Nu ştiu de ce, vorbi el în cele din urmă, dar eu nu mă încred în femeia asta.

Mai ales povestea asta cu scrisoarea pierdută, mi se pare peste măsură de necurată.

— Dacă ar fi vrut să ne trădeze, spuse Lanthenay, îi era lesne să aducă cu ea oameni care ar fi împresurat hanul; din contră ea ne-a rugat să nu rămânem aici.

— Garantez pentru ea! spuse la rândul său Manfred.

— Şi eu, adăugă Ragastens. Triboulet clătină din cap.

— Oricum ar fi, spuse el, mâine ne vom duce la întâlnire. E o şansă: trebuie să profităm de ea... să ştiu de bine că pier din asta! Dar până atunci să ne luăm precauţii.

— Singura precauţie de luat, ar fi să părăsim hanul chiar pe dată. Dar ca să mergem să batem în poarta altui han la asemenea oră, ar însemna multă agitaţie, iar noi vrem să evităm orice primejdie.

În cele din urmă, isprăviră punându-se de acord că era mai bine să rămână la hanul Carol cel Mare, având grijă totuşi să facă de pază cu rândul până a doua zi.

Noaptea se petrecu în tihnă.

Cei cinci prieteni, retraşi în fundul hanului de unde nu mai ieşiră, îşi ocupară ziua cu pregătirea supremei încercări.

Spadacape lustruia armele cavalerului şi ale lui Triboulet.

Cât despre Manfred şi Lanthenay, aceştia nu lăsau niciodată treaba asta în grija altuia.

Ragastens avusese o discuţie cu gazdă care a înţeles să-i facă rost pentru seara aceasta de o trăsură cu doi cai.

Manfred, Lanthenay şi Ragastens îşi aveau caii în grajd.

Cât despre Spadacape acesta făcea oficiul de vizitiu.

Triboulet urma că călărească pe calul credinciosului slujitor al cavalerului.

Către orele opt seara, toţi cei cinci se aşezară la masă să mănânce zdravăn.

Manfred şi Triboulet au fost meseni abătuţi, dar la insistenţele cavalerului, se străduiră să mănânce.

La orele nouă seara totul era pregătit.

Trăsura gata de drum se afla în faţa hanului.

Caii erau înşeuaţi.

La orele nouă şi jumătate seara, Ragastens dădu semnalul de plecare.

Manfred se aruncă în braţele tatălui său, care îl îmbrăţişa spunându-i:

— Curaj! Vom izbândi…

Incălecară pe cai.

Spadacape se urcă pe unul din caii de la trăsură.

În afară de săbii toţi erau înarmaţi cu pistoale şi pumnale.

Pofniră la drum.

Trăsura înainta la pas. Cei patru călăreţi veneau în urma sa. Oraşul dormea adânc. Noaptea era fără lună.

În definitiv expediţia se arăta prielnică.

Ajunseră fără necazuri pe drumul ce se întindea de-a lungul zidului parcului.

Chiar la orele zece şi jumătate seara Spadacape se opri la zece paşi de portiţa secretă.

Caii de călărie fură legaţi atunci cu hăţurile de roţile trăsurii.

Cei de la trăsură fură pironiţi de un copac. Apoi toţi merseră să se aşeze în faţa portiţei. O linişte adâncă domnea în parc şi în împrejurimi. Şi fiecare dintre aceşti oameni îndrăzneţi nu auzeau altceva decât bătăile inimilor lor care zvâcneau cu putere.

XXXVI DELIRUL PATIMILOR AMOROASE

Am fost de faţă când ducesa d'Etampes îi dăduse de ştire lui Francois I că Margentine şi Gillette se mutaseră în pavilionul gărzilor.

In clipa în care ducesa ieşea de la rege, Sansac se făcu anunţat şi fu primit de îndată.

Sosea de la Paris în goana mare, şi trebuia să fi avut a spune lucruri foarte serioase că să fie nevoit să se arate în plină zi cu chipul său brăzdat de îngrozitoarea cicatrice roşiatică.

— Iată-te în sfârşit! izbucni regele. Pe Maica Prea Curată! dacă prietenii mei mă vor părăsi, am să mor de plictiseală.

Ideea morţii evocată de Francois I, îl făcu să tresară, şi adăugă în sinea lui:

— Dacă, totuşi, *am timp* să mor de plictiseală!

— Sire, răspunse Sansac, mai este şi curtea...

— Da, rânji regele, o gloată de ipocriţi care îşi petrec timpul întrebându-se dacă să facă sluj la picioarele mele, sau să se prosterneze în faţa fiului meu! E îngrozitor, Sansac... ei se bucură de pe acum de apropierea morţii mele... Uneori, când sosesc pe neaşteptate în apartamentul lui Henri, remarc jenă de pe chipurile lor, şi tăcerea care se lasă îmi dă de ştire despre succesiunea regelui ce moare...

Sansac privi atunci către rege.

Il văzu palid, slăbit, cu ochii încercănaţi, de roşu; cu bube pe faţă, şi, în colţul buzelor, ai fi zis că apăruse un fel de lepră.

— Totuşi Majestatea Voastră are o mină bună, spuse gentilomul.

— Să lăsăm asta!. Făcu regele clătinând din cap. Ai venit să te întâlneşti cu noi, şi lucrul ăsta mă bucură tare… O să trimit după La Châitaigneraie şi d'Esse…

— Sire, spuse Sansac, Maiestatea Voastră mă va ierta. Doresc să plec de la Fontainebleau cât mai de grabă posibil. Am venit doar să-i dau de ştire regelui despre anumite fapte destul, de ciudate ce se petrec la Paris…

— Vorbeşte, făcu regele mirat.

— Ei bine, sire, acum două zile, a trebuit să mă întâlnesc cu marele magistrat.

— Cu Monclar?

— Da, sire. Şi m-am dus către seară – căci nu umblu decât noaptea, precum bufniţele, m-am dus aşadar, la palatul Marii Dregătorii. Or ştiţi d-voastră ce am aflat când am ajuns acolo? Că marele magistrat Conte de Monclar, a înnebunit dintr-o dată, a părăsit palatul şi că nu se mai ştia ce se întâmplase cu el!

— Ce tot îndrugi acolo? izbucni Francois I pălind.

— Adevărul, sire.

— Şi nu am fost informat despre faptul acesta! Fără îndoială, prinţului i s-a dat de veste!

Regele făcu câţiva paşi prin cabinet, cu obrazul în flăcări de un acces de mânie nestăpânită ce făcea să tremure Luvrul şi Parisul şi uneori Franţa întreagă.

Cu o lovitură de pumn, răsturnă un preţios porţelan care împodobea şemineul.

— O să vedem noi, mormăi el, dacă mai sunt încă rege..

Sansac o să pleci la Paris împreună cu La Châtaigneraie şi d'Esse… Nu am încredere decât în voi trei. Te numesc mare magistrat, ai priceput?

Sansac se înclină fără bucurie.

Pentru acest gentilom, viaţa se isprăvise din ziua în care nu mai era “frumosul Sansac”…

— Te investesc cu puteri depline, adăugă cu furie regele care, în timp ce vorbea astfel începuse să scrie şi completa felurite pergamente. Vei lua în posesie marea dregătorie. Vei da ordin să fie aruncaţi în Bastilia marele cancelar şi guvernatorul Luvrului… Ah! o să vedem noi… pleacă de îndată… Montgomery!

Căpitanul gărzilor se înfăţişă.

— Montgomery, spuse regele cu o voce răguşită, duceţi-vă pe dată în apartamentul prinţului şi la cel al doamnei Diane..

— Sire! Voi să intervină Sansac.

— Linişte! îl veţi aresta pe fiul meu, Montgomery. O veţi aresta pe d-na Diane… Plecaţi… şi vedeţi dacă nu cumva Châtaigneraie şi d’Esse se află pe acolo…

— Sire, spuse Montgomery care era un pic palid la faţă, în clipa în care Majestatea Voastră m-a chemat, tocmai alergam către ea ca să-i spun… ca să-i dau de veste…

— Să-mi spui ce! Hai… vorbiţi o dată, domnule!

— Sire, a fost găsit adineauri întins pe peluza parcului, la o sută de paşi de lac, cadavrul d-lui d’Esse, cu pieptul străpuns din loc în loc.

— D’Esse este mort! izbucniră în aceiaşi clipă regele şi Sansac. Dar vestea aceasta produse un efect diferit asupra celor doi bărbaţi. În. Vreme ce Sansac lăsa să-i scape o înjurătură de furie şi punea mâna pe garda săbiei ca şi cum ar căuta duşmanul care îl ucisese pe tovarăşul său, regele alunecase într-un fotoliu, copleşit de asemenea veste.

— Cine este mizerabilul?… răgni Sansac. Iertaţi-mă, sire!

— Nu se ştie nimic! răspunse Montgomery.

In acea clipă se făcu mare zarvă în antecameră şi Bassignac, valetul de cameră se ivi strigând:

— Sire! Ce veste înspăimcintătoare pentru Majestatea

Voastră! D-l de La Châtaigneraie este mort!

— Mort! repetă înăbuşit regele.

— Mort! izbucni Sansac şi Montgomery, de data asta cu un început de groază.

— Mort, asasinat, reluă. Bassignac; adineauri au adus la castel cadavrul nefericitului gentilom şi oamenii care au îndeplinit acest oficiu funebru mărturisesc că au găsit trupul pe o stradă retrasă care se numeşte strada Fagots.

Montgomery tresări, păli şi îşi murmură în barbă:

— Aş pune capul că ucigaşul este Triboulet.

— Bine, Bassignac, spuse regele, lasă-ne! Valetul de cameră se retrase.

Montgomery aştepta, cu presimţirea că această ştire ar aduce vreo schimbare în intenţiile regelui.

Acesta într-adevăr, părea năucit.

Ridică priviri rătăcite spre Sansac şi îl zări atunci pe căpitanul gărzilor care nemişcat, îl privea.

— Montgomery, spuse regele cu greutate… ceea ce v-am spus…

— Va trebui să execut, sire?

— Nu! Consideraţi că nu v-am spus nimic… Şi ca nimeni să nu afle!

— Eu! sire… Majestatea voastră ştie bine…

— Da… d-voastră sunteţi un om de nădejde… Plecaţi Montgomery.

Montgomery ieşi.

Abia ajuns în antecameră, căpitanul se întrebă:

— Oare trebuie să-l previn pe prinţ… pe regele de mâine?

Francois I, rămas singur cu Sansac, se ridică şi îşi reluă plimbarea dar, de data asta, înceată şi abătută. Gentilomul observă atunci cât de prăbuşit sufleteşte era regele şi ce teribile schimbări se produseseră în persoana lui de când părăsise Parisul…

— Să plec, sire? întrebă el.

— Nu, răspunse regele pe un ton aproape rugător; rămâi… nu te mai am decât pe tine în care să mă încred aici!

Şi ceea ce reuşi să-l înspăimânte pe Francois I a fost însăşi atitudinea lui Sansac. Altădată, în împrejurări asemănătoare, gentilomul l-ar fi sfătuit pe rege la violenţă… Acum tăcea…

— Oh! gândi el cu o adâncă amărăciune. Aşadar este foarte adevărat că sunt condamnat!

……………

Veştile astea aduse una după alta, nebunia contelui de Monclar, moartea lui La Châtaigneraie şi a lui d'Esse, îi dăduseră o lovitură teribilă lui Francois I.

Simţea în jurul lui că-i fuge pământul de sub picioare.

Era ca o năruire.

Şi în sufletul acesta ros de egoism după cum îi era şi trupul ros de o boală incurabilă, nu avu un regret sincer faţă de bunul său slujitor care fusese marele magistrat, faţă de vitejii însoţitori ai petrecerii şi ai primejdiei care fuseseră La Châtaigneraie şi d'Esse.

Regele îşi deplânge doar propria-i soartă.

Apoi puţin câte puţin, cum se întâmplă uneori firilor excesive, durerea să se transfigura, imaginile tovarăşilor săi plutiră neclar, isprăviră prin a dispare şi fură înlocuite cu imaginea Gillettei.

Trădat, părăsit – o ştia prea bine – prietenii săi căzuţi în preajma lui, loviţi poate de mâini care se pregăteau să-l lovească pe el însuşi, regele se refugie în pasiunea sa cu un fel de turbare.

Chiar durerea aţâţa isteria simţurilor.

Câteva ore după ştirea marilor nenorociri, Francois I nu se mai gândea decât să pună mâna pe Gillette.

Dar în loc să se gândească la ea cu ezitări cum făcuse până atunci, acum o făcea ou furie.

Visa la o moarte hidoasă.

Simţea o bucurie funestă, cu tremurături nervoase, închipuindu-şi propriul său cadavru sufocând în braţele-i

îngheţate pe tânăra fecioară biruită… Cine ar fi putut să-l vadă pe Francois I în clipa aceasta ar fi fost îngrozit. Petele vinete de pe obrajii săi păreau să ia culoarea fierii.

Prăbuşit într-un fotoliu, cu privirea fixă, cu capul agitat de un tremur senil, cu buzele schimonosite de un rânjet nervos, el rostea cu glas scăzut numele lui Gillette, pentru ca, tot pronunţând numele acesta, îşi plăsmuia mai bine imaginea căreia îi dădea viaţă din frânturi.

Şi imaginea erotică se împresura de imagini funebre; înfăţişarea lui Gillette, înfăţişare a vieţii şi a dragostei, chema figurile tovarăşilor săi morţi.

În delirul de dragoste a lui Francois I, viaţa şi moartea, împletite, încâlcite, alcătuiau un tablou straniu al cărui desen macabru se trasă cu tuşe de foc în închipuirea sa înfierbântată.

Apoi a fost frumoasă doamnă Ferron care urmă pe dinaintea ochilor săi, provocatoare, desfrânată, admirabilă frumuseţe în goliciunea trupului ei, dar o mască de schelet rânjea pe chipul ei.

Şi mereu revenea la această fantastică închipuire a delirului său.

Era mort… ucis de dragoste… ucis de voluptate.

Şi braţele sale de cadavru înlănţuiau într-o strângere copleşitoare trupul lui Gillette tresăltând de viaţă şi groază.

Printr-un efort de voinţă, Francois I s-ar fi putut lepăda de aceste obsesii.

Dar el se complăcea într-o asemenea stare.

Ele îi cauzau o spaimă fără nume şi în acelaşi timp o inexplicabilă voluptate.

Când să se culce, îl concedie pe Bassignac care, neliniştit se postă în antecameră şi aşteptă.

Timp de ore întregi, regele se chinui, căută, dădu viaţă înşiruirii de privelişti care îl încântau şi îl ucideau.

Era o agonie de voluptate.

Când şi când i se părea că era asemeni unei flori… floare

hidoasă crescută într-o atmosferă vătămătoare, o floare care se otrăvea pe ea însăşi prin propriile sale miresme şi care se sfârşea într-o înăbuşire de spaimă şi de desfătări…

O sudoare rece cu miros înţepător îi curgea pe frunte fără să o şteargă. Frânturi de cuvinte ţâşneau de pe buzele sale învineţite şi negricioase.

Curând dureri ascuţite îi atacară creierul.

In acelaşi timp, măruntaiele se răsuceau cuprinse de chinurile răului. Trecuse de mult de miezul nopţii şi regele răbda durerile în tăcere. Starea asta mai dură două ore ...

Vedeniile nu dispăruseră deloc. Din contră, se limpezeau cu un fel de cruzime.

Pe neaşteptate, durerile din măruntaie se potoliră, dar, curând i se păru că cineva îi înfigea ace de foc în pleoape. Închise ochii, şi nu se simţi mai uşurat…

Atunci, grozăviile morţii i se arătară ca şi cum ea ar fi fost foarte aproape. Voi să se ridice ca să scape de nălucirile delirului său, făcu doi paşi şi căzu cu greutate, cu un strigăt sfâşietor.

Este ora trei după miezul nopţii.

— Regele moare… Regele o să moară!…

In castelul în care mişuni încoace şi-n colo nişte lumini, ce strălucesc la toate ferestrele, vorba asta alerga din gură în gură.

Locuitorii castelului, treziţi pe neaşteptate, din somn aşteaptă sfârşitul crizei…

Şi apartamentele lui Francois I erau pustii.

Singuri, Bassignac şi Sansac, pătrunseseră în cabinetul regal, şi Bassignac se năpustise afară în căutarea medicului lui Francois I.

După ce îl căută în zadar pe medic peste tot, isprăvi prin a-l găsi în apartamentul prinţului. Acolo era îmbulzeală.

In rândul din faţă al curtenilor îndatoritori să salute răsăritul de soare, Montgomery povestea cu glas scăzut fiului lui Francois I o întâmplare care fără îndoială trebuia să-l intereseze foarte

mult, căci prinţul asculta cu o atenţie deosebită.

Un grup de gentilomi înconjura această ceată, cu chipuri arzând de nerăbdare, aşteptând să le vină rândul.

In urmă se afla mulţimea fremătândă în speranţa apropiatei goane după onoruri.

Zărind pe medic în dreptul unei ferestre, Bassignac traversă mulţimea. Sosind la fereastră observă că medicul discuta cu d-na Diane de Poitiers. Ce putea ea să**-i** spună?

Fără să se îngrijească de etichetă, Bassignac îl trase pe medic de mânecă.

— Ce se petrece, Bassignac? făcu Diane de Poitiers surâzând.

— Regele este serios indispus; nu ştiaţi de faptul acesta, doamnă? spuse valetul de cameră.

— Oh! Dumnezeule!… trebuie să-i dăm de veste monseniorului prinţ! izbucni Diane care se îndepărtă de îndată aruncând o privire medicului.

Acesta îl urmă pe Bassignac.

Cum valetul de cameră pleca alergând, se izbi de Jarnac care scoase un strigăt de durere însoţit de o înjurătură. Bassignac era prea preocupat.ca să se oprească. Dar medicul se opri.

— Imbecilul ăsta v-a izbit? întrebă el.

— Da, la naiba şi mă arde aici…

— Bun!… Am să vă consult pe dată umărul. Important este că nu a căzut compresa… Chirurgul se avântă şi el mai departe.

Jarnac intră în apartamentul prinţului şi merse drept către Diane de Poitiers.

— Ce vă mai face umărul? întrebă aceasta.

— Cât se poate de bine, cu toate că turbatul care mi-a dat lovitura de sabie, folosindu-se de întuneric, nu prea şi-a curaţat arma… dar mă voi revanşa când voi dibui cu ce afurisit am avut de-a face! Până atunci alta e povestea… Adineauri, în speranţa că voi da de o urmă, după ce mi se pansase rana, m-am dus cu o făclie în locul în care m-am întâlnit cu necunoscutul în chestiune. Ştiţi ce am găsit în iarbă?…

— Să vedem! făcu Diane. Jarnac întinse un petec de hârtie.

— Am avut curiozitatea să-l deschid, mai spuse el. Citiţi şi veţi vedea că este destul de interesant…

Diane de Potiers deschise scrisoarea şi o citi de câteva ori.

Fruntea i se cută de la efortul căutărilor febrile.

— Ce spuneţi de asta? întrebă Jarnac.

— Să avem răbdare! reluă Diane… Medicul are să-mi aducă deîndată un răspuns. Depinde de acest răspuns dacă scrisoarea se va dovedi inutilă sau nu. În orice caz, asta e bine venită.

……………

In patul său vast pictat cu embleme, Francois I horcăia.

Tapiseriile scumpe ale încăperii primeau o strălucire plăcută de la lumină unui sfeşnic cu opt făclii de ceară, iar personajele eroice ale acestui sfeşnic, în poziţii de luptă, cu căşti şi zale de fier, se înfăţişau regelui că nişte fraţi de cavalerie veniţi în goană să ia parte la funerariile sale.

Ideea morţii căpătase înlăuntrul lui o întindere monstruoasă. Dar ea nu reuşea să înăbuşe pasiunea care delira în trup. Din contra, după cum am spus-o ea se alătura acestei pasiuni şi o irita.

Cuvintele care îi scăpau trădau această dublă stare sufletească şi trupească.

— Să mor în braţele lui Gillette… să mor împreună cu ea… oh! este îngrozitor să mori atât de tânăr… dar voi muri sufocând-o cu sărutări…

— Sire! sire! alungaţi asemenea idei…

— Oh! ochii mei… Ochii mei mă ard! Ah! ce flăcări îmi ard pleoapele!.. Sunt sigur că un sărut al tinerei fecioare le-ar răcori.

— Beţi, sire, spuse medicul ducând spre buzele regelui o băutură calmantă. Regele bău cu lăcomie.

— Ah! d-voastră sunteţi! spuse el apucând mâna medicului. Unde e Rabelais? Vreau ca Rebelais să fie la mine!…

Medicul schiţă o grimasă de dispreţ:

— Ilustrul meu confrate nu se află la castel, sire, mă strădui

să-l înlocuiesc atât cât stă în puterea palidei mele ştiinţe.

— Da… da… şi d-voastri sunteţi un savant…

Regele se ridică într-o rană

La un semn îl concedie pe Bassginac.

— Regelui îi este mai bine! spuse medicul

Bassignac se grăbi să iasă ca să răspândească ştirea falsă, bucurându-se dinainte de consternarea curtenilor.

— Du-te şi tu, îi spuse cu blândeţe Francois I lui Sansac.

Sansac îl consultă din priviri pe medic.

— Majestatea Sa a avut adineauri o criză puternică… criza a urcat până la punctul ei culminant, acum scade treptat.

Răspund de zilele Maiestăţii Sale, dacă binevoieşte să-mi urmeze prescripţiile..

— Dumnezeu să-l aibe în pază pe Majestatea Sa! murmură Sansac.

Şi omul acesta de fier ieşi plângând. Căci, tot împărţind desfătările şi primejdiile regelui, se legase profund de el.

Fie că băutura calmantă ar fi acţionat într-adevăr asupra lui, fie că criza de isterie ar fi fost în descreştere, el părea mai liniştit.

— Vorbiţi-mi despre starea mea, zise el cu o anumită fermitate.

— Starea Majestăţii Voastre nu este îngrijorătoare. Nu are nevoie decât de odihnă.

— Şi eu, vă spun că sunt condamnat!… Poate mai am trei luni de trăit… Da?: la ce bun!…

— Majestatea Sa este în putere. Sângele se poate regenera sub influenţa ierburilor ce calmează şi purifică…

Francois I clătină din cap.

— Pentru ce minţiţi? spuse el cu asprime. Ştiţi mai bine decât mine că răul de care sunt atins este nevindecabil… Vă spun că abia mai am trei luni de trăit…

Medicul păstră tăcere.

— Vă rog! izbucni regele cu o disperare îndârjită.

— Sire!… Mărturisesc că boala Majestăţii Voastre este anevoie de vindecat. Dar nu este vorba numai de trei luni de viaţă, dacă doriţi…

— Şase luni, nu-i aşa? spuse regele eu o inexprimabilă amărăciune..

De data asta medicul rămase tăcut.

— Ascultaţi, spuse atunci Francois I, aceste câteva mizerabile zile de existenţă care îmi mai rămân, nu mi le doresc… Ascultaţi-mă… tăceţi… şi supuneţi-vă… Vreau ca de acum şi până în zorii zilei, să-mi preparaţi o băutură care să-mi redea toate forţele timp de opt zile, chiar şi pentru mai puţin.. Vreau, ca în ultimele ceasuri ale vieţii, să redevin tânăr, înfocat, în fine precum eram acum douăzeci de ani… o puteţi face?

— Da, sire… Dar dacă vă dau această băutură, vă ucid i

— Oricum preparaţi-o şi aduceţi-mi-o… voi vedea…

— Sire, repet Majestăţii Voastre că această băutură vă ucide

— Tăceţi, domnule! horcai regele. Să am în dimineaţa asta băutura! e în joc viaţa dumneavoastră!…

— Regele o porunceşte?

— Da! Vă poruncesc!..

— E bine, fie… Vi se va da ascultare…

………………

Poate că era un om onorabil medicul ăsta.

Poate doar îi era teamă… dar el hotărî să tacă şi să încerce apoi un ultim efort pentru a-l îndepărta pe Francois de la funestul său plan.

Ieşind de la rege, o zări pe Diane de Poitiers care aştepta cu nerăbdare.

— Ei bine? întrebă ea avântându-se dinaintea lui.

— Majestatea Sa a avut o criză, dar nimic nu dovedeşte că regele se află în pericol… Va fi salvat dacă consimte să se odihnească. Şi mai ales, adăugă el… să fie îndepărtată cu grijă de el… cauza excitaţiei.

— Care cauză? întrebă Diane de Poitiers pironind o privire

ascuţită în ochii bărbatului.

— Femeile! răspunse acesta cu o asprime hotărâtă. El se îndepărtă.

— Femeile! gândi Disne… Şi poate fi salvat! Ah! scrisoarea!

……………..

Medicul se avântă către apartamentul său. Unde era instalat un laborator

Am spus că era poate un om de onoare.

Ideea preparării băuturii pe care o promise regelui îl revoltă.

Se aşeză într-un fotoliu, şi, sprijinindu-şi capul în mâini începu să reflecteze.

Departe, în vreun turn de clopot, sună de ceasurile patru.

În clipa aceea, cineva bătu la uşă, şi nchipuindu-şi că veneau să-l caute ca să alerge la rege, se grăbi să deschidă.

Era Diane de Poitiers.

Intră şi închise din nou uşa cu băgare de seamă.

— Hai, spuse ea aşezându se, spuneţi-mi tot ce ştiţi…

— Nu pot decât să vă repet ceea ce v-am spus, doamnă. Ptegele poate fi salvat… în clipa de faţă, cel puţin…

— Ce ar trebui făcut pentru asta?

— Odihna cea mai deplinâ… mă înţelegeţi, doamnă?… Cu alte cuvinte nu numai odihna trupului, dar şi aceea a minţii.

Şi prin odihnă, doamnă, înţeleg numai… odihna… simţurilor.

— Vorbiţi deschis, zise Diane de Poitiers; împrejurările sunt prea grave ca să pierdem timp cu metaforele.

— Fie, doamnă. Afirm deci că regele poate şi trebuie să se ocupe de exerciţiile sale obişnuite, chiar şi de cele mai obositoare.

Din contră; vânătoarea, turnirurile, tot ceea ce poate să ducă la transpiraţii din belşug şi să îmblânzească simţurile nu-i poate fi decat favorabil. Dar trebuie să înceteze într-un fel absolut orice legătură cu femeile; trebuie chiar să alunge în întregime din mintea să orice gând de dragoste… cu ajutorul căruia…

— Lămuriţi-mă…

— Urmând aceste prescripţii cu stricteţe supunân-du-se medicaţiei motivate, Majestatea Sa ar mai putea trăi cinci sau şase ani.

— Cinci sau şase ani! repetă cu glas înăbuşit Diane de Peitiers.

— Şi poate chiar, concluziona medicul, ar reuşi să oprească mersul bolii mulţumită deosebitei sale vigori… Din nefericire..

Apoi, medicul tăcu pe neaşteptate.

— Aţi spus “din nefericire”… Desăvârşiţi-vă intenţia, izbucni Diane; şi luaţi bine seama, domnule, – este, indispensabil pentru salvarea statului ca dumneavoastră să fiţi în clipa de faţă de o sinceritate absolută.

— Ei bine, doamnă, daca trebuie să vorbesc limpede, nu cred că Majestatea Sa renunţă la obiceiurile sale. Temperamentul său, de o ardoare nemăsurată, a pus stăpânire pe voinţa sa. Departe de a căuta liniştea care poate să-l salveze, regele mi-a poruncit să-i prepar o băutură excitantă…

— Excitantă? întrebă Diane.

— O băutură care, pentru câteva zile, i-ar reda toate puterile şi toate aparenţele tinereţii…

— Asemenea băutură… o puteţi prepara?

— Pot, doamnă, dar nu o voi face î

— De ce?

— Pentru că l-aş ucide pe rege cu o băutură magică de felul acesta la fel de sigur că şi un glonte de muschetă în cap sau o lovitură de pumnal în piept…

— Înţeleg, maestre, însă vă este foarte greu să vă opuneţi pe faţă poruncilor Maiestăţii Sale…

— De aceea, doamnă, nu mă voi opune pe faţă. Voi prepara pentru Majestatea Sa o băutură calmantă, şi îi voi spune că este băutura dătătoare de puteri pe care mi-a cerut-o.

— Şi atunci când regele îşi va da seama că l-aţi înşelat, veţi fi arestat şi aruncat în temniţă…

Medicul păli.

Diane de Poitiers se ridică şi merse către el.

— Trebuie să preparaţi băutura magică, spuse ea cu răceală în glas.

— Doamnă, mă întreb ce pretindeţi de la mine de fapt!…

— Ascultaţi-mă bine, maestre: minutele sunt preţioase. În spatele acestei uşi se află pe culoar doi oameni care vor pătrunde aici… la chemarea mea… Ia priviţi…

Numaidecât Diane deschise uşa.

Medicul zări într-adevăr pe coridor doi oameni.

Erau mascaţi şi nu putu să-i recunoască.

Diane închise din nou uşa.

— Vă daţi seama, maestre, ce se va întâmpla dacă îi voi chema?

— Nu mă îndoiesc de asta, doamnă, spuse medicul care, din vânăt precum era se făcu alb ca varul.

— Ei bine, aceşti doi oameni vor pătrunde aici şi vor înfige fără milă pumnalul în dumneavoastră. Aveţi un minut să vă hotărâţi. Ori vă asumaţi răspunderea să pregătiţi băutura magică, ori de nu îi chem pe cei doi de afară…

Medicul şovăi cam douăsprezece secunde, răstimp destul de mare, dacă socotim că o considera pe Diane de Poitiers incapabilă să ameninţe în zadar şi dacă ne gândim că deja *aţâţase* spiritele împotriva nenorocitului în apartamentul prinţului.

— Doamnă, ingăimâ el, voi pregăti băutura.

— Bine, maestre, este tot ceea ce vă cer. Acum, liniştiţi-vă. Conştiinţa dumneavoastră va fi la adăpost de orice reproş. Mie, doar mie imi veţi înmâna licoarea.

În privinţa regelui, veti proceda după cum aţi spus: îi veţi aduce băutura calmantă. Băgaţi de seamă numai ca acele două sticluţe să fie identice. Dacă, atunci când veţi aduce regelui băutura ce se află la dumneavoastră, se va afla vreo persoană în apropierea Majestă-ţii Sale, va fi bine ca persoană să ştie că băutura este nevătămătoare. În schimbul îndeplinirii acestor

prescripţii, după cum spuneţi, veţi fi numit medicul Majestâţii Sale Henri al II-lea, rege al Franţei. Veniturile vi se vor dublă şi vi se vor acorda titluri de nobleţe. Vi se pare îndestulător?

Medicul se înclină tremurând.

— Să isprăvim cu asta, maestre. Cât timp vă trebuie ca să pregătiţi cele două băuturi… pe cea bună şi pe cea rea?…

— Cam două ceasuri, doamnă.

— Să zicem trei. La orele opt, mă voi înfăţişa aici. Cred că suntem de acord în toate privinţele nu-i aşa?

— Da, doamnă!…

— La orele opt! spuse Diane de Poitiers, cu o inflexiune a vocii care îl făcu să tremure pe nefericitul medic.

Puţin după ora opt, medicul se îndreptă către apartamentul regelui.

Chiar în clipa în care ajunsese în anticarperă se ivi pe dată dintr-o cameră alăturată o femeie care îl cuprinse de braţ.

Era ducesa d’Etampes.

— Aţi adus regelui băutura pe care v-a pretins-o?… spuse ea cu glas scăzut.

— Doamnă…

— Am auzit totul, noaptea trecută, când Majestatea Sa v-a vorbit! Aţi cugetat, domnule, că a da ascultare regelui înseamnează a-l ucide?…

— Doamnă, spuse medicul plecând privirea, băutura pe care o aduc este nevătămătoare…

— Cum aşa?

— Nu pot să mă explic mai mult, doamnă, dar vă jur pe mântuiră sufletului meu că aduc regelui o băutură calmantă şi nu băutura magică pe care mi-a pretins-o.

— Sunteţi un om de onoare! izbucni ducesa care-l sărută pe amândoi obrajii pe medicul ce părea năucit, şi dispăru precum apăruse.

— Regele nu va muri! gândi ducesa privind spre apartamentele sale.

Ah! scumpa mea Diane, cine râde la urmă râde mai bine!

Din acest proverb, se poate dovedi că bună ducesă nu era cu nimic mai prejos decât rivala sa şi că de fapt., veghind asupra vieţii regelui, o făcea mai ales pentru a-şi menţine poziţia sa influentă de la curte.

— Cum a petrecut regele restul nopţii? întrebă atunci medicul pe Bassignac.

Credinciosul valet de cameră, nu dormise şi îşi petrecuse toată noaptea în antecameră, trăgând cu urechea la uşa regelui, deschizând-o câteodată să privească înăuntru…

— Majestatea Sa n-a întârziat să adoarmă, spuse el.

— Este efectul băuturii pe care l-am sfătuit să o ia…

— Dar somnul i-a fost întrerupt de coşmare, dacă e să ne luăm după vorbele neclare care-i scăpau Majestăţii Sale.

— O să-l consult în privinţa asta…

Şi medicul dori să-şi continue drumul.

— Maestre! zise Bassignac cu o voce rugătoare, reţinându-l.

— Ce doriţi prietene?…

— E în intenţia dumneavoastră să daţi ascultare Maiestăţii Sale… poruncii pe care v-a dat-o?

Deodată, el îi arătă lui Bassignac sticluţa ce-o avea asupra lui:

— Vedeţi sticluţa aceasta, nu-i aşa?

— Da! rosti cu înfocare valetui de cameră. Medicul privi cu nelinişte în jurul lui.

— Ascultaţi-mă bine, zise el pe neaşteptate aplecandu-se către Bassignac. Atâta vreme cât regele nu va bea decât din conţinutul acestei sticluţe, răspund de viaţa sa, m-aţi înţeles?

— Înţeleg… Oh! Fiţi binecuvântat!

— Dar, adăugă medicul pe un ton atât de scăzut că abia de se înţelegea ce spune, dacă sticluţa este schimbată, nu mai răspund de nimic…

Şi lăsându-l pe Bassignac fremătând de speranţă şi spaimă, intră în camera regelui.

XXXVII BĂUTURA MIRACULOASĂ

Francois I se trezise. O mare tristeţe se citea pe trăsăturile chipului său obosit. Doar, ochii îi străluceau cu o licărire ciudată.

O clipă, medicul speră că o dată cu încetarea crizei de isterie, regele să renunţe la gândul său funest.

Dar de la primele cuvinte pe care le rosti bolnavul, el pricepu că nu era deloc aşa.

— Ei bine, domnule, exclamă Francois I, aţi izbutit să-mi preparaţi băutura aceea?

— Medicul aşeză pe o masă aflată în mijlocul camerei, sticluţa pe care o adusese.

— Sire, bâigui el, licoarea pe care mi-a comandat-o Majestatea Voastră este bine cunoscută, şi compoziţia sa, adusă în Franţa de către asiatici, nu poate fi ignorată de către un medic…

— De ajuns, maestre, spuse regele a cărui privire se înflăcăra şi mai mult.

— Dacă Majestatea Voastră ar binevoi să îngăduie…

— Nu, maestre, nu!… Ştiu ce aţi putea să-mi spuneţi… Orice vorbă este de acum înainte de prisos…

V-aţi îndeplinit misiunea, puteţi să vă retrageţi…

— Îndrăznesc să sper că răul ce poate surveni nu se va abate asupra mea! spuse medicul care, după ce se înclină, se retrase.

Acum, antecamerele erau înţesate de lume.

Vestea că regele se simţea mai bine, şi că s-ar putea vindeca, lăsase locul gol în jurul prinţului Henri şi atrăsese în preajma bătrânului rege mulţimea de curteni.

Singur în camera sa, Francois I rămase câteva minute

gânditor, cu privirile aţintite în tavan.

La ce se gândea în clipa asta în care putea, potrivit dorinţei sale să-şi prelungească existenţa sau să o curme?

La împăratul Charles?

La dezbinările ce învrăjbeau biserica şi ameninţau în esenţa sa principiul de autoritate divină pe care se sprijinea monarhia?

La suferinţele poporului său strivit de dări şi de corvezi pentru a-i susţine fastul?

La acei poeţi şi scriitori pe care aparent îi apreciase pentru a merita numele de *Tată al Literelor,* pe care câte unii il acordau, şi pe care îi persecutase în secret, pentru a fi pe placul bisericii? La umbra lui Etienne Dolet ce se apleca asupra patului său pentru a-l blestema, sau la figura ameninţătoare a lui Loyola care i se înfăţişa pentru a-i porunci să-i supună torturilor pe gânditorii din timpul domniei sale?…

Nu!…

Un nume de femeie îi venea pe buze.

Pe: patul său de suferinţă, atât de aproape de moarte, Francois I rămăsese ceea ce fusese întreaga sa viaţă: un vajnic soldat pentru care femeia reprezintă marea fortăreaţă de cucerit.

Bassignac intră şi îi spuse că doamna Diane de Poitiers, pretindea să i se înfăţişeze regelui imediat.

Franşois I avea pentru Diane o stimă deosebită.

Poate că fusese metresa lui înainte de a deveni cea a fiului său, dar asta nu e sigur.

Regele iubea în persoana ei frumuseţea profundă, şi dispreţul ei pentru sulimanuri sau artificii, pe care ştiu să o păstreze intactă până la sfârşit.

Admira la ea îndrăzneala uşor deşănţată, tenacitatea şi în fine, trecea drept o fiinţă ponderată, în stare de un sfat bun în afacerile serioase.

Totuşi femeia asta il trăda: voia să-i ucidă.

El nu ştia lucrul acesta.

Şi acesta este blestemul grandorii al celor pe care Bussuet îi numeşte mai-marii pământului: ei sunt înconjuraţi de trădare, respiră ipocrozie şi mor chiar de mâna acelor pe care i-au stimat cel mai mult.

Doar omul liber caută în fiinţa sa izvorul fericirii, flacăra de bucurie şi de măreţie care străluceşte asupra a tot ce-l înconjoară. Sclavul şi stăpânul sunt nevoiţi să se completeze unul prin celălalt, şi unirea lor inevitabilă naşte ura…

Diane de Poitiers nu îl ura pe Francois I, ci pe acela care ocupa locul lui Henri II. Căci ea credea cu tărie că încoronarea prinţului s-ar completa cu propria ei încoronare.

De aici reiese că ea putu să se aplece, asupra bătrânului rege muribund cu un chip plin de considerare şi simpatie, în vreme ce inima ei era plină de amărăciune, de ură şi nerăbdare.

Aceasta este înfăţişarea tuturor nefericiţilor care tind spre acest sumbru abis ce se numeşte: Putere…

— Sire, puse ea cu vocea sa un pic masculină, constat cu fericire că ni s-a făcut o descriere falsă.

— Ce descriere, scumpa mea Diane?

— Ni s-a spus că Majestatea Voastră ar suferi de un rău nevindecabil…

Regele deveni livid din cauza acestei împunsături atât de aspre.

— Şi că suferinţele din noaptea trecută ameninţau să-l sfârşească, mai spuse Diane neîndurătoare. Bag de seamă, se grăbi ea să adauge, că nimic nu e adevărat din toate astea şi că prin voia Domnului, regele va mai dura multă vreme.

— Regele moare, întrerupse cu o voce înăbuşită Francois I.

— Sire, sire! ce tot spuneţi?… Sunt convinsă că suferiţi doar de un pic de plictiseală, şi că ar fi de ajuns un pic de distracţie ca să vă smulgă gândurilor ce vă întristează… Îngăduiţi-mi sire, să vorbesc cu toată sinceritatea…

— Vorbiţi, scumpa mea prietenă…

— Ei bine! de la sosirea noastră la Fontainebleau, Majestatea

Voastră nu se înconjoară decât de feţe triste şi severe... fără petreceri, fără turniruri... Abia dacă vânătoarea izbuteşte să frângă aspra monotonie a zilelor sale... Vai sire, doar nu suntem la manevre!... Chemaţi din nou în jurul dumneavoastră pe poeţii pe care i-aţi îndepărtat, pe trubadurii ale căror povestiri ne vrăjeau odinioară, alcătuiţi o curte care să arate ca un strat cu flori. Nu lipsesc tinerele şi fermecătoarele femei a căror privelişte o să risipească gândurile triste ale Majestăţii Voastre... Şi iată, sire, la ce mă gândesc... Fără a îndrăzni prea mult... pentru ce aţi alungat din cartel şi aţi surghiunit în fundul parcului pe atât de frumoasa Gillette pe care noi o îndrăgim cu toţii...

Regele sorbea aceste cuvinte şi se îmbăta cu ele asemeni unei otrăvi care te prinde în mrejele ei.

Auzind pomenindu-se de, Gillette, îl trecură fiorii.

Diane putu să cântărească dintr-o privire întreaga grozăvie a distrugerilor pe care pasiunea le poate cauza unei inimi care a trecut de vârsta iubirilor şi care se îndârjeşte în ale iubirii...

Deodată bătu din palme:

— Dar asta îmi aduce aminte de o întâmplare destul de curioasă pe care vreau s-o fac cunoscută Majestăţii Voastre pentru a o dispune.

— Sunteţi o fiinţă încântătoare, Diane şi din pricina vorbelor d-voastră, simt că trăiesc din nou!

— Din fericire, Majestatea-Voastră, n-are nevoie de sprijinul cuiva ca să trăiască...

— Să vedem despre ce întâmplare e vorba.. La cine se referă.

— Păi... la tânăra ducesă de Fontainebleau...

Ochii regelui străluciră.

— Un grădinar, continuă Diane, a găsit în parc o scrisoare ciudată care este semnată: *O prietenă, a lui Gillette...*

Scrisoarea este adresată unui domn... de... am uitat... Dar priviţi, Sire, iată scrisoarea...

Diane întinse regelui bucata de hârtie pe care acesta începu

s-o citească şi s-o recitească.

Din discreţie, fără îndoială, şi pentru a-l lăsa pe rege să cugete în voia sa, Diane se trase îndărăt şi se strecură până la masa pe care medicul aşezase băutura.

După ce a citit scrisoarea, regele, ridică în fine privirile către Diane de Poitiers.

— Vă mulţumesc, scumpa mea Diane, spuse el.

— Pentru ce, sire?

— Pentru cuvintele frumoase şi pentru scrisoarea pe care mi-aţi adus-o.

— Oh! Dumnezeule, are cumva vreo oarecare importanţă?

— O importanţă însemnată, Diane. Binevoiţi a mă lăsa… Dar înainte de a vă retrage, faceţi-mi un ultim serviciu… Aduceţi-mi sticla care se afla în apropierea dumneavoastră, pe masă.. Nu o vedeţi?

— Iertare, sire… Nu o vedeam, într-adevăr. Diane apucă sticla şi o aduse regelui.

Apoi, după ce a făcut o frumoasă reverenţă se retrase zâmbind.

Regele privi cu o uitătură sumbră sticla ce semăna aidoma cu aceea pe care medicul a aşezat-o pe masă.

Şi cu o mişcare neaşteptată umplu un pahar de argint, pe care îl goli dintr-o înghiţitură.

Apoi dădu ordin să vină Motgomery.

Căpitanul gărzilor se înfăţişă de îndată

— Luaţi douăzeci de oameni de nădejde, spuse regele, duceţi-vă la hanul Carol cel Mare şi arestaţi-l pe cavalerul de Ragastens, care se află acolo. Dacă se află în compania altor persoane, arestaţi şi pe aceste persoane. De grabă!

Montgomery, se înclină şi dispăru.

— Bassignac! striga regele.

— Iată-mă, sire!…

— Ajută-mă să mă îmbrac…’

În timp ce începea să-l gătească pe rege, Bassignac aruncă o

privire sticlei cu băutură şi o recunoscu pe cea pe care i-o arătase medicul.

— Iată că totul e bine. Murmură printre dinţi bătrânul servitor.

— Ce spui? întrebă regele.

Lui Francois I îi plăcea tare mult să flecărească cu valetul său. Şi însemna chiar o mare destindere pentru el asemenea oră petrecută cu pregătirea toaletei, în timpul căreia Bassignac îl distra povestindu-i faptele mărunte de la curte. Vaietul făcea în felul acesta oficiul de foaie de informaţie.

— Spun, sire, răspunse acesta la întrebarea pe care i-o pusese Francois I, spun că Majestatea Voastră a început să ia băutura şi că sunt fericit de faptul acesta…

— De ce eşti fericit? zise regele care, revenit din gândurile sale funebre, tresări.

— Pentru că licoarea este calmantă, sunt sigur de asta, şi Majestatea Voastră poate s-o bea fără teamă.

Vorbele acestea care în mintea valetului de cameră, se refereau la scurtă discuţie pe care o avusese cu medicul, nu fură pricepute de Francois I.

— Ai dreptate, spuse el cu o voce sumbră; băutura asta magică trebuie să-mi liniştească simţurile înfierbântate ale trupului meu. Mai umple-mi paharul…

Bassignac se grăbi să dea ascultare poruncii. Regele bău dintr-o înghiţitură precum făcuse adineauri, cu un soi de disperare cumplită.

— Beau moarte! gândi el în sinea lui.

În acest răstimp, pe când Bassignac vorbea fără noimă, regele se studia, se ascultă, se consultă pe sine însuşi ca să zicem aşa.

Primul efect imediat al băuturii magice a fost o stare plăcută în tot trupul care se răspândi în mădularele sale zdrobite de oboseală.

Sudoarea rece şi acră care îl chinuise atâta se opri.

Durerile confuze în măruntaie dispărură, zvâcnirile pleoapelor, slăbiră atât de mult încât atunci când Bassignac dăduse

perdelele la o parte, el putu să privească cerul strălucitor inundat de lumină aurie a dimineţii primăvăratice.

....

In vremea asta, Montgomery, ieşise din apartamentele regale pradă unei tulburări vecină cu nebunia. Ei se gândea în sinea lui:

— Ce se întâmplă?... La Châtaignerie a fost ucis la hanul Carol cel Mare, nu mă îndoiesc de faptul acesta... Ucis de Triboulet, e sigur. Îmi închipui scenă ca şi cum aş fi fost de faţă.

Afurisitul de bufon mă va pierde chiar în momentul când îmi făceam o poziţie la curte...

în timp ce cugetă astfel, Montgomery coborâse în curtea castelului şi dăduse ordine unuia dintre ofiţerii săi.

Curând ofiţerul veni să-i spună că cei douăzeci de oameni de care era nevoie erau gata de drum.

— Ei bine, urmaţi-mă! zise căpitanul. Porni la drum către strada Fagots.

— Sunt pierdut! murmură el. Dacă mă duc la hanul Carol cel Mare, sunt obligat să-l arestez pe Triboulet. Bufonul este adus la rege. Şi favoarea mea, sprijinită pe o minciună, se năruie în acelaşi timp cu minciuna...

— Unde mergem, domnule? îl întrebă în clipa aceea ofiţerul care mergea în dreptul său în fruntea celor patruzeci de archebuzieri.

— Mergem în strada Fagots, răspunse căpitanul.

Şi pe dată regretă acest răspuns.

— Avem de făcut vreo arestare?... continuă ofiţerul.

— Da, chiar aşa... o arestare la han.

— La care dintre hanuri? Sunt două în strada Fagots...

— Aha! sunt două hanuri...

— Păi da, domnule... e hanul *Carol cel Mare* şi *Soarele de Aur.*

— Ei bine, domnule, la Soarele de Aur mergem! spuse Montgomery inspirat de o idee neaşteptată.

Şi pe un ton firesc, adăugă:

— *Carol cel Mare* nu este un han, este un loc mizerabil, iar

persoana pe care o s-o arestăm e de condiţie bună.

— Pot să aflu despre cine e vorba?…

— Secret de stat! răspunse căpitanul gărzilor. Ofiţerul se înclină.

Ajunseră în strada Fagots şi, la un semn făcut de Montgomery, mica trupă se opri în faţa hanului *Soarele de* aur, care era într-adevăr o pensiune bine întreţinută faţă de vecina sa.

Montgomery intră în odaia cea mare.

Ofiţerul postă soldaţi la toate. Ieşirile, apoi se întoarse la căpitan în fata căruia hangiul şi soţia sa, tremurau şi făceau nenumărate plecăciuni.

— Domnule spuse Montgomery ofiţerului, o să deschideţi toate uşile camerelor din han şi să le aduceţi la mine pe toate persoanele pe care le găsiţi în aceste camere.

Fără să spună un cuvânt, hangiul, se grăbi să-i arate ofiţerului drumul.

După douăzeci de minute, cei cinci sau şase drumeţi din han erau adunaţi în faţa căpitanului gărzilbr, care luă un aer dintre cele mai severe. Şi încruntă sprâncenele.

Drumeţii erau palizi şi se priveau unii pe alţii tremurând. Niciunul nu îndrăznea să protesteze împotriva brutalităţii cu care erau trataţi.

Pe cât de nevinovaţi erau, drumeţii aceştia tremurau aşadar care mai de care, în timp ce Montgomery îi trecea în revistă fără să binevoiască a le adresa vreun cuvânt.

In fine, căpitanul rosti aceste cuvinte care fură primite cu un oftat de uşurare:

— Persoana pe care o căutăm nu se află aici!… Şi se adresă hangiului:

— N-aţi avut acum vreo trei zile un drumeţ tânăr, cam de treizeci de ani, cu mustaţă şi păr blond, cu vestă violetă şi pană albă la tocă?

— Nu, monseniore răspunse hangiul aplecat până la pământ.

Niciodată un asemenea drumeţ nu s-a ivit la hanul meu. De altfel, monseniorul se poate informa, Soarele de Aur are un bun renume şi…

— Bine, bine, hangiule! zise Montgomery pe un ton aspru. În orice caz suntem cu ochii pe dumneata, şi altă dată nu veţi mai scăpa aşa ieftin!

Hangiul, năucit, se descoperi şi strigă cu o voce gâtuită de spaimă:

— Trăiască regele!…

Ofiţerul îşi adună soldaţii, şi curând trupa se îndepărtă, spre marea bucurie, a drumeţilor, dar nu şi a nefericitului hangiu ai cărui clienţi în trecere se grăbiră să-şi adune boarfele şi să se retragă într-o casă în care nu trebuie să suporte asemenea emoţii.

Reîntors la castelul Fontaihebleau, Montgomery se înfăţişă dinaintea regelui, escortat de ofiţerul care îl însoţise.

— Sire, spuse el, am făcut în hanul cu pricina o percheziţie amănunţită, şi nu am dat de persoana pe care mi-a desemnat-o Majestatea Voastră.

— Mă paşte neşansa în clipa aceasta, zise cu amărăciune regele.

Şi, fără să insiste mai mult, îi concedie cu an semn al mâinii pe căpitan şi pe ofiţer, destul de mirat că a fost adus în faţa regelui că şi cum ar fi fost nevoie de mărturia sa.

— Of! zise Montgomery, e timpul ca regele să se ducă să li se alăture, onorabililor săi strămoşi! Situaţia devine de nesuportat!

Şi îi spuse ofiţerului:

— Aţi văzut, domnule, ne-am supus întocmai ordinelor regelui! Şi totuşi l-aţi auzit plângându-se! Ah! domnule, să nu ajungeţi niciodată căpitanul gărzilor Majestă-ţii Sale, dacă vă place tihnă!…

……………..

Regele n-a fost contrariat de această nouă nereuşită după cum se temea Montgomery sau se prefăcea a se teme.

El era cufundat în gândurile sale care se îndreptau către Gillette şi către scrisoarea pe care i-o dăduse Diane de Poitiers. Scrisoarea era astfel alcătuită:

— *Aflaţi-vă mâine seară la orele unsprezece la portiţa din parc.* — Mâine seară, murmură regele, cu alte cuvinte în seara asta dacă scrisoarea a fost pierdută ieri. Şi era semnată: O *prietenă a lui Gillette.* Cine poate fi această prietenă a lui Gillette? De ce îi scrie cavalerului de Ragastens?… Ce se pune la cale?...

Timp de un ceas, regele se gândi la această scrisoare bizară.

Apoi, deodată, porunci valetului de cameră să trimită după Sansac.

Fără îndoială că luase o hotărâre.

Atunci, regele simţea o deosebită forţă străbătându-i venele. Era efectul puternic al băuturii magice.

Căci ceea ce luase regele era într-adevăr un elixir al iubirii, al juneţii.

Groaznica oboseală datorată crizei dispăruse de tot. Se simţea sprinten, gata de luptă – oricare ar fi fost ea!…

Culoarea din obraji îi reveni.

Şi ochii săi, care şi-au pierdut funesta licărire cauzată de febră, străluceau ca şi cum într-adevăr ar fi întinerit cu mai mulţi ani.

Sansac, căruia îi poruncise să vină, sosi şi scoase mn strigăt de veselă uimire.

— Pe toţi dracii, se pare că Majestatea Voastră a reînviat.

— Reînviat este chiar cuvântul potrivit, spuse regele.

Şi, de data asta, surâse fără amărăciune în timp ce se privea în oglindă.

Şi într-adevăr vigoarea de moment pe care o simţea, starea plăcută ce pusese stăpânire pe el, îl făcea să uite că această reizbucnire de forţă vitală era nenaturală.

O imensă speranţă îl cuprindea.

Şi simţindu-se atât de viguros, ajunsese să creadă că biruise

boala.

— Vino, spuse el lui Sansac, vreau să respir aerul curat al acestei dimineţi. Vom merge până la heleşteu, vrei?

— Sunt la ordinele Majestăţii Voastre.

— Da, dar nu vreau să fim escortaţi. Vei da de ştire că vreau să merg numai cu tine în parc.

Francois I trecu atunci prin anticameră şi prin saloanele înţesate de curteni.

Răsunară puternice aclamaţii de “Trăiască regele!” Se fluturau toci.

A fost un deosebit elan de entuziasm.

Să-i fi desconspirat pe nedrept? gândi Francois I, deja gata să se lase convins de sinceritatea acestei bune dispoziţii şi a acestui devotament ce se citea pe toate aceste chipuri.

Şi el trecu printre cei adunaţi de faţă, împărţind vorbe bune şi surâsuri, în timp ce Sansac îi repetă lui Montgomery că regele voia să meargă neînsoţit de escortă în parc.

………………

Parcul imens şi pustiu râdea de prospeţime, cu verdeaţa sa abia ivită, încă plăpândă şi de cântatul primelor păsărele.

Francois I mergea în tăcere, escortat de Sansac care îi respecta visarea.

Ajunse la heleşteu, dar nu se opri acolo, ca în alte daţi pentru a arunca bucăţele de pâine crapilor.

Işi continuă drumul, trăgând cu nesaţ aer în piept, făcând mişcări ca pentru a se convinge că era cu adevărat viu, departe de moarte.

Deodată, se opri, ascuns printre tufe de liliac care nu înfloriseră încă, dar ale căror ciorchini de muguri păreau pregătite să izbucnească în înfloriri înmiresmate.

Ii făcu semn lui Sansac să se oprească şi să nu facă nici un zgomot.

Atunci îndepărtă încetişor tufele dese ale boschetului de arbuşti, şi Sansac zări, casa cu aspect părăginit…

Era pavilionul gărzilor.
Regele fremăta.
Intr-adevăr, inima îi bătea ca în zilele îndepărtate ale primelor sale iubiri.
— Tot ceea ce iubesc se află acolo! murmură el. Şi asemeni unui tânăr student care îşi pândeşte de departe metresa, regele aştepta, cu privirile aţintite asupra pavilionului.
Deodată păli şi apucă mâna lui Sansac.
In dreptul uneia dintre ferestrele aflate la parterul clădirii se ivea un chip de tânără fată care părea că priveşte întrebător cu nelinişte spre cerul albastru şi că aşteaptă vreun eveniment de care depindea viaţa sa.
— Este ea! mormăi cu glas înăbuşit regele. Era într-adevăr Gillette.
Dar tânăra fecioară nu întârzie să dispară de la fereastră, şi degetele ce se încleştară pe mâna lui Sansac, slăbeau strânsoarea puţin câte puţin.
Atunci regele se întoarse cu faţa către gentilom şi îl întrebă:
— Ai văzut, Sansac?
— Da, sire…
— Nu-i aşa că e frumoasă?
— Sire, eu nu ştiu dacă femeile sunt frumoase sau urâte!
Regele nu mai asculta.
Privirile sale, atrase de o forţă nevăzută erau încă aţintite asupra bătrânului pavilion părăginit, spre acea fereastră, aşteptând strălucitoarea apariţie pe care o spera.
Multă vreme, Francois I rămase astfel cufundat în contemplarea sa.
In fine păru să se trezească şi cu un suspin adânc, porni din nou în direcţia castelului.
— Aşadar, întrebă Sansac, Majestatea Voastră tot o mai iubeşte pe această tânără fecioară?
— De-a pururi! Mai nebuneşte ca niciodată! Iubirea asta mă chinuie şi mă duce la disperare… dar s-a isprăvit…

Sansac îl privi fix pe Francois I.

— Regele este stăpânul grăi el.

— Da, fir-ar să fie, eu sunt stăpânul… Iţi spun că s-a isprăvit Sansac! În seara asta o răpim, pricepi?

— Bine, sire, spuse cu nepăsare Sansac. La ce oră? Când va începe să se lase întunericul.

XXXVIII O SEARĂ DE PRIMĂVARĂ

Intre Margentine şi Medeleine Ferron rămăsese stabilit ca Gillette să nu fie încunoştinţată desprea ceea ce se pregătea decât în ultimul moment.

Ziua se scurse aşadar pentru tânăra fecioară într-un calm relativ.

Totuşi, spre seară, starea nervoasă a Margentinei începu s-o neliniştească.

— Ce vi se întâmplă, mamă? întrebă ea în repetate rânduri.

Margentine îi răspunse cu ocolişuri.

Cum soarele cobora către orizont, Margentine începu a pregăti de grabă masa de seară.

Madeleine care, pe timpul zilei rămăsese închisă în camera sa, se arătă în acel moment. Era mai palidă ca de obicei. Şi Gillette nu se putu stăpâni să nu i-o spună.

— Copilă scumpă, spuse Madeleine, nu vă neliniştiţi din pricina mea... Ea o atrase către fereastră deschisă şi amândouă îşi dăruiră o clipă. Această tihnă de nedefinită seninătate care face ca pădurea să-şi recapete înfăţişarea atât de maiestuoasă, la căderea nopţii se întindea peste parc, în acelaşi timp cu primele umbre ale înserării.

Miresmele discrete ale tinerelor vlăstare moleşeau atmosfera deja călduţă.

Cerul era fără lună, dar pe fondurile unui albastru deschis se aprindeau câteva stele ce licăreau ca luminile sfioase peste care

adia briză.

— Ce seară frumoasă! murmură Madeleine Ferron. Ce mult mi-aş dori să pot iubi din suflet şi să las frâu liber inimii… în loc să…

— Ce vreţi să spuneţi, doamnă?… Oh! vorbiţi… simt că aveţi în adâncul sufletului o imensă durere şi mi-aş dori atât de mult să vă aduc alinare!

— Biată micuţă! Uitaţi de tristeţile voastre care sunt întemeiate ca să încercaţi să-mi consolaţi capriciile… Credeţi-mă, copila mea nu prea simt nevoia să fiu consolată… am isprăvit cu amărăciunile şi grozăviile vieţii… Dumneavoastră, din contră, atât de tânără, plină de freamătul speranţei şi al iubirii… nu roşiţi… iubirea este o trăsătura nobilă…

Ea adăugă cu un oftat înăbuşit:

— Totul este să fii iubită!… Dar dumneavoastră, sunteţi cu siguranţă iubită.

— Cum se face că ştiţi asta, doamnă? făcu cu însufleţire tânăra fecioară.

— Ştiu eu. Vai! am prea multă experienţă despre aceste lucruri ca să mă pot înşela. Sunteţi iubită, nu vă îndoiţi de faptul acesta.

Gillette îşi simţea pieptul tresăltând.

Fremăta sub mângâierea acestor cuvinte care răspundeau gândurilor intime pe care le trezea înlăuntrul ei frumoasa seară de primăvară.

In clipa aceea Margentine le chemă.

Inchiseră fereastra şi se aşezară la masă cu veselia rezervată a persoanelor ce au a-şi ascunde vreo nelinişte.

Madeleine şi Margentine schimbară priviri ce o surprindeau pe Gillette şi pe care ea nu le înţelegea.

Cina se sfârşi în tăcere.

Madeleine se aplecă spre Margentine.

— Acum vine ora nouă, murmură ea. E timpul s-o prevenim. Eu mă duc să văd dacă nu cumva se petrece vreun fapt

alarmant prin împrejurimi.
Se ridică, se înfăşură în mantie şi ieşi.
....
Gillette rămase visăoare; gândul ei era cu siguranţă tare departe de pavilionul acesta în care era închisă.
Gândul ei zbura către căsuţa din strada Trahoir de unde, într-o seară de primăvară asemeni acesteia, îl zărise pentru prima oară pe acel tânăr ce se uita spre ea cu o privire atât de gingaşă şi totodată atât de arzătoare.
— La ce te gândeşti? întrebă Margentine surâzând. Vrer să îţi spun eu? Te gândeşti la iubitul tău.
— Da, mamă, spuse ea cu simplitate. Şi ochii i se întristară.
— El e atât de departe, spuse ea cu un suspin. Nu ştie, că mă aflu aici. Şi cine ştie dacă se gândeşte la mine!
— La cine vrei să se gândească? zise cu naivitate Margentine. Spui că se află foarte departe de locul ăsta… Poate nu se află aşa de departe precum crezi.
— Mai că nu-mi vine să cred, mamă! izbucni Gillette pălind.
Margentine îi cuprinse mâinile.
— Ascultă, copila mea… A sosit ceasul să-ţi destăinui ceea ce ţi-am ascuns până acum; a venit clipa să sperăm… Ce-ai zice tu dacă ţi-aş spune că Manfred se află la Fontainebleau.
— Oh! E cu putinţă!
— Că se gândeşte la tine! că se pregăteşte să te salveze!
— Tăceţi, mamă!
— Ce-ai zice dacă, după ce ar intra în parc, ar veni să te caute!…
— Când? Oh!. Spuneţi-mi când?
— În seara asta, fiica mea, în seara asta! Peste două ore, poate mai curând, va bate la uşa asta…
In clipa aceea o izbitură în uşă se făcu auzită. Gillette dădu un ţipăt sfâşietor, ţâşni la uşă, şi trase cu putere zăvorul, uşii pe care o închisese Margentine.
— El este! el este! ţipă ea înainte ca Margentine să poată face

vreun gest cu care s-o oprească.

Pe uşa deschisă, intrară doi oameni.

Gillette se trase înapoi, de data asta cu un strigăt de groază…

Primul dintre aceşti doi bărbaţi, era regele!…

Margentine, cu un fel de urlet sălbatic, se aruncase asupra lui Francois I.

Dar în clipa în care urma să-l atingă, ea simţi o lovitură puternică în creştetul capului; i se păru că se despică pământul, şi căzu pe spate, leşinată.

Autorul loviturii era Sansac.

— Mamă! ajută-mă, mamă!…

Gillette voi să strige, voi să se zbată…

Dar un căluş îi înăbuşi glasul, şi două braţe puternice o apucară, şi, readucând-o la neputinţă, o luară pe sus…

…………….

Medeleine Ferron ieşise să cerceteze împrejurimile.

Ea se îndepărtă destul de mult, cerceta prin boscheţii copacilor, cerceta ungherele întunecoase, toate astea le făcea pe direcţia portiţei, – cu alte cuvinte în direcţia aproape opusă celei castelului.

— Totul e în ordine, murmură ea, în fine întâlnirea din noaptea trecută nu a fost decât o întâmplare; nu avem să ne îndoim de nimic; peste două ore, Gillette va fi salvată şi regele Francois îmi va aparţine din clipa aceea… Un pic de răbdare, Majestate, vom muri împreună!

Convinsă că totul era liniştit şi că nimic n-ar împiedica fuga pregătita, Medeleine reveni la pavilion.

Ea zări uşa deschisă.

— S-a întâmplat o nenorocire! spsue ea.

Din două salturi, ajunse în interior şi văzu pe Margentine leşinată, întinsă la pământ..

Gillette dispăruse.

Un blestem teribil ţâşni pe buzele Madeleinei. În grabă mare, ea începu să umezească cu apă rece tâmplele Margentinei.

Curând această deschise ochii.
— Fiica mea! putu ea să murmure.
— Ce s-a petrecut? întrebă Madeleine care stătea îngenuncheată.
— Regele! răspunse Margentine.
— A venit?
— Da!
— A răpit-o?
— Da!
Margentine făcu un efort puternic pentru a se ridica. Dar căzu din nou cu toată greutatea, fără cunoştinţă.
Aflată în faţa acestei nenorociri neprevăzute, Madeleine Ferron îşi păstra acel straniu sânge rece pe care l-a avut în toate ocaziile de după noaptea tragică în care soţul ei o târâse la spânzurătoarea din Montfaucon. Se ridică încet şi socoti:
— Este nouă şi jumătate. Ei trebuie să vină la unsprezece. Trebuie să. Pun la socoteală nerăbdarea iubirii şi afecţiunea părintească adunate în Manfred şi în Fleurial. Peste o jumătate de oră vor fi la întâlnire…
In timp ce monologa astfel, ea pregătea o compresă cu vin dulce şi ulei.
O aşeză pe rană şi puse un bandaj cu o îndemânare pe care ar fi admirat-o şi un medic.
Femeia aceasta nemaipomenită excuta aceste îndeletniciri cu acelaşi calm cu care s-ar fi îngrijit de lucru, la o broderie sau orice altă ocupaţie ce i-ar reveni unei femei.
De data asta, Margentine îşi reveni pe de-a-ntregul la viaţă.
— O să-ţi treacă, spuse Madeleine… Ei bine! încotro alergaţi? adăugă ea postându-se în faţa bietei mame care năvălea, către uşă.
— Lăsaţi-mă să trec! mormăi Margentine cu o voce îndârjită.
— Niciodată! Veţi fi ucisă degeaba…
— Lăsaţi-mă să trec sau vă ucid pe d-voastră!
— Să mă ucideţi! izbucni Madeleine. Ah! Nici nu bănuiţi ce

serviciu mi-aţi face! Dar nu este vorba despre mine. Vă împiedic să faceţi o nebunie care v-ar pierde pe d-voastră şi pe fiica d-voastră… Vreţi s-o pierdeţi pe Gillette? Ce-o să faceţi? Să ţineţi piept unor oameni înarmaţi care vă vor înhăţa şi vă vor arunca într-o temniţă… Şi astfel să daţi de bănuit răpitorilor; aţi grăbi astfel pierderea copilului d-voastră… Vreţi să mă ascultaţi? Vreţi s-o salvaţi pe Gillette?

Cuvintele astea pronunţate cu vigoare făcură impresie asupra Margentinei. Ea izbucni în hohote de plâns.

— Salvaţi-mi fiica! strigă ea. Mi-aş da viaţa pentru asta.

Atunci Madeleine dădu drumul mâinilor mamei pe care le ţinuse strâns pentru a o domoli şi se duse în linişte să închidă din nou uşa cu zăvorul..

— Ascultaţi-mă, spuse ea revenind lângă Margentine, aveţi încredere în mine?

— Da! căci mi-am dat seama de ura ce o purtaţi în inimă şi am mai înţeles că, pentru a satisface această ură trebuie ca d-voastră să-mi salvaţi copila.

— Aveţi dreptate, spuse pe un ton nepăsător Madeleine. Ura mea împotriva lui Francois I vă arată zelul cu care mă voi strădui să vă salvez fiica şi nu este nevoie să invoc afecţiunea pe care ea a început să mi-o inspire…

— Iertaţi-mă! spuse Margentine aruncându-se în braţele Madeleine… durerea mea de mamă m-a făcut să fiu nedreaptă. Vorbiţi. Mă încred în d-voastră. Este cea mai mare dovadă de afecţiune pe care pot să o dau în clipa de faţă.

— E timpul să mă despart de voi, murmură Madeleine, căci voi două aţi reuşit să mă împăcaţi cu viaţa… şi ar fi fost prea târziu… Să nu mai vorbim despre asta… Ştiţi că întâlnirea cu Manfred este pentru ora unsprezece… Vă simţiţi în stare să mergeţi până la portiţă?

— Până la Paris dacă trebuie!

— O să ieşim amândouă şi vom ajunge la timp la întâlnire. Mă ocup să deschid portiţa secretă. Veţi ieşi…

— În vreme ce fiica mea… oh! niciodată!

— Aşadar d-voastră vreţi să stricaţi totul? Am să aduc in parc cinci bărbaţi viteji, puternici, bine înarmaţi. Prezenţa d-voastră, o biată femeie nervoasă, rănită ce ar trebui protejată, ar însemna un mare obstacol…

— Aşa e! zise Margentine frângându-şi mâinile. Din contră, dacă plecaţi, dacă ne aşteptaţi în linişte noi ne putem mişca nestingheriţi şi atunci garantez pentru tot… Să mergem! adăugă ea cu mai multă hotărâre. În clipa de faţă, prin calmitate şi sânge rece trebuie să vă dovediţi curajul… Sunteţi pregătită?

— Sunt! spuse Margentine convinsă, dar e atât de groaznic…

— Aşteptaţi-mă, aici, spuse Madeleine, care se avântă spre camera ei.

Câteva minute mai târziu, Margentine o zări ivindu-se îmbrăcată în costum de călărie.

Ea purta la centură, în afară de spadă, un pumnal, armă de temut în mâinile ei.

Era pumnalul pe care i-l oferise Francois I.

Cu arma asta l-a înjunghiat pe soţul ei Ferron, apoi, mai târziu, pe Jean le Pietre…

— Vă spuneam că urma să aduc aici în parc cinci bărbaţi, zise ea surâzând; cu mine, vor fi şase.

Or, ce nu pot face şase oameni hotărâţi, gata să-şi dea viata! Dacă aţi şti câtă forţă stă în faptul acesta, de a fi pregătit să-ţi dai viaţa!

Margentine o privea cu o admiraţie amestecată cu spaimă. Şi i se părea foarte firesc că Madeleine Ferron să se asemene cu un bărbat.

— Urmaţi-mă, spuse ea lui Margentine. Ce vă face rana?

— Nu o mai simt!

Madeleine ieşi, urmată de Margentine. Ea porni de îndată pe drumul ce ducea la poarta secretă.

Ţinea pumnalul în mână. Dar nu se servi de el.

Tocmai bătu ora zece când ajunse la boschetul de arbori de

unde, în noaptea trecută, scrutase rondul pe care îl făcuse santinela.

— Nu vă mişcaţi de aici! îi şopti ea la ureche Margentinei

Aceasta, printr-o strângere de mână, îi dădu de înţeles că se va supune.

Atunci Madeleine merse drept către santinelă, nu numai fără a-şi lua precauţii pentru a nu fi zărită ci din contră exagerând zgomotul făcut de paşii săi.

— Stai aşa! strigă soldatul.

— Ofiţer! răspunse Madeleine, cum răspunsese în ajun.

Şi ea continua să meargă spre santinelă, care, luând-o drept ofiţer tânăr însărcinat să-i transmită vreun consemn, o lăsă să se apropie.

Dar cum venea către el, aceasta avu fără îndoială bănuieli, căci încercă să încrucişeze halebarda.

— Prietene, spuse Madeleine îndepărtând cu un gest lancea armei, ce-aţi zice dacă v-aş oferi o mie de livre?…

— .Aş spune ca mi-i oferiţi fără îndoială pentru a-mi trăda consemnul. Îndepărtaţi-vă, domnule ofiţer…

— Vă ofer o mie de livre ca să tăceţi timp de un ceas, orice s-ar întâmpia.

— Înapoi! răspunse soldatul, sau vă arestez, cât sunteţi dumneavoastră de ofiţer.

— Doream să folosesc un alt mijloc, mormăi Madeleine, dar de vreme ce tu o vrei… ţine!

Ea ţişni asupra soldatului şi, înainte ca acesta să fi putut face vreo mişcare sau să scoată vreun strigăt îi împlântase pumnalul în gât.

Soldatul căzu cu greutate.

— Cu atât mai rău! murmură Madeleine un pic palidă… Dealtminteri, îşi va reveni, poate!. Şi ea se îndreptă către poartă.

In acel moment, în depărtare, întrezări o lumină care se legăna şi înainta către ea. Probabil un rond de noapte.

— Dacă nu aflu parola, gândi Madeleine cu spaimă, totul este pierdut! Şi acolo… un rond de naopte care se îndreaptă încoace! Dacă acest rond nu întâlneşte santinela în faţa porţii…

Parola de veghe se pronunţa din santinelă în santinelă…

Trecură câteva clipe…

Parola fu pronunţată şi de soldatul de gardă cel mai apropiat de poarta secretă, adică la două sute de paşi spre stânga.

Madeleine nu stătu pe gânduri…

Se întoarse cu faţa către santinela din dreapta, mascată de întuneric, şi strigă:

— Santinelă, "în gardă"!

In clipa următoare, ea auzi soldatul repetând parola care se continua îrrdepărtându-se şi slăbind din intensitate, făcând, înconjurul parcului.

Luminiţa se apropia din ce în ce mai mult.

Era cu siguranţă un rond de noapte.

Peste câteva minute, ar fi aici! Ar observa cadavrul soldatului ucis… S-ar da alarma…

Deodată, Madeleine se aplecă către corpul soldatului, îl apucă de picioare, şi începu să-l târască spre boschetul de arbori unde o lăsase pe Margentine.

Acolo, din câteva mişcări, îi scoase mantaua, şi se infăşură în ea.

Apoi îşi puse pe cap toca cea grea.

In fine, apucă halebarda, şi, revenind la poartă, începu a se plimba încet, fără a se îndepărta prea mult.

Zece minute mai târziu, rondul de noapte ajunse în preajma ei.

Rondul se compunea din patru archebuzieri, un sergent şi dintr-un purtător de felinar.

— Vegheaţi atent! strigă sergentul în treacăt. Şi nu vă îndepărtaţi de poartă…

Madeleine scoase un bombănit oarecare, în acelaşi timp cu un suspin de uşurare.

Ea se temuse că sergentul rondului să nu cumva să-şi îndeplinească misiunea după tipic şi să-i pună întrebări.

Din fericire, sergentul ăsta, asemănător cu mulţi alţi sergenţi din trecut şi din prezent, nu avea decât un gând: să-şi termine iute corvoadă şi să sforăie din nou pe patul său de campanie.

Curând lumina lanternei dispăru în depărtare. Atunci Madeleine alergă s-o caute pe Margentine, o trase iute cu putere după ea şi deschise poarta. Din prima ochire, ea zări trăsura.

In aceeaşi clipă, fu înconjurată de către cei cinci bărbaţi.

— Iată n-am adus decât pe una! spuse ea cu o veselie care într-un astfel de moment, era aproape sinistră. Cât despre cealaltă, trebuie s-o cucerim!

— Gillette! murmură două voci neliniştite.

— Tăcere! zise Madeleine, altfel nu mai garantez de nimic

Şi oamenii, uluiţi se supuseră.

Madeleine o dusese pe Margentine până la trăsură.

— Intraţi aici! spuse ea. Îmi juraţi să staţi aici liniştită?

— Voi aştepta aici! spuse Margentine cu hotărâre.

Şi epuizată din cauza pierderii de sânge şi a durerii provocate de rană, ea alunecă sleită de puteri pe una din pernele trăsurii.

— Să intrăm! spuse ea, apoi celor cinci bărbaţi. Intrară, cu inima zvâcnind de emoţie. Ea închise cu calm uşa portiţei.

— Luaţi cheia cavalere, adăugă ea întinzându-i lui Ragastens cheia de la portiţă. Pe aici veţi ieşi. Eu, după cum ştiţi, rămân… Acum, urmaţi-mă.

Se supuseră în linişte. Li se părea firesc că cinci bărbaţi să se supună orbeşte poruncilor unei femei. Şi în acest minut cumplit, ea căpătă în ochii lor dimensiuni epice.

Ea întruchipa geniul urii şi al răzbunării.

— Cum s-a descurcat cu santinela care trebuia să fie de gardă în faţa porţii? murmură Ragastens.

Şi cum îşi punea asemenea întrebare, piciorul său se izbi de

un trup.

Se apleca iute, atinse ceva călduţ şi umed.

Atunci se ridică tresărind şi văzu că mâna îi era roşie de sânge..

— Santinela! murmură el scuturându-se de groază, în acest răstimp, Madelein, mergea fără să întoarcă privirile în urmă.

Ei o urmară în grup compact.

Triboulet ascundea sub mantia sa un felinar orb.

Cum se apropiau de pavilionul gărzilor, Madeleine se opri deodată şi le făcu şi lor semn să se oprească. Un bărbat se apropia de pavilion.

Intră acolo, Madeleine lăsase uşa întredeschisă după ce plecase împreună cu Margentine.

Omul acesta era Sansac.

....

După cum s-a observat, Sansac, îl însoţise pe rege când acesta venise la pavilion. Erau singuri, neavând sau necrezând că au de a face decât cu două femei.

— Ocupă-te de mamă, spuse Francois I, eu mă ocup de fiică..

Expediţia reuşise pe deplin dorinţelor regelui. Atunci Sansac il escortase pe rege până la castel. El dorise să-l ajute s-o ducă pe tânăra fecioară… Dar regele simţea cum îi cresc puterile de la o clipă la alta.

O clocotire uimitoare se petrecea în venele sale. Simţea nevoia obligatorie să-şi cheltuiască forţa. O luase pe sus pe Gillette ca pe un fulg, o aşezase pe umerii săi largi de luptător, şi plecase în goană, cu mintea înfierbântată, pârjolit de şuvoaiele de lavă ce păreau să le azvârle pieptul său.

Sosind la castel, regele urcă scările cu Gillette în cârcă la fel de grăbit.

— Intoarce-te acolo, îi spuse lui Sansac. E de prisos ca mama să deştepte castelul cu ţipetele sale.

— Şi dacă are să ţipe, sire?…

— Ei bine… descurcă-te cum crezi. Făcu un gest sinistru.

Sansac plecă în pas alergător.

Regele intră în cameră, a cărei uşă o deschise cu o puternică lovitură de picior.

O aruncă pe tânăra fecioară pe patul său.

Comportamentul şi înfăţişarea îi erau sălbatice precum trebuiau să fi fost în vremuuri de demult fiinţele preistorice când îşi alegeau femeia cu japca, – primară şi grosolană ceremonie a căsătoriei.

— Bassignac! strigă el cu o voce răguşită.

Valetul de cameră, care zărindu-l pe rege, că soseşte împovărat de o asemenea pradă, şi care se tupilase cu prudenţă, apăru pe dată.

— Sire?…

— Toată lumea doarme, nu-i aşa?

— Da, sire!

— Vreau ca toată lumea să doarmă, ai auzit? Exista în vocea sa un început de nebunie şi de delir.

— Da, sire! zise Bassignac.

— Dă-i de ştire lui Montgomery. Să posteze gardă în faţa anticamerei, ca nimeni să nu se apropie de apartamentele mele…

— Da, sire!…

Sansac începu să alerge către pavilionul gărzilor. Socotea s-o mai găsească acolo pe Margentine leşinată, şi chibzuia în sinea lui dacă, s-ar cuveni doar să-i astupe gura sau s-o ucidă.

— Regele nu doreşte ca ea să facă zarvă. Doar morţii nu mai spun nimic!

Ajungând aproape de pavilion, se opri o clipă ca să asculte.

— Bun! gândi el, tot mai *doarme;* treaba va fi uşor de mântuit.

Cu nepăsare, trase pumnalul şi încercă vârful pe genunchiul său.

Prin uşa întredeschisă, Sansac zărea aceeaşi rază de lumină netulburată. Calmul acesta, liniştea şi seninătatea frumoasei nopţi de primăvară nu-l emoţionară deloc: era devotat şi se

supunea regelui său, atâta tot.

Sub ochii aştrilor care abundau pe bolta cerească, el înainta în linişte ca s-o omoare pe femeia *adormită.* Inima să nu bătea mai tare ca de obicei.

Gentilomul pătrunse înăuntru.

Din prima aruncătură de ochi, văzu că Margentine nu se mai afla acolo.

— Poate s-a târât în camera vecină, îşi spuse el. Cercetă rând pe rând cele trei camere şi negăsind pe nimeni, reveni în prima şi avântânu-se către uşă bodogăni:

— A naibi damă! Cum să dau de ea în parc? E întuneric precum în cuptorul jupanului Satan… Oho! ar putea fi chiar domnul Satana?

Şi grăind aceste ultime cuvinte, ţâşni înapoi.

Intr-adevăr în momentul în care ajunsese în pragul uşii o umbră i se proţăpi dinainte, apoi-o alta…

Sansac numără şase bărbaţi care cu calm intrară şi închiseră uşa în urma lor.

— Cine sunteţi? întrebă Sansac pe un ton hotărât. Unul dintre bărbaţi făcu un pas înaintea celorlalţi zicând:

— Omul acesta este al meu. Să nu mişte nimeni… Domnule, adăugă ei adresându-se lui Sansac, nu sunteţi cumva unul dintre acei laşi care, într-o anume noapte a iernii, trecute, făcură pe dracu-n patru pentru a răpi o tânără fecioară în apropiere de strada Croix-du-Trahoir?…

— Drace! vocifera Sansac, ăsta e cerşetorul!

— Aha! Mă recunoşti! Eu te-am recunoscut imediat după lovitura cu care ţi-ai şficuit obrazul pentru ca să porţi în veci semnul dispreţului meu… Apără-te!…

Şi Manfred lăsând să-i alunece mantia, luă poziţia în gardă, cu sabia în mână:

Sansac alb ca varul de furie, scoase la rândul său sabia, mormăind:

— E destul de multă vreme de când te caut vagabondule.

Te ascundeai, dai diavolul cumătru cu tine te-a trădat… Ai să plăteşti pentru lovitura pe care mi-ai dat-o atunci la marginea apei…

Cele două săbii se ciocniră şi adversarii îşi dădeau lovituri una după alta.

— De ce ai venit aici? reluă Manfred; mai ai de şterpelit vreo fată? Căci nu sunteţi viteaz decât cu femeile domnilor de la curte şi nu de unul singur ci în cârd!…

— Precum voi, cerşetorii vagabonzi! Veniţi câte şase ca sa asasinati un om. Dar omul nu se va da bătut fără să nu vă jupoaie un pic!…

— Daţi-vă la o parte domnilor! strigă Manfred tovarăşilor săi.

Nu trebuie ca pungaşul să-şi închipuie că i s-a făcut onoarea că am venit şase oameni pentru a ne lupta cu el. Unul singur de-al nostru este de ajuns pentru patru de-ai lor!

— Ia seama, copile, izbucni cu teamă cavalerul de Ragastens.

Intr-adevăr, nu numai că Sansac se apăra cu dibăcie, dar şi lovea cu sânge rece.

După ce cei doi adversari s-au ocărât potrivit uzanţelor vremii, se bătură în săbii.

O picătură de sânge se ivi deodată la mâna lui Manfred.

— Asta ca să-ţi deschid pofta! rânji Sansac.

Cu un gest ca fulgerul, Manfred schimbă sabia în mâna cealaltă, luă gardă pe stânga şi pe neaşteptate, imobilizând lama săbiei adversarului, îl împinse cu putere până la perete, apoi îşi încorda puterile, se destinse, ţâşni, sabia lui se răsuci străpungând pieptul adversarul şi se frânse de perete…

Sansac rămase în picioare câteva secunde cu ochii ieşiţi din orbite, cu gura înroşită de o spumă sângerie.

Apoi, fără să se vaite, doar cu un suspin de o nemărginită tristeţe, alunecă de-a lungul peretelui şi căzu cu greutate într-o rână: murise…

— Acum să discutăm, spuse Manfred întorcându-se cu faţa spre tovarăşii săi fără să se mai sinchisească de Sansac.

Işi schimbase doar sabia frântă cu cea a mortului.

— Domnilor, spuse Madeleine Ferron, v-am adus aici să ne putem sfătui în linişte. Gillette şi Margentine, mama ei, se aflau în acest pavilion, încă acum două ore. Planul meu era să le conduc pe amândouă până la poarta secretă. Am ieşit în parc pentru a mă încredinţa că planul avea sorţi de izbândă. Când m-am întors, Gillette dispăruse.

Manfred scăpă o înjurătură pe un ton răguşit.

— Răbdare, fiule, spuse cavalerul.

— Domnilor, reluă Madeleine, o găsii pe Margentine leşinată. Am readus-o în simţiri. Ea mi-a spus că în timpul cât am lipsit a venit regele şi i-a răpit fata... Cât despre ea, cineva o lovise în cap şi o lăsase lată pe podea. Gillette se află în clipa asta în castel. Dar unde anume?

Un fel de geamăt, mai cumplit, ca o ameninaţre de moarte, se ivi pe buzele lui Manfred.

Cu calmul şi sângele rece ale unui medic care disecă un cadavru, Madeleine Ferron continuă:

— Luaţi aminte, domnilor, că la început regele i-a oferit un apartament în castel lui Gillette. Apoi, socotind că ar putea s-o biruiască mai lesne în acest pavilion, dăduse ordin să fie mutată aici. În fine, în seara asta, scos din minţi fără îndoială de nu ştiu ce delir – îl cunosc pe rege, domnilor! — mânat de vreuna din ideile ce îl frământă pe neaşteptate, vine, o înşfacă pe tânăra fecioară şi o răpeşte. Vă spun: ea nu poate fi în clipa asta decât în apartamentul regelui.

— Să mergem! spuse Manfred.

Şi se auzi un strigăt atât de aspru, şi înfăţişarea sa răvăşită exprima o asemenea spaimă încât cu toţii pricepură că s-ar sinucide dacă nu l-ar urma.

Doar, Fleurial strigă:

— Merg în frunte; eu cunosc apartamentul!. Atunci, ieşiră în grabă şi merseră spre castelul în care se afla o garnizoană de patru sute de oameni înarmaţi, fără a mai socoti cei aproape

două sute de gentilomi: ei erau şase persoane, dintre care una era o femeie.

Inaintau în ordine, tăcuţi, cu mişcări repezi, surprinzători.

Fiecare dintre ei îşi zicea că mergea la moarte. Şi gândul acesta chiar le grăbea incursiunea lor de fantome în noapte înspre vreo neîndurătoare fatalitate.

Triboulet alerga în frunte, având-o alături de el pe Madeleine Ferron. Manfred mergea între Ragastens şi Lanthenay

Spadacape venea în urma lor. Chipurile lor, dacă ar fi fost luminate de lumina zilei, ar fi înspăimântat o armată.

Când silueta castelului se desprinse din umbră şi le apăru, dintr-o mişcare instinctivă, se strânseră în pâlc…

Câteva minute mai târziu ţâşneau pe scări.

Deodată, Triboulet le făcu semn să se oprească.

— Acolo este! spuse el cu voce tare, ca şi cum orice precauţie ar fi fost de acum înainte inutilă.

Arătă către un culoar lung la capătul căruia se găsea o uşă închisă: uşa apartamentelor regale…

Două clipe mai târziu, se aflau la uşa pe care Ragastens o deschise cu o mişcare violentă. Dincolo, era anticameră.

În anticameră, Mongomery discuta cu voce scăzută împreună cu trei ofiţeri. Aşezaţi pe banchete, patru lachei pe jumătate adormiţi; în capăt, în faţa unei uşi, doi halebardieri uriaşi:

Când Ragastens a deschis uşa, a văzut toate acestea dintr-o privire. Tovarăşii săi năvăliră înăuntru. Şi el închise uşa din nou în faţa căreia se postă.

— Hei! uriaşe Montgomery. Alarmă!

Invadatorii se opriseră preţ de o clipită, asemeni unor mistreţi care aleg câinele pe care îl vor spinteca.

Apoi, a fost o debandadă deosebită. Strigăte înverşunate răsunară. Urlete şi blesteme îngrozitoare izbucniră.

Dintr-o lovitură de pumnal, Madeleine doborâse pe unul din halebardierii uriaşi, şi îl atacă pe celălalt.

Manfred şi Lanthenay săriră asupra celor trei ofiţeri.

Aceştia scoaseră săbiile. Dar nici Manfred şi nici Lanthenay nu trăseseră săbiile: năvăliră furioşi, cu pumnalele în mână. În două secunde cei trei ofiţeri fură totuna de sânge de la loviturile ascuţişurilor pe care le primiseră, şi trei trupuri se frământau în chinurile agoniei.

In aceeaşi clipă, Madeleine Ferron, izbucni într-un teribil hohot de râs: era cât pe ce să alunece sub tăişul săbiei uriaşului halebardier pe care îl spintecă printr-o lovitură de pumnal.

Cei patru servitori, în genunchi, tulburaţi de groază, îşi întinseseră mâinile spre Spadacape pentru a fi legaţi.

Cât despre Montmomery, imediat ce se deschisese uşa dăduse alarma şi voise să se repeadă în afară.

In faţa uşii, îl întâlni pe Ragastens.

— Faceţi loc! bombăni el.

In clipa aceea, simţi în spate o apăsare ciudată. Triboulet sărise asupra lui şi, livid, cu obrazul scăldat de sudoare i se adresă:

— Domnule Montgomery, umilul dumneavoastră servitor.

Işi înfipsese degetele în gâtul căpitanului care, după câteva clipe, – se prăvăli, poate mort, poate numai leşinat.

Scena asta de coşmar, plină de salturi fantastice, de horcăieli, de scrâşnete, de fulgerări şi suspine îngrozite, priveliştea aceasta nu durase douăzeci de secunde…

— Ajutor! ajutor!

Strigătul vrednic de milă al tinerei fecioare încolţite izbucni în noapte.

Se aruncară asupra uşii…

— Ajutor, mamă! ajutor!

— Ai să taci!

Strigătul de groază şi mormăitul răguşit al istericului în delir urma unul altuia.

Atunci, văzând că nu-i mai stinghereşte nimeni, se aruncară asupra uşii zgâlţâind-o.

Urmă un strigăt de turbare disperată.

— Uşa e încuiată! Nenorocirea dracului! încuiată!... înjurătura lui Manfred a fost cumplită.

Se priviră, uimiţi că nu se mai recunoşteau.

Aveau feţe de nebuni...

— Ajutor! Manfred! ajută-mă iubitule! Gemetele lui Gillette semănau cu ceva tragic, cu una din acele voci precum se aud în vise, o voce care venea din vreun tărâm al groazei...

Asemeni unui berbec, Manfred, lovea ameninţător cu umărul în uşă...

Şi la fiecare lovitură, un icnet sălbatic vuia în pieptu-i dogorâtor.

— Ajutor!... Ajutor, Manfred!

In clipa aceea ea uită de mamă, de tată, de totul! doar bărbatul iubit o putea salva!...

Zgomotul luptei înverşunate ce se auzea în spatele uşii părea că dă semne de domolire. Era un strigăt de agonie. Mârâitul fiarei în călduri, al regelui care nu mai era atent la nimic altceva, răsună victorios.

— A mea eşti! Te am!...

Departe în palat, un freamăt de voci se făcea din ce în ce mai bine auzit.

Ragastens scoase un strigăt:

— Banchetă!...

Toţi trei năvăliră asupra banchetei lungi şi masive din lemn de stejar.

Prin ce uimitor efort s-au însutit puterile lor ca s-o poată smulge din piroanele de fier fixate în perete?...

Prin ce forţă de necrezut o ridicară şi duseră pe sus, asemenea catapultă tunătoare care, din prima lovitură, dată cu furie, sfărâmă în bucăţi uşa cea grea?...

Apoi a fost-un salt infernal al celor şase care, claie peste grămadă, sângerând, cu feţe ce nu mai semănau a oameni, năvăliră înăuntru.

Manfred îşi exterioriza. Printr-un strigăt cumplit groaza şi

bucuria.

In picioare în spatele fotoliilor îngrămădite, înmărmurită, Gillette, se mai apăra încă… În aceeaşi clipă fu lângă ea…

Ea avu un surâs de extaz, de orgoliu, de bucurie supraomenească, şi închise ochii, ameţită de fericirea de a-şi găsi, atât de neaşteptat *tihna.*

El o înşfăcă, o ridică pe umeri cu icnetul scurt al omului care îşi amână pe mai târziu emoţia; cu o mână o susţinea, cu cealaltă, agita în aer pumnalul… Năucit, prostit de o uluire fără nume, regele bâiguia chemări pe care le credea grăitoare şi care abia i se citeau pe buze. Manfred se avântă spre antecameră. Cei cinci îl înconjurau alergând… Trecând de antecameră, ei năvăliră pe culoar. Freamătul de voci izbucnea acum.

— În apartamentul Majestăţii Sale se întâmplă ceva! strigară nişte glasuri.

Cinci, zece, douăzeci de gentilomi apărură, mare parte din ei abia dacă avuseseră timp să-şi tragă ceva pe ei.

Cei şase atacară.

Ragastens se postă în frunte.

Sabia sa cea grea arunca fulgere în clar-obscurul culoarului.

Sabia se ridică şi lovea…

El nu lovea cu vârful săbiei.. Lovea precum o cravaşa, şi în mâna sa, arma, şuiera, biciuia; strigate cumplite răsunară.

Ei atacau!

Şi culoarul, pe o porţiune de vreo doisprezece paşi, până la treapta cea mai de sus a scării ce conducea în parc, deveni o cărare însângerată.

Cei şase erau cu toţii răniţi.

Dar multe cadavre zăceau în jur...

In urma lor, urletul de delir al regelui ce îşi revenise din uluire răsună:

— Stai! Stai!… Pe ei!… Pe ei!…

Alb ca varul, răcnind, Francois I alerga, cu un pumnal în

mână.

Şi când ajunse la capătul de sus al scărilor, o privelişte de iad îi cuprinse privirea.

Cu salturi frenetice, Manfred, cobora scara.

Pe umerii săi se afla Gillette… In jurul lui patru bărbaţi, patru demoni.

Şi mulţimea curtenilor prin care ei trecuseră, ca o ghiulea, ţopăia acum de colo-colo, urlând, în jurul unei fiinţe extraordinare care aflat pe prima treaptă, de unul singur, aţinea haita!…

— Triboulet!… Triboulet!… Triboulet!…

Triplul strigăt în care se regăsea groaza superstiţioasă, oroarea şi ura, bucuriei feroce atraseră atenţia puhoiului de curteni, care, abia treziţi, crezură că aud, în numele acesta, trâmbiţa judecăţii de apoi…

Cum! Triboulet nu a murit!

Cum! Cadavrul său ieşea din Bastilia în care se ştia foarte bine că bufonul se sfârşise încetul cu încetul în fundul unei temniţe de la subsol!

Era o ameţeală? o închipuire?

— Triboulet! da, Triboulet! izbucni bufonul. Triboulet, sire!… Triboulet, domnilor nobili! Bună ziua Majestate! Bună seara putregaiule! Jos labele, câinilor… Păziţi-vă de biciul bufonului!…

XXXIX UN DAR DE VIAŢĂ

Haita asediatorilor ripostă printr-un urlet de turbare, şi zece spade înţepară deodată pe Triboulet. Una îl atinse la frunte, o alta în umăr.

Coborî două trepte, acoperindu-se de morişca amplă a rotirilor de sabie, strălucitoare barieră de netrecut pentru atacatorii care, grăbiţi, înghesuiţi, se încurcai unii de alţii, în timp ce, el singur, cuprindea lărgimea scării prin fulgerul neîntrerupt al săbiei sale şuierătoare...

Manevra era îndrăzneaţă până la nebunie.

Triboulet ştia acest lucru.

O flacără de devotament îi lumina fruntea.

Va muri! Da! Va muri împresurat, strivit, străpuns de sute de lovituri... dar tovarăşii săi vor avea timp s-o pună pe Gillette la adăpost!...

Incet, cobora scările una câte una.

Două sau trei minute erau de acum câştigate.

Se menţinea încă bine pe poziţie, şi vocea sa zeflemitoare, aspră, şfichiuia, biciuia pe atacatori:

— Şi dumneavoastră domnule de Brissac... tot mai sunteţi întâiul încornorat al Franţei?... Ia te uită! drăguţul marchiz de Fleury... ce mai face amabila dumneavoastră soră, de când Majestatea Sa a îndopat-o cu bogăţii?... Şi dumneavoastră domnule... Prinţul căruia i-aţi oferit soţia vreme de cinci ani, se va lăsa emoţionat multă vreme!...

O lovitură de ascuţiş îl atinse la mâna stângă, fără ca el să-şi dea seama. Siroia de sânge.

Sângele care-i picura mai ales din frunte, îl

orbea…

Voi să se şteargă cu mâna stângă.

Dar şi mâna aceasta era roşie de sânge, şi când o îndepărtă de la obraz, chipul acesta arăta precum Masca Morţii Roşii, atât de oribil, atât de scânteietor, atât de formidabil, încât printre rândurile haitei se produse un fior de groază şi de şoivăire…

Triboulet mai coborî câteva trepte.

începea să se clatine.

Era sfârşit de puteri; sudoarea şi sângele alcătuiau pe chipul său şi pe mâinile sale şiroiri purpurii.

Acum, se afla aproape de ultima treaptă.

Dintr-un salt, ar fi putut sări în parc, s-ar fi putut pierde în întuneric, s-ar fi salvat…

Rămase…

O lovitură îi sfâşie gulerul vestei, şi gâtul începu să-i sângereze cum îi sângera mâinile, fruntea, pieptul…

— E diavolul! vociferară curtenii înnebuniţi.

— Haida de! rânji Triboulet, sunt un demon pentru voi? Vă lăudaţi! Servitorime, aici este bufonul… atenţie, lăsaţi-l să treacă pe Francois de Valois care vrea să mă vadă. De aproape! …

Intr-adevăr, în clipa aceea, Francois I, îndepărtând cu o mişcare violentă haită, coborî, cu mâna încleştata pe pumnal, beat de turbare.

— Luaţi seama, sire! îl rugară curtenii în timp ce îi făceau loc să treacă.

In câteva clipe, regele şi bufonul se întâlniră faţă în faţă, şi a fost ca un armistiţiu, – o oprire bruscă printre atacatori.

Cei doi bărbaţi se priviră, – se străpunseră cu privirea…

Regele slobozi un soi de mârâit pe care nimeni nu-l pricepu.

Dar Triboulet pricepu!

Mârâitul, vocea înspăimântătoare, fără expresie şi fără sens, chema pe fiica lui Francois I – fiica lui Triboulet.

— Gillette! Unde este Gillette?… răcnea regele.

— Fir-ar să fie! tună bufonul.

Palid la faţă, regele ridică pumnalul.

Dar, înainte ca arma să se fi prăvălit, bufonul înălţându-şi talia încovoiată, aruncă sabia cu toată forţa în mulţimea curtenilor înghesuiţi în spatele lui Francois…

Inainte ca arma să se prăvălească, mâna lui Triboulet, mâna însângerată se ridică…

Inainte ca arma să se fi prăvălit, palma bufonului larg deschisă se prăvăli, pocni, răsună pe obrazul regelui, cu o atât de teribilă forţă încât mulţimii curtezanilor li se păru că zidurile castelului se vor nărui pentru a ascunde lumii întregi înspăimântătorul fapt al acestei nelegiuiri.

Pentru Triboulet dezarmat acum, iureşul de pe scară întunecată provocat de, mulţimea înnebunită a fost o privelişte de delir…

El, adunându-şi ultimele sale forţe, se proţăpise încă pe picioare. Se afla în picioare, sângerând, înălţător.

Incrucişase braţele.

Valul uman se revărsă asupra lui.

O sută de pumnale aruncară lumini de fulgere.

Trei sute de piepturi omeneşti revărsară un uragan de ocări.

Triboulet. Căzu.

Mai mult de douăzeci de lovituri de pumnal îl ciuruiră, îi străpunseră gâtul, pieptul, umerii, vintrele.

Avu o ultimă zvâcnire de forţă…

Gura sa încleştată de agonie vomita violent.

Chipurile aplecate asupra lui primeau tragică şi roşia insultă…

Şi el muri…

Muri, fremătând pentru o ultimă oară, murmurând:

— Adio, Gillette… fiica mea…

Şi astfel se întâmplă că bietul său suflet eroic îi părăsi trupul în acelaşi timp cu rostirea numelui celei care fusese toată iubirea lui, toată viaţa sa…

XL O ZI DE VARĂ

Povestirea ar trebui să-şi găsească aici sfârşitul ei firesc.

Dar – poate ne mângâiem cu o presupusă iluzie – ni se pare că un anume, interes a putut să se nască în sufletul cititorilor noştri pentru astfel de personaje ale acestei povestiri.

Pentru aceşti binevoitori cititori vom povesti ce se întâmplă în continuare după moartea tragică a bietului Triboulet, ce s-a ales de Manfred şi de Lanthenay şi de eroina noastră Gillette şi dulcea Avette – castă şi ştearsă figură pe care abia am putut s-o creionăm, stârniţi cum eram de vâltoarea evenimentelor – cât şi de contele de Monclar – în fine şi mai ales de frumoasa doamnă Ferron…

……………

S-a observat că Manfred, care o ducea pe Gillette pe umerii săi, coborî scara, înconjurat de Ragastens, Lanthenay, Spadacape şi Madeleine Ferron care, într-o epică îmbulzeală îşi croise drum printre curtenii treziţi şi atraşi de zarva luptei în antecameră.

Este sigur că dacă Fleurial n-ar fi acoperit această retragere, ei ar fi fost urmăriţi şi ajunşi în parc.

Şi soarta bătăliei, chiar dacă trebuise să fie dată de şase oameni împotriva a două sau trei sute, n-ar fi avut sorţi de izbândă!

Aşadar reuşiseră să ajungă în parc, pe care îl traversară pieziş, alergând, călăuziţi de Madeleine Ferron…

Aceasta se opri după vreo douăzeci de paşi.

— Adio! spuse ea lui Ragastens. Adio pe veci!…

— Veniţi! veniţi! se rugă cavalerul.

— Plecaţi! Dacă vă opriţi din drum, pierdeţi, d-voastră şi tovarăşii d-voastră: destinul meu este legat de cel al regelui. Rămân, chiar dacă va trebui să fiu fulgerată pe loc. Plecaţi! Adio!

Cavalerul înţelese că nimic pe lume n-ar putea să-i zdruncine asemenea hotărâre.

— Ascultaţi, spuse el cu repeziciune. Pricep planul d-voastră.

Dacă izbutiţi, dacă sunteţi vie şi nevătămată, veniţi să vă refugiaţi în Italia, la Monteforte. Acum adio, biată femeie!

Victimă a urei voastre… a iubirii voastre!

O strânse în braţe şi, făcând un ultim semn cu mâna se alătură tovarăşilor săi care continuaseră să alerge către poarta secretă…

Câteva minute mai târziu ajunseră cu toţii la trăsură. Manfred o dădu pe Gillette care era leşinată, în grija lui Margentine şi Spadacape ocupă loc pe capră trăsurii. Ei se pregăteau să sară pe cai şi să fugă. În clipa aceea Ragastens îl apucă de braţ pe Manfred. — Fleurial! spuse el. Triboulet nu se afla printre ei!

Să-l părăsească? Să fugă fără el? Nu le trecuse prin gând.

Gâfâind şi uitându-se cu priviri aiurite, toţi trei se întoarseră. Spadacape rămase pe capră trăsurii.

Beată de bucurie, Margentine încerca s-o aducă în simţiri cu mângâierile sale pe Gillette.

……………

După ce Madeleine Ferron îşi luase rămas bun de la Ragastens se strecură spre castel. Văzuse şi ea că Triboulet se oprise şi îi ghicise planul.

Ce avea să facă ea?

Urma ca sacrificându-şi răzbunarea, să se alăture lui Fleurial?

Nu ştia cu precizie. Mintea sa era tulburată.

Ea voia mai ales, înainte de toate, să vadă chipul regelui căruia îi fusese smulsă Gillette.

Şi la adăpostul trunchiurilor copacilor se pitula şi ajunse astfel, călăuzită de zarvă, în faţa scării pe care o coborâse împreună cu Manfred şi tovarăşii săi.

Ajunse acolo în clipa în care mâna lui Triboulet se ridică sângerândă pentru a se prăvăli peste obrazul lui Francois I.

Intr-o viziune de groază, ea avu asemenea privelişte nemaipomenită a bufonului ce-l pălmuia pe rege cu ultima sa vorbă grea, pălmuindu-l cu propria sa palmă şi căzând apoi sub

loviturile de pumnal…

Atunci, ea auzi vocea lui Francois I urlând:

— În parc! Ei se află în parc! Căutaţi! Scotociţi! Ucideţi!

Atunci Madeleine se repezi alergând înspre poarta secretă

Avu intuiţia că Ragastens şi prietenii săi ar vrea să-l aştepte pe Fleurial şi ea voia să-i prevină.

La câţiva paşi de poartă, îi întâlni tocmai când intrau în parc.

— *E zadarnic,* spuse ea cu răceală în glas: a murit!

— Fleurial!… făcură cei trei bărbaţi exclamând cu aceeaşi durere.

— E mort! L-am văzut căzând sub loviturile a zece pumnale…

Fugiţi!

în parc răsunară strigăte.

Santinelele îşi răspunseră între ele.

Nişte oameni alergau cu felinare în mâini.

— Mort! hohoti de plâns Manfred. Mort pentru ea! Mort pentru noi! Biet Triboulet… înfăţişare de bufon, inimă de erou.

— Alarmă! spuse Lanthenay.

— Fugiţi! fugiţi! repeta Madeleine.

Ragastens şi Lanthenay îl traseră după ei pe Manfred. Un minut mai târziu, erau călare, în jurul trăsurii ce pleca în goana mare şi curând luase drumul Parisului. Cât despre Madeleine Ferron, ea rămase în parc.

…………

Cum scăpase goanei care fusese organizată?

Toate pavilioanele care se ridicau în parc fură scotocite amănunţit, cât şi pavilipnul gărzilor.

Dar în fine, isprăviră prin a-şi da seama după două ore că portiţa secretă era deschisă.

Intrebate, santinelele din vecinătate, nu ştiură ce să răspundă.

Cei doi nenorociţi fură azvârliţi în închisoare.

Apoi găsiră cadavrul santinelei pe care Madeleine Ferron o străpunsese cu pumnalul.

Concluzia generală a fost că cerşetorii – căci nimeni nu se ducea cu gândul la frumoasa doamnă Ferron – fugiră pe poarta găsită deschisă.

Erau fără îndoială deja destul de departe. De altminteri, regele nu porunci nimic în privinţa asta.

După ce îl văzuse pe Triboulet prăbuşindu-se, el urcă încet către apartamentul său.

Persoanele care îl văzuseră pe regele Francois I în clipa aceea confirmară mai târziu că regele, în cele câteva minute, îmbătrânise cu zece ani.

Fulgerătoarea aţâţare produsă de elixirul dragostei se risipise dintr-o dată. Forţele pe care le aţâţase leacul, fuseseră risipite de rege ca să spunem aşa în cele câteva minute de turbare împinsă la culme.

Li se părea tuturor că palma dată de Triboulet îl ucisese pe rege la fel de sigur precum pumnalele îl uciseseră pe bufon.

După ce urcase scara, aşteptă rezultatele căutărilor ce se făceau în parc.

Acest urias trup gârbovit, cu figură palidă, cu mâinile sale pe care le agita un tremur iute, era greu de suportat vederii.

Când veniră să-i dea de ştire lui Francois I că toată cercetarea fusese zadarnică şi că cerşetorii fugiseră probabil pe portiţa secretă, el nu zise nimic; dar un suspin adânc îi umflă pieptul şi se întoarse în apartamentul său.

În clipa în care păşea în antecameră, două femei îl priveau trecând, una cu o sumbră bucurie, cealaltă cu o vie disperare.

Prima era Diane de Poitiers, cealaltă – ducesă d’Etampes.

Regele dispăru; ele se priviră îndelung.

Apoi ducesa d’Etampes făcu o mişcare pentru a se retrage.

— Unde vă duceţi, scumpa mea Anne? întrebă Diane de Poitiers cu un surâs de triumf.

— Mă duc să poruncesc, scumpa mea Diane, oamenilor mei să-mi pregătească plecarea la domeniile mele strămoşeşti…

— Urma să vă dau acest sfat, făcu Diane…

O lacrimă de deznădejde se ivi în ochii ducesei d'Etampes.

Cât despre rege, acesta dădu ordin să fie chemat primul ofiţer al casei şi îi spuse:

— Domnule, mă plictisesc la Fontainebleau. Luaţi măsuri pentru că încă de mâine să putem pleca la Rambouillet.

....

Nu-l vom urma pe cavalerul de Ragastens şi pe însoţitorii săi în călătoria lor la Paris unde nu rămăseseră decât câteva ceasuri pentru a pleca de îndată în direcţia Italiei.

Vom spune doar că moartea lui Fleurial îi fu ascunsă lui Gillette, cât mai mult timp cu putinţă.

Totuşi veni ziua în care prinţesa Beatrix îi mărturisi adevărul.

Gillette era cât pe ce să moară de durere.

Dar ea era atât de tânără…

Ea îl zărea pe Manfred atât de disperat de deznădejdea ei, atât de trist de tristeţea ei, încât încetul cu încetul încercă cel puţin să-şi ascundă jalea…

Apoi această durere mare se şterse cu încetul – cum se şterg toate marile dureri omeneşti – timpul şi iubirea, aceste două mari mângâieri, liniştiră sufletul îndoliat al lui Gillette.

Apoi, în fine, ea putu să se gândească la bietul bufon cu o melancolie gingaşă, dar fără ca această melancolie să-i stingă bucuria din inimă sa.

In Monteforte, oraş plăcut din Italia în care se refugiaseră, cavalerul Ragastens a poruncit să se ridice în mijlocul unei grădini un monument de marmură albă în memoria lui Triboulet şi a lui Etienne Dolet.

Şi, la picioarele acestui monument, sub umbra protectoare a marilor arţari şi a sălciilor argintii, le plăcea să se adune pentru a depăna amintirile trecutului…

Două familii noi se întemeiaseră în acest colţ de ţară tihnit şi vesel.

In data de 15 iunie a anului în care se petrecură ultimile evenimente pe care le-am povestit, o dublă căsătorie uni pe

Manfred cu Gillette, pe Lanthenay cu Avette.

Această ceremonie a veseliei, petrecută în strălucitoarea zi de vară, fu umbrită de melancolie…

Cele două tinere femei fiecare în sinea ei, murmurară:

— Oh! tată, de ce nu te afli aici!… Cât despre contele de Monclar, el nu-şi mai recapătă nicicând judecata.

Groaznicele evenimente pe care le pusese la cale şi le condusese Ignace de Loyola aruncase pentru totdeauna asupra acestei minţi întunericul nebuniei.

Prinsese o afecţiune deosebită pentru Avette, care îl înconjura cu o emoţionantă atenţie.

Şi pentru cine ar fi ştiut care fusese partea de contribuţie a fostului mare magistrat la condamnarea lui Etienne Dolet, faptul acesta ar fi reprezentat un spectacol de o inexprimabilă emoţie, văzând pe fiica condamnatului zâmbind cu o deosebită gingăşie călăului tatălui ei…

Era adevărat că acest călău era tatăl soţului ei.

Intr-o zi, în splendida grădină a castelului din Monteforte, prinţesa Beatrix era aşezată la umbra unei sălcii bătrâne care, în istoria tinereţii sale frământate, avusese un anume rol.

Cavalerul de Ragastens se afla lângă ea.

Avette şi Gillette lucrau de mână o tapiserie.

Manfred şi Lanthenay erau şi ei de faţă.

Şi la fel şi bătrânul conte de Monclar.

Cu glasul ei în acelaşi timp serios şi gingaş care la ea reprezenta un farmec atât de deosebit, povestea cum, la poalele acestei sălcii, îşi declaraseră pentru prima dată iubirea, ea şi Ragastens.

Cei de faţă ascultau, fermecaţi, subjugaţi…

Şi când ea îşi isprăvi povestea, cum ei se priveau cu ochi umezi, Avette şi Gillette schimbau cu Lanthenay şi Manfred priviri emoţionante şi profunde, Beatrix le rezumă impresiile la toţi.

— Există aşadar un fapt care este mai puternic decât,

nenorocirea, care trece peste obstacole, face ca munţii să devină şesuri, şterge distanţele şi perpetuează gloria inimii omului ce înfruntă neajunsurile vieţii, un fapt măreţ între toate, mai splendid decât frumuseţea, mai tare decât forţa, mai viu decât viaţa, mai puternic decât moartea... şi faptul acesta este Iubirea...

XLI RAMBOUILLET

Călătorii pe care capriciul lor, afacerile lor sau simplă întâmplare îi aduc la Rambouillet o să viziteze mai toţi bătrânul castel socotit printre monumentele istorice ale Franţei.

Călătorii aceia au dreptate, căci castelul merită a fi văzut.

Acolo, ca în toate "monumentele istorice", se află un supraveghetor care, la slabele venituri pe care i le "alocă" statul, adaugă – din fericire pentru el! — bacşişurile vizitatorilor.

Acest supraveghetor de muzeu, Cicero oficial, începe a purta paşii *Clienţilor* prin vastele saloane care evocă privelişti de petreceri la care marchize pudrate fac în timpul dansului reverenţe pline de ifose în faţa unor marchizi galanţi.

Apoi în fine, vă conduce pe un culoar lăturalnic, pe care se arată privirilor câteva camere goale.

Aici domneşte un fel de atmosferă de tristeţe.

Aici, cu siguranţă, a trebuit să se petreacă ceva înspăimântător. Se pare că zidurile, păstrase de-a lungul

secolelor, imaginea unei anume privelişti de groază.

Să mergem mai departe…

Culoarul dă spre un turn singuratic, şi te crezi dintr-o dată deplasat foarte departe de castel.

Incăperea în care abia am intrat este de mici dimensiuni.

Ea dă spre parc.

Este nemobilată.

Este tristă, de o tristeţe apăsătoare de care zadarnic încerci să te eliberezi…

Şi supraveghetorul vă spune:

— Aici a murit regele Francois I…

Apoi, când micul său efect s-a produs, când îi simte pe auditori impresionaţi potrivit gustului său, bravul supraveghetor adaugă:

— Fapt straniu, *Francois I voi să fie strămutat în această încăpere lăturalnică pentru a-şi da obştescul sfârşit… nu dori să rămână în camera sa, nu dori ca agonia sa să fie înconjurată de atenţii şi simpatii: nu se ştie de ce, dar porunci, să fie strămutat aici şi aici voi să rămână singur!*

Şi în imaginaţia vizitatorului se trezeşte această privelişte funebră a bătrânului rege care doreşte să moară singur, departe de apartamentul său, departe de fiul său, departe de prietenii săi, departe de orice.

Şi un “de ce?” se înfiripă în mintea neliniştită…

De ce?

Această curioasă şi misterioasă particularitate o s-o luminăm şi va servi de epilog povestirii noastre.

Aşadar îl conducem pe cititor la castelul Rambouillet.

Asta se petrecea cam la douăzeci de zile de la moartea tragică a lui Triboulet.

In încăperea turnului misterios şi îndepărtat unde nimeni nu pătrunde, două femei discutau cu glas scăzut.

Erau Madeleine Ferron şi Diane de Poitiers.

Madeleine a urmat curtea la Rambouillet. Ea urmări fără

abatere drumul pe care şi l-a propus. Era ca umbra funebră care însoţea peste tot pe rege…

Cum de a putut să se strecoare în castel? Prin ce efort de imaginaţie, prin ce studiu meticulos a putut ea să ghicească gândul ascuns al Dianei de Poitiers?

Puţin contează… Ceea ce interesează, este faptul că ea se ivi într-o seară dinaintea Dianei, cu care discutase îndelungat, şi că această femeie meşteră în intrigă politică, a făcut din ea fiinţa din umbră, – mai bine zis: complicea sa.

Camera turnului misterios a fost transformată de către Madeleine aidoma încăperii unde îl atrăsese pe rege în casa din Fontainebleau. La fel şi aici, regăsim acelaşi pat vast, aceeaşi oglindă de mari dimensiuni, aceleaşi tapiserii de mătase, aceleaşi fotolii care, vreme de atâta timp, fuseseră familiare regelui Franţei. Oricine intră aici se trezeşte dus ca de o magie în casa din apropiere de Tuileries, în camera iubirii care a fost martora alinturilor uimitoare ale lui Francois I ale prestigioasei magiciene a pasiunii.

In clipa în care pătrundem în camera aceasta, este cam ora trei după amiază. Afară, un soare cald străluceşte peste parcul splendid al cărui frunziş stufos adăposteşte cuiburile adormite în tihnă maiestuoasă a verii…

Dar interiorul este cufundat în umbra prielnică asprelor rivalităţi de dragoste; mireasma puternică a naturii se opreşte la fereastra închisă şi este înlocuită de parfumurile care aţâţă simţurile, răvăşesc mintea, fac să fiarbă sângele.

Convorbirea între Madeleine Ferron şi Diane de Poitiers a durat mai mult de un ceas.

In fine, Madeleine îi încredinţează Dianei o scrisoare; apoi cele două femei, aflate în picioare, schimbară o ultimă privire de curiozitate şi de groază. Aceasta era clipă care le înspăimântă; în care ele sunt cuprinse de fiori pentru că s-au potrivit atât de bine şi atât de complet; ele încarnează două fantome la fel de teribile şi sinistre atât una cât şi cealaltă: Diane încarnează,

Ambiţia, şi Madeleine, Moartea… Şi ele se înrudesc, şi pare foarte firesc că ele au isprăvit prin a lua legătura…

Oare Moartea nu întâlneşte în Ambiţie pe cea mai credincioasă servitoare a sa? Oare Ambiţia poate să facă un pas care să nu fie călăuzit de către Moarte?..

Se petrecu între ele o clipă de tăcere înspăimântătoare… apoi se despărţiră.

……………

Aşadar, în ziua aceea, după ce o părăsi pe Madeleine Ferron, Diane de Poitiers, se duse în apartamentul prinţului şi îi spuse:

— Curând se va întâmpla!…

Henri, fiul lui Franţois I, tresări şi deveni palid… el se sprijini de braţul aceluiaşi Montgomery pe care Triboulet nu reuşise, se pare, să-l strângă de gât încât să-l omoare, de vreme ce căpitanul gărzilor se afla acolo, Mai în graţie ca niciodată, pe lângă prinţ, nemaiparăsind apartamentele acestuia şi căutând să-şi asigure o situaţie de vază în timpul viitoarei domnii a regelui, servind ucigătoarea intrigă care îl încorona pe prinţ, înainte de a servi el însuşi ca instrument al destinului justiţiar care trebuia să facă din el ucigaşul lui Henri II.

Diane de Poitiers nu rămase la prinţ.

Ea izbuti să ajungă în apartamentele regelui. Bassignac, ultimul slujitor credincios al lui Franţois I – stătea de pază în vasta antecameră pustie şi jalnică. În clipa aceea, medicul ieşi din camera regelui.

— Ei bine? îl întrebă Diane.

Medicul o privi fix pe puternica intrigantă şi îi spuse:

— Doamnă, mai există o speranţă… dar…

— Dar?… întrebă ea, fremătând.

— O noapte de dragoste, una singură… şi regele va muri!

Medicul se retrase în grabă, palid din cauza vorbelor pe care abia le rostise.

— Bassignac, spuse Diane surâzând, vreau să-l văd pe rege.

— Dar Majestatea Sa se odihneşte, doamnă. Medicul mi-a dat

de ştire adineauri.

— Afacere de stat! spuse cu asprime Diane, care deschise încetişor, în timp ce servitorul se trăgea înapoi îngrozit.

Diane se opri în prag. Regele avea un somn agitat, încet ca o umbră, ea alunecă până lângă patul său|.. Pe cearceaf, aşeză scrisoarea pe care tocmai i-o dăduse Madeleine Ferron… apoi se trase înapoi, pe furiş, cum procedează marii criminali în faţa victimei lor, ajunse la uşă, plecă tiptil, dispăru…

………….

Regele doarme.

Un sforăit uşor iese de pe buzele sale tumefiate, aproape negre, crăpate de febră. Fruntea şi pometţii săi sunt de un roz aprins în timp ce cutele de sub nări şi bărbia par de ceară. Pieptul său dezgolit, e acoperit de pete livide, şi în cele două colţuri ale gurii, părea că nişte muşte veninoase lăsaseră urma purulentă a trecerii lor; nişte eroziuni umede din jurul pleoapelor dădeau acestei măşti o anume aparenţă de putregăit.

Regele doarme… Apartamentele sale pustii sunt tăcute. Departe, în aripa castelului în care locuieşte prinţul, se aude zumzăitul înăbuşit al conversaţiilor…

Gânduri funeste traversează somnul lui Franşois I. Murmură frânturi de fraze în care revin numele lui Etienne Dolet, lui Triboulet şi al lui Gillette. Şi un lung frison îl scutură pe de-a-ntregul când pronunţă acest ultim nume…

Către orele şase, regele se trezi.

Mâna sa, de cum se mişcase, atinse scrisoarea.

O deschise cu gesturi grăbite şi citi:

“Francois… o Francois – o scumpul meu iubit Francois… aceea care a trăit din dragoste pentru tine… aceea care vrea să moară din dragoste cu ultimele tale sărutări pe buze te aşteaptă în turn… Apoi mă vei ucide, dacă vei voi…”

Regele se frecă la ochi, apoi citi din nou.

— Asemenea scrisoare! mormăi el, de unde provine asemenea scrisoare? Să fie oare continuarea abominabilelor

mele coşmaruri? Oh! ce visuri înspăimântătoare în care nişte femei goale se oferă, impudice, delirului săruturilor mele!… Şi când vreau să le cuprind în braţe, dispar!… Da… se pare că visez… Şi, totuşi nu… Scrisoarea asta!.. O pipăi, o văd, o citesc! … Drace!… Iţi recunosc scrisul, desfrânată blestemată! Şi cuvintele tale varsă în mine lave de pasiune!… Ah! ai venit! Ah! te-ai strecurat până aici! Ah! aşa vrei… Ei bine, da, voi înşfăca monstrul si îl voi sugruma…

Il voi sfâşia cu dinţii mei gâtul ce zvâcneşte… da… vreau aşteaptă, Madeleine… Ai răbdare… vin să te ucid…

In acelaşi timp, regele dădu la o parte cu violenţă cuvertură şi începu să se îmbrace, – singur pentru prima oară în viaţa sa! Ochii săi aruncau flăcări acum; un delir îndoit puse stăpânire pe el, şi, cu toată epuizarea să se ţinea pe picioare… delir erotic, delir de ură, – dragoste şi furie fermentau laolaltă în mintea lui înfierbântată. Mormăia lucruri fără noimă.

— Gillette, aşteaptă-mă… în sfârşit! tu eşti a mea… Oh! scrisoarea!… Tu ai adus-o, Satană!… Desfrânato, mori dar, dătătoare de otravă!

Insulte intraductibile, chemări erotice înflăcărate şi neruşinate se îngrămădeau pe buzele sale…

In câteva minute, fu gata, şi, puse la cingătoare un pumnal solid, cu lama goală.

La zgomotul pe care îl făcu, Bassignac intră şi ridică braţele spre cer.

— Sire! Sire! se rugă el.

— Taci! vreau să mă duc în turn.

Voi să pornească dar căzu sfârşit de puteri într-un fotoliu.

O înjurătură de furie îl făcu să tremure pe bătrânul valet de cameră.

— Ce se întâmplă? întrebară mai multe voci…

In fruntea noilor sosiţi, Diane de Poitiers, stătea atentă, cu simţurile încordate.

— La turn! mormăi regele. Să fiu dus în turn.

— Trebuie să-i dăm satisfacţie Majestăţii Sale! strigă Diane.

La un semn de-al ei, patru lachei voinici ridicară fotoliul şi îl duseră pe rege care se potoli pe neaşteptate…

Când se află in faţa uşii, putu să se ridice, se ridică în picioare şi se îndreptă către cei care l-au urmat:

— Nimeni să nu intre!… îşi va atrage pedeapsa cu moartea! Ceea ce se va petrece aici nu mă priveşte decât pe mine…

Curteni şi lachei se dădură înapoi… Regele intră şi închise uşa cu cheia…

Atunci Diane de Poitiers, după ce l-a văzut.pe Francois I intrând în camera turnului, alergă la apartamentul prinţului Henri, înţesat de lume, şi, cu o îndrăzneală nemaipomenită, înlocuind formula consacrată, ea rosti cu glas puternic triumfal:

— Domnilor, *regele o să moară…* Trăiască regele! Şi mulţimea enormă a curtenilor, plecaţi în jurul prinţului, palid, striga cu frenezie:

— Trăiască regele!

…………..

Acolo jos, Francois I apucase imediat pumnalul, înainta mormăind. El o căuta în semiîntuneric. Lucrul acesta dură un minut… şi deja parfumurile iubirii dezlănţuiau în el o furtună de voluptate… Apoi, cu priviri pierdute, delirând, precum cuprins de vârtejul unui gând de agonie, recunoscu patul cel mare, patul larg, altarul iubirii… Şi atunci, el o zări!… Ea era dezbrăcată… era splendidă, fremăta, palpita, cu braţele întinse către el…

Şi el aruncă pumnalul… îşi smulse veşmintele… Ea ţâşni lângă el, îl ajută să se dezbrace… şi ei năvăliră în pat, într-o îmbrăţişare furioasă, recuceriţi de-a binelea unul de către celălalt, uitându-şi ura, uitând că erau condamnaţi, neobservând pustulele ce se deschideau, hidoase flori ale răului, pe buzele şi pe sânii lor!

Suspinele lor răguşite umplură încăperea cu o gângăveală de moarte şi desfătări… răsuflările lor fetide se contopiră…

Trecură ceasuri în şir… Noaptea era adâncă… Nu aprinseseră

lumânările sfeşnicului…

Francois I într-un ultim spasm, horcăia… sughiţa… Madeleine îl atinse: extremităţile sale erau de gheaţă…

Ea înţelese că el urma să moară…

Şi atunci, pasiunea lor a amândorura se risipi, măturată de suflul de gheaţă al morţii. Şi nu mai există altceva viu între ei decât ură lor de nepătruns…

Ea se culcă cu tot trupul asupra lui ca pentru a-l sufoca sub o mângâiere înspăimântătoare…

Grumazul ei fremătând se oferi sărutului iubitului în agonie.

— O iubitul meu, bombăni ea, iubeşte-mă iarăşi! iarăşi!

Atunci el, în infernala fantasmagorie a agoniei sale, întrezări femeia culcată deasupra sa… grumazul ce se oferea buzelor sale…

In efortul uriaş al agoniei sale, deschise larg gura şi cu sălbăticie, cu un urlet sfâşietor de voluptate, de turbare şi de moarte, îşi înfipse dinţii în grumazul alb ca zăpada, cu o muşcătură teribilă.

Ţâşnetul sângelui îl năpădi.

Ea şocase un suspin slab şi înţepeni fără viaţă.

Privirile nebune ale lui Francois I contemplară cadavrul.

Un hohot de râs scrâşni în gura roşie de sânge şi o cuprinse pătimaş în braţe… Asta dură o clipă, şi aşa se făcu că în efortul acestui râs şi a acestei îmbrăţişări funebre înţepeni şi el întru odihna eternă a morţii aducătoare de alinare.

SFÂRŞIT

In această lucrare sunt continuate aventurile cavalerului Ragastens din romanele:

— Borgia

— **Doamna în alb, doamna în negru**
— **Regele cerşetorilor**

CUPRINS

LEI 1350